Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	[udg. af Anders Søfrensøn Vedel].
Titel | Title:	Et hundrede udvalde Danske Viser, om allehaande merckelige Krigs-Bedrivt og anden selsom Eventyr, som sig her udi Riget ved gamle Kemper, Navnkundige Konger, og...
Alternativ titel | Alternative title:	200 Viser om Kongers Kemper og Andre.; Tohundrede Viser om Kongers Kemper og Andre.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kiøbenhavn : forlagde og trykte hos Joh. Phil. Bockenhoffer, 1695
Fysiske størrelse | Physical extent:	[48], 783, [11] s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

53,-89,-8° DA Bdx

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 53 8°

1 1 53 0 8 00376 1

+Rex

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

7513

200 Viser
om Konger Kæmper
og
Andre.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Et
Hundrede Udvalde
Danske Viser/
Om
Allehaande merkelige Krigs-
Bedrivt og anden selsom Eventyr/
Som sig her udi Riget
Ved
Gamle Kemper/ Navnkun-
dige Konger/ og ellers fornemme
Personer begivet haver/ af Arilds
Tid til denne nærværende Dag.
Forøgede med det
Andet Hundrede Viser
Om
Danske Konger/
Kæmper og Andre/
Samt hosføjede Antegnelser/
Til Lyst og Lærdom.
Med Kongl. Majest. allernaadigste Frihed.

Kiøbenhavn/
Forlagde og Trykte hos Joh. Phil. Bockenhoffer/
Kongl. Majest. og Univ. Bogtrycker/ Aar 1695.

APPROBATIO.

Disse Danske Kempe-Viser / som ved Ærværdige / og Høj-lærde Mands Hr. Peder Syvs berømmelig Vindskibelighed og Forfarenhed i Danske Antiqviteter, ere samlede / og med gode Anmerkninger forklarede / tiene saavel til Fæderne-Landets Histories Grundvold at oplyse / som ved deris offentlige Tryk til mangis Fornøjelse.

Hafn. d. 20 Junii
Ao. 1695.

Johannes Jenson
Bircherod.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Stormægtigste / Høybaarne
Førstinde og Dronning /

Charlotta Amalia /

Dronning til Dannmark og Norge / de Venders og Goters / Fød Land = Grevinde til Hessen / Førstinde til Hirtsfeld / Hertuginde i Sleßvig / Holsten / Stormarn og Dytmersken / Grevinde til Oldenborg og Delmenhorst / Kassenellebogen / Diets / Ziegenhain / Nidda og Skavenborg.

Allernaadigste Dronning /

Disse Viser
Vise hen til Viisdom /
Og undervise de Uvise /
At lære den gode
Og forkaste den onde Viis /

Til at fly Lyder/
Og følge Dyder/
Vandre den Rette Vane/
Sky den Urette Vane/
Hade de Forrige og Disse Tiders Undskab/
Have de Gamle Historiers Kundskab;
Kiende de Onde Idretters Frydelige Indgang/
Farlige Fremgang/ men Sørgelige Udgang/
De Gode Gierningers Besværlige Begyndelse/
Men Herlige Endelse.
Saa at
Det som Ret er bliver Roost/ og med Behag Efterfølges.
Det som Uret er/ bliver Uroost og med Misbag forfølges.
Her mindes og findes
Gamle Ord/ Gammel Tid
Gammel Tale/ Gammel Jid/
Gammel Stiil/ Gammel Flitid.

Nyt er ej altid Nyttigt/
Nyligt ej altid Nydeligt/
Nykommet ej altid Velkommet/
Nymere er vel for de Nygærige/
Men det Gamle/ som er lenge Forholdt og Opholdt/
Vorder omsider Afholdt og Beholdt
Ej alleene af Olde men Alde.

Del

Det Gamle er Gevt og Gemt /
Dog ej Forgemt eller Forglemt /
Ej slemt men Angenemt /
Bør at elskes for sin Ælde /
Og derfor Udspøres og Fremføres /
Til at høres /
Og Læses / som er Udlæst og Udledt
Det Beste tidt af Verste /
Lidet af Meget /
Faa Smykker af mange Stykker.
De have
Adskillige Navn / dog ingen til Skade / men
Hver til Gavn.
De ere
Listige og Lystige /
Ej saa Kunstige som Gunstige /
Ej Fyndige som Yndige /
Ej Artige som Tartige /
Kallede
1. Fordums Kvæder /
Som med deres Bikvæd / Omkvæd / og
Gammenskvæd /
Udkvædes smukt
Med Gavn og Frukt /
Og ere i allehaande Tilfald /
I Kierlighed
Hiertelige dog tidt Smertelige.
I Hevngærighed
Kyndige dog ofte Syndige.

I Vold og Trodsighed
Glædelige / dog sidst Grædelige.

2. Stefiamal /
Med deres gamle Stav og Maal
Af større Frihed end det ny Maal.

3. Drapa /
Om Drabelige Bedrivter.

4. Drapling /
Om mindre rigtige og vigtige Forretninger.
Det er
Om Ringe Ting.

5. Drotkvæd /
Som kvade om Drotters og Herrers Idrætter.

6. Borgestu-Sange /
Naar mand Sang med Klem og Klang /
I Borgen uden Sorgen /
I Stuen ved Gruen /
Udi Ro og Mag
Til Velbehag.

Her sees exempel paa
Haarde og Milde /
Spage og Vilde /
Skalke og Gilde /
Hoor og Mord /
Skyld og Styld
Slem Gerighed / Slemterighed;

Kor

Korteligen
Velgierning / Misgierning.

Her Loves og Lønnes
Hæderlige / Redelige
Fredelige / Sædelige
Venlige / Tienlige.

Her Lastes og Straffes
Arrige / Karrige /
Slemmere / Dennere
Voldsmænd / Troldsmænd.

Hundrede Danske Viser skrev tilforn
En Præst for Hundrede Aar /
Og tilskrev dend Danske Dronning
Sophia dem;

Hundrede Danske Viser skrev siden
En Præst efter Hundrede Aar /
Og tilskrev dend Danske Dronning
Charlotta Amalia dem /

Til Lystig Tid-fordriv
I dette ulystige Liv;
Til Lyst / ej til Vellyst / ej til Ulyst.

Hvorfor
Disse Gamle Viser og Drotkvæd
Fra den Gamle Alder udrykte /
For den Ny Old udtrykte /

Og som overblevne Levninger /
Samlede af de Gamles
Halv-forgiette Idrette /
Fremviſes og udkvædes
For den Danſke Drotning /
Med min tidt udviiſte / Gamle og Ny Ynſke:

Dronningen / ſom er Aſtſæl og Venſæl
Vorde fremdelis Aarbod
og Danebod!

Helleſted i Stevens / udi Sommer-
Maaneden / Aar 1695.

Sat allerydmygeligſt

af

P. Syv.

Stor-

Stormæctigste / Høybaarne
Førstinde og Frue /

Frue Sophia /

Dannarckis / Norgis / Vendis og Gottis Dronning: Indfød Hertuginde udi Meklenborg ꝛc. Hertuginde i Slesvig / Holsten / Stormarn og Dytmersken: Grefinde i Oldenborg og Delmenhorst /

Min Allernaadigste Dronning
og Frue.

Naade og Fred af GUD / ved JEsum Christum vor HERRE.

Det blifver nu paa denne nærværende Tid Fem Aar / Allernaadigste Dronning / at Eders Naade vaar paa Hvæn / at besee hvis merckelige og nyttige Instrumenter / og anden atskillige Arbeyd / Erlig og Velbyrdig Mand Tyge

Tyge Brahe til Knudstrup / der hafver ladet forfærdige / med usigelig stor Umage og Bekostning / til at forfare Himmelens / Planeternis og Stiernernis Løb / &c. Hves lige fast icke af Verdsens Begyndelse nogensteds er paafundet eller giort / det nogen Mand læst hafver eller veed af at sige. Og der Eders Førstelige Naade hafver saadant altsammen flitteligen med stor Lyst og Forundring beseet / og maatte der endda for Storm og Uveyr skyld / forstøfve indtil paa den tredie Dag / er der ofver Bordet allehaande Viis / Tale og Snack sig begifven. Iblant andet hafver den gode Mand / Tyge Brahe min Gunstige Herre og gode gamle Ven / ogsaa rørt noget hos Eders Naade / om min Person / som der da ogsaa uværdig var ofverværendis / at jeg hafde vore Danske Historier under Hænder / og endogsaa beflittet mig at samle tilhaabe i nogle Bøger mange gamle Danske Viser / til hvilcke Eders Naade loed sig formercke at hafve synderlig Lyst og Behagelighed at læse. Af denne Orsage / hafver da Eders Naade strax begeret at jeg vilde lade Eders Førstl. Naade bekomme saadanne gamle Digt og Viser / som da gafvis tilkiende at jeg skulde hafve en deel hos mig der paa Landet. Hvilken Ed. Førstl. Naades Begiering / jeg da (som tilbørligt var) ofverbudet paa det underdanigste at følge / dog der hos ydmgeligen bedendis at Eders Naade vilde paa en kort Tid hafve Taal med mig / indtil saa lenge / jeg kunde udvelie nogle af de fornemmeste / og lade dem reenskrifve og tilskicke Eders Førstlige Naade i fremtiden. Hvormed Eders Naade blef da tilfreds / og efterdi

Ti-

Tiden hafver her ofver forhalet sig / hafver Eders Førstlige Naadis Hofmesterinde / Erlig / Velbyrdig og Gudfryctig Frue / Frue Birrite Bilde / mig her om nogle gange Mundtligen og skriftligen paamindt / At jeg saadant mit Løfte vilde tiltencke og efterkomme. Men i hvorlunde det er tilgaaet / da er mit Forsæt aldelis imod min Villie og Meening forhindret udi atskillig maader. En Part at jeg foranden deslige victigere Arbeyd og idelig Vandring er nødtvungen til at lade dette ligge: Og en Part ogsaa at her udi Riget ringe Orsag (dis verre) hafver begifvet sig / at omgaaes med Viser enten at Læse eller siunge udi midlertid. Nu er det ogsaa dis imellem kommen saa viit / at jeg self hafver ladet indføre og forlegge et Nyt Tryckerj her udi Ribe / eftersom jeg da paa Hvæn berette for Eders Førstl. Naade at jeg hafde i Sinde / og Kongl. Majest. milder og Høyloflig Ihukommelse / da og samme Tid med Tilsagn bevilget og Privilegirt. Saa jeg haver nu ingenlunde længer kunde her med opholde Eders Naade / GUd gifve ickun at denne min ringe Tieniste og Arbeyd ellers maatte teckis Eders Førstl. Naade / og findis saadant at det kunde læsis med Lyst / og mange til Nytte og Gafn. Hvilcket jeg visseligen forseer mig til / efterdi saadanne Gamle Poetiske Dict hafve været udi Brug af første Begyndelse fast hos alle Nationer / og fører sine besynderlig mangfoldige Gafn med sig / som her efter skal omtales. Saa at der og skulle findes mange / som uden Tvil skulle høyligen beromme / at Eders Førstl. Naade hafver været Orsage her til / at saadant er udgaaet

paa

paa Prenten / og blifver nu den menige Mand meddeelt. Hvilcket er ogsaa i Sandhed en berømmelig Ting udi Førstelige Personer / at de iblant anden stor Omhu / ville end ogsaa tencke paa saadanne Historiske Antiqviteter. Hvor af den Nafnkundige Keyser CAROLUS MAGNUS prisis og losvis / at ligerviis som hand tractet efter at giøre loflig Manddoms Gierninger / saa lagde hand og Flid paa / at icke alleeniste hans egen Mandelige Bedrift / kunde beskrifvis baade i Historier og herlige Sang og Viser / men bar og en besynderlig Omhyggelighed for de gamle Poetiske Dict / som vare lagde om hine fremfarne Kongers og Kæmpers underlige og priselige Jdret / at de kunde forvares / antegnis og brugis almindelig / at hver Mand kunde vide der af at sige / og siunge / saa at hand self hafver ideligen øvet sig i saadanne Sange / at hand kunde til Tids fordrifve / siunge og opregne dennem / saa det var stor Lyst at høre paa. Og loed der hos med uspard Bekostning opsøge saadanne Documenter / og hafde gierne dette slags Folck hos sig / som viste noget her af at sige. Og var vel at ynske / at mand hafde noget meere der af / end mand hafver / da maa vel skee / Vi Danske icke end skulle staa nederst paa Bladet.

Hvorfore alle de som Danske Mands Nafn vel unde / bør at vide Eders Førstlige Naade stor Los og Tack / at de nu saa lætteligen hafve bekommen denne Bog at læse / som maa vel skee icke skulde skeed saa snart / hafde Eders Naade icke været der

til

til dis större Aarsage. Beder her hos paa det allerydmygeligste / at Eders Førstelige Naade vil icke fortencke mig / at det hafver nogen Tid lang forhalet sig / førend jeg kunde komme til at ofverantvorde Eder denne lille Bog. Orsagen kand gifve sig / at jeg nest Guds Naadis Hielp kunde forære Eders Førstelige Naade med noget bedre i sin Tid. Den allsommectigste gode GUd / naadeligen spare Eders Førstel. Naadis Høymectighed / med Eders Naadis elskelige unge Høybaarne Børn / Besynderligen vor Allernaadigste Herre Printz og Udvalde Konning / Konning CHRISTIAN den IV. med alle Førstelige Stammer / som det Danske Kongelige Huus er forvandt : Disligest de Fromme og Vise Herrer / Kongl. Majestets tilforordnede Regerings Raad / med hans Naades meenige Raad / og Rigens Adel / og alle andre Stader her udi Landet / at vi tilsammen udi goed Fred og Roligghed / kunde tiene den samme sande ævige og gode GUD / i ald Gudelighed og Ærlighed. Skrefvet udi Ribe den 16 Junii / paa hvilcken Dag siu Aar forleden / Eders Naadis Høybaarne Søn / Vor Allernaadigste Herre og Printz CHRISTIANUS IV. er hyldet paa Viborg Landsting / falt ved denne samme Aars Tid / som hans Naade nu ogsaa hyldes til Opslo udi Norge. HERRen bevare Hannem med sine Engler paa alle hans Veye / og ofvergyde hannem med en goed Velsignelse / og sette en Guld-Krone paa hans Hofvet. HErren

sende

sende hannem sin Hielp af Helligdommen/ og gifve hannem et langt Lif/ altid og Evindelige/ AMEN. Anno 1591.

Eders Forstelige Naadis

ydmyge og villig Tiener

Anders Søfrensøn/
Vedel.

Fortale
Om Viserne i Almindelighed / og disse i Særdelished.

1.

Viser have altid været brugelige / ikke alleeniste her i Norden/men endogsaa her omkring i Tydskland og andensteds (1) kaldede fordom Kvæde / Kvædlinger/ Kvædskapr; item Mærd/ (2) Hrodur (3) Skaldskap/ Jotnamiodur/ o. a. m. (4) Og siden Mesterſange/ Kempe-Viser/ og Gamle Viser. Men Poeterne kaldtes Skaldre/ Greppar/ (som kunde gribe og fatte noget) Kvædende menn/ Runemestere og Mesterſangere. Skald blev saa et berømmeligt Tilnavn / som Hiarne Skald / Sigvard Skald/ Torgeir Hanaskald / og endeligen et Adeligt Navn / som førde en ſtor Rose i Skioldet/ og en Rose mellem Toe vebnede Arme i Hielmenetet.

2. Ligesom Sproget er Gammelt/ Midelmaadigt og Nyt/ Saaog vore Ordsproge/ Poeteri og Viser. Her handles fornemmeligen om Viser af Mellemste Poeteri/ hvortil henføres Alle i det Første Hundret / Men de Fleste i det Andet; i henseende / at de Første høre til de Gamle/ og Nogle faa af de Andre/ til det Ny og nu brugelige Poeteri.

3. Der vare mange Slags Vers i det Ældste Poeteri/ saavelsom og det Ny. De Fleste bestode af eet Sangvers / eller Otte smaa Vers eller Linier / (5) korte som Epigramata eller Overſkrivter; saasom og de i Gamle Tydske Tirol / Vinsbek/ Tanhuser/ Heldenbuch/ o. a. f. De bleve derfor kaldede Drapuſtuffur/ Skambendingur/ ɔ: Et Slippe-Vers / som begynder og slipper. (6) Der vare ellers Liliulag. Et slags Vers/

(1) Tac. Germ. Sic inveniuntur Cantilenæ Antiqvæ Dithmarſicæ Mſc. in Bibl. Lindebrogiana Hamburgi. (2) Metrum. Mære. Metrum facio. (3) Poema. (4) i Edda. (5) Betænk: om Cimb: Sy: II Afdeling. Danſke Gram. 83 S. (6) Skamur ɔ: Brevis. Hending. Rythmi pars incompleta.

som overgik andre/som Liljen Urterne/ Og Liomer paa Ferse/ som lyste for de andre. (7)

4. Viser/ som Øien/gavne og glæde/ give Lyst og Lærdom. Den meget Lærde Morhof siger (8) at de gamle Heltesange i Tydskland indeholdte mange skiønne Lærdomme; Hvoraf hand slutter / at de ikke vare saadanne Barbarer / som de Hofærdige Græker og Romere raabte dem ud for. Og noget derefter mælder hand / at de hafde deres Historier saaledis i Rim. Vi ogsaa iligemaade. For dette burde mand at lade see Iver og Ombyggelighed til at opsøge/ i hvor ringe det end kunde synes eller være/ i Betænkning / at sligt kunde medføre tidt en uformodelig Nytte til vore Historiers og Gamle Sagers Kundskab.

5. Dog ere nogle af dem mesten indrettede til Tidsfordriv/ hvor ej alting kand agtes saa nøje; saasom ejheller i Romanserne (9) Faramond / og den nyligen udkomne Hildegardis (10) Item Engelhærd af Burgund/og Engeldrud en Kongunge Dotter af Danmark. I hvilke der handles meget om disse Nørre Lande / men alt optænkt til at forsla tiden. Der ere og mange saadanne trykte i vort Sprog/ med hvilke vore Viser vel kunde holde monnet/ Om de ej overgaa dem. Hine ere snart ikke andet / end vore Gamle Eventyr / om hvilke og Viserne siges Ordsprogs-viis: Alle Eventyr ere løgn/og alle Viser sande. Saa at her er dog noget sandt og Historisk under; Ja her findes og adskillig gammel Skik og Sædvane / hvorom mand ofte forgeves søger andensteds. Noget er og anderledis og Poetisk forvendt. Men her komme og tidt for / saadanne sære og underlige Hændelser / og saa uformodelige Tilfælde/at mand kunde giøre af Viserne de skiønneste Romanser eller Romainer / som mand vilde ynste.

6. Her findes tidt Tropi og Forvendelser fra Ordenes rette Betydning / udi at forøge eller formindske dend/ og/ som jeg sagde tilforn/ Adskillige Skikker/ Brug og Sædvaner/ som da have været gængse / hvilket vel ellers i Anteqnelserne til Viser-

(7) Liomer. Lys/ Glands. Soleliom ɔ: Solskin. (8) Unterricht von der Teutschen Sprache Kap. 6. (9) Digtede om Krigs og Kierligh. Idrætter. (10) Reyne de Norvegue.

ferne kunde været indfordt. (11) For Exempel / Vidrik vurderer sin Hest alt for højt: Vare nu alle disse Bierge Guld/ Og alt dette Vand var Viin / Det vil jeg ej have for Skimming i dag / o.s.f.

Sverker beskrives meget sterk. (12) Til min Alboga uthi en steen Slog jag min hand oruthan meen. Svend Vonved siger: Jeg vil med min eene haand / Rykke fra dig alle dine land; Jeg vil med min eeneste taa / Slaa dig alle dine borge fra.

Høj beskrives at naae over Boge-Toppe / som Amos 2/ 9. Amoriters Højhed var som Cedertræets Højhed og hand var sterk som Eegen; ja der tales om Bygning / op til Himmelen. (13) Og Israelerne vare kun som Græshopper at regne mod Kemperne af Enaks Børn. (14)

Sivards og Svend Vonveds Heste giorde meget høje Spring/ vidt over Murene.

Skibe beskrives ofte med Silke-segl/o.a.m. som Tyri Skib. Ezek. 27/ 7. Dit Segl var af bestikket Silke af Ægypten.

Skarpe og bidende Sverde berømmes / som Tirfing / at bijta jafnt jarn ok steina sem klæde (15) Een hug saa dybt udi Harnisk og Pandseret / som det havde været blødt Vand. (16) og Harald Haarfagers Sverd hug Jernlenkerne over / hvormed Dofra var bunden (17) men Kong Hagen Adelsteens Sverd / Kvernbiter hug en Kvern ned til Øjet (18) Ingen havde seet bedre Sverd / end Gramur Regins Sverd / som sønderhug steenene. (19) Om Vermunds Sverd / Skrep/ taler Saxo. Disse og fleere saadanne Sverde maa have været af det Jern Azzalo. (20) De gamle sætte ellers høj Priis paa gode Sverde og hulde dem for deres ypperste Klenodier/lagde dem og i Graven til Ejermanden / som og tidt skiulte dem/ naar hand ej havde de efterkommere/som hand vilde unde dem.

(11) See meere i Bet. om Cimbrisse Sprog/ 116. S. (12) I Sv. Rimkronike. (13) Gen. 11/ 4. Deut. 1/ 28. (14) Num. 3/ 34. (15) Her varar Saga. (16) Saxo 2 Bog i K. Rolfs Historie. (17) Thorar. Eric. Histor. Haldani Nigri. (18) N. Kron. 64. S. (19) Edda. (20) See meere Cimb. Spr. Bet. 116. S.

Det haver været Skik og endnu er (uden at nogle optage nu en ny Fransk Mode) at Verten gik selv for ind: Det svared Vidrik Verlandsen/ Hand kiendte saa vel hans sned: Du skalt selv her først indgaa/ Jeg veed ej din Dørresæd. (21) Sivard Snaren Svend fører sommer i By. En gammel sædvane.

Gode Venner og Ekтefolk/ naar de rejse langt fra hin anden/ brøde en Guldring i tu/ og hver beholdt sit stykke; hvorvaa de siden efter lang tid kiendtes/ som M. Hildebrand og Fru Jytte. eller brøde en Guldmønt over/ og saaledis skulde det bud alleene betroes/ som fremviste Stykkerne/ saasom K. Kilderik og Vinomar i de Franske Kroniker.

At Skrive-Kunsten haver været i brug her af Hedenhos/ sees baade af Saxo i Amleths Historie/ saaog gamle Viser. Og jeg troer vel/ at jo ældre Haandskrevne Bøger vi have/ jo bedre. Min meget net-skrevne Davids Salter/ er vel et af vore ældste M/c. hvilket Christina K. Hagens Dotter i Norge/ som blev givt til Spanien/ haver ejed/ og der i skreved saaledis: Panna Saltar ate Junfru Kristin Doter Hakona K. g - - f. Fru Ingibior Ellin Doter/ sem gefe Gud henne vel at nivta Saltarans/ ok halfu bæter æftar mane finds.

Udi Høj-olden begroves de i Høje/ som havde gemeenligt Navn af den fornemste/ som der var lagd/ eller hans Been og Aske der hvilede/ eller som havde opkast Højen. F. E. Boos-Høj/ Danshøj ved Lejre og andensteds/ Olufshøj/ Tules, og Tureshøj. o. a. f.

Her tales undertiden om/ at Kosterne bleve henkastede/ naar de ej vilde opføde dem/ hvilket var tilstedt blant Hedningene/ men holt og ved iblant os længe derefter/ saasom og andre Levninger af Hedenskabet/ om Selv-hevn/ og Voldtægt; item/ at kaste ypperlige Ting/ som Penge og andet i Graven til den Døde; Hvorudover mand endnu ofte finder saadanne endog i Kirkegaardene.

Det var Skik at give Lov ved Eed og Kamp; at indvies med muld/ som kastedes over Jomfruen/ som Klostergav sig. De Geistlige givtede sig. I Klosterne forvaredis Slekte-Bøger-

ne/

(21) I Langbeen Risers Vise. Manusc.

ne / hvoraf Sorte Broder Knud beviser at de vare Spkende-Børn / og Gud-Spkende. (22)

Her findes vel adskillig Overtro; Som Søndags Drøm / som skulde have meere at sede: Om Spøgeri og Gengangere / som ej længere skulde have Magt om Natten / end til Hanen goel o. a. m.

7. De samme Ord komme tidt for i mange Viser. F. E. Midt udi den Borgegaard / Der axlede de deres Skind. o. s. f. Maanetsdag der efter kom / Lod hand sit brøllup bo. (at der kunde skee Trolovelse og tillysning først) I Homero / de Græbske Poeters Fader og Konge / findes og ofte det som belees af Martiale (23) at hand ligesom fylder Bogen op med dette.

8. Dette er og noget / at Tid og Sted med andre Omstændigheder komme undertiden ilde overeens tilsammen. Og M. A. Vejle siger ret / at skigt er skedt ved deres Misforstand / som den eene Vise og Digt haver blanded med den anden. F. E. At K. Holger Danske var Konge i Danmark og med Kong Tidrik af Bern skulde leved paa en tid. Item at samme Kong Tidrik kom her ind til Birking-Skov / at søge Langbeen Rise / naar i en Haandskr. siges rettere / at det var Daner Kongens Mænd / som og er troligst. Vidrik slog hanhem og siger: At det kunde spørges til Danmark / hand Langbeen Rise overvand. Naar dette skeede i Sieland / den fornemste De i Danmark; hvilket her / som ellers et hvert Stridbart Land kaldes Birkings Land. Og til ydermeere Bevisning / findes ved en Miil fra Roskild Birke og Birking Skov / og der ej alleene Langbeen Rises meget lange Grav / men endogsaa et Hul i Bakken / hvor hans huus var / og en Hule derhos / som de kalde hans Bagerovn. Aar 1658. lod Rector Acad. M. Rasmus Brokmand nogleskeds opkaste Jorden i hans Grav / men fand ikkun en krukke med Aske / og noget af et forruskket Sverd.

I den Vise De Rovere ligge for Norden Skov / haver Droskken adskillige Navne: Her Peder Hoseel og ligesaa hos Hvitfeld / (24) I en Haandskr. Bog / Hr. Lovmand. I en

(22) See meere i Antegnelser til A. Torsens Vise. (23) Ep. gr. 45. lib. 1. Τόνδ' ἀπομειβόμενος - - -

(24) Som 2 gange taler om ham i Kong Erik Menved.

Slekte-Bog / Her Ove Rotfeld (hvis Skioldemerke var to Svanehalse / som hulde en Rosenkrands) som ihielslog dem en Jule Nat i Klogel. De havde deres Kule i Sandiisbierg hos Toftegaard. I Strandsogn noget fra Viborg vises endnu deres Stuve i en Høj / Hvorudi en Smed fand for nogle Aar / et Slagsverd / o. a. m. Siden er Hulen mesten tillukt / at ingen gaaer derind. Herregaarden hvor Drosten bode / siges at være forandred til 4 Bondergaarde og kaldes Serup / liggende nogle Miilevegs fra Roverkulen.

9. Men lad være / at her i somme Viser fattes Tiden og Steden / som dog ere Historiens Lyds? Det har sig ej heller anderledis med vore gamle Historier og Sagar. Der vare Tider / hvoraf mand lidet vidste / eller det mand vidste var skyult under Fabler (25) hos Græker / Latiner og andre / som ikke vidste hvad skeet var / uden af de gamles Fraſagn og Viser. Hvo vilde derfor negte dette alt? eller sige at det var falskt? Saa gik det og med de Tydske og os. (26) Hvos hvilke tilsammen Viser og Vers vare Aarskroniker; Ja de og siunge om Arminio efter hans Død. (27) Saa var det siden Keiser Karls den Stores Lyst at samle og bruge saadanne gamle Viser. (28)

Meget kunde været klart og vitterligt nok i de dage / men er siden forglemt / fordi der mangle de rette Omstændigheder der hos. Ja endog de beste Historieskrivere have iblant den anden visse Handel / det som foregives eller troes i gemeen. Dette fremføres / ikke at de ville lyve / men vise Efterkommerne / hvad Folkes Meening og Tale paa de Tider har været om et eller andet. Sligt er hverken Løgn eller deres egen Digt / men det almindelige Ry og Rykte. (29) Mand maa derfor ikke straxt udraabe det for Fabel / eller bruge et grovere Ord / og kalde det Sladder og Løgn / som findes i Sagar og Viser. Uden mand vilde lignes med Vopisco (30) som siger / at der er ingen Historieskriver / som so ovdigter noget. Der er det / hvor i Livius / hvor i Sallustius / hvor i Tacitus / og endeligen Trogus

(25) Ævum ἄδηλον καὶ μυθικόν. (26) Tac. Germ. Carmina unum memoriæ & annalium genus. (27) Id. Annal. 2. (28) Egiah. in Vita ejus. (29) See videre Sheringham Præf. Orig. Angl. (30) in Aureliano.

gus kunde overbeviſes ſligt. Saaledis dømmer og een om Slejdano/ og en anden om Maffeo/ at hand blander ſaadanne utrolige og urimelige Ting i med de ypperlige Bedrifter / at hand hermed gior dem Uret/ ſom ere ſande. Saa ſiges Nicephorus ej at ſkrive det ſom er Sandhed ligt. Timæus kaldes lig en gammel Sanſeløs Kærling / ſom uden Betænkning ſamler/ hvad forekommer (31); at jeg intet ſkal mælde om andre.

Saa have Islænderne og andre / ſom have ſkreved Sagar og Hiſtorier efter Semund Frode og Are Frode/ ikke ſaa noje følged Sandhed i alt/ og ſkulle derfor varligen læſes; men ere dog nyttige for gamle Skikkers og Tings kyld / ſom mand af dem ſaar at vide. Ligeſaa i Edda / under og iblant Fabler blandes viſſe Hiſtorier. De Druider / ſom vare de første Meſtere for de Tydſke Sange / ſkyvlte ogſaa Hiſtorier under adſkillige Fabler. (32) Det ſamme kand og ſiges om Viſerne/ hvorudi noget er Hiſtoriſk/ og noget opdigtet/ noget ſandt/ og noget anderledis. Ere ikke alle diſſe ſaa rigtige i Hiſtorierne/ ſaa lære de os dog noget Hiſtoriſk. Og de gamle ſettu ſumt i Sægur/ ſumt i Viſur. Hvorfor og Viſer ere ſom et gammelt Fraſagn og Forfrædi / ſom mand finder i Fornum Bokum og Sægum. (33)

10. Nu ſkulde der noget ſættes mod dem / ſom ſige at Viſerne ere ikke gamle/ men Opdigtede af Kærlinger og deres lige/ og derfor fulde af Fabel og unyttig Snak. Til det Sidſte er allerede ſvaret/ til det Andet ſkal nu ſvares. Om der end ere nogle faa Viſe-Hadere / ſaa ere der dog fleere elſkere. For de Første ſkriver jeg icke; Thi mand ſkal ikke kvæde Viſer for en Ond (34) eller dend / ſom ej kand lide dem / men for de andre/ ſom altid have været mange / endogſaa af de ypperſte. Kong Valdemar den Første/ har Lyſt til Gamle Hiſtorier og Kæmpeviſer (35)/ Og at jeg ikkun ſkal tale om dem/ ſom levede i neſt forgangne og denne Old / da mælder M. A. Veile i Fortalen for Viſerne / at Dronning Sophia havde ſynderlig Lyſt og

(31) Γραωσυλλεκτεια. Suidas. (32) Goldaſt. Super Tirol: (33) Hvort henviſes. Edda G. g. (34) Ordſpr. 25/20. (35) Som Vellejus giver det.

Behag til at læse Danske Viser. Vore gamle Sagers flittige Udforsker / D. Ole Vorm havde selv begyndt udi en Bog at samle en hob saadanne Viser / som endnu findes efter hannem. Og at jeg skal forbigaa vore egne/da have og Fremmede været Omhyggelige for at vide vore Kæmpeviser. Candorin eller Konrad af Høvelen indfører af dem in sin Bog (36) tvende gange med Berømmelse. Morhof veed og af dem at sige / (37) ja den lærde Franſos / Palmerius foragtede ikke noget Lands Sprog / om det end var ringe og udyrket / men lærde deraf Ordsproge og Sange. (38)

11. Med Viſernes ælde er det rigtigt nok / enddog de ere siden forandrede til det nu brugelige Maal. Thi en deel af dem ere Lødninger af de allerældſte Viſer / ſom Saxo omtaler og ſkriver udtrykkeligen / at hand har giort paa Latin Vers om Vers/hvad hand for sig i Danſken havde fundet/ ſom Vellejus det udtolker ſaaledis: Vore gamle Danſke lagde mange Viſer paa deres Tungemaal / om ſine og forfædrenes mandelige Gierninger. Diſſe deres Fodſpor haver jeg / ſom andre gamle Monumenter efterfuld / og udſat og omvendt Vers med Vers / paa det at denne min Hiſtorie ſkulde ikke ſynes nogle en ny Digt/ men beholde ſit rette Fundament af gammel Sandru Kundſkab og vis Antiqvitet. (39) Siden er her ſkeet Forandring formedelſt adſkillige Regieringer/(40) Kriger/ Handel med fremmede og Giftermaal/ ſaaat Viſerne ere vel ſiungne old efter old/men endeligen Tid efter anden ſaaledis forvandlede i Ord og Tingeſterne ſelv/ og tidt blandede to eller tre i hinanden/ i ſynderlighed paa det ſidſte/ der de komme i Afgang og Foragt hos de fornemme/ og bleve antagne af de ringere Perſoner. Saa førde de undertiden fremmede Ord og andet ubekvemt ind i dem / ſom hverken ſagdes eller brugtes i Hedenſkabet. Herudover findes og ſtort Forſkæl mellem Viſer/ ſom ere lagde om den ſelvſamme Hiſtorie / ſom i Grimilds og flere.

Af

(36) Volkom. T. Geſanc. Frankf. 1679. 12. (37) Unterricht von T. Sprache. (38) Idem ibid. (39) Qvorum veſtigiis ſeu qvibusdam antiqvitatis voluminibus inhærens, tenoremq; veris translationis paſſibus æmulatus, metra metris reddenda curavi, &c. Saxo in Præf. (40) Dynaſtiæ.

Af disse samlede Vellejus en stor Deel/ men bekiender/ at hand har hiulpet nogle af dem/ og bedred derpaa.

Saaledis haver det sig og med Heldenbuch/ som bestaar af adskillige Viser/ digtede af adskillige/ enddog Wolfram Eskilbach og Henrik Osterding (41) have samled dem tilhobe. (42) Denne Heldenbuch/ som i det forrige Hundret Aar er prentet/ befindes flux anderledis end dend Haandskrevne. Dend Hr. lærde Morhof (43) fører og Exempler ind/ hvorledis Efterkommerne have handled med de gamle Vers/ sat ind/ udeladt/ og de gamle Ord efter eget Tykke forkeret til ny/ hvor de vare noget uforstandige. Item/ de gamle Tydske Sange/ som Tacitus ommælder/ og Keiser Karl den Store haver forsøged/ ere af de Ny forderbede/ ja Efterkommerne have forfalsked/ forhudled/ og i utide fornyed dem. Saa er Hugo von Trymberg/ en gammel Tydsk Poet/ med utidige Tilsætzelser og Ordenes Forandringer ilde tilred. Ligesaa klager hand og at være skeet i andre gamle Skrivter/ at de gamle Ord forvandles og omverles med Ny.

Den samme Beskaffenhed haver det sig ogsaa med vore Kæmpeviser; de ere meget forandrede/ ligesom Sproget haver forandred sig; hvilket ingenlunde kand betage dem deres Gammelhed/ at de jo have været af Arilds Tid. F. E. Habors Vise/ hvorom Vellejus i sin fordanskede Saxo taler/ troer jeg vel nesten at være den samme/ som da blev siungen her i Norden/ enddog Ordene Tid efter Tid/ ja vel og noget af Meeningen kand være forvendt. Sterk-Odders Viser/ enddog de vel i Saxonis Tid vare til/ ere nu slet borte og uddøde/ uden hvis Fodsvor der endnu kand findes hos hannem. De gamle Danske Rimvers ere og nu meget forandrede/ som kand sees af adskillige Salmer/ den gamle Saga om Blanseflor og Flores/ Gamle Rimkronike/ Om Menniskens Levnet/ af H. Mikels Mariæ-Saltere; Item vore paa Pergmen skreone Lovbøger og de samme siden prentede.

Hvad er det da/ at nogen vil sige: det er dog kun nyligt optænkt Fabelverk med Viserne/ en slet Stiil/ en deel ogsaa

(41) Hvilke levede i Keiser Frid. I. Tid. (42) Glodastus in Notis ad Vinsb. (43) Unterricht ꝛc.

imod Guds rette Dyrkelse og Øvrighed? Saadanne ere jo de fleeste Historie-skrivere / siden Lærdommen kom i Afgang i de forige Hundrede Aar. Hvad feil ere der ikke i Lærdommen om Gud (44) hos de hellige Fædre? At jeg intet skal tale om Verdslige Vise/ Læger og andre; dog kaste vi dem ikke under Benken; eller foragte den kostelige Malm / fordi der findes Skarn og Sinder hos; eller det kiere Korn / fordi der er Knub og Avner iblant; eller den yndige Rose/ fordi den haver Torne. Virgilius samlede Guld af den gamle Poetes Ennii Skarn; Vi kunde ogsaa udlede meget godt / om de Tiders Historier/ Skikke/ Brug/ sære og gamle Ord/ o. a. m. endog af de gemeene Viser. Her kand/ som i meget andet/ udvælles det gode/ og forkastes det/ som er anderledis.

Jeg kalede før om Heldenbuch/ med hvilken vore Viser have meget tilfelles (45) i Betrakkning/ at vi have indført meget i dem / af de udreisste Danskes / Cimbrers / Gothers / Longabarders og Nordmænds Idretter/ og de igen af vores. Iblant andet findes meget i Heldenbuch om Fru Grimild/ hvis Viser ere ei alleene gængse nu hos os / men endog for mange Hundredre Aar tilforn (46). Hun bode her og bøde vaa Hvene/ hvor og Kæmperne bleve slagne / men andre give for at det skeede i Tydskland. Men Kæmperne bode heldst vaa saadanne Øer/ som og Samsøe/ Hielmerøe/ Læsøe/ o. a. s. fordi de der af letteligen vaa Søe-roveri kunde udfare.

12. Ligesom Viserne / saa vare og deres Messere fordumdags høit agtede her i Norden. Af alle sine Hirdmænd (o: Hovmænd) vurdede Harald Haarfager mest sine Skaldre. Saa havde og Kongerne i disse Norre Riger / hver sine Skaldre / som vare blant de fornemste Betiente. Udi Tydskland havde de ogsaa deres Poeter/ som udkvade i Forsamlinger Historier om Dyder og Lyder. (47) Ja Førster og Herrer hulde og Poetiske Kamp / at der meenis / siden sligt blev aflagt / gik det ei saa vel til / som tilforn; Thi mand fik da mindre Lyst til Dyd og Frykt for Udyd. (48) Her Kæmpedes de med Spørsmaal

(44) Theologia. (45) See Bet. om Cimbr. Spr. 119. S. (46) Hvorom Saxo. 13. Bog. (47) Hackenb. Germ. Med. Dissert. 6. (48) Goldast. Præf. in Tirol.

maal og Svar / som Heidrik og Gestur blinde i Hervarar Saga og Svend Vonved i Visen; med Eventyr at fortælle paa rad omkring / og ligesaa med Viser at kvæde i Borgestuen. De kunde og med fortakte Ord udsiunge deres Meening og svare hin anden strax paa Timen / som Haldan og Gyrite i Saxo. Hvorfor der og sagdes om den / som ej i disse stykker var vved: Hand duer hverken i Vise eller Eventyr; hvilket og huldes for spotteligt; ja de drukke hin anden til med ærindet af en Vise. (49)

13. De kvade og Fordum Tid Viser / forend de sloges; Her som andensteds. Dette var Skik i Grækerland / og naar Timotheus sang / greb Alexander til Vaaben; ja og hos de gamle Tydske (50) De skreve Kredsen paa den Jord / og siunge hin anden en Vise. Biarkemaal blev siunget af Biarke / og siden i K. Olufs Tid i Norge / at egge Folket til Strid. (51) Liaesaa i K. Valdemars Hær imod K. Svend / kvad een en Vise / dermed at sætte Mod i Folket. Viser bleve og brugte i andre Tilfælde / nu udi Kierlighed / som K. Magnus Vise / (52) og kaldtes af de gamle Britanner Aelfeliod; Nu i Gæstebuder / ja endog i forrige Old til fornemme Bryllupper og andre Forsamlinger. Ulf sang om Krigsfolkets Søe-Skade (53) Sirak (54) vil / at mand ej skal forbindre Sang / som er vpverlig i Gestebud med Viser. Men i hvor meget det end haver været brugeligt i disse Lande / at kvæde Viser / saa haver det dog siden taget jo meere og meere af.

14. Der ere mange vndelige Melodier / hvormed de gamle Viser synges / og vel saa behagelige / som en Deel af de nv og saa afholdne Franke; enddog de / som en hob andet af vort eget loves ej deert af mange. Hr. Estats Raad og Præsident i Kiøbenhavn / Sl. Dr. Peder Resen fortalte mig engang blant andet / om Vilhelm Lange / Landsdommer i Jylland / hvorledis hand ej alleene selv sang Tonen / til den i Samsøes Beskrivelse ind-

(49) See Ordspr. 2 Part 72 / 220 S. (50) Tac. Germ. Ituri in prælia canunt. (51) 1. Vise i Andet Hundr. (52) i det Andet Hundr. (53) Ulfus cantibus nocturnis mersæ militiæ cladem celebrabat. (54) Kap. 32 / 4.

indførde Vise (55) og Johan Lorents Orgemester derefter udsatte Melodien / men endogsaa vidste den til mange andre. Saa omhyggelig og forfaren var denne ædle / og for sin store Lærdom vidtberømte Mand / i disse vore gamle Viser / som af mange agtes saa ringe / og snart gandske foragtes. Ja disse Melodier ere og saa søde og velklingende / at mange af vore Salmer / og end de bedstlydende / synges efter deres Tone. Saa at vel ikke Svinde-Kærlinger ved Roken have paafundet / men snarere forblanded og forderved Viserne.

15. Der var Stav og Omkvæd / som endeel endnu kalde Stevet / endeel Staven. (56) Det seer mand i de gamle Evind Skalagrims og Haralds Gammans Viser. Disse Bikvade kunde tidt gives ud for Ordsproge / Læresproge / og syndige Lærdomme (57) F. E. Favre Ord fryde saa mangt et Hierte. Esa hvor Sorgen den er tung. Af Elskoven fanger mand Sorgen; Og mange andre i disse trykte Viser.

Dette skal ellers agtes i det Andet Hundret.

16. Nogle af de Første Viser ere gamle og kunde alle været indførde i den gamle Stiil; Og der have end været mange tilforn / som vi nu ej have / saasom Sterk-Odders Viser / o. a. f. Hvorom tilforn. Nogle af de Ældste gaa ogsaa ud paa Rim / ligesom disse. De Færøeske Dr. Ole Vorms Viser ere gandske paa den Maade / som vore / og ej efter de gamle Skaldres Maneer. Vidriks / Habors og saadanne fleere Viser skulde og med rette tælles blant de Ældste / men efterdi de altid have været gængse / og derfor forandrede Tid efter anden tillige med Sproget / saasom de sjunge dem Old efter Old / kunde de henføres til de mellemste / hvoraf nu ere saa mange trykte. Tilmed synes og alle de Viser gamle / som handle / om Selv-

(55) De vare syv og syvsindtyv. (56) Stef. Intercularis versus. Stefjabalk-mal. Carmen constans intercalaribus. See og Bet. om Cimbr. Spr. 112. S. (57) Ref. The burden ofasong. A. Le Refrain d'une balade, Clausula seu versus cantici intercalaris & sæpe repetitus. Clausula emphatica. Vel ab Hispa Refrano: Proverbium, Epiphonema, Skinn.

Selvhevn/ Søe-Røveri / Voldtægt med at tage sig Hustruer med Magt / o.s.f. Hvilket alt var priseligt i Hedenskaber / og siden holdt længe ved i den Nyplantede Kristendom / indtil Loverne strengeligen forbøde og straffede saadan Tage-Ræt. De Gamle her i Norden sloges/ enten (1) At bevise Styrke og Manddom/eller (2) Land og gods/ samt Hustruer at vinde (3) Frænders Død at hevne. (4) For Jomfruers Ære eller dem til velbehag / og (5) At hielpe de fortrængde. Alle disse Styk-ker holdes for ypperlige og mest berømte hos dem.

17. I det forige Hundrede Viser forandrer jeg intet i Or-dene eller Forklaringen derover / uden hvor der noget er for-trykt. Dog ere nogle faa af Viserne forøgede med nogle Sang-Vers ; Som i de Gamle Haandskr. Viseboger ere fundne. De ere samlede af Høylærde Mand M. Anders Vedel eller Vellejo/ som var Slots-Præst i Kiebenhavn og siden Ri-gets Historiskriver/ Sogne-Præst til Riber Domkirke og Ka-nik/ en meget flittig Randsager i vor gamle Handel / som døde 1616/ gl. 74 Aar. Hvilken foruden disse 100 Viser / haver og ladet udkomme til Lyset Pavekrøniken i Riim / Saxo paa Danske/Adam Brem: med Anteguelser hos/ paa Latine Danst Lig-Prædiken over K. Fridrik den Anden / med Tid-Register/ om hvis sig i hans Regierings Tid tildraget havde ; samt an-dre Ligprædikener. Om de 7 Viise af Grækeland / med andre smaa Traktater. Alle disse ere trykte. Men hans Aars-Kro-niker til Christ: 4. Samt K. Svend Tvedskegs Levnet og Or-kenøers vidtløftige Historie / ere ej endnu udgivne. Denne Underretning/haver jeg af een hans Afkomme/min gode Ven/ Johan Lavrensen/ Velforordnede Skriver ved Archiverne.

18. Dette Andet Hundret Viser ere samlede fra Døde og Le-vende; Hines Haandskr. Bøger/disses levende Røst. Der ere vel og nogle af Viserne trykte tilforn i sær / som vel ej nu saa lette-ligen findes/ og derfor her indføres / at de kunde haves tilsam-men / som og tilforn med andre Viseboger skeet er. Somme iblant dem (dog ikke af mig) ere forøgede / Andre forkortede/ saasom Vi og see det i vore Salmer. Det første i Alleneste Gud i Himmerig. Udi min Angest og Nød ; Det andet i / Naar min Tid og Stund er forhaand.

19. De Nyere Viser ere de / som nu i denne sidste Old ere digte-

digtede/ og saadanne findes i begge Hundrede. Her er Stilen nyere/ og/ i nogle af dem/ Stavelse-tallet og Rimene riktigere / end i de mellemste. Her kunde vel og legges fleere til/ nemligen/ om vore Sejladser til begge Indier/ Søslage/ o.a.f.

De mellemste kunde vel forbedres her og der med Rimene og Stavelsernes Tal/ men mig synes / at det var best at lade dem blive ved deres gamle / dog anseelige Enfoldighed. Der er dog indført meget for Rimets skyld. F. E. I uger fem -- I alle dem. I uger ni -- I alle di.

Ej heller agtes her altid Forskæl paa Enfoldigt og Mangfoldigt Tal i Navn- og Tid-ord/ (58) som vel dog haver været taget i Agt tilforn / som i alle andre rigtige Skrivter og alfirlig Tale/ uden at det kand skee stedsen i er langt Skrivt / da mand af Kedsomhed kand falde hen i den gemeene Tale og brug. (59) Andre Folk giøre jo ogsaa Forskæl her paa i deres Sproge. (60)

20. Fremmede Ord komme her ingen for / det jeg veed mig at erindre/ i dette Andet Hundret/ ej heller bør det dem at indføres i Danske Skrivter. Enddog jeg fremfører en deel i Ordbogs Prøve i A. men ej i anden Meening / end at jeg jo seer heldst at de Danske bruges / som sættes derhos / og de andre styes/ som i Forkalen. §. 10. gives tilkiende / eller og at saadanne ufornødne siden / om samme Ordbog skal nogen Tid udkomme/ slet udelukkes.

21. Jeg forklarer noget af Viserne og efter dem indfører hvad merkeligt did kand henføres: Saasom det og fordom var brugeligt / først at synge Viserne / og derneſt forklare og opregne den gandske Historie / efterat Visen var ført til Ende/ som var derfor tidt af et meget kort Indhold / bestaaende i et eller faa Sangvers. Denne Udleggelse blev kalded Urskyring/ hvilket Ord endnu er brugeligt i det Islandske Sprog. Ved dette Middel kunde de disbedre beholde i Hukommelsen og fortvlante denne Kundskab til Efterkommerne / den eene til den anden. Paa hvilken Maade en Deel af Viserne og Histo-

rier-

(58) Sing. & Plur. Num. in Nom. & Verbis. (59) Tunc opere in longo fas eſt obrepere somnum. Hor. A. P. (60) Dansk Gram. 103. S.

rierne ere endnu beholdne. Saaledis vidste K. Svend Estritsen at fortælle vore Historier for Adamo Bremensi / uden Tvil af Rim og Sangvers / efterdi hand saa kunde opregne dem alle / og end fleere / end Saxo haver / saasom samme Adam i sin Kirke-Historier bekiender. Paa samme viis haver Saxo af de gamle Skaldres Digt / og Biisp Absalons og andres Fra-sagn / samled sine Danske Historier. I ligemaade er og dend Nordske Kronike indretted af Snorre Sturlesøn / og samlet over alt af Skaldrene / hvis Vers indføres allevegne i den Haandskr. men ikkun faa Steder i den trykte Bog. Dog ere en deel af disse mine Forklaringer og Antegnelser lagde til i hast / i henseende / at mand sigede med dette Andet Hundret / da det Første var alt kommet fra Persen.

22. Det Første Hundrede Viser ere deelede af M. Anders Vesle i 3 Parter / Det Andet Hundret af mig i 2 Parter / den Første halve Deel om Konger / Store Herrer og Høifornemme Personer / og den Anden om ringere dog fornemme Folk. Ellers kunde de og deeles i Komiske / som have en glædelig / og Tragiske / som have en sørgelig Ende; I Verdslige-Historiske og Bibelske-Historiske. F. E. Af de sidste: Adam var sig saa rig en Mand. Jobs Vise. Isaks Giftermaal. Jakobs og Esavs Trætte. Josefs Vise. Samsons Fængsel. Om David og Goliat. Om David og Jonathan. Om Absalon. Sussannes Vise. Og af Ny Testamente / foruden Viserne over de Evangeliske Historier / Kh. Barndom (61) S. Peders / og andre Helgenes / F. Exemp. Dorethees / S. Karens / S. Mortens / o. a. f. Det var vel at ynske / at fleere af Bibelen bleve digtede og prentede / at disse Historier saaledis kunde blive bekyndte for Ungdommen / enddog her findes vel noget i disse / som ej alt er af Bibelen. Saasom i Jobs Vise / at hand gav Spillemændene Roerne af sine Saar / som bleve ombendte til Guld; hvilken Historie findes afmalet i et Kapell ved Ro-skil-

(61) Historien er trykt / Kiøbenhavn 1508. 8. som holdes mest for ovdigted; Hvori findes mange Mirakler / kaldet derfor af Muhamedanerne det Femte Evangelium / og regnes ellers blant de Skyvlte og Apokryfiske. See Hotting. Hist. Or. Diss. Theol. ejusd. Hieron. Ep. Part. 2. Tr. 2. cp. 25.

skilde Domkirke. Udi een af Th. Barndoms Viser om Herode/ som ej vilde tro det som sagdes om Christi Fødsel/ med mindre den stegte Hane paa Bordet galede; Hvorpaa fulte strax: Den Hane slog ud sine Vinger og gool / Forinden Guds Fødsels Time; Herodes faldt af sin Kongelige Stool / Saa saare begyndte at tvile. o. a. m.

Hid henhøre ogsaa de/som ere lagde i Pavedommet; Hvori tidt findes om Helgenes Paakaldelse/Gengangere/ o. s. f. Og de som ere om Trylleri/ Omskabelser / o. a. m.

23. Synes nogen/ at her findes nogle ringe Viser / saa ere her dog fleere bedre / som tage de andre i Ledtog med sig. Men der burde intet agtes ringe / som kunde tiene til vore Historiers og gamle Sagers / samt Sprogets Oplysning. Mand skal ikke forkaste noget sligt/ i hvor ringe det end synes/og intet lade forbigaa/ som her kunde være tienligt. Af lidet og lidet kand dog blive en Samling / som kand være noget. Er her end et slet Indhold i somme Viser/ saa er dog altid nogen Lærdom derudi. Krumme er og Brød/ Rugregn giver og Vand/ og de smaa Gryder have ogsaa Ører og kaage Mad. Tykkes dig at noget er ringe / gak det forbi; er det formeget? Læs liidet deraf. Mand skulle efterfølge de Perser / hvilke/ om det Gode var meere end det Onde / kiendte een fri. Og Horatius vil/ at hvor der er meere smukt i et Vers / skal mand see over med de smaa Feil. Læs/ kiend og hav Medlidenhed. (62) Vær ej af den Ondhed / at domme intet for godt/ uden det / som du tænker saa at være/ enddog det er ondt; eller at agte intet for ondt/uden det dig misbager/dog det ellers er godt. C. Lucillius vilde ikke at hans Skrivter skulde læses/ enten af de Lærdeste; thi de vidste formeget; eiheller af de Ulærdeste; thi de vidste forlidet. Hand vilde heller have Cælium/en maadelig lærd/ end den Hejlærde Persium til sin Læser. Kand derfor ikke sige med Poeten Antimacho/ hvilken der alle forlode hannem/uden Plato/sagde: Jeg vil læse fortj thi Plato er mig alle. Jeg nøjes med ringere Læsere og Tilhørere/ for hvilke alle jeg beder Gud / at dennem bedre kand vorde!

(62) Ἀναγνῶθι, Γνῶθι, Συγγνῶθι. ikke som hand sagde: Ἔγνων, Ἀνέγνων, Κατέγνων.

Nogle Gamle og sære Ord/ som i denne Visebog findis.

F. betyder Fortale.

A.

Aarbod. Som boder og bedrer aarene. Fort.
Aelske-liod. Boleviſe. Fort.
Afbyrd. Afkom. 470.
Alſing. Een af Als/ ſom Samſing. 44.
Alv/ Alver/ Aller/ Adelrun. Egne Navne.
Amur/ Avmur. Melilotus. 495.
Arvetal. Slegtebog. 526.
Aſgaalen/ Aſgaard. Hvor Aſerne bode. 459.
Aſt-ſæl. Elſkelig. Fort.

B.

Baarde. At ſlaa. Baardes. o: Sloges. 157. 420
Balger. Fekter. 418.
Balk. Paries dimid. 252.
Barfred. Aſſylum. 271.
Bert. Præſtans. 43. Tidt.
Bikvad. Verſus intercal. F.
Birting. Sverd. 92.
Birtings bad. o: Strid. 432.
Biarkemal. Et ſlags gamle Vers. 421.
Blær. Clamor. 14.
Blidekaſt/ ſom ſkeer af Blider. Jactus tormentorum. 256.

Blikker / Blinker. Mico. 50.
Blomme. Blomster. 49.
Bo. Bygge / Giøre. 396.
Boje. Fængsel om Fødderne. 313. Bojæ. Fest.
Bonned. Et slags Segl. 279.
Bonke. Tectum navis. 192.
Bør. Ventus. Tidt.
Bøs. Ond. 91.
Borgeled. Port i borgen. Tidt.
Braad. Esca. Tidt.
Bratingsborg. En gammel Festning paa Samsøe. ja en hver Festning. 41.
Bradelig. Snart. 131.
Brand. Fløj / rødskinnende som Ild. 139. 142.
Brast. Skade. 143.
Bretland. Anglia. 448.
Byrdig. Generosus. 523.

D.

Dagmer. Dagmoder. Aurora. 628.
Daane-traa. Lipothymia. 463.
Danebod. Danskes Bod og Bedring. F.
Dane-skald. Dansk Poet. Fort.
Degen. Fornemme Mand. 440.
Donne / Dunne. Sonare. 27.
Døgn. Døvn. Dag og Nat. 233.
Døve sverd. Hebetare. 453.
Drapa / Drapling. Et slags gl. Vers. F.

Dra-

Drapustudr. Et kort Vers. Fort.
Drabe. Formaa/ Udrette drabelig. 3.
Drot/ Drost. Herre. 25. 669
Drotkvæd. Vers om store Herrer. Fort.
Drud. Subtristis.
Dyser. Gudinder. 440.
Dyster. Rider dyst. 389.

E.

Eel. Nimbus. 432.
Egger. Tilskynder. 421.
Elskov. Amor. 596.
Elvekonge=Kone=frue=folk=skudt=vild. 750.
Elverpind. Paxillus. robustus. 379.
Endils ulve. Fiske. 439.

F.

Faakundig. Imperitus. 279.
Fædreham. Hvor i de fløje. 455.
Fegurst. Fagerst/ fejerst. 429.
Fejringsbod. Hvormed de fejrede og satte i lave igien. 246.
Feg. Som snart døer. 229.
Feler/ fjeler. Skyvler. 160.
Femsti/ Femti. 50. 210.
Fent. En daarlig ung. 291.
Fig. Lyst/ Attraa. 229.
Fierd. Falskhed/ Skarnurenhed. 364.
Flemingialand. Flanderen. 436.

Flykke. Pars suis. 52.
Formere. Forige. 176.
Fosnesbane. Dragens ødelegger. 427.
Forlide. o: Tøve forlænge. 226.
Forskingres. Forfærdes og adspredes. 31.
Forfrædi/Frasagn. Traditio. F.
Fregder/Frek. Frimodig. 281. 738.
Frenke. Cognata. 307.
Fridle/Frille. Concubina. 378.
Friste sit Liv. Beholde. 225.
Frynd. Ven. 397.
Fro. Fornam. 465. Glad. 491.
Fus. Snar. 636.
Fylke. En vis Part af et Land. 437.

G.

Galdre. Signe/Trylde. 96.
Gam. Vultur. 149.
Gammens-kvæd. Frydesang. Fort.
Gangerpilt. Løbe-Dreng. 578.
Genkalding. Som grædes igien. 683.
Gepider. Et slags Goter. 32.
Gielder/Giald. Sono. 60.
Gille/Elske. 521. Tidt.
Giord/Giærel/Guldbrand/Guldborg/Gudrun/Gunner/Grimer/Gynter. Egne Navne.
Giæstasti. Gavmildest. 423.

Giøm-

Giømme. Giemme. 507.
Giørligen. Grandt/Tilfulde i Gierningen. 259
Giſel. Straale. 191.
Glat. Slet/hvor glides af. 578.
Glembog. Forglemmelſe. 14.
Glepſk. Daarlig. 249.
Graamand=been/ Bles. Heſte=Navne.
Gram. Rex. 422.
Gridſke. Som er af Grækerland. 44.
Greppar. Poeter. Fort.
Gridſkeligen. Grummeligen/ ſom de Græker. 201.
Gudſøſkende. Som have de ſamme Faddere/ ſom kaldes Gudfader og Gudmoder. 537.
Gulla=lytr. Guldfarved. 426.
Gydinger. Gynger. 31.

H.

Haad/ Haadings Barn=ord. U=ekte Barn. Ukvems Ord. 513. 638.
Hagled Heſt. Som med Hagl overſtrød.
Haande=drægt. Naar mand drages med Hænderne. 193.
Ham. Tegmen.
Havfolk=mand=frue. Tidt.
Havgbue=eldur. Monticola, Ignis ſubterraneus. 443.
Hegte/ Hætte. Holde. 404.

Hejma. Verden. 447.
Helle-brud-dræt-traa. Lipothymia. 463.
Heves ved. Lignes. 113.
Herrefær-skiold. Krig. 32. 533.
Herd. Stavn. 555.
Hil dig. Hil være. 55.
Hielm. Et Ejland i Belt. 446.
Hiorde/ Hiurde. Hyrde. 100.
Holdig. Tenax. 92.
Hordeland i Norge. 441.
Høje-stuve-Loft. Sal. 519.
Hov-bud/ Hovmands-bud. Dristigt Bud. Hov-Verk. Exercitia aulica. 103. 586.
Hrodur. Poëma.
Hvens/ Hvenilds Land/ Hvenske Land. Hveen. 55.
Hvipper. Fører tidt og lidt frem. 388.
Hure. Hvorledis. Tidt.
Hyld/ Hyldest. Gunst. 410.
Harald/ Helle/ Helge/ Hildebrand/ Hildegaard. Egne Navne.

I. i.

Ifa. Ivu. Vistula. 437.
Ildt. Ondt. Tidt.
Ingefred. Kvinde-Navn.
Inglinger. Svenske Konger. 439.
Irlingr. Orm. 426.

Jarl-

Jarl-Dom. Greve-dom. 557.
Jette. Love. 633.
Jest. Gierd. Haarde Agre. 28.
Jomsborg. Julin i Pommeren.
Jomsvikinger. Som boede der. 444.
Jørsals Land. Palestina. Jørsalefar. 391.
Jotnamaal. Lingva Cimbrica. 557.
Jotnamjødr. Poeteri. F.

K.

Kavle. Vagina. 451.
Kevle. Maadelig træ.
Kerte. Lyds. 406.
Kind. Barn. Tidt.
Kleper. Liden Hest. 607.
Knar. Et slags Skib. 165. 298.
Knør. Knort. Nodus. 599.
Knutlinger. Danske Konger. 439.
Kny. Fare efter. Tale. 43. 152.
Kogge. Navigium. 396.
Kolv. Sagitta. 441.
Konhed. Mandighed. 339.
Krakamal. Et slags Vers / paafundet i Rolf Krakes Tid. 436.
Krekke. Kroget Træ. 425.
Kreng. Artig / Snild. 208.
Krogstød. Ictus Obliqvus. 132.
Krus. Vred / Fortørned. 83.

Krybekrage. Sær Stige. 424.
Kurer. Vægter. Tidt.
Kule. Begrave. 436.
Kvag. I kvag og sønder. 148.
Kvede/ Kvedling/ Kvedskapr. Sang. Fort.
Kveg/ Kvig. Levende. 10. 707.
Kver. Stille. Tidt.
Kynd. Natura. Mos. 604.

L.

Lakke frem. Komme sagtelig. 26.
Lavsefje. Løsøre. 662.
Leding. Krig Ledingsmænd. Krigsfolk. 728.
Legende. Historie eller Fabel / som læses. 671.
Ledtog. Følgeskab. Fort.
Læst. Saaret. 39.
Lev. Lev Brød. Panis. 290.
Lide. Clivus. Mons. Tractus terræ & maris. 107. 280.
Lillievand. Rankmø. Tidt.
Litverpr. Som falner / skifter lyden. 701.
Liomer. Lys. Sole Ljom. Fort.
Lioslinger. Liosalfer. Dæmones aëru. 443.
Lodbroka æt. K. Lodbrogs Slegt. 426.
Lonne. Komme efter. 27.
Lover. Giver Lov. 185.
Løn. i Løn. Clam. Lønebrev. Tidt.
Løbe-Skytte. Erro. Som skyder og løber. 554.

Lun-

Lundisk Klæde / fra Londen i Engelland. 404.
Luur. Lud. Tibia. 576.

M.

Malfred. Kvind-Navn.
Mareminde-Kvinde-Viv. Mare. 27. 53. 59.
Mader. Majord. Pratum. 666.
Madr. Mand. 422.
Mande. Mandgive sig. 175.
Mandevid. Menniskelig Forstand / som her tillegges en artig Hest. 132.
Mægter. Formaar. 158.
Mærd. Metrum. Fort.
Mard. Smukt Pigebarn / Dukke. Tidt.
Mave. Maage. Svogre / Slegtinge. 440.
Maveskab. Consangvinei.
Mejn Vette. Ond Vette. 443.
Mesterſang. Poëteri. Fort.
Minde. Ostium Fl. 358.
Mon. Momentum. Fort.
Moer. Dynd / Jord. 407.
Moes ene. d: Moders eene / Solus, ut agnus solius matris. 510.
Mummeskandse. Larva. 343.
Mure-hvid. Kridhvid. 104.
Myre. Morads. 450.
Myssling. Musculus. 91.

N.

Nemmer / Nam. Tager / lærer. 174.
Niding. Skarn / Uærlig. 454.
Nobel. Rosa nobilis. 298.
Nilavs. Nielus. Niels.
Nokken. Nykken. Neptunus. 546.
Norden-elvs-land. Nordalbingia. 218.
Nørvasund. Stredet i Midelhavet. 417.
Nymere. Nova res. 79.

O.

Odel. Egendom. 197.
Odins Sønner. Milites. 420.
Old. Seculum. Olde. Gamle. Fort.
Olding. Forstander. 4.
Olmer. Tager til. 510.
Omkvæd. Intercal. Versus. Fort.
Ophav. Causa. Initium. 234.
Oplag. Paafund. 30.
Ordele. Judicare. 170.
Ottu. Manè. Ottesang-stund. 647.
Overbrat. Snart. 179.
O Vetter. Uvetter. Onde Vetter. 443.
Øl. Rem. Øisvøbe. Scutica. 597.
Ørc. Et slags Vegt og Mønt. 444.
Ørs. Hest. Hors. 213.
Ørm. Mands Navn.

Pa.

P.

Pare. Gækkesnak. 72.
Paris-Klerkr. Som studerede til Paris. 721.
Pelt. Klæde. 382.
Pjeld. Kosteligt Klæde. 521.
Pladser. Straffer og sætter fast paa en Plads. 322.
Prud. Elegans. 84. 95. 442.

R.

Rag/ Rageſt. Høj / Højſt. 585.
Rakke. Hvalp/ Hund. 73.
Ram. Sterk/ Skarp/ Ram Rune. 660.
Rane. Rimard. Roland. Egne Navne.
Raſt. Ro. 139.
Rin. Bruges for hver Flood eller ſalt Vand.
Rinder. Gaar. Er til. 275.
Riſe. Kempe. 443.
Roman/ Romans. Digt om ſær Hændelſe. F.
Ros. Heſt. 42.
Ronner. Forſøger. Gavner. 441. 281.
Ron. Prøve. Ond til røn. 556.
Rogen. Duggen. Tidt.
Rune. Skrive. Trylde med ſkrevne Figurer. 44. Runemaal. 557. 659. Runemeſter. F.
Ruer. Angrer. 184.
Ryſk galen. Furioſus. 140.
Rygge-ſpend. Naar mand ſpender Belte / ſom i Tillemark. 193.

San-

S.

Sander. Salemand. Sejer. Sigfred. Sonne. Stefnir. (Hvoraf maaskee Stefnsh.) Stig. Strange. Svegder. Sire. Sigrid. Signe. Svane. Folcke Navne.

Saat i Jagt. σπίχοι 608.

Samfelde. Continuus. 182.

Savn. Sagn. Rumor. 25.

Sende. Skende. 439.

Sejerhue=serk. Som Børn fødes med. 733.

Sejersæl. Lykkelig i Strid. 750.

Sjele ringen. For Sjelen. 703.

Silie. Sald. Populus alba. 137.

Sindal. Skellert. Tidt.

Skald. Skaldskapr. Poët, Poëteri. F.

Skambendigr. Kort Vers. Fort.

Skars Vind. Adversus V. 582.

Skelliesvend. Neqvam. 48.

Skerm. Beskermelse. 195.

Skermerslag. Nødverie. 69.

Skemr. Sært Kammer. Skemma=mejar. Nunner. 427.

Skelder. Smelder. Sonat. 581.

Skeve. Delirare. Errare. 156.

Skingre. Raabe/ Støje. 192.

Skire. Rense. 17. Scir. Al.

Skjold=

Skjold-merke. Insignia. 35. = møer. Amazones = Unger. Danske Konger. 214. 439.
Skorter. Fattes. 626.
Skot. Snart. Nesten. 182.
Skrejtest. Skrider. 448.
Skrelinger. Folk i Grønland. 436.
Skremme. Skrekke. 441.
Skrikker/ som Skaden/ Ørnen. 144.
Skrud. Prydelse/ Guldskrud. 507.
Sleben. Sømmen. 461.
Slegfred. Slegefru-Viv. Pellex. 568.
Slemterighed. Turpis actio. Fort.
Sletmand. Fœnisex. 572.
Sløv. Blød/ ej skarp. 180.
Smilker. Smiler lidt. 512.
Snel. Snar. 631.
Snimen. Nyligen. 158.
Snaab. Desiderium. 335.
Snøg. Smuk. 608.
Spaa sig. Skynde. 432.
Straale. Sagitta. 385.
Staad/ Stod/ Vildhoppe. 239.
Stalker. Staar tidt. 192.
Stank/ Stunke. Fløj hen. 297. 306.
Sterling. Engelsk Mønt. 185.
Stind. Stiv og hvas. 73.
Stefiamal. Et slag gamle Vers. Fort.

Stor-

Storlati. Højsinded. 423.
Stribed. Med striber og striger. 27. 228.
Strud. Extremitas. 307.
Strunk. Stiv/ ubøjelig. 618.
Svale. Pergula. 568.
Svedefux. Hest farved som en Ræv. 607.
Svartalfar. Ater dæmon. 443.
Sverdbrev/ Hvorved mand er haard/ Ατε-
τ. 453.
Sverdetrok. Strud. 434.
Sverde-nafne/Tirfing/ o.a.f. F. Adelring. 82
Sverken. Sverkind. Bølge. 122.
Svik. Sek. Hore. 136. 156.
Syvnter. Uge/ 7 Dage. 216.

T.

Taalsgod. Taalmodig. 400.
Tabesvenne. Perditi homines. 117.
Tandfæ. Donum in dentitione. 426.
Tartig/ Tarvtig. Fornøden. Fort.
Tavelbord. Alveus. Sæpe.
Telige. Saadanne. 49.
Tene. Lange smale Kieppe. 165.
Tenge. Fløje. 168.
Tidlige. Tilig. 173.
Tidkort. Tidsfordriv. 153.
Tige. Canis species. 130.
Tillie/ Tille. Tabulatum. 222.

Tim-

Tinde/ Tinding. Pinna muri. 420.
Tosse/ Tosseblanding/ Greve/ Kempe. Fatuus.
Tove. Stort Reeb. 102.
Torne. Støde paa. Torning. Stød. 586.
Tosser. Bis. Sæpe. Trosser. Ter. 368.
Trampler. Traader tidt. 64.
Traa. Træde frem. Fige. 226.
Trojen. Trojeburg. Vare adskillige. 60.
Tungmodighed. Mæror. 143.
Tylter Land. Mange Land eller Agre. 51. 57.
Tyst. Stille. Tagse. 179.
Tvede. Det som gaar udi tvende Parter. 36.

V. U.

Vaabengny. Larm af vaaben. 432. brag. 433
Vaarde sig. Veriede sig. 452.
Valen. Strages. Valsalr. De dødes Sal hos Odin. 446.
Valravn. Nycticorax. 148.
Væner. Qviritor. 226.
Vartavl. Alveus Lusor. 314.
Varg. Ulv. Grumt Dyyr. 441.
Vansnilde. Uforstand. 333.
Vedergiøre. Betale. Oprette. Giøre om igen. 11. 38.
Vedermod=spil. Som er imod. 739. 328.
Veje. Slaa ihiel. 84.
Verke. Arbejde. 150.

Væn.

Bæn. Yndelig/ smuk. Tidt.
Verve. Forhverve. 40.
Vennegave. Hvormed mand giør sig Veñer. 55.
Verne. Vare. Taarn.
Vexelstrøm. Vistula. 437.
Vildere. Yppermere. 43.
Vildraadig. Expers consilii. 145.
Vife/ Vtv. Mulier. Tidt.
Vikingbol. Sørøver-bolig. 443.
Vovehals. Forvoven. Tidt.
Vorterte. Voxlys. 720.
Vrekke. Hevne. Straffe. 197.
Vende-dør og Flagre-led. Som vender og flagrer/ frem for en Port. 230.
Ubyre. Monstrum. 108.
Ufrist. Uforsøgt. 527.
Ulivs saar. Lethale vulnus. 117.
Usnilde. Malus mos. 166.
Usejr. Tab. 96.
Uskæmmet. Ubeskæmmet. 427.
Utyske. Spøgelse. 94.

Y.

Ypve. Begynde. 604.
Yske. Ung/ som kand ydes og givtes. Tidt.

Den første Part af denne Vise-Bog

Indholder gamle Kæmpe-Viser/ hvad deris Kamp/ Fegtning/ og anden dislige Idræt været hafver. Men paa hvad Tjd og Stæd de hafve lefvet/ er icke til visse at sige/ andet end hvad mand fast giette kand/ og ellers hafve nogen Kundskab af de store Høye og andre Stæder/ som mand vil vise at de hafve boet paa/ og ere begrafne. Saa sættis og undertiden mange Kæmper at hafve været tilsammen paa en beskeden Tjd og Plan/ som dog icke hafve lefvet tilsammen. Hvilcket er skeed af deris Uforstand/ som den ene Digt og Vise hafver blandet med den anden. Hvad som Historiske Sandhed er anrørendis/ vide end og smaa Børn/ at det er en føye Ting at lide paa. Thi som Poeten siger:

Omnia post obitum fingit majora vetustas
Majus ab exeqviis nomen in ora venit.

De Gamle tage lidet/ giøre meget der af/
Naar Kæmper og Konger ere lagde i Graf.
Saa gaar da Sagn og fast større Ry/
End Gierningen var/ udi Land og By.

Hvad ellers Kæmpernis Storlemmenhed/ Styrcke og anden Vilkaar berører/ som ofvergaar de Menniſker der nu lefve/ deris Vext og Kraft/ det Stycke kand icke nokſom nu her forhandlis/ men ſkal i den Danske Krønickes Tredie Bog videre omtalis. Thi det jo udi Sandhed befindis og beviſis/ af adſkillige Documenter og Kundſkaber/ at diſſe gamle Helte (ſom de kaldis) hafve lefvet faſt længer/ og været Mandeligere/ ſtørre/ ſtærckere og høyere/ end den gemeene Mand er/ ſom nu lefver denne Dag.

Danske Kongers Nafne og Tal.

Endog at der ovregnis udi den anden Part af denne Bog/ faſt alle de fornemſte Viſer/ ſom ere lagde om vore Danske Konger og Dronninger/ og deris Forvandte/ ſaa kunde dog icke efterladis/ at ſætte her i Begyndelſen denne Digt/ ſom er ſaa got ſom ickun et Regiſter vaa alle Danske Kongers Nafne/ ſom hafve regieret her udi Riget/ fra den førſte Dan og indtil vor Tjd. Aarſagen dertil er denne/ at diſſe Viſer i denne Bog holdis for Hiſtoriſſe Viſer/ og ende og vende meſte Parten vaa vore Danske Konger/ Ja og nogle af de Ældſte ere holdne og regnede for Kæmper/ ſom de ogſaa udi Sandhed vare mægtige Strids-Høſdinger/ ſom Krønicken udviſer. Hvor om mand ſkal hafve baade om dennem og de andre Konger videre Beretning. Thi udi diſſe korte Vers kunde icke meere indtvingis/ end der er befattet. Saa er og her icke alle vore Danſke Konger ovregnede/ men de alleenſte/ ſom det gemeene Tal medfører. Hvor om vaa en anden ſted grundeligere vil forhandlis.

1. Al-

1.

Alting af Gud / i Himmel og Jord /
Regieris alt ved hans kraftige Ord /
Som hand det self monne skabe /
Uden hans Forsyn og Guddoms Magt /
Er intet vor egen Viisdom og Kraft /
Saa lidet da kand det drabe.

2. Saa er og Øfrigheds høye Stand
Af GUD / og styris med hans Haand /
Ved hannem opholdis alleene:
Hos hannem er Tid / hos hannem er Stund /
Det staar til Menniſken ingenlund /
Hvilcken at hin anden skal tiene.

3. Hand sætter i Sædet hvo hannem behager /
Hand sætter og af dem hannem forsager /
Ingen maa der self for raade:
Er hand icke med i Kongernis Færd /
Da er deris Daad en Bønne ey værd /
Det maa de sig forlade.

4. Undertider opdrager hand Førstelig Ætt /
Den eene efter anden af Kongelig Slegt /
Tage Spiret hin anden af Hænder:
Undertiden hand styrter og slaar omkuld /
Et Kongeligt Huus for Syndens skyld /
Og det en anden tilvender.

5. Som mand derpaa seer Eventyrs Spil /
Baade her og der hvo agte vil /
Det er hans Drift hin store:
Det vi og mercke i Danmarckis Rige /
Blant vore Konger saa mange tillige /
Dem vi nu drage her fore.

6. Der Syndflod Verden til Straf ofvergik/
Og hver for sig sit Tungemaal fik/
Da monne sig Folcket adsprede:
Enochs Afkom tog Asiam ind/
Europa falt Japhet udi Sind/
Africam tog Cham hin læde.

7. Af Japhet er Gomer den Helt saa stærck/
Hans Afkom først besade Danmarck/
Og lode sig Kæmper kalde:
Af Sem er Gether/ af hannem opkomme
Gother og Gytthinger holde og fromme/
Som holdis for Danske Mænd alle.

8. Da de efter første Jødiske Sed/
Hafde lefvet en Tjd/ dem kædis der ved/
Deris Oldinge og Dommere at høre:
De vilde da være og Guds Folck lige/
En Konge vilde hafve ofver alt dette Rige/
Som Enevolds skulde dette styre.

I. DAN den første Konning udi Danmarck.

9. Det Aar som David udi Jødeland
Blef fød/ og Saul den høye Mand/
Paa andet Aar monne regere:
Da blef jeg vald saa dapper en Held/
Kong Dan/ at tage denne store Welt/
Danmarckis Krone at bære.

II. HUMBLE.

10. Efter Dan som gaf os Danske Mænd Nafn/
Jeg Humble hans Søn sad Kongelig Stafn/
Med rette lod jeg mig tycke:
Der jeg blef vald stod jeg paa en Steen/ Saa

Saa fast skulde være Alting uden meen/
Min Broder forspildte den Lycke.

III. LOTTHER.

11. Ligerviis som jeg til Riget kom/
Saa lefde jeg uden Ræt og Dom/
Og mest de Beste forhadte:
Jeg tog fra dennem baade Fior og Fæ/
Og giorde frj Mand baade Vaande og Væ/
Mit Lif, der ofver jeg ladte.

IV. SKIOLD.

12. Min Faders Skade den giorde mig viis/
Jeg gaf hver Mand baade Løn og Priis/
Og fordrede Alle til beste:
Jeg var icke end vel femten Aar/
Saa stærck en Biørn jeg bandt og bar/
Deraf mit Rygte sig reyste.

V. GRAM GULDKØLF.

13. Jeg fulde min Faders Manddom og Dyd.
Vant Sverrig/ og slog Konning Sigtrud/
Med min Guldkølfve hin røde:
Jeg tog hans Datter Graa til Egte/
Alle Konger og Kæmper mod mig torde fegte/
For min Haand blefve de døde.

VI. SVIBDAGER. VII. GOTTORM.

14. Da jeg ved Lifvet og Riget hafde skiød/
Min Stif-Fader Gram den Herre saa mild/
Guttorm er og da dræben:
Hand min Half-Broder og Konning var/
Ofver Danmarck i fulde atten Aar/
Det var hannem saa i Skæben.

VIII. HADDING.

15. Jeg slog min Fader Svibdager ihiel/
Og Asmund hans Søn jeg meente med skiel/
Med hans to Sønner tillige:
Saa drog jeg bort i Østerland/
Og tvingde de Konger under min Haand/
De maatte for Danske Mænd vige.

IX. FRODE I. FREKNE.

16. Curland og Rydland/ Elf og Rhin/
Engeland og Skotlaud vare alt min/
De maatte til Danmarckis vælde:
Men Regner som jeg i Sverrig indsætte/
Forde sig med mig i Kif og Trætte/
Mit Harnisk i Krigen mig qvælde.

X. HALDAN I. XI. ROE.

17. Haldan min Fader af Ærgierighed/
Slog begge sine Brødre/ efter Cains Sed/
Og blef saa Konning alleene:
Jeg flotte Hagekiøbing til Isefiords Hafn/
Og gaf af mig Roeskild sit Nafn/
Der flyder min Kilde hin reene.

XII. HELGE.

18. Land Vendens og Saxens Konger baade/
Jeg slog/ og saa i Sverrig Hothbrode/
Som Roe min Broder dræbte:
Jeg dref Blodskam jeg viste icke af/
Den Sorg lagde mig udi min Graf/
Saa dyre jeg den Lyst kiøbte.

XIII. ROLF KRAG.

19. Jeg dref Kong Atislef af Sverrig ud/
Det sved i mangen Svenske Mands Hud/

Alt

Alt Landet skulde mig skatte:
Jeg gaf det Hiartvar med Syster min/
Til Lether hand førde mig Skat udi Skrin/
Saa lidet jeg der af baadte.

XIV. HOTTHER.

20. Da Hiatvar hafde slaget Rolf med Svig/
Danske Mænd kom sammen og kaarede mig/
Til Krig og Orlogs møde:
Kongen af Saxen som heede Gelder/
Jeg slog og Otthin med sin Søn Balder/
Udi Krig mod Boje jeg døde.

XV. RÖRICH SLYNGEBAAND.

21. Vender og Tydske og Svenske Mand/
De faldt mig alle tillige fra Haand/
Men Vender maatte mig tiene:
Jeg sætte Haardvendel og Fenge Brødre to/
Ofver Jutland/ men Fenge tog hannem fra/
Baade Lif og Vif hin væne.

XVI. VIGLET.

22. Der Amlet hafde slaget sin Stiffader Fenge/
Hand blef seif slagen det var icke længe/
Hos Amletzbyl det skeede:
Jeg tog hans Huus-Frue Irmendrude/
Vi lefde tilsammen i Glæde baade/
Til Døden os tog hin vrede.

XVII. VERMUND BLINDE.

23. Kong Atislef i Sverrig med Falsk/
Stod mig efter Riget/ det koste hans Hals
Det Kette og Vigge monne volde:
Fordi hand slog deris Fader Forvin/

Og ginge for hannem to for en/
Med Lifvet hand Laget betalde.

XVIII. VEFE SPAGE.

24. Ligesom min Fader var aldelis blind/
Saa var jeg stum/ dog kon i Sind/
Jeg loed icke hver det vide:
Førend Kongen af Saxen os Kamp tilslo/
Og jeg da strax gick Eene mod To/
Lagde dem udi Dødsens Qvide.

XIX. DAN II. XX. HUGLET LILLE.

25. Vi begge tilsammen baade Fader og Søn/
Vare store til Nafn og lidet til Ron/
At vi der om ey lyve:
To Svenske Kæmper slog jeg Huglet/
De andere vare Jdret ere forgæt/
Ingen Mand derfra vilde skrifve.

XXI. FRODE II. STERKE.

26. Kong Frøger i Norge det saare fortrød/
At jeg for hannem ti Kæmper slog død/
Paa Fredøe en Tjd tillige:
Jeg locket hannem af sine egne Fodspor/
Og slog hannem need til sorten Jord/
Hans Gud maatte hannem da svige.

XXII. DAN III.

27. Landt Saxen som herde Danmark med rette/
Førde sig med mig i Tvist og Trætte/
De vilde mig Skatten ey føre:
Jeg fylde med store Skibe og smaa/
Ald Elfven/ mand kunde der ofver gaa/
De maatte mig tiene og høre.

XXIII. FRID-

XXIII. FRIDLEF I. SNARE.

28. Hvirvild af Halland med Kæmper fine/
Bilde og Brahe/ Bugge og Gundholm fine/
Dem monne jeg Seyer af fange:
Saa drog jeg ind til Hiberne Land/
Slog der for Fode baade Qvinde og Mand/
Deris Aande blef dem saa trange.

XXIV FRODE III. FRED GODE.

29. Min Manddoms Gierning og store Idræt
Er at at sige saa vidt og bredt/
De staa til Mande-Minde:
Men at Guds Søn fødis i min Tid/
Der alting stod i Fred og Fryd/
Er værd at legge paa Sinde.

XXV. HIARNE SKIALD.

30. Jeg lagde Kong Frode det beste Grafskrift/
Om alle hans Krig og store Bedrift/
Thi fick jeg Kronen at bære:
Hans Søn Fridlef monne det fortryde/
Paa Hiarns maatte jeg holde og bide/
Baade Land og Liv forsvare.

XXVI. FRIDLEF II. RASKE.

31. Kong Amund i Norge lagde jeg i Liig/
Med Tolf sine Kæmper de maatte mig viig/
Foruden hannem Biørn hin vilde:
Jeg tog hans Daatter Frogerte saa skiøn/
Og aflet med hende den Navnkundige Søn/
Mand kalder Kong Frode Gefmilde.

XXVII. FRODE IV. GEFMILDE.

32. Hanef og Sverting af Saxen Land/
To Konger jeg tvingde dem under min Haand

De maatte mig Skatten gifve:
Sterckodder i min Tid en Kæmpe gief/
Slog Hame i Kredsen at hand der blef/
Sligt var hans Tids-Fordrifve.

XXVIII. INGILD.

33. Kong Sverting som min Fader opbrænde
Sig self derofver saa skammelig skænde
Hans Daatter tog jeg til egte:
Den gode Sterckodder det saare fortrød/
Thi blef det begge hendis Brødris Død
Vi agte dem icke en Hegte.

XXIX. OLUF I.

34. Der mine tre Brødre hendøde vare/
Jeg eene fick Riget at staa fore.
Og Lefde i Fred med Lyste:
Jeg deelte det Kongelige Regiment/
Og mine to Sønner derom foreente/
Førend jeg af Verden henreyste.

XXX. FRODE V. ROTBAGNE.

XXXI. HARALD I.

35. Harald min Broder skulde styre til Vand
Hver andet Aar/ ogsaa til Land/
Som vi om Riget vare ligte:
Jeg kødtis der ved og lagde op Svig/
Og hannem med falsk sit Liv fra snig/
Hans Sønner de mig undvigte.

XXXII HALDAN II. BIERGRAM.

36. Da jeg tre Aar hafde styrt Danmarck/
Mig lyste uden Lands at bruge Hofverck/
Jeg lagde alle Kæmper ede:
Siward af Sverrig med sin Daatter-Søn/

Amund

Amund og Tocke / Grim og Hartbeen /
Og fleere for min Kolf dode.

XXXIII. HARALD II.

37. Min Broder mig vigte og Riget ofvergaf /
Af saadanne Mag sigis sielden af /
At nogen vil vunden Spil gifve:
Kong Erick af Sverrig i fierde Strid
Mig slog / det Haldan saare fortrod /
Hand loed hannem strax aflifve.

XXXIV. UNGVIN.

XXXV. SIVALD. I.

38. Min Fader Kong Ungvin slagen blef /
Udi Kamp og Kreds som hand self skref /
Regnold af Sverrig det giorde:
Otther min Svoger giorde mig Bistand /
Vi toge fra hannem baade Lif og Land /
Sterckodder ey tofve torde.

XXXVI. SIGER.

39. Hafburd bedrog min Daatter saa ven /
Thi maatte hand klæde Galge og Green /
Hun sig i Bure opbrænde /
Hans Broder Haagen ved Callundborg
Mig slog i Strid / Vedergiorde sin Sorg /
Loed der med Broderskab kiende.

XXXVII. SIVALD II.

40. Jeg slogis med Haagen min Fader forraader /
Hand flyde af Landet med sin Skibs-Flode /
Paa Valstædet maatte jeg blifve:
Ingen var af Danske Kong Blod igien /
Foruden min Broder Daatter alleen /
Det gaf Aarsag at kifve.

XXXVIII. HAL-

XXXVIII. HALDAN III.

41. Kong Sivalds Broder Datter Syrthe
For min Manddom jeg fick til Egte/
Den Herre af Saxen hende miste:
Der hand med hende sad paa Brudebenck/
Jeg bar for hannem saa beſk en Skenck/
Den naade til alle hans Geſte.

XXXIX HARALD III. HYLDTAND.

42. Min Fader mig i ungdoms Aar/
Regieret/ der ofver ſit Lif ombaar/
Jeg neppelig ſelf undflyde:
Da jeg hafde vundet ſaa mangt et Land/
Sin Søſter Søn Ring giorde mig Modſtand/
Jeg blef der vi ſaa ſtride.

XL. HETTE

XLI. OLUF FROCKNE. (Hetthe

43. Kong Haralds Kæmpinde mig Dronning
Dannarck at ſtyre Kong Ring tilſette/
Dog det kort Tjd monne vare:
Oluf Kong Haralds Søſter Søn gief/
Blef Konge og ſtor Tyrannie bedref/
Sterckodder ſlog hannem derfore.

XLII. OMUND.

44. Kong Ring i Norge jeg dræbte i Krig/
Og tog hans Daatter ſom hand bad mig/
I ſit ſidſte Teſtamente:
Siu Vendiſke Konger i Sønder Jutland
Jeg ſlog/ mig ſende ſom føre var vaand/
De Vender deris Skat og Rente.

XLIII. SIVARD I.

45. Jutland og Skaane bleſve tagen mig fra/
Baade Skat og Tynge der med lagt paa/ Saa

Saa ustadig er den Lycke:
Med Simon som Skaane hafde taget ind/
Jeg slogis/ der blegnet saa mangt et Kind/
Vi huggis der begge i stycke.

XLIV. BUTHLE.
XLV. JARMERICK.

46. Da jeg af Vendiske Fængsel blef løst/
Min Farbroder Buthle hand blef saa tyst/
At hand skulde Kronen affætte:
Sverrige/ Venden og Sembe jeg vand/
Mig slog fire Bredre af Grecken Land/
At jeg deris Søster loed rette.

XLVI. BRODER. XLVII. SIVALD III.

47. Naar Herrer og Konger i Orckeleshed
Tycke at ingen Ting komme dem noget ved/
Deris Tid uden Dyd fordrifve:
Saa stacket og ont Rygte gaar der af/
Naar de ere raadne i deris Graf/
Hvad kand mand om dem skrifve.

XLVIII SNIE.

48 I min Tid for stor Hungers Tvang/
Blef giort af Danmarck en Udgang/
Ved Ebbe og Aage hin gode:
Udi Lambardi de sætte sig ned/
Og Landet af dem fick Navn og Sæd/
Som Gambaruck først monne raade.

XLIX BIØRN. L. HARALD IV.

49. Hvo selfintet loflig giør sin Tid/
Eller sig beflitter paa GUD og Dyd/
Og ter de Lærde foragte:
Hand er vist gleppisk og ey klog/

Hans

Hans Nafn opskrifvis udi Glembog /
Det skulle J Konger betragte.

LI. GORM I. GRUMME.

50. Jeg hørde thin Tid om Himmerigis glæde/
Og talis saa meget om Helfved hin hede /
Mig lyster det at forfare:
Jeg drog til Geruth Ugartiloch
Og maatte dog følge den store Flock /
Men Torckil tog Sandhed vare /

LII GØTRICK.

51. Friser og Tydske / og Svenske til med /
Jeg tvingde til Skat som mig var jæt /
Keyser Karl det ey mon hage:
Jeg drog mod hannem med min Krigshær /
Og agte at giøre de Francker et Blær /
Min Svend tog mig af Dage.

LIII. OLUF III.

LIV. HEMMING.

52. Der Oluf hafde hefnd sin Faders Bane
Og maatte paa sidste for Døden daane /
Hos Lethre loed jeg hannem jorde:
Og tog saa Riget uden ald Modstand /
Med Ludvig Keyser et fast Forbund
Paa Tro og Lofve jeg giorde.

LV. SIVARD II. RING.

53. Min Morfader var Kong Getrick milde /
Dog Ring mig trænge fra Kronen vilde /
Og Regner min Søn forskiude:
Der falt en Dag Ellef Tusind Mand /
Paa begge Sider med blodige Pand /
Vi hvercken Lifvet kunde nyde.

LVI. GER-

LVI. REGNER LOTHBROG.

54. Jomfru Thore jeg vant i Sverrig med Liste
Og slog toe Orme / jeg torde det driste /
Thi maatte jeg Lothbrog hede:
Tre Sønner / Sivard / Ratbart og Biørn /
Jeg gaf Tre Konge-Riger til Løn /
At de sig mandelig teede.

LVII. SIVARD III. SNOGØYE.

55. Min Fader blef kast til Orme-Mad /
Af Engelands Kong i Taarnet hand sad /
Og dede der i stoer Pine:
Jeg loed Kong Helge opskære og flaa /
Bestrodde hans Ryg med Salt det graa /
Hand kunde det vel fortiene.

LVIII. ERICK I. BARN.

56. Jeg tog fra Erick det Faderløs Barn /
Den Kongelig Spiir og blef saa kaarn /
Mig self til liden fromme:
Min Broder-Søn Guthorm bed mig Strjd
Jeg fick ey Leyde eller længer Tjd /
Vi begge i Slaget omkomme.

LIX. ERICK II. UMILDE.

57. Det første at jeg fick Kongelig Magt /
Guds Ord at dempe jeg hafde i agt /
Hans Tienere skiende og brænde /
Men der jeg Grunden bedre forstoed /
Udi Ribe en Kircke jeg bygge loed /
Og mig til GUD omvende.

LX. KNUD I. LILLE.

58. Gud naade det Barn som Fader gaar fra /
Naar hand skulde lide der mest oppaa /

Det

Det jeg maa sørgelig klage:
For mig regeret en Høfding viis/
Thi lagdis mig til saa liden Priis/
Uden Skrift gick jeg af Dage.

LXI FRODE VII FROMME.

59. Tvende Lycke er altid bedre end en/
Jeg vand til Kronen alle Lande igien/
For min Tjd vare fra tagne:
Guds hellig Ord jeg stedse frj Rum/
J Riget at prædickis om og om/
Jeg var der med opdragen.

LXII. GORM. II ENGELLENDER.

LXIII HARALD V.

60. Det er umueligt fast en Herre/
Tillige mange Riger vel regere/
Thi maatte jeg Engeland miste:
Min Søn Harald var ond og arg/
Thi blefve Skribentere mod hannem karg/
Til Villie hannem intet viste.

LXIV. GORM III GAMLE.

61. Guds Ord jeg hadte/ thi blef jeg blind/
Udi Byne/ som jeg var ferre i Sind/
Stor Sorrig mit Hierte qvalde:
Min Dronning Thyre som kaldis Danbod/
Ved Jelling mig begrafve loed/
Udi Høyen som jeg befalde.

LXV HARALD VI. BLAATAND.

62. Paa mig sin Mynt vilde Otthe forny/
Dog hand var Keyser/ hand maatte dog fly/
End blefve vi Venner hulde:
Jeg loed mig døbe med Svend min Søn/

Som

Som mig betalde med Skalckheds Løn /
Til Døden hand mig forfulde.

LXVI. SVEND I. TIUSKEG.

63. For min Ondskab blef Gud mig vred /
Med Fængsel og Udlendighed /
Siu Aar monne hand mig straffe:
Jeg giorde Poenitentz og Bisper fire
Befol i Riget at lære og skire /
Alting efter Guds Low skaffe.

LXVII. KNUD II. STORE.

64. Jeg hafde fire Kongeriger under Haand /
Foruden Landt Venden og Liffland /
Som jeg med Visdom styrde:
Jeg drog til Valland og til Rom /
Hialp Keyser Hinrich min Svoger from /
Som det sig sømte og burde.

LXVIII. KNUD III. HAARDE.

65. Der Norge var falden mig geniſten fra
Jeg fryctet Engeland skulde giøre ogsaa /
Derfore bar jeg stoer Fare:
Jeg deelte med Edvard det til halft /
At Danske Mænd skulde ey miſte det alt /
To Aar stod jeg det fore.

LXIX. MAGNUS GODE.

66. Med haard Knud giorde jeg saadan Pact
At den skulle hafve begge Rigers Mact /
Som lengſt af os kunde lefve.
Jeg fick til Norge og Danmarcks Rige /
Lagde Femten tusind Vender i lige:
Paa Lærskov Marck de blefve.

LXX. SVEND II. ESTERSØN.

67. Udi Roeskilde lod jeg et Mord /
Paa Adelen giøre / som viit blef spurdt /
Thi satte mig Biſpen i Bande :
Jeg giorde Poenitentz og blef afløst /
Biscop Vilhelm gaf nest GUd den Trøst /
Hand døde med mig af Vaande.

LXXI. HARALD. VII.

68. To Aar / det var og nocksom tid /
Jeg stod for Riget uden Gafn og Fliid
Jeg lod hver Mand self raade :
Her Omnis det yndte saa meget vel /
At de maatte leſve uden Ræt og Skæl /
Det gaf dog Riget stor Skade.

LXXII. S. KNUD IV.

69. Juderne med Black mig sloge ihiel /
Min Broder Oluf hialp Fonboerne til /
De vilde til Kircken ey tiende :
Den Ræt maa lide mon Almuen hade /
Men GUd vil aldrig sine forlade /
Gaf mig sit Rige uden Ende.

LXXIII. OLUF IV. HUNGER.

70. Til min Broders Død var jeg Aarsage /
Thi lod mig Gud med Danske Mænd plage
Ti Aar vi dyr Tid lidde :
Vi vende os om og Synden fortrøde /
Gud obnet sin Haand gaf Jordens Grøde /
Fra Hungers Nød os frjde.

LXXIV. ERICK III. EIEGOD.

71. Fire Brødre efter en Fader bold.
Finge Danmarckis Krone og Spir i Vold /

Jeg

Jeg var blant dem den sidste:
Jeg lofvet mig til den hellige Graf/
Jeg dede paa Cypren og lagde af/
Til Himmerig der fra reiste.

LXXV. NIELS.

72. Min Søn Magnus forrædeligen slog/
Min Broderson Knud af Venden Hertog
Jeg maatte der udi samtycke:
Thi blef hand slagen og self i Krig
Og jeg der efter udi Sleßvig/
Os hørde ey bedre Lycke.

LXXVI. ERICK IV. EMUND.

73. Paa Urnehofvet sønder Jutlands Ting/
Som jeg blant Almuen stod i Ring/
Mig slog der Plog hin sorte:
De Ribere Canicker med deris Klercker/
Mig førde der fra til deris Domkircke/
Plog rømte og blef saa borte.

LXXVII. ERICK LAM.

74. Jeg holder mit Navn for ingen Skam/
At jeg var from/ mand kalder mig Lam/
Fred skal mand dyre kiøbe:
Da jeg for Alderdom gick paa Lud/
Fra Verden mig gaf og indtil GUd/
De andre om Kronen lod løbe.

LXXVIII. SVEND III. ERICKSØN.

LXXIX. KNUD. V. MAGNUSSØN.

75. Det skeer naar to om en Ting kappes/
Det af den tredie ofte hen snappes/
GUd ville de Lødder self deele:
Jeg tredtis med Svend om Danmarcks Krone

I Roeskild By blef hand min Bane/
Hans Anslag maatte dog feile.

LXXX. VALDEMAR. I. STORE.

76. Paa Graathe Heede jeg Svend nedlagde
Og eene tog Riget som Knud nu sagde/
Jeg kiende de Wender at kifve:
Alt hvad paa denne Side Elfven vende/
Keyser og Paven mig skødte i Hende/
Under Danmarcks Krone at blifve.

LXXXI. KNUD. VI.

77. Keyser Frederich lagde sig efter med falsk
Danske Mænd at spende it Aag om Hals/
Det tog saa usel en Ende:
Jeg fangde Gref Adolf af Holster Land/
Lybeck og Hamborg saa lyckelig vand/
Mig for deris Herre de kiende.

LXXXII. VALDEMAR II. SEYR.

78. Af Seyer fick jeg det remmelig Nafn/
Danmarckis Rige til Ære og Gafn/
Paa Lycken tør ingen Mand lide:
Gref Henrich af Sverin med Svig/
Paa Litthe førde mig fangen med sig/
Det gick saa mangen til Qvide.

LXXXIII. S. ERICK VI.

79. Min Broder Abel mig hos Sleßvig/
Slog Hofvedet fra med Falsk og Svig/
Hand maatte vel Cain hede:
Mit Lægom hand kaste udi Mesund/
Det kunde dog ingenlund slippe til Grund/
Uskyldigheds Tegn GUd tede.

LXXXIII. ABEL.

80. Hvad jeg med Synden min Broder fratog/
Det Gud fra mig med Sorg hendrog/
Jeg nappet der af god ranne:
Jeg regierede Aar icke uden to/
Førre jeg blef slagen ved Milderbro/
Udi Iderſteds Merſk hin grenne.

LXXXV. CHRISTOFFER I.

81. Jeg hafde ey Gunſt af Leeg eller Lærd/
Vor HErre var icke med mig udi Færd/
Jeg Erckebiſpen lod fange:
Der ofver kom Riget i Pavens Forbud/
Saa mig falt fra baade Sind og Mod/
I Ribe jeg dede af bange.

LXXXVI. ERICK VII. GLEPPING.

82. Galind og glepſker er den Mand/
Som GUd fratager ſin rette Forſtand/
Hannem er da fald i Vaande:
Jeg krenckede Marſk Stigs venne Vif/
Thi lod jeg i Finderup mit Lif/
Mig gick ey bedre i Haande.

LXXXVII. ERICK VIII. MENDVID.

83. Jeg kom for Erckebiſcop Jens Grand/
Jeg fangen i Soeborgs Taarn ned vand/
Under Kirckens Band og Vrede:
Ellers hafde jeg Mands Vid i mit Bryſt/
Saa mig af gick alting med Lyſt/
Udi Fred saa vel ſom Feide.

LXXXVIII. CHRISTOFFER II.

84. To gange remte jeg af Danmarck ud/
Og kom igien uden Bref og Bud/

Mig self til Harm og Vaade.
Med tynde Lycke jeg ferde Orlog/
Og tabte fast hvad som jeg paaslog/
Som det min Broder mig spaade.

LXXXIX VALDEMAR. III.

85. Børn ere icke altid Forældre lige.
Men ofte deris Sind og Sæd fra vige.
Som GUd uddeler sin Gafve:
Hvad som min Fader Christopffer hafde brødt/
Det blef af mig altsammen vel bødt/
Og sæt med beste tillafve.

XC. MARGARETA.

86. Tre Kongeriger/ det eene med Gift/
Det andet ved Arf/ det tredie ved Skift/
Ved Krig/ fick jeg at styre:
Min Fange Kong Albret af Sverige blef/
Som mig for Spaat og Haan mest dref/
Hand stoed saa høy Eventyre.

XCI. OLUF V.

XCII. ERICK IX. POMER.

87. Siden Oluff var død Magretis Søn
Hun keiste mig Frende i kuld og køn/
Tre Kongeriger at tage:
Der jeg blef Ueens alt med mit Raad/
Jeg drog til Gudland med Rigens Clenod/
Og kom icke meere tilbage.

XCIII. CHRISTOFFER III. BEIER.

88. Saa vel som Erick Morbroder min/
Var jeg af Danske Konge Blod fijn/
Og sidste den Riget aadte:
Udi Nor Jutland jeg sætte til rette/

De

De oprørisk Bønder mod mig torde fegte /
Saa lidet de der af baadte.

XCIV. CHRISTIAN I.

89. Der fleere ey var af Kongelig Blod /
Danske Mænd til Riget mig kaare lod /
De Svenske mig og betenckte:
Jeg stiftet Høyskolen i Kiøbenhafn /
Gaf Holsten først Hertugdoms Nafn /
Keyseren mig Dytmersk skenckte.

XCV. HANS.

90. Mand ligner Lycken ved Maanens Skin /
Som falder af og voxer igien /
Som skinnendis Glar monne brøste:
Saa gick det mig / jeg Sverrige Vand /
Og Dytmersk tabte / dog tvang paa stand /
De Svenske sig mod mig ryste.

XCVI. CHRISTIAN. II.

91. Salig er den Mand som self er vijß /
Saa den god Raad følger ligervis /
Usel er hand Konning Glippe:
Jeg falt udi Hoer og Tyrannj /
Dog jeg hafde under mig Riger tre /
Jeg maatte dem remme og slippe.

XCVII. FREDERIC I.

92. I Guds Fryct var jeg stille og from /
Derfore jeg Spiir og Krone bekom /
Og i god Fred hen dede:
Min Broder Søn drog i Norge Land ind /
Blef fangen hen til Sønderborg send /
Maatte der sin Rede self nyde.

XCVIII. CHRISTIAN. III.

93. Der min Herre Fader afgangen var/
Vi tenckte all Fred med hannem henfoer/
Krig kom i alle disse Lande:
Jeg spegte de Lybske/ og Grefven uddref/
Pafven forsagte/ ved GUds Ord blef/
Hand loste min Siugdoms Baande.

XCIX. FREDERIC II.

94. Den Tid hafver været jeg lefvet paa/
Mand sagde om mig/ jeg var ogsaa/
Den Christen Kong alleene:
Thi maa de andre af Byrd og Blod/
Sig rose af Velde/ men jeg af GUd/
Mig rømmer og hans Ord reene.

C. CHRISTIAN. IV.

95. GUd gifve mig Naade som jeg hannem troer/
At træde i Faders og Farfaders Spor/
Fra onde Raadgifver mig vogte:
Paa GUd og Rætten jeg bygge skal/
Den vogest ey regnis i Kongernis Tal/
Der efter saa vil jeg tragte.

CI. FRIDERIC III.

96. Der Fienden hafde Land og Jord/
Jeg var bestæd i Fare stor/
Lugt inden Stadens Porte/
Min GUd mig hialp til Lykk og gavn/
Dog alt saa nær som Kiøbenhavn
Da siuntes være borte.

97. Den veldige Gud og høyeste HErre/
Danmarckis Riges Formyndere være/

Alle

Alle Stater self handhefve ;
Vi kunde hans Ord beholde og Fred /
Elske Ræt og god Samdregtighed /
Med hannem i Evighed lefve.

Hertugen reed fra Colding.

Der hafver og været En / som gierne ville hafve alle vore Danske Konger udi en Digt / men som mig siunes / da hafver hand tagen sig Vandet ofver Hofvedet. Men efterdi det er jo ogsaa lofværdigt at giøre sit beste i et stort Arbeyd / hafver vi icke forskut denne Digt. Men bedret noget der paa og ladet dend saa løbe hen med udi Tallet. Ellers maa den Gunstige og Fromme Læsere tage alting i den beste Meening. Hvem det icke vil giøre / Hand kand dog altid efter sin bidste Natur / saa noget at mangle paa.

II.

1. Hertugen hand red fra Colding By / og Vindtil Obenraa : Her holder Hertugens Mænd. Hannem mødte en Kierling var usky / som der gaar Savnen fra : De komme icke end.

2. Og hør du gode gammel Kierling / du est en kundige Qvinde : Her holder Hert: Mænd. Jeg beder du vilt icke dølie for mig / det lengste at du kand minde : De komme icke end.

3. Sanden vil jeg dig kiere Søn sige / jeg vil icke at dig live : Her holder Hertugens Mænd / Mig mindes vel Konger i Dannemarck / henved Halffemtesindstive. De komme.

4. Og først da mindis mig hannem Kong Dan / hand var her Konning først : Hhh m. Efter hannem kom Humble og Lother hans Sønner / og saa Her Skiold den Drost. De komme.

5. Mig mindis og hannem Luse Kong/ hand var Konning under Ø: Her h H m. Saa mangen Ulow den lagde hand paa / Saa skammelig fick hand død: De komme.

6. Saa mindis jeg Gram med sin Guldkelf og sexten de Konger vare: h h h m. Som førde Krig til Land og Vand / Indtil Kong Fridlef hin snare: De komme icke end.

7. Saa da kom hans Fader Kong Frode/ hand ligger ved Være Bro: h h h m. Og da blef fød den Høyestes Søn / Som Kiød og Blod tog paa. De komme icke end.

8. Fra Frode til Getrick mindis mig ræt / vare Konger 8 og tive: h h h. Saa vise i Sind saa stercke i Mod / Som Klercker der af mon skrifve. De komme icke.

9. End vare de Ellefve Konger vist / som Kronen hafde at eye: h h h. Føre Gorm hin grumme kam lackendis frem/ Hand ligger i Jelling Høye. De komme icke end.

10. Hans Dronning hede Thyre Danbod / hun bygde Closter og Kircker: h h. Da var jeg en halfvoxen Mø/ bar Steen til Danevircke.

11. Mig mindis og Kong Harald Blaatand / Svend Tiugskeg var hans Søn: her h h m. Knud hin store og hans Søn Knud haarde / Engeland nappet der af Ren.

12. Magnus hin gode af Norge hid kom / hand stridde paa Lærskofs hede: h h. Svend Estrithsen var en Konge saa lærd / hafde hand kundet stilt sin Vrede.

13. Hans

13. Hans fire Sønner Harald og Knud / i Ottheuse som blef slagne: h h. Oluf Hunger og Erick Eiegod/ de blefve til Konger tagne.

14. Kong Nilaus og Kong Erick Emun / Erick Lam hin milde og spage: Kong Valdemar fick da Riget allene/ som Svend og Knud omdroge.

15. Mig mindis Knud og Valdemar Seyr/ S. Erick og Abel umilde: Christopffer og hans Søn Erick Glepping/ Marsk Stig ved Lifvet skilde.

16. Saa kom Mendvid og Kong Christopffer Bereger den beske Blomme: hans Daatter var Dronning Margrete / vi begge af en Rod komme.

17. Mig tyckis du est en Kierling led / du est saa gammel en Qvinde: Jeg vil ride mig til Hedeby/ en venner der at finde. De komme.

18. Icke er jeg Kierling gammel og graa / at jeg bær Staf og Pose: h h. Icke est du helder Ridder god/ for du hafver stribede Hoser.

19. Icke da er jeg en Mareminde / at jeg hafver runcken Laar: h h. Og icke da est du Ridder bold/ for du hafver kruset Haar.

20. Hertugen tog sin Hest med Spore/ hand lod at Veyen donne: h h h m. Kierligen snerde sine Stefle ad Been/ hun lod fast efter lonne.

21. Hertugen reed og saa fast hand rende / Kierlingen løb langt omkring: Her h Hert. Mænd. End kom hun til Urnehofvet / førend Dommeren satte Lands-Ting. De komme icke end.

De

De Longobarders Udgang af Danmarck.

Denne Vise er lagd og digtet om de Longobarders Udferd af Danmarck. Aarsagen til deris Vandring setter Saxo vor Danske Historieskrifver/ ind i Kong Snies Tid / som regerede her Riget hen ved 600. Aar efter Christi Fødsel. Saa at Aars Tid og Tal følges icke eller rimer sig ofver et med det som af andre skrifvis om den Tid at de komme først udi Italien/ og indtoge Lombardien. Hvilcket skeede paa det Aar efter Christi Fødsel 568. Om hvilcken Uligelighed giøris behof videre Forklaring/som icke er forneden paa denne sted.

Hvad som disse Longobarders Nafn og Fæderne-Land er anrørendis / ere og icke heller alle Skribentere lige ens med hver andre. Men de maa disputere her om saa meget som de ville/ saa er Nafnet dog alligevel af Danske Oprindelse. Hvad heller mand vil at de skulde kaldes af deris lange Barder eller Breder/det er Øxe/ som mand endnu næfner i Norge/eller lange Halfbarder som Kongens Dravantere gierne bære/ eller af sine lange Barder og Border / det er Jest og haarde Aggre/ som Jstevon hafve Nafn af / at de der paa hafve boed i Stæden af Marsi hafve boet paa Mersk Landet. Som her om videligere skal en andensteds ordelis i sin Tid.

Men at de ere udgangne først af disse Lande / vidner deris Tungemaal og Sæder. Saa og adskillige Skribentere Paulus Diaconus og andre. Udi besynderlighed bær her om Vidnisbyrd den gamle Gudlandske Kronicke / skrefvet paa gamle Rim/ iblant andet med disse Ord:

Ebbe og Aage de Hellede saa fro /
Siden de for Hunger af Skaane drog /
Da stedis de nest vorum gute Gutland /
Med gamle og ungum Qvindum og Mand /
Derum Sneckum vorum halffierdum Sti /
Og Hundrum Mandum inden hverum de.
De nefnde sig Vinilende jag sege kand /
Efter Ebbe som kom af Vendelbo Land.
Meden Aage var einum Goding Koner /
Dog de varum baadum einum Muter Søner.
Item/ følger iblant andet fremdeelis;

Og

So lodum de sit Longumbarder kaldum/
Panonien bestridde de ok met allum/
Ok togum saa ind om Vallandum derneſt/
Der timedis dennem Lukkum allum beſt.
Hed er vel skrefvet/ hed er vel spurt/
Hvad de hafver siden mandelikum giort.
Og men siden de inden Vallandum kom/
Hed er vel kind allum Verldum om.

Og hvad som her følger meere med/ eftersom og i Vjsen fortelles/ og icke endnu her/ men paa en anden beleyligere Sted skal videre forklares.

Efter at disse tvende Høfvitzmænd Ebbe og Aage vare hendøde/ toge de Hamunder Aagsøn til Konning/ og hafde saa efter hannem i midlertid/ førend de komme i Italien til Albuinum/ ti Konger/ som førde adskillige Krig med adskillige Landskaff og adskillige Lycke. Med Albuino vare de Tive Konger indtil Kong Desiderium/ som Keyser Karl Magnus overvand/ der de hafde regeret udi Longobardia Fire Aar og to Hundrede.

III.

Der boede en Konning i Danmarck/ Konning Snie loed hand sig kalde: Hunger og Nød var i hans Land/ og stoer Mißtrøst med alle. De maa saa vel i Danmarck.

2. Hand skref der Lov baade Haard og streng/ den skulde den Menige Mand holde/ Til Druckenskaf/ Gestebud og Fraadtzerj/ sig ingen fordriste skulde. De maa.

3. Men Gud forsøgte sin Hefn og Straf/ fra Aar til Aar dismeere: Jorden loed sig bruge der til/ ingen Frugt saa vil hun bære.

4. Kong Snie til sig forsamlet sit Raad/ den Dom monne de affige: Den Tredie Part af Folcket alt/ dem skulde mand dræbe tillige. De maa saa vel i Danmarck.

5. Tre-

5. Tredie Part af Folcket i Landet var/ det skulde mand slaa til døde. Thi de hafde icke til Gud deris Haab/ at hand saa mange kunde føde. De maa saa vel i Danmarck.

6. Ebbe og Aage vare ypperste i Raad / de vare to Hellede bolde: Deris Moder hede Gambaruck/ som de dette Oplag fortalde.

7. Udi Jutland boede den Vise Frue/ hun var de Vendelboders Ære: Saa ilde behagede hun dette Raad / hun sørr det skulde icke saa være. De maa saa vel i Danmarck.

8. Et slemmer Mord er aldrig hørt / end I ville nu lade giøre: Forbyde det GUD denne Tidende ond/ Vore Fiender skulle komme til Øre. De maa saa vel i Danmarck.

9. Ville I mig lyde og følge mit Raad / jeg vil eder bedre undervise: Lodden I kaste paa gamle og unge / hvilcken Part af Landet skal reise. De maa saa vel i Danmarck.

10. Mig tyckis at være den beste Paafund / endog jeg er en Qvinde: I lade dem seyle af Landet ud/ at de kunde Seen ofvervinde. De maa saa vel i Danmarck.

11. Alle da tycktis dem raadeligt / den vise Tale at følge: Saa snart var Lodden paa Folcket kast / Og Skibene lagt for Bølge. De maa saa vel i Danmarck.

12. Lodden den falt som den kunde best / de Unge maatte sig ryste: Af Landet skulde de fare bort / og Lycken maatte de friste.

13. Ebbe og Aage vare ey sene i Ferd / de lode deris

ris Faner flye: Snecker saa hafde de store og stercke/ icke mindre end halffierdesindstive. De maa saa vel i Danmarck.

14. Ebbe hand førde de Juder med sig/ en Vendelbo loed sig kalde: Fra Skafven lagde den Første ud/ for Skaane lode de Seylet falde. De maa saa vel i Danmarck.

15. Aage hans Broder ey dveldis ved/ med Gyndingerne frem monne sige: Af Halland og Blekinde fulde det med/ ret Mand og alle tillige. De maa saa vel i Danmarck.

16. For Cimbrishafn de ginge til Skibs/ Det var saa fauer en Skare: Kongen og hans ædle Raad/ de bade dem alle vel fare. De maa saa vel i Danmarck.

17. Saa seylede de først til Gutlands Vig/ paa Maanats Tide end mindre: De fafnet deris komme som de kunde best/ for Landmænd de hver anden kiende. De maa saa.

18. De dvelde hos dennem udi Maaneder to/ og lode sig der vel pleie: Et Tusind Mand udi Snecker Ti/ at følge var der til reede. De maaa saa vel i Danmarck.

19. Til Ryland sætte de deris Kaas/ der kastis deris Ancker paa Sande: Den meenige Mand forskingredis strax/ de maatte dem gaa til Haande. De maa saa.

20. Lycken var dennem baade mild og god/ stoer Seyer der de finge: De dveldis i Ryland nogle faa Aar/ Og icke end meget lenge. De maa saa vel i Danmarck.

21. Med

21. Med Herre Skiold og Manddoms Magt/ monne de sig Veyen rede: I hvor de skulde i Marcken slaaes/ deris Styrcke de beteede.

22. Lange Breder og Halfbarder brugte de mest/ de lange Karle og bolde: Thi kallede mand dem de Longobarder/ det Nafn og endnu beholde: De maa saa vel.

23. Aage og Ebbe de døde dem fra/ saa saare monne de det klage: En Høfvitzmand skulde de keise af ny/ førend de kunde fremdrage. De maa saa.

24. Hagelmunder hede den Høffding fin/ som de til Konning udvalde: For hans Manddom og dydelig Sind/ Monne hand dem vel befalde.

25. Med hannem vunde de Prys og Seyer/ Hvor de droge frem med alle: Der hand var død og lagt i Liig/ En anden de strax omtalde. De maa saa vel i Danmarck.

26. Saa droge de frem fra Land til Land/ Forsegte hvad Lycken vilde gifve: Paa sidste komme de i Panonien ind/ der lyster dem da at blifve. De maa saa vel i Danmarck.

27. Med Herulers Haab hulde de en Strid/ monne dennem saa Mandeligen tvinge: Med Gepiders Hær giorde de ogsaa/ Baade Bytte og Seyer de finge.

28. Albuinus var deris Konning gief/ hans Nafn er kiend saa vide: Hand drog den Romerske Magt imod/ Hand lærde dem ret at stride. De maa saa.

29. Paphie den meget berømbde Stad/ Belagde hand tre Aar end meere: Hand vand den Stad med stor Umag/ med andre Steder fleere. De maa saa vid.

30. For

30. For Mande Liste/ for Sverd og Pil/ kunde hand sig vel forvare: For Qvinde Svig og lenlig Had/ fald hand i Dedsens Snare. De maa saa.

31. Rosemunda hed hans Dronning snild/ hun kunde den Falskhed raade: Hun loed sin Herre i Søfnen slaa/ der var icke anden Raade: De maa saa vel i Danmarck.

32. Siden togis til Konger igien/ den ene efter den anden i Sæde: De Romere tycktis da være got/ lade fare den lange Feide.

33. Saa giordis der den stadige Fred/ som mand vel meente hin trygge: Men tiden lærde det anderledis/ paa den var icke at bygge.

34. De Romere bare der ved stor Nag/ at see de fremmede Geste: Thi falde de dem saa ofte i Land/ og Krigen med dennem friste.

35. Der de icke self af egen Mact/ dem kunde i Orlog bestande: De badis om Hielp af Keyser Karl/ hand kom af fremmede Lande.

36. Naar mange Muus ere om en Kat/ da nedis hand til at vige/ Saa gick det med vore Longobarder/ for Sanden maa jeg det sige. De maa saa.

37. Saa lagdis da ned deris Kongelig Nafn/ Landet monne de beholde: Som de hafde i to Hundrede Aar/ under deris Haand at volde. De maa saa vel i Danmarck.

38. Landet bærer Nafn paa denne Dag/ og saa til Verdsens Ende: Den Danske Adel og Ridderskaf/ lader sig endnu der kiende. De maa saa vel i Danmarck.

Langbeen Risers og Vidrich Verlandssens Kamp.

Der er mange Viser og Digt lagd om Konning Tidrich af Bern paa adskillige Tungemaal. Saa have vi Danske og haft vore indfødde Kæmper udi hans Ferd. Hvorledis her om være kand med Historien/ lader jeg hver sin Meening. Noget maa her om have været. Thi Rygen (som mand pleyer at sige) kommer gierne fra Brandene. Og Herr Tidrich af Bern/ haver icke alleeniste været vort Folck forvant med Sproget alleeniste/ men ogsaa i andre maader/ holden Kundskaf med dennem/ at de have været med hannem udi Krig og Orlog naar der gaves Aarsag til. Thi vore gamle Forfædre haver giort mange Tog her ud af Riget/ og indfaldet udi andre Herrers og Kongers Land/ og dennem tvingd under sig. Undertiden have vel Herrer og Forster begiert deris Hielp imod deris Fiender/ naar de kunde dennem self icke bestaa/ og have der ofver indlagt stoer Prjs og Seyr ved den Danske Magt. Saa haver det og været meget brugeligt udi gamle Dage/ at baade hine unge Adels Burse/ og andre Stridkiere Vogehalse her af Riget ere uddragne at forsøge sig og lade te deris Manddom/ og der ofver indlagt stoer Ære/ og ere komne til skattelige Giftermaal/ eller forhverfvet kostelige Bytte. Dog Manddoms Ære og Dad/ haver gielt mest i de Dage. Langbeen Riser som almindeligen nævnis i denne Vise/ meener jeg at være Risers Navn. Thi Riser paa gammel Danske bemercker Kæmper/ saavelsom paa Tydske Sprog. Saa som vi faa at høre om Bermer Rise her efter/ som mand ellers kalder Bermeris/ og mand af den Tydske Digt kand see om Konning Tidericks/ og Mester Hildebrands Kamp imod Risen Sigenot/ &c. Hvad Vidrich Verdlandssens Navn og Fødested saa og hvad Bern er anrørendis/ findis ydermeere her udi neste Femte og den Tiende efterfølgendis Viser.

IV.

Konning Tidrick sidder udi Bern/ Hand roser af sin Vælde: Saa mangen haver hand tvungeð/ Baade Kæmper og raske Helte. Der stander

der en Borg heder Bern/ og der boer i Konning Eidrick.

2. Konning Tidrick stander paa Bern/ Og seer hand ud saa vide: GUd gifve jeg viste de Hellede saa stercke/ mig torde i Marcken bide. Der stander en Borg for Bern/ Og der boer udi Konning Tidrick.

3. Det svarede Mester Hildebrand/ Hand viste at Orloge og stride: Der ligger en Kæmpe paa Birtings Bierg/ ter du hannem vække og bide. Der stander en Borg for Bern/ og der boer.

4. Hør du Mester Hildebrand/du est den Kæmpe saa sterck: Du skalt ride fremmerst i Skofven i Dag/ Og føre vort Skioldemercke. Der stander en.

5. Der til svaret Mester Hildebrand/ Hand var en Kæmpe saa Viis: Herre jeg fører icke eders Skioldemercke i Dag/ thi mig sømmer icke den Pris. Der stander en Borg for Bern og der boer i Konning T.

6. Det svaret Vidrich Verlandsøn/ Hand talde af fuld god Hue: Jeg vil være den første i Hoben i Dag/ igiennem de Birtings Skoffve. Der stander en Borg for Bern og der boer i Kon: Tidrick.

7. Det meldte hand Vidrich Verlandsøn/ hand svarede det af Vrede: De Smede-Svenne mit Sverd saa smede/ det bider saa vel paa Staal som Klæde.

8. De vare vel Tre Hundret Kæmper/ de droge til Birtings Land: De ledte efter Langbeen Riser/ de hannem paa Skofven fand. Der stander en.

9. Det svared Vidrich Verlandsøn/vi ville prøfve et underligt Spil: J lade mig ride i Skofven først/Om J tro mig der til. Der stander en Borg.

10. I holder her alle Danner Kongens Mænd/ Op under disse grønne Tvede/imeden jeg rider i Skoven frem/ Jeg vil os Veyen oplede.

11. Det var Vidrick Verlandsen/ Hand rider i Skoven frem/ Der fand hand saa liden en Sti/ som neder til Riser rand.

12. Det da svaret Konning Tidrick/ jeg siger her saa for mig: Finder du Langbeen Riser/ du dølie det icke for mig/ Der stander en Borg for Bern/ og der boer i Konning Tidrick.

13. Det var Vidrich Verlandsen/ hand kom paa Birtings Hede: Der fant hand Langbeen Riser/ hand laa baade sort og leed. Der stander en Borg.

14. Det var Vidrich Verlandsen/ hand stødte paa Riser med Skafft: Du vagne op Langbeen Riser/ Mig tyckis du sofver vel hart. Der stander en Borg for Bern/ og der boer.

15. Her hafver jeg ligget i mange Aar/ Og hviltis paa vildende Hede: Her kom aldrig den Kæmpe frem/ der mig torde vække og bide. Der stander.

16. Her holder jeg Vidrich Verlandsen/ med Sverd saa got ved Side: Jeg skal dig af Søfnen opvække/ Saa saare da skalt du svide. Der stander en Borg for Bern/ og der boer.

17. Det var Langbeen Riser/ hand vincket op med sit Øye: Hveden kommer os denne Svend/ der saadanne Ord lader lyde.

18. Verland hede hand Fader min/ en Smed var hand saa skien: Bodild hede min Moder/ en Konning Datter ven.

19. Skrepping heder mit fuld gode Skiold/ Der

er

er udi mangen Pil skot: Blanck saa kaldis min stolte Hielm / saa mangtet Sverd hafver bredt. Der stander en Borg for Bern / og der boer i K. Didrick.

20. Skimming heder min ædle Hest. Er fød paa vilden Stold: Mimmering kalder mand mit Sverd / er hærd i Kæmpe-Blod. Der stander en Borg.

21. Self heder jeg Vidrich Verlandsen / udi Jern saa er jeg klæd: Staar du icke op / paa din lange Been / jeg gier dig visselig vred. Der stander en Borg for Bern / og der boer.

22. Her du Langbeen Riser / jeg vil icke at dig lyver: Kongen holder her uden for Skofven / du skalt hannem Skatten gifve. Der stander en Borg for.

23. Alt det Guld som jeg ejer / det giemmer jeg med stor Ære: Det vinder icke en stolt Dreng af mig / og det skal ingen Mand spøre. Der stander en Borg for Bern / og der boer.

24. Saa Ung og liden som jeg er / Skalt du mig her nu finde: Dit Hofvet vil jeg hugge dig fra / og saa dit megit Guld vinde. Der stander.

25. Det var Langbeen Riser / hannem lyster icke lenger at sofve: Ride fra mig du unge Heldt / om dig lyster lenger at lefve. Der stander en Borg.

26. Skimming sprang op med begge sine Been / Mit paa Risers Side: Sonder da ginge hans Ribbeen siu / og saa begyndte de at stride. Der stander en Borg for Bern / og der boer.

27. Det var Langbeen Riser / greb sin Staalstang i Hænde: Hand slog et Slag efter Vidrich / at Stangen i Bierget vende. Der stander.

28. Det var Langbeen Riser / hand agtet at staa

saa vist: Hesten løb hannem rammet af/ det første Slag hand miste. Der stander en Borg.

29. Det melte Langbeen Riser/ og hand tog til at Jammer: Nu ligger min Stang udi Bierget fast/ som den var slagen med Hammer. Der stander.

30. Vidrich loed sig icke forsømme / hand var saa modig i Hue: Vel op Skimming vendt dig om / og monne du Mimmering noget due. Der stander en Borg for Bern/ og der boer.

31. Hand tog Mimmering i baade sine Hænder/ til Langbeen Riser hand rende: Hand hug saa dybt i Bryst / at Odden i Tarmene vende. Der stander.

32. Da fick Langbeen Riser Saar / og vognet af første Sefn: Saa gierne hafde hand det vedergiort/ kunde hand hafve faaet den Ofne. Der stander en Borg for Bern/ og der boer.

33. Forbandet være du Vidrich/ og saa dit Sverd ved din Side: Du hafver giort mig Saar i mit Bryst/ der af saa yppis min Qvide. Der stander en Borg for Bern/ og der.

34. Jeg skal hugge dig Riser saa smaa / som Løf blæß iblant Stef: Uden du viser mig dit Liggende Fæ/ Som du hafver i denne Skof. Der stander en Borg for Bern/ og der boer.

35. Du lade det Vidrich Verlandsen / du hug mig icke til Døde. Jeg vil vise dig til det Huus/ er tract med Guld hin røde. Der stander.

36. Vidrich reed og Riser krøb / saa vit ind ad de Skofve: de funde det Huus med røde Guld tagt/ det skinde som brendende Lue. Der stander.

37. Her er inde meget meere Guld/ end i dette Land

kand

kand være: Du tag her fra den store Steen/ du løft af Hengsel disse Dørre. Der stander.

38. Det svared Vidrich Verlandsøn / hand frygtede for det Gilde: Der pleyer ingen viiß Kæmpe/ sin Styrcke paa Steene at spilde. Der stander.

39. Det er i din mindste Konst/ du kand din Hest vel vende: Jeg vil giøre meere med Fingre to/ end du med begge dine Hænder: Der stander.

40. Saa tog hand den store Steen / hand løfte den paa sin Hørde: Fuld vel Vidrich Verlandsøn/ hand agtet hannem saa ond en Fred. Der stander en Borg for Bern/ og der.

41. Her er inde meget meere Guld / end Femten Konger formaa: Hør du Vidrich Verlandsøn/ du skalt her først indgaa. Der stander en.

42. Det svaret Vidrich Verlandsøn/ hand kiende saa vel hans Snild: Du skalt self her først indgaa / thi det er en Kæmpe sæd.

43. Det var Langbeen Riser / hand ind at Dørren saa: Vidrich hug med begge Hænder/ hand hug hannem Hofvedet fra. Der stander en Borg.

44. Saa tog hand det Mande Blod/ smurde sig og sin Hest: Saa reed hand til Kong Tidrich/ sagde sig at være skammelig løst. Der stander en Borg for Bern/ og der boer i Konning Tidrick.

45. Saa tog hand den døde Krop / og reyste den til en Eeg: Saa reed hand tilbage igien / sagde af denne underlige Leeg. Der stander en.

46. Her holde I alle mine Staldbrødre gode/ alt under denne grønne Lide: Langbeen Riser hafver mig slaget i Dag/ det er min største Qvide.

47. Hafver du faaet baade Hug og Slag af Riser/ da er det ilde: Vi ville ride til Bern igien/ og ingen Mand her meere spilde. Der stander.

48. Du vend dig Konning Tidrick/ du vend dig snart med mig: Alt det Guld som Riser hafde/ det vil jeg vise dig. Der stander en Borg for Bern/ og der boer i Konning Tidrick.

49. Hafver du slagen Riser i Dag/ det spøris ofver Land saa vide: Den Kæmpe fødis icke i Verden til/ du maa jo vel med stride. Der stander.

50. Det var Konning Tidricks Mænd/ der de monne Riser see: Saa lode de ad Skofven staa/ Mand maatte vel ad dennem lee. Der stander.

51. De meente Riser skulde forviss sine lange Been efter dem strecke: Ingen af dem saa torde hannem bie/ og ingen saa vilde hannem vække. Der stander en Borg for Bern/ Og der.

52. Det var Vidrich Verlandson/ hand giorde der af stor Spee: Hvor skulde I hannem lefvendis bie/ I tor hannem icke deder see. Der stander.

53. Vidrich stødte paa Kroppen med skaft/ saa Hofvedet dref i Marck: Det maa jeg for sandingen sige/ Riser var en Kæmpe saa sterck. Der stander.

54. Saa toge de hans meget røde Guld/ de bytte det der paa stand: Vidrich hørde den beste Part til/ Hand hverfvet det med sin Haand. Der stander.

55. Icke var hannem saa meget om Bytte/ den Seyr laa hannem i Sinde: At det kunde spøres til Danmarck/ hand Langbeen Riser monne ofvervinde. Der stander en Borg for Bern/ og der boer paa Konning Tidrick.

56. Saa glade rede de til Bern igien/ Konning Vidrick glæddis allermest: Tog hand til sig Vidrick Verlandsøn/ Maatte følge hannem allerneſt. Der ſtander en Borg for Bern/ Og der boer paa Konning Vidrick.

En Vise om de fornemſte gamle Kæmper/og om Sivard Snaren Svends Kamp med Herr Humble.

Denne er faſt den ældſte Kæmpe-Vise/ ſom af Arilds Tid her indtil hafver været meget brugt i Danmarck. Her indføris de fornemſte Kæmpers Nafn og Skioldemercke ſom ellers i andre Digt og Viſer mangeſteds beroris. Sivard Snaren Svend biuder diſſe Kæmper til Kamp/ og Lodden falder paa Unge Humble/ ſom hand ſiden ofvervinder/ og dog ſkiencker hannem vunden Spil af Haanden/ ſom mand pleyer at ſige. Hand ſkiencker hannem Skimming ſin Heſt igien/ ſom hand hafver laant af Vidrich Verlandsøn/ og lader ſig fange og binde af hannem med Villie/ men der hand ſeer Vidrich komme/ da oprycker hand Egen ſom hand ſtoed bunden til/ og gaar til ſin Herris Gaard ꝛc. Humble holder jeg fore/ at denne Unge Kæmpe ſkal kaldis/ og icke Hummerlummer. Thi Humble er et gammelt Danſk Nafn/ ſom det ſees af Kong Dans Fader Humble/ Af hvilcken Humble Ore i Sieland ved Ringſted hafver faaet ſit Nafn. Vidrich ſom her og andenſteds næfnis med Verlandſøns Tilnafn allmindeligen/ meene nogle at ſkulde kaldis Vidrich Villandſøn/ og at hand ſkulde været fød i det merckelige ſtore Herret udi Skaane ſom endnu kaldis Villandsherret/ og ligger begrafven paa denne Side Sollesborgs Ore/ ved Siſebeck Mølle/ ſom de ſtore Steene ſtaa tilſiune paa denne Dag.

Hvad ſom Stæderne Hald og Brattingsborg er anrørendis/ veed ieg icke om mand ſkal tage det Slot Hald derfore/ at Herr Bugge ſiden hafver fordret og ſtercket det med ny Bygning i ſin Tid. Brattingsborg holder mand fore/ at ſkulde være det Slot ſom ligger ſaa got ſom mit vaa Samſø/ved Tranberg Kircke/ der ſom mand endnu ſeer hine ſaare dybe trefolde

Grafver og Volde med Muur/ paa denne Dag. Nogle meente at Bratensborg skulle ligget udi Ifvenis / Norden for Ifvø/der som mand endnu paa denne Dag kand see Grundvolden og Murene / naar Vandet er klart og Adelveyen løber der til / en stor hul Vey fra Skiöfven af Vesten i Osten/ som i fordum Dage hafver været tør / førend Slottet er ødelagt. Til dis ydermeere Vidnisbyrd fører Villands Herret en Hammer udi sit Signet til Her Vidrich Villandsøns Amindelse.

Hvad her om kand være/ lader jeg hver sin Meening. Sant og vist er det/at der hafver boet merckeligt og sterckt Folck baade paa Samsø og de andre omliggendis Øer / som klarlige kand sees af allehaande sandfærdige Fodspor end og saa af de tvende Voldstæder / som tvende andre Slotte Vestborg og Hiorteholm hafve staaet / og været befæstiget med Grafver og Volde / som endnu staa igien. Og hafve Kæmperne og andre Orlogs Mænd gierne boet paa saadanne Øer i gamle Dage / fordi de letteligen kunde overette sig gode Befæstninger/ og hafve her snart udflugt til Søen/ at søge efter Rof og Bytte/ som forhværfvedis i Krig og Orlog / og mand lefvede der mest af i gamle Dage.

Saa hafver og icke Skaane været foruden Kæmper / som det mange stycker udvise / og end besynderligen her ved Syllesborg Øre / og fremdelis udi Bleging og omliggende Egn/ der som hine store Klipper og Kæmpesteene findis med Rune-Bogstafver paa / &c. Hvor om paa en andensted.

V.

De vare siv og sivsindstive / der de droge ud fra Hald: Og der de komme til Bratingsborg/ der sloge de deris Tield. Det donner under Roß/ de Danske Hofmænd der de udride.

2. Kong Nilaus stander paa høyen Tind / og seer hånd ud saa vide: Hvi monne de Kæmper hafve deris Lif saa fal / at dem lyster her at stride. Det donner under Roß / de Danske.

3. Hor

3. Her du Sivard Snaren Svend / og du haver vancket saa vide: Du skalt friste disse Kæmpers Vaaben/og til dem under Tielden ride. Det donner under Roß/ de Danske Hofmænd der de udride.

4. Det var Sivard Snaren Svend / hand ind under Tielden treen: I ere min Herre vel kommen/ I Danske Kongers Mænd. Det donner.

5. I lade det eder icke fortycke/ I tage det icke for Spee: Dysten saa ville vi sammen prøve/ eders Vaaben I lade mig see. Det donner under.

6. Der stander i det første Skiold/en Løwe vel saa bert: Med Kronen af det røde Guld/ det er Kong Didrichs Merck. Det donner under.

7. Der skinner i det andet Skiod / en Hammer og en Tange: Den fører Vidrich Verlandsøn/ hand slaar og griber ingen til Fange. Det donner.

8. Der skinner i det tredie Skiold / en Gam saa rød som Guld: Den fører Helled Hogen / hand er en Kæmpe til fulde. Det donner under.

9. Der skinner i det fierde Skiold / en Ørn og hand er rød: Den fører hand Olger Danske / hand hugger de Kæmper til døde. Det donner.

10. Der skinner i det femte Skiold/siddendis Hæg paa Hald: Den fører Mester Hildebrand/hand vofvet med Kæmper et Fald. Det donner under.

11. Der skinner i det siette Skiold / Linden den er grøn: Den fører unge Herr Humble / Dronning Elenes ældste Søn. Det donner under.

12. Der stander i det sivende Skiold/ en skien forgylden Spor; Den fører hand Herr Hogen / fordi hand vilde vildere vorde. Det donner.

13. Der

13. Der skinner i det ottende Skiold/ tre Pile og de ere hvide: Dem første hand Vidrich Herr Stagesøn/ mand maa vel paa hannem lide. Det donner under Roß/de Danske Hofmænd der de udride.

14. Der stander i den niende Skiold/ Ulfven alt saa sterck: Den fører hand Unge Ulf van Jern/hand brugte saa stort Hofverck. Det donner under.

15. Der stander i den tiende Skiold/ en Fedel og en Bue: Den fører hand Falqvor Spillemand/ hand vilde dricke og icke sofve. Det donner.

16. Der skinner i det elleste Skiold/ en Lindorm end saa leed: Den fører Orm unger Svend/ hand frygter for ingen Mands Vrede. Det donner.

17. Der kom trem det tolfte Skiold/ der skinner paa brendende Brand: Den fører hand Bran van Vifferlin giennem Herrers og Førsters Land.

18. Der stander i det trettende Skiold/ en Tafvel saa rød af Guld: Den fører Harald Gridske/ hand er en Stoldbroder huld. Det donner.

19. Der stander i den fiortende Skiold/en Kappe og en Kolfve: Dem fører den Munck Broder Alfing/ hand kunde de Kæmper stille. Det donner.

20. Hand hafver en Skæreknif ved hans Side/ Skalerne ere af Bly: Liden Knif er icke uden ellefve Alne lang/ Som dingler ved hans Side.

21. Der lagdis frem den femtende Skiold/ der skinner tre dragne Sværd: Dem fører Essemer Kongens Sønner/ i alle deris Herrefærd. Det donner.

22. Der blef seet det sextende Skiold/ en Rafn med Vinger hin brune: Den fører Rigen Raadengaard/ som vel kunde digte og rune. Det donner.

23. Der

23. Der skinner paa det syttende Skiold / Hesten i saa hvid: Den førde Grefve Herr Guncelin/hand beder slaa og icke bide. Det donner under Roß/ de Danske Hofmænd der de udride.

24. Der skinner i det attende Skiold/et Vildsvin og en Mand: Det fører den Grefve af Biergelide/ sit Sværd vel røre kand. Det donner.

25. Der skinner i det nittende Skiold / en Hund og en saa rask: Den fører Hyesteen Kæmpe / hand er en Vogehals uden falsk. Det donner.

26. Der skinner i den tivende Skiold / en Rose iblant de Riiß: Hvor Herr Normand kommer i Strid/ der vinder hand stor Priis. Det donner.

27. Der stander i det neste Skiold / en Kedel er af Kaaber: Den fører Herr Mogens Olgersen / hand vinder baade Slotte og Borge.

28. Indkom andet og tivende Skiold / med Sundheds forgyldte Mercke: Det førde hand Herr Aßbiern Milde / hand lærer de Kæmpers Ryg at vercke. Det donner under Roß.

29. Det var det tredie til tivende Skiold/ en Arm udi en Lencke: Den førde hand Alver Lange hand pleyer for Kæmper at skiencke. Det donner.

30. Der skinner i det neste Skiold/ Der skinner i et Sværd/ Det fører Hr. Humle Jersing / Hand er det fuld vel Værd.

31. Der skin i femt' og tivende Skiold / En Falck og den er graa/ Den fører Kæmpen allerbest / Som kaldis Herr Iver Blaa.

32. Der skin i siett' og tivende Skiod / Der skinner i et Spyd; Det fører hand lille Mimering Tand/ For ingen Mand vil hand fly.

33. Der

33. Der kom frem det sidste Skiold / det var en Falck saa hvid: Den fører Sivard Snaren Svend/ fordi hand vilde altid stride. Det donner under Roß/ de Danske Hofmænd der de udride.

34. Slig Kæmpe og Mercke var her / hvo kand dem alle fortelle. Det var Sivard Snaren Svend/ hand kunde icke lenger dvele. Det donner.

35. Er her nogen af Kongens Mænd / som Dysten lyster at ride: Hand tefve / og icke forlenge/ hand møde mig paa denne Hede.

36. Hvilcken af eder i Danske Hofmænd/som Dysten kand ride best. Med hannem saa vil jeg ride i Dag/ om begge vore gode Heste.

37. De Kæmper kaste Terning paa Tafle Bord/ de Terning rand saa vide: Og det falt unge Humle til/ hand skulde med Sivard ride. Det donner.

38. Her Humble slog det Taflebord sammen/hand lystet icke lenger at lege: Det vil jeg for sanden sige/ hans Kinder blefve saa blege. Det donner.

39. Det var ungen Humble/hand gaar den Fruerstue omkring: Saa gaar hand i Høyloft/ for Kong Vidrich ind. Det donner under Roß.

40. Hør du Vidrich Verlandsøn / du est saa fri en Mand: Du laane mig Skimming i Dag / jeg sætter dig derfor Pant.

41. Icke fanger du af Skimming i Dag/foruden du sætter got Pant: Løßning Skof og femten Borge/ de beste udi dit Land.

42. Otte Borge de rigeste i Birtings Land/ dem sætter jeg dig til feste: Der til min Søster den Lille vaand/ mig tyckis hun er den beste. Det donner.

43. Si-

43. Sivard hand er en sterblind Svend / hand seer icke sit Glavind til Ende: Fanger hand Skimming nogen Skade i Dag / du bøder det icke med alle dine Fiender. Det donner under Roß / de Danske Hofmænd der de udride.

44. Saa løber Spæret i Sivards Haand / som Kringlen ringler i Spore: Du vocte dig unge Herr Humble / du kommer icke for den Daare.

45. Borge ni og Riddere siu / dem sætter jeg dig til Pand: Fanger Skimming nogen Skade i dag / du tag min yngste Søster paa Haand.

46. Vare nu alle disse Bierge af Guld / og alt dette Vand var Vin: Det vilde jeg icke hafve for Skimming i dag / Jeg tacker Gud hand er min.

47. Saa satte hand sig paa Skimmings Bag / saa gladelig monne hand ride: Skimming tycktis det underlig at være / At hannem stod Spore i Side.

48. Der skinner paa Humbles forgyldte Skiold / som Solen om Midsommers Tide: HErre Gud naade mig fattige Svend / skal jeg her holde og bie.

49. Det første Red de sammen red / de Hellede vare baade saa stercke: Sønder gick Humbles Sadel Ring / hans Skiold saa langt i Marcke.

50. Mig tyckis du est en faur unger Svend / din Hest kand du vel ride: Stat du af og giorde din Hest / Et Stød vil jeg dig bie. Det donner.

51. Det andet Red de sammen red / de vare to Kæmper baade: da brast begge deris Sadle i to / og Humble for Sadel Bue. det donner under.

52. Nu hafver jeg dig fra Hesten skut / nu hafver jeg vundet din Hest: Sig mig gode unge Humble hveden du kommen est.

53. Nu hafver jeg vundet af dig Priis/ Og Skimming hand er min: Sig mig ungen yske Svend/ af Slect og Afkom din. det donner under Roß/ de danske Kæmper der de dysten ride.

54. Kong Abelon er min Fader/ En Konge ofver Biertings Land: Dronning Eline er min Moder/ det siger jeg dig for sand. det donner under.

55. Dronning Eline er min Moder/ En Dronning gief og fiin: Konning Abelon Haarde Staal/ saa kaldis Fader min.

56. Self da heder jeg unge Herr Humble/ En Kæmpe ofver Biertings Land: Af Kæmpe Slect saa viit berømt/ som nogen Mand reyse kand.

57. Er Kong Abelon din Fader kier/ da est du min Frende: da gifver jeg dig din Hest igien/ jeg dig icke førre kiende. det donner under Roß.

58. Er Dronnning Eline din Moder hold/ hun er min fuld god Ven: Saa tage du nu Skiming igien/ du est min Systerson. det donner under.

59. Tage nu begge Skiolde Remer/ du binder mig til denne Eeg: og rid saa til Kong Tidrich/ du sig du vandst den Leeg. det donner under.

60. Indkom yngste Humble/ var klæd i Kiortel grøn: Nu hafver jeg vundet min Hest igien/ og bunden den skellie Svend. det donner under.

61. Indkom Humble i Støfle og Spor/ hand kaste sit Sverd paa Bord: Sivard staar i Skofven bunden/ hand taler icke end et Ord. det donner.

62. Jeg hafver været mig i den Lund/ og fanget den Kæmpe god: Tog jeg Sivard Snaren Svend/ bant hannem ved Eege Rod. det donner.

63. Her

63. Hør du unge Herr Humble / og du farer alt med Tant: Det var alt med Villie giort / om du Sivard handst. det donner under Roß / de danske Kæmper der de dysten ride.

64. Det var Vidrich Verlandsøn / og hand vilde alting vide: Jeg rider mig i Rosens Lund / og seer hvor Sivard monne lide. det donner under.

65. Vidrich taler til sin Dreng / legge Sadel paa Ganger graa: Jeg vil mig i Marcken udride / og see hvor Sivard maa. det donner under Roß.

66. Sivard hand stander udi Lunden / og seer hand Vidrich ride: Finder mig Vidrich bunden her / hand hugger mig Refbeen fra Side.

67. Frem adlacket Vidrich Verlandsøn / Skimming monne under hannem skride: Sivard rycker op Egen med Roed / hand torde hannem icke bide.

68. Dronning staar i høye Loft / og seer hun ud saa vide: Hisset kommer Sivard Snaren Svend / med Egen ved sin Side. det donner under.

69. Det svarede Dronning Elene / Der hun saae Sivard komme / Saa mænd du giorde det af Nød / Du togst op telige blomme. det donner under.

70. Kongen stander ved Borgeleed udi sin Brynne saa ny: Hisset kommer Sivard Snaren Svend / hand fører os Sommer i By. det donner under.

Der gaar Dantz paa Bratings Borg / der dantzer de stercke Heldte: Der dantzer Sivard den sterblind Svend / med Egen under sit Belte.

Det donner under Roß / de Danske Hofmænd de sammen ride.

VI.

Om Grefve Guncelin / hvorledis hand slog Tilventin ihiel / og ofvervant Herr Ifver Blaa / og fick hans Søster Salenta / og giorde siden et merckeligt Kæmpe-Bryllup med hende.

1. Det var Grefve Herr Guncelin / Hand taler til Moder sin: Jeg vil ride mig op paa Land / og friste Manddom min. Vel op førre Dag / vi komme vel ofver den Hede.

2. Vilt du ride dig op paa Land / og siger du mig saa: Da skal jeg gifve dig Fole god / som mand kalder Karl hin graa. Vel op førre dag / vi komme.

3. Da skal jeg gifve dig Hest saa god / som mand kalder Karl hin graa: Aldrig tør du spende Spor om Fod / ey heller drage Hielm paa. Vel op førre.

4. Ingen Kæmpe tør du flede / og ingen reddis fra; Førend du møder den Kæmpe / som mand kalder Ifver Blaa. Vel op førre dag / vi komme.

5. Det var Grefve Herr Guncelin / hand rider under grønne Lide; Der møder hannem liden Tilventin / hand bad hannem holde og bide. Vel op førre.

6. Vel mødt ungen Tilventin / og hvor laa du i Nat; Jeg laa mig paa Bratensborg / mand hugger der Ild af Hat. Vel op førre dag / vi komme vel.

7. Det var Grefve Herr Guncelin / hand blicket under Hielm hin røde; Som men ved liden Tilventin / du taler din egen Død. Vel op førre dag.

8. Det var Grefve Herr Guncelin / hand sit Sverd uddrog; Det var liden Tilventin / hand i stycke hug. Vel op førre dag / vi komme vel ofver.

9. Saa reed hand til Bratensborg / hand stedte paa

paa Port med Skaft; Er her nogen Kæmpe ind/ som fegte tør af Magt. Vel op førre dag / vi komme vel ofver den Hede.

10. Det var Herr Jfver Blaa / hand vende sig i Vester; hielp nu Ulf og Asmer Grib/ jeg herer Kæmpe Røst. Vel op førre dag/ vi komme vel ofver.

11. Det var Herr Jfver Blaa/ hand saae sig ud i Øster; hielp mig Otthin du kand best / jeg herer Herr Guncelins Røst. Vel op førre dag/ vi.

12. Det var Grefve Herr Guncelin / kaste Hielm ofver hviden Hals; Det da hørde hans Moder kier/ ofver trende tylte Land vel. Vel op førre dag.

13. Den Frue hun vogner om medie Nat / og taler hun til sin Herre; Raade nu den øfverste Gud/ alt for vor Søn hans Ferd. Vel op førre dag.

14. Det første Red de sammen red / de Hellede vare baade saa stercke; Stack hand Herr Jfver Blaa/ hand dref saa langt i Marck. Vel op førre.

15. Hør du Grefve Herr Guncelin/ og vilt du lade mig lefve; Jeg hafver mig en Festemøe / og den vil jeg dig gifve. Vel op førre dag.

16. Icke vil jeg din Festemøe/ i Egteskab vil jeg lefve; Gif mig Salenta Søster din/ med hende lader jeg mig nøye. Vel op førre dag.

17. Saa red de til Bryllup / som de kunde allermest; De bøde der til de Kæmper/ som de kunde aller flest. Vel op førre dag/ vi komme vel.

18. De bøde Vidrich Verlandsøn / sterck Tidrich ud af Bern; De bøde did Holger Danske / for hand vilde stride saa gierne. Vel op førre dag / vi.

19. De bøde Sivard Snaren Svend/ hand skul-

de for Bruden ride; Saa kom Langbeen Ridske/ hand skulde hos Brudgommen side. Vel op ferre dag/ vi komme vel ofver den Hede.

20. De bede ind Mester Hildebrand/ hand bar for Bruden Bluß; Og hannem fulde de Kæmper Tolf/ de drucke og giorde got Ruß. Vel op ferre.

21. Did kom Folqvar Spillemand/ hannem maatte de Kæmper lide; Did kom Kong Sigfred Horn/ sig self til Angest og Qvide. Vel op.

22. Der var stolt Fru Grimild/ og hun skulde Bruden rede; De lode hendis Fedder med Jern beslaa/ hendis Fingre med Staal omsmede. Vel op.

23. Der kom frem Frue Gunde Hette/ hun boede for Norden Field; hun drack og hun dantzet/ det hafde saa got et Held. Vel op ferre dag.

24. Der kom ind Fru Brynial/ hun skar for Bruden Mad; Hende fulde siu smaa Terner/ iblant de Kæmper de sade. Vel op ferre dag.

25. De fulde Bruden udi Kammeret ind/ at æde der Frokost; Hun aad der op fire Tender Gred/ de smagte hende allerbest. Vel op ferre dag.

26. Vel sexten Oxe Kroppe tog hun der til/ og atten Svine Flycke; Siu Tender Øll drack hun der til/ ferre hun tog til at hicke.

27. Saa fulde de Bruden til Salen hen/ da trudet saa fast hendis Skind; de hugge vel femten Alne af Muur/ ferre de kunde trenge hende ind.

28. De lede Bruden til Brudebenck/ saa sagt de sette hende ned; Bencken var af Marmersteen/ den resnet i Jorden ved. Vel op ferre dag/ vi komme.

29. De lagde for hende den beste Mad/ hun aad og

drack

drack icke minde; Femten Øxen og Tj fæde Svin det tæret den Mare Qvinde. Vel op førre dag / vi komme vel ofver den Hede.

30. Det da gaf den Brudgom act / hand hagde det icke vel; Aldrig saae jeg saa unger en Brud / der giorde i Fadet bedre skiel. Vel op førre dag.

31. Op da sprunge de Kæmper / og sammen der de rycte; Hvad helder ville vi kaste med Stang / eller og riddeligen fegte. Vel op førre dag.

32. De Kæmper begyndte Kredzen at skrifve / alt paa den grønne Marck: Det giorde de den Unge Brud til Ære / Loed see det store Hofværck. Vel op førre dag / vi komme vel ofver den Hede.

33. Den unge Brud sprang fra Brudebenck / hun hafve to Hænder sløfve; Til hende sprang Langbeen Ridske / god Eventyr monne de prøfve. Vel op.

34. Der dantzede Bord og der dantzede Benck og Ilden sløy af Hat; Ud da løbe de Kæmper gode / og hielp nu Moder Skrat. Vel op førre dag.

35. Da begyntis en stercker Rey / fra Ribe og indtil Slie; Den mindste Kæmpe i Dantzen var / var Femten Alne under Knæ. Vel op fore dag / vi.

36. Den mindste Kæmpe i Dantzen var / var lille Mimmering Tand; Hand var i denne Hedenske Flock / den eeniste Christen Mand. Vel op førre dag / vi komme vel ofver den Heede.

Tre Vjser om Frue Grimild og hendis Brødre.

Her efter følger tre Vjser om Heldt Hogen og Frue Grimild / om hvilcken Saxo Grammaticus skrifver udi sin 10 Bog / udi S. Knud Hertugis og Martyrls Historie. Hvor

af er lettelige at mercke/ at denne Digt er meget gammel. Men hvad som Grimmilds og hendis Herkomstis Historie er anrørendis/ vil det falde forlangt/ den her at beskrifve/ og kommer dog frem paa en anden og beleiliger Tid og Sted. Hendis Fader var Nøgling/ som og kaldtis Niding/ og bode paa den Øe/imellem Kiøbenhafn og Kroneborg/som kaldis Hvæn/ af Jomfrn Hvenild/ med hvilcken Heldt Hogen aflede sin Søn Rancke. Paa denne Øe kand mand endnu see Voldstede/ Grafver og Grundmaal/ som i Fordum Tid hafve staaden disse Fire Slotte/Nørborg/ Sønderborg/ Tarlshøy og Hammer. Her bode Fru Grimild/ som hafde først til Egte Herr Sigferd Horn/ som videligen omtalis udi Heldenbog. Men til sin anden Gift/ indbød hun begge sine Brødre Herr Hogen og Herr Folqvard/ og loed dem begge dræbe/som Vjsen indeholder. Dog den Hvænske Krønicke holder noget anderledis/ og siger: Der Folqvard hafde slaget Fru Grimilds Kæmper ihiel/ som hun hafde udsæt paa hannem/ at hans Brødre var slaged vaa Nørborg/ af de andre Kæmper. Og derved harmedis hand saare at hand dranck et Horn fuldt udaf de Dødis Blod/ og døde saa hos de andre Kæmper. Saa drog hun ogsaa til Nørborg/ og der hun formerckte/ at Helt Hogen hafde faaet ofverhaand ofver Nørborgs Kæmper/ da giorde hun Pagt med hannem/ at der som hendis Kæmper slog hannem først en gang til Jorden/ da skulde hand icke meere staa op/ Men verrie slaa som hand kunde best. Der med gick den listige Qvinde til/ og loed stre Erter paa vaade Huder udi Porten/ og der grebe tre Kæmper tillige Helt Hogen an/ og slog hannem paa Knæene/ og fick der sit Banesaar/ slog dog tilforn Kæmperne ihiel/ og aflede paa Sønderborg med Jomfru Hvenild/ efter Grimilds Samtycke/ en Søn/ vaa det/ det megtige og ædle Kæmpe Slegt skulde icke aldeelis undergaa. Denne Helt Hogens Søn/ ved Nafn Rancke/ befnde sin Faders og Farbroders Død vaa Grimild sin Farsøster/ hvilcken hand udførde med sig til Hammershøy/ at vise hende Nidings Skat/ som hans Fader hafde efterladt hannem Nøgelen til.

Thi der hand var kommen ind i Bierget med hende/ da
løb hand selv ud/ og lugte Dørren for hende/
saa blef hun der siddendis/ og
døde af Hunger.

Den

VII.

Den første Vise om Frue Grimild og Heldt Hogen.

Det var stolte Fru Grimild / hun lader Misden blande: hun biuder til sig de raske Riddere / af alle fremmmede Lande.

2. Hun bad dem komme og icke dvele / til Orlog og til Krig: Det var Hellede Hogen / forlod sit unge Lif.

3. Det var Hellede Hogen / hand gaar ud ved Strand: Fandt hand da den Ferge Karl / alt paa den hvide Sand.

4. Hør du goden Ferge Karl / du fer mig ofver Sund / jeg gifver dig min gode Guldring / hand veyer vel femten Pund.

5. Jeg forer dig icke ofver Sund / alt for dit Guld saa red: Kommer du til Hvenilds Land / da blifver du slagen til død.

6. Det var Hellede Hogen / hand sit Sverd uddrog: Det var den u-selige Fergemand / hand Hofvedet afhug.

7. Hand strøg Guldringen af sin Arm / hand gaf den Ferge Karls Vif: Det skalt du hafve til Vennegafve / for Fergemands unge Lif.

8. Det var Hellede Hogen / vancker ud med den Strand: Fandt hand paa den Haf-Frue / som hviltis paa hviden Sand.

9. Hel dig / hel dig / kiære Haf-Frue / du est en konstig Vif: Kommer jeg til Hvenilds Land / kand jeg beholde mit Lif.

10. Borge hafver du bolde / og meget Guld saa

red: Kommer du til Hvenee Land / der bliver du slagen død.

11. Det var Hellede Hogen/ saa snart sit Sverd uddrog: Det var den uselige Haf-Frue/ hand hende Hofvedet fra hug.

12. Saa tog hand det blodige Hofvet/ kaste det ud for Sund: Skød hand Kroppen efter / de samledis baade paa Bund.

13. Herr Grimmer og Herr Germer/ de skede den Snecke fra Land: Vred saa var dem Vejret og sterck saa var dem Vand.

14. Vred saa var dem Vejret / og sterck saa var dem Vand: Sønder da gick goden Jern-Ahre / udi Hellede Hogens Haand.

15. Sønder gick stercken Jerne-Ahre / i Hellede Hogens Haand: Med to forgyldte Skiolde / styrret de Herrer sig til Land.

16. Der de nu komme til Lande / der skiuret de deris Sverd: Der stod saa stolt en Jomfru/ hun saae alt paa deris Ferd.

17. Hun var smal i Midie / til maade var hun lang: Kort var hun i Lifve / hun prøfvet en Jomfru Gang.

18. De gaa dem til Nerborg / som Porten var paan at staa: Hvor ere nu den Portener / som her skulde vare paa.

19. Her da ere den Portener/ som ligger til Vegt og Vern; Viste jeg hveden I kommen vare / eders Bud bar jeg saa gierne.

20. Hid saa ere vi kommen/ af trinde Tylte Land: Frue Grimild ere vor Søster/ og nu siger jeg dig sand.

21. Ind

21. Jnd da kom den Portener/ og stedis hand for Bord: Hand var snild i Tunge/ hand kunde vel føye sine Ord.

22. Hand var snild i Tunge / hand kunde vel føye Ord: Her holder uden fore vor Port / to saa Velbyrdig Mænd.

23. Her holder uden fore Port / to saa Velbyrdige Mænd: Den eene hand fører en Fedel/ den anden en forgyldte Hielm.

24. Hand fører ingen Fedel for nogen Herre Løn: Hveden de ere kommen / de ere to Hertuge Børn.

25. Det var stolte Fru Grimild / hun svøber sit Hofvet i Skind: Saa gaar hun i Borggaard/ hun biuder sine Brødre ind.

26. Ville J gaa i Stuen/ og dricke Mied og Vin: En Silcke Seng om J ville sofve / og tvende Jomfruer mine.

27. Det var stolt Fru Grimild/ svøber sit Hofvet i Skind: Saa gaar hun i Steen-Stuen / for alle sine Kæmper ind.

28. Her side J alle mine Mænd / dricke baade Mied og Vin: Hvo vil Helled Hogen slaa/ all kierreste Broder min.

29. Hvo denne Prjs vil forhverfve / slaa Helled Hogen til død: Hand skal raade for mine Borge/ og drage mit Guld saa rød.

30. Til da svaret en Kæmpe / en Høfding for et Land: Den Prjs vil jeg indlegge/ forviist med denne frj Haand.

31. Den Prjs vil jeg forhverfve/ slaa Helled Hogen til døde: Saa skal jeg raade for dine Borge / og føre dit Guld saa rød.

32. Der

32. Der til svaret Folqvar Spillemand/ med sin store Jernstang: Alt skal jeg dig mercke/ førend du kommer her frem.

33. Hand slog af det første Slag/ Femten Kæmper de laae: Ha ha Folqvard Spillemand/ hvor rører du din Fedelbue.

34. Saa slog hand de Kæmper/ hand giorde der af en Bro: Og den var baade bred og lang/ hand giorde dem stoer Uro.

35. For ofven vare de Huder/ For neden Erter smaa: det volte Helled Hogen/ hand falt der først paa.

36. Det var Helled Hogen/ hand vilde igien opstaa: holt du nu kiere Broder/ du veedst hvad Sag der var.

37. Holt nu allkieriste Broder min/ du holdt saa vel din Tro: Det første du monne til Jorden falde/ du vilde ret aldrig opstaa.

38. Saa trøst var Helled Hogen/ hand vilde ey rygge sine Ord: hand stod paa baade sine Knæ/ der hand fick Banesaar.

39. End vog hand tre Kæmper/ de vare icke af de mindste: Saa gick hand til Hammeren/ sin Faders Skat monne finde.

40. End var Lycken hannem saa blid/ hand fick den Jomfruis Efn: det var stolten Hvenild/ hand aflet med hende en Søn.

41. Rancke heede den Kæmpe/ hand hefnde sin Faders Død: Grimild qvaldis af Hungers Qvide/ hos Nidings Skat uden Brød.

42. Saa drog hand af Landet ud/ til Berni Lombardi: der var hand hos danske Mænd/ og lod sin Manddom tee.

43. Hans

43. Hans Moder blef hiemme igien / der af fick Hven sit Nafn: Blant Riddere og blant Kæmper / gaar der saa vit af Safn.

VIII.

Dend Anden Vise om Frue Grimild og hendis Bredre.

Det var stolte Frue Grimild / hun lader baade Obrygge og blande: Det var saa mangen frj Helle / hun Budet efter sende.

2. Du bed dem komme til Orlog / du bed dem komme til Krig: der skal saa mangen fri Helled / miste sit unge Lif.

3. Det var Hellede Hogens Moder / hun dromte saa underligt: At den gode Fole styrte / som mand skulde hannem udride.

4. Den Drom hand hafver at sæde / min kiere Søn gif dem gem: Vocte dig fore din Syster / hun er saa falsk og slem.

5. Det var Helled Hogen / hand reed frem med den Strand: Hand fandt paa den Mare Vif / legte der paa hviden Sand.

6. Sig mig det gode Mare / du est en sandsager Vis: Skal jeg slaaes paa Hvenske Land / og voge de Kæmper med Prjs.

7. Hør du Helled Hogen / du est en Ridder bold: Nock saa hafver du Lande self / der til stoer Ære og Vold.

8. Du hafver baade Guld og Self / der til baade Borge og Feste: Kommer du paa Hvenske Land / det blifver icke for dit beste.

9. Du

9. Du hafver Gods og Velde / og der til meget Guld red: Kommer du til Hvæn i Aar / du blifver der slagen til døde.

10. Det var Hellede Hogen / hand vredis ved det Ord: hand slog den arme Mare Vif / falt ned til sorten Jord.

11. Ligge du der og hvil / du fule og lede Spaa-Qvinde: Fuld vel veed jeg at verie mig / og Seyer af Kæmper vinde.

12. De rede uden for den Port / jo to saa herlige Mænd: De vare vel klædde i Silcke / deris Heste ginge alt udi spring.

13. De sloge paa de Porte / det gialb ind i det Slot; hvor est du Portener / hvi da lader du icke op.

14. Det da meldte den Portener / saa listelig under sit Skind / jeg tør icke for min Frue / lade nogen Fremmet ind.

15. Hand gick til Frue Grimild / spurde hende saa brad: Her holder to Riddere for vor Borg / de bede mig strax oplade.

16. Det da svaret Frue Grimild / det er Folqvard Spillemand: Det er Helled Hogen / begge mine Brødre forsandt.

17. Neder ginge Fruer og Jomfruer / de skode da Ridderis Gang: De vare smale i Midie / og vel til Maade lange.

18. Det var stolt Frue Grimild / slog ofver sig Skarlagen Skind; Saa gaar hun ud i Gaarde / og bad de Hellede ind.

19. Her er Lov og Borgstue Ræt / at ingen Sverd maa drage; Mig tyckis det saa ilde være / siden Kong Sigfred blef slagen.

20. Jeg

20. Jeg vog da Kong Sigfred/ alt med min egen Haand; Jeg vog og Kong Ottelin/ hand var saa sterck en Mand.

21. Da miste jeg min Brynie god der til min Ganger graa: Udi de kolde Vintre/ der vi for Trojen laa.

22. Hun fulde hannem paa den Sal/ Til Hundrede Kæmper fine: Alle stode de imod de Riddere to/ med dragne Sværd i Hænde.

23. Er her nogen Kæmpe iblant/ som æde mit Brød: Der ter sla min Broder/ jeg giver hannem Guld saa rød.

24. Det da hørde Folqvard Spillemand/ saa snart ofver Bordet sprang: hannem glide Sværd af Skede/ de Dere af Hængsel sanck.

25. Der hand fick den store Staalstang/ og da blef hand saa glad: hand slog vel femten Kæmper/ af Manddoms Styrcke og Slag.

26. Eya sagde Folqvard Spillemand/ nu gaar min Fædel ræt: Da slog Helled Hogen/ vel tive i samme Fred.

27. Det var stolte Frue Grimild/ hun giorde sig saa vred: Langt helder maatte du hieme været/ end du til os udred.

28. Her er vel Hundrede Encker/ ferend du lader denne Strid: Det svared Helled Hogen/ det haver du self saa flidt.

29. Det var Helled Hogen/ hand løfte op Hielmen sin: Jeg brænder alt saa saare/ Under haarden Brynie min.

30. Jeg er baade træt og Mod/ af gandske Hier-

te

te min: Gifve det Gud Fader i Himmerig/ jeg hafde et Horn med Vjn.

31. Hand strøg op sit Hielmenet/ hand drack af Manddeblod: In Nomine Domini, var Heldt Hogens Ord.

32. Nu ligge alle Grimilds Kæmper/ slagne døde til Jord: Det hafver Helled Hogen/ alt med sin Broder giort.

33. Gud naade dig Folqvard Spillemand/ som her hos ligger i Lig: Du brugte din gode Staalstang/ og det var uden Svig.

34. Vel fire tivi falt der for en/ de kunde icke for hannem staae: Dem vog hand som en Kæmpe/ førre hand paa Jorden laa.

35. Ah hierte kiere Broder/ uselig jeg hid reiste: Saa kranck var mig i Skæben/ at jeg dig her skulde miste.

36. Lefver jeg enten Dag eller Nat/ førend de gaa til ende: Min Søster skal det gielde/ jeg skal hende slae eller brende.

37. Den krancke Skæben kom/ og slogis hun der til: Grimild lod Kong Hogens Søn/ i Bierget svelte ihiel.

IX.

Den Tredie Vise om samme Grimilds Forræderj imod sine Brødre.

Slig Kæmper som Helled Hogen/ og hans Broder Folqvard Spillemand: Hvor finder mand dennem/ der nefne kand.

2. Frem da traad hun Bodild/ Helled Hogens Moder; Mig tyckis det de Foler/ at de alle døde vare.

3. Drømmen kand jeg fuld vel raade / jeg hafver der til Forstand; Komme I til Hvenske Land / det skader for mangen Mand.

4. De Herrer monne udride / som Strømmen den rand Stride / der funde de en Mare Qvinde / sof under de grønne Lide.

5. Vaag op / vaag op Mare Qvinde / du skiøne deylig Vif; Drager jeg til Hvenske Lande / monne jeg fordoje mit Lif.

6. Vend dig Helled Hogen / du est en Knect saa bold; Du hafver paa dit eget Land / saa mange Borge og Vold.

7. Du drag hiem til dit eget Land / lad fare denne Kæmpe Kif; Kommer du til din Søster / det koster dit unge Lif.

8. Det var Helled Hogen / og hand sit Sværd uddrog; Det var den usle Mare Mind / hand Hofvedet afhug.

9. Nu er jeg spaad / nu est du blaa; End drager jeg til Hvenske Land / Om jeg kand Børen faa.

10. Frem da ride de Hellede to / de funde den Fergemands Huus; Stat op goden Fergemand / og gack her ud til os.

11. Hør du hvad jeg siger dig / du fer mig ofver Sund; Jeg gifver dig min gode Guldring / hand veyer vel femten Pund.

12. Haf du self din Guldring / jeg maa den icke eye; Jeg kommer aldrig i den Stad / jeg bær jo for hannem Qvide.

13. Jeg kommer aldrig i den Stad / jeg lider jo for hende Nød; Jeg fører dig icke ofver i Dag / Frue Grimild mig det forbød.

14. Hel-

14. Helled Hogen blef saa vred / alt baade i Hu og Mod; hand hug den Fergemand Hofvedet fra/ saa viit da stanck hans Blod.

15. Saa kaste hand det blodige Hofvet / mit udi Øresund: Saa kaste hand Kroppen efter / hand bad dem findis ved Bund.

16. Her Gynther og der Herr Gerlof / de styret det Skib fra Land; Der de komme paa midie Sund/ da reyste dem Veyret til Haand.

17. Sønder da ginge de Ahrer / udi Folqvard Spillemands Haand: Helled Hogen styrde med sit Skiold/ det Skib med nød til Land.

18. Der kaste de deris Ancker / Alt paa den hvide Sand; Det var Hellede Hogen/hand træn der først paa Land.

19. De andre tofvede icke ret lenge / men hver som hand kunde best; Rystede sig mandelig / og Folqvard Spillemand mest.

20. Ude da stander den Kurer / hand trampler paa de Tinde; Her er kommen paa vort Land / to saa stolte Ædelinge.

21. Her er kommen paa vort Land / Kæmper og saa modige Mænd; De ere klædde i Jern/ deris Heste komme springende frem.

22. Den eene hand fører en Hog/der skinner Guld i hans Skiold; Den anden fører en Fædel/ en Hertugis Søn saa bold.

23. Ud da staar Fru Grimild / hun kunde vel føye sine Ord; Hand fører ingen Fædel / eller tiener for Herre Bord.

24. De ere to friske Hellede / to ædle Hertugs

Børn

Børn; De ere icke u-kiende/ vi ere tre Syskind-Barn.

25. Det var Grefve Herr Guncelin/ hand taler til sine Mænd: Her kommer Helled Hogen i Dag/ vi holde med hannem en Rend.

26. Vi ville fegte med dem i Dag/ og slaa dem alle til døde: Saa maa vi volde hans grønne Skov/ der til det Guld saa rød.

27. Frue Grimild gaar sine Brødre imod/ stoer Falsk var der for haande: I være vel kommen/ forudden Helled Hogen alleene.

28. Det da melte Hellede Hogen/ for inden ved den Dør: det vil jeg med eder voge/ om I jo ellers tør.

29. Ud da ginge de Sværde/ saa saare fast de sprunge: Alle lide dem haardeligen ilde/ den gammel saa vel som den unge.

30. Sønder gick det gode Sværd/ i Folqvard Spillemands Haand: Hand saae sig ofver den Dør/ hand ramte en stoer Staalstang.

31. Hand slog i det første Slag/ vel siu saa raske Hofmænd: I Drottens eget Nafn sagde hand/ nu blifver min Fædel kiend.

32. Nu gaar min Fædel/ I dantze og springe omkring: Mig svedis af stoer Arbeyd/ for inden min Brynie Ring.

33. Det var Herr Kong Guncelin/ hand traad til Grimild frem: Hielp nu mod disse Hellede haarde/ eller skillie os af med dem.

34. I slaa nu alle mine gode Mænd/ som jeg giver Brød/ I lade jo icke af/ før Folqvard ligger død.

35. Hør du Søster Grimild/ mig huggis saa dy-

be Vunder: Du varst mig aldrig tro eller god / som jeg det nu befinder.

36. Jeg hafver nu vaaget / i Dage og Nætter siu: Jeg hefner vist min Bane / førend jeg mister mit Lif.

37. Mit dyre Sværd er borte / og gode Jernstang i tu: Min Sorrig vilde jeg forglemme kunde jeg Verie faa.

28. Det svarede unge Obbe Jern/hand stod hannem alt saa nær: Jeg laaner dig mit gode Sværd/ min Broder hafde saa kiær.

39. Mig tyckis du est en Helled from / Og der til meget sterck: Det kand jeg foruden falsk / alt paa din Fædelbue mercke.

40. Jeg tacker dig unge Obbe Jern / du est en Kæmpe saa rig: Jeg og alle mine Brødre/ tiene dig igien uden Svig.

41. Saa hug hand Folqvard/det hørdis saa høyt udi Sky: Helder vilde hand mandelig døe / End skammelig remme og fly.

En Vise om Mester Hildebrand.

Det lader sig anse/ at denne Mester Hildebrand hafver været med udi mange Kæmpefærd / og fra sine unge Aar/ vandret allevegne omkring/og vil paa sin Alderdoms dage/drage hiem igien til sit Land og Rige/og see hvorledis der staar til/ Og som hand nu kommer did/møder hannem paa Veyen hans egen Søn Herr Allebrand som Fru Judte hafver fød det samme Aar / at Mester Hildebrand er dragen fra hende. Her begyndis en haard Kamp imellem Faderen og Sønnen / og efter at de hafde forsøgt hver andre hvad de fører i deris Skiolde/ maa Sønnen gifve sig / og bliver saa kiend af Faderen / med stort Glædskab paa det sidste.

Her

Her hos er at mercke/ at denne Stad Bern/ som her og andre Stæder nefnes i de gamle Viser/ skal have sit Navn af den Galliske Høfvitzmand/ som kaldtis Brenno eller kandske Biørn paa vort Danske Maal og blef nefnd i fordom Dage Brenona eller Bernona som Justinus skrifver. Her efter hafver mand kaldet hende Verona paa Latinske Sprog/ som mand det finder i alle Latinske Bøger. Den figis her at ligge i Grecken Land/ maa vel skee af denne Aarsage/ at de som der hafve holden Huus hafve meste varten Grecksse Sprog/ og været de Grecksse Keysere af Østerleden undergifne/ Som det ogsaa vel lader sig ansee af deris Historier/ besynderligen udi Keyser Leonis/ Zenonis/ og Justini Tid/ &c. Der Kong Tidrich med sine Gotther og Syndinger og siden de Longobarder og andre Danske Mænd/ hafve holden denne mægtige Bye for deris Høfvetstad. Saa at mand hafver seet meere til Ofver-Øfrigheden og Sproget/ som der var gengs/ end til Landet i sig self. Thi at Grecksse Tungemaal og Folck hafve af Arilds Tid været meget myndige i Italien/ som det gifver den Deel af Landet tilkiende/ som kaldis Græcia magna.

Men at Hildebrand kaldis icke Hertug eller Første/ men Mester/ er at agte at Mester Navn gafvis i fordom Dage/ gamle og ypperlige forfarne Førster/ Høfdinger og kloge Mænd. Som det endnu en Deel brugeligt er udi Franckerige og Valland paa denne Dag.

X.

Jeg vil mig af Landet ride/ det sagde Mester Hildebrand: hvem mig den Vey vilde vise/ Til Bern udi Greckeland. Hand er mig ükyndig vorden/ udi saa mangen god Dag/ I tre og tredde Aare/ Fru Judte jeg icke saa.

2. Vilt du dig til Bern udride/ det svarede Hertug Abelon: Dig meder paa den Hede/ en Ridder snild og ung: Dig meder paa den Marck/ hin unge Herr Allebrand: Det du varst end self tolste/ usegt kommer du icke frem.

3. Ja render hand til mig Allebrand / alt med et frit Mod : Jeg skal hugge paa hans forgyldte Skiold / det hand skal stremme i Blod. Jeg skal hugge paa hans Brynie / alt med et skermer Slag: At hand skal hafve sin Moder at klage / ret baade Aar og Dag.

4. Det skal du for ingen Deel giere / det svarede Herr Tidrich af Bern: Alt for hin unge Herr Allebrand / hafver mig i sit Hierte saa kiær. Du skalt hannem venlig at spøre / for gode Villie min: At hand u-hindret dig lader ride / igiennem Bern Landen sin.

5. Saa stide hand paa sin gode Hest / hand reed ad Bernes Marck: Der kom hand i Arbeyde mest / alt med en Ridder sterck. Det var den unge Herr Allebrand hand til hannem rende : Og hør du det din gamle Mand / Hvo hafver dig til min Faders Land send.

6. Du fører dit Harnisk saa reent og klart / som du varst en Konge Søn: Det vil jeg fra dig tage / der til din Hest vel skien. Du maatte vel hiemme blefvet / og giort mig ingen Umage: og da begyndte den gamle at lee / og til den unge hand sagde.

7. Og skulde jeg hiemme blefvet og giort dig ingen Umag: Jeg er vant at ride / saa vel om Nat som Dag. At ride og med Kæmper fegte / det hafver nu været min Sæd: Det siger jeg dig du unge Mand / derfore graa er mig mit Skæg.

8. Dit Skæg vil jeg af dig rifve / alt med min høyre Haand: Det dine Kinder skal stremme i Blod / alt paa din gamle Mand. Dit Harnisk og din forgyl-

gylte Hielm/ det skalt du mig opgifve: Og du skalt være min Fange i Dag/ vilt du beholde dit Liv.

9. Mit Harnsk og min forgylte Hielm/ vil jeg ey aflegge: Jeg troer vel Christ af Himmerig/ jeg vil mig for dig verge. De stode af begge deris Heste/ de toge til de skarpe Sværd: Og saa begynte de at fegte/ det beste de hafde lærd.

10. Det da var hin unge Herr Allebrand/ hand kom saa vel i lag: Hand hug den gamle Hildebrand/ Alt med et Skermer Slag. Saa sprang hand tilbage igien/ vel sin Fafne viit: Det siger jeg dig du unge Mand/ det Slag hafver dig en Qvinde lærd.

11. Skulde jeg det af en Qvinde lære/ det vare mig stoer Skam: Jeg hafver baade Ridder og Svenne/ Udi min Faders Land. Jeg hafver baade Ridder og Grefver/ udi min Faders Gaard: Og hvad jeg icke hafver lærd/ det lærer jeg endnu.

12. Hvo sig paa gammel Keel skurer/ hand fanger gierne Smitte: Det siger jeg dig du unge Mand/ saa skeer dig i Dag paa mig. Hand greb hannem mit udi sin Midie/ Alt som hand smalist var: hand slog hannem tilbage/ udi det grønne Græs.

13. Det var den gamle Hildebrand/ hand slog til hannem igien: hand slog hannem tilbage/ hand falt til Jorden ned. Du skrift for mig du Ulfve-Unge/ din Skrifte-Fader vil jeg hede: Og est du end en Ulfve-Unge/ af mig skalt du icke æde.

14. Du siger mig fast af de Ulfve/ de lebe udi den Skov: Jeg er fød af Adel god/ min Fader mig aldrig saae. Min Moder heder Frue Judte/ en udvald Hertuginde: Og saa var Hildebrand den gamle/ allerkiæriste Fader min.

15. He-

15. Heder din Moder Fru Judte/ en udvald Herrugind: Da er jeg Hildebrand den gamle/ allerkiæreste Fader din. Hand løste af sin gyldene Hielm/ hand kyste hannem for sin Mund: O Gud skee Lof og Ære/ vi ere baade karske og sunde.

16. Fader allerkiæreste Fader min/ det Saar som jeg eder gaf: Det vilde jeg helder/ udi mit Hofvet haft. Og tie nu min allerkiæreste Søn/ det Saar er got at raade: Men Gud skee evig Ære/ der os til sammen førde baade.

17. Det Slag det varet fra Middags Stund/ Og indtil Aftens Tid: Opstoed hin unge Herr Allebrand/ hand hiem til Bern reed. Hand førde paa sin gyldene Hielm/ En Krands af røde Guld: Saa førde hand ved sin høyre Side/ Hildebrand sin Fader huld.

18. Hand ledde hannem ind udi den Sall/ hand sætte hannem øfverst til Bord: Hand gaf hannem baade Øll og Mad/ det var hans Moder imod. Søn min allerkiæreste Søn/ jeg hafde det icke troed: At du skulde sætte en fangen Mand/ allerøfverst ved mit Bord.

19. Den fangen Mand som her sidder/ ved eders brede Bord: Hand kom til mig paa den Hede/ hand slog mig neder til Jord. Hør du allerkiæreste Moder min/ den Fange skal her være/ det er Hildebrand den gamle/ hand er min Fader kiær.

20. Det da var Frue Judte lille/ hun blef glad i Hiertet der ved: hun tog et Glas og skienckte udi/ hun dræck hannem selfver til. Hand hafde et styck af en Guldring/ Det holt hand for sin Mund/ det

loed hand i Glasset nedstuncke/ for Frue Judte i samme Stund.

Ulf van Jern.

Denne er ogsaa en meget gammel Kæmpe Vise/ om Ulf van Jern eller van Bern: Hvorledis hand bedis om sin Herris og Kongis Kongens af Dannmarck Hielp og Bistand/ til at hefne sin Faders Død paa Kongen af Brattens Vendel. Maa vel skee hafver været en Herre og Første ofver Vendelboerne/som hafve boet icke alleenisste her i Riget udi Vendsyssul men ogsaa udi Fyen og andensteds omliggende Landskaf. Denne Kong taber Slagtningen og blifver self slagen udi Kamp af Vidrich Verlandsøn. Er at mercke Vidrichs ærlig Oprigtighed her udi/ at hand vil icke falde sin Fiende udi Landet førend hand redeligen atvaris. Som det og endnu holdis iblant vor Danske Ridderskat paa denne Dag/ at ingen Feider paa anden/ uden hand louligen ved andre Riddermænds Mænd eller Feide-Bref det tilforn forkynder.

Til denne Vise findis tvende slags Omgvedning/som mand kalder/ Hvilcke vi begge/ sette til hver Mands Kaar.

XI.

Det var ungen Ulf van Jern/ hand ganger for Kongen at stande: Ville J laane mig af eders Mænd/ min Faders Død at hefne. Det klager den Svend som fangen ligger paa Heden.

2. Jeg vil laane dig af mine Mænd/ og self vil jeg dig følge: Beder du Vidrich Verlandsøn/ saa fremmer du din Villie. Men hand bærer Guld og Rumor paa sin Haand.

3. Jeg vil laane dig af mine Kæmper/ Og heldst udaf de beste: Vidrich og stercke Tiderich/ de kunde vel Kæmper friste. Det klager den Svend som fangen ligger.

4. De ere to Heldte stercke og bolde/ som Strider

den hafve vundet førre: Der reddis for dem i alle Land/hvo deris Nafn monne høre. Men hand bærer Guld og Aumor paa sin Haand.

5. Indkom Danner Konning/ hand skinde som brendendis Lue: hvo af eder i Danne Svenne/ vil følge min Frende til Hofve. Det klager den Svend som fangen ligger paa Heden.

6. Kongen ganger paa Gulfvet frem/ med Sølfkar i hviden Hænde: hvilcken af mine gode Hofmænd/ vil følge af Land min Frende. Men hand.

7. Alle da skøde de Hette for Mund/ og ingen torde Kongen svare: Foruden Vidrich Verlandsøn/ hand giorde der af en Pare. Det klager den Svend.

8. Det var Vidrich Verlandsøn hand giorde der af en gammen; Det var som vi drucke Miød af Skaale/ kunde vi ellers komme sammen. Men hand bærer Guld og Aumor paa sin Haand.

9. Tidrich blef saa fyrig udi Sind/ hand ifredis ved det Ord; hand hug Hofvedet fra Kæmper to/ kaste dem for Kongens Foed. Det klager den Svend som fangen ligger paa Heden.

10. Det svaret Vidrich Verlandsøn/ hand tenckte paa Hæder og Ære; Skicke vi frem vor Senbebud/ vi komme ustaalne der. Men hand bærer Guld.

11. Det var ungen Hammer hin graa/ og hand løber Østen af Bye; Hvert det Menniske hannem saae/ de felde baade Lød og Liud. Det klager den.

12. Det var ungen Hammer hin graa/ og hannem skinde Guld paa Bryste: Og der kunde hvercken Høg eller Hund/ følge den Svend til Geste. Men hand bærer Guld og Aumor.

13. Han-

13. Hannem skinde Perle paa Bryste/hver Mand undrede der ved: Ingen Fuel var under Solen saa snar/ der hannem kunde følge til Bed. Det klager den Svend som fangen ligger paa Heden.

14. Indkom ungen Hammer hin graa/og steddis hand for Bord: Hand var snild i Tunge/ hand kunde vel føye sine Ord.

15. Helside J Kongen af Bratens Vendel/ de andre vil jeg icke nefne: J Morgen kommer Ulf van Jern/ hand vil sin Faders Død hefne.

16. Langt heller maatte hand hiemme være/ og vogte det Fæ under Lide: End hand tør sende mig saadan Bud/ i Morgen med mig at stride.

17. Bedre var det hannem hiemme at være og krybe en Orm under Hald: End hand skulde yppe den Hadings Kif/ der som hans Fader fald.

18. Bedre var hannem hiemme at tefve/ og krybe under Torne saa stinde: Hans Fader stoed mig ey Hug uden Et/ hand staar mig self half minde.

19. Hans Fader stoed mig ey uden et Hug/ midt udi Birtings Halde/ Det andet Hug jeg til hann slog/ da monne den Herre falde.

20. Hør J Konge af blide Vendel/ J holde Tand for Tunge: Op da voxer den unge Rache/ med hvasse Tender i Munde.

21. Der er ingen Kæmper i Verden til derfore jeg reddis tør: Foruden Vidrich Verlandsøn/ og hand er icke der.

22. Der til svaret det Sendebud/ det Ord giorde hannem stoer vaande: Det er Vidrich Verlandsøn/ som Striden skal forestande.

23. Det var en af Kongens Kæmper/hand svared jeg vel veed: Hvo hand er Vidrich Verlandsen/ hans Fader var en Smed.

24. Jeg var en Smed paa Dofre Field / som Kæmper de drucke inde: Vidrich dref der daare Spil/ det gangis mig aldrig af Sinde.

25. Femten Kæmper slog hand til Jord/ hand agtet det for en Leeg: Jeg stoed saa nær jeg saae der paa/ mine Kinder giordis mig bleg.

26. Hør du goden Hammer graa/ saa gierne beder jeg dig: Veedst du noget om Vidrich Verlandsen/ du dollie det icke for mig.

27. Laa end Vidrich i Heyeloft siug / Og kunde sin Hest ey ride: Dog finge I vel de danne Svenne/ eder skulde i Marcken bide.

28. Det svaret Kongen af blide Vendel / hand svaret som en Mand: Jeg møder i Morgen i Høfdings Storm/ Om Hesten mig bære kand.

29. Opstod en af Kongens Kæmper / og saa tog hand paa: Vidrich er en Kulbrenders Søn/ vi ville hannem vel bestaa.

30. Det fortrød hannem Hammer graa/ hand vredis ved det Ord: saa slog hand den Kæmpe/ hand falt død til Jord.

31. Det melte Kongen af Bratens Vendel/ hand blef saa vred i Moed: Hvi slogst du min giefviste Kæmpe/ Til døde for min Foed.

32. Der til svaret Hammer hin graa/ jeg dolier det icke for dig: Endnu kunde jeg det aldrig lide/ at nogen spotter Vidrich eller mig.

33. Da svarede det Sendebud/Hand loed sig meget

get tycke; Hafde du været en ædel Mand / du hafde mig bedet at dricke.

34. Det var ungen Hammer hin graa / og hand begynte at hicke: Hører I Kongen af Bratens Vendel / giver mig noget at dricke.

35. De baare ind atten Lester Øll / dem dract hand i en dricke: Hand slog de Tender for Kongens Foed / de ginge i hundrede stycke.

26. Bort løb ungen Hammer hin graa / hand steddis for Vidrich hin fromme: I hvedse eders Spiud / I skarpe eders Sverd / i Morgen vil Kongen komme.

37. De rede all den mørcke Nat / alt ofver den sorte Hede: Der skinde Lius som det var Dag / alt udaf Vaaben deris.

38. De rede frem for Bierting / igiennem Biertings Myre: Siu hundrede vare de Kæmper stercke / vare leste i Brynie dyre.

39. De rede frem for Bierting / de rede igiennem Biertings By: Der sloge de deris Folck i Ring / giorde Vidrich til Hofvitzmand ny.

40. Paa Biertings Hede sloge de deris Fane / en Lewe saae mand der i flifve: Det var saa mangen uskyldig Mand / som der maatte miste sit Lif.

41. De hugge med Sverd / de skede med Bue og hver som mest kunde volde: Ud saa gick den rede Sved / og Ilden af deris Skiolde.

42. Det var Kongen af Biertings Vendel / giennem gyldene Hielm hand saae: hvem er fremmerst i Hoben i Dag / Mit Folck saa ilde monne gaa.

43. Der svarede den lille smaa Dreng / der Kongen

gen red allerneſt: Det er Vidrich Verlandſen / ſidder paa ſin ſtercke Heſt.

44. Det ſvarede en af Kongens Kæmper / Thi hand vel Vidrich kiende: Det er Vidrich Verlandſen / hand rører Mimmering i Hænde.

45. Der til ſvarede Kongen igien / hand ſaae igiennem Hielmen hin trange: Jeg ſtrider ilde imod det Skiold / der ſkinner i Hammer og Tange.

46. Uſelig ſtrider jeg imod det Skiold / der ſkinner i Hammer og Tange: Viſſelig blifver jeg ſlaen i Dag / thi Vidrich tager ingen til Fange.

47. Blant Hedning og blant Chriſten / der lyſtet mig at geſte: Foruden hos Vidrich Verlandſen / det blifver icke for mit beſte.

48. Det var Kongen af Bratens Vendel / hand tog ſin Heſt med Spore: Hand red til Vidrich Verlandſen / hand vilde hannem felde til Jord.

49. Det var Kongen af Blide Vendel / og hand hug i ſaa faſt: Icke kunde Vidrich andet giøre / end bede for hans kaſt.

50. Nu hafver jeg ſtanden dig atten Hug / vel fleere og icke ferre: Du ſtat mig en for alle dem / alt for din Kongelig Ære.

51. Hafver du ſtaaen mig atten Hug / hvad de ere fleere eller ferre: Jeg ſtaar dig lige ſaa mange igien / og blifver icke Kong dis verre.

52. Saa tog hand en Silcke Traad / bant om ſin Hielm ſaa red: Det ſpør icke min Feſtemøe / en Smedſvend hugger mig til døde.

53. Vidrich taler til Mimmerig / Mimmering monne du noget due: Det var icke i hundrede Aar / ſeg hug af vredere Hue.

54. Saa

54. Saa fast holt hand om gyldene Haandfang/ at Blodet sprang af Negle Roed; Hand hug paa Kongens forgyldte Hielm/at Odden i Sadelen stod.

55. Det var Vidrich Verlandsen/ hand holder under grønnen Lide; Er her nogen af Kongens Kæmper/ Som lyster her meere at stride.

56. Nu ligger Kongen af Bratens Vendel/ og hannem render Blod hin røde; Saa glad var ungen Ulf van Jern/ hand hefnde sin Faders Død.

57. Det var ungen Hammer hin graa/ hand blicker op med sine Øyen; De ligge nu alt og tie qver/ som Muuß i første Søfne.

58. Saa glade ride alle de Kongens Mænd/ med Ulf van Jern fra Stesne; Tacket hand Vidrich Verlandsen/ hans Faders Død hand hefnde. Det klager den Svend som fangen ligger paa Heden.

Sterck Tidrick og Olger Danske.

Hvad denne Vise om Tidrick van Bern og Kong Olger Danske er anrørendis/ er vanskeligt at dømme paa/ hvorledis den skicker sig til de gamle Historier. Thi den mærckelige Krigs Første Tiderich van Bern/ døde der mand stref efter Guds Byrd/ 5 Hundret siu og Tive. Og Olger Danske som meenis at have været Kong Gotrichs Søn/ levede udi Keyser Karl Magnus Tid hen ved 800 Aar efter Christi Fødsel. Dog om denne vitberømte Heldt findis adskillige Meeninger og Digt/ som dog icke alle komme ofver et med hver andre. Vore Forfædre ville her med give tilkiende/ at Dannemarck er et frit Kongerige/ og aldrig haver været udi nogen fremmet Herres Vold eller rolig og langvarig Hefd; Ey heller nogen Tid været Skattskyldig andre fremmede Førster/ Men meget meere haft Magt og Herredom ofver andre Landskaf/ af hvilcke de have opbaaren Aarlig Skat og anden Herlighed/ som adskillig Landskafs/ Historier nocksom udvise/ og i sin Tid videre skal omtalis.

XII.

Sterck Tidrick boer sig udi Bern/ med atten Brødre giefve; Hver af dem hafde Sønner Tolf/ stoer Mandom monne de bedrifve. Nu stander Striden Norden under Jutland.

2. Systere saa hafver hand femtan/ og hver hafver Sønner Tolf; Den yngste hun hafver trettan/ de redes icke for deris Lif. Nu stander Striden Norden under Danmarck.

3. De ginge frem for Berner at staa/ saa mange Kæmpe Kroppe; Det vil jeg for sandan sige/ de syntis ofver Bøge Toppe.

4. Nu hafver vi stridet i mange Aar/ mod Kæmper og Riddere stercke; Saa meget høre vi om Olger Danske/ hand boer i Dannemarck. Nu stander Striden Norden under Danmarck.

5. Det hafve vi hørt om Olger Danske/ hand boer i Nør Jutland; Hand lader sig krone med rede Guld/ hand vil icke gaa os til Haande.

6. Sverting fick op saa stoer en Staalstang/ begynte der at true; Vel hundred af Kong Olgers Mænd/ agter jeg icke ved en Flue.

7. Hør du Sverting du sorte Svend/ du agte dem icke saa ringe; Jeg siger dig Kong Olgers Mænd/ de ere saa raske Drenge.

8. De frygte icke for Glafvend eller Sverd/ ey heller for hvassen Pil; At stride er deris meste idret/ de agte det Børne Spil.

9. Det melte høyen Bermeriß/ hand tog det Ord til giemme; Vi ride os til Dannemarck/ og see om Olger findis hiemme.

10. De

10. De droge ud af Berners Land / de vare atten tusinde i Skare. Kong Olger vilde de giæste / og alle til Danmarck fare.

11. Kong Tidrick sender Kong Olger Bud / og lod hannem saa tilbiude; Hvad heller vilt du stride med os / eller ogsaa Skatten yde.

12. Kong Olger blef saa vred i Hu / slig Spot kunde hand ey lyde; Du bede hannem mode paa sletten Hede / vi ville der med hannem stride.

13. Skatten veed Danst Mand intet af / hand pleyer den self at tage; Men ville I jo Skatten hende / I skulle den ilde behage.

14. Kong Olger taler til Kæmper sine / hand gaf dem Nymer tilkiende; Sterck Tiderick hafver send os Bud / og Skatten vil hand hende.

15. Enten vil hand Skatten hafve / eller og Striden saa haarde; Icke blifver hand den første Kong / der Danmarck vinder i Aar

16. Det da svaret den Kæmpe god / alt til Kong Tiderichs Bud; Kommer de Berner i Danmarck / de komme icke alle her ud.

17. Saa lystig var hand Ulf van Jern / der de den Tidende finge; saa loe hand Hellede Hogen / de tofve nu alt forlenge.

18. Det var Vidrich Verlandsen / hand blef saa glad i Mod; Det sagde Orm Unger Svend / vi ride den Berner imod.

19. Den første i Spedsen vil jeg være / det sagde Herr Ifver Blaa; Den sidste Mand skal jeg icke blifve / det svarede Herr Kulden graa.

20. Kong Olger og sterck Tidrick / de modtis paa

den

den Hede; De sloge af Magt foruden Skemt / de vare i Hu saa vrede.

21. De sloges i Dage de sloges i tre / Ingen vilde hin anden vige; De Danske stride saa mandelig / deris Herre vilde de icke svige.

22. Blodet rinder saa stride som Strøm / under Bierge og dybe Dale: Den Skat som førre var lofvet / den maatte de Berner betale.

23. Røgen dref saa høyt i Sky / og Solen giordis saa rød: Det var stoer ynck at see der paa / der blef saa mangen Hellede død.

24. Der laa Hesten og hisséd laa Manden / der skildis gode Venner at: De loe icke alle til Gilde komme / der stoed saa hit et Bad.

25. Det var høyen Bermeris / hand blef da saa til sinde: Her lefver ickun Hundrede af vore Mænd / hvor skulde vi Striden vinde.

26. Da tog Tidrick til sine Been / hand saae icke meget tilbage; Sverting glemte at sige god Nat / til Bern loed de drage.

27. Tidrick vende sig om igien / og saae saa høyt i Sky; Mig tyckis Bern skal være os best / vi saa hvercken Læ eller Ly.

28. Det melte Vidrich Verlandsen / hand holt under grønnen Lide; Fuld libet skulle I rose der af / I vare i Danmarck at stride.

29. Den Tid de droge af Bern Land ud / vel atten tusind de vare; Fem og Halftredies indstive / komme hiem saa feye en Skare. Nu stander Striden Norden under Jutland.

Læs

Løwens og Kong Tiderichs Kamp imod Lind-Ormen.

Her hafver vi atter en gammel Digt / om den Navnkundige Konning Tidrich / hvorledis hand frelser Løwen fra Lind-Ormen / og kommer self der ofver udi stoer Vaade og Lifs Fare. Saa at Lindormen ogsaa vorder hannem megtig / men ofverwindis dog vaa det sidste af sin egen Fange / og dræbis tillige udi Bierget med sine Ellefve Unger. Løwen beviser Konning Tiderich Tro og Tacknemmelighed for bevidste Velgierninger / forhielper hannem ud af Bierget / tager hannem paa sin Bag / og bærer hannem hiem til sit Kongelige Huus og Slot. Hvad her kand være om i Sandhed / er troligt / at de gamle hafve holden denne Eventyr for et Tacknemmeligheds Efterfiun. Som mand endnu daglige formercker / at umælende Bæster kunde undertiden meere skønne paa Velgierninger / end fornumstige Menniſker.

XIII.

Det var Mester Kong Tidrich / hand skulde fra Bern udride: Der fant hand den Løwe og lede Lind-Orm / saa ynckelig monne de stride. Den Lindorm hand tog en af.

2. De stride i Dage / de stride i to / den tredie Dag til qvelde: Det da var den lede Lindorm / den Løwe i Græsset felde. Den Lindorm hand tog en af.

3. Det da raabte den Løwe af Nød / der hand saae Kongen ride: Du hielp mig Herr Kong Tidrich / og skillie mig ved denne Qvide. Den Lindorm hand tog en af.

4. Du fri mig Mester Kong Tiderich / alt for den Ofverstis Vold: Du frj mig for den forgylte Løwe / som du ferer i dit Skiold. Den Lindorm hand.

5. Kom mig til Trøst du Konning god / du hielp

mig for dit Nafn: At jeg staar malet i din Skiold/ saa brendende som en Brand.

6. Lenge stoed hand Konning Tidrich/ og tenckte hand der paa: Jeg skal hielpe denne arme Løve/ i hvorlunde det monne gaa.

7. Det var Mester Kong Tidrich/ og hand sit Sværd uddrog/ hand fegtet med den lede Lindorm/ hans Sværd stoed alt i Blod.

8. Den gode Herre loed sig icke somme/ og hand hug i saa fast: Indtil saa lenge hans gode Sværd/ det mit i Hialtet brast.

9. Den Lindorm tog hannem paa sin bag/ og Hesten under sin Tunge: Saa lacket hand at Bierget ind/ til sine Ellefve smaa Unger.

10. Hesten kaste hand for sine Unge/ Og Manden i en Vraa: Æder I nu denne lille Brad/ jeg vil at sofve gaa.

11. Æde I nu denne feye Bytte/ Jeg maa at hvile gange: Naar jeg vaagner af Sofne igien/ da skulle I Manden fange.

12. Det var Mester Kong Tidrich hand ledte i Bierget omkring: Der fant hand det gode Sværd/ som mand kalder Adelring.

13. Hand fant der saa fast et Sværd/ og to forgyldte Knifve: GUd naade din Siæl Kong Sigfred/ her hafver du ladet dit Lif.

14. Jeg hafver været med dig i mange slag/ der til i Herre-Færd: Aldrig jeg nogen Tid viste/ at du var blefven her.

15. Det var Mester Kong Tidrich/ vilde prøfve om Sværdet kunde due: Hand hug i den haarde Hald/

Hald/ at Bierget stod alt i Lue. Den Lindorm hand tog en af.

16. Det da var den unge Lindorm / saae Bierget staae i Lue : Hvo gier Bonden U-fred udi sin egen Stue.

17. Og den giorde sig saa meget vred / der til saa meget krus: Hvo gier Bonden U-fred / udi sit eget Huus.

18. Melte det de andre smaa / i Vraaen som de laae: Vecker du vor Moder af Sefn / saa ilde vil det dig gaa.

19. Svaret det Mester Kong Tidrich / hand var i Huen saa gram : Jeg skal vecke din Moder af Sefn/ alt ved saa kaalder en Drøm.

20. Din Moder vog Kong Sigfred/ en saa Velbyrdig Mand : Det skal jeg paa eder alle hefne/ med denne min høyre Haand.

21. Op da vaagnet den gamle Lindorm/ hand blef der ved saa bange: Hvo gier mig denne U-ro / hvad er denne for en Klang.

22. Det er jeg Konning Tidrich / mig lyster med dig at tale : I gaar bar du mig i Bierget ind/ alt under din krogede Hale.

23. Du hug mig icke Konning Tidrich / her er mit røde Guld : Det er fast bedre ladt end giort/ vi blifve hver anden tro og huld.

24. Jeg troer icke paa din falske Fund/ du vilt mig visselig daare : Du hafver vaaget saa mangen Heldt/ det sømmer dig icke fleere.

25. Hør du Mester Kong Tiderich / du hug mig icke ihiel : Jeg viser dig din Festemee / hun er i Bierget stiuld.

26. For ofven ved mit Hofvet/ der ligger de Negle smaa: For neden ved mine Fødder/ der kand du til hende gaa.

27. For ofven ved dit Hofvet/ der skal jeg tage paa: For neden ved dine Fødder/ der skal jeg lade af.

28. Først vog hand den lede Lindorm/ og saa hendis Ellefve Unger: dog kunde hand icke af Bierget komme/ for Ædder og Orme-Tunger.

29. Saa grof hand saa dyb en Hule/ alt for sin venster Fød: At hand der icke skulde omkomme/ i Ædder og Orme-Blod.

30. Da bandet først Konning Tidrich/ hand blef paa Løwen saa gram: Forbandet da skal være den Løwe/ og saa baade Laster og Skam.

31. Det volte mig den snedige Løwe/ Gud gifve hende Meen; Hafde hand icke været malet i min Skiold/ min Hest hafde baaret mig hen.

32. Det da hørde den Løwe saa prude/ At Konnen klaget sig saa: du stat self fast Konning Tidrich/ jeg grafver med stercken klaa. Den Lindorm.

33. Løwen grof og Konning Tidrich hug/ Bierget stoed alt i glede: Hafde den Løve icke faaet hannem ud/ den hafde sig sørget til døde. Den Lindorm.

34. Der hand hafde veyet den lede Lindorm/ og saa hendis Ellefve Unger: Saa gaar hand af Bierget ud/ Med Brynie og Skiold hine tunge.

35. Der hand nu kom af Bierget ud/ hand sørget for sin Hest: Paa hannem torde hand vel lide/ de hafde hver andre frist.

36. Hør du Mester Konning Tidrich/ du skalt dig icke saa gremme: du sæt dig paa min brede Bag/ saa listelig bører jeg dig frem.

37. Hand

37. Hand red ofver de dybe Dale / og ofver de grønne Enge: Saa frit med hannem den gode Løwe / lod den giennem Sko ven trenge.

38. Løwen og Mester Kong Tidrich / de bleffve tilsammen baade. Den eene hafde frelst den anden af Kummer og megen Vaade.

39. I hvor Konning Tidrich udi Marcken reed / den Løwe hos hannem løb: Naar hand atter stille sad / lagde den sit Hofvet i hans Skiød.

40. Derfore de kalde hannem Løwens Ridder / det Nafn bær hand med Ære: Alle de Dage dem Lifvet vindis / de hafde hver anden saa kiære. Den Lindorm hand tog en af.

Burmand og Olger Danske.

Hedenske Kæmper hafve været holden i gamle Dage saa vederstyggelige som halfve Trolde. Hvilcket her sees udi Burmand / som Kong Olger Danske her ofverwinder / Og frelser Jomfru Gloriant sin gode Ven Kong Karls Festemøe / som Wisen siger. Men med Iselands Konning som skulde være hendis Fader / holder jeg fore / at maa forstaaes nogen anden / hvo den nu været hafver. Det er icke mueligt / og icke helder fornøden / af vilde eller raadsage alting til Pricke / besynderlig i saadan Poetiske Legeverck / som er ickun mest henrettet til en ærlig og lidelig Tids-Fordrif.

XIV.

Burmand holder i Fielden ud / hand lader sin Skiold vel skinne: Sender hand Bud til Iselands Kong / om hand hafver Daatter hin venne. Olger Danske hand vant Seyr af Burmand.

2. Hør du Iselands Konning god / du hør hvad jeg siger dig: Du skalt gifve mig din Daatter / Eller skifte dine Lande med mig. Olger Danske hand vand Seyr.

3. Du skalt enten gifve mig Daatter din / Eller skifte med mig dine Lande: Eller du skal skaffe mig den Kæmpe god / som mig i Striden kand bestande. Olger Danske hand vandt Seyr af Burmand.

4. Jeg hafver mig icke Daatter uden en, Jomfru Gloriant de hende kalde: Jeg hafver hende Kong Karl trolofvet/ Jeg troer hannem vel med alle.

5. Jeg hafver hende en Kong bortgifven / Kong Karl saa er hans Nafn: Kand hand hende icke for dig verie/ da ganger hun dig til Gafn. Olger Danske.

6. Det var Iselands Konning / hand ganger i Buret ind: Det var Jomfru Gloriant hun staar hannem op igien.

7. Hør du allerkieriste Daatter min / og her er Tidende af ny: Burmand holder i Fielden ud/hand monne alt efter dig bie.

8. Burmand er saa Haard en Helled / Og hand farer icke med Tandt: Hand vil endelig hafve dig/ uden nogen vil hannem bestande. Olger Danske.

9. Det var Jomfru Gloriant / hun vilde icke lenger tie; Her er en Fange i Taarnet inde / jeg tencker hand skal hannem bie. Olger Danske hand.

10. Vilt du gifve mig Ære din / du Jomfru faur og væn; Da skal jeg slaa dig Olger Dansk / og binde dig Karl alleene.

11. Det var Jomfru Gloriant / tager ofver sig Kaaben blaa; Saa gaar hun til det Fange-Taarn/ som alle de Fanger laa.

12. Det var Jomfru Gloriant/ hun raaber ofver alle de Fanger: Hør du goden Olger Danske/ og est du for at gange.

13. Est

13. Est du levende Olger Danske / jeg siger dig paa min Sand; Her er en Trold begierer mig / og det er sorten Burmand.

14. Icke vil jeg den fule Gast / jeg lofver mig en Christen Mand; Kand du hannem i Kamp ofvervinde / saa glad ganger jeg dig til Haande.

15. Her hafver jeg ligget i femten Aar / I Baand og haarden fange; Vel vorde eder Jomfru Gloriant / at I ville til mig gange.

16. Her hafver jeg ligget femten Aar / og lidet baade Hunger og Torst; Saa liden er min Formue / at stride mod Trolden først.

17. Høre I goden Olger Danske / I hielpe mig af denne Nød; Førre jeg tager ved den lede Trold / langt helder var jeg død.

18. Manden er grum og Hesten er gram / det siger jeg eder for sand; Jeg hafver det hørt og spurt forviist / hand bider med Ulfve-Tand.

19. Og hvercken vilde de andet æde / end Kiød af Christen Mand; Icke da ville de andet dricke / end Blod med Edder bland.

20. Eders Fader gaf eder saa fijn en Mand / Konning Karl saa er hans Nafn: Kand hand eder icke for Trolden verie / saa ganger I mig til Haand.

21. Vel eder Jomfru Gloriant / At I vilde til mig gange: I gifve mig Spise og Dricke saa goed / jeg bryder med Burmand en stang.

22. Kunde I fly mig min Hest igien / der til min Brynie og Sværd: Jeg giorde det for eders skyld / jeg reed med hannem en ferd.

23. Kong Karl hand er min Stalbroder tro / hand

skal det visselig sperre: Førre da skal jeg lade mit Lif/ førre Burmand skal eder henføre.

24. Jeg vil skaffe dig Kaasten goed / den beste dig lyster at æde: Saa giver jeg dig din Hest igien/ som dig lyster heldst at ride.

25. Jeg vil give dig Sværd saa sterck / som dig lester at binde ved Side: Der til fanger du Glafvind saa fast / som du maatte vel paa lide. Olger Danske hand vant Seyr.

26. Hun tog Olger af det Taarn/de lode hannem Klæder skære: De satte hannem øverst til Bord/de lode der Maden indbære. Olger Danske.

27. Burmand kom der ridendis i Gaard / hand agted den Jomfru bortføre; Olger Danske hand mod hannem reed / hand fick hannem andet giere.

28. De fegte i Dage / de fegtede i to / den tredie Dag til qvelde; Saa satte de dem paa en Steen/ der vilde de Kæmper hvile.

29. Det var goden Burmand Kamp / hand taler til Olger Danske; Vilt du tro paa min Gud/da tager jeg dig til Fange.

30. Det da svaret hand Olger Danske / hand gad det icke lidt; Naar du kommer til Helfvede hen/ sige at Olger sende dig did.

31. Tilsammen rede de Hellede paa ny / de vare jo begge saa stercke; Sønder da gick deris gode Hielm/ og Glafvindet floy langt i Marck. Olger Danske.

32. De stridde saa lenge de stridde saa hart / de vare baade trætte og mod; Slagen blef hand Burmand Kamp / hand falt der død til Jord. Olger Danske hand vant Seyr.

33. Olger reed til den skønne Jomfru/ I tage nu eders Festemand: Jeg hafver dræbt med mit gode Sværd/ den fule forgiftige Aand. Olger Danske hand vandt Seyr af Burmand.

Bermerijs og Orm unger Svend.

Denne Digt er fast af lige Eventyr giort/ som Burmands Vise. Bermerijs beyler til Danner Konnings Datter/ men Orm unger Svend falder imellem/ og laaner sin Stif-Faders Sværd Birting: Med hvilcket hand slaar hannem ihiel udi Kamp. Siden kommer hand i ferd med Bermerises Søster-Søn Tord af Valland/ hvilcken som spotteligen berømmer sig der af/ at hand hafver slaget hans Fader Kong Sigfred af Irland ihiel. Dette fortryder Orm unger Svend/ og derfore gifver sig i Kamp med hannem/ og dræber hannem med alle sine Svenne. Hvo denne Kong Sigfred hafver været/ der om veed mand ingen egentlig besked. Men udi Irland hafver været Konger/ som mand hafver kaldet Gorm/ Orm og Gormund/ som en deel ere komne af Daunmarck. Hvilcket Giraldus Cambrensis og andre Historie-Skrifvere gifve tilkiende/ og ydermeere paa en anden Tid skal forklaris.

XV.

1. Det var høyen Bermerijs/ hand voxte ofver alle Mure: Hand var galen og aldrig viis/ Ingen Mand kunde hannem styre. Men Skofven stander all udi Blomster.

2. Hand var galen og aldrig viis/ og ingen Mand kunde hannem raade: Men hafde hand lenge i Danmarck blefvet/ da hafde det været stor Skade. Men Skofven stander all udi Blomster.

3. Det var høye Bermeriis/ hand binder sig Sværd ved Side: Saa rider hand til Kongens Gaard/ som Kæmper monne slaa og stride. Men Skofven stander all udi Blomster.

4. Det var høye Bermerijs/ hand gaar for Kongen at stande: Du skalt gifve mig Daatter din/ og Bref paa halfve dine Lande. Men Skofven.

5. Hel sidde I Danner Konning/ alt ofver eders brede Bord: I skal mig eders Daatter gifve/ og skifte med mig eders Jord.

6. Enten skulle I mig eders Daatter gifve/ og dele med mig eders Land: Eller I skulle fly mig af eders Kæmper/ som mig i Krædtzen tør bestande.

7. Icke fanger du Daatter min/ icke Bref paa helten mit Land: Vel skalt du faa den Kæmpe goed/ med dig tør fegte for Haand.

8. Det var Danner Konning hand svøber sit Hofvet i Skind: Saa gaar hand i Høyeloft/ for alle sine Kæmper ind.

9. Det var Danske Konning/ hand ganger ad Borgstuen frem: Hvilcken af eder I Danske Hofmænd/ vil vinde denne Jomfru saa ven.

10. Her side I alle mine Kæmper tro/ saa mange som jeg gifver Bred: Hvo vil mig paa Bermer hefne/ og taale for mig den Nød.

11. Hannem vil jeg gifve kiere Daatter min/ og hand skal bære den Prjs: Hvo som tør vofve den haarde Gang/ udi Kredtzen med Bermerijs.

12. Alle da sade de Kæmper stille/ og ingen torde svare et Ord: Foruden Orm hin unger Svend/ hand sad allernederst til Bord.

13. Foruden Orm hin unger Svend/ hand sprang ofver breden Bord: Det vil jeg for sandan sige/ hand talede et Manddoms Ord.

14. Vil I mig eders Daatter gifve/ og skifte med

mig

mig helsten eders Land: Da vil jeg den Kæmpe være/ I kredtzen den Helled bestande.

15. Vel vil jeg eders Daatter vinde/ og eene forhverfve den Prys: Jeg ter vofve den haarde gang/ i Kredtzen med Bermerijs.

16. Det var høye Bermerijs/ hand sig ofver Axel saae: Hveden er os disse Mysseling/ disse bøse Ord komme fra.

17. Jeg er ingen Mysseling/ dog du monne mig saa kalde: Min Fader hed Kong Sigfred/ hand boer i Bierget med alle.

18. Er Kong Sigfred din Fader/ du est hannem icke u-lig: Du est vel snarlig voxen/ icke meere end paa Femten Aars Tid.

19. Det var sildig om den Aften/ der Solen ganger at hvile: Da lyster hannem Orm unger Svend alt til sin Fader at ride.

20. Det var sildig at Aftens Tid/ de Svenne ride deris Heste til Becke: Da lyster hannem Orm hin unge Svend/ sin Fader af Sefn at vecke.

21. Det var Orm hin unger Svend/ hand klappet paa Bierget saa hart: Det var megen stor Under/ at Bierget falt icke med en fart.

22. Det var Orm hin unger Svend/ hand støder paa Bierget med Liste: Der refnet baade Muure og Malmersteene/ det nederst i Bierget reste.

23. Det melte Orm unger Svends Fader/ i Bierget som hand laa: Maa jeg icke med Freden være/ udi den mørcke Vraa.

24. Hvo da vecker mig saa Aarle/ og gierer mig saadan Meen: Kand jeg icke med Freden være/ alt under disse haarde Steen.

25. Hvo

25. Hvo er paa mit Bierg at bryde / og hvo gier mig denne Mode : Det vil jeg for Sanden sige / hand skal for Birting dee.

26. Jeg er Orm unger Svend / kiære Fader din yngste Søn : Jeg kommer til dig udi min Nød / saa gierne nu vider mig Bøn.

27. Est du Orm unger Svend / en Kæmpe rask og snild : I Fiord gaf jeg dig Guld og Self / saa meget du hafve vilde.

28. I Fiord gaf du mig Guld og Self / jeg agter det icke ved Pendings verd : I Aar vil jeg hafve Birting / det er saa got et Sværd.

29. Og du fanger icke af Birting / at vinde saa ven en Mee : Forend du hafver været paa Irland / og hefnd din Faders Død.

30. Du skyd mig Birting op / bed mig hannem fuld vel nyde : Eller jeg skal Bierget ofver dig / i Fem Tusind Stycker bryde.

31. Da reck hid neder din høyre Haand / tag Birting ved min Side : Men bryder du Bierget ofver mig / du fanger baade Angist og Qvide.

32. Saa skød hand hannem Birting op / at Odden til Jorden stod : Nyder du icke god Lycke min kiere Søn / jeg bier det aldrig bod.

33. Hand ragte hannem Birting af Bierget ud / hand bød hannem Hialtet imod : Blif du holdig og Haandesterck / at Kæmper falde for din Fod.

34. Det var Orm hin unge Svend / tog Birting paa sin Bag : Saa lister hand at Kongens Gaard / udi saa fuld god Mag.

35. Det var høyen Bermerijs / hand blef der ved saa

saa harm: Det sømmer icke nogen Kæmpe / at fegtis med et Barn.

36. Enddog jeg er noget liden / dog er jeg alligevel fast: Det skeer saa tiit en liden Tue / den velter saa stort et Læs.

37. De fegtedis i Dage de fegtedis i to / og saa den tredie Dag til ende: Det melte høyen Bermerijs / monne Krigen aldrig faa Ende.

38. Det var Orm unger Svend / og hand sit Sværd uddrog: Det var høyen Bermerijs / hand af i Knæene hug.

39. Saa høyt raabte høyen Bermerijs / og hand tog til at gielde: Nu var det aldrig nogen Kæmpe Sæd / hin anden saa nederlig at felde. Men Skoven stander all udi Blomster.

40. Jeg var lav og du var høy / vi vare baade Kæmper stercke: Jeg hug dig af udi Knæbeen / jeg kunde icke lenger recke.

41. Det var Orm unger Svend / tager Birting paa sin Bag: Saa gaar hand til Strande / udi sin fuld god Mag.

42. Det var Orm unger Svend / hand ganger paa hviden Sand: Det var Tord af Valland / hand kom der seylendis for Land.

43. Det melte Tord af Valland / stoed fremmerst i den Stafn: Hvo er os denne lille Mand / som gaar saa vide af Safn.

44. Jeg er Orm hin unger Svend / en Kæmpe bold og fijn: Jeg vog høyen Bermerijs / hand var kiere Morbroder din.

45. Vog du høyen Bermerijs / Allerkieriste Morbro-

broder min: Da vog jeg Irlands Konning/ Hand var kiere Fader din.

40. Det var Tord af Valland/ Hand spratte op Mold med Sværd: Du fanger aldrig for din Faders Død/ enten Pending eller Pendings Verd.

47. Det var Orm unger Svend/ Tog Birting i sin Haand: Da skal jeg hafve for min Faders Død/ en saa Velbyrdige Mand. Men Skofven.

48. Det var Orm unger Svend/ og hand sit Sverd uddrog/ Og det var Tord af Valland/ hand Hofvedet afhug.

40. Først vog hand Tord af Valland/ og saa hans mange Svenne: Saa gaar hand til Kongens Gaard/ alt til den Jomfru saa væn.

50. Det var Orm unger Svend/ hand tog den Edeling i Arm: Nu ere I min skiønne Jomfru/ jeg lidde for eder den Harm. Men Skoven.

51. Det springer nu saa vide/ saa vide om Hielmer Øe: At Orm hafver sit Bryllup giort/ og hefnet sin Faders Død. Men Skofven stander all udi Blomster.

Svend Vonved.

Denne Vise slungis icke af en som af anden/ og gieris stoer Forskiel baade paa Nafn og denne Svend Vonveds Bedrift. Nogle kalder hannem Svend Urmand eller Normand/ og hans Moder Frue Ermelin. Nogle kalde hende Frue Adelin/ og fortelle denne hendis Søns Ferd og Bedrift anderledis. Men Summen og Meeningen her paa er forteligen denne/ at hans Moder Adelin/ ryster og afferdiger hannem med en underlig Signelse/ at hand skal drage ud at hefne sin Faders Død. Og hand drager ud i fremmede Egn/ og kommer der først i ferd med Herr Thule Vang/ og fine Tolf Sønner/ hvilcke hand ofvervinder og dræber. Dernest kommer

Din-

Diure Karl af Jagt imod hannem / og der de kunde icke anderledis forenis om Byttet / da slaae de hver anden en Kamp til / udi hvilcken Her Dyre Karl blifver paa det sidste slagen. Saaledis hefner hand sin Faders Kong Esmers Død paa hannem / og rider saa frem bedre udi Landet / og kommer først i ferd med Tre Hyrder / den eene efter den anden. Den første som ingen vis Besteden gifver fra sig / den dræber hand. Den anden gifver hand en Guldring / fordi hand viser ham til Tyge Nold og hans Tolf Sønner / hvilcke maatte alle holde for hannem og misse deris Lif. Den tredie Hyrde gifver hand nogle vise og subtilige Spørßmaal fore / til hvilcke hand svarer / og viser hannem Veyen til Sønderborg. Denne Hyrde begafver hand med et Guld-Armbaand / og drager saa til Sønderborg / dræber der Herr Randulf med sine Kæmper. Paa det allersidste kommer hand i ferd med en Kæmpe / som viser hannem hvor Vidrich Verlandsøn er. Denne begafver hand ogsaa med en Guldring / og drager saa til Vidrich / og blifver kiend af hannem for sin Søster-Søn. Der hand en kort Tid hafver dveld her / forlengis hannem til sin Moder / og drager saa hiem og betaler hende af / med sine Troldqvinder / og fester sig Kong Sigfreds Daatter.

XVI.

Svend Vonved sidder i Bure / hand slaar Guld-Harpen prude: Hand slaar Guld-Harpen under Skind / hans Moder kom der gangendis ind. See dig ud Svend Vonved.

2. Jnd kom hans Moder Adelin / hun maatte vel være en Dronning fiin: Du skalt dig Svend Vonved udride / med rige Kæmper at stride. See dig ud Svend.

3. Og du skalt hefne din Faders Bane / en anden maa du din Harpe laane: Den stund du rider af Landet hen / der er mit Raad min kiere Søn.

4. Skal jeg fare af Landet hen / ret aldrig kommer jeg her igien: Jeg passer icke paa Harpe-Leeg / Og da

gior-

giordis hand i Kinder bleg. See dig ud Svend Vonved.

5. Da skal jeg dig galdre i Dag / aldrig skal dig nogen Mand skade: Seyr udi din høye Hest / Seyr i dig self allermest.

6. Seyr udi din Haand / Seyr i din Fod / og Seyr udi alle dine Lædemod: Signe dig Gud Sancte Drotten Dyre / hand skal dig baade vogte og styre.

7. Stiller eder nu kiere Adelin / J ere allerkieriste Moder min: J tør icke brygge / J tør icke blande / jeg agter ret aldrig igien til Lande. See dig ud.

8. J ynske mig ingen U-seyr at faa / J vide icke hure min Reyse kand gaa: J hvor jeg rider i Marck eller Hede / jeg agter saa lidet om Qvinde Vrede.

9. Naar Steen tager til Landet at flyde / Og Rafne begynde at vorde hvide: Da maa J vente Svend Vonved hiem / alle mine Dage kommer jeg icke igien.

10. Alle mine Dage kommer jeg icke igien / uden jeg hefner Faders Bane min: Herre og Svend jeg slaar ihiel / saa fanger jeg for min Fader skel.

11. Frue Adelin blef i Sind saa vred / Jeg hør min Søn du est icke red: Jeg skal dig end bedre bevare / Saa visseligen skalt du ilde fare.

12. Her hafver du det haarde Sværd / der lid icken paa i Herre Ferd; J hvor du rider at Veyen fram / Du faa baade Laster og Skam. See dig ud Svend Vonved.

13. Svend Vonved bant sit Sværd ved Side / Lannem lyster med Kæmper at striide; Saa saare un-

underlig var hans Forde/ ingen Mand hannem mode torde.

14. Hans Hielm var blinckend/ Hans Spore var klinckend/ Hans Hest den var springend/ self var den Herre saa svingend.

15. Hand reed i Dage/ hand reed i tre/ ingen By saa kunde hand see: Eya sagde den unge Mand/ er her ingen By i dette Land.

16. Hand rider sig at Veyen frem/ der møder hannem Her Thule Vang: Her Thule med sine Sønner Tolf/ de vare alle Riddere bolde. See dig ud.

17. Hør du det min yngste Søn/ Harnsket skifte med mig saa giern: Pantzeret skifte vi mellem os/ førend vi med denne Kempe slaaes.

18. Svend Vonved ryckte sit Sverd fra Side/ da lystet hannem med Kæmper at stride: Først da vog hand Herr Thule self/ og siden alle hans Sønner Tolf.

19. Svend Vonved binder sig Sværd ved Side/ hannem lyster frem bedre at ride: Hand reed sig frem under Lide/ der saae hand Dyre Karl bide.

20. Bassen hafde hand paa sin Bag/ og Biørnen var i Armen lagt: Hver den Finger hand hafde paa Haande/ der spiller paa baade Harer og Hinde.

21. Hør du dyre Karl deele med mig/ eller jeg med Magt vil tage fra dig: Hvad helder vilt du Diurene skifte/ eller med mig om Lifvet fegte.

22. Langt heller vil jeg slais med dig/ end du skalt faa mit Bytte fra mig: Ret aldrig blef mig budet det Bud/ siden jeg Eßmer Konning vog.

23. Vog du Eßmer Konning/ da vogst du Fader

min; Jeg tager for hannem ingen anden Bod / du beder for hannem med dit eget Blod.

24. De skrefve Kredsen udi sorten Jord / de Helede vare begge saa haarde: Det vil jeg for sanden sige / De vilde hin anden ey vige.

25. De fegtedis i Dage / de fegtedis i to / den tredie giorde de og ligesaa: Men førend fierde Dag kom til qvelde / da monne hand Diure Karl felde. See dig ud Svend Vonved.

26. Svend Vonved binder sig Sverd ved Side / hannem lyster da videre at ride: Hand reed frem for de store Heyer / hand saae hvor Hiurden Fæet monne drifve.

27. Og hør du Hiurde sige du mig / hvis er det Fæ du drifver for dig: Hvad er trindere end et Hiul / og hvor da drickis den feiriste Juul.

28. Hvor da staar der Fisk i Flode / hvor er Fogel røde: Hvor da blander mand den beste Vin / hvor da dricker Vidrich med Kæmper fine.

29. Alt sad Hiurden hand tagde saa stil / hand kunde slet intet svare der til: Hand slog til hannem med Tange / der slap ud Lefver og Lunge.

30. Saa kom hand til den anden Hob / der sad en Hiurde ved en Grav; Hør du goden Hiurde du siger mig / hvis er det Fæ du drifver for dig.

31. Hisset da ligger baade Borge og Feste / og der pleyer Kæmper altid at giæste: hand tog en Guldring af sin Barm / hand sætte den paa den Hiurdis Arm.

32. Her boer en Mand heder Tyge Nold / og hand hafver Sønner de ere Tolf: Hand fører en Biørn udi sin Skiold / self er hand verre end en Trold.

33. Her

33. Hør du kiæriste Hiurde god/ du løb hen til hannem mit Bud: Du bed hannem Tyge Nold saa graa/ at hand vil hid ud til os gaa. See dig ud Svend Vonved.

34. Der de saae den Kæmpe komme frem/ da skifte de deris Bytte blant dem: Nogle vilde hafve hans gode Sværd/ og nogle hans Harnsk og Hest saa bert.

35. Den gamle rode sig allerbest/ self vilde hand hafve sin gode Hest: Sin Brynie og Glafvind vilde hand icke miste/ før vilde hand Kampen med dem friste. See dig ud Svend Vonved.

36. Hafde du end tolf til de tolf/ og stoed imellem dem alle self: Førre skulde du vride Vand af Staal/ førre du skulde qviste mig til det Maal.

37. Saa tog Svend Vonved sin Hest med Spore/ hand sprang baade ofver Porte og Mure: Og saa vog hand Her Tyge Nold/ dertil hans unge Sønner Tolf.

38. Saa kaste hand sin Hest omkring/ Svend Vonved den unge Ædeling: Og hand reed frem ad Bierg og Dale/ ingen Mand unde hand komme til tale.

39. Saa kom hand til den tredie Flock/ der sad en Hyrde med gule Lock: Hør du goden Hyrde med dine Faar/ du gifve mig vist Ansvar.

40. Hvad er trinder end et Hiul/ og hvor da dricks den beste Juul: Hvor gaar Solen hen til Sede/ og hvor hviler døde Mands Fedder.

41. Hvem opfylder da alle Dale/ og hvad klæder best i Konge Sale: Hvo raaber høyere end en Tra-

ne / og hvad er hvider end en Svane. See dig ud Svend Vonved.

42. Hvo bærer Skegget paa sin Bag / og hvo bærer Næsen under sin Hag: Hvad er sorter end en Slaa/ og hvad er rasker end en Raa.

43. Hvor da er Broen bredist / og hvem er Mennisken ledist: Og hvor da findis den høyeste Vey/og hveden kommer den kaaldiste Drick.

44. Solen er trinder end et Hiul / i Himmelen holdis den fauriste Juul: For Vesten gaar Solen til Sede/ for Østen hvilis den døde Mands Fødder.

45. Sneen fylder alle Dale / og Manden klæder feiriſt i Sale: Torden raaber høyere end en Trane/ og Englene ere hvider end en Svane.

46. Viben bærer Skæggit udi sin Nack / Trolden hand hafver Næsen under sin Hag: Synden ere sortere end et Slaa / og Sindet er rasker end en Raa. See dig ud Svend Vonved.

47. Isen gior Broen bredist/og Padden er Mennisken lediſt: Til Paradijs gaar den høyeste Vey/ for neden drifver den kaaldiste Drick.

48. Nu hafver du Raad med vise Svar / alt det som jeg gaf fore: Og nu troer jeg dig allerbest/du vilt vise mig Kæmper fleest.

49. Jeg viser dig til Sønderborg / der dricker de Kæmper Miød uden Sorg: Der finder du Ridder og Kæmper fleere/ som sig tør fuld verie.

50. Hand tog en Guldring af sin Haand / hand veyet vel femten Bisiner-Pund: Den gaf hand den gamle Hiorde / at hand hannem Kæmper vise torde. See dig ud Svend Vonved.

51. Svend

51. Svend Vonved kom der ridende i Gaard/ Udstaar hand Randulf svebt i Maard: Hør du dig din Horen Søn/ hvad vilt du giøre her i mit Land.

52. Jeg vil med min eene Haand rycke fra dig all dine Land: Jeg vil med min eeniste Taa/ slaa dig alle dine Borge fra. See dig ud Svend.

53. Du skalt icke med din Haand/ tage mig et min eeniste Land: Langt mindre skalt du med din Taa/ tage mig min ringeste Borg fra. See dig ud.

54. Du skalt icke med nogen dine Finger/ slaa mig et mine Ledemod sønder: Jeg er dig alt for voxen og sterck/ det skalt du strax vel af mig mercke.

55. Svend Vonved drog sig Sværd fra Side/ det var hans Lyst med Randulf at stride: Først da vog hand Randulf self/ og siden Strandulf det fulde skel. See dig ud Svend Vonved.

56. Saa vog hand storen Ege Under/ saa vog hand Ege Karl hans Broder: Saa vog hand meden det vand og rand/ hand vog der Fienden self paa stand.

57. Svend Vonved stack da Sverd i Skede/ hand agtet endda videre at ride. Hand fant paa den vildende Marck/ en Kæmpe var jo saa sterck.

58. Sig mig ædle Ridder god/ hvor da staar der Fisk i Flod: Hvor da skenckis den beste Vin/ Og hvor da dricker Vidrich med Kæmper sine.

59. For Østen staar de Fiske i Flod/ for Norden dricks den Vin saa god; I Halland finder du Vidrich hiemme/ med sine Kæmper og mange Svenne.

60. Svend Vonved tog Guldringen af sin Barm/ hand sette den paa den Kæmpes Arm; Du sig du varst den sidste Mand/ der Guld af Svend Vonved vant.

61. Svend Vonved reed for høyen Tinde / hand bad de Vegtere lade sig ind ; Ingen af dem ud til hannem ginge / saa monne hand ofver Muren springe. See dig ud Svend Vonved.

62. Saa bant hand sin Hest ved Tofve / og gick der ind i Borgstue ; Hand satte sig self øverst til Bord / og talede icke et eeniste Ord.

63. Hand drack / hand aad og fick sig Mad / icke spurde hand Kongen ad ; Aldrig var jeg udi den Ferd / som saa mange forbandede Tunger var.

64. Kong Vidrich taler til Kæmper fem / binde J mig denne galne Svend ; Binde J mig icke denne fremmede Giest / J tiene mig icke best.

65. Tag du fem og tag du tyfve der til / du kom og self udi dette Spil ; En Horen-Søn da blif du dig / uden saa er du binder mig.

66. Esmer Konning min kiære Fader / Og stolten Adelin min Moder ; De mig det jo saa hart forbøde / jeg skulde mit Guld paa Skalcke forøde.

67. Var da Esmer Konning din Fader / og Frue Adelin din kiære Moder ; Svend Vonved est du Kæmpe skøn / der til min kiere Syster-Søn.

68. Svend Vonved vilt du hos mig være / dig skal times baade Hæder og Ære : Hvor du vilt i Landet fare / mine Riddere skulle paa dig vare.

69. Mit Guld skal være for dig u-spard / naar du vilt giøre din Hiemfærd ; Men dette lystet hannem ey at høre / hiem til sin Moder vilde hand fare.

70. Svend Vonved reed ad Veyen frem / hand var i Huen saa meget gram ; Hand kom der riden-dis i Gaarde / der stode Tolf Troldqvinder fore.

71. De

71. De stode for hannem med Rock og Teen/ de sloge hannem ofver hans hvide Skinnebeen; Svend Vonved kaste sin Hest omkring/ Tolf Troldqvinder slog hand i en Ring. See dig ud Svend Vonved.

72. Hand slog de Troldqvinder som de stod/ de finge at hannem saa liden Bod; Hans Moder nød den samme Lycke/ hand hug hende i tem tusinde Stycke. See dig ud Svend.

73. Saa gick hand i høye Loft ind/ hand aad og dranck den klare Vin; Saa slog hand Guld Harpe saa lenge/ at sønder ginge alle de Strenge.

74. Saa red hand sig op paa Land/ fæste sig saa sken en Lilie Vand; Hendis Fader hed Kong Sigfred/ hannem vog den Lind-Orm saa leed/ See dig ud Svend Vonved.

Sivard Snaren Svend.

Udi denne Vise gifvis tilkiende / hvad Sivard Snaren Svends Endeligt hafver været. At hans Moder hafver afferdiget hannem med sin Hest Graamand / hvilcken render saa lenge med hannem ofver Bierge og Dale / indtil saa lenge hand kommer paa Danner Kongens / sin Morbroders Huus og Slot / og øfvet der Hofverck med hver andre / indtil paa det sidste at de begge omkommer elendeligen/ &c.

XVII.

Sivard hand slog sin Stif-Fader ihiel alt for sin Moders beste; Og nu lyster Sivard til Hofve at ride/ og Lycken saa vil hand friste. Saa listelig render hand Graamand under Sivard.

2. Det var Sivard Snaren Svend/ gaar for sin Moder at staa; Hvad helder skal jeg fra eder ride/ eller skal jeg til Hofve gaa.

3. Icke da skalt du fra mig gaa / om Hesten dig bære kand; Jeg skal gifve dig Hesten god / som Hofdrenge kalde Graamand.

4. De ledde Graamand af Stalden ud / Forgylt saa var hans Grime; Hans Øyen var liuse som klaren Stierne / og Ild sprang af hans Mile.

5. De ledde frem den karske Hest / hand binder op Hielm hin berte; Saa binder Sivard Sværd ved Side / det tvingde hans Moders Hierte.

6. Sivard kaste af sine Handske smaa / hans Hænder vare Mure hvide; Og self giordede hand sin gode Hest / paa Svenden tørde hand icke lide.

7. Det var Sivards kiære Moder / var klæd i Kiortel rød; Sivard du est min største Sorg / at Hesten skal blifve din Død.

8. Og hun fulde hannem saa langt af Leed / hende var i Hiertet saa vee; Du vogte dig vel for Graamand din Hest / hand kand saa mange Sned.

9. Hør I det min kiære Moder / og I ter icke saa qvide; Men I hafve fød saa god en Søn / saa vel sin Hest kand ride.

10. Graamand hand tog ad Porten ud saa vel ofver Becke som Bro; Saa trøst var Svenden i Sadelen sad / hans Støfle stode fulde af Blod.

11. Hesten hand render ad Heden ud / frem fore de brede Dinge; Det undrede Folcket paa Dinge stode / den Hest hand kunde saa springe.

12. Udi femten Nætter og femten Dage / rende hand ofver Bierg og Dale; Hand kom for saa høyt et Huus / Portene var i Laas med alle.

13. Dan Konning stander i høyen Vern / og seer hand

hand ud saa vide: Hisset seer jeg en Dansker Hofmand / sin Hest kand hand vel ride. Saa lystig da render hand Graamand under Sivard.

14. Det er enten en drucken Hofmand / som kand sin Hest vel ride: Eller det er Sivard min Søster-Søn / og hand hafver været i Stride. Saa listelig.

15. Graamand hand tog Mile for Tand / og hand sprang ofver de Tinde: Der frygtet baade Fruer og Jomfruer fore / saa mange som der var inde.

16. Der blegnet Fruer og skøne Jomfruer / under deris Skarlagen Skind: Dan Kongen hand gaar saa gladelig / imod kiere Søster-Søn sin.

17. Og det var Daner Konning / og saa tog hand paa: I tale mig til Skytter gode / de lade min Port opslaa. Saa listelig da render hand.

18. Det var Sivard Snaren Svend / hand ind at Kongens Port reed: Vel tredifve vare de Fadeburs Qvinder / der daanede for Hesten i Knæ. Saa listelig da render hand Graamand under.

19. Kongen taler til alle sine Mænd / jeg beder I giøre Sivard got: Det vil jeg for sanden sige / hand taaler jo ingen Spot. Saa listelige da render.

20. Det var Sivard Snaren Svend / hand lod sin Hest der springe: Vel femten Alne ofver høyeste Muur / saa fick deris Lif en Ende. Saa sørgelig da render hand Graamand under Sivard.

21. Sivard dref fra Sadelbue / og Graamands Ryg i to: Alle da græde de i Kongens Gaard / ret ingen var der som lo. Saa sørgelig da render hand Graamand under Sivard.

Mimmering Tandt.

Om liden Mimmering Tandt blef rort tilforn udi den fiette Vise. Enddog hand hafver været liden/ saa hafver hand dog holdet sig til de beste / og indlagt Seyer med de Vildiste. Her kommer hand i færd med en Kæmpe som spotter hannem fordi hand var icke saa voxen i Kroppen. Men hand lærer denne Kæmpe / at Styrcke og Manddom ere icke bunden udi Skindet og Kiødet / men bestaar meget meere udi mandelige Hierter / Mod og Behendighed. Hand kommer paa det sidste i Kamp med Vidrich Verlandsen / hvilcke sverge sig i Staldbroderskaf / dog det varer icke lenge / som det pleyer almindeligen at gaa til med store Herrer/ hvilcke for Ærgierigheds skyld icke gierne ville vige hver andre / ꝛc.

XVIII.

Mimmering var den mindste Mand/ som fedder var i Konning Karls Land. Mine skøniste Jomfruer.

2. Den mindste Mand som fedder var / i Kong Karls Land: Førend hand blef til Verden baaren/ da var hans Klæder til hannem skaaren. Mine.

3. Til Verden baaren / da var hans Klæder til hannem skaren: Førend hand nam at gange/ da bar hand Brynie hin tunge. Mine skøniste Jomfruer.

4. Førend hand nam at gange/ da bar hand Brynie hin tunge: Førend hand nam at ride / da bant hand Sverd ved Side.

5. Nam at ride / da bant hand Sverd ved Side: Det første hand kunde bære sit Sverd / da var hand en Kæmpe værd. Mine skøniste.

6. Bære sit Sverd/ da var hand en Kempe værd: saa gick hand til Strande / som Kiøbmand laa fore Lande.

7. Til

7. Til Strande/ som Kiøbmand laa fore Lande: Hand saae sig under Lide/ hvor en Ridder monne ride. Mine skøniste Jomfruer.

8. Under Lide/ hand saae hvor en Ridder monne ride: Hand kom ridendis saa hastig frem/ hans Hest var som en Løve gram. Mine skøniste.

9. Hastig frem/ hans Hest var som en Løve gram: Hør du Ridder faur og fijn/ behøfver dig icke en liden Skiold Dreng.

10. Faur og fijn/ behøfver dig icke en liden Skiold Dreng: Mig siunis du est baade liden og ung: Du kandst icke bære min Brynie saa tung.

11. Liden og ung/ du kandst icke bære min Brynie saa tung: Mimmering vredis ved det Ord/ hand slog den Ridder fra Hest til Jord. Mine skøniste.

12. Ved det Ord hand slog den Ridder fra Hest til Jord: End giorde hand hannem meere Meen/ hand slog hans Hofvet imod en Steen.

13. Meere Meen/ hand slog hans Hofvet mod en Steen: Saa satte hand sig op at ride/ med andre Kæmper vilde hand stride.

14. Op at ride/ med andre Kæmper vilde hand stride: Der hand kom i grønnen Lund/ der møder hannem Vidrich Verlandsen.

15. I grønnen Lund/ der møder hannem Vidrich Verlandsen: Vel mødt her du Ridder god/ vilt du fegte for en skøn Jomfru.

16. Ridder god/ vilt du fegte for en skiøn Jomfru: Det svaret Vidrich Verlandsen/ jeg møder dig om jeg er Mand. Mine skiønneste.

17. Vidrich Verlandsen/ jeg møder dig om jeg er

Mand:

Mand: De fegtede i Dage de fegtede i to / ingen af hver anden kunde Seyer faa. Mine skøniste Jomfruer.

18. De fegtede i to / ingen af hver anden kunde Seyer faa: Saa fore de sig i Staldbredre Lag/og det skulde vare til Dommedag. Mine skøniste.

19. I Staldbredre Lag / og det skulde vare til Dommedag: Hvor skulde det vare den Tid saa lang/ det kunde icke vare til Aften kom. Mine skøniste Jomfruer.

Berner Rijs og Orm unger Svend.

Her hafver vi atter en anden Vise om Berner Rijs og Orm unger Svend/ noget anderledis end den vi hafde fort tilforn. Meeningen er fast eens udi begge / men Nafn og Omstende ulige. Jeg holder fore/at det som mand siger almindeligen/ Bermer Rijs skal være Berner Rijse / at hand hafver været en Berner Lands Kæmpe. Thi Rijse bemercker dog ellers Kæmpe paa vort Danske Sprog. Derfore følger jeg denne Meening / og lader hver sin egen u-formeent. Det gielder dog icke saa høyt at giøre her saa vid Vey af / enten ved Nafn eller Omstends Forandring.

XIX.

Det var høyen Berner Rijs / hand var saa stor Den Uhyre: Hand var grum og der til leed / ingen Mand kunde hannem styre. Men Skoven staar all udi Blomster.

2. Det var høyen Berner Rijs / hand lader de Brefve skrifve: Og sender hand dennem Danner Konning/ og lader hannem saa tilbiude. Men.

3. Jeg siger dig Danner Konning / alt om jeg er en Mand: Du skalt gifve mig Daatter din / om du vilt eye dit Land.

4. Det

4. Det da melte Danner Konning/ svarede hand saa der til: Jeg gifver hannem aldrig min Datter/ det gaa mig hvor GUD det hafve vil. Men Skofven staar all udi Blomster.

5. Det var Danner Konning/ hand sad ofver breden Bord: Hand klaget sin Vaande saa haardelige/ alt for sine Kæmper gode. Men.

6. Er her nogen af mine Mænd/ Mig vil ofver Berner hefne: Da gifver jeg hannem Daatter min/ der til half mine Lande. Men Skofven.

7. Alle da sade de Kongens Mænd/ de talede icke et Ord: Foruden Orm unger Svend/ hand fuld vel svare torde: Men Skofven staar all udi.

8. Vil J gifve mig den Jomfru fijn/ og der til Rige og Land: Da vil jeg voge mit unge Lif/ alt for den Lilie Vand.

9. Det var høyen Berner Rijs/ hand sig ofver Axel saae: Hvo er os denne Mysseling/ denne Kamp vil tage paa.

10. Jeg er ingen Mysseling/ enddog du monne mig saa kalde: Kong Sigfred hede min Fader/ den lede Lindorm hannem felde.

11. Var Kong Sigfred din Fader/ hvor finder mand Kæmper slig: Alt est du bradelig voxen/ du seer hannem icke u-lig.

12. Det var sildig om den Aften/ der Natten den dref paa: Da lystet Orm unger Svend/ ud til Bierget at gaa. Men Skofven staar.

13. Hand klappet saa paa Bierget/ det refnet i haarden Hald: Det hørde hand inde i Bierget laa/ saa høyt det i Bierget gjald.

14. Hvo

14. Hvo klapper her paa Bierget / hvo vecker mig af Søfn hin haard: Kand jeg icke med Freden ligge/ under denne sorten Jord. Men Skofven staar all udi Blomster.

15. Det er jeg Orm unger Svend / Allerkieriste Søn din: Saa gierne bedis jeg Hielp af dig / Allerkieriste Fader min.

16. Jeg hafver mig vissed en Kamp / med Berner Rijs hin stercke: Du deele med mig det beste Sværd/ som er i Danmarck. Men.

17. Icke vil jeg dit hvide Sølf / icke helder dit Guld saa rød: Jeg beder saa gierne om Birting / at vinde saa ven en Møe.

18. Du fanger icke mit gode Sværd / er lagd i Guld saa rød: Uden du hefner din Faders Død/ blef dræbt paa Grammer Øe.

19. Gierne vil jeg hefne eders Faders Død / viste jeg hvo hannem slog: Eller jeg vil voge mit Lif der paa/ og aldrig meere til eder gaa.

20. Men kand jeg ey af Birting faa / Og maa dette Sværd ey nyde. Da skal jeg slaa den haarde Steen-Hald/ og Bierget ofver dig bryde.

21. Hand bed hannem Klodden og Hialtet frem/ Og ynskte hannem Lycke i Haand. Blif du heldig og i Hænderne stærck/ og verie dig som en Mand.

22. Der hand hafde faaet det gode Sværd / var hand i Hiertet fro: Nu hielpe mig Gud i Himmerig/ jeg Seyren vinde maa.

23. Saa glad var Orm hin unge / der hand fick Birting i Hænde: Hand hug Tre Alne i haarden Steen/ det icke i Birting kiende.

24. Det

24. Det var Orm unger Svend / gaar sig i Borgstuen ind: Hvor ere nu de gode Hofmænd / i Aftis vare saa bøse i Sind. Men Skofven staar all udi Blomster.

25. Alle da sade de Kæmper stille / og ingen torde svare et Ord: Foruden høyen Berner Riis / hand sprang ofver breden Bord. Men.

26. De skrefve Kredtzen paa den Jord / som de skulle baade i gaa: Er det icke andet for en Mand mod mig i Striden skal gaa.

27. Hør du Orm / du liden Mand / alt hvad jeg siger dig: Veed du noget af Birting / du dølie det icke for mig. Men Skofven staar.

28. Hvad skal jeg af Birting vide / min Fader er i Bierget død: Hafde jeg ellers Birting / hand kunde vel hielpe i Nød.

29. Men du hafver icke din Faders Sværd / da agter jeg lidet din komme: Gack af Kredzen du usælige Dreng / det gaar dig lidet til fromme.

30. Icke passer jeg paa Birting / du kand til mig icke recke: Jeg vil felde dig første Slag / din Hals i to skal knecke. Men Skofven staar.

31. Det svaret Orm Unger Svend / hand var saa fri udi Hu: Da skal jeg hugge dig i dine Knæ / om jeg icke høyre kand naa.

32. Det var Orm Unger Svend / hand kaste Sværdet om med alle: Hand hug Berner af i Knæ / at hand til Jorden monne falde.

33. Nu hafver jeg været i atten Stride / fleere og icke ferre: Aldrig var det Kæmpe Sæd / saa nederlig Kæmper at saare. Men Skofven staar.

34. Du

34. Du Berner lad dine stoere Ord / og nu est du min Fange: Jeg holder for dig den Jomfru skien / uden du kunde bedre gange. Men Skofven staar all udi Blomster.

35. Der hand hafde veyet den lede Jedt / da lengdis hannem hiem til Lande: Der modte hannem Giord og Alf / alt paa den hvide Sand.

36. Velkommen fauren unger Svend / udaf de Øster Lande; Hafver du intet om Ormer spurt / om hand er vorden til Mand.

37. Icke er det lenge jeg hannem saa / alt til den Riddere stefne; Da svor hand om den øverste Gud / hand skulde sin Faders Død hefne.

38. Det var ungen Herre Alf / hand stødte op Muld med Sværd; Aldrig fanger Orm for Fader sin / Enten Guld eller Pendings Værd.

39. End undte hannem Gud den Seyr at vinde / Af Berner Rijs den lange; End maa hand hefne sin Faders Død / Baade Guld og Pendinge at fange. Men Skofven staar all udi Blomster.

40. Det da melte Giord og Alf / vilt du det sige forviss; At Orm hafver Berner slagen / vi vilde hannem icke miste. Men Skofven staar.

41. Est du Giord og est du Alf / I dølie icke eders Nafn; I hafve slaget min Fader ihiel / hans Død saa vil jeg hefne. Men.

42. De droge ud deris gode Sværde / Kæmper saa vare de gode; De fegtedis vel i Dage tre / saa vit da rant deris Blod.

43. Det da svarede den Haf-Frue / hun talde saa got et Ord; Hør du Orm unger Svend dit Sværd det er forgiort.

44. Du

44. Du kast dit Sværd tre gange omkring/ du stick det siden i Jord: Afvends kaste hand Sværdet omkring/ saa lyde hand det Qvinde Ord.

45. Den fierde Dag at qvelde / der Klocken var end fem: Da slog Ormer de Kæmper to / drog saa til sit Land hiem. Men Skofven staar all i Blomster.

46. Det var Orm unger Svend / kom i Danner Kongens Gaard: De toge mod hannem med Hæder og Ære / baade Kongen og alt hans Raad. Men Skofven staar all i Blomster.

47. Der var Glæde ofver all den Gaard / saa faurt at lyde der paa: Danner Konning gaf sin Daatter bort/ Orm unger Svend hende tog. Men Skofven staar all i Blomster.

Hvitting Helfredsøn og Isald Konning.

Konning Tidrich berømmer sig af sin Manddom og megen Velde/ og meener at hand skal icke hafve sin Lige udi noget Land. Der af oppis en Krig / at Bran Herr Vifferlin siger hannem af Konning Isald udi Bertings Land/ som vel kunde hefves ved hannem udi Styrcke og Velde. Hvilcket fortryder Konning Tiderich/ og giører strax rede med alle sine Kæmper/ og drager ind i Kong Isalds Land / og ofvervinder hannem med alle sine Kæmper. Her opregnis saa alle de gamle Kæmper/ som udi fordoms Tid hafver været Navnkundige af Manddoms merckelige Bedrift. Hvis Navne og Skioldemercke ere tilforn opregnede udi den femte Vise/ udi denne Bog.

XX.

Kongen raader for Borgen/ og saa for alle Land:
Og saa for mangen raasker Heldt / med dragen Sværd i Haand. Meden Kongen raader for Borgen.

2. Lad den Bonde raade for sin Bo / den Hofmand fore sin Hest: Kongen udaf Danmarck/hand raader for Borg og Feste. Meden Kongen raader for Borgen.

3. Konning Tiderich sidder paa Bratingsborg/og seer hand ud saa vide: Ingen veed jeg i Verden til/ der kand være min lige. Meden Kongen.

4. Svarede hand Bran van Vifferlin/ thi hand hafde vandret saa vide: End vil jeg vise eder Kæmper gode/ der med eder tør stride.

5. Hand heder Jsald Konning sin/ og bygger paa Bertings Lande: Og hand hafver dem i følge med sig/ som strider med Ulfve hine gramme.

6. Hand hafver den i følge med sig / som strider imod Bierne Tand: Hand vil intet andet æde / end Kiød af Christen Mand.

7. Hver den Dag / der Osten Dagis / da ferster hand sin Mund: Med Orme og Padder/og anden Ukrud/ thi hand er kommen af Helfvedis Grund.

8. Det var Jsald Konning/og saa tog hand paa: J tale nu til min smaa Dreng / J bede hannem til mig gaa. Meden Kongen raader.

9. Hør du vacker unger Svend / du skalt mit Erinde bortride: Til Kongen af Bratens Borg/ jeg agter med hannem at stride. Meden.

10. Enten bed hannem Skatten yde / eller vare paa Krig og Feide: Hand maa visselig vare paa et / jeg gifver hannem ingen Leide.

11. Det svaret Vacker Unger Svend / hand var saa kræng i Tale: Jeg skal føre eders Budskab frem/ skulde jeg end leggis i Dvale.

12. Jnd

12. Ind kom liden smaa Dreng / og steddis hand for Bord: Høre I det Konning Tiderich/ min Herre hafver send eder Ord. Meden Kongen raader for Borgen.

13. Enten skulle I den Skat udgifve / som lofvet var i fiord: Eller I skulle møde min Herre i Marck/ der blifver saa stort et Mord.

14. Icke vil jeg den Skat udgifve som jeg var aldrig van: Førre skal jeg til Birtings Land / og drage mit Sværd af Spaan.

15. Svarede det Hvitting Helfredsen/ hand vorde saa høyt at lee: Skulle I til Bertings Land i Aar/ da vil jeg være paa reed. Meden.

16. I fiord var du paa Birtings Land/ og der miste du din Hest: Som Menved Hvitting Helfredsen/ du sidder her hiemme best.

17. Blifver jeg hiemme paa Brattensborg / da miste jeg Foed og Haand: Hafver jeg icke Hest at ride paa / da leder jeg med af Land.

18. De rede ud af Brattensborg / saa mange Heldte treste: Der maatte Steenen refne ved / og Jorden under dem bryste. Meden Kongen.

19. Der red ud Konning Tiderich / med Løven i sit Mercke: Der hos skinde den gyldene Krone saa vit ofver alle Marcke.

20. Der reed Vidrich Verlandsøn / hand fører baade Hammer og Tange: Der rede Esmer Kongens Sønner/ de vare baade stercke og lange.

21. Det var rigen Raadengaard / hand var en Kæmpe saa sterck: Det var Konning Her Sigfred/ og hand førde Kongens Mercke. Meden Kongen.

22. Efter fulde Sivard Snaren Svend / med Pile de vare hvide: Saa kom Brand Herr Vifferlin/ for ingen vilde hand vige. Meden Kongen.

23. Derneſt reed Helled Hogen/hand var en Roſens Blomme: Der reed Folqvard Spillemand/ med dragen Sværd i Haand.

24. Der reed ungen Ulf van Jern / og hannem bar Heſt saa skien: Efter reed ungen Herr Humble/ og saa Herr Sigfredſen. Meden.

25. Der reed Gynther Herr Gernaſt / med Pilen paa Spenter Bue: Der reed Sonne Folqvardſen/ hand var saa modig i Hu.

26. Der reed liden Grimmer / med ſin forgyldte Brynie: Der reed Seyr hin Raſke / hand vilde for ingen remme. Meden Kongen.

27. Og det var haarden Angelfyr / hand taler til Grefve Herr Guncellin: Hvo ſom icke anden Heſt kand faa/ den lebe med paa bare Been.

28. Saa kom Meſter Hildebrand / hand ſad saa faſt paa Heſt: Efter fulde Munck Broder Alſing/ hand tiente diſſe Kæmper neſt. Meden Kongen.

29. Der reed Orm unger Svend / hand var saa modig i Sinde: Alle da vare de glade og troſt/ de agtet den Seyer at vinde.

30. De rede ud af Brattingsborg / ſom de kunde allerbeſt: Efter løb Hvitting Helfredſen / thi hand hafde ingen Heſt. Meden.

31. Saa lenge løb hand Hvitting / hand blef i Huen saa vred: Hand ſlog en Kæmpe fra Heſten need/ og ſatte ſig op og reed.

32. Det var Herr Kong Tidrich / hand ſig tilbage

saae:

saa: Nu seer jeg den Hofmand ride/ som ferre var van at gaa. Meden Kongen raader for Borgen.

33. Her du Hvitting Helfredsøn/du gif mine Ord vel giem: Du skal drage til Biertings Land/ og føre os Skatten hiem.

34. Det var Hvitting Helfredsøn/ Tog til saa høyt at lee: Skal jeg drage i Biertings Land/ vi blifve ickun Kæmper tre.

35. Jeg faar dig Vidrich Verlandsøn/ den anden Tidrich van Bern: Disse ere de beste Orlogs Mænd som stride med Kæmper gierne.

36. De satte dem paa deris Heste/ de rede saa langt af Leed: Det vil jeg for sanden sige/ de var i Hu saa vrede. Meden Kongen raader for.

37. Kuren stander paa Verne/ og seer hand ud saa vide: Hisset seer jeg de Kæmper tre/ mig tyckis de ere saa vrede. Meden Kongen.

38. Den ene er Hvitting Helfredsøn/ hand miste her i fiord sin Hest: Det maa I tro om I ville/ hand blifver os en haarder Gest.

39. Den anden er Vidrich Verlandsøn/ bær Hammer og Tang i Mercke: Den tredie er Tidrich van Bern/ Ere alle Kæmper stercke.

40. De satte deris Heste udi Borregaard/ paa Slottet ginge de ind: Det maatte hver Mand paa dennem see/ de vare saa vrede i Sind.

41. Saa toge de den Portener/de hugge hannem i Stycker smaa: Saa ginge de i Stuen ind/ for Kongen monne de staa.

42. Svaret det Isald Konning/ og talede hand et Ord: Hveden ere de tabe Svenne/ som staa her for vort Bord.

43. Melte det Kongens Skencker / som skienckte baade Mied og Vin: Tage vi til vore hvasse Spiude/ vi drifve dem tilbage igien. Meden Kongen raader for Borgen.

44. Det var Hvitting Helfredsøn / hand tager den Skencker i Skæg: Hand slog hannem under Øret/ at Hiernen stanck paa Væg.

45. Det var Hvitting Helfredsøn / hand giorde der af en Leeg; Hand kaste det døde Lig paa Bord/ hvo plocker mig denne Steeg.

46. Og frem træn Tidrich van Berne / drog Sværd af forgyldene Kaufle: Hand hug paa Jsald Konning/ at Odden stoed i hans Nasle.

47. Frem træn Vidrich Verlandsøn / og hand hug sig en Ring: Hand hug fyrretyfve Kæmper i hiel/ og self løb hand omkring.

48. Jndkom Kongens Moder/ gammel og graa/ hun græd: Det maa tro hvo der vil/ der yppedis fuld ond en Leeg. Meden Kongen raader.

49. Det var Hvitting Helfredsøn/ hand hende med Sværdet hødte: Kløß hun sønder hans gode Sværd/ det brast udi femten stycke.

50. Kløß hun sønder hans gode Sværd / at det i Hialtet brast: Hand tog hende om begge Been/ hand slog hende i saa fast. Meden

51. Hun skabte sig i Trane Ligne / hun fløy saa høyt i Sky; Hvitting udi Fæder Ham / hand lader fast efter fly.

52. De fløye udi Dage/ de fløye udi to / og hverken da finge de Ro; Saa fick hand Tranen om baade sine Been/ hand ref hende i Stycker smaa.

53. De

53. De rede ud af Bertings Land / med dragne Sværd i Hende; Alle da ligger de Kæmper døde / det monne saa fast paa kiende. Men Kongen raader for Borgen.

Liden Grimmer og Kamper af Birtings Land.

Denne Digt er fast lige eens Meening med Burmands og Berner Riises Viser. Thi her paa endis de gamle Kempers Kamp meste varten / at de slaaes enten for Styrcke skyld at bevise / eller Land at eye / eller Frenders Død at hefne / eller og for Jomfruer deris Ære skyld. Er vel mueligt / at en deel / saa skeed er i Sandhed / og en part er ogsaa tilsæt af hine gamle Danske Skialdrer og Sangemestere / &c. Vimmings Høy som her nefnis / holder jeg fore / at ligge udi Skaane / som enten Vimmings høy Øster eller Vester Kircke nu ligge. Hvor udaf Vimmings Høy Herret hafver sit Nafn. Og findis der udi den liden Aa / som løber ned til Dybeck / ved Athel Veyen en stor Kampesteen med Rune Bogstafver paa / som videre skal omtales udi Danmarckes Riges Beskrifvelse og Antiqvitatibus Danicis.

XXI.

Grimmer hand gaar paa Gulfvet / hand kand vel slege med Sværd; I gifve os Jomfru Ingeborg / Udi vor Herris Ferd. Nu seyler hand Grimmer af Landet.

2. Mig tyckis du est saa liden / du kand dig icke omhugge; Hvor du kommer blant andre Kæmper / de drifver dig alt til rygge. Nu seyler hand Grimmer af Landet.

3. Icke er jeg saa liden / jeg kand mig jo vel verie; Naar jeg slaaes med Kæmper / mit Sværd kand jeg vel røre. Nu seyler hand Grimmer.

4. Kamperen boer paa Bertings Land / hand er

en Kæmpe saa bold; Kand du hannem til Jorden felde/ Min Daatter maa du volde. Nu seyler hand Grimmer af Landet.

5. Grimmer tager ad Dørren ud / baade med Harm og Sorg: Hvad Svar fick du af Fader min/ sagde hun Jomfru Ingeborg.

6. Kamperen boer paa Bertings Land/ et Kæmpe Nafn monne hand bære: Kand jeg hannem til døde slaa/ da fanger jeg eder med Ære.

7. Det melte hun den unge Møe/ min Fader vil eder forraade: Kamperen er eder alt for sterck/ hand fører eder i stor Vaade. Nu seyler hand.

8. Men jeg skal laane eder Hielm saa god/ som I maa vel paa lide: Jeg faar eder Brynie saa haard/ som Sværd skal ey paa bide. Nu seyler.

9. Jeg skal gifve eder Glafvind goed/ Og Harnisk som I maa bære/ det Vaaben er icke i Verden til/som der udi skal skære. Nu seyler hand.

10. Jeg skal gifve dig Sværdet/ Og faa dig det i Haand/ det bider saa vel det haarde Jern/ alt som du hug i Vand. Nu seyler hand.

11. Kamperen staar paa Bertingsborg/ og seer hand ud saa vide: Hvad er det for et lidet Vrag her siunis til os fremskride.

12. Det var liden Herr Grimmer/ hand styret sin Snecke for Land: Det var støren Kamper hand recker hannem hviden Haand.

13. Du være velkommen liden Grimmer/ her tiimes dig ingen Vaande: Jeg gifver dig min Søster-Daatter/ og helten af mine Lande.

14. Icke vilde jeg Jomfru Ingeborg/ skulde spørie det

det hiem til Lande: At jeg skulde tage din Søster-Daatter/ Og gaa dig saa til Haande.

15. Vi ville gaa os paa Vimmings Høy/ og der skal Striden staa: Enten skulle vi Lifvet lade/ førre vi af Kredzen gaa. Nu seyler hand Grimmer af Landet.

16. Svarede der til Kamperen/ hand hafde saa rask en Haand: Jeg skal hafve det første Hug/ der er udi mit Land. Nu seyler hand.

17. Det første Hug der Kamperen hug/ hand var saa grammer i Ord: Da hug hand liden Grimmer/ falt ned til sorten Jord.

18. Op da stod liden Grimmer/ hand dvalde icke ret længe; Og du skalt stande mig et igien/ førend Solen ganger til Senge.

19. Det andet Hug kom grimmer til/ hand hug med høyre Hænde/ hand hug i Kamperens forgylte Hielm/ at Odden i Hiertet vende. Nu seyler.

20. Det melte Kamperen samme stund/ hand falt der død til Jord: Gifve det Gud i Himmerig/ det viste min Broder Raadengaard.

21. Saa glad var liden Grimmer/ den Strid hafde faaet en Ende: Hand tog der Guld og meget Self/ førde hiem til Jomfruens Lande.

22. Nu ligger hand Kamperen slagen/ og hannem rinder Blod til døde: Igien lefver Grimmer unger Svend/ Tager bort hans Guld det røde.

23. Grimmer hand dveldis der icke lenger/ der hand den Seyer hafde vunden: Saa glade seylede alle hans Mænd/ at de den Bytte hafde funden.

24. Jomfruen stander i Høyeloft/ og seer hun ud

mod Strande: Hisset seer jeg min Festemand/ hand legger sin Snecke paa Sande.

25. Tack saa hafve Grimmer hin unge/hand holt saa vel sin Tro: Monats Dag der efter kom/ hand loed sit Bryllup boe: Nu seyler hand Grimmer af Landet.

Tord af Hafsgaard og Tosse Grefve.

Tord af Hafsgaard sender sin Broder ofver til Norge til Tosse Grefven om sin Hammer som hand hafver funden. Hvilcken hand ingenlunde vil antvorde fra sig med andre Vilkaar/ end at de skulle gifve hannem deris Søster/ Jomfru Fridlefsborg til Egte. Men de skuffe hannem/ og sende deris Fader udi hans Sted/ saa at der holdis et selsomt Bryllup/ at Bruden slaar Brudgommen og Gesterne ihiel/ og drager saa der fra med Hammeren ꝛc. Er fast lige eens Digt og Fabel med Grefve Guncelins Vise/ som er tilforn omskrefvet.

XXII.

Det var Tord af Hafsgaard/ rider ofver de grønne Enge: Der tabte hand sin Hammer af Guld/ Og borte var den saa lenge. Saa vinder mand Sverckind.

2. Det var Tord af Hafsgaard/ hand taler til Broder sin: Du skalt fare til Nordnes Field/ og liuse efter Hammer min. Saa vinder mand.

3. Saa var Locke Leyemand/ setter sig udi Fædre Ham: Saa flifver hand til Nordnes Field/ alt ofver det salte Vand. Saa vinder mand.

4. Mit udi den Borgegaard/ og der agselet hand sit Skind: Saa gaar hand i Heyeloft/ for læden Tosse Græfve ind. Saa vinder mand.

5. Vær velkommen Locke Lejemand/ du vær vel-

kom-

kommen her: Hvor stander til udi Hafsgaard / og hvor stander Landet der. Saa vinder mand Sverckind.

6. Vel stander til paa Hafsgaard / og vel stander Landet der: Tord hafver sin Hammer mist / derfore da kommer jeg her.

7. Icke fanger Tord sin Hammer igien / du føre hannem saa for Ord: Under femten Fafne og Firetyve / der ligger hand grafven i Jorde. Saa vinder.

8. Icke fanger Tord sin Hammer igien / end siger jeg dig saa: Med minde I gifve mig Jomfru Fridlefsborg / med alt det Gods I aa.

9. Det var Locke Lejemand / setter sig udi Fædre Ham: Saa fløy hand tilbage igien / alt ofver det salte Vand. Saa vinder mand.

10. Mit udi den Borgegaard / der Agseler hand sit Skind: Saa gaar hand i Borgestue / for kieriste Broder sin. Saa vinder mand.

11. Icke fanger du din Hammer igien / der maa du lide paa: Med minde hand fanger Jomfru Fridlefsborg / og alt det Gods vi aa. Saa vinder.

12. Der til svarede den stolte Jomfru / paa Bencken som hun sad: I gifve mig helder en Christen Mand / end denne Trold saa leed.

13. Da ville vi tage vor gamle Fader / saa vel vi børste hans Haar: Førre vi hannem til Norden Field / for mig hand Brud fremgaar. Saa vinder.

14. Førde de den gamle unge Brud / førde hende i Bryllups Gaard: Det maa jeg for sanden sige / der var ey Guld for Lægeren spard. Saa vinder.

15. Saa toge de den vane Brud / sette hende paa Bur-

Brudebenck: Forre da gick hand Tosse Grefve/ hannem lystet for Bruden at skencke. Saa vinder.

16. Femtan Oxe Kroppe dem aad hun op/ der til Tredive Svine-Flycke: Siu hundrede Brød hendis Maaltid var/ førend hun begered at dricke.

17. Vel Tolf Lester Øll dem dræck hun ud/ førend hun kunde Torsten slycke: End dræck hun ud den Hancke Balie/ saa tog hun til at hicke.

10. Tosse Grefven gaar ad Gulvet frem/ sine Hænder monne hand vride: Hveden er os den unge Brud/ hun vil saa meget æde.

19. Tosse Grefve taler til Kielder Svend/ forsømme du Tappen icke: Her hafver giest saa underlig en Brud/ saa meget vil hun dricke.

20. Svarede det liden Locke/ og smiler hand under Skind: I Otte Dage hafver hun ædt/ saa saare da stunder hun hiem. Saa vinder hand Sverckind.

21. Melte det leden Tosse Grefve/ og saa tog hand paa: I kalde mig at de Taffel Svenne/ bede dem for mig indgaa. Saa vinder hand.

22. I hente mig ind den Hammer af Guld/ jeg vil den gierne ombære: Kand jeg ellers ved Bruden skillis/ enten for Skam eller Ære.

23. Otte da vare de Kæmper/ som Hammeren bare ind paa Træ: Saa lagde de den saa smildelig/ tvert øfver Brudens Knæ.

24. Det da var den unge Brud/ tog Hammeren i sin Haand: Det vil jeg for sanden sige/ hun vende den som en Vaand.

25. Først slog hun Tosse Grefve/ den Trold baade læd og lang: Saa slog hun de andre smaa Trolde/

de/ at Dørren den giordis dem trang. Saa vinder hand Sverckind.

26. Sorgfuld da vare de Geste/ og alle de Nordnes Mænd: De finge Hug og dødelige Saar/ der af saa blegnedis Kind.

27. Det var Locke Løyemand/ monne sig saa vel omtencke: Nu ville vi fare hiem til vort Land/ og spone vor Fader en Encke. Saa vinder hand Sverckind.

Alf i Odderskier.

Alf eller Ulf i Odderskier hafver tvende Sønner/ Helmer Kamp og Angelfyr. De bedis begge til Kongens Daatter af Opsal. Og kommer der ofver udi saa haard en Kamp at de paa begge sider gifver hver andre deris Bane Saar. Og end kommer Faderen til dennem/ forend de døe/ og dræber self udi sin Harm Helmer Kamp/ og begge Brødre blifve saa lagd udi en Graf. Blandis her Historie og Fabel tilsammen/ som udi saadanne Digt brugeligt er.

XXIII.

Alf hand boer i Oddeskier/ er rig og bold med Alle: Saa raske da hafver hans Sønner to/ de lade sig Kæmper kalde. Og nu drifver Ulfven paa hviden Sand for Norden.

2. Alf hand boer i Odderskier/ hand hafver de Sønner saa snilde: De ville til Kongens Daatter bede/ alt udaf Opsals Felde. Og nu drifver Ulfven paa hviden Sand for Norden.

3. Det var ungen Helmer Kamp/ hand beder sadle sin Hest: Vi ville ride hos op paa Land/ og Kongens Daatter at feste.

4. Det var ungen Angelfyr/ hand beder opsadle

sin

sin Hest: Og vi ville ride til Opsal / skulde Jorden end under os bryste. Og nu drifver Ulfven paa hviden Sand for Norden.

5. Der de komme i den Borggaard / der agselet de deris Skind: Saa ginge de udi Høyeloft for Kongen af Opsal ind. Og nu drifver Ulfven.

6. Ind kom ungen Helmer Kamp / og stæddis hand for Bord: Herre ville I mig eders Daatter gifve / I vide mig strax Ansvar.

7. Ind kom ungen Angelfyr / og hannem skinde Guld paa Haand: Konge gif mig Daatter din / og ramme saa self af Land.

8. Melte det Kongen af Opsal / svarede hand saae der til: Icke gifver jeg min Daatter Mand / uden den hun hafve vil.

9. Hafver Tack kieriste Fader min / at I satte Kaaret hos mig: Jeg lofver mig Ungen Helmer Kamp / hand blifver vel Mand for sig. Og nu drifver Ulfven paa hviden Sand for Norden.

10. Icke vil jeg hafve Angelfyr / hand er saa læden Trold: Saa er Fader og saa er Moder / og saa er Slegt med alle. Og nu drifver Ulfven.

11. Det svarede ungen Angelfyr / hand blef i Huen saa mod: Vi gaa os til Borggaarden / vi fegte der om hende baade. Og nu drifver Ulfven paa.

12. Det melte Kongen af Opsal / hand svarede saa der til: Sværdene de ere skarpe og Drengene ere raske / de maa vel prøfve got Spil.

13. Alf hand stander i Odderskier / hand lyder ofver de Felde: Da maatte hand høre saa lang en Vey / hans Senners Sverde gelde.

14. Det

14. Det herde Alf af Odderskiær / saa vit ofver grønnen Hede: Hvad monne mine Sønner gange udi Haande / hvi monne de være saa vrede. Og nu drifver Ulfven paa hviden Sand for Norden.

15. Hand tofvede da icke meget lenge / hand sprang til Ganger rød: End kom hand til Opsal / førend hans Sønner ginge til Ded.

16. Sig mig ungen Helmer Kamp / Søn Allerkieriste min: Hvorfore rinder dig Blodige Strømme / saa stride fra Kiød og Been.

17. Det svarede ungen Helmer Kamp / sin Vaande hand klagede saa: Det giorde Angelfyr Broder min / hand kunde icke Jomfruen faa.

18. Jeg hafver vel femten Ulfs Saar / de ere med Edder blandt: Hafde jeg ickun et af alle dem / jeg kunde icke lefve en stund.

19. Hør du ungen Angelfyr / og kieriste Søn min: hvorfor sider dit gode Sverd / saa ilde i Haanden din. Og nu drifver Ulfven paa hviden Sand.

20. Derfore sidder mit gode Sværd / saa ilde udi min Haand: Jeg hafver vel atten Ulfs Saar / det er min høyeste Vaande. Og nu drifver.

21. Jeg hafver vel atten Ulfs Saar / og ere mig alle saa onde: Hafde jeg ickun et af dem / jeg lefde icke en Stunde. Og nu drifver Ulfven.

22. Det var Alf af Odderskier / hand vrider op Eegen med Roed: Hand slog til Ungen Helmer Kamp / det hand falt ded til Jord.

23. Nu da ligger de Kæmper to / de ligge baade i en Graf: Og Kongen gifver vel Daatter sin / den Svend som hun vil hafve.

24. Sor-

24. Sorger hand Alf af Odderskier/hans Sønner ere slagne ihiel: End raader Kongen af Opsal/ for kieriste Daatter sin self. Og nu drifver Ulfven paa hviden Sand for Norden.

Svend Felding.

Om denne Svend Felding/ hvo og hvedan hand hafver været/ ere adskillige Meeninger. Vjsen figer at hand hafver boet paa Helsingborg/ maa vel skee paa Selufsborg. Thi det er alle Mænd vitterligt/ udi Aarhuus Stigt / at hand hafver været Bosæt / og Barnfød udi den skonne Egn imellem Aarhuus og Hothersnes. Og vises endnu hart ved Aarkier udi Skofven hos Athel Veyen Spegels Huus/ som mand kalder det/ og kort Tid forleden hafver været afbrøt / der som Svend Feldings Staald skulde været/ Og hand der skulde bundet sine Hesse i Jernlæncker/og det saa dannet/at Vandet af den Beck der hos/ skulde løbet igiennem Staalden. Men dette er vist og fast/at Erlig og Velbyrdig Mand salig Jørgen Rostrup/ paa Selus Skofgaard udi sin Tid fant paa fornefnde Gaard en muret Grundvold og Nederdeel af et Huus / som Svend Felding skulde boet paa. Og sees der endnu paa denne Dag Vinduerne og Dørre der paa. Og er tilstæde en mægtig stoer Kaaber Gryde/ som der blef funden udi Grunden under den grønne Muld. Der fands og samme Tid et Harnisk og et langt bret Sverd / som en Tid lang hengde der i Borgstuen. udi Selus Kirckebog findis indtegnet fore udi Calendario / paa Latine skrefvet/ at den gamle Svend Felding er død paa S. Matthiæ Apostoli Dag. Hans Hustru Aase paa S. Michaelis Dag. Deris Daatter Ingret paa S. Posvels Omvendelsis Dag/ og hendis Søn paa neste Søndag efter Aske Onsdag. Men dette feiler her/ at Aars Tallet er icke her hos antegnet. Saa mand icke kand vide til visse paa hvad Tid / enten Svend Felding den unge eller gamle hafver levet. Her fandtes vel en temmelig lang Kampesteen / liggendis strax inden Kirckedørren/ med Sex Vers Rune Bogstafver paa / hvilcken tilforn hafde ligget op imod Choret. Bogstafverne vare meste parten ukiendelige og en deel henslidne. Hafver uden Tvist

været

været denne Slegtis Ligsteen / som videre skal omtalis en anden sted.

Der findis endda en anden Vise om Svend Felding / som vi sette her nest efter / paa det mand kand see / at det uden Tvist hafver været en Slegt her udi Riget. Og er mueligt den første der hafver været en Slegfred af Kongelig Stamme / som vi her efter i samme Vise skulle faa at høre.

XXIV.

Svend Felding hand sider paa Helsingborg / og Kroser hand af sin Færd: Og hand var sig baade mild og blid / hand giordet sig med sit Sværd.

2. Svend Felding lofver sig en Pillegrims gang / alt ind til Rom at gange: Og det lofvet hver Danske Pillegrim / at hand skulde did komme.

3. Og de rede ud af Dannemarck / de vare icke Pillegrime uden to: Og de geste dennem udi en Stad / hand heder Høfdingsø.

4. Og de geste dennem udi en Hofvet-Stad / hand heder Hefdingsø: Og de geste dennem en stolte Jomfru / hun var saa væn en Moe.

5. Hun sætte Svend Felding øfverst til Bord / blant andre Riddere i Skare: Og i da spurde den stolte Jomfru / alt hveden de kommen vare.

6. I ere ingen fattige Pillegrim / os hafver i Aften gest: Jeg seer det paa eders Skiorte smaa / hun er med røde Guld fest.

7. Jeg seer det paa eders Skiorte smaa / hun er med røde Guld fest: At I er Kongen af Dannemarck / thi ville I vide vort beste.

8. Icke er jeg Konning af Dannemarck. Og jeg rider ey saa sterck: Jeg er en fattig Pillegrim / fød i Dannemarck.

9. Hør I det min stolte Jomfru / I lader eder icke fortycke: Der fødis end Børn i Dannemarck / og end hver med sin Lycke.

10. Og alt da sad den stolte Jomfru / og syde hun Silke-Søm: Hver en Søm alt der syde / hendis Øyne runde udi Strøm.

11. Og høre I det min stolte Jomfru / og hvi sørge I saa saare: I sige mig noget af eders Vaade / Jeg løser eder af denne Fare.

12. Her er en Riser paa vort Land / hand vil vort Land forøde: Og hand vil icke have andet til Kaast / end Fruer og Jomfruer til Føde.

13. Her er en Trold paa vort Land / hand vil vort Land fordrifve: Uden vi kunde faa den samme Mand / som Dysten tør med hannem ride.

14. Jeg haver det alle mine Dage hørt / de Danske Mænd ere saa fromme; Jeg tacker nu Gud i Himmerig / her motte en af dennem komme.

15. Og havde jeg Hest og havde jeg Harnisk / min Ryg var ret til maade; Da vilde jeg for eder min stolte Jomfru / med hannem bryde en Stage.

16. Og de lede frem tre hundrede Heste / og de vare alle hvide; Den første Svend Felding sin Sadel paa lagde / hand bugnet til Jorden som en Tige.

17. De lede ud de Spanske Ørs / deris Øyne vare meget liuse; Svend Felding strøg dem Temme ofver Hofvet / saa snart lode de sig kyse.

18. Og det var Herre Svend Felding / hand klager sig saa saare; Og havde jeg en Hest af Dannemarck / havde a dt af Dannemarcks Føer.

13. Jeg førde mig udaf Dannemarck / vel femten gode

gode Guldringe; Hafde jeg en Hest af Jutland/ de skulde alle for hannem springe.

20. Og der kom gangendis en Møller-Mand/ saa listelig ofver denne Marck; Og jeg hafver mig en dannebroget Hest/ er fød i Dannemarck.

21. Og jeg hafver mig en dannebroget Hest/ er fød i Sæbylund; Hver den gang hand til Mollen gaar/ hand bær vel femten Pund.

22. Hør du goden Møller/ du lad mig Hesten see; Ere vi begge Danske to/ vi bestyre vel Valske Tre.

23. Den Tid den Hest og hand kom frem/ hand var som Melleren sagde; Med høyen Hoft og breden Bringe/ Svend Felding sin Sadel paa lagde.

24. Hand drog af sine Handske smaa/ hans Hænder vare meget hvide; Og self giordet hand sin gode Hest/ paa Svenden torde hand icke lide.

25. Hand giordet sin Hest med Sadelgiord/ og saa med Sadelgiorde Tre; Det første Hesten hand ragte sig/ og sønder ginge alle de.

26. Hand giordet Hesten saa ofvermaade fast/ og mest alt ofver det tycke; Hesten falt for hannem paa Knæ/ og Giorden udi tj stycke.

27. Og jeg gick mig af Dannemarck/ med femten gode Guldringe; Hafde jeg en Sadelgiord for dennem/ da vilde jeg lade dem springe.

28. Sende J Bud saa bradelig/ hen ofver den grønne Hede; J lade den skenne Jomfru tilsige/ hun lader Sadelgiord rede.

29. Femten vare de stolte Jomfruer/ som slynge de Guld med alle: Førend de kunde faa den Sadelgiord/ Svend Feldings Hest kunde holde.

30. De Fruer af Hummer de Fruer af Pommer/ og mange Jomfruer fleere: De slynget baade Guld og Silcke Tog / som Dannebroge skulde bære.

31. Det var aarle om Morgen / den Sadelgiord var rede: Siu Alne lang og Qvarteer tyck / fem Spande udi sin Brede.

32. Den Tid den Hest hand var nu giord / og da var hand saa vred; At ingen af Østerige Kongens Mænd torde til hannem see.

33. Og hør du det min gode Hest / og hafver du Mandevyd; Jeg skal dig en Pricke linne / alt før jeg stiger til dig.

34. Og hør du det min gode Hest / du spiller som Bucke-Kid; Her maa I see alle Tydske Riddere/ hvad Danske Mand hafver for Sæd.

35. I tage nu det kronet Sper / jeg hafver det forlofvet at føre; I henter mig hid en Skudemast/ jeg megter hende vel at røre.

36. Det første Reed de sammen rede / Diefvelen hand var fuld sterck; Deris Heste begge i Knæene/ ginge / og Sperene dref i Marck.

37. Og det er ingen Dyst at ride/ jeg vil ickun Hesten prøfve; Du møde mig i Morgen paa denne Stæd / jeg skal dig en Krog-Stød gifve.

38. Svend Felding gaar sig om Kirckegaard/ lader sig fuld vel berette; Og saa loed hand sin Brynie beslaa/ vor HErre loed hand i sætte.

39. Og høre I det min stolte Jomfru / I lader eder icke fortycke; Enten skal hand Sadelen remme/ eller Halsen udi tre stycke.

40. Og de fulde ud af Staden med / tillige baade

de Mand og Qvinde: Gifve det GUd Fader i Himmerig/ Svend Felding hand maatte vinde.

41. I legge nu bort det smale Sper/ som I ere van at føre; I tage mig hid min gode Staalstang/ udi Danmarck loed jeg den giøre.

42. Det andet Reed de sammen rede/ de Hellede vare begge saa vrede; Troldens Hals brast sønder i to/ hans Hofvet dref langt i Hede.

43. Hans Hofvet udi ni/ hans Ryg udi fem/ hans Been i femten stycke; Saa reed hand til den stolte Jomfru/ hannem lysted da først at dricke.

44. Ud da ginge de Riddere ni/ de toge Svend Felding af Hest; Lande og Rige vi eder antvorde/ Jomfruen om I ville feste.

45. Jeg hafver mig en Jomfru fest/ udi Østerlands Konge-Rige; For siu Tønder af det røde Guld/ jeg vil hende icke svige.

46. I lade ickun bygge et murede Huus/ foruden ved Høfdingsø; I spare der aldrig for Danske Pillegrim/ enten god Vin eller Brød.

47. Der sparis icke for Danske Hofmænd/ enten Vin eller fuld got Brød; De bede got for Svend Feldings Nafn/ hand er for langen Død.

Svend Felding fører Dronning Judte ind i Danmarck.

Ut denne Svend Felding skal være den samme som den formere Vise omtaler/ siunis icke troligt. Thi denne Historie lader sig ansee at være noget yngre end den anden formerte Digt. Om det hafver været den unge Svend Felding eller en anden nefnd efter dennem eller udi Slegtet/ lader jeg hver sin Meening. Dog stemmer det ofver et/ med den almindelige Tale/

at hand hafver været Slegfred / og dog i stoer Ære / Agt og Myndighed. Som det var Sædvandligt med Fredle-Børn baade her udi Riget og i Norge udi gamle Dage. Det siunis at der er kommen en Nag imellem hannem og den unge Dronning / som hand hafver ført Kongen i Landet / og den kand icke endis / med mindre end at hun giører en af sine beste Kæmper ud paa hannem / som biuder hañem til Kamp. Udi hvilcken Kamp Herr Svend beholder Marcken / og dræber Herr Peder Kæmpe / en af hendis fornemste Mænd hun hafver ført i Landet med sig. Hvor udaf hun haardelige forternis / dog hun icke kand fremme sin Villie som det tilbørligen er / at hvercken de Høye eller Lave lade sig tage Regimentet fra / af den forderfvelige Eva / om hvilcken der siges: Qvia obedivisti voci uxoris tuæ &c. Derfore kom all Ulycke.

XXV.

Der stunder indtil Danmarck / saa mangen ærlig Mand; Did komme fleere Tydske Riddere / end jeg nu nefne kand. De stunde indtil Danmarck.

2. Det var Danner Konning / hand heder paa Svenne to; J bede Herr Svend Felding / i Salen for mig indgaa.

3. Ind kom Herr Svend Felding / og steddis hand for Bord; Hvad ville J Danner Konning? hvorfore hafve J send mig Ord.

4. Her du kiære Svend Felding / du skalt mit Ærende bortfare; Du skal indtil Tydskland at hente min Hiertens kiere.

5. Skal jeg fare til Tydskland / og hente eders hiertens Kiere; Da vide J vel Danner Konning / jeg kand icke alleene være. De stunde ind til.

6. Hundrede Riddere saa vel Jernklædde / og dem skulle J mig faa; Self vil jeg min Kiortel og Kaa

Kaabe/ med Maard og Sabel underslaa. De stunde ind til Danmarck.

7. Vunde de op deris forgylte Seyl/ saa høyt i forgyldene Raa; Saa seyle de ind til Tydskland/ vel mindre end Maaneder to.

8. Der kaste de deris Ancker/ alt paa den hvide Sand; Det var Herre Svend Felding/ hand træn der først paa Land. De stunde ind til.

9. Mit udi den Kongens Gaard/ og der agselet de deris Skind; Saa gaa de udi Høyeloft for Kongen og Dronning ind. De stunde.

10. Hel sidde I høybaarne Konning/ alt ofver eders breede Bord; Kongen udaf Danmarck/ hand hafver send eder Ord. De stunde ind til.

11. Tage I disse Danske Riddere/ og sætte I dem til Bord; Det skeede icke med det seeniste/ hand vider de Herrer Ord. De stunde ind til.

12. Det svarede Herr Svend Felding/ det første hand Judte lille saae; Skam da faa dine Hænder to/ som dine Dyne skulde toe.

13. Skam da faa den Tieniste Qvinde/ som dig skulde Vandet tilbære; Det er sæd i Dannemarck/ de Freickener holdis til Tugt og Ære.

14. Hør du Herr Svend Felding/ du spotte mig icke af Harm; Jeg hafver det for sanden spurt/ du est et Slegfred Barn.

15. Er jeg end et Slegfred Barn/ da hafver jeg Frender hin beste; Da maa jeg slide Skarlagen red/ og ride med hundrede Heste.

16. Det er aldrig saa arg en Skalck/ hafver hand et par rede Hose; Hvor hand kommer i Tydskland/

hand kalder sig være en Rose. De stunde ind til Danmarck.

17. Det er aldrig saa arg en Svick / hafver hun en spranget Hue; Hvor hun kommer i Danmarck/ hun lader sig kalde en Frue.

18. Hvad hielper os vi tøfve her/ Tiden den monne skride; Min Herre hand lengis hvor os monne gaa/ det vilde hand gierne vide.

19. Ville I følge/ da er det Tid/ jeg giør min Herre hans Villie; Den Gud som eder sammenføyer/ kand eder og snart atskille.

20. Det var Herr Svend Felding / tog Judte lille i sin Arm; Satte hand hende i Boncken ned/ det gialdt i hver hendis Tarm.

21. De vunde op deris forgyldte Seyl/ saa høyt i forgyldene Raa; Seylede de ind til Danmarck/ mindre end Uger to.

22. Det var Herr Svend Felding / hand styret sin Snecke til Land; Det var Danner Konning/ hand render sin ganger paa Sand.

23. Det var Herr Svend Felding / hand vefter op med sin Hat; Herre/ I sprenge icke Ørs i Dag/ vi hafve icke Fryden faat.

24. Toge de strax den unge Brud / førde hende paa det Land; Hende times baade Hæder og Ære/ saa vel af Qvinde som Mand.

25. De satte hende udi den forgylde Karm / med Ædlesteene besæt; Den gaf hende Danner Konning / førre hand tog hende til Egte.

26. Lidet Got mand høyt skal sætte / og sielden see der til/ der er saa mangen udi Brudskebens Ferd/ saa un-

underlig løber det Spil. De stunde ind til Danmarck.

27. Det svarede Jomfru Judte lille / det første hun Brudehuset saae ; Skam da faa de Tømmermænd som her lagde vind paa.

28. Skam da faa de Tømmermænd / som her toge Øll og Mad ; Saa faa hand Herr Svend Felding/som var Høfvitzmand der ad.

29. Det melte Herr Svend Felding/ hand kunde den Spot ey lide ; Vende Jeders Vogn omkring/ ad Tydskland lade I skride.

30. Stolpene ere af Silie/og Naslene ere af Eeg ; Dig burde icke Jomfru Judte lille / hos Danner Konning at ligge.

31. Det melte Herr Peder Kæmpe / hand var en Helled sterck / i Dag saa vil jeg dyste med dig / om Ørs og hundrede Marck.

32. Nock saa hafver jeg Guld og Pendinge/og der til Pendings Værd ; Jeg vil dyste med dig i Dag/ for alle Jomfruers Ære.

33. Det første Reed de sammen rede / de Hellede vare baade saa sterck ; Sønder gick Svend Feldings Sper/ deris Skiolde dref langt i Marck.

34. Da loe hun Jomfru Judte lille / hun smilet under Skarlagen skion. Saadanne ere alle mine Hofmænd/ jeg førde i Danmarck ind.

35. Det var Herr Svend Felding / hand render til det Brudehuus ; Herre/ I laane mig eders Ørs i Dag / jeg er af Dysten fuus.

36. Det svared Danner Konning/hand var hans egen Byrd ; Saa gierne laaner jeg dig Graabeen/

men du hafver icke Bleß her. De stunde ind til Danmarck.

37. De lede Graabeen af Staalden ud/ var haslet som en Orn; I faa hannem Herr Svend Felding/ hand er jo icke et Barn.

38. De ledde ud Snaren Graabeen / de lagde Guldsaddel paa; Det er vel meere end Vintre Nj/ hand sidst Solen saa. De stunde.

39. Det andet Reed de sammen reede / de Hellede vare saa vrede; Da knælede Herr Peder Kæmpes Hest/ hans Hofvet dref langt i Hede.

40. Da græd Jomfru Judte lille / af Harm hun Hænderne slog; Uselig jeg hid til Danmarck kom/ med sterckeste Hellede to. De stunde.

41. Da loe hand Danner Konning / hand smilede under Skarlagen rød; Saadanne ere alle de Danske Hofmænd/ Som jeg gifver Klæde og Føde.

42. Aarle om Morgen det var Dag/ Frue Judte kredte Morgen Gafve; I gifve mig Herr Svend Feldings Hofvet/ og andet vil jeg icke hafve.

43. Jeg skal gifve dig rige Borge og Slot / der til stor Rigdom at volde; Du fanger icke af mine Danne Svenne/ som jeg skal Landet med holde.

44. Det svarede Herr Svend Felding/hand stod for sig alleene; Knæler jeg for Judte lille i Dag/ da bryste strax begge mine Beene. De stunde ind til Danmarck.

Her Ribolts Kamp med Dragen og Aller hin stærcke.

Hvo denne Konning af Odal eller Aller hafver været/ kand intet vist foregifvis. Maa vel skee/ denne er en Svenster

Digt/

Digt/ uden Tvist gammel/ som siunis af denne Eventyr/ om denne Drage/ som mand i fordum Tid hafver haft meget at skaffe med. At mand meente der skulde været saadanne Diur til/ som skulle ligge under Jorden udi store Bierge/ paa Guld og Sølf og saadanne dyrebar Liggendefæ. Hafver dog ickun været Sathans Spøgeri/ som hand hafver kogtet med for dem som lefvede udi den Hedenske Blindhed og Vildfarelse/ &c.

XXVI.

Jeg seer saa mangt et Orlog Skib/ under deris forgyldene Brande: Der er Aller Kæmpe hin stercke/ hand agter sig hid til Lande. Det v. h. r. r. e.

2. Kaste de deris Ancker paa den Grund/ de glædis ved den Hafn: Tog hand Aller Ahre i Haand/ hand sprang af fremmer Stafn.

3. Der de komme udi den Borggaard/ der agselet de deris Skind: Saa ginge de udi Høyeloft/ for Kongen af Opsal ind.

4. Hel sidde J Kongen af Opsal/ en Herre ofver eders Bord: Ville J mig eders yngste Daatter gifve/ J vide mig god Ansvar.

5. Det var Kongen af Opsal/ hand tøfvede icke ret lenge: Vi drage først under Vidrichs Vold/ og prøfve der vore Hof-Drenge.

6. Saa snart var Brynie af Bielcken rykt/ og Hielm ofver Hofvet kast: Saa seylede de under Vidrichs Vold/ de gafve sig ingen Rast.

7. Ribolt tog sin Staalstang paa Bag/ hannem lystet at see den Dantz: Hand tenckte paa Seyer af Aller at vinde/ hand tenckte paa Ære-Krantz.

8. De sloge sammen med all deris Magt/ ingen vilde

vilde hin anden vige: Saa mangen Heldt satte Lifvet til/ sin Herre ey vilde svige.

9. Aller hug/ fast meere hand skiød/ hand sprang i Kongens Snecke: Kongen hand blegnet som et Lig/ under sit forgylte Tecke.

10. Tack hafve rige Herr Ribolt/ hand var saa sterck i Fafn: Hand slog Aller i Hafvet ud/ ofver Kongens forgylte Stafn.

11. Aller kom udi saa liden en Baad/ saa raskelig monne hand ro: De skiøde til hannem med hvassen Straale/ hannem kunde dog ingen naa.

12. Kongen af Opsal vender sig om/ og seer udi den Søe: Hisset seer jeg en ryst galen Mand/ hand seyler som Fuglen floy.

13. Jeg er ingen ryst galen Mand/ men mig tvinger Hafsens Nød: Dragen hafver borte mit meget røde Guld/ thi var jeg heller nu død.

14. Er det Aller som du siger af/ du dølie det icke til Skade: Du sige os af det Fæderne Land/ den Drage ville vi vel raade.

15. Hvor kunde I komme til det Land/ og træde den Drage under Foed: Her er imellem saa dybt et Vand/ og Vinden er eder imod.

16. Er her imellem den stride Strøm/ vil Boren icke med os staa: Da hugge vi ned den store Skof/ vi giøre der af en Bro.

17. Høre I det rige Herr Ribolt/ kunde I Dragen ofvervinde: Da gifver jeg eder Kolebrand/ og andet hvad der er inde.

18. De vunde op Seyl saa høy udi Raa/ saa finge de Boren hin blide: End komme de der som Dragen var/ førre Aller fick det at vide.

19. Her

19. Herr Ribolt støtte paa Bierget saa hart/ Staalstangen monne hand oplette: Gif mig Kolebrand det gode Sværd/ eller jeg skal med dig trætte.

20. Icke fanger du Kolebrand i Dag/ det Sværd er mig saa kiær: Det kommer aldrig udi din Haand/ medens Lifvet i mig er.

21. De slogis i Dage de slogis i to/ den tredie Dag at qvelde: Herr Ribolt stoed saa Mandeligen/ den Drage monne hand felde.

22. Saa tog hand det røde Guld/ som hand kunde allermest bære: Der hand kom under Vidrichs Vold/ mødte hannem Tidende verre.

23. Kongen af Opsal er slagen ihiel/ der af saa yppis den Qvide/ slagne ere alle dine Brødre siu/ som troligen med hannem stride.

24. Dette fortrød hannem rige Herr Ribolt/ hand blef saa gram i Hu: Da gick Kolebrand i hans Haand/ som brendende Ild og Lue.

25. De slogis i Dage de slogis i fem/ førend den Kamp fick ende: Herr Ribolt hug paa Allers Brynie/ at Odden i Hiertet vende.

26. De Kongens Mænd gaar i Gaarde/ og Volden der de slaar: De spottede den nøgen Herr Ribolt/ hans Kiortel saa paltug var.

27. Mine Klæder ere refne som I maa see/ for Jomfruen vil jeg det kære: Vi sende til hende den Hampe Vef/ den sømmer dig best at bære.

28. Det da svarede den Jomfru fiin/ for hun Herr Ribolt kiende: I spotte icke saa denne fremmet Mand/ langt bedre maa vi hannem hende.

29. I legge bort den graa Hampe Vef/ den bør

hand

hand ey at slide: Fast bedre da er det Silcke Tield/ paa Jorden under hannem at brede.

30. Hand vog Aller den Kæmpe sterck/ hand kunde hannem ey undvige: Saa hefnde hand min Faders Død/ sine siu Brødris tillige.

31. Der lefver ingen i all Verden til/ min Faders Lande skal hafve: Tager jeg self den Ridder bold/ det blifver min Morgen-Gafve. Det v. h. r. r. e.

Her indtil hafve vi hørt de fornemiste gamle Kæmpe-Viser/ som gengs hafve været iblant den meenige Mand/ og kand dette holdis for den Første Part af denne Vise-Bog. Den Anden Part er om Kongernis Bedrift og den Deel som dennem kommer ved/ udi Besynderlighed og allermest om vore egne Danske Konger og Dronninger/ om hvilcke vi skulle faa nogle smucke gamle Viser at høre. Udi den Tredie Part af denne Bog/ sette vi Adelske Personers og andre mercklige Mænds Bedrifter/ og seldsomme Eventyr som sig i Riget begifvet hafver.

Den Anden Part af denne Vise-Bog.

Eline Bondens Hustru af Villenskof.

Udi denne og disse Ni eller Ti efterfølgende Viser / gifves saare megen Underlighed / med Konge-Borns Forskabelse og anden Tilfald / som dennem i deris Ungdoms Aar er vederfaren. Er ickun Poetiske / som fast alle gamle Landskabs Historier / saa vel som vore Danske ere beblandede med / og optegnet for Tidsfordrift / at mand med saadanne seldsomme og u-sædvanlige Hendelser / vilde bevege Menniskens Tungmodighed til Lyst og Glædskab. Vil og nogen giøre her paa anden Mythologiske Udleggelse / som og Liices Forskabning / hun giorde paa Ulyssis Staldbrødre / det være hver Mand fri fore.

I.

Der ligger en Vold i Vester Haf / der agter en Bonde at bygge: Hand fører did baade Høg og Hund / og agter om Vinteren der at ligge. De vilde Diur og Diurene udi Skofven.

2. Hand tager med sig baade Hund og Hane / hand agtet der lenger at være: De vilde Diur i Skofven ere / de gifve fast ofver hannem kære.

3. Hand hugger Eeg / og hand huggger Silie / og Bøg saa monne hand felde: Det fortred den grumme Trold / at hand skulde hafve den Velde.

4. Hand hugger Stolper og hand hugger Bielcker / og lader sig saare forhaste: Spurde det de Trolde i Bierget vare / og hvo bancker her saa fast.

5. Det

5. Det da melte den mindste Trold/ hand var icke større end en Myre: Her er kommen en Christen Mand/ den maa jeg visseligen styre. De vil Diur og Diurene udi Skofven.

6. Op da stoed den første Trold/ og seer hand sig omkring: Vi gaa os til Bondens Gaard/ og holde med hannem der Ting.

7. Hand hugger her bort all Skof og Skiul/ det er os meget til Brast: Hand skal gifve mig Hustru sin/ saa faae de Skam og Last.

8. Alle de Trolde i Bierget vare/ de lætte sig i en Dantz: De lackede sig at Bondens Gaard/ saa lange hengde deris Svantz.

9. Hunden hand gior i Gaarden/ Hiorden tuder i sit Horn: Ørnen skricker og Hanen galer/ som Bonden hafde gifvet sit Korn.

10. De vare Siu og Hundrede Trolde/ de vare bade grumme og lede: De vilde giøre Bonden et Gæstebud/ med hannem baade dricke og æde.

11. Bonden udaf Villenskof/ de Trolde giennem Vindvet saae: Hielp mig nu JEsus Mariæ Søn/ disse Trolde de agte mig paa.

12. Hand slog Kors i hver den Vraa/ og mest udi hans Stue: Forfærdedis nogle de Trolde der ved/ de fleye at villende Skofve.

13. Somme fleye Øster/ og somme fleye Vester/ nogle fleye Ner paa: Nogle fleye ned i dybene Dale/ jeg troer de ere der endnu.

14. Det da var den mindste Trold/ hand ind at Dørren træn: Hand vilde icke for Tegnelse fly/ hand agtede Bonden stoer Meen.

15. Den

15. Den Hustru fant det snilde Raad / hun satte den Trold til Bord: Hun sette for hannem baade Øll og Mad / gaf hannem saa gode Ord. De vilde Diur og Diurene udi Skofven.

16. Hør du Bonden af Villenskof / hvad jeg her siger til dig: Hvo hafver gifvet dig den Forlof / at du maatte bygge hos mig.

17. Vilt du bygge og boe hos mig / du skalt det hafve i minde: Du gif mig kieriste Hustru din / og hende saa vil jeg vinde.

18. Det da svaret den uselig Bonde / som GUD gaf hannem i Sinde: Eline hun er mig saa kier / fra mig tager du icke hende.

19. Hand svarede Trolden som hand torde best / lad mig min Hustru beholde: Tage du bort baade Gods og Pendinge / det gifver jeg dig at volde.

20. Da skal jeg tage baade Eline og dig / og trade eder under min Foed: Saa vil jeg tage dit Self og Guld / og skiule det under min Boed.

21. Bonden og hans gandske Tiunde / de radis af stor Nød: Langt bedre er hun eene fordrefvet / end vi ere alle forød.

22. Op da stoed den vildraadige Bonde / hand var saa fuld af vaande: Gaf hand Eline Hustru sin / den unge Trold i Haande.

23. Da blef hand fro og sprang omkring / hand tog hende i sin Arm: Hun blef bleg om Kinder mest / hendis Hierte var klemt med Harm.

24. Det da melte den bedrøfvede Qvinde / hun felder saa modige Taare: HErre Gud naade mig elendige Viif / min Lycke blef mig saa haarde.

25. Jeg aadte mig saa væn en Mand / som gange maatte paa Jord: Skal jeg nu med denne lede Trold / nedis til at drifve Hoer. De vilde Diur og Diurene udi Skofven.

26. Hand mindte hende først og anden gang / hun giordis i Hiertet saa vee: End blef hand den lediste Diefvel / Mand kunde med Øyen see.

27. Der hand vilde minde den tredie gang / hun raabte paa Mariæ Søn: Da miste hand den lede Trolde Ham / og blef en Ridder saa skiøn.

28. Dette skeede under Linden saa grøn / den Ridder blef løst af Vaade: Dem skeede hvercken Last eller Brast / begge saa vare de glade.

29. Her du kieriste Eline / og du skalt blifve min Vif: Alt det Guld i Engeland er / det vil jeg dig nu gifve.

30. Jeg var mig saa lidet et Barn / der mig falt Moder fra: Min Stifmoder mig fra sig hensende / jeg blef til Trolden hin graa.

31. Jeg vil gifve din Hoßbonde Gafve / Guld og megen stoer Ære: Som mend ved Eline Bondens Hustru / du blifver min Hiertens kiære.

32. Du ædle Ridder vi tacke nu Gud / som os hafver frelst af Vaade: Lofve du dig en Jomfru væn / med Glæde saa lefve I baade.

33. Kand jeg dig selt til Egte icke faa / din Daatter vil jeg hafve: For alle dine Velgierninger stor / du fanger icke anden Gafve.

34. Tack hafve du Eline du vise Qvinde / jeg vil dig prise og ære: Kand jeg dig icke med Venskab faae / da maat du hiemme være.

35. Den

35. Den Bonde hand bygger nu paa sin Be/ og ingen gier hannem umage: Hans Daatter bær Kronen i Engeland/ hun hafver saa gode Dage. De vilde Diur og Diurene udi Skofven.

36. Nu hafver Eline Bondens Hustru / forvunden baade Angist og Harm: Hun er Moder at en Dronning/ sofver i Kongens Arm.

37. Først da fødde hun Daatter sin/ og saa denne unge Konge/ De tackede GUd paa alle Sider/ det maatte saa vel afgange.

38. Nu sider Eline lilles Datter/ hun raader ofver alt det Rige: Eline/ lefver med Bonde Mand sin/ de ere hver andens lige. De vilde Diur og Diurene udi Skofven.

Germand Gladen Svend.

Seldsom og underlige Indfald hafve vore gamle Danske Poeter hafd. Atskillige Eventyr hafve de taget sig fore/ at ofve sig udi/ og digte deris Viser. Saa at mand vel maa ligne dem baade med de Græckiske og Latinske Poeter/ som paa saadanne Fabel hafve mest erligen stafferede sig. Med denne Digt ville de Gamle uden Tvifl betegne den onde Fiendis Argelist: Og at mand giører et daarligt Løfte af et ubetenckt Mod / og lofver udi sin Nød / det som mand neppeligen kand holde for sin Død. Er her hos opsæt Kierligheds Spegel/ udi hvilcket sees at mange tit og ofte gifve sig i Vaade og Fare for hver anden/ og undertiden begge fare ilde der ofver/ og Sagen blifver dog icke disbedre ꝛc.

II.

Kongen og vor unge Dronning/ de side ofver breden Bord: De blefve dem saa mangt at tale/ alt om den salte Seferd. Saa flifver hand ofver ad Riin.

2. Kongen og vor unge Dronning / de seylede sig ofver Haf: Saa ilde var det for dennem begge / at Dronningen icke hiemme blef. Saa flifver hand ofver ad Riin.

3. Deris Skib begyndte at stande / saa stacket fra Lande lagd: Der kom flifvendis den vilde Rafn / vilde siuncke dem ned i Qvag. Saa flifver.

4. Er her nogen under Bølgen skiult / som Skibet holde maa: Jeg gifver eder baade Guld og Sølf / I lade os Boren faa. Saa flifver hand.

5. Hør du det du vilde Valrafn / du siunck os icke til Grund: Guld og Sølf saa skalt du faa / vel femten Besemer Pund. Saa flifver.

6. Guld og Sølf det agter jeg icke / jeg bedis en anden Gafve: Det du hafver under Beltet dit / det vil jeg af dig hafve.

7. Guld og Sølf det hafver jeg self / det dig icke hielpe maa: Det sidder under din Linde saa skien / jeg monne saa hart attraa.

8. Jeg hafver icke andet under min Linde / end mine Negle smaa: Sender mig GUd lefvendis til Land / jeg lader mig fleere slaa.

9. Saa tog hun de Negle smaa / hun kaste dem ud for Borde: Bort da fløy den vilde Valrafn / var glad hand fick det Ord.

10. Dronningen ganger paa hviden Sand / hun fick saa stoer en Harm: Merckte hun Germand Gladen Svend / at hand var qveg i Barm.

11. Det var icke der efter foruden Maaneder fem / Dronningen ganger i Høyeloft / hun føder en Søn saa væn. Saa flifver hand.

12. Fedt

12. Født blef hand en Aftens tid / de Christnede hannem om Nat : De kallede hannem Germand Gladen Svend/ de dulde hannem meden de maatte. Saa flifver hand ofver ad Riin.

13. Fostrede de hannem udi Vinter/ og vel i Vinter Nj: hand blef til den gefviste Dreng / mand vilde med Øyen see. Saa flifver hand.

14. Saa vel hand trefves/ saa vel hand voxte / sin Hest kunde hand vel ride : Saa ofte hans kiære Moder haynem saae / saa sørgeligen monne hun qvide. Saa flifver hand.

15. J vide mig det kiere Moder min/ J gifve mig her paa Svar: Hvi gremmer J eder saa jammerligen/ naar jeg for eder fremgaar.

16. Hør du Germand Gladen Svend / jeg maa for dig vel qvide : Du varst dig saa meget liden/ jeg motte dig Trolden gifve.

17. Hør J det kiere Moder min / J lade bortfare eders Vaande: Hvad Lycke GUd mig gifve vil/ den kand mig ingen forunde.

18. Det var om en Torßdag Morgen/ saa aarle om den Høst: Oben stoed den Fruerstue / der kom saa væn en Røst.

19. Jnd da kom den lediste Gam / hos Dronningen satte hun sig : Mindis eder Allernaadigste Dronning/ hvad J hafver gifvet mig.

20. Hun soer om GUd/ hun soer om Mend / og alt det hun svære maatte : Hun viste sig hvercken Daatter eller Søn/ den hun i Verden aatte.

21. Bort da floy den lediste Gam / hand gaf saa flemt et Skrig: Hvor jeg finder Germand Gladen

Svend/ da er hand gifven mig. Saa flifver hand ofver ad Riin.

22. Der Germand var fulde Femten Aar/ hannem lyster en Jomfru at lofve: Kongens Daatter af Engeland/ den Allerstieniste Jomfru.

23. Saa saare da monne hannem lengis/ hiem til sin Festemøe: Hvor skal jeg ofver Hafvet komme/ hen til den omflot Øe.

24. Det var Germand Gladen Svend/ tog ofver sig Skarlagen Skind: Saa gaar hand i Høyeloft/ for sin kiere Moder ind.

25. Jnd kom Germand Gladen Svend / var klæd i Skarlagen rød: Moder laaner mig eders Fædre Ham/ alt ofver den salte Søe.

26. Min Fædre Ham henger saa høyt paa Krog/ alle de Fædre vende neder: Drager du bort i fremmede Land/ jeg seer dig aldrig meere.

27. De Vinger de ere saa brede/ de ere saa vide under Sky: Lefver jeg mig til Sommer Dag/ jeg lader mig vercke en ny.

28. Hand sætte sig i den Fædre Ham/ hand fløy saa langt ofver Søe: Der mødte hannem den vilde Rafn/ de hviltis der under Øe.

29. Hand fløy op og hand fløy ned/ hand fløy alt saa Treſt: Der hand kom der mit paa Sund/ hand herde saa læd en Røst.

30. Vel mødt Germand Gladen Svend / hvor hafver du været saa lenge: Du varst dig saa liden og Sped/ din Moder mig dig skienckte.

31. Du lade mig fare/ du lade mig fløye/ at tale med Festemøe min: Naar jeg kommer tilbage fra hende/ vi sanckis her begge igien.

32. Da

32. Da skal ieg dig mercke / hvor som du flyver frem: Hvor du kommer blant Ridder og Svenne / du skalt mig icke forglemme. Saa flifver hand.

33. Hand hug ud hans høyre Øye / drack helten hans Hierte Blod: End kom hand til sin Festemøes Bur / for Villien den var goed.

34. Hand satte sig paa den Jomfrues Bur / saa Blodig og saa bleg: Alle de Jomfruer i Buret var / de tabte baade Skemt og Leeg.

35. Alle da sade de Jomfruer stille / gafve det saa lidet i giem: Foruden stolten Jomfru Adelutz hun kaste baade Sax og Sem.

36. Alle da sade de Jomfruer stil / de tabte baade Lyst og Gammen: Foruden hin stolte Jomfru Adelutz hun slog sine Hænder sammen.

Velkommen Germand Gladen Svend / hvor hafver I været i Leeg: Hvi ere eders Klæder saa blodig / hvi ere eders Kinder saa bleeg.

38. Farer vel kieriste Jomfru Adelutz / Jeg maa fra eder bortflifve: Den skal hafve mit unge Lif / mit Øye monne af mig rifve.

39. Saa tog hun en Selfslagen Kam / self kemte hun hans Haar: For hver det Haar hun paa hannem kemte / hun felde saa modige Taare.

40. For hver den Lock / hun paa hannem ridde / hun felde saa modige Taare: Alt forbandede hun hans Moder / hans Lycke hafde giort saa haard.

41. Det var stolten Adelutz / hun tog hannem i sin Arm; Forbandet være din onde Moder / som os forvolte denne Harm.

42. Her I kiere Jomfru Adelutz / I bande icke

Moder min: Hun kunde intet her udi volde / hver skal nyde Skæben sin. Saa flifver hand ofver ad Riin.

43. Hand satte sig i Fædre Ham / hand fley saa høyt under Sky: Hun sette sig udi en anden Ham / hun loed fast efter kny.

44. Vender eder kiere Jomfru Adelutz / I vende eder om igien: Eders Høyelofts Dør staar aaben / eders Nøgle ligge paa Steen.

45. Enddog min Lofts-Dør aaben staar / mine Nøgle ligge paa Steen: Dog skal jeg eder følge saa langt / som I finge eders Meen.

46. Alle de Fugle som hun saae og mødte / dem klippede hun saa smaa: Foruden den lediste vilde Rafn / og den kunde hun icke naa.

47. Det var stolten Jomfru Adelutz / hun fley ned med den Strand: Hun fand icke af Germand Gladen Svend / foruden hans høyre Haand.

48. Saa fløy hun saa vred under Sky / den lede Rafn at møde: Hun fley Vester og hun fley Øster / hun agter hannem self at døde.

49. Alle de Fugle som komme for hendis Sar / dem klippet hun sender i try: Der hun mødte den vilde Rafn / hun klippet hannem sender i Tj.

50. End fløy hun saa lenge paa vilden Heede / til hun af Sorgen døde: Det var alt for Germand Gladen Svend / hun lide den ynckelig møde. Saa flifver hand ofver ad Riin.

Verner Rafn.

Denne Vise følger den forgangen fast udi Meenigen og Digt. Vil og det samme paaminde / som om den anden til-

tilforn blef vørt. Er vel saft saa seldsomt / som det Ovidius udi sine Forvandlings Bøger forregiver. Saa at fremmede Nationer som af os med Herre-Skiold ere ofverwundne / skulle og icke udi saadanne Poetiske Paafund sinnes at være os ofver Haanden. Ingen skal være forbunden til at tage meere her af end hannem self got sinnes. For Tidkort er det paafunden / for det samme skal det og annammis / og ofves uden Vantro og Mißbrug.

III.

Rafnen hand fløyer op Aften / om Dagen hand icke maa: Den skal hafve den krancke Lycke / den gode kand icke faa. Men Rafnen fløyer om Aften.

2. Alt fløyer Vilden Verner Rafn / saa høyt ofver de Mure: Der blef hand var stolten Irmindlin / saa sørgendis i hendis Bure.

3. Hand fløy Sønder og hand fløy Nør / hand fløy saa høyt i Sky: Saae hand Jomfru Irmindlin saa sørgendis side at sy. Men Rafnen.

4. Hør du liden Irmindlin / hvi græder du saa saare: Er det for Fader / Moder eller Broder / du felder saa modige Taare. Men Rafnen.

5. Det var Jomfru Irmindlin / hun ud af Vindvet saae: Hvo er den mig treste vil / og høre paa min Uro: Men Rafnen fløyer om Aften.

6. Høre du vildene Valrafn / og fløye du hid til mig: Alle mine lønlig Angist og Sorg / dem vil jeg tælle for dig. Men Rafnen fløyer.

7. Min Fader gaf mig en Kongens Søn / vi vare her andens lige: Min Stifmoder hannem forsende / saa langt i Øster Rige. Men Rafnen.

8. Saa gierne hafde vi tilsammen lefvet / saa vel

hand mig and: Hun vilde gifve mig sin Syster-Søn/ liger en Trold end en Mand.

9. Jeg hafde mig en Broder/ Herr Verner det var hans Nafn: Min Stifmoder hannem forskabte/ og sende hannem i fremmede Land. Men Rafnen floyer om Aften.

10. Høre I Jomfru Irmindlin/ og hvad ville I mig gifve: Jeg fører eder til eders Festemand/ om I kunde med mig flyfve.

11. Jeg vil dig gifve det røde Guld/ der til det Self saa hvide: Kand du føre mig til min Festemand/ og skillie mig ved denne qvide.

12. Hafve I self eders Self og Guld/ og eders rige Gafve: Den første Søn I med hannem afler/ den vil jeg af eder hafve.

13. Saa tog hun den Rafne Fod/ lagde paa sin hvide Haand: Hun svor om sin Christelige Tro/ at hand skulde faa den Søn.

14. Saa tog hand Jomfru Irmindlin/ satte hende paa sin Bag: Saa fløy hand ofver det vilde Haf/ sig self til megen Umag.

15. Det var vilden Verner Rafn/ hand hviltis paa de Tinde: Nu sidde vi Jomfru paa det Huus/ eders Festemand er inde.

16. Udstoed bolde Herr Nilaus/ med Self-Kar paa hviden Haand: Vær velkommen Jomfru Irmindlin/ hid til disse fremmede Lande.

17. Hvad skal jeg dig vilde Rafn gifve/ du mig min Festemøe førde: Siden jeg af Danmarck foer/ bedre Tidende jeg ey hørde.

18. Tack hafve Bolde Herr Nilaus/ hand holt saa

saa vel sin Tro: Monats Dag der efter kom/ hand loed sit Bryllup boe.

19. Saa durcke de deris Bryllup/ med Glæde og megen Ro: Fyrretyfve Ugers Dag der efter kom/ hun fødde en Søn saa fro. Men Rafnen fleyer om Aften.

20. Det var vilden Verner Rafn/ hand sette sig paa de Tinde: Hvad J mig lofvet kiere Irmindlin/ det dragis eder vel til minde.

21. Saa saare hun græd og Hænder hun slog/ for det var icke en Møe: Dig skal hafve den vilde Valrafn/ og det vil koste din Død.

22. Der kom flyfvendis ofver det Huus/ en Rafn den var saa leed: Saa saare da græde baade Fruer og Møer/ Saa hart deris Hænder vred.

23. Ud gick til hannem Herr Nilaus/ og bød hannem Guld og Borge saa bold/ der tilbød hand hannem helsten sit Land/ maatte hand sin Søn beholde.

24. Fanger jeg icke det lidet Barn/ da skalt du det fortryde: Jeg skal slaa dig self ihiel/ og ede skal jeg dit Rige.

25. Tog hun saa det lidet Barn/ svøbte det i hviden Lin: Far vel Allerkieriste Søn min/ skyldig er jeg udi Døden din.

26. Saa bare de ud det lidet Barn/som laae paa Moderen og dide: De græde saa mange i Huset bare/ paa ferde var der stoer Qvide.

27. Rafnen tog Barnet i sin Klo/ saa glædelig monne hand klucke: Herr Nilaus stoed og saae der paa/ saa hierteligen monne hand sucke.

28. Saa hug hand ud hans høyre Øye/ dræck

helf-

helften hans Hierte-Blod: Saa blef hand til den skiønniste Ridder / der kunde paa Jorden gaa.

29. Hand blef til saa deylig en Ridder / mand hafver med Øyen seet: Det var hand Irmindlins Broder self / som lenge hafde været forgæt. Men Rafnen fløyer om Aften.

30. Alle de Folck som der hos stoede / de fulde paa barene Beene: De bade til Gud Fader i Himmerig / det Barn fick Lif igien.

31. Nu sidder Fru Irmindlin glad / foruden all Sorg og Qvide: Nu hafver hun baade Broder og Søn / og sofver hos Herr Nilaus Side. Men Rafnen hand fløyer om Aftenen.

Dalby Biørn.

Hvor udaf saadanne Digt ere tagne / kand mand fast ingen Besked vide. Hvad belder der skal være nogen Hiſtoriske Meening under / eller ogsaa at det er ellers digtet og paafunden for Tidkort skyld. Udi Trondelag i Norge / som de vilde Lapper lefver paa yderste Norske Grentzer / der fra høres og spøres atskillig Eventyrlig Handel. Jeg holder det fore / at Sathans Vildfarenheds Aand hafver sin Magt hos de Vantro og ugudelige Hedninge. Thi den er snarlig kommen paa Dantz / som letteligen springer. Hvor til er et sandfærdigt Tegn / at siden Guds Ords klaare Lius er optend her udi Riget iblant os / da veed mand saa got som intet at tale om saadanne Spøgelse. Uden hvis som endnu holde til med den Babyloniske Svicke / og lidet agte Guds udtryckte Ord / de endnu lamme og skæfve paa begge Beenene / ꝛc.

IV.

Der gaar en Biern paa Dalby Hede / hand er baade sterck og fæd: Øxen og Heste dem legger hand ode. Men vi bære Fryden i Danmarck.

2. Øxen

2. Øxen og Heste dem legger hand ede: De Bønder de kare fast ilde ved/ at dem skal tvinge den Biørn saa leed. Men vi bære Fryden i Danmarck.

3. At dem skal tvinge den Biørn saa lad: Thi lagde de Alle et nyt Raad paa/ hvor de skulde Biørnen gribe og slaa. Men vi bære.

4. Hvor de skulde Biørnen gribe og slaa: De lode de Svin paa Skofven gaa/ det hørde den Biørn paa Braaden laa.

5. Det hørde den Biørn paa Braaden laa: Hand melte et Ord som hand kunde best/ hvad hafver jeg faaet her for Geste.

6. Hvad hafver jeg faaet her for Geste: Biørnen ned af Braaden foer/ en Christen Mand der for hannem staar. Men vi bære.

7. En Christen Mand der for hannem staar: En liden stund de rygtis ved/ den Biørn hand slog den Mand der ned. Men vi bære Fryden.

8. Den Biørn hand slog den Mand der ned/ der kom ridendis en Hofmand fast/ hand hørde hvor Bondens Hierte det brast.

9. Hand hørde hure Bondens Hierte det brast: Biørnen taler til hannem med Vrede/ du tør icke rende/ jeg er til reede.

10. Du tør icke rende/ jeg er til reede: Jeg skal dig fuld vel mede/ du maa mig baade true og hede.

11. Du maa mig baade true og hede: Hafver du Spiud og raske Hænder/ da hafver jeg Kloer og hvasse Tænder. Men vi bære.

12. Da hafver jeg Kloer og hvasse Tænder: De baardes i Dage de baardes i To/ den Tredie giorde de lige saa.

13. Den

13. Den tredie giorde de lige saa: Den fierde Dag at qvelde/ da monne Biørnen den Hofmand felde. Men vi bære Fryden i Danmarck.

14. Da monne Biørnen den Hofmand felde: Icke da vinder du Seyr af mig/ du stolte Ridder det siger jeg dig. Men vi bære.

15. Du stolte Ridder det siger jeg dig: En Kongens Søn for Snimen jeg var/ En Dronning mig til Verden bar. Men vi bære.

16. En Dronning mig til Verden bar: Min Stifmoder mig forskabte/ hun vilde jeg blef evindelig fortabt. Men vi bære Fryden.

17. Hun vilde jeg blef Evindelig fortabt: Her hafver jeg løbet paa vildende Skov/ giort Bonden stoer Brast og megen U-lov.

18. Giort Bonden stoer Brast og megen U-lov: Baade Vinter og Sommersens Tid/ de nyde for mig ingen Fred. Men vi bære.

19. De nyde for mig ingen Fred: Det kunde min Stifmoder volde/ Thi hun loed mig fortrylde.

20. Thi hun loed mig fortrylde: Hun bant dette Jern-Baand om min Hals/ det giorde hun af stoer Falsk. Men vi bære Fryden.

21. Det giorde hun af stoer Falsk: Kand du det Jern af bryde/ dit Lif saa skalt du nyde.

22. Dit Lif saa skalt du nyde; Jeg vil hielpe dig af Vaade/ Mariæ Søn som alting monne raade.

23. Mariæ Søn som alting monne raade/ Hand løsne paa dig dette haarde Baand/ saa vel det megter hans høyre Hand.

24. Saa vel det megter hans høyre Haand/ den Hof-

Hofmand giorde ofver hannem Kors / det Baand det brast og hand var les. Men vi bære Fryden i Danmarck.

25. Det Baand det brast og hand var les / hand blef til en Ridder saa bold / sin Faders Rige fick hand at volde. Men vi bære Fryden.

26. Sin Faders Rige fick hand at Volde: Den Hofmand fick saa goden Len / den Kongens Soster saa væn. Men vi bære Fryden.

27. Den Kongens Soster saa væn / de lefde tilsammen med Glæde og Ære: Hans Stifmoder gick det saa meget verre.

28. Hans Stifmoder gick det saa meget verre: Hun sprang bort i Flintesteen / saa fick hun baade Last og Meen. Men vi bære Fryden i Danmarck.

Hedebyes Giengangere.

Det eene som det andet Fabel og Eventyr / digtet af hine gamle Skialdrer. At mand ved saadanne underlige Fantasi / vilde drage Menniskens Tancker til Forundrig / paa den Deel / som u-sedvanlig / maa vel skee / aldeelis u-trolig var. Thi at de som en gang ere dode / skulle saa staa op og lebe omkring / som mange af U-forstand meene / det er jo intet / og imod den Hellige Skrift. Ellers maa mand fordrifve Tiden / og læse saadant / at see Hedenskabs Forblindelse / og tacke Gud for Naadens Tid / udi hvilcken vi ere besøgte.

V.

Jeg reed mig ad qvelde / jeg lagde min Hest udi Helde. Saa vide da ganger der Ord af.

2. At qvelde / jeg lagde min Hest i Helde. Jeg lagde mit Hofvet til en Tue / saa gierne da vilde jeg der sofve. Saa vide da ganger der.

3. Til

3. Til en Tue / saa gierne da vilde jeg der sofve: Den første Søfn der jeg fick / den døde Mand hand til mig gick. Saa vide da ganger der Ord af.

4. Der jeg fick / den døde Mand hand til mig gick: Og est du en udaf min Æt / da skalt du føre min Sag i Rætte. Saa vide da ganger der.

5. Udaf min Æt / da skalt du føre min Sag i Rætte: Og du skalt fare til Hedeby / der boer alle mine Frender Tj. Saa vide da ganger.

6. Til Hedeby / og der boer alle mine Frender Tj: Der bode ogsaa min Fader og Moder / der til min Syster og kiære Broder. Saa vide da ganger.

7. Fader og Moder / der til min Syster og kiære Broder: Der boer liden Kirstine min venne Vif og hun forraadde mit unge Lif.

8. Min venne Vif / og hun forraadde mit unge Lif: Baade hun og hendis Qvinder fem / de qvalde mig udi en Silcke-Seng.

9. Qvinder Fem / de qvalde mig udi en silcke Seng: De felde mig udi et Knippe Hee / de førde mig ud til vildene Hey. Saa vide da ganger.

10. Knippe Hee / de førde mig ud til vildene Hey; Den samme Svend som jeg trode best / hand rider nu min gode Hest. Saa vide da ganger.

11. Som jeg trode best / hand rider nu min gode Hest; Hand æder med mine Selfbundne Knifve / hand sofver hos mit venne Lif. Saa vide.

12. Selfbundne Knifve / hand sofver hos min venne Vif; Hand sidder ofver mit brede Bord / Hand spotter mine Børn med u-høfvisk Ord. Saa vide da ganger der Ord af.

13. Mit

13. Mit brede Bord / hand spotter mine Børn med u-høvisk Ord: Hand giver dennem saa lidet Brød / hand spotter dem for deris Fader er død. Saa vide da ganger der Safn af.

14. Saa lidet Brød / hand spotter dem for deris Fader er død: Hand rider paa Skoven med mine Hunde / hand beder de vilde Diur i Lunde.

15. Med mine Hunde / hand beder de vilde Diur i Lunde: For hvert det Diur hand beder i Hafve / da vecker hand mig ud af min Graf. Saa vide da.

16. Beder i Hafve / da vecker hand mig ud af min Graf: Men skal jeg alt hiem til hannem gaa / saa ont et Moed det skal hand faa: Saa vide da ganger der Safn af.

Rosmer Hafmand.

Om denne Rosmer eller Rismer ere trende Viser lagde / hver med sin Omgivedning / saa almindelig hafver det været med saadan Geckeri og Kogle-Spil i gamle Dage. Ja hvad ville vi tale paa de Gamle / Efterdi vi udi vor Tid hafve baade seet og hørd dennem / som lode sig understaa / at de skulde hafd Kundskaf med saadanne Haftrolde. Thi udi Sandhed maa mand vel saa kalde dennem / efterdi det befindis udi Sandhed / at være ickun Sathans Spegelfegting / hand kand jo forskabe sig til Linsens Engel / hvorfore skulde hand icke giøre udi Hafvet og paa Jorden / det som argere og skemmere er.

VI.

Der boer en Frue i Danmarck / Frue Hillers lille lader hun sig kalde: Hun lader bygge en Borg af ny / den skinner ofver Danmarck med alle. De maa saa vel i Danmarck.

2. Hendis Døttre blefve hende staalne fra / hun ledte efter dem saa vide: Dis lenger hun ledte dis

mindre hun fant / sig self til Angest og Qvide. De maa saa vel i Danmarck.

3. Og hun lader bygge et Skib af ny/med sine forgyldene Brand: Og det lader hun saa vel besette/ Med Riddere og raske Hofmænd.

4. Stolt Hillers lille fulde sine Sønner til Strande / alt baade med Tugt og Ære: Og de seylede vilde i Otte Aar / det var hendis høyelig kiære.

5. Og de seylede vilde i otte Aar/ de Tider giordis dem saa lange: Og de seylede for saa høyt et Bierg/ paa Landet monne de gange. De maa saa.

6. Og det melte Jomfru Svane lille / i Bierget som hun kunde best: Hvo ere os disse fremmede Svenne / os hafve i Aften gest.

7. Og det melte den yngste Broder / hand var i Talen saa snilder: Vi ere tre fattige Enckers Sønner/ saa lenge da seyle vi vilde.

8. Udi Danmarck ere vi fødde og baarn / Frue Hillers lille heder vor Moder: Vor Syster blef os staalen fra / vi hende endnu icke finder.

9. Og est du fød i Danmarck / Frue Hillers lille heder din Moder: Det kand jeg for dig ey delie/ du est min yngste Broder. De maa saa vel i Danm.

10. Og hører du det min yngste Broder / hvi blef du icke hiemme: Hafde du hundrede og Tusinde Lif/ du beholder icke et af dem.

11. Hun satte hannem udi den mindste Vraa/hun kunde i Huset see / hun bad hannem for den øverste GUd / hand skulde hvercken græde eller lee.

12. Rosmer kom af Seland hiem / og hand tager til at bande: Jeg lugter det paa min høyre Haand/ at

at her er Christen Mand inde. De maa saa vel i Danmarck.

13. Her flev en Fuel hen ofver vort Huus/ med Christen Mands Been i Munde: Hun kaste det ind/ jeg kaste det ud/ det snariste som jeg kunde.

14. Hun reede til hannem saa got et Bad/ hun klappet paa hannem med Liste: Her er kommen min Søster-Søn og hannem kand jeg icke miste.

15. Her er kommen min Søster-Søn/ fra beggis vore Fædrene Lande: Min Herre I gifve hannem tryggen Tro/ I ville hannem icke bande.

16. Er her kommen din Søster-Søn/ fra begge eders Fæderne Lande: Jeg svær det ved min hepeste Eed/ jeg gior hannem aldrig vaande.

17. Det var høyen Rosmer Kong/ hand heder paa Svenne to: I bede stolten Svane lilles Søster-Søn/ for mig i Stuen indgaa.

18. Det var Svane lillis Søster-Søn/ hand skulde for Rosmer indgange: Hans Hierte rystet/ hans Krop den skalf/ saa reddeligen monne hand stande.

19. Saa tog Rosmer hendis Søster-Søn/ satte hannem paa sine Knæ: Klappet hand hannem saa listeligen/ det blef baade guul og graa.

20. Det da svarede stolten Svane lille/ I dragis Herr Rosmer til Minde: At I hafve icke Fingre smaa/ at klappe saa lidet et Kind.

21. Der var hand paa det Femte Aar/ saa lengdis hannem hiem til Lande: Hielp nu Søster Svane lille/ jeg settis paa hviden Sande.

22. Det var stolten Frue Svane lille/ hun ganger for Rosmer at stande: Svenden hafver saa lenge i

Hafvet været / nu lengis hannem hiem til Lande. De maa saa vel i Danmarck.

23. Hafver den Svend saa lenge i Hafvet været / og stunder hand hiem til Lande: Jeg skal gifve hañem en Kiste med Guld / gaar hannem saa vel til haande.

24. Gifve J hannem en Kiste med Guld / gaar hannem saa vel i Haande: Høre J det min ædle Hiertens kiære / J bære dem begge til Lande.

25. Det giorde stolten Frue Svane lille / alt med saa megen liste: Hun tog der af det røde Guld / hun lagde sig self i Kiste. De maa saa vel.

26. Og hand tog Manden paa sin Bag / og Kisten i sin Mund; Saa gick hand den lange Vey / alt op fra Haffens Grund. De maa saa vel.

27. Nu hafver jeg dig til Landet baarn / du seer baade Soel og Maane: Jeg beder dig for din Øfverste Gud / du nefn icke Jomfru Svane.

28. Rosmer sprang i Hafvet ud / at Vandet stoed op i Sky; Der hand kom i Bierget ind / stolt Svalille kunde hand icke see. De maa saa vel.

29. Der hand kom i Bierget ind / da var hans Kiæreste borte; Saa sprang hand saa vit om Bierget / til Flinteſten lede og sorte.

30. De vare glade i stolten Hillers lillis Gaard / de glæddis saa mangelund: Hendis Børn vare komen til Venner hiem / som lenge hafde været af Lande. De maa saa vel i Danmarck.

Den Anden Vise om Rosmer Hafmand.

Ligervis som de findis udi sig self / saa sætte vi disse Tre Viser den eene efter den anden: Hvis Uligelighed her er paa færde / det kunde de volde / som enten Digten hafve først giort eller ogsaa forandret.

Bucke

VII.

Mucke Been og Elfver Steen / og fleer kand jeg dicke nefne: De lode sig bygge saa hard en Knar/ til Island monne de stefne. Jeg bryder aldrig min Tro.

2. De skode Skibet i Hafvet ud/det brommet som Biornen hin vrede; Hviden Gaas til Grunden sanck/ det voldte Trolden hin lede. Jeg nimmer aldrig.

3. Det var ungen Roland / hand sogte paa Hafsens Baand: Og der fant hand en liden gren Sti/ som laa til Elines Bur. Jeg bryder aldrig min Tro.

4. Roland gick ad Bierget frem / hand saae de Gnister drifve ; Mig maa vorde af hvad HErre GUd vil / jeg maa her visseligen blifve.

5. Det var ungen Roland / hand kom der ridendis i Gaard: Det var hans Søster stolten Eline/ hun stoed vel svobt i Maard.

6. Og Roland ind at Bierget gick / sine Hænder kunde hand icke rore: HErre Gud naade dig fattige Mand/ hvad hafde du her at giøre.

7. Melte det Eline var ukiend / hvi kommer du ungen Svend her: Hvad hafver du Bref eller Bud med dig/ bedre maatte du hiemme vare.

8. Gack du dig i Stuen ind / saa fraasen og saa vaad: Men kommer hand Rosmer Riser hiem/ hand rifver dig alt saa smaa. Jeg bryder aldrig.

9. Sidde du neder du uselig Mand / og varm du dine Beene: Kommer hand Ridsker reckendis ind/ hand steger dig paa disse Teene.

10. Hiem kom Rosmer Recke Been/ og hand blef vred og gram: Saa vist da er her kommen ind / en

Christen Qvinde eller Mand. Jeg nimmer aldrig min Tro.

11. Det var stolten Eline lille fremtraad / hun soer alt hvad hun kunde: Her floy en Krage nu ofver vort Huus / med dede Mands Been i Munde.

12. Rosmer strickede og sprang omkring / her er vist Christen Mand inde: Siger du mig icke Sandhed uden Falsk / jeg vil dig stæge og brænde.

13. Eline lille tog ofver sig Kaaben blaa / hun gick for Rosmer at stande; Her er en Svend af Island kommen / hand er saa nær min Frende.

14. Er her en Svend af Island kommen / og er af Byrd din lige: Jeg vil hannem svære baade Tro og huld / jeg vil hannem aldrig svige.

15. Det varede icke fulde to Aar om / at ingen mand hannem kiende; Og det var stolten Fru Eline / hun blef saa bleg om Kind.

16. Hand var der fast udi to Aar / og lenger hand ey vilde; Stolten Eline blef med Barn med hannem / der af kom megen U-snilde.

17 Der stolten Fru Eline dette fornam / hun gick for Rosmer at stande; Ville J gifve denne fremmede Svend / Orlof hiem til sine Lande

18 Vil den Svend hiem til sine Lande igien / og siger du det forvist; Da vil jeg gifve hannem Sølf og Guld / Og legge hannem det i en Kiste.

19. Saa tog hand det meget røde Guld / og lagde det i en Kiste; Stolt Eline lille lagde sig indenfore / Rosmer det icke viste. Jeg nimmer aldrig.

20. Hand tog Manden under sin Arm / og Kisten paa sin Bag; Saa loed hand under det salte Vand gaa /

gaa / saa listelig i sin mag. Jeg nimmer aldrig min Tro.

21. Nu hafver jeg dig fert til Land / som du seer Soel og Maane; Og jeg gifver dig den Kiste med Guld / hun ganger dig vel til haande.

22. Jeg tacker dig Rosmer gode Mand / du hafver mig fert paa Sande; Jeg siger dig for Tiden ny / Stolten Eline er med Barn. Jeg bryder.

23. Da rand Taare paa Rosmers Kind / som Duggen drifver for Elfve; Hafde jeg icke foret dig Tryghets Tro / da vilde jeg dig her svelge.

24. Rosmer loed saa fast ad Bierget staa / som Hinden drifver for Hiorte; Og der hand kom til Bierget hiem / da var Eline lille borte.

25. Stolt Eline tog unge Roland om Haand / de ginge med gammen og lise; Den eene den anden fortalde sin meen / hand maatte hende Veyen vise.

26. Rosmer blef i Huen saa vred og gram / hand saae icke Eline komme; Hand blef til en Kampesteen graa / og der staar hand en Dumme. Jeg bryder aldrig min Tro.

Den Tredie Vise om Rosmer Hofmand.

Uden Tvil hafve atskillige Poeter og Danske Skialdrer / tagen sig fore en slags Eventyr / og den hver efter sit Hofvet og Indfald befattet udi Sangviis. Ligervis som vi og see atskillige Poeter hafve tracteret en slags Materie / dog icke hver paa en Maneer eller Form. Nogle kalder denne Hafkrold Roßmer / nogle Rusmer. Hvilcket jeg holder fore at være Rismer / og bemercker enten Kæmpe / den som Kæmpe-Styrcke / eller meere end den gemeene Mands Manddom hafver. Findis og Hellene lille af andre at nævnis Hille lille eller Helleslef / ꝛc. Som den Forandring udi andre Viser ogsaa

andensteds findis. Thi kand hver tage / læse og siunge hvad hannem best behager. Det er dog lige saa meget hos det eene som hos det andet at vinde og bekomme / som tilforn her om nock sommeligen er rørt.

VIII.

1 Islands Konning lader bygge et Skib / saa nær ved Islands side; Og der det gamle Raad var død / det gick de Svenne til Qvide. Der de finge Fred / udi Hafvet ud / da seylede de Normænd.

2 Rosmer løber i Hafvet ud / og monne min Konst icke due; Alle de Skib velte hand til Grund / de vare vel siu sinde tive

3 Alle da siunge de ærlige Kongens Mænd / ja hver og en for sig; Foruden hin unge Aller Kongens Søn / hand fant den liden grøn Stj.

4 Hand fant paa saa lidet et Huus / med sine forgyldene Tenge; Det gaa mig ligesom HErre GUd vil / og her skal jeg indgange Der de finge Fred udi Hafvet ud / da seylede de Normænd.

5 Det var Aller Kongens Søn / hand ind ad Herren træn: Det var stolten Frue Eline lille / hun stoed hannem op igien. Der de finge Fred.

6 Sidde du neder usælig Dreng / og varm dine Been saa kolde; Men kommer hand reckendis Rosmer hiem / hand vil dit Legeme volde.

7 Sidde du neder du usælig Dreng / og varm dine fraasne Beene; Saa mend ved Aller kommer Rosmer hiem hand steger din Krop paa Teene.

8 Sildig om Aften kom Rosmer hiem / det var et Aftens Qvelde; Hvad hafver du giort af Christen Mand / som du hafver haft i Velde.

9. Her

9. Her flöy en Fuel alt ofver vort Huus/ med Christen Manns Been i Munde; Jeg vende mig om/ jeg kaste det ud/ det snariste der jeg kunde Der de finge Fred udi Hafvet ud/ da seylede de Normænd.

10. Det var stolten Fru Heline lille/ hun ganger for Rosmer at stande: End er her kommen en liden Dreng/ er sød udi mine Lande.

11. Er der kommen en liden unger Dreng/ er sød udi dit Rige: Da skal jeg holde hannem tryggeligen Tro/ jeg vil hannem aldrig svige.

12. Hand var der udi Otte Aar/ hand kunde sin Manddom icke styre: Hand afsede med Eline et Barn saa fin/ saa stille monne de det fere.

13. Det var stolten Frue Eline lille/ hun ganger for Rosmer at bede: Svenden hafver her saa lenge været/ det er icke alt af kede. Der de finge Fred.

14. I lade hannem fare hand er min Slegt/ I give hannem Guld hin rede: Blifver hand lenger i Bierget lugt/ hannem lengis vist til Dede.

15. Hafver hand her saa lenge været/ og agter nu hiem til Lande: Jeg gifver hannem en Kiste med Guld/ den ganger hannem vel til Haande.

16. Ville I gifve hannem Kisten med Guld/ I faa hannem den paa Haande: Saa ilde lyckis hannem den Gafve/ uden I sette hannem paa Sande.

17. Det var stolten Frue Eline lille/ hun farer saa vel med liste: Hun gaar sig udi Lenkammer ind/ og legger sig i den Kiste. Der de finge Fred.

18. Hand tog Kisten paa sin Ryg/ og Manden ved sin Haand: Saa ginge de sammen den lange Vey/ igiennem det salte Vand.

19. Nu hafver jeg dig til Landet ført / du seer nu Solen hin klare: Til Fader og Moder / til Søster og Broder / saa gladeligen maa du fare. Der de finge Fred udi Hafvet ud / da seylede de Normænd.

20. Hafver du gifvet mig Gafver skønne / og mig til Landet baarn: Rosmer jeg kand det icke dølle / Frue Eline er med Barn. Der de finge Fred.

21. Rusmer blef saa underlig der ved / og hannem rand Taare paa Kinde: Hafde jeg icke sværet dig Tryghedz Eed / jeg skulde dig siuncke til Grunde.

22. Rusmer løber ad Hafvet hen ud / og hand tog til at raabe: Borte var stolten Frue Eline lille / tilbage stoed den Taabe. Der de finge Fred.

23. Jo lenger jo meere hand Rosmer vred / monne paa Frue Helene kalde: Saa fløy hand bort udi røden Flint / og blef saa borte med alle. Der de finge Fred udi Hafvet ud / der seyle de Normænd.

Elver Høy.

Hvad saadanne Svøgeri hafver paa sig / ordelis viitløftig paa andre Stæder. Hvorfore at de Gamle hafve lagt Viser og Digt her om / er tilforne gifvet tilkiende. De Gamle uden tvil vilde med denne Digt / betegne og advare / at unge Folck icke letteligen skulle ved søde og smigrendis Ord lade sig daare og forføre / som ofte sker.

IX.

Jeg lagde mit Hofvet til Elver Høy / mine Øyne de finge en Dvale: Der kom gangendis Toe Jomfruer frem / som gierne vilde med mig tale. Siden jeg hende først saae.

2. Den eene klapped mig ved hviden Kind / den anden hvisket mig i Øre: Du stat op fauren unger Svend / om du vilt Dantzen røre.

3. Vaag op fauren unger Svend / om du vilt Dantzen rere: Mine Jomfruer skulle fore dig qvæde/ det feireste dig lyster at høre. Siden jeg hende først saae.

4. Den eene begyndte en Vise at qvæde/saa faurt ofver alle Qvinde: Striden Strøm den stillis der ved/ som førre var van at rinde. Siden jeg.

5. Striden Strøm den stilles der ved/ som førre var van at rinde: De liden smaa Fiske i Floden svam/ legte med deris Finde. Siden jeg hende.

6. Alle de Fiske i Floden vare / de legte med deris Hale; Alle smaa Fule i Skofven vare / begynte at qvidre i Dale: Siden jeg hende først saae.

7. Hør du fauren unger Svend / og vilt du hos os blifve; Da ville vi kiende dig Bog og Rune / der til at læse og skrifve. Siden jeg hende først saae.

8. Jeg skal lære dig Biørnen at binde / og Bassen op til Eeg; Dragen som ligger paa det meget Guld/ skal remme af Land for dig.

9 De dantzet ud og de dantzet ind / alt i den Elver Ferd; Alt sad fauren unger Svend/ og støtte sig paa sit Sverd. Siden jeg hende først saae.

10. Hør du fauren unger Svend/ vilt du icke med os tale; Da skal Sverd og hvassen Knif / legge dit Hierte i dvale. Siden jeg hende først saae.

11. Hafde Gud icke giort min Lycke saa goed / at Hanen hafde slaget sin Vinge; Vist hafde jeg blefven i Elfver høy/ alt hos de Elfver Qvinde.

12. Det raader jeg hver Dannis Svend/som ride vil til Hofve; Hand ride sig icke til Elfver Høy / og legge sig der at sofve. Siden jeg hende først saa-

Saa

Saa vinder den Svend sin Jomfru.

Maa vel skee at vore gamle Danske Poeter hafve villet forstaa noget andet under disse Omskabninger / som her og andensteds omtalis. Saa at Kiærlighed vindis og bædes ved Kiærlighed. Og ingen er saa forvilt og forvend med Sind og Hierte fra en anden / at den staar jo til med liste at omvendis.

X.

Jeg tog Øxen paa min Bag / jeg vilde det Træ nedfelde; Der kom den Svend som Skoven aatte / hand stack sit Skaft imellem Saa vinder den Svend sin Jomfru

2. Hugger du ned min Fæderne Skof / og giører du mig den Vold; Falder det Træ og hører jeg det / saa dyre skalt du det undgielde. Saa vinder den.

3. Du lad mig hugge dette eeniste Træ / og giør mig ingen Mede; Fanger jeg icke af vilden Fugl / jeg sørger mig self til Dede.

4 Hør du fauren Yske Svend / og vil du lyde mit Raad; Du fanger icke af denne Fugl / uden du hafver tammen Brad. Saa vinder.

5. Hand skar Braden af sit Bryst / hengde dend paa Linde Qviste; Brystet svedte og Braden sprack / fuld onder var Fuglen at miste.

6. Ned fløy fauren liden Fugl / med sine Vinger hun rystе; Hun loe der til / om hun forstod / hvad Manden brugte for Liste.

7. Hun hacked / hun pickede jo saa fast / den Brad saa vel monne smage; Jo lenger jo meere hun aad der af / dißbedre det monne behage.

8. Neder fløy fauren liden Fugl / satte sig paa hvi-

hviden Sand; Hun blef til den skiønniste Jomfru/ hun gick den unger Svend til Haand. Saa vinder den Svend sin Jomfru.

Grefvens Daatters af Vendel ulyckelige Giftermaal.

Udi denne Digt er opsæt Lyckens og Ulyckens Spegel. Denne unge Froicken var lenger Liif forelagd/ men Egteskabs usfadige Medgang maatte hun forsøge. Vendels Land holder jeg for Vendsyssel dersom mange Grefver hafve holden Huus i gamle Dage/ &c.

XI.

Jeg blef fedt saa sped udi Bur/ blant Fruer og andre Meer; Svøbte de mig udi Silcke Lagen/ og saa udi Skarlagen røed. Der ingen Mand skulde min Sorg alt vide.

2. Saa tidlige fick jeg Stif-Moder/ hun var mig icke god; Hun lagde mig i et forgyldte Skrin/ hun skiød mig ud for Flod.

3. Den eene Bølge bar mig til Land/ den anden hun slog mig fra; End giorde HErre Gud min Lycke saa goed/ jeg kom paa Grunden at staa. Der ingen Mand skulde min Sorg alt vide.

4. Den Flod dref mig med sig til Land/ den Ebe tog mig derfra; Aldrig hørde nogen et Konge-Barn/ der saadanne Bør monne faa.

5. Paa sidste giorde Gud min Lycke saa goed/ at Søen bleste mig til Land/ der kom gangendis saa vild en Ulf/ alt paa den hvide sand.

6. Der kom gangendis Ulfven hin graa/ hand tog mig i sin Mund; Saa førde hand mig saa listelig/ hen ind i grønnen Lund.

7. Den

7. Den samme Ulf var mig saa blid / hand lagde mig under et Træ; Der kom løbendis saa rask en Hind / den bar mig i sin Læ. Der ingen Mand skulde min Sorg alt vide.

8. Saa fostrede hun mig udi Vinter / og saa udi Vinter To; Først nam jeg at kryber / og siden nam jeg at gaa. Der ingen Mand skulde.

9. Der var jeg udi Otte samfelde Aar / udi dend vilde Skov; Jeg sof saa mangen søder Sofn / for inden den Hinde-Bov. Der ingen Mand.

10. Jeg hafde icke andet til Klæder og Skiul / end som den grønne Lind; Icke saa hafde jeg anden Foster-Moder / end som den vilde Hind.

11 Der kom ridendis frem en Ridder / en Ridder meget Bold; Hand skød min Fostermoder ihiel / alt paa den grønne Vold Der ingen Mand.

12. Hand skød ihiel min kiære Fostermoder / og giorde os denne Vold; Hand svøbte mig i sin Kiortel blaa / og lagde mig i sit Skiold.

13 Den samme rigeste Ridder / fostred mig i sit eget Buur: Der var jeg hos hannem saa lenge / jeg blef hans egen Brud. Der ingen Mand.

14. Hand hafde sig omspurt og ledt / min Fader var en Grefve: Udi Vendeis Land ofver Slotte og Borg / en Herre der hand monne lefve.

15. Den første Nat vi sammen sof / kom mig til megen Qvide; Der kommer hans Fiender ridendis i Gaard / de sloge hannem ved min Side.

16. Den første Nat vi sammen laae / blef mig til Angest og Harm; Hans Fiender brøde den Brude-huus Døer / de sloge hannem i min Arm.

17 Saa

17. Saa ginge da mine Venner i Raad / gafve mig en anden Mand; Prioren var hand af Closteret/Herr Nilaus saa heede hand. Der ingen Mand skulde min Sorg alt vide.

18. Det første jeg udi Closteret kom / de Nonner mig vel kiende; De sore om den øfverste Gud / at Prioren var min Frende.

19. Saa fulde de hannem for ofven den By / der steenede de hannem ihiel; Jeg stoed saa nær jeg saae der paa/ jeg lide icke meget vel.

20. Paa ny da ginge mine Venner i Raad/gafve mig min tredie Gift; Kongens Søn af Engeland / hand hede Herr Engelbret. Der ingen.

21. Saa vare vi sammen udi Vinter/ja vel i Vinter Nj; Det vil jeg for Sanden sige/Jeg fødde de Sønner Ti Der ingen Mand skulde.

22. Saa kom der Orlog paa det Land/mig til stor Sorg og Qvide; De sloge ihiel Herr Engelbret/ og saa mine Sønner Nj.

23. De sloge ihiel baade Sønner og Mand / det maa jeg heyligen kære; Den tiende Søn de af Landet tog/ jeg seer hannem aldrig meere

24. Nu er min Sorg saa mangefold / som Jomfruer de spinde Guld; HErre GUd glæde Herr Engelbret / hand var saa dydefuld

25. Nu vil jeg mig i Closter gifve/ i Closter under Øe; Jeg vil mig ret aldrig Mand gifve / jeg vil i Sorgen døe. Der ingen Mand skulde min.

26. Ald min lønlig Sorrig / dend vil jeg træde under Foed; dislænger det jeg sørger / disværre da er min Bod. Der ingen Mand skulde min Sorg ald vide. Er-

Erland Kongens Søn tager Eline unge Axelvolds Moder til Egte.

Nogle Danske Viser / som indholde gamle Historiske Bedrift / ere en deel om Elskofs Handel. Hvorfore vi havde gaaet mange forbi af saadanne Viser / og dem svard til en anden Tid / om Aasagen gifvis at mand i fremtiden skulde lade saadanne udgaa for sig self. Men efterdi denne Digt rimer sig noget med disse formere / havve vi ladet den løbe her med i Tallet. Thi at dette skulde være en sandfærdig Historie / holder jeg ingenlunde fore. Ellers maa vi lade det blifve / som vi det finde for os uforandret i sin Meening.

X.

1. De Kongens Mænd rjde paa Volde / de bede haade Hiorte og Hind; De funde under den Lind saa grøn / et saa lidet Kind. Udi Loftet der sofver stolten Eline.

2. Toge de op denne lille Mard / svobte hannem i Kaaben blaa; Ferde de hannem til Kongens Gaard / de lode hannem Fostermoder faa.

3. Ferde de hannem til Kircke / Christnede hannem om en Nat; Kallede de hannem ungen Axelvold / de dulde hannem meden de maatte

4 Fostrede de hannem i Vinter / udi fulde Vinter tre; Hand blef et det væniste Barn / mand vilde med Oyne see. Udi Loftet der sofver stolten Eline.

5. Fostrede de hannem saa lenge / hand var vel femten Aar; Hand blef til den gefveste Svend / som rider i Kongens Gaard Udi Loftet.

6. De Kongens Mænd gaar i Gaarde / de skiude med med Stang og Steen; Frem triner ungen Axelvold / hand skiuder dem alle til Meen. Udi Loftet der sofver stolten Eline.

7. Be-

7. Bedre maatte du gange udi Høyeloft / og lede efter Moder din: End du gaar her paa Volde / og skiuder os saa til Meen. Udi Loftet der sofver stolten Eline.

8. Svarede det ungen Axelvold / hand blef i Kinder saa bleeg: Jeg skal vide hvo min Moder er / forend jeg kommer i eders Leeg.

9. Det var ungen Axelvold / hand var saa tyst i Sind: Saa gaar hand i Høyeloft / adspør kiere Foster-Moder sin. Udi Loftet der.

10. Hør I det kiere Foster-Moder / hvad jeg spører eder at: Vide I noget om Moder min / I sige det ofver brat.

11. Hør du det kiære Axelvold / hvi tager du saa paa: Jeg veed din Moder hvercken lefvendis eller ded / det siger jeg paa min Tro.

12. Det var ungen Axelvold / og hand tog til sin Knif: I skulle mig enten min Moder vise / eller det skal kaaste eders Lif.

13. Da gack du dig i Høyeloft / dine Ord maa du vel føye: Du kald hende kiære Moder din / som bær Guldkrone hin høye.

14. Det var ungen Axelvold / og svober hand sig i Skind: Saar gaar hand i Fruerstue for Fruer og Jomfruer ind. Udi Loftet der sofver stolten.

15. Her sidde I Fruer og saa I Møer / Jomfruer og høviske Qvinde: Der til og min allerkiæriste Moder / om hun ellers er her inde.

16. Alle da sadde de stolte Jomfruer / og ingen torde svare et Ord: Foruden hin stolten Fru Eline / hun satte sin Krone paa Bord.

17. Her sidde I min rette Moder/med hvide Hænder og slefve: Hvor er den Søn I fødde i Løn/ I bære Guldkronen hin høye. Udi Loftet der sofver stolten Eline.

18. Længe da stoed stolten Eline/ hun svarede icke et Ord: De samme Kinder som førre var røde/ blefve sorte som den Jord.

19. Hun tog Guldbradsen af sit Bryst/ hende kom saa mangt i Hu: Aldrig fick jeg nogen Søn udi Løn/ nu hielpe mig Gud og vor Frue.

20. Høre I det kiære Moder min/ tyckis eder icke være stoer Skam: At I hafve det saa længe duld/ været Moder at slig en Mand.

21. Hør I det allerkiæriste Moder/ hvad jeg monne eder sige: Vide I noget af Fader min/ I maa det icke tie. Udi Loftet der sofver stolten Eline.

22. Gack du dig udi Høyeloft/du maatte vel føye dine Ord: Du kald den være kiære Fader din/ som Riddere tiene til Bord.

23. Gack du dig i Kongens Sal/ for Ridder og Hofmænd ind: Seer du Erland Kongens Søn/du kald hannem Fader din.

24. Det var ungen Axelvold/hand agseler Skarlagen skind: Saa gaar hand i Kongens Sal/ for Danner Konning ind.

25. Her sidde I baade Riddere og Svenne/ og dricke baade Mied og Vin: Og saa min allerkiæriste Fader/ om hand ellers er her inde.

26. Hil sidde I kiære Fader min/jeg kaldes et Hitte-Barn: Det klager jeg allermest for eder/ tyckis eder icke være stoer Skam.

27. Alle

27. Alle da sadde de Kongens Mænd / de sortnet som en Jord: Foruden Erland Kongens Søn / hand svarede det første Ord. Udi Loftet der sofver stolten Eline.

28. Det svarede Erland Kongens Søn / og saa tog hand paa: Icke er jeg Axelvold din Fader / endog du siger nu saa.

29. Det var ungen Axelvold / og hand tog til sin Knif: I skulle enten min Moder egte / eller det skal kaaste eders Lif. Udi Loftet der.

30. Det var mig stor Spot og Haan / blant Riddere og Ridder Mænds Mænd: At jeg skulde holdis et Fridle Barn / og er en Konge-Søn.

31. Hør du ungen Axelvold / du est en Første saa fin: Du gifve mig din Moder Eline / til kiæriste Hustru min. Udi Loftet der sofver.

32. Det var faurt i Kongens Gaard / og Lyst at høre paa / Axelvold gaf sin Moder bort / hans egen Fader hende tog.

33. Det var ungen Axelvold / slog op med hviden Haand: I Gaar var jeg et Hitte-Barn / i Dag er jeg Kongens Søn. Udi Loftet der sofver stolten Eline.

Orm unger Svend.

At der hafver været stoer Venskab i fordum Tid imellem Danmarckis og Engelands Indbyggere / befindis end og saa af disse vore gamle Danske Viser. Hvad denne Digt er anrørendis / der om findis intet i Historier. Orm er et gammelt Nafn / som brugeligt hafver været baade her i Riget og Engeland / og er fast det samme som Gorm eller Gutorm / det er / gode Orm eller Orm hin gode. Hvad Qvinde Lisse bedrifve kand / sees af dette Exempel: Undertiden til det beste / under-

siden til det verste / at Falsk slaar gierne sin egen Herre paa Hals / som mand pleyer at sige.

XIII.

Det da var den gamle Grefve / hand vogner om midie Nat: Fortalde hand Dronningen sine stercke Drømme / baade skot og ofver brat. Af Engeland.

2. Mig tycktis det jeg paa Vandet var / hos dig Allerkiæriste min: Der kom skridendis en Orm frem / hand vilde mig Freden formeene. Af Jutland.

3. Mig hafver drømt saa underlige / det er icke Tant eller Snack: Der kom en Orm udaf din Barm / saa ilde hand mig stack.

4. I ligge nu ned min ædle Herre / I gifve det icke giem: Vel udi Tredive samfelde Vinter / da varer en Søndags Drøm.

5. Somme de stande udi tredive Vinter / og somme icke uden et Aar: Som mend ved stolten Mette lille / derfore sørger jeg saa saare. Af Engeland.

6. Det var icke efter uden Dage to / hun fick saa stor en Harm: Da merckte hun Orm unger Svend / at hand var qveg i Barm.

7. Hun det hulde / hun det dulde / saa vel monne hun det giemme: Grefven fick intet at vide der af / det volte hans stercke Drømme.

8. Frue Mette lille ganger i Høyeloft / alt med saa megen Liste: Der fødde hun det Førstelige Barn / at Grefven det icke viste.

9. Fostrede hun hannem udi Vinter / udi Vinter fleere end fem: Den gamle Grefve hans Fader var / hand saae hannem icke i dem.

10. Det

10. Det var stolten Frue Mette lille / hun samler Guld i Skrin: Saa sender hun hannem til Engeland/ til kiæriste Søster sin.

11. Hun sende hannem til sin Moder Søster/ var Dronning udi Engeland: Der var hand i Femten Vinter/ hannem gick saa vel i Haand.

12. Der var hand i Femten Vinter / var holden i Agt og Ære: Kongen og Engelands Dronning/ de hafde hannem begge saa kiære.

13. Hand tog Dronningen i sin Arm / klappet hende ved hviden Kind: Det saae Engelands Konning / saa listelig under Skind.

14. Det frygtet Orm hin unger Svend/at Kongen hand det saae: Thi loed hand sig Pillegrims Klæder skære/ af Landet monne hand gaae. Af Engeland.

15. Pillegrims Klæder dem loed hand skære / tog Stafven i sin Haand: Saa gick hand den lange Vey/ hiem til Danmarcks Land.

16. Der hand kom til sit Fæderne Land / saa lidet viste hand af Qvide: Hand kiøbte sig Hest og Sverd i Haand/ hiem til sin Moder at ride. Af Engeland.

17. Det var Orm unger Svend / hand kom der ridendis i Gaard: Udstod stolten Frue Mette lille/ hun var vel svebt i Maard.

18. Vær vel kommen Orm unger Svend / allerkiæriste Søn min: Hure lider Engelands Konning hold/ og kiære Moder Søster din.

19. Vel da lide de ædlinge To/ svarede hand ofver brat: Som mend ved min kiære Moder / de sende eder tusind gode Nat.

20. Det var stolten Frue Mette lille, hun hannem i Armen tog: Ud da stoed den gamle Grefve / hand vrædeligen derpaa saae. Af Engeland.

21. Det da melte den gamle Grefve / sin Søn hand icke kiende: Hvo er os denne fremmede Gest / i tage saa venligen om Hænde.

22. Fast helder motte J det fare lade / end bruge her saadant Spil: Jeg skal slaa denne Pilegrims Mand / det koste mig hvad det vil.

23. Det var Orm hin unger Svend / hand vrædtis ved det Ord: Saa drog hand sit gode Sverd / og slog sin Fader til Jord.

24. Lenge stoed stolten Frue Mette lille / hende tycktis det være stoer Mede: Saa stride rand hende Taare paa Kind / hun saae sin Herre der døde.

25. Nu hafver du veget din Fader / giort mig den sørgelig Harm: Nu vil jeg slaa mig self ihiel / og legge mig i hans Arm.

26. Hafver jeg veget min kiære Fader / saa lidet jeg der af viste: Langt heller vil jeg dee end leve / baade Land og Rige miste.

27. Du tie qver Orm unger Svend / og sige du icke saa: Dine Synder skal du angre og rue / Afløsning skalt du faa.

28. Saa loed hun reede en Spedalske Drick / gaf den sin Søn at dricke: Hun lofver hannem det saa sandelig / hannem aldrig skulde skee Lycke. Af Engeland.

29. Nu hafver du drucket den Spedalske Drick / dig blegner Haand og Foed: Alle de Mestere i Verden er til / de skulle icke raade dig boed. Af Engeland.

30. Det

30. Det er dig bedre for din Siæl/ end du dig self skulde dede; Nu maattu gange hvor du vil/ dine Synder skaltu bøde.

31. Hand tog Stafven i sin Haand/ monne fra sin Moder gange: Hand gick for Engelands Dronnings Bord/ med Sorg og megen Tvang.

32. Det melte Engelands Dronning/ og saa tog hun paa: Hvo lofver os denne Spedalske Mand/ ind til vort Bord at gaa.

33. Hand kunde sig ey lenger dølie/ sine Hænder hand sammen slog: Icke er jeg anden Spedalske Mand/ end den Judi Armen tog.

34. Eder mindis I mig udi Armen tog/ det giorde eders Herre vee: Det tycktis hannem saa ilde være/ med Øyne der paa at see.

35. Saa drog jeg saa langt af Land/ jeg frygtede for hans Vrede: Det maa jeg for sandingen sige/ mig self til Angist og Møde.

36. Tycktis dig det saa ilde være/ at jeg det skulde spørie: Skulde det end kaaste mig tre Tusinde Sterling/ jeg lader dig Helbred giøre. Af Engeland.

37. Det var Engelands Konning from/ hand legger det Guld i Skrin: Saa sende hand hannem den Mester til Haande/ saa langt ofver salten Rhin.

38. Den Mester hialp hannem ved sin Konst/ hand blef en Held saa fin: Det giorde Kongen af England/ hand gaf hannem Søster sin. Af Engel.

39. Nu hafver Orm hin unger Svend/ forvunden baade Angist og Harm: Nu er hand en Første saa gief/ sofver i Kongens Sesters Arm. Af Engeland.

40. Hand sofver sig saa gladelig / ved Kongens Søsters Side; Hvad Lycke Gud hafver en Mand forseet / hand skal den visselig bide. Af Engeland.

S. Oluf Konning i Norge.

Denne Vise om Sanct Oluf Konge i Norge / er en Poetiske og icke en Historiske Digt. Thi vi finde intet saadant udi de Norske Krønicker / at hand skulde trættis med sin Broder Harald om Norge Dette findis udi St. Olufs Historie / at Harald hans Halfbroder var ickun Femten Aar gammel / der St. Oluf blef slagen paa Stickleſtad i Norge den 29. Dag Julii / Aar efter Guds Byrd 1028. Det her om talis / at hand skulle seylet igiennem Bierge og Dale / holder jeg fore skal forstaaes / at hand hafver flyd for sine Fiender / Og dragen sine Skib ofver Fielden af en Hafn udi en anden. Som vi og læse / at der hand flyde for Hogen Jarl ind i Viggesund / loed hand sig der hugge en gang Vey igiennem paa den anden side / skrifvis at der hafver været en stoer Forsamling af onde Aander og Spogerj i ferd med hannem / hvilcke hand skulde drefven fra sig med sine Gudelige Bønner. Og hand drog saa deden gienem Guldbrands Dal og Hedmarcken ind til Sverrig / og der fra til Rysland / som Historien her om videre formelder.

XIV.

Oluf Konning og hans Broder / de trættis dem om Norge Skær. Det er saa faurt i Trondhiem at hvile.

2. Hans Broder / de trættis om Norge Skær. Hvilcken af os best seyle kand / hand skal være Kong i Norgis Land. Det er saa faurt i Trondhiem at hvile.

3. Best seyle kand / hand blifve Konge i Norrigs Land. Hvo af os som først kommer hiem / hand Krønis til Konge ofver all denne Egn.

4. Først kommer hiem / hand blifver sig Konge i Lan-

Landet alleene. Det svarede Harald Haardraade / det være som du nu sagde.

5. Harald Haardraade / det være som du nu sagde. Men skal jeg seyle i Dag med dig / da skalt du stifte Skib med mig.

6. I Dag med dig / da skalt du stifte Skib med mig. Thi du hafver Ormen hin snare / hvort skulde jeg med Oxen fare.

7. Ormen hin snare / hvort skulde jeg med Oxen fare. Ormen er saa snar som Sky / Oxen drifver saa langsom til By.

8. Snar som Sky / Oxen drifver saa langsom til By. Hør du Harald hvad jeg siger dig / hvad dig tyckis / synis og mig.

9. Jeg siger dig / hvad dig tyckis / synis og mig. Er mit Skib noget bedre end dit / saa gierne da maa du tage mit.

10. Bedre end dit / saa gierne maa du tage mit. Saa tag du Ormen hin glade / og jeg tager Oxen hin lade.

11. Ormen hin glade / og jeg tager Oxen hin lade. Først ville vi til Kircken fare / førend vi rore ved Seyl eller Ahre.

12. Til Kircken fare / førend vi rore ved Seyl eller Ahre. S. Oluf hand gaar om Kirckegaard / som Guld da skinner hans deylige Haar. Det er saa saurt udi Tronhiem.

13. Om Kirckegaard / som Guld da skinner hans deylige Haar. Saa brat kom Bud for Oluf Konning ind / og nu seyler Harald Broder din. Det er saa saurt.

14. Oluf Konning ind/og nu seyler Harald Broder din. Da lad den seyle som seyle vil/ Guds Ord saa ville vi lyde til.

15. Som seyle vil / Guds Ord saa ville vi lyde til. Messen er vor HErris Ord/ Svenne tager Vand/ I gaae til Bord.

16. Vor HErris Ord/ Svenne tager Vand/ I gaae til Bord. Vi gaa til Bord/ vi faa os Mad/ saa skynde vi os Stranden ad.

17. Vi faa os Mad / saa skynde vi os Stranden ad. Saa ginge de dem til Strande/ som Oxen laae for Lande.

18. Til Strande/som Oxen laae for Lande. Saa snarlig de til Stranden udbare/ baade Ancker/Tou og Ahre.

19. Udbare baade Ancker/Tou og Ahre/ S. Oluf satte sig i fremmer Stafn/fri frem Oxe i JEsu Nafn.

20. Udi fremmer Stafn / fri frem Oxe i JEsu Nafn. St. Oluf tog Oxen ved hviden Horn/gack nu som du gick i Korn.

21. Ved hviden Horn / gack nu som du gick i Korn. Oxen tog til saa fast at skride/efter stod Belgerne jo saa stride.

22. Til at skride / efter stoed Belgerne jo saa stride. Hand viste liden Dreng op i Raa / see om vi kunde Harald naa.

23. Op i Raa/ see om vi kunde Harald naa. Jeg seer icke meere til all Verdsens Priis / end Toppen udaf Eege-Riis.

24. All Verdsens Priis/ end Troppen udaf Eege-Riis. Jeg seer under Norrigis Land / Silcke-Seyl og Guld i Rand.

25. Un-

25. Under Norgis Land / Silcke Seyl og Guld i Rand. Jeg seer under Norrigis Skær/ hvor Ormen Silcke-Seyl bær.

26. Under Norge Lands Side/ Ormen saa saare fremskride. St. Oluf klappet Oxen paa Lende/ du motte end noget bedre fremrende.

27. Paa Lende/ du maatte end noget bedre fremrende. S. Oluf slog Oxen ved sit Øye / langt bedre maa du ad Hafvet drifve.

28. Ved sit Øye / langt bedre maa du ad Hafvet drifve. Da begyndte Oxen at beise saa / de Baadsmænd kunde icke paa Boncken staa.

29. At beise saa / de Baadsmænd kunde icke paa Boncken staa. Saa tog hand bast og stercken Linie/ der med bant Baadsmænd sine.

30. Og stercken Linie / der med bant Svenne sine. Det da melte den Styres Mand/ og hvor da seyle vi nu frem.

31. Den Styres Mand / og hvor da seyle vi nu frem. St. Oluf drog af sine Handske smaa / og self maatte hand til Styren gaa.

32. Sine Handske smaa / og self maatte hand til Styren gaa. Vi seyle frem ad Bierge og Klippe/ den neste Vey som vi kunde hitte.

33. Ad Bierge og Klippe / den neste Vey som vi kunde hitte. Saa seylede de ofver Bierge og Dale/ de blefve som de vare Vand hin klare.

34. Bierge og Dale / de blefve som de vare Vand hin klare. De seylede ofver den Feld saa blaa/ ud da lebe de Trolde saa smaa.

35. Den Feld saa blaa / ud da lebe de Trolde saa

smaa. Hvo seyler ofver mit Guld saa rød / og hvo da gior min Fader denne Møde.

36. Mit Guld saa rød / og hvo da gierer min Fader denne Møde. Stat du der og blif til Steen / indtil jeg kommer tilbage igien.

37. Blif til Steen / indtil jeg kommer tilbage igien. Saa seylede de ofver de Skaaner knolde / til Steen blefve de sorte Trolde.

38. De Skaaner Knolde / til Steen blefve de sorte Trolde. Udstaar Kierling med Rock og Teen / St. Oluf / hvi seyler du os til Meen.

39. Med Rock og Teen / St. Oluf / hvi seyler du os til Meen. St. Oluf med dit røde Skeg / hvi seyler du igiennem min Kielder-Veg. Det er saa.

40. Dit røde Skeg / hvi seyler du igiennem min Kielder-Veg. St. Oluf sig tilbage saae / stat du der og blif til Kamp hin graa.

41. Tilbage saae / stat du der og blif til Kamp hin graa. Saa seylede de foruden all Meen / der vigte for dem baade Stock og Steen.

42. Foruden all Meen / Der vigte for dem baade Stock og Steen. De seylede som de kunde allermeest / ingen Mand kunde Øyne paa dem feste.

43. Kunde allerbest / ingen Mand kunde Øyne paa dem feste. St. Oluf spente Buen for sine Knæ / Pilen falt paa det Seyle-Træ.

44. For sine Knæ / Pilen falt bag det Seyle-Træ. Hand strød ud af fremmer Stafn / Pilen falt bag Øxen i Hafn.

45. Af fremmer Stafn / Pilen falt bag Øxen i Hafn. St. Oluf trode saa vel vor HErre / derfore kom hand tre Dage førre.

46. Saa vel vor HErre / derfore kom hand tre Dage ferre. Harald blef i Huen saa vred / hand skabte sig til en Orm saa leed. Det er saa faurt i Trondhiem.

47. I Huen saa vred / hand skabte sig til en Orm saa leed. S. Oluf hand var en Gudfrygtig Mand / thi blef hand Konge i Norriges Land. Det er saa faurt i Trondhiem.

48. En Gudfryctig Mand / thi blef hand Konge i Norriges Land. St. Oluf gick i Kircken ind / hand tackede GUd af Hierte og Sind. Det er saa.

49. Udi Kircken ind / hand tackede Gud af Hierte og Sind. St. Oluf gaar om Kirckegaard / der skinner en Gisel af hans Haar.

50. Om Kircke-Gaard / der skinner en Gisel af hans Haar. Den GUd vil hielpe / hand kommer vel frem / hans Fiender faa baade Laster og Skam. Det er saa faurt i Trondhiem at hvile.

En anden Vise om St. Oluf Konning i Norge.

Nt mand hafver tillagt St. Oluf / at hand skal hafve haft saa meget at bestille med disse Trolde / som udi Viserne omtalis / holder jeg fore / at skal forstaais der ved / at hand formedelst Guds reene Ord / som hand stiftede og forfremmede i Norge / Island og andre omliggende Her / hafver forhindret Satans Svogerj / hvor med de onde Aander hafve forført den simpel Almue i gamle Dage i Norge / saa vel som udi andre Landskab under Hedenskabs Vildfarelse og Blindhed. Saa at Satan icke hafver haft den Magt siden den Tid / som hand hafde tilforn hos Vantroens Born Saa findis vel ogsaa udi S. Olufs Hisforie / at hand ofte hafver været i stoer Lifs-Fare / og er der af dog underligen hiulpet / udi Mirackels-Viis / af Guds sinderlige Naade og synderlige Undsætning. Hvilket med

disse

disse Digt gifvis tilkiende / at den som sig forlader paa Gud / bliver icke forlat / men fanger Magt og Seyrvinding ved HErrens Nafn / som er det faste Taarn / til hvilcket den Retfærdige flyer / og bliver hiulpen.

XV.

Det var Sanct Oluf Konning saa bold / hand raader for Norges Land: Guds Ord hand styret og Ratten hand bød / skulde holde baade Qvinde og Mand. Der skinner Soel som Guld hin røde udi Trondhiem.

2. St. Oluf lader sig en Snecke bygge / det skeede udi Marstrand: Hand agter sig til Hornelummer / de Trolde til megen vaande.

3. Det da svarede den Styremand / hand stod paa Boncken hin breede: Til Hornelummer paa var aldrig god Nafn / der ere de Trolde saa leede.

4. Det melte Oluf Kong af frj Mod / hand sprang først i den Stafn: Kast paa Oxen baade Reeb og Tow / lad gaae udi JEsu Nafn.

5. Saa fast hand knyste / saa fast hand puste / hand monne mod Belgen skride: Saa seylede de ind for Hornelummer / de Trolde til megen Qvide.

6. Jedten hand stalcker ud med de Bierge / ud med de Klipper blaa: Der saae hand St. Oluf Kong / og Oxen under hannem gaae.

7. Øyne hafde hand som en brendende Baal / med Munden monne hand skingre: Negler hafde hand som Bucke Horn / stoede alle ud for hans Fingre.

8. Skeg hafde hand som en Hesteman / slog neder til hans Knæ: Rumpen hafde hand lang og lodden hans Kiør var flemme at see.

9. Al-

9. Aldrig kom her nogen Snecke for Land/ enten nu eller nogen finde: Jeg kunde jo med min eeniste Haand/ drage den i Bierget ind. Der skinner Soel som Guld hin rede udi Trondhiem.

10. Det svarede hannem St. Oluf Kong/ hand loed sig icke forlange: Kast paa Oxen Bast og Baand/ forsøg hure det ville gange.

11. Hand tog Oxen om Horn og Stafn/ hand agtet at giøre hannem vee: Strax sanck hand udi Klippen ned/ saa dybt ofver begge sine Knæ.

12. Her staar jeg udi Steen nedstuncken/ her maa jeg nu forteefve: Rygge-spend og Haande-dregt/ det vild jeg med dig prøfve.

13. Du tie nu qver/ du fuleste Gast/ du blif forvend til Steen: Stat du der/ til Domme-Dag/ og giør ingen Christen Mand meen.

14. Ud kom lebendis den gammel Kierling/ saa saare monne hun skige: Hun raabte saa høyt/ hun saae saa bredt/ St. Oluf bad hun bortvige.

15. Det da undrede de andre smaa Trolde/ som sadde i Bierget igien: Kierlingen talde ickun et Ord/ hvad gick hende da til meen.

16. Monne hand icke der Redskeg være/ som os hafver lenge hødt: Komme vi ud med vore Jernstange/ hand blifver lidet af os bot

17. Det skeede der udi Hornelummer/ det skeede ret aldrig føre: Det Bierg blef med Vand omlugt/ mand fant der ingen Derre.

18. Saa satte de Rumpen paa deris Hofvet/ de vilde paa dem indrycke: Halsen gick dem ned for Bryst/ deris Ryg i alle smaa stycke.

19. Nu

19. Nu tacker hver Mand den gode GUd / og saa St. Oluf hin gode: Nu seyler hver Mand til Hornelummer / og times der ingen Vaade: Der skinner Soel som Guld hin røde udi Trondhiem.

St. Knud Konning udi Danmarck.

Hvad som denne Konning Knuds Historie er anrørendis / er den videligen beskrefven af Saxone Grammatico / udi hans Krønickes Ellefte Bog. Saa her giøris icke lang Fortale behof paa denne Sted. At hand saa høyligen berømmes for sin Dyd og Fromheds skyld / findes vel saa udi Sandhed at hafve været. Men at nogle giøre saa meget der af / volde Pavistiske Skribentere / og en deel kommer her af / som ellers almindeligen skeer med de gamle Bedrifter / som Poeten siger:

Omnia post obitum fingit majora vetustas:
Majus ab exeqviis nomen in ora venit.

St. Knud Kong blef slagen udi Otthense / Aar efter Guds Byrd 1078 den 10 Dag Julii efter Middag.

XVI.

Soelen skinner saa klar om Dagen / alting giver Hun goed styrcke / det er nu kommen saa vel i Lag / at borte er Natten hin mørcke. Den ædle Herre de vog med Uræt.

2. Danmarck sig glæder og fryder med skel / og stander i feiriste Grøde: Utydske og Trolde ere slagne ihiel / og Afguderj erøde. Den ædle Herre de vog med Uræt.

3. Af Kongelig Blod en Konning bold / loed sig Gud fast behage: Hand gaf hannem Riger og Lande i Vold / hand skulde hans Ord fremdrage. Den ædle Herre de vog med Uræt.

4. Kong

4. Kong Knud saa hede den Herre from / Kong Svend hans Fader de kalde : Der Harald hans Broder var lagd i Lig / de Danske hannem udvalde. Den ædle Herre de vog med Uræt.

5. Hans Dyd og Fromhed loed sig tee / til GUD sit Hierte hand vende : Med GUDs Ord og retfærdige Dom / loed hand det merckeligen kiende.

6. Rætte Bødere giorde hand med skel / at hver sit eget maatte nyde : Saa strengeligen loed hand straffe Uræt / paa dem som Lowen monne bryde.

7. Den Christen Kircke holt hand udi agt / den reene Lærdom handhefve : Klerckeriet som føre var forsmaad / i hans Tid vaare saa giefve.

8. Hand gaf dem Frihed mangelund / bød hver Mand dennem at ære : Fordrister sig nogen at giøre der imod / sin Straf den maatte hand bære.

9. Kircker og Kloster bygde hand af ny / baade Gods og Rente tillagde : Saa rundeligen blefve de Lærde forseet / hver sin Nødtørftighed hafde.

10. Paa Dalby Kircke det kiendis end nu / dissligest paa Lunde Domkircke : Hvad hand i Roskilde hafver stiftet til beste / det lofve de vise Klercke.

11. Hand tog i sin Kongelig Værn og Skerm / som hand det søer og iette : Kircken og hendis Personer alle / at ingen dem forurette.

12. Thi voxte her Lærde Mænd i Landet op / som Bogen hafde lærd til pricke : Hver tackede Gud som hand kunde mest / for saadanne Gafver og Lycke.

13. Hafde nogen paa sin Forbedring og Lyst / i fremmede Land at fare : Hannem gafvis Guld og Pending i Haand / hand torde ey trygler være.

14. Der med komme lærde Mænd hiem til Land/ som Riget med Æren kunde tiene: De vare forsøgte i Sæder og Sprog/ og mest Guds Low hin reene. Den ædle Herre de vog med Uræt.

15. Hofmod og saadanne Letfærdigheds Jid/ hafde ingen Platz til Hofve: Uden smiger og Achitophels Art/ de meente deris Herre med lofve.

16. Alt hvad Harald hans Broders Tid/ var kommen af Skick og Lafve: Lod hand med Flid oprette igien/ og til sin Ordning drafve.

17. Hvad Riget tilhørde der tenckte hand paa/ at det til Riget maatte blifve: Da Ræt og Fred i Landet var sæt/ til Orlog monne hand sig gifve.

18. Prytzen og Churland greb hand an/ de hannem til Haande ginge: For deris Herre og Hofvet ofver sig/ de hannem med Glæde undfinge.

19. Til Engeland som hans Broders Tid/ fra Danmarck sig atskilde: Hand agted at drage med gandske Krigs-Magt/ og giøre dem hiemme et Gilde.

20. Thi bød hand Leding om alle Land/ hver skulde sig rede og ryste: De lydde hans Bud af alle Styreshafn/ de vare i Modet saa trøste.

21. Udi Limfiord lagdis den Flode ind/ imod den Vester side: Hans Broder Oluf til sagde hannem Hielp/ der paa saa monne hand lide.

22. Men Oluf var Cain mod Broder sin/ hans Lif og Riget attraade: Hand holt hannem op paa falsker Fund/ paa smigrende Ord og gode.

23. Jo lenger Kong Knud sin Broder fortøfved/ jo mindre hand hannem sende: Der Kost og Spise fortæret var/ saa gick hannem Folcket fra hende.

24. Oluf

24. Oluf gick med Trædskhed omkring/ den meenige Mand forførde: Hand klagede sin Broder at legge paa Skat/ og tvinge med Løwen hin haarde. Den ædle Herre de vog med Uræt.

25. Vilde ickun menige Mand følge hans Raad/ det skulde dem gifve stoer Baade; Hver skulde sig liste hiem til sit Huus/ og Kongens Flode forlade.

26. De fulde hans Raad og listig Forgift/ og meente de giorde med rette: Ustadig er Almuen i Hu og Sind/ saa snart Velgierning forgætte. Den ædle Herre de vog med Uræt.

27. Dan Kongen formerckte sin Broders Svig/ til Slekvig loed hand Stefne: Der sant hand sin Broder Utro/ hand vilde det paa hannem hefne.

28. Toge de Oluf som Kongen det bed/ lagde hannem i Jern og Bolte: Der hialp ey Broderskaf eller Forben/ Løn som Skyld forvoldte.

27. Der af gick Rygte og Tidende sterck/ Almuen monne da forskrecke: Kong Knud den Haan og spotske Oprør/ efter Løwen paa dem vilde vrecke.

30. Thi skulde de enten deris Aadel lade/ og der til Halsen miste: Eller de skulle romme Landet ud/ Lycke eller Ulycke at friste.

31. End var den Herre saa mild og goed/ denne Straf loed hand formilde: Ustraffede skulde de blifve hver Mand/ om de ellers Tiende vilde.

32. Vilde de udgifve deris Tiende hvert Aar/ til Guds Huus og deris Preste: Hand vilde dem være i Faders Stæd/ handhefve dem til det beste.

33. De Vendelboer vare saa stifve i Sind/ saa traadtzige mod deris Herre: Maatte de for hannem

ey nyde Fred/ det skulde end gaa hannem verre. Den ædle Herre de vog med Uræt.

34. De sloge sig sammen med vebnede Haand/ de vilde hannem plat fordrifve: Til Fyn saa drog den ædle Kong/ hand agtet udi Freden at blifve.

35. Den arge Ref som Black mand kaldte/ hand lagde for Kongen saa slet sin Tale: Hand bad hannem tofve og holde Foed/ denne Feide vilde hand forhale. Den ædle Herre de vog med Uræt.

36. Med Almuen talede hand udi Løn/ og bad dem frj fremfare: Saa brugte hand Judas sin Forræderj/ og Kongen kom i deris Snare.

37. Hand meente at Black ferde Alting til Fred/ da ferde hand mest til Feide: Hand trøde hannem vel/ hand torde ey ved/ at tro paa falsker Leide.

38. Dette maa vel kaldis med Ræt og Skæl/ paa Blackis Hest at ride: Et andet at meene/ et andet at sige/ dem daare som der paa lide.

39. Saa trengde sig Juderne frem udi Fyn/ til Otthense monne de haste: Fynboerne glæddis og hiulpe fast til/ deris rette Herre at forkaste.

40. Udi Sanct Albans Kircke det skeede/ dend Herre sin Bøn der giorde: De brøde op Dørre og fulde der ind/ den ædle Herre der myrde.

41. Den første Mand der blef slagen/ var Black den falske Forrædere: Saa sloges der fleere af Kongens Mænd/ Bendicts hans egen Broder.

42. Den fromme Konning der Lifvet lod/ saa vel med Gud det meente: Kircken og Klercker med Ære og Flid/ med Lif og Blod hand tiente.

43. Thi staar hans Rygte og ærlige Nafn/ saa vel

vel hos Mand som Qvinde: For saadanne Dad medstort Eftersafn/ fra Tid til Tid til Minde. Den ædle Herre de vog med Uræt.

44. Hans Legem det hvilis under sorten Muld/ hans Siæl hos HERren monne være: Saa skulle Guds tro udvalde Børn/ den varendis Krune bære.

45. Gud gifve os Naade/ sin Ære at søge/ det Evige at betencke: Denne Verden foragte med all sin Væsen/ som os kand Glæden forkrencke.

46. Langt bedre det er for Guds Sag dee/ end Verdsens Guld at eye: Lange bedre det er hos Gud at lefve/ end vandre paa Syndernis Veye.

47. Guds Ord det blifver/ denne Væsen forgaar/ og monne saa snart bortfare: Thi elske sig hver den Liggendefæ/ til ævig Tid kand vare. Den ædle Herre/ de vog med Uræt.

St. Knud Hertug.

Denne Hertug Knud var Konning Erick Eyegods Søn/ som var St. Knud Konges Broder/ begge Svend Estrithsøns Sønner. Denne Hertug Knuds Historie findis udi Saxonis Krønicke i den Trettende Bog. At hvo som lyster der noget videre om at vide/ kand der læse hvad ydermeere omstendige Vilkorher medfølger. Ved Harrested Kircke i Sæland/ en Miil Vegs Nordost fra Ringsted/ vises endnu denne Kilde som her omtalis udi Visen/ og hafver været stoer Mißbrug hos i gamle Dage under Pafvedommet. St. Knud Hertug blef slagen/ Aar efter Guds Byrd/ 1130. den sivende Dag Januarii for Middag.

XVII.

Nu ville vi qvæde om Hertug Knud/ det beste vi kunde paa finde: Hand var ofver Sleßvig en Herre prud/ trofast af Hierte og Sinde.

2. Uretvished den lagde hand ned/ med sine uretvise Domme: Saa mangen Mand der glædes ved/ og mest udaf de Fromme.

3. Hans Dyd og oprigtige Manddom/gick Sasn udaf saa vide: Hand blef bekynt alle Landskaf om/ det monne hans Fiender fortryde.

4. Magnus hans egen Farbroder Søn / fortrød hannem være sin Lige: Thi lagde hand Raad mod hannem udi Løn/hvorledis hand kunde hannem svige.

5. Hand sende til Knud sit visse Bud/at møde udi Harrested Lunde: Hand vilde der tale med hannem et Ord/ det var af Falskheds Grunde.

6. Hertugen trode sin Frende saa vel / vilde sig ey lade afraade: Der motte være under hvad være kunde/ hand vilde hannem der møde.

7. Den neste Nat efter Siette Dag / fra Nyt-Aars Dag at telle: Hertugen lagde sig det udi Mag/ udi Harrested monne hand hvile.

8. Aarle den anden Dag timelig Tid/alleene giorde hand sig rede: Til Magnus sin Frende hand henreed/ som hand loed hannem ombede.

9. De Herrer de komme i Skofven sammen / begynte indbyrdis deris Tale: Det blef Hertug Knud foruden Gammen / hans Frende lagde hannem udi Dvale.

10. Strax motte hand see en megtige Hær/ Jernklæd af Skofven udkomme: Der yppedis snart en anden Færd/ icke meget paa Hertugens Fromme.

11. Thi spurde hand Magnus i Venlighed ad / hvad saadant skulde betyde: Om der var Falsk og Forræderj oplagt/ og hand sin Tro vilde bryde.

12. Hand

12. Hand svarede strax/ nu er det best/ at vi her Riget skifte: Hvo efter min Fader skal være det nest/ vi det imellem os bytte.

13. Saa snarlig hand sit Sverd uddrog/ den anden det icke forvente: Saa vredeligen hand til Hertugen hug/ det paa hans Hofvet kiende.

14. De andre Forrædere fulde hannem paa/ med Sværd og hvasse Spiude: Saa gridskeligen de alle paa hannem sloge/ hand motte ey Leiden nyde.

15. Saa lagde de ned dette ædle Blod/ foruden all Skyld og Brøde: Det volte at hand var from og goed/ det monne hannem Magnus fortryde.

16. Hand tenckte hand kunde sin Fiende med List/ og saaledis tage af Lifve: Da blef hand Konning i Danmarck vist/ ingen skulde hannem derfra drifve.

17. Hans Agt hannem feilede mangelund/ thi hand paa Uræt fordriste: Hannem hialp ey falsk Paafund/ sit Lif der efter hand miste.

18. Udi Fotevig blef hand slagen ihiel/ med Bisper sex vel giefve: Det skeede af GUd med Ræt og Skæl/ at de saa straffede blefve.

19. Paa stæden som Hertugen blef myrt/ monne strax en Brynd opvelde: Uskyldigt Blod hafver med sig fört/ sit Tegn ved klaren Vandkilde.

20. At bygge paa GUd/ er Tryghed stoer/ hand vil Sine ey undfalde: Hand straffer alvorligen Falsk og Mord/ baade her og hisset med alle.

Kong Erich Emune og Sorte Plog.

Denne Konning Erich Emunes Historie beskrifver Saxo udi sin Krønickes Fiortende Bog i Begyndelsen. Men der settis anden Aarsag til hans Død end her udi Visen. At Sor-

le Plog skulde esket sin Krigs-Besoldning af Kongen / og der hand den skulde faaet / kom en Bonde ind som klagede ofver Plog Sorte. Og i det som Kongen vilde forhiulpet Bonden til sin Ræt / stinger Plog hannem Forrædeligen ihiel paa Tinget. Men paa hvad Ting det skulde været skeed / nefnis icke andet / end det skulde været skeed Sønden Ribe / hvilket troligt er / efterdi Historien medfører at hand samme Tid holt Herre-Dage udi Ribe / og Liget er did fort og lagt i Choret udi Domkircken / der som hans Begrafvelse endnu findis paa denne Dag. Nogle meene at det skulde være skeed paa Vidings Herritz-Ting / men udi Sandhed holdis fore at det er skeed paa Urnehofvet Ting / der som sønder Jydlands Ting hafver været holden i gamle Dage / og endnu nefnis at skulde holdis af Kongen og Hertugerne Aarlig ved samme Landsby / icke langt fra Bredsted Kiøbsted. Kong Erich Emune blef slagen Aar efter Guds Byrd / 1139.

XVIII.

Aarlig om Morgen Lercken hun sang / under saa grøn en Lide: Herr Carl klæder sig for sin Seng. Kongen af Dannemarck lader det hefne.

2. Hand drog paa sin Skiorte saa skiøn / under saa grøn en Lide: Der til stucken Troye med Silcke grøn. Kongen af Danmarck.

3. Buckeskinds Stofle drog hand paa Been / under saa grøn en Lide: Forgyldte Spore spendte hand omkring. Kongen af Danmarck.

4. Forgyldte Spore spendte hand omkring / under saa grøn en Lide: Saa rider Herr Carl eene til Ting. Kongen af Danmarck.

5. Herr Carl rider ad Veyen frem / under saa grøn en Lide: Saa mange Under da prøfver hand. Kongen af Danmarck.

6. Herr

6. Herr Carl hand ganger ad Tinge frem/ under saa gron en Lide: Der rømmer for hannem saa mangen Mand. Kongen af Danmarck lader det hefne.

7. Dan Kongen heder paa Svenne Nj/ under saa gron en Lide: J binde Herr Carl/lade mig det see.

8. Op da stode de raske Svenne Nj/ under saa gron en Lide: De bunde Herr Carl/ loede Kongen det see. Kongen i Danmarck.

9. De førde Herr Carl for ofven den By/ under saa gron en Lide: De lagde hannem paa en Steile af ny. Kongen af Danmarck.

10. Saa brat kom Bud for Herr Plog ind/ under saa gron en Lide: Dan Kongen lader steyle Broder din.

11. Herr Plog sprang ofver breden Bord/ under saa gron en Lide: Hand gaf derfore icke mange Ord.

12. Buckeskinds Støfle snørde hand ad Been/ under saa gron en Lide: Forgylte Spore spendte hand omkring.

13. Forgyldene Spore spendte hand omkring/ under saa gron en Lide: Saa rider Herr Plog eene til Ting.

14. Saa fast hand reed/ end faster hand rende/ under saa gron en Lide: Sin gode Fole der ofver hand sprengde.

15. Herr Plog hand ganger ad Tinget frem/ under saa gron en Lide: Dan Konning hand stander hannem op igien.

16. Hafde jeg her været førre i Dag/ under saa gron en Lide: Da hafde det været bedre i Lag. Kongen af Danmarck.

17. Min Broder er lagt paa Steyle uden Brøde/ under saa grøn en Lide: Dan Konning det ganger eder vist til Møde. Kongen af Danmarck lader det hefne.

18. Men hafde jeg kommet for Timer fem/ under saa grøn en Lide: Saa visselig skulde hand fuldt mig hiem.

19. Nu er min Broder ved Lifvet skilt/ under saa grøn en Lide: Dan Konning eders Tro/ og den er spilt. Kongen af Danmarck.

20. Dan Konning meldte et Ord med Skæl/ under saa grøn en Lide: Din Broder fortiente sin Død saa vel.

21. Naar hver maa raade med Vold og Sværd/ under saa grøn en Lide: Er Løwen icke en Bene værd. Kongen af Danmarck.

22. Min Broder var saa dannis fuld/ under saa grøn en Lide: Vi kunde hannem løse med Sølf og Guld. Kongen af Danmarck.

23. Dit Sølf og Guld passer jeg ey paa/ under saa grøn en Lide: Løwen sin gang jo hafve maa.

24. Du motte saa lenge tale der om/ under saa grøn en Lide: Du kand vel nyde den samme Dom.

25. Dan Konning heder paa Ridder Nj/ under saa grøn en Lide: J binde Herr Plog lade mig det see.

26. Est du Dan Konning Mand for dig/ under saa grøn en Lide: Da baste og bind du self nu mig.

27. Kongen drog af sine Handske hvid/ under saa grøn en Lide: Herr Plog hand rysker med gyldene Spiud.

28. Først vog hand fire saa vog hand fem/ under

saa

saa gron en Lide: Saa vog hand Dan Konning og alle dem. Kongen af Danmarck lader det hefne.

29. Der hand hafde veget de Kongens Mænd/ under saa gron en Lide: Saa aag hand sin kiære Broder hiem.

30. Til Ribe ferdes det Kongelig Liig/ under saa gron en Lide: Det hviltis under Marmorsteen hvid.

31. Herr Plog hand rommer af Landet ud/ under saa gron en Lide: Af hannem fick mand icke anden Bod. Kongen af Danmarck lader det hefne.

Herr Tidmand.

Denne Herr Tidmands Vise/ sette vi nest hos Sorte Plogs Vise/ af denne Aarsage/ at mange hafver været udi denne vrange Meening/ at de hafve tagen Herr Tidmand udi Kong Erichs Emunes stæd. Maa vel skee fordi at disse Synderboer her nefnis i denne Vise. Men det er langt en anden Historie/ som sig hafver tildragen paa Sønder-Herritz Ting Norden for Aarhuus/ der som det gamle Herre-Sæde Biørnholm ligger. Og et andet Herret til et Skilsmis der nest op til/ kaldis Nør-Herrit.

XIX.

Aarle om Morgen det var Dag/ Herr Tidmand klæder sig for sin Seng/ og hand drog i sin Skiorte saa skiøn. Det lofver alle de Sønderbo.

2. Hand drog i sin Skiorte skien/ og Silcke Troye var herlige gron: De Buckeskinds Stesle snørde hand ad Been.

3. Buckeskinds Stesle snørde hand ad Been/ Forgyldene Spore spendte hand omkring: Saa drog hand til Sønder-Herritz Ting. Det lofver alle de Sønderbo.

4. Saa

4. Saa rider hand til Sønder-Herritz Ting/hand kræfver ud Skat af Adeling: Siu Skeppe Rug af hver Mands Plog.

5. Siu Skeppe Rug af hver Mands Plog/ hver Fierde Svin af Olden-Skof: Op da stod den gamle Mand. Det lofver alle de Sønderbo.

6. Op da stoed den gamle Mand/ den Skat vi aldrig udgifve kand: Og førend vi skulle den Skat udgifve. Det lofver alle de.

7. Og førend vi skulle den Skat udgifve/ føre skulde hver Mand paa Tinget blifve: I Sønder-Herritz Bønder staar sammen i Ring.

8. I Sønder-Herritz Bønder staar sammen i Ring/ I lade icke Herr Tidmand kommé lefvendis af Ting: Det første Sklag den gamle Mand slog.

9. Det første Slag den gamle Mand slog/ hand slog Herr Tidmand/ ned til Jord: Nu ligger Herr Tidmand/ hannem rinder Blod.

10. Nu ligger Herr Tidmand/ hannem rinder Blod/ Endnu gaar Plogen i sorten Jord/ og end gaar Svin paa Olden-Skof. Det lofve alle de Sønderbo.

Unge Svercke/ Konning udi Sverrig.

Udi Sverrig var stor U-eenighed/ imellem Konning Erichs og Konning Karls Afkom/som indbyrdis trættedes om Riget med hver andre/og undertiden den eene/ og undertiden den anden/af hver sin Slegt/er komen til Regimentet. Paa det fidste/som det pleyer almindeligen at gaa til/kunde de icke anderledis stifte det end med Sverdslag. Der ofver blifver Konning Carl Konning Sverckes Fader slagen af Konning Knud/Konning Ericks Søn. Og der hand afdøde/ komer Kong Svercke til Regimentet/og forfølger siden hans Børn og Afkom. Hvilcket

cket fortrød Almuen meest i Oplandene / saa at de sætte sig op imod hannem/ at hand blef foraarsaget at bede Konning Valdemar om Bistand. Hvilcket hand bekom saa meget dislettelligere / efterdi de fornemmiste Adel her udi Riget vare besvogret med hannem. Thi Konning Svercke hafde Herr Ebbe Sonnis Sons Daatter til Egte. Derfore vare de Danske dis villigere til at følge paa Svenske Tog. Dog det var dennem icke meget lyckeligt. Thi begge Partene bleve saa got som aldeelis nedlagde ved Lene udi Vester Gylland. Der blef baade Ebbe self / som var Hofvitzmand for Folcket/ og begge hans Brødre Lauritz og Jacob slagne/med mange andre Nafnkundige Mænd paa begge sider. Dette skeede Anno Domini 1208. den 31. Dag Januari. Toe Aar der efter sterckede Konning Svercke sig paa ny/ og blef slagen med Hertug Folcke/og mange andre ved Gestilbro / Anno Domini 1210. Dog Visen kommer icke aldeelis ofver et med Historien / om det ellers er om denne Svercke/ som vi meene. Thi om den gamle Svercke kand det neppeligen forstaaes/ som lefvede Aar 1140.

XX.

Det var unge Svercke / gaar for Dan Konning
Hat stande; Min ædle Herre I det icke fortryde/ jeg klager for eder min Vaande. Thi føre de Riddere deris Skiolde/ der græder saa mangen.

2. Min Fader er slagen ihiel med Svig / og jeg af Landet drefven: Dan Konning I laane mig af eders Mænd / jeg kand det ærligen hefne.

3. Jeg vil laane dig af mine Mænd / baade Sælandsfar og Jude / disse ere de beste Mænd/som baade kand hugge og skiude.

4. Jeg vil laane dig Engelbret / og der til Herr Carl graa; Der er ingen i Sverriges Land/ som eene kand mod hannem staa.

5. Jeg vil laane dig Herr Offe Dyre/ med sit forgyld-

gyldte Horn; Hand hugger ned for Foed i Strid/ som Bender de meye Korn. Thi føre de Riddere deris Skiolde/ der græder saa mangen.

6. Det var om en hellig Søndag/ der Messen var goed at høre; Svercke hand rider til Øresund/ hand lader sit Folck ofverføre.

7. De lagde ud med deris Snecker fra Lande/ det var saa faur en Flode; De vare vel siu og siusindstive/ foruden de andre smaa Baade.

8. Ungeste Svercke stander i fremmer Stafn/ og seer hand ud i Sunde: HErre GUd lade os enten Seyr vinde/ eller siuncke her ned til Bonde.

9. Saa kaste de deris Ancker/ alt paa den hvide Sand: Og det var unge Konning Svercke/ hand træn der først paa Land.

10. Først drog ungen Engelbret/ og saae hand Herr Carl graa; Saa kom ungeste Svercke self/ hans Banner var guul og blaa.

11. Det meldte hand ungen Engelbret/ ogsaa tog hand paa; Herr Svercke I sende vore Fiender Bud/ I lade dem Feide-Bref faa.

12. Bort da reed den raske Smaadreng/ hannem skinde Guld paa Hænde; Der kunde hvercken Høg eller Hund/ følge hannem Dag til Ende.

13. Ind da kom den liden Smaadreng/ og steddis hand for Bord: Hand var snild og kreng i Tale/ hand kunde vel feye sine Ord.

14. Det da meldte hand uden Gammen/ der til gaf hand goed Efne; Svercke min Herre hafver sendt eder Bud/ sin Faders Død at hefne.

15. Hure da tør du uselig Dreng/ biude mig Eg-

gen

gen hin hvide; Hans Fader stoed mig icke uden et Hug/hand bier mig icke udi Strid. Thi føre de Riddere deris Skiolde/ der græder saa mangen.

16. Høre I Sverrigs Høfding bolde/ I kunde det icke forunde; Op da voxer den liden Hund/ med hvassen Tænd udi Munde.

17. Det da var den liden smaa Dreng/hand sprang til Ganger roed: Det vil jeg for Sandhed eder sige/ hand reed som Fuglen floy.

18. Hil sidde I unge Konning Svercke/og Kæmper saa hasve I fromme; I sadle eders Hest/ I drage imod/ eders Fiender monne nu komme.

19. De droge frem ad Bierge og Lide/ og Lene monne de det kalde; Der lagde de af deris Kaaber blaa/ de førde sig i Brynie alle.

20. Tilsammen da droge de ædle Herrer/ det var saa ynckelig en Leeg; Det var ont at stande udi Strid/ som Sønnen Faderen sveg.

21. Frem da rede de Danske Hofmænd/ de førde saa got et Moed; De sloge ned de Vester Gyllands Mænd/ hvor de føre frem for Foed.

22. Konning Svercke hug og Sverting bed/ der giordis saa varmt om Hænde; Det var saa ynckfommelig en Strid/ som Faderen icke Sønnen kiende.

23. Konning Svercke hug og Sverting bed/ og Helmene de giordes roede. Det var stoer Yncк i Strijden at staa/ som Sønnen slog Faderen til dede. Thi føre de Riddere deris.

24. Det var unge Herr Engelbret/ blæser i forgyldene Horn; Saa vog hand de Vester Gyllands Mænd/ som Bønder de meye Korn.

25. Det

25. Det var Sverriges Høfding saa brad / hand hug med Sverd saa fast; Icke kunde ungen Svercke andet giøre end bøde for de Kast. Thi føre de Riddere deris Skiolde / der græder saa mangen.

26. Nu hafver jeg standen dig femten Hug / ja fleere og icke ferre; Du stander mig et for alle dem / alt for din Høfdings Ære.

27. Det var unge Konning Svercke / hand der icke lenger hødte: Hand hug den Høfding i forgyldte Hielm / at Odden i Sadelen mødte.

28. De Danske de stoede saa Mandelig bi / de Svenske til liden Fromme: Langt heller de vilde paa steden døe / end fra Herr Svercke remme.

29. De Svendske vare to og tre mod en / thi blef i Krigen stor Nød; Saa mangen Ridder der blegnet om Kind / Saa mangen Hofmand blef død.

30. De vare dem vel otte Tusinde Mand / der de af Danmarck fore hen; Vel neppelig Fem og Femstig Mand / Komme hiem til Landet igien.

31. Imellem baade Bierge og dybene Dale / der gielder baade Ugle og Ørn; Der græder saa mangen Ydske Encke / og half fleere Faderløse Børn.

32. Imellem de Bierge og dybe Dale / det gielder baade Ugle og Rafn. Der græder saa mangen smuck Festemøe / hafver mist sin Festemand.

33. De Fruer de stande udi Høyeloft / de vente deris Herre skal komme; Hestene de komme blodige hiem / og Sadlene de vare tomme.

34. Konning Svercke vincker giennem gyldene Hielm / hafver nu denne Strid en Ende; Flygtig Mand ey mister sit Mod / hand kand en gang omvende. Thi føre de. 35. Mi-

35. Mine Fiender ere slagen/ mine Maue ere dede/ det gior mig Hiertens Vaande: Men lefver hand Svercke Aar og Dag/ hand kommer igien til Lande.

36. Her er tabt og her er vunden/ her sørgis paa begge Sider: Saa vel troer jeg Dan Konning god/ til hannem jeg henrider. Thi føre de Riddere deris Skiolde/ der græder saa mangen.

37. Min Fader er slagen med Falsk og Svig/ og skal jeg Landet remme: Saa ilde skal det de Oplændiske Bønder/ og deris Medfølg bekomme.

38. Og førre da skal jeg lade mit unge Lif/ og Blod og Aand opgifve: Førend jeg skal træde fra Kongeligt Nafn/ Mine Fiender det ofvergifve.

39. Indbyrdis Hofferd og hemmelig Had/ Fordærfvelsens Roed monne være: En Moder til Kif/ til Kamp og Strid/ som tager bort Lif og Ære.

40. Den eene den anden fordærfver i Grund/ naar tvende tilsammen fegtis: Saa kommer den Tredie og tager det bort/ uden Sværdslag hannem ey negtis. Thi føre de Riddere deris Skiolde/ der sørger saa mangen.

En unger Frøicken førtis af Danmarck til Sverrig.

Hvis Daatter denne unge Danske Frøicken hafver været/ eller vaa hvad Tid hun er udført benefnis icke her udi Visen. Saa kand det og icke heller letteligen sigis forvist om det hafver været Konning Valdemars Seyers Syster/ Dronning Rikisse/ som Kong Erich af Sverrig badis om og fick/ vaa det ny Forbund som skeede imellem Nigerne efter Kong Svercks Feide og Afgang/ som nu nyligen tilforn er omtalet.

Eric Plogpenning Dotter
Waldemar Sejr i Danmarck

O Min

XXI.

Min Herre hafver fest en Rosens Blomme/ Christ unde hende vel til Sverrig at komme. Det hielper saa lidet at qvide.

2. En Rosens Blomme / Christ unde hende vel til Sverrig at komme: Der til svarede den Ridder saa rig/ Min Herre lader hente den Jomfru hid.

3. Den Ridder saa rig / min Herre lader hente den Jomfru hid: De vunde Seyl i forgyldene Raa/ De seyle til Danmarck i Maaneder to.

4. Forgyldene Raa/ de seile til Danmarck i Maaneder to. De kaste deris Ancker paa hviden Sand/ de Svenske Fruer træn der paa Land.

5. Paa hviden Sand / de Svenske Fruer træn der paa Land: Mit udi den Borgegaard / de Fruer svøbte sig i Sabel og Maard.

6. Borgegaard / de Fruer svøbte sig i Sabel og Maard: Og der agseler de deris Skarlagens Skind/ saa gaar de for Danner Konning ind.

7. Skarlagens Skind / saa gaar de for Danner Konning ind: Hil sidde J Danner Konning ofver eders Bord / Kongen af Sverrig hafver send eder Ord. Det hielper saa lidet at qvide.

8. Ofver breden Bord / Kongen af Sverrig hafver send eder Ord: Hand sender eder Ord og bliden Tale/ hand vil eders Daatter til Dronning hafve.

9. Og bliden Tale / Hand vil eders Daatter til Dronning hafve: Det melte Danner Konning der til / det er icke nock at hafve vil.

10. Dan Konning der til / det er icke nock at hafve vil: Forend skal hand den Jomfru vinde / der om

maa

maa Terning paa Taflebord rinde. Det hielper saa lidet at gvide.

11. Den Jomfru vinde/ der om maa Terning paa Taflebord rinde; Det første Guld-Tafvel paa Borden rand/ den Svenske Konning den Frøicken vand.

12. Paa Borden rand/ den Svenske Konning den Frøicken vand: Og der blef Silcke paa Jorden bred/ den Jomfru bleef til Stranden udleed.

13. Paa Jorden bred/ den Jomfru bleef til Stranden udleed: De kaste deris Ancker paa Svenske Sand/ den Danske Frøicken træn først paa Land.

14. Paa Svencke Sand/ den Danske Frøicken træn først paa Land: Det melte Kongen som hand stoed/ I være velkommen Jomfru god.

15. Som hand stod/ I være velkommen Jomfru god: Det talede hand til den Ridder rig/ hun maa vel være voris Jefnlig.

16. Ridder rig/ hun maa vel være voris jefnlig: saa lede de frem de herlige Ørs/ de vare med Sølf og Guld bestrød.

17. De herlige Ørs/ de vare med Sølf og Guld bestrød: I sætte eder op og hviles her paa/ stolte Jomfru I skulle icke lenger gaa.

18. Hviles her paa/ stolte Jomfru I skulle icke lenger gaa: Var jeg i min Faders Land/ da fick jeg Karm og Kiæresvend.

19. Min Faders Land/ da fick jeg Karm og Kiæresvend: Der til svarede de Svenske Fruer/ I føre os hid ingen Judske Sæder.

20. De Svenske Fruer/ I føre os hid ingen Judske Sæder: Sadel af Sølf og forgyldene Mile/

der med pleyer Svenske Jomfruer at ride. Det hielper saa lidet at qvide.

21. Forgyldene Mile / der med pleye Svenske Jomfruer at ride: Sadel af Self og langen Spange-Mile/ saa ride vi Svenske Fruer til Gilde.

22. Langen Spange-Mile/ saa rider vi Svenske Fruer til Gilde: Og det hafver været gammel Sæd/ saa lenge vi lefve/ vi blifve der ved.

23. Gammel Sæd/ saa lenge vi lefve/ vi blifve der ved: Ridder og Svenne de ride til Herredag/ Fruer og Jomfruer de age med Mag.

24. Til Herredag / Fruer og Jomfruer de age med Mag: Vore Skoldmøer bære for sig den Priis/ som reede i Krig efter fordum Viis.

25. For sig den Prjs/ som reede i Krig efter fordum Viis: Naar Danske og Svenske faa Tydske Manns Sæd / da vee dem begge Landskaf ved.

26. Tydsk Manns Sæd/ da vee dem begge Landskaf der ved: Der var stor Lyst og megen meere Gammen / de unge to Ædeling blefve gifven tilsammen. Det hielper ey lenger at qvide.

27. Megen meere Gammen/ de unge to Ædeling blefve gifven tilsammen: Og Kongen tog sin Kiæriste i Arm/ stolte Jomfru I lefve hos mig uden Harm.

28. Sin Kiæriste i Arm / stolte Jomfru I lefve hos mig uden Harm: Saa mangen god Dag de sammen monne være / de lefvede udi Fryd med Tuct og Ære. Det hielper ey lenger at qvide.

Konning Valdamar afferdiger sine Legater efter Dronning Dagmar.

Konning Valdamar/ Valdamars Søn/ som kaldes Valdemar

mar Seyer / var tre gange gift. Først hafde hand til Egte. Dronning Ingeborg / Henrich Løwes af Saxen Lands Søster. Med hvilcken hand aflede ingen Børn. Siden badis hand om Kongens Daatter af Behmer Land / Margreta som kaldtis for sin Dyrlighed og Dydighed med Tilnafn Dagmar. Hvorfor hun ogsaa berømmis / som vi høre her efter / som det sig bør Hvad som Historien udi sig self er anrørendis / findis der om videligere Beskeeden udi Kong Valdemars Historie / som her er icke fornøden at beskrifvis. Thi vi gifve her en Vise-Bog / paa en anden Tid / med det første / nest Guds Hielp / en fuldførdige Kronicke. Det Tredie Kong Valdemars Gift / var Dronning Berngerd / Kongens Daatter af Portugal / som her efter skal omtales.

XXII.

Konning Valdemar og Herr Strange / de sidde ofver breden Bord: Og de begynte indbiurdis at tale / saa mangt et gammelt Ord. Der seyler Herr Strange imod Dronning Dagmar.

2. Hør du Herr Strange hvad jeg siger dig / du skalt fare af Landet ud: Og du skalt fare til Behmer Land / og hente min unge Brud.

3. Det svarede Herr Strange Ebbesøn / saa snildelig monne hand svare: Skal jeg indtil Behmerland reyse / hvo skal da med mig fare.

4. Du tager til dig hin unge Herr Limbeck / og saa Herr Oluf Lycke: Du tager hin rige Herr Peder Glob / og fleere efter din Lycke.

5. Tager du Bispen af Sæland / hand er saa lærder en Mand: Og saa Herr Albert af Eskelsø / sine Ord vel føye kand.

6. Det var ungen Herre Strange / Hand gaar ned til den Strand: Hannem fulde Konning Valdemar self / Med mangen Velbiurdige Mand.

7. Saa seylede de dem ofver salten Søe / vel udi Syvnter try: Det neste de kunde for Behmerlands Grentz / de vare i Hue saa fri.

8. De strøge Seyl/ kaste Ancker paa Sand / de hastede hver til Land: Saa faur da var den Herre-Skare/ Her Strange den fremmerste Mand.

9. Der de komme noget op paa Land/ Der skickede de deris Bud; De loede Kongen af Behmer Land sige/ de vare Danner Kongens Raad.

10. De hafde med hannem at tale udi Len/som det sig best monne sømme: Og da blef Silcke paa Jorden bred/ de skulde for Kongen indkomme.

11. Hil sidde J Kongen af Behmer Land/ J ere en Første med Ære: Kong Waldemar af Danmarck gifver eder Bud/ om eders Daatter saa kiere.

12. J Herrer tager Handklæde og Vand/ J setter eder her til Bord: J være velkommen udi vort Land/ vi vide eder Ansvar goed.

13. Saa bare de ind det Taflebord / de Tafvel af Guld hin reene: Herr Strange hand skulle med Frøicken lege/ og tale med hende alleene.

14. Kongen hand ganger udi Høyeloft / og raader med Dronning sin: Her ere de Herrer af Danmarck kommen / de bedis om Daatter min.

15. Vil hand Kong Waldemar af Dannemarck/ Vil hand vor Daatter hafve: Vi gifve hannem hende den mægtige Mand/ og der til dyrebar Gafve.

16. De lagde paa hende det rede Guld/ fulde hende i Salen ind: Herr Strange den Ridder faur og sin/ hand staar hende op igien.

17. Den Tredie Skaftafvel de sammen drog/

den

den var af rode Guld: Herr Strange hand vant den Edeling god/ ind i Kong Waldemars Vold. Der seyler Hr. Strange imod Dronning Dagmar.

18. De sloge ofver hende det Silcke blaa/ fulde hende i Saien ind: Her maa I see den Freicken self/ udi Tuct og Sæder fiin.

19. Det lide fast ad Aften silde/ det var/ den Tafvel skulde hafve en Ende: Herr Strange den vise Hefding og klog/ skulde folge den Brud til Senge.

20. Saa fulde de den Freicken til Senge/ alt til den Ridder goed: Herr Strange med megen Tugt og Ere/ imod den Freicken opstoed.

21. I sige mig Herr Strange forviss/ meden vi ere eene to: Er hand Konning i Danmarck/ baade saur og fast i Tro.

22. Det da svarede hand Herre Strange/ hand op i Soien saae: Som mend ved Danner Konning/ hand er langt skienner end mine To.

23 Der blef Silcke paa Jorden lagt: De fulde den Freicken til Strande: Hun bed sin kiære Forældre god Nat/ saa lagde de ud fra Lande.

24. Det var Kongen af Behmer Land/ hand monne sin Daatter lære: Naar du kommer i Danmarck ind/ du tæncker paa Hæder og Ære.

25. Dydelig/ Gudfrygtig/ from og god/ det skalt du altid hafve til Jid; Det deele med alle dine Undersaatte/ du blifver deris Haab og Liid.

26. Saa lagde de Herrer deris Snecke fra Lande/ de vare baade glade og fro; Saa seylede de dennem til Dannemarck/ vel mindre end Maaneder to.

27. Og det var Freicken Dagmar blid/ hun kom

for Mandøe udi Land; Og det var Kongen af Dannemarck / hand kaste sin Ganger paa Sand. Der seyler Herr Strange imod Dronning Dagmar.

28. I sige mig Herr Strange Ebbesøn / ferre vi komme nærmere Land: Hvo er den dristige Skelle-Svend / som rider paa hviden Sand.

29. I være velkommen Dronning Dagmar / I sige der sagt fra: Det er Kong Waldemar af Danmarck / som trende Konge-Riger aa.

30. Min naadige Frue Dagmar god / hand er en Første baade mægtig og bold: Hand hafver Borge og rige Feste / der til tre Riger i Vold.

31. Skam faa du Strange om jeg vil / saa vel da kand en liufve: Mig tyckis at Kongen af Dannemarck / hand hafver icke uden et Øye.

32. Høre I det min skienne Jomfru / hand er en Orlogs Mand: Hand hafver vundet til Dannemarck / igien all Nordenelvs Lande.

33. Hand er Mand og der til Første viis / og tør paa sine Fiender see: De fly for hannem baade Øster og Vester / naar hand i Huen er vred.

34. Hvo Land og Liv ellers voge vil / og prøfve god Orlogs Spil: Er hand en Første af Mod og Blod / hand skal og sette til.

35. Høre I det min skien Jomfru fiin / I skulle være glad og fro: Denne Færd skulle I ret aldrig fortycke / saa lenge I lefve maa.

36. Og all den Stund I lefve maa / jeg vil eders Tiener være: Alle de Adel i Danmarck bo / de skulle eder elske og ære.

37. Saa drucke de deris Bryllups Høytid / udi

saa

saa god en Stund: Konning Valdemar og Dronning Dagmar/ saa vel hver andre aand.

38. Der glædis ved baade store og smaa/ den Fattige med den Rige: Der glædis Bonden og Borger meest/ af Hiertens Grund tillige.

39. Hun kom uden Tynge/ hun kom med Fred/ hun kom goden Bonde til Lise: Hafde Danmarck altid saadanne Blomster/ Mand skulde dem ære og prise. Der seyler Herr Strange imod.

40. Alle saa mange i Danmarck vare/ de monne Dronning Dagmar behage: Saa lenge hun lefvede paa Jorden her/ de hafde saa gode Dage. Der seyler Herr Strange imod Dronning Dagmar.

Dronning Dagmars Hiemferd til Danmarck.

Det er visst og sant som mand siger/ at mand tyer gierne som mand er kommen af. Det er icke Hiertens Verck/ at Daatter drager i Moders Serck. Ligervis som denne fine og dydige Dronning Dagmar hafver været optugtet og paamindt af sine kiære Forældre/ saa hafver hun ladet det samme paakiende udi sit gandske Lefnet udi all Dydelighed og Fromhed. Hvorfore der ere lagde saa mange smucke Digt om hende til evig Amindelse/ saa lenge som Verden staar. Hvilcket ærligt Rygte er hende bedre/ end hun hafde været en Keyserinde ofver all Jorderigs Kreds og Velde/ som Syrach vidner/ sigendis: Et got Nafn blifver evindelige/ og er vissere end tusinde store Liggendefæ af Guld.

XXIII.

Det var Behmer Lands Dronning/ hun tager sin Daatter at lære: Naar du kommer i Danmarck ind/ dig vides baade Hæder oc Ære. Den Freicken kom af ædle Behmer Land.

2. Og naar du kommer i Danmarck ind/ da vidis dig Hæder og Ære: Du lad icke Skat ofver Bønderne skrifve/ saa hafve de dig saa kiære. Den Freicken kom af ædle Behmer Land.

3. Den første Bøn du beder din Herre/ den Herre saa mild og fiin: Du beder hand lader Biscop Waldemar ud/ allerkiæriste Morbroder sin.

4. Og der var Silcke og Skarlagen reed/ paa Jorden strax udbred: Det var den unge Freicken Dagmar/ hun blef til Strande udleed.

5. Saa vunde de op deris Silcke Seyl/ saa heyt i forgyldene Raa: Saa seylede de til Danmarck ind/ fast minder end Maaneder to.

6. For Mandøe kaste de deris Ancker/ alt paa den hvide Sand: Toge de hin unge Freicken Dagmar/ de løfte hende først paa Land.

7. Toge de hin unge Freicken Dagmar/ de løfte hende først paa Land: Waldemar Konning af Danmarck hand recker hende hviden Haand.

8. Der var Silcke og Skarlagen rød/ saa vit paa Jorden udbred: Dagmar fulde baade Fruer og Meer/ hun blef paa Riber-Huus leed.

9. Saa aarle om den Morgenstund/ lenge førend det var Dag: Det var ungen Freicken Dagmar/ hun kræfvede sin Morgen-Gafve.

10. Den første Bøn jeg beder eder om/ Allerkiæriste Herre min: J lade Biscop Waldemar ud af Taarnet komme/ for Slegt og Frender sin.

11. Den anden Bøn J viide mig vist/ Jeg beder eder io saa gierne: J gifve alle de Plogpendinge til/ og Fangerne løß af Jern.

12. Den

12. Den første Ben I tie saa stille / I tie Freicken Dagmar saa qver: Kommer hand ud Biscop Waldemar / hand giør eder Encke i Aar. Den Freicken kom af ædle Behmer Land.

13. Hun tog Guld Krunen af sit Hofvet / og sette for Kongen paa Bord: Hvad skulde jeg i Danmarck / maa mig icke vides et Ord.

14. I hente mig ind Ridder Herr Strange / og saa unge Juncker Knud: I skulle henfare til Oringsborg / og løse de Fanger ud.

15. Der hand kom af Tornet ud / da kunde hand icke gange: Jeg hafver her sæt paa tolfte Aar / de Tide var mig saa lange.

16. Hans Søster tog Guld-Kam af sit Skrin / hun kemte hans gule Haar: For hver den Lock der hun hannem ridde / da felde hun modige Taar.

17. Her du kieriste Søster min / og du græd icke for mig: Fuld vel skal jeg hefne min Harm / om jeg et Aar er qveg.

18. I tie qver Biscop Waldemar / lader icke eders Vrede regiære: Kommer I agter paa Seborgs Taarn / jeg seer eder aldrig meere.

19. Icke kunde Biscopen lade sin harm / før hand maatte Landet remme: Det fortrød Dronning Dagmar meest / hand kunde icke bedre skienne.

20. Der var stoer Glæde ofver all Danmarck / Dagmar var kommen til Lande: Der lefvede i Fred baade Borger og Bonden / uden Skat og Plogpendings Vaande.

21. Christ signe de unge Ædlinge To / de lenge motte sammen lefve: Guds Ord / Retfærdighed / Dom

Dom og Skiel / for hver Mand at handhefve.
Den Frøicken kom af ædle Behmer Land.

Dronning Dagmar spaaes af en Haffrue / at hun skal dee udi Barnfødsel.

Det som ellers almindeligen sigis / at alle Emtyr / som vi kalde / det er Eventyrs Saffn / ere Løgn / og alle Viser ere sande / findis sig icke saa at være udi Forfarenhed. Thi vore Danske Poeter hafve saa vel brugt deris Frihed / som enten de Latinske eller Græckiske Poeter i deris Materie og Digt. Det lader sig her saa vel som andensteds see / besynderligen med denne Haffrues Spaadom. Dog hvad ville vi sige om det gamle fremfarne / efterdi vi og udi vor Tid hafve hørt om saadanne Fantasi icke meget uligt / fra Samsøe faa Aar forleden. Digt er Digt. Og er icke meere at tage der af end vel til Maade: Thi Guds Ord ere vore Fødders Lius som David siger. Hvo det icke hafver / hand vandrer i den skadelige Mørckhed.

XXIV.

Dan Konning hand lader en Haffru gribe / den Haffru dantzer paa Tilie: Og den lader hand i Taarnet knibe / for hun icke fremmet hans Villie.

2. Dronningen heder paa Svenne to / den Haffru dantzer paa Tilie: J bede den Haffru for mig indgaa / for hun skal fremme min Villie.

3. Ind kom Haffruen og stedis for Bord / den Haffru dantzer paa Tilie: Hvad ville J Dronning / hvi sende J mig Ord / jeg kand icke fremme eders Villie.

4. Dronningen klapper paa Hiundet blaa / den Haffru dantzer paa Tilie: Du sidde Haffrue og hvile her paa / thi du skalt fremme min Villie.

5. Ville J saa forraade mit unge Lif / den Haffru dan-

dantzer paa Tilie: Her ligger under den hvasse Knif/ hure skulde jeg fremme eders Villie.

6. Veedst du det/ saa veedst du meere/ den Haffru dantzer paa Tilie: Du sige mig af mine Skeben fleere/ saa kand du fremme min Villie.

7. Veed jeg din Skeben/ Jeg siger dig den/ den Haffru dantzer paa Tilie: Du lader mig vist paa Ilden brende/ thi fremmer jeg icke din Villie.

8. Du føder Sønner saa bolde tre/ den Haffru dantzer paa Tilie: Dit unge Lif forspilde de/ saa fremmer jeg nu din Villie.

9. Skal det mig for dennem icke bedre gaa/ den Haffru dantzer paa Tilie: Sig mig hvad Skæbne skulle de faa/ saa kand du fremme min Villie.

10. Den eene skal Konning i Danmarck være/ den Haffru dantzer paa Tilie: Den anden skal Kronen af røde Guld bære/ saa kand jeg fremme din Villie.

11. Den Tredie skal være saa viis en Mand/ den Haffru dantzer paa Tilie: Dit unge Lif lader du for hannem/ nu hafver jeg fremmed din Villie.

12. Dronningen svøber sit Hofvet udi Skind/ den Haffru dantzer paa Tillie: Hun gick i Loftet for Kongen ind/ thi hun hafde fremmet hendis Villie.

13. Høre J allerkiæriste Herre min/ den Haffru dantzer paa Tilie: J gifve mig denne Haffru fiin/ for hun hafver fremmet min Villie.

14. Jeg gifver icke den Haffru Lif/ den Haffru dantzer paa Tilie: Thi hun forraade mine Snecker siu/ da fremmet hun icke min Vilie.

15. Dronningen sortnet som en Jord/ den Haffru dantzer paa Tilie; Hun daanet all død for Kongens Bord/ for hun fremmet hendis Villie.

16. Min

16. Min kiere J tager det icke saa nær / den Haffru dantzer paa Tilie; Følge hende til Strande med alle dine Mœer / men hun hafver fremmet eders Villie.

17. Hun klædde den Haffru i Skarlagen rœd / den Haffru dantzer paa Tilie; For hun hafde spaad hende sin egen Død / saa fremmet hun hendis Villie.

18. Dronningen taler til alle sine Mœer / den Haffru dantzer paa Tilie; J følge denne Haffru ud til Sœe / thi hun hafver fremmet min Villie.

19. Den Haffru sættis paa Bølgen hin blaa / den Haffru dantzer paa Tilie; Dronningen grœd og ingen der lo / saa hafde hun fremmet hendis Villie.

20. J tør icke grœde / grœd icke for mig / den Haffru dantzer paa Tilie; Himmerigs Dœr staar aben for dig. Nu hafver ieg fremmet din Villie.

21. J Himmerig skalt du bygge og bo / den Haffru dantzer paa Tilie; Der fanger du først baade Hvile og Roe. Nu hafver jeg fremmet din Villie.

Dronning Dagmars dødelige Afgang.

Sigerviis som tilforen er omtalet / at de som danske Viser hafve giort / hafve brugt stor Poetiske Frihed / med seldsomme og fast utrolige Ting fore at gifve: Saa sees det samme end ogsaa af denne nerværendis Digt / besynderlige om denne fine Dronning / som skulde være beden til Lifvet igien / siden hun var død / og talet paa ny med sin Herre Kœnning Waldemar. Hvilket maa lignes ved det / som mand almindeligen hører om de Børn der skulde grœdis op igien af Forœldrene. Er intet bevent at tale om saadanne Mirackel / som nu icke skee meere udi vor Tid. Uden saa var / at Dronning Dagmar hafver ligget udi Heltraa eller Daanetraa / som vi kalde det paa vort Danske Maal / og er kommen til sig igien / og talede paa ny / efter at hun hafver ligget Maaleløs tilforen en føye Tid. Dronning Dagmar døde udi Ribe den 24 Maji Aar 1213. og blef ført sig til

Ring-

Ringsted/ ligger paa Venstre Side hos Kong Waldemar begrafvet/ og Berngerd paa den høyre Side.

XXV.

Dronning Dagmar ligger i Ribe siug/ til Ringsted monne de hende vente; Alle de Fruer i Danmarck ere/ dem lader hun til sig hente. Udi Ringsted hvilis Dronning Dagmar.

2. I hente mig fire/ I hente mig fem/ I hente mig af de Vise: I hente mig liden Kirstine/ og Herre Carls Søster af Rise.

3. I hente mig unge/ I hente mig gamle/ I hente mig af de Lærde; I hente mig liden Kirstine vold/ all Ere saa er hun værd.

4. Ind kom liden Kirstine ad Deer/ hun skinde saa reed af Guld; Hun kunde icke Liuset paa Krunen see/ hendis Øyne vare Taagefuld.

5. Liden Kirstine ind ad Derren træn/ med Tugt og fauren Sinde; Dronning Dagmar staar hende op igien/ saa vel hun safnede hende.

6. Kand du læse og kand du skrifve/ og kand du lese min Pine; Da skalt du slide Skarlaggen reed/ og ride paa Gangere mine.

7. Kunde jeg læse og kunde jeg skrifve/ Jeg gjorde det jo saa gierne; Det vil jeg for Sanden sige/ eders Pine er haarder end Jern.

8. Det var liden Kirstine/ tog Bogen og der udi saae; Hielpe eder GUd Fader i Himmerig/ eders Pine er haarder end Staal.

9. Hun tog Bogen udi sin Haand/ saa sørgelige der udi læste; Hielp os Christ i Himmerig/ at I eders Lif kunde friste.

10. Hun

10. Hun tog Læsten og den hellige Bog/ hun læste alt hvad hun kunde; Det vil jeg for sandingen sige/ saa saare hendis Øyne de runde. Udi Ringsted.

11. De fulde hende ud/ de fulde hende ind/ det lide jo lenger jo verre; Medens det kand icke nu bedre være/ I sende Bud efter min Herre.

12. Vil Gud det hafve/ det maa saa skee/ og Døden stander mig fore; I sende strax Bud til Skanderborg/ I finde min Herre der.

13. Det da var den liden Smaadreng/ hand lod icke lenger forlide; Og hand rygte Sadel fra Bielcken ned/ og lagde paa Ørs hin hvide.

14. Og det da var den anden Smaadreng/ sette sig til Ganger reed; End reed hand langt hastiger frem/ end snaren Falck hand fløy.

15. Kongen hand stander paa Høyelofts Bro/ og seer hand ud saa vide; Og hisset seer ieg min liden Smaadreng/ saa sørgelig monne hand gvide.

16. Hisset seer jeg den liden smaadreng/ saa sørgelig monne hand traa; Nu raade GUd Fader i Himmerig/ alt hure det monne med Dagmar gaa.

17. Ind da kom den liden Smaadreng/ og steddis hand for Bord; Hand var snild i Tale/ hand kunde vel feye sine Ord.

18. Dronning Dagmar hafver mig til eder send/ med eder talte hun saa gierne: Hun lengis baade saft og ofverbrat/ saa saare monne hun sig væne.

19. Dan Konning hand slog Tafle bord sammen/ at alle de Terning stunge: Forbiude det GUd Fader i Himmerig/ at Dagmar skulde dee saa ung.

20. Der Kongen drog af Skanderborg/ da fulde han-

hannem hundrede Svenne; Og der hand kom til Gridstedbro/ fulde hannem ickun Dagmars Dreng. Udi Ringsted hvilis Dronning Dagmar.

21. Der hand reed ofver Randbyl Hede / da fulde hannem femten Svenne: Der hand kom ofver Riber Bro/ da var den Herre alleene.

22. Der var stoer Yndk i Fruer-Stue/ der alle de Fruer grædde: Dronning Dagmar dede i liden Kirstins Arm/ der Kongen reed op ad Stræde.

23. Det var Danner Konning/ hand ind ad Dørren træn: Det var liden Kirstine hin bolde / hun rackte hannem Haanden igien.

24. Og hore I Herre og naadige Kong/ I skulle hvercken sørge eller qvide: Og I hafve faaet en Son i Dag/ er skaaren af Dagmars Side.

25. Jeg beder eder alle Jomfruer og Moer/ jeg beder eder hver og alle: I bede en Bon for Dagmars Siæl/ at hun maatte med mig tale.

26. Jeg beder eder Fruer og Hofviske Qvinder/ saa mange som her er inde: I bede en Christen Bon for mig/ at jeg maatte tale med hende.

27. Saa fulde de paa deris bare Knæ/ saa mange som der var inde: Dem hørdis deris Bon og Kongelig Graad/ hand monne hende lefvendis finde.

28. Dronning Dagmar reiser sig op af Baare/ hendis Øyne vare blodige røde: Ah min Ædle Herre Kong Waldemar/ hvi gior I mig denne Mode. Udi Ringsted hvilis Dronning Dagmar.

29. Her ter ingen Mand rædis for mig/ jeg hafver icke andet Ont giort: End at jeg min Silcke-Ermer smaa/ om Søndagen hafver snørd.

30. Den første Bøn den jeg eder beder/den vide I mig saa gierne: Alle Fredløse Mænd/ dem gifve I Fred/ og lade alle Fanger af Jern. Udi Ringsted.

31. Den anden Bøn jeg beder om/ den kommer eder self til fromme: I tage icke ved Berngerd i Aar/ hun er saa beesk en Blomme.

32. Den tredie Bøn og største Begiære/ I tage saa vel til vare: I lade icke vor kiære yngste Søn/ I Aar udi Leding fare. Udi Ringsted hvilis.

33. I lade hannem Konning i Danmarck være/ naar I gaa self til døde: Berngerd vil eder en anden fede/ som hannem agter at forøde.

34. I tage liden Kirstine til eders Vif/ hun er saa stolt en Jomfrue: Men gaar det eder anderledis i Hænde/ da kommer I mig i Nu.

35. Denne Bøn som I nu bede mig om/ den vider jeg eder saa gierne: Jeg tager aldrig liden Kirstine til Vif/ eller nogen Verdsens Terne.

36. Ville I icke ægte liden Kirstine/ og ey nogen Jorderigs Terne: Da skulle I fare til Portugal/ alt efter saa beesk en Verne.

37. Havde jeg icke mine Ermer om Søndag snørd/ og icke der Striger paa sat: Da havde jeg icke syndet der med/ og haft saa ond en Nat.

38. Høre I det min ædle Herre/ ville I meere af mig vide: Der sidde GUds Engle i Himmerigs Rige/ de monne fast efter mig lide.

39. Nu er det Tid jeg farer her fra/ jeg maa icke lenger dvæle: Himmerigs Klocker de ringe efter mig/ mig lengis hen til de Sicle. Udi Ringsted hvilis Dronning Dagmar.

Dron-

Drouning Berngerd.

Nygtet/ pleyer mand at sige/ følger Manden til Huset. Saa gaar det her til med Dagmar og Berngerd. Den eene sticket sig vel/ og loed et ærligt Nafn efter sig. Den anden for sin Udødelighed/ er og icke forget/ men lidet til det beste. Derfore sættis det til Exempel/ saa vel for de Høye som Lafve. Rige som Fattige/ ꝛc. Begyndelsen af denne Vise/ er os icke kommen til Hænde. Det vi hafve bekommet/ hafve vi ogsaa meddeelt. Det maa og være nocksom her om/ uden der var meere Fig og Dyd paa ferde at tale om.

XXVI.

Aarle om Morgenen langt før Dag/ Morgengafve hun kræfvede for sig: Gifve J mig kiære Herre Samsø/ og en Guldkrone af hver en Mæe. Vee da vorde hende Berngerd.

2. Kongen svarede hand Berngerd saa/ Jomfru noget mindre J bede maa: Der er saa mangen fattig Mæe/ formaar det ey alt for sin Død. Vee da vorde hende Berngerd.

3. Min kiere Herre lader det saa være/ J lade icke Fruer Skarlagen bære: Min Herre denne Bøn maa J mig vide/ J lade icke Bonde-Søn goed Hest ride. Vee da vorde hende Berngerd.

4. Hvad Fruer best kand kiøbe for sig/ det skal vel hver maa slide for mig: Formaar hand Bonde-Søn Hest at føde/ for hannem legge vi den icke øde.

5. Min kiere Herre lade vi det gaa/ J lade vore Land med Jern-Lencker beslaa: Saa kommer der ingen ud eller ind/ Uden Told/ Mand eller Qvinde.

6. Hvor skulle vi saa meget Staal faa/ vi kunde baade Land og Vand beslaa: Min kiære Jomfru J fare i Mag/ ofver eder vil ellers komme stoer Klag.

7. Vi ville fare til Ribe i Vinter-Leye / der finde vi saa mange gode Smede: Vi smede baade Negle og Laas tillige / Plog-Jern og Lundsticke maa icke svige. Vee da vorde hende Berngerd.

8. Den Bonde skal føre Kul og Ved / den Borger skal betale den Smed: Herre I lade eder sige og raade / I skulle der af vel finde stor Baade.

9. Min Fader var en Konning for mig / hand hafde en Fader til Kong for sig: Uden slig Paafund Danske Konger sig fede / og legge icke Bender og Borger strax øde.

10. Kiere Herre hvad tør Bonden meere ved / end Vendre / Dør og Flagre Leed: Hvad skal Bonden med meere i Boe / foruden to Øxen og en Koe.

11. Hvilcken en Bondekone som føder en Søn / hun gifver mig en Øre Guld skion: Men føder hun Daatter sig saa ven / hun gifver da helften for hver og en.

12. Dan Konning gick til Seng at hvile / hannem lystet da ey lenger at dvele: Det første at hannem faldt søfnen paa / hannem tycktis Dagmar for sig staa. Vee da vorde hende.

13. Herre nu hafve I faaet den beeske Blomme / som jeg eder spaade til liden Fromme: drage I udi Aar i Leding hen / I lade icke Berngerd blifve hiemme igien. Vee da vorde hende.

14. Tage I for meget af hendis Smiger / det græder det Barn i Vuggen ligger: I tage hende med / det er mit Raad / self skulle I kiende eder der af baade.

15. Den Herre lader biude ofver alt sit Land / udi Leding at fare hver tiende Mand: Min kiere Frue I ere det værd / at I forsøge med os denne Ferd.

16. Den

16. Den første Pil udi Leding blef skudt / den blef udi Berngerds Hierte brut. Mand saae der ingen sine Øyne væde/ som kunde for Berngerd sørge eller græde. Vee da vorde hende Berngerd.

17. Og nu ligger Berngerd i sorten Jord / endnu hafver Bonden Øre i Gaard: Nu ligger Berngerd i sorten Muld/de Danske Mænd/ere deris Konning huld. Vee da vorde hende.

18. Nu ligger Berngerd i ævig Uro/endnu hafver Bonden baade Hest og Koe: Saa ilde hører Berngers Rygte og Nafn / saa lidet var hun paa menige Mands Gafn. Vee da vorde hende.

19. Langt bedre er stacket at lefve med Ære/ end ilde med hver Mands Klage og Kære: Langt bedre er vel for Dyd at høre/ end Verdsens Guld med Spot adspøre. Vee da vorde hende Berngerd.

Konning Waldemars Fengsel.

Hvad Aarsag der hafver været til Konning Waldemars Fengsel/findis icke udi Visen / men maa paa en anden Sted videre forklares / som det sig henhører. Paa denne Tid hafde Kongen af Danmarck megen Rettighed baade udi Pommeren og Meckelborg / som hans Herre Fader for hannem hafde forhverfvet / ved Herre-Skiold. Det vaar da got at føre Krig i Danmarck. Hver Bonde nytte sit eget / holdtes ved skellige Ræt/ og øfvedis dagligen i Krig tillige med Ridderskabet. Og da vare de forne Brødre/ og da torde de kaste Ryggen til hver andre. Men siden er det affalden/ Kong Waldemars Lensmand Johan Gans paa Grabo blef forurettet af de Grefver af Sverin / hvilcket fortrød Kong Waldemar / og hand derfore ressede dennem. Men de tenckte hannem det ester med Svig og grebe hannem paa den Øe Lite under Fyn/ icke langt fra Foborg / som jeg meener. Saa hand motte løse

sig dyre af Fengsel / dog Grefve Hinrich af Sverin vant icke meget der ofver.

Quo non pertingit Leonina,
Assuenda est vulpina.

XXVII.

Jeg vil eder en Vise qvæde / om I ville den elders høre: HERre GUd gifve Landet motte stande udi Fred / og Kongen sin Villie at giøre / I rider ey.

2. Der var en Konning i Danmarck / Kong Waldemar riig og bold: Nock saa hafde hand Borg og Feste / baade Land og Riger i Vold.

3. Vel fem Konge-Riger dem aadte hand / dem vil jeg for eder nefne: Saa ilde giorde forte Grefve Hinrich / hand skilde hannem ved sin Efne.

4. Det første var Danmarck / det andet Gothland / den motte den Herre icke nyde: Det tredie var Meckelborgs Grund og Sand / deris Tro saa monne de bryde.

5. Det Fierde var Vendel under Ø / som ligger under Vester Søe-Side: Det Femte var Nordalbingiske Land / som ligger ved Elfven hin stride.

6. Toge de bort denne kronede Konning / hand hede Kong Waldemar / og det stoed saa udi otte Aar / at Landene stoed alle i Fare.

7. Og det lidde fast ad niende Aar / den Herre tager til at lange: Og sender hand Bud til Danmarck hiem / beder løse saa ædel en Fange.

8. Hand sende Bud til Danmarck ind / til kiære Sønner sine: I giøre det for eders egen Ære / I løse eders Fader af Pine.

9. Og

9. Og de rede dem til Stefne og Ting/ og skrefve ud Brefve saa vide: De begiærede baade Guld og Self/ at løse deris Fader af Qvide. J rider ey.

10. Sex Tusind Marck Self blef der veyet/ der Hundrede Hrs med Lad: Saa mindeligen tackede de hver tro Mand/ som enten laante eller gaf.

11. Tack hafve Ædle Jomfruer og Fruer/ de vare deris Herre saa huld: De sparde for hannem ey Linde eller Kæde/ og icke deris Hofvet Guld.

12. Saa glade vare alle de Danske Hofmænd/ deris Herre var løst af Qvide: De begyndte en Vise af ny at qvæde/ Grefve Hinrich bad dennem bide.

13. Tefve J her endnu en liden Stund/ det kand en feye Ting Skade: Vi hafve en Tidende nylige spurt/ vi ville med eder om raade.

14. Kongen stander i fremmer Stafn/ og seer hand ud saa vide: J Danske Hofmænd legger Ahrer for Bord/ J tro icke paa hans Leide.

15. Kong Waldemar gaar til Styre at staa/ hand seylet ofver striden strømme: J Danske Hofmænd gifver Vand i Seyl/ J tro icke paa hans Dremme.

16. De vunde op deris Silcke-Seyl/ saa høyt i forgyldene Raa: Saa seylede de til Danmarck/ vel mindre end Defne tu.

17. Lefver hand noget Kong Waldemar Seyr/ hand hefner forviss sin Skade: Der ofver kom sorte Grefve Hinrichs Land/ udi Sorg og megen Vaande. J rider ey.

18. Saa glade vare alle de Danske Mænd/ deris Herre var løst af Møde: Som Englene vare paa Paaske Morgen/ Vor HERre stod op af Dede.

19. Saa

19. Saa lidet baadte hand af det Danske Guld/ hand meere for mindre miste: Thi er det best Falskhed ofvergifve / paa Gud og Sandhed driste. J riber ey.

S. Erich Konning udi Dannmarck.

Aar efter Guds Byrd 1250. Neste Aften for S. Lauritz Dag/ blef denne fromme Herre og Konning slagen forræderligen af sin egen Broder Hertug Abel udi Sleßwig. Hand var Konning Waldemars Seyers Søn/ og hafde taget Riget efter sin Fader / som hand regerede paa det niende Aar. Der var idel U-eenighed imellem hannem og hans Broder / til hvilcken hand meener hans Broders Hustru skulde været stor Ophaf. Og der hand med aabenbare Feide kunde icke fange Ofverhaand ofver hannem / brugte hand Machiavelliske / ja Caiuiske Paafund mod hannem / hand lockede hannem til sig paa gode Tro og Leide / men der hand hafde faaet hannem i Snaren / saa ringede hand for hans Lif med en hast. Hvilket hans Ugudelige Mord blef hefnt af GUD baade vaa hannem / og de andre som vare i Raad og Daad med hannem. Som vi det dagligen forfare / at GUD straffer Mord/ Falskhed/ Løgen/ Tyranni og den umettelig Gierighed / at icke mange rose sig der af/ alt forlenge forgiefs.

XXVIII.

Som Cain begyndte imod Broder sin/ Abel hin gode og fromme: Lagde sig der efter med Falsk og Svig/ uskyldeligen hannem omkomme. Saa falsk hand Broderlag rønte.

2. Som Cain begyndte med Mord og Drab/ paa sin egen Broder at Feide: Saa findis endnu hans Lige fleere/ som i hans Fodspor træde.

3. De lade det icke medens Verden staar / de Onde de Gode fortrycke: Saa gick det Erick Konning Waldemars Søn/ hand nød icke bedre Lycke.

4. Hans

4. Hans Broder mand Hertug Abel kaldte/hand motte vel Cain hedt; Thi hand sin Broder med Forræderj/ loed myrde foruden all Brede. Saa falsk hand Broderlag rønte.

5. Hand bød til sig til Sleßvigs By/ Kong Erick paa Tro og Lofve: Hand fafnede hannem med smigrende Ord/ saa Ont hafde hand i Hue.

6. Hand spiste hannem vel og drack hannem til/ som Joab monne hannem gryße: Hand legte med hannem/og drog Guld-Tafvel/ som Judas monne hannem kysse. Saa falsk hand Broderlag rønte.

7. Det Gilde det blef saa ynckelig end/ hand loed Broder sin udlede: Til Miøsund som den Forrædere var/ Laue Gudmandson til rede.

8. Den ædle Herre udi Skibet indtræn/ hand saae sine Fiender opstande; Hand blef der ved baade bleg og tyst/ hand viste hvad var for haande.

9. J være velkommen min ædle Herre/ hafver Tack/ J vilde os giæste; Det meldte Hermand Kirckeverder den Skalck/ Herre icke alt for eders beste.

10. De grebe den ædle Konning goed/ udi Hals og Haar tillige; Eders Tid er kommen/J skulle her dee/ all Verden J god Nat sige.

11. J hente mig Præsten jeg beder der om/jeg maa mit Skriftemaal giøre: J gifve mig jo den liden Frist/ at jeg Guds Ord maa høre.

12. Den Præst var rede/ det Skriftemaal giort/ det varede icke ret lenge: Hans Broder traade frem med trotzige Ord/og monne fast paa hannem trenge.

13. Den Tid er kommen/ den sted er her/ du skalt mig Kronen lade: Du sig mig hvor din Liggendefæ

staar / den kand dig intet baade. Saa falsk hand Broderlag rønte.

14. Udi Graabrødre Closter i Roskilde By / min kiæriste Klenodie er inde: Du lede i den beslagne Kiste/ den Skat kand du der finde.

15. Det Ord var neppeligen talt af Mund / den Herre de Hofvedet afhugde: De kaste baade Krop og Hofvet for Bord/ og saa til Landet de droge.

16. Det uskyldig Liig det sloges til Land / det kunde icke siuncke til Bonde: De Fiskere sette deris Garn udi See/ den Herris Legem de funde.

17. Dog det var bunden til Steen og Jern / det flød til hviden Sande: Og der løb ud den meenige Mand/ de bare det op i Lande.

18. Saa Hæderlig de den Herre begrof / Med Hiertens Suck og Taare: Hans Broder hand loe og efter den Skat/ til Roskilde monne hand fare.

19. Hand bred op Kiste og stercken Laas/hvo vilde hannem det formeene: Hand fant en Muncke-Kappe lang og graa/ det var den Skat alleene. Saa falsk hand Broderlag rønte.

20. Saa fandt hand Spot og bluedis ved / sin Broders Forsæt kiende: Hans Hierte og onde Samvittighed/ begynte da først at brende.

21. Det gick hannem ilde i alle hans Færd/ saa stacket monne hand regiere: Toe Aar gaf Gud hannem frist og Rum/ sit syndige Lefnet at bedre.

22. Det hialp dog icke hans Straf var nær/hand kom de Friser paa Haande: Hand blef ved Lif og Kronen skilt/ I hvor hand siden monne Lande. Saa falsk hand Broderlag rønte.

23. Saa

23. Saa gick det og Laue Gudmandsøn/ og Hermand Kirckeverde: Paa dem blef giort det ynckeligste Mord/ som mand nogen Tid hørde. Saa falsk hand Broderlag rente.

24. Hvad mand med Synd og Falskhed faar/ det monne med Sorg bortgange: Thi lade sig ingen om hand er viis/ efter saadanne Bytte forlange. Saa falsk hand Broderlag rente.

Efterdi her talis meget om vore Danske Konger/ og deris forvandte/ finnes det icke fra Værdet/ at mand beseer den Danske Kronicke/ hvorledis her med henger tilsammen/ besynderlig hvad Slegtskabet belanger/ som forklares udi de Danske Kongers Genealogia og Herrestamme/ hvilcket vi gierne havde her indsæt/ og havde vel kunde skicket sig/ havde ellers Leyligheden fovet sig/ og dette icke skulde været videre forklaret paa en anden Sted/ som med det første skal skee.

Den Første Vise om Marsk Stig Anderson/ Hvorledis at Konning Erich Glepping besof hans Huus-Frue/ udi midlertid/ at hand var udi Sverrig i Leding.

De Viser som ere lagde om Marsk Stig/ de have altid været meget gengse her udi Riget. Dog faae vide ret Besked en/ hvorledis det henger tilsammen med Historien i sig selv. End udi det mindste/ at mand hafver icke vist at nefne hannem ved sit rette Navn. Thi almindeligen hafver mangen læst og sungen Marsti/ og det meget vrangeligen. Thi hans rette Navn er Stig. Og fordi hand var Rigens Marsk/ da faldtis hand Marsk Stig/ eller Her Marsk Stig Anderson. Ligergervis som mand nu vilde sige paa denne Dag/ om den Velbyrdige Herre Peder Gyldenstiern: Her Marsk Peder Gyldenstiern. Thi det end og brugeligt hafver været hos de Romere/ at sette det eene Navn for det andet. Hans Afkom hafver været af de Hvider/ og den gamle Skialm Hvides Afkomst/ som meenis at have ført en hvid Stierne/ som de Gyldenstier-

stierner nu føre en guul Stierne. Af hvilcken Slegt de Paarser meenis at hafve deris Ophaf. Saa som Jacob Paars Grefve af Halland var af fød/ som her efter skal omtales. Af hvilcken Adelig Stamme ogsaa Ranild Jonsen hafde sin Moderne Herkomst/ som her efter skal reres og omtales. Det vilde falde formeget langsommeligt/ dersom mand skulde fortelle/ hvad Aarsag der var til den Svenske Krig/ som Kong Erich Glepping forskickede Herr Marsk Stig til at giøre Hertug Magnus og hans Broder Hertug Erick Hielp imod deris Broder Konning Waldemar i Sverrig/ som hafde S. Erick Waldemars Sons Daatter Sophia til ægte. Det hører hen til en anden Sted. Men dette er fornemmeligen at mercke/ at Herr Marsk Stig/ icke ubesindeligen griber ind paa sin Herre og Konning/ men drager self til Skanderborg og stefner hannem udi gode Mænds Ofværværelse/ og siden paa almindelige Lands-Ting til Viborg redeligen hannem undsiger.

XXIX.

Marsk Stig hand ud af Landet foer/ Og vand baade Hæder og Ære: Hiemme sidder Herr Kong Erick/ hand locker hans Hiertens Kiære. Men Fruen sidder i Siæland/ saa mangt der hun sørger.

2. Kongen hand skrifver Herr Marsk Stig til/ hand skulde hans Hofvitzmand være: den stund hand borte i Leding var/ hand Voldtog hans hiertens kiære. Men Fruen sidder i Siæland.

3. Kongen hand sender Herr Marsk Stig Bud/ hand skulde i Orlog fare: Self vilde hand Kongen hiemme være/ og tage hans Hustru vare.

4. Jnd da kom den liden Smaadreng/ hand var vel svøbt i Maard: Her holder Konning Ericks liden Smaasvend/ noget uden for vor Gaard.

5. Opstod ungen Marsk Stig/ hand klædde sig for

for sin Seng: Saa gick hand i Gaarden ud / at tale med Kongens Dreng. Men Fruen sidder i Sicxland / saa mangt der hun serger.

6. Here I det unge Herre Marsk Stig / jeg taler med eder uden Svig: I skulle fare til Kongens Gaard / nu strax saa folge I mig.

7. Her du liden kiæriste Smaadreng / alt hvad jeg siger nu dig: Veed du noget af Kongens hemmelig Raad / du dølie det icke for mig.

8. Intet veed jeg af Kongens Raad / førre I saa det at høre: Foruden I skulle i Leding i Aar / og Kongens Banner at føre.

9. Herr Marsk Stig ind ad Dørren træn / hand var i Huen saa gram: Som mend ved stolte Frue Ingeborg / Nu vil min Drom gaa frem.

10. Jeg dromte det min gode Hest / hand løb til vildene Staad: Det volder jeg blifver slagen ihiel / min Ganger hand løber mig fra.

11. I tie qver min ædle Herre / I sige nu icke saa / den rige Christ af Himmerig / eder vel bevare maa.

12. Det var unge Her Marsk Stig / hand rider i Kongens Gaard: Og ude staar Danner Konning / hand var vel svøbt udi Maard.

13. Hør du ungen Herre Marsk Stig / jeg saar dig noget at giøre: Og du skalt fare udi Leding i Aar / min Banner skalt du føre.

14. Skal jeg fare i Leding i Aar / og vofve for eder mit Lif: I vogte mig skienne Frue Ingeborg / hun er saa ven en Vif.

15. Det svarede unge Konning Erick / hand smiler under Skarlagen Skind: Hende skal icke blifve

mee-

meere at Skade/ end hun var Syster min. Men Fruen sidder i Siæland/saa mangt der hun sørger.

16. Fuld vel skal jeg Frue Ingeborg vogte/ fuld vel skal jeg hende giemme: Saa hende skal icke vorde meere at Skade/ end J vare self her hiemme.

17. Det var unge Herr Marsk Stig/ hand drog af Landet hen: Igien sad skienne Frue Ingeborg/ med Angest og megen Meen.

18. Det var Konning Herr Erick/ hand beder legge Sadel paa Hest: Vi ville ride os op paa Landet/ hine skionne Frue Ingeborg at fæste.

19. Hil sidde J Frue Ingeborg/ og ville J være mig huld: Da sy J mig en Skiorte af Silcke/ besticke den vel med Guld.

20. Syer jeg eder Herre en Skiorte/ og legger den med Guld: Spører hand det unge Herr Marsk Stig/ hand blifver mig aldrig huld.

21. Høre J det stolte Frue Ingeborg/ J er en Lillie Vaand: J maa vel være Allerkiæriste min/ meden Marsk Stig er icke i Land.

22. Det da meldte Frue Ingeborg/ hun var saa væn en Vif: Førend jeg skulde saa Herr Marsk Stig svige/ førre skulde jeg lade mit Lif.

23. Høre J stolten Frue Ingeborg/ og ville J være min Kiære: Hver den Finger paa eders Haand/ den skal det røde Guld bære.

24. Marsk Stig hafver mig Guld-Ringe gifven/ og Kiæder om min Hals: Som mend ved Konning Herr Erick/ Jeg blifver hannem aldrig Falsk.

25. Det lofvede J unge Herr Marsk Stig/ der hand af Landet foer: At J skulde mig saa vogte og

vare/

vare / som jeg eders Søster var. Men Fruen sidder i Siæland / saa mangt der hun sørger.

26. Det var skionne Frue Ingeborg / det var hendis største Qvide: Baade aarle og silde / Tid og Stund / Kong Erick monne til hende ride.

27. Det var Herre Kong Erick / hand giorde hende meget verre: Den stund at Marsk Stig i Leding var Voldtog hans Hiertens Kiære.

28. Det var ungen Herr Marsk Stig / hand kom fra Leding hiem: Saa stercke da vare de Tidende der hannem ginge igien.

29. Der hand kom til Landet hiem / hand reed udi sin Gaard: Icke vilde stolten Frue Ingeborg gifve hannem et eeniste Ord.

30. Det var unge Herr Marsk Stig / hand ind ad Dørren træn: Icke vilde stolten Frue Ingeborg stande hannem op igien.

31. Lenge stoed hand ungen Marsk Stig / og tenckte hand ved sig: Hvorfore monne icke min væne Husfru / tage noget bedre imod mig.

32. Det meldte skionne Frue Ingeborg / og hende rand Taare paa Kind; J være velkommen Herre Marsk Stig / og kiæreste Herre min.

33. Her J unge Herr Marsk Stig / hvad jeg monne for eder kiære; Kong Erick hafver mig Voldtagen / og skild mig ved min Ære.

34. Den Tid J ud af Landet foer / var jeg en Ridders Frue; Nu er jeg Dronning i Danmarck / det kand saa lidet due.

35. Den Tid J ud af Landet drog / var jeg en Ridders Vif; Nu er jeg Dronning i Danmarck / det kren-

krencker mit unge Liv. Men Fruen sidder i Danmar/ saa mangt der hun sørger.

36. Det var ungen Herre Marsk Stig/ og tog hand til sin Knif; Hafde mig det en anden sagt/ da skulde det koste hans Liv.

37. Jeg skal aldrig nogen Søsn sofve/ udi eders hvide Arm; Førend jeg fanger veyet Konning Erick/ og skild os ved denne Harm.

38. Jeg skal aldrig nogen Søsn sofve/ Frue Ingeborrig hos eders Side; Førend jeg fanger slagen den læde Voldsmand/ som mig hafver giort denne Qvide. Men Fruen sidder i Siæland.

39. Lenge stoed hand unge Herr Marsk Stig/ og tenckte hand ved sig; Skal jeg hefne paa Kongen denne Uræt/ Jeg sender hannem Bud for mig.

40. Marsk Stig lader vebne sine gode Hofmænd/ i Brynie og Pantzer Ring; Saa rider hand til Skanderborg/ og stefner hand Kongen til Ting.

41. Og det var Danfker Dronning boid/ hun ud af Vindvet saae; Hisset holder hand unge Herr Marsk Stig/ hvort hand vil ride paa.

42. Og hisset rider hand unge Herr Marsk Stig/ hand rider for Sønden Aa; Hver den Svend hand med sig hafver/ den lignes ved Duen hin graa.

43. Det var unge Herre Marsk Stig/ hand ind ad Dørren træn; Det var Danfken Dronning saa klog/ hun spaatter hannem meget til meen.

44. Vær velkommen duß van Huß/ du være velkommen here; Blifver du Kong i Danmarck i Aar/ det kommer dig lidet til Ære. Men Fruen sidder i Siæland/ saa mangt der hun sørger.

45. Og

45. Og icke heder jeg duß van Huß / hvorfore spotte J mig saa: Jeg kiender vel Peder Haddingsen / hand i eders Arm laa. Men Fruen sidder i Siæland / saa mangt der hun sørger.

46. Skal jeg icke hafve her anden Bod / for all min Sorg og Vaande: Jeg klager paa Lands-Ting for meenige Mand / hure mig er gangen i Haande.

47. Først klager jeg min store Elende / hvad Rætten sig gifve vil: Fanger jeg da icke anden Bod / vi bruge et andet Spil. Men Fruen sidder i Siæland / saa mangt der hun sørger.

Den Anden Vise om Herr Marsk Stig / hvorledis hand paa Wiborg Lands-Ting gaf Kong Erich Sag / at hand hafde Voldtagen hans Huusfrue / og derfore opsagde hannem all Huldskaf og Mandskaf.

Tilforn er rort om Herr Marsk Stigs Afkom / og hvorledis at Konning Erick Glepping Voldtog hans Huus-Frue udi midlertid at hand var udi Leding i Sverrige / og vøget der sit Lif imod sine Fiender. Nu følger en anden Digt / hvorledis at hand hafver redeligen og aabenbarligen paa almindelig Lands-Ting undsagt Konning Erick. Hvilcket Kongen hafver vel gaaet til Hiertet / saa hand uden Tvil / hafde vel gierne seet / at det hafde været ugiort som giort var. Dog hand hafde icke formodet sig til / at hannem skulde gaaet den Ulycke ofver / som her om efterfølger.

XXX.

Marsk Stig vogner om midie Nat / og taler hand til sin Kiære: Og mig hafver dromt saa underlig / GUd raade hvad det skal være. Min ædle Herre hin unge Herr Marsk Stig.

2. Jeg dromte om mit store Skib / var vorden saa

liden en Baad: Borte var Stafn og Styre med alle/ og Landet kunde vi icke faa. Min ædle Herre hin unge Herr Marsk Stig.

3. Jeg dremte om mine Racker smaa/ vare vorden vildende Svin: Og de hafde brut min Urtegaard/ og kast mine Urter omkring. Min ædle Herre.

4. Og jeg drømte om mine gode Hoffmænd/ vi rede ofver breden Bro: Min Ganger hand slog mig under sig/ og løb til vildene Staad.

5. Det meldte stolte Frue Ingeborg lille/ hun svarede sin Herre saa: Det veed alleene GUd i Himmerig/ hvorledis vor Skeben skulle gaa.

6. I ligge og hvile min ædle Herre/ I gifve det icke i Giem: Det betyder vore Bønder og gode Mænd/ de føre os Skatten hiem.

7. Og det er hvercken Bønder eller Borger/ endog du siger nu saa: Det er vist Herre Konning Erick/ mig vil til Lands-Ting bestaa.

8. Herr Marsk Stig lader vebne siu hundrede Mænd/ og alle i Jern hin haarde: Saa rider hand til Wiborg By/ hand Kongen vel mede torde.

9. Fremmerst rider hand ungen Marsk Stig/ hand var i Hu saa trøst: Efter rider alle hans gode Hofmænd/ og dennem skinde Guld paa Bryste.

10. Det var ungen Herre Marsk Stig/ hand ind ad Dørren træn: Det var Ridder og Ridder-Mænds Mænd/ de stode hannem op igien.

11. Saa gaar hand ad Lands-Ting frem/ sin Vaande der klager hand: Det fortred baade Bønde/ og Borger tillige/ og saa hver ædler Mand.

12. Og mig er skeet saa stoer en Last/ det maa jeg har-

harmelig kære: Min Hustru er for mig Voldtagen/ det er saa stoer Vanære. Min ædle Herre hin unge Herr Marsk Stig.

13. Optiod Herr Kong Erick saa snart/ hand bed hannem hviden Haand: Vær velkommen unge Herr Marsk Stig/ her hiem af fremmede Land.

14. Det svarede hand Herre Marsk Stig/ hand var i Sind saa vred: Saa ilde jeg min Mode spilte/ der jeg til Orlog reed.

15. Jeg var mig uddragen i Leding/ at vofve for Riget mit Lif: Hiemme sad Herr Konning Erick/ Voldtog min venne Vif.

16. Det svarede hand unge Konning Erick/ hand smilde under Skarlagen Skind: Frue Ingeborgs Ja og Villie/ var lige saa goed som min.

17. Der til svarede hand unge Marsk Stig/ hand var icke meget glad: Det pleyer at være et gammelt Sprog: Spot og Skade folgis ad.

18. I hafve Voldtagen min kiære Hustru/ og fert os i denne Nød: I mindis det unge Konning Erick/ eders Lif der med forbrød.

19. Herr Marsk Stig ganger ad Tinget ud/ og tager hand af sin Hat: I drages til minde hver ærlig Mand/ jeg hafver her Kongen undsagt.

20. Hør du unge Herre Marsk Stig/ du lad bortfare slig Ord: Jeg gifver dig baade Borg og Feste/ baade Guld og grønnen Jord.

21. Icke skeder jeg dine Borg og Feste/ de komme mig icke i Hu: Jeg vilde den Gierning var ugiort/ imod den dydelig Frue.

22. Otte af de beste Slotte her er udi Danmar-

ckes Rige hin bolde: Dem giver jeg dig til Fejrings Bod / du maa dem vel beholde. Min ædle Herre.

23. Icke da rider du Marsk Stig saa sterck / jeg kand mig jo vel vare: Og vilt du ingenlunde vare min Ven / jeg bær der lidet af Fare.

24. Icke rider jeg saa sterck ofver Marck / I kunde jo være min Lige: Og hafve I det icke ferend hørt / at Magten for Konsten maa vige.

25. Icke er jeg sterck / ey helder saa streng / Jeg kand eder Veyen formeene: Mand finder dog stundum en Mionde saa karsk / En Hiort kand bede alleene.

26. Icke fører jeg de Glafvende saa mange / som eder forhindrer den Paß: En liden Tue kand hende sig saa / den velter saa stoer et Læs.

27. Saa rider hand hin unge Herr Marsk Stig / hiem til Frue Ingeborgs Bur: I være velkommen min ædle Herre / jeg hafver eders Manddom spurt.

28. I frygte icke Kongen eller all hans Magt / hand er saa fæg en Mand: Hannem maa icke lide enten Leeg eller Lærd / ofver alt hans gandske Land.

29. Jeg hafver mig en Søster-Søn / hand tiener hannem jo saa nær: hand giver os Bud om Kongen i Lon / naar hand alleene er.

30. Naar I hafve veyet det Parder Diur / som sofve og dricke monne lyste: Kong Erick i Norge hand stander eder bi / med Skib og Mand hin treste.

31. I drage til Hielm / I bygge der Slot / som ingen kand ofvervinde: Judtland og Siæland der ligge omkring / saa nær med andre smaa Lande.

32. Saa lenge I lefve / I blifve en Herre / Min Sorg ganges mig til dede: Saa gierne jeg dør og

stillis

skillis her fra/ naar I have befint min Vaade. Min ædle Herre hin unge Herr Marsk Stig.

33. Ret aldrig var jeg glad eller fro / siden Gleyping giorde mig Vaande: Christ signe eder Marsk Stig i allen Færd/ og gaa eder vel i Haande.

34. Christ signe vore Dottre det unge Blod/ for dem bær jeg stoer Qvide: Saa vist i Aar leggis jeg i Lig/ de Ædelinge fare saa vide.

35. For ærlig Sag er ærlig Svar / det tør sig ingen skamme: Det vogner dog op/ det blifver icke borte/ naar Gud vil Rætviis domme.

36. I lide Mand lille hvad Gud vil føye/ hand vil eder ingenlunde svige: Findis vi ey føre og talis ved/ vi findis i Himmerigis Rige. Min ædle Herre hin unge Herr Marsk Stig.

Den Tredie Vise om Marsk Stig/ hvorledis hand slog Konning Erick ihiel i Finderup.

Der Herr Marsk Stig hafde louligen undsagt Konning Erick/ som vi nu have hørt/ da er det saa henstaaet udi nogle Aar / indtil at Marsk Stig saa sig Efne / og overfalt saa Kongen udi Finderup / som Visen formelder/ paa St. Ciciliæ Nat/ Aar efter Guds Byrd / 1286. Mand meener at Ranild Jonsen Frue Ingeborgs Søster-Søn / skulde forraad Kong Erick/ hvilcket vel mueligt er. Thi det uden Tvist hafver fortrydt den gandske Slegt/ og de derfore have besøret sig tilsammen baade Svogerskaf og Maueskaf/ og befint denne spottelige Gierning paa Konning Erick. Som dog ellers for sin Haardhed var ilde lid baade af den Geistlig og Verdslig Stat. Thi hand holdt seldsom Huus i sin Tid/ og lydde ingen gode Raad. Hvorfore hand hafver faaet Gleypings Tilnafn / icke af Klipping/ som mange her til Dags have vrangeligen meent/ men fordi hand var Glepsker / det er Rasinde og afsindige / og foer ilde af sted udi alle sine Raad og Daad. De fornemmeste som

var med Herr Marsk Stig/ der hand slog Kongen ihiel/nefnis disse/ Grefve Jacob Paars af Halland / Olve Dyre/ Jacob Blaafoed/Aage Kagge. Herr Claus Hallandsfar/Herr Tyge Abildgaard / Herr Peder Paars / Ranild. Hvilcke gafve hannem 56. dødelige Saar/og alle udi Brystet/undertagen et Sting udi Hofvedet/ som udi første Anløb skeede med en Knif. Som her om videre skal tales udi hans Historie. Hans Lig blef ført til Wiborg/ og ligger begrafven udi Dom-Kircken.

XXXI.

De ere saa mange i Danmarck / som alle ville Herrer være: Og de ride dennem til Riber By / og loede sig Klæder skære. Og nu staar Landet udi Vaade.

2. De loede sig Klæder skære af ny/udi graa Munckenis Lige: Det giorde de icke af anden Sag/ de agtet deris Herrer at svige.

3. De vogte hannem tit/de vogte hannem ofte/de vogte hannem alle Tide: Allermest udi den krancke Stund/ hand skulle til Finderup ride.

4. Det volte hun Frue Ingeborg / Herr Marsk Stigs venne Vif: Hun lagde med Ranild det svigefuld Raad/ det koste Kong Erick sit Lif.

5. Ranild hand var hendis Søster-Søn / hand tiente Kong Erick saa nær: Hand siger hannem af Hiort og Hind / hvor de i Skofven er.

6. Jeg vil vise eder Hiort og Hind / de spille udi den Lund: I ride der bort med Racke og Mønde/ alt paa saa kort en Stund.

7. Konning Erick beder den liden Smaadreng/ legge Saddel paa Ganger graa: Vi ville ride til Nør Jutlands Ting/og see hure Landene maa.

8. Hand bad alle sine gode Hofmænd/ i Wiborg om

om Herbere at høre: Hand tenckte mindst paa den store Svig/som Ranild agtet at giøre. Og nu staar Landet udi Vaade.

9. Saa reed Ranild den lenlige Stig / at Kongen det icke viste: Det vil jeg for Sanden sige/hand giorde det med stoer Liste.

10. De hisfede Hiort/ de hisfede Hind/ ogsaa efterraften Raa: De hisfede dem den Dag saa lang/ den mørcke Nat gick paa.

11. Det meldte Herre Konning Erick / hannem var om Hierte vee: Nu hielpe os Gud og S. Gertrud / vi ere udaf vor Lee.

12. Der saae hand sig lidet omkring / udi den tycke Busk: Fant hand paa saa lidet et Huus / der brende baade Ild og Lius.

13. Hand gick sig udi Huset ind / og vilde der Lycken friste: fant hand der saa skien en Jomfru / som nogen vilde Øyne paa fæste.

14. Saa listelig tog hand hende udi Arm / og hilsede hende ofver brat: Høre J det min skienne Jomfru / jeg sofver hos eder i Nat.

15. Det da svarede den faure Jomfru/ saa hiertelig der hun loe: Svare J først min ædle Kong Erick/ Frue Ingeborg J besof.

16. Svare J først baade for Gud og Mand/ saa mangen deylig Møe: J hafve ved Ære og Lempeskild/ det vil dog vorde eders Død.

17. Viide J det min skienne Jomfru/ da viide J ogsaa meere: J sige hure lenge jeg lefve skal / jeg vider eder Løn og Ære.

18. Svarede det den skienne Jomfru / Gifve J

paa mine Ord tro: Det spørie ad den liden Krog/ som eders Sværd henger paa. Og nu staar Landet udi Vaade.

19. Ville I vide paa dem visse Tal/ I telle paa eders Belte: I vogte eder for de graa Muncke-Kappe/ de skiule saa raske Heldte.

20. Det var Herre Konning Erick/ hand efter den Jomfru tog: Hun blef borte imellem hans Hænder/ saa snart hun sig forslog. Nu stander.

21. Saa lenge den Jomfru med hannem talde/ da hafde hand Ild og Lius: Saa snarligen hun var kommen hannem fra/ hand stoed i tycken Riiß.

22. Det var Ranild der Kongen spurde/ hand gaf hannem saa for Svar: Vi ride nu af denne tycke Skof/ medens Maanen skin icke klar.

23. Her ligger en Bye de Finderup kalde/ den ligger her allerneest: Drage vi did i Aften at hvile/ det er os allerbest. Nu stander Landet.

24. Og did saa ville vi ride at bede/ indtil at Maanen opskin: Som mend ved Herr Kong Erick/ eder skeer slet ingen Meen.

25. Saa rede de dem til Finderup Bye/ og bades de der om Huus: Det var silde og langt ud af Aften/ sluckt var baade Ild og Lius.

26. Saa stallede de ind i Finderup Lade/ og ingen Mand dennem kiende: Det kom icke udi Kongens Sind/ det skulde saa gange i Hænde.

27. Det meldte Herre Konning Erick/ alt med saa stor Uro: Ranild du lycke saa vel den Dor/ som jeg dig der til tro.

28. Lycke du den Lade Dor med Stang/ som jeg

dig

dig der til troer: Du tencke paa unge Herr Marsk Stig / du tenck alt paa hans Ord. Og nu staar Landet udi Vaade.

29. Jeg sette derfore Pind og Stang / og der til Bielcke hin tycke: Icke er den Mand af Qvinde fød/ den skal med Hænder oprycke.

30. Marsk Stig min Svoger er snart til sinde/ og underlig i sine Ord: Som mend min ædle Herre Konning Erick / hand sidder ofver sit Bord.

31. Viben vil verie for hver den sted/som udi Marcken monne staa: Hun kand icke verie den lille Tue/ som hun skal bygge paa.

32. Det var icke anden Pind eller Stang / som monne for Dørren staa: Det vil jeg for Sanden sige / det var to Halmstraa.

33. Det var icke anden Bielcke hin tycke/ som hand til Dørren opreyste: Det var en Halmneg / løt og blød/som Veyret strax fra blæste.

34. De vare icke bradere i Laden lagt / der gick jo der af Ord: Saa kom hand stolte Frue Ingeborgs Bud/udi den Bondens Gaard.

35. Der kom ridendis i den Gaard/ de Muncke i Kappe graa: de tofvede icke ret saare lenge/ de viste hvor Kongen laa.

36. De stødte paa Dørren det var uden Skempt/ de stødte med Glafvend og Spiud: Du stat op Herre Konning Erick/ og gack hid til os ud.

27. Det svarede unge Herre Ranild/ ogsaa tog hand paa: Icke er her Konning Erick inde / I tør det aldrig tro. Og nu stander Landet.

38. Hand kaste ofver sin Herre med hast / tillige

baade Hæe og Straa: Hand pegte saa gierligen til den Stæd/ som Herr Kong Erick hand laae.

39. De flugte de Vox-Lius ud med alle/ som ofver den Herre skulle brende: Alle da sade de smaa Drenge tyste/ saa saare deris Øyne runde.

40. Her du Ranild Jonsen min Dreng/ og vilt du verie mit Lif: Jeg gifver dig min Søster saa væn/ hun vorder din egen Vif.

41. Saa fast hug hand udi breden Borde/ saa fast i haarden Balck: Og hand hug hid og hand hug did/ hand varde hannem som en Skalck.

42. De stunge hannem ind ad Brøste Been/ at Hiertet [illegible] kunde mest: Med sextan og fyrretifve dødelige Saar/ saa ynckelig blef hand læst.

43. De stunge til hannem med Sværd og Spiud/ de gafve hannem ingen Frist: Der de hafde veyet den ædle Herre/ saa søgte hver til sin Heist.

44. Dette skeede om en S. Ceciliæ Nat/ saa hellige vare de Tide: Den Herre blef slagen/ Frue Ingeborg blef dog icke skild ved Qvide.

45. Hvo vil nu ride til Wiborg Bye/ og følge den Herris Liig: Og hvo vil ride til Skanderborg/ og Dronningen Tidende sige.

46. Ingen vil ride til Wiborg Bye/ og følge den Herre ofver Hede: Det da var den liden Smaadreng/ hand skulde til Dronningen ride.

47. Det da var den liden Smaadreng/ hand loed icke længer lide: Hand strøg Sadel af den Ganger graa/ hand lagde paa Ørs hin hvide.

48. Hil sidde I min naadigste Frue Dronning/ vel klæd i Skarlagen røed: veyen er hand Kon-

ning

ning Herr Erick / i Finderup ligger hand død. Og nu stander Landet udi Vaade.

49. Dette skalt du hafve for Tidende ny/ end dog de ere icke gode: Vaade Klæde og Føde udi vor Gaard/ saa lenge som jeg maa raade.

50. De stunge hannem ind ad hviden Bryst/ og ud ad Venstre Side: I vogte suld vel den unge Herre/ all Danmarck bær for Qvide.

51. Vogte I vel eders Rige og Lande / og vogte I vel eders Boe: For Alting vogter den unge Herre / som Danmarck skal forestaa. Og nu stander Landet udi Vaade.

Den Fierde Vise om Marsk Stig/ hvorledis hand med sin Anhang drager ind paa Hielm/ og bygger der et Slot / hvis Grundvold sees der endnu paa denne Dag.

Der Konning Erick var slagen / som er omtalet / strax paa andet Aar der efter blef Dannehof holden udi Nyborg/ og blef der dømt paa Marsk Stig og hans Anhengere 27 Ridder-Mænds Mænd tilsammen / som blefve sagt fra deris Fred/ og deris Gods under Kronen. Men Marsk Stigs Slegt og neste Arfvinge beholt hans Gods/ som icke blef sagt i Feld / fordi at at hand hafde louligen undsagt Konning Erick. Thi rømte de alle ind til Kongelle i Norge / som Konning Erick indgaf dennem / og giorde dem stor Hiep med Skib og Folck / og feidede paa Danmarck indtil paa fierde Aar/ Anno Domini 1290. Thi da indtog Marsk Stig først Hielm / og bygde der et fast Slot med dubbelt dybe Grafve rund omkring/ som det endnu siunis paa denne Dag. Her holt hand Huus paa femte Aar/ at hand døde og blef begrafven/ som meenes udi den Kircke paa Helnes Anno Domini 1294. Efter hans Afgang ere de andre vorden u-eens/ og der ofver en Part straffet paa Lifvet/ og en Part død i Udlendighed.

XXXII. De-

XXXII.

De vare vel siu og siusindtifve/ de mødtis paa den Hede: Hvad skulle vi nu begynde for Raad/ den Herre er slagen til døde. Men vi ere drefven af Danmarck.

2. Den Herre er slagen og lagt udi Lig/ vi hafve vor Fred forbrudt: Vi kunde i Riget ey bygge eller boe/ vi ere af Landet udskudt.

3. Og vi ville ride til Skanderborg/ og Dronningen ville vi gieste: Vi høre nu hure den Frue hun maa/ førre vi af Landet reyse.

4. Hun pleyer at spotte og drifve for Spee/ hun maatte det nu forgætte: Nu er der Ild udi Spotterens Huus/ hun maa det lide med rette.

5. Og Marsk Stig sætter sig til sin Hest/ hand agtede det saare ringe: Og saa rider hand til Skanderborg/ hand lader sin Ganger springe.

6. Det var Danske Dronning saa bold/ hun ud af Vindvet seer: Hisset kommer hand ungen Herr Marsk Stig/ med Jernklædde Hofmænd fleere. Men vi ere drefven af Danmarck.

7. Velkommen Marsk Stig selfgiort Konning/ du faa din rætte Løn: Lefver hand unge Konning Erick i Aar/ du napper vel der af Røn.

8. Icke er jeg en selfgiort Konning/ enddog du siger nu saa: Alt var det Drost Herr Loumand/ sidst i din Arm hand laa.

9. Saa lidet agter du Konning Ericks Død/ saa lidet agter du den Qvide: Medens du hafver Drost Herr Loumand/ at hand sofver hos din Side.

10. Og skam faa alle de Hellede lede/ som min kiæ-

kiære Herre vog: Saa faa baade du og alle dine/ mig siger slig Sasden paa. Men vi ere drefven af Danmarck.

11. Det meldte Herr Christopher saa brat/ hand var udi Sind icke blod: Alt er denne her vel ringe en Bod/ som min kiære Faders Død.

12. Det meldte liden Herr Erick Ericksen/ saa liden som hand monne være; Forvist skalt du af Danmarck remme/ om jeg skal Kronen bære.

13. Og skal jeg ud af Landet remme/ og ligge paa Vandet hin kolde: Saa mangen Encke den skal jeg giøre/ og heldst udaf de bolde.

14. Og skal jeg remme af Danmarck ud/ og ligge udi Skof og Skiul: Min Fæde vil jeg udi Danmarck hente/ baade Vinter/ Sommer og Juul.

15. Saa reed hand fra Skanderborg/ slog op med høyre Hænde; Saa reed hand til Melderup hiem/ Frue Ingeborg der at finde.

16. Det var unge Herr Marsk Stig/ hand tog hende i sin Arm; Nu ligger vegen Herr Konning Erick// dig giorde baade Spot og Harm.

17. Hvad helder vilt du en fattig Qvinde være/ og følge en Fredløs Mand; Eller du vilt være en Slegfred Vif/ og bære det Hadings Nafn.

18. Icke vil jeg bære det Hadings Nafn/ kunde jeg en Dronning blifve; Tack saa hafve J min ædle Herre/ den Udyd tog af Lifve.

19. Grefver og Ridder vi hafve til Slegt/ og fleest udaf de fromme; Icke redis J for det lidet Barn/ for hannem af Landet at remme.

20. Grefve Jacob af Halland og Herr Peder Paars/

Paars / med Jacob Blaafoed tillige; Aage Kaage og Herr Claus Hallandsfar / Offe Dyre / de ville ey svige. Men vi ere drefven af Danmarck.

21. Kong Erick af Norge en Konning gief / I recke hannem Haanden hin hvide; Hand er paa Folck og Skib saa rig / I maa vel paa hannem lide.

22. I lade opbygge et Huus paa Hielm / I lade det bygge saa fast; Saa reddis I icke for Pil eller Skud / ey helder for Blide-Kast.

23. Nu hafver jeg baaret min Sorg i Løn / i Vinter ni ey ferre; Mit Hierte det er i Qvale lagt / I hafve god Nat min Herre.

24. Herr Marsk Stig tog hende i sin Arm / Gud lade os begge vel fare; Mig tyckis nu være meest paa mit Gafn / jeg prijser de Norske Skære.

25. Herr Marsk Stig drog til Hielm saa brat / og saa tog hand det ind; Det vil jeg for sanden sige / der blegnet saa mangt et Kind.

26. Marsk Stig bygger et Huus paa Hielm / hand bygte det i saa brat; Det siger jeg eder paa min Tro / tre Dage og en Nat.

27. Marsk Stig lader bygge et Huus af Ny / med Mure og høyen Tinde; Der laa fore baade Tydske og Danske / de kunde hannem intet afvinde.

28. Den Bonde hand ganger paa Marcken ud / og saaer hand der sit Korn; Hielp os Gud Fader i Himmerig / og hafver nu Hielm faaet Horn.

29. Gud naade os arme Bønder graa / at Glepping skulle regiære; At hand til Verden ufødder var / da hafde det gaaet os bedre.

30. De store Eege i Skofven staa / naar de udi Storm

Storm omfalde: Da slaa de neder baade Hassel og Birck / og andre smaa Ymper med alle. Men vi ere drefven af Danmarck.

31. Hvad Konger og Hefdinger sig forsee / det gaar ud ofver de Arme; Thi naade os GUd vi fattige Bønder / og sig ofver os forbarme. Men de ere drefven af Danmarck.

Den Femte Vise om Marsk Stigs Dottre.

Naar Visen er død / da flyer Bierne vilde / som mand pleyer at sige. Saa er det gaaet icke alleeniste med disse tvende Marsk Stigs Dottre. Men ogsaa med de andre som vare paa Hielm efter hans dødelige Afgang. Thi der hand var død / Anno Domini 1294. Kom der Ueenighed iblant dennem self indbyrdis / og der ofver forefrede Kong Erick Menved Hielm / og ødelagde udi Grunden deris Befæstning. Saa ere da disse tvende unge Jomfruer / hyes Nafn er ubekiend / forsaarsaget at romme hen udi fremmede Land / med denne ringe og føye Medhaf / som de kunde paa den Tid hafve. Udi Sverrige ere de icke un passelige vel antagen / hos den unge Konning Byrge. Men Konning Erick udi Norge hafver tenckt paa deris Fader / og deris Retfærdige Sag / og annammet dennem til sig. Dog deris Tid er icke vorden lang / førend de af Sorg ere hendøde. Som det almindeligen gaar.

Et dolor et morbus lethi fabricator uterq; est.

XXXIII.

Marsk Stig hafver de Dottre to / saa krancke Skæben monne de faa; Den Eldste tog den Yngste om Haand. Og de fore vide om Verden.

2. Den Eldste tog den Yngste ved Haand / saa ginge de dem til Sverrigs Land; Kong Byrge hand kom

kom fra Stesne hiem. Og de foere vide om Verden.

Kong Byrge hand kom fra Stefne hiem/ Marsk Stigs Dettre ginge hannem ud igien; Hvad for Qvindfolck monne J være.

4. Hvad for Qvindfolck monne J være / og hvi staa J saa silde here; Og vi ere Marsk Stigs Dettre baade. Og de foere vide om Verden.

5. Vi ere Marsk Stigs Dettre baade/ saa gierne bede vi om eders Naade; J skynde eder snarlig af min Gaard.

6. J skynde eder snarlig af min Gaard/ eders Fader vog min kiære Morbroder; Icke maa vi udi Kong Ericks Død.

7. Icke maa vi udi Kong Ericks Død / vi fare saa vide alt efter vort Bred; Den Eldste Søster tog den Yngste om Haand. Og de foere vide.

8. Dend Eldste Søster tog dend Yngste om Haand/ saa ginge de dem til Norriges Land; Kong Erick kom fra Tinge hiem.

9. Kong Erick kom fra Tinge hiem / Marsk Stigs Dettre ginge hannem igien; Hvad for Qvindfolck monne J være.

10. Hvad fore Qvindfolck monne J være / hvad hafve J udi mit Land at giøre; Og vi ere Marsk Stigs Dotter baade.

11. Og vi ere Marsk Stigs Dettre baade / saa gierne bede vi om eders Naade; Kunde J brygge og kunde J bage.

12. Vi hafve ey lært at bryage eller bage / eller noget sligt Embede at mage; Men vi kunde spinde det Guld saa reed.

13. Og

13. Og vi kunde spinde det Guld saa reed / det lærde os Moder ferend hun døde: Og vi kunde vefve saa vel i Rør. Og de foere vide om Verden.

14. Og vi kunde vefve saa vel udi Rør/som Dronningen self og alle hendis Møer: Vi kunde Guld spinde og vefve i Lad.

15. Vi kunde Guld spinde og vefve i Lad / men aldrig blifver vort Hierte ret glad: Siden Fader og Moder de ginge os fra.

16. Siden Fader og Moder de døde os fra/ da er vor Kaabe baade Paltug og graa: Hafde Marsk Stig lefvet og blefven i Lande. Og de foere.

17. Hafde Marsk Stig lefvet og blefven i Lande/ det hafde icke gaaet os saa udi Haande: Hafde Frue Ingeborg icke saa død.

18. Hafde Frue Ingeborg icke saaa død / vi hafde icke lid denne Jammer og Nød: Konning Erick meldte et Ord med skel.

19. Konning Erick meldte et Ord med skel / eders Fader jeg kiende saa gierligen vel: Hand var en Mand til Mund og Haand.

20. Hand var en Mand til Mund og Haand / som findis kunde udi et Land: Saa slog hand ofver dem Skarlagen Skind.

21. Kong Erick slog ofver dem Skarlagen Skind/ saa fulde hand dem i Fruerstue ind: Hand bad dem hvercken sørge eller græde.

22. Hand bad dem hvercken sørge eller græde/ hand skulde dem være udi Faders sted/ den ældste Søster Vefven trende.

23. Den ældste Søster Vefven trende / den yng-

ste vefvet den ud til Ende: Og hun vof i den første List. Og de foere vide om Verden.

24. Og hun vof i den første List / Jomfru Maria og JEsum Christ: Og hun vof i det andet Rer. Og de foere vide om Verden.

25. Og de vof i det andet Rer / Norgelands Dronning og alle hendis Møer: De vof Hiort og de vof Hind. Og de foere vide.

26. De vof Hiort de vof Hind / de vof sig self med blegen Kind: Og saa vof de med Fingere hin snare. Og de foere vide om Verden.

27. Og saa vof de med Fingre hin snare / Alle Guds Hellige Engelske Skare: Den yngste Søster hun Vefven affelde.

28. Den yngste Søster hun Vefven affelde / hun gaf den Dronning med megen snilde: Hun felde der ved de modige Taare.

29. Hun felde der ved de modige Taare / Gud give det J vor Moder vare: Var J vor Moder eller Søster kiære. Og de foere vide om Verden.

30. Var J vor Moder eller Søster kiære / vi finge baade Løn og der til Ære: Det hielper os icke et eeniste stycke. Og de foere vide.

31. Det hielper os icke et eeniste stycke / vi maa alt nyde den krancke Lycke: Den ældste Søster blef siug og laa. Og de foere vide om Verden.

32. Den ældste Søster blef siug og laa / den yngste ganger hende til og fra: Den ældste Søster af Sorg hendøde. Og de foere vide.

33. Den ældste Søster af Sorg hendøde / den yngste lefver efter med Sorg og Møde: Kongen gaf hende sin yngste Søn. 34. Og

34. Og Kongen gaf hende sin unge Søn / hun var hannem værd den Jomfru skien: De levede sammen med Ære. Der de hafde faret vide om Verden.

Den Siette Vise om Marsk Stig.

Tilforne er omtalet / hvorledis Marsk Stig med sine Anhengere hafver befnd sig paa Konning Erick / nu røres her ogsaa noget om det samme. Maa vel skee / at de hafde lagt deris Raad sammen udi Ribe / og indtagen Riber Huus / siden at de hafve dræbt Kongen. Med List og Lempe hafve de indtagen Slottet / som vaakiender. Og icke hafver end Qvindefolck været de slemmeste i Spillet / som det lader sig ansee: Mands Liste ere behendige / men Qvinde Liste u-endige. Dog begge Deele ere u-bestendige. Saasom vi af denne Marsk Stigs Historie nocksom formercke.

XXXIV.

1. Og der gaar dantz paa Riber Gade / Slottet det er vundet: Der dantze Riddere baade fro og glade. For Erick Konge hin unge / med dem saa vare de.

2. Der gaar Dantz paa Riber Bro / Slottet det er vundet: Der dantzer Riddere med udhuggen Skoe. For Erick Konge hin unge.

3. Fore da dantzer hand Riber Ulf / Slottet det er vundet: Hand var Kongen tro og huld.

4. Saa da dantzer hand Tage Muuß / Slottet det er vundet: Hand var Høfvitzmand paa Riber Huus. For Erick Konge hin unge.

5. Saa dantzer hand Herr Salten Sees / Slottet det er vundet: Og saa hans rige Svogre tre.

6. Saa da dantze de ædle Limbecke / Slottet det er vundet: Og de vare Kongen alt forstercke.

7. Efter da dantzer hand Byrge Gren/ Slottet det er vundet: Og siden saa mange Riddere skien. For Erick Konge hin unge/ med dem saa vare de.

8. Saa da dantzer hand Hancke Kand/ Slottet det er vundet: Og efter hans Frue/ hun heder Frue Anna. For Erick Konge hin unge.

9. Nest da dantzer hand Ridder Ranck/ Slottet det er vundet: Og efter hans Frue Fru Berngerd Blanck. For Erick Konge hin unge.

10. Saa da dantzer hand rige Volrafn/ Slottet det er vundet: Med hans Frue hafver ingen Nafn.

11. Saa da dantzer hand Ifver Helt/ Slottet det er vundet: Hand fulde Kongen ofver Belt.

12. Lenge da stod hand Ranild Lange/ Slottet det er vundet: Førend hand vilde i Dantzen gange. For Erick Konge hin unge.

13. Var det icke for mit faure Haar/ Slottet det er vundet: Saa vist jeg med udi Dantzen gaar.

14. Var det icke for min Rosens Kind/ Slottet det er vundet: Da skulde jeg træde den Dantz omkring. For Erick Konge hin unge.

15. Og Ranild Lange udi Dantzen traad/ Slottet det er vundet: Begyndte en Vise/ og fore hand qvad. For Erick Konge hin unge.

16. Med Liste hand qvad/ saa læt hand sprang/ Slottet det er vundet: Alle de Riddere efter hannem sang. For Erick Konge hin unge.

17. Op da stod hun Spendel Sko/ Slottet det er vundet: Og hun gaf Ranild Lange sin Tro.

18. Hendis Haar det var udi Silcke flæt/ Slottet det er vundet: Hun traadde den Dantz for alle saa ræt.

19. Og

19. Og de dantzer dem paa Slottet ind / Slottet det blef vundet: Med dragne Sværde under Skarlagen Skind. For Erick Konge hin unge / med dem saa vare de.

20. Aldrig saae jeg en Ridder Dantz / Slottet det blef vundet: Vinde saa Slottet med Rosens Krantz. For Erick Konge hin unge / med dem saa vare de.

Den sivende Vise / hvorledis Ranild blifver udslegger med sin Festemøe Algrefvens Daatter.

Det lader sig ansee af denne Vise / at Ranild Kong Ericks Smaadreng / hafver været en unger Festemand / der hand var med at forraade sin Herre. At hand / siden Konig Erick er slagen / bedis om sin Festemøe og bekommer hende / en Medfølgerinde i sin Udlendighed. Hvo hendis Fader hafer været / om hand haver været af vore Indlendiske eller Udlendiske Grefver / nefnis her icke. Vel mueligt det hafver været af de Grefver / som da to eller tre slaugs vare paa denne Tid her udi Riget.

XXXV.

Ranild beder legge Sadel paa Hest / det er mig ofte ferre sagt / hin rige Algrefve vil jeg geste:
Enddog jeg er udlagt af Venner og Frender mine.

2. Og Ranild kom der ridendis i Gaard / det er mig ofte ferre sagt / udstod Algrefven var svøbt i Maard.

3. Her stander J Algrefve svøbt udi Skind / det er mig ofte ferre sagt / ville J lade følge mig liden Kirstine. Enddog jeg er udlagt af.

4. Det da meldte hendis Moder kiær / det er mig

ofte førre sagt/ icke da hafver du Festemøe her. Enddog jeg er udlagt af Venner og Frender mine.

5. Og kand jeg icke min Festemøe faa/ det er mig ofte førre sagt/ jeg brender op alt det Gods I aa.

6. Førend du brender vort Gods til Meen/ det er mig ofte førre sagt/ du tage din Festemøe/ rider saa hen. Enddog jeg er udlagt af Venner.

7. De sloge ofver hende den Kaabe blaa/ det er mig ofte førre sagt/ løfte hende paa Ranilds Ganger graa: Enddog jeg er udlagt.

8. De hafde icke andet til Brudeseng/ det er mig ofte førre sagt/ end Skou og Marck og ny slagen Eng: Enddog jeg er udlagt af Venner.

9. Og hafde I ladet Kong Erick lefve/ det er mig ofte førre sagt/ da hafde vi vel i Landet blefven.

10. Hand slog hende ofver Tafle-Bord/ det er mig ofte førre sagt/ for Gester skulde mand føye sine Ord.

11. Hand slog hende ved Kinde rød/ det er mig ofte førre sagt/ jeg volte dog icke Kong Ericks Død. Enddog jeg er udlagt af Venner og Frender mine.

12. Skofven hafver Ørne og Marcken Øyne/ det er mig ofte førre sagt. Liden Kirstine vi ere af Landet drefne. Enddog jeg er udlagt af Venner og Frender mine.

Den Ottende Vise/ hvorledis Ranild Jonsøn steylis for Roeskilde.

Mand meener at der skulde været tvende Ranilder med/ at slaa Kong Erick ihiel. Om den unge Ranild/ som var i Kongens Kammer/ er denne Vise Digtet. Hans Moder Old Oldemoder var Ingefred Biscop Absolons Søster Af hvilcken Herreskamme fast alle de andre Marsk Stigs Anhengere

gere hafve deris Ophaf. Der Hielm saar opgifven/ sigis der at Ranild skulde gifvet sig ind i Graabrødre Closter udi Roeskilde/ og haft der Beskiermelse af de mægtigste Mænd/ udi den Geistlige Stat / som vare hans Slegt og Blods-Forvandte. Men Konning Erick blef forlofvet af Pafven/at hand maatte bryde Closteret og søge og fange der Ranild. Hvilcket ogsaa skeede/ at hand blef forraad ved sin egen Hund / hos den Brønd/udi hvilcken hand hafde sin Udgang af Muren/udi hvilcken hand hafde sit Kammer. Hvor fra hand hafde atskillige Løngange/ og end en besynderlig ind udi Kircken/ saa hand kunde staa inde udi Alteret og høre Guds Tienste. Som det Hul er os viist for nogle faa Aar forleden / førend fornefnde Graa-Brødre Kircke blef afbrøt. Dog andre hafde vel der om en anden Meening. Siden at hand var steylet / tog Klercheriet / som var hannem forvandt / ned af Steolerne / og førde hannem med Proceß ind igien i Byen/ og loed hannem begrafve i Kircken. Dette skeede Aar efter Guds Byrd 1294.

XXXVI.

Det springer nu saa vide om Land/ at Ranild er tagen til fange: Hand hafde icke kommet fra Hielm i Aar / hafde hand viist det skulde saa gange: Nu giøris paa Ranild det ynckelige Mord/ som hannem er spaad for lange.

2. Ranild ind ad Dørren træn / hand bød god Dag sin Herre: Og saa hver den ærlige Hofmand/ som tiener til Hofve med Ære: Christ vogte hver Dannemands kiære Barn/ fra Ulycke fri at være.

3. Mindis-eder Herre Kong Erick/ I ville det icke forgiette: Jeg tiente udi eders Faders Gaard/ den giefveste Svend hand aatte: Saa tit bar jeg eder i min Fafn/ som jeg det vel formaatte.

4. Jeg mindis du tiente i min Faders Gaard/ for Pendinge og for Klæder: Men du forraade min

Faders Lif/ som en Utro Forræder: Men skal jeg Kronen bære i Aar/ til Steylen de dig udleder.

5. I hugge af mig baade Hænder og Fødder/ I lade mine Øyne udstinge/ I giøre af mig det yckeligste Mord/ mit arme Lif kand tvinge: Men all den Pine jeg lide skal/ Jeg lider for Synderne mine.

6. Vi hugge af dig ey Hænder eller Fødder/ du motte beholde dine Øyen: Dog skalt du faa den yckeligste Død/ som du monne vel fortiene. Og all den Straf du lide skal/ det skeer for Faderen min.

7. De fulde Randild af Roeskild ud/ hand vred sine Hænder saa saare; Alle de Fruer i Staden vare/ de felde for hannem Taare: Hand bød dem alle Tusind god Nat/ de bade hannem alle vel fare.

8. Lede de Ranild for ofven By/ hand saae de Steyler opstande: HERRE CHrist du vogte hver Dannis Svend fra saadan heyelig Vaande; Men hafde jeg blefven paa Hielm i Aar/ ey hafde saa gaaet i Haande.

9 Og hafde jeg nu en fuldtro Ven/ som mig mit Bud vilde bære; Hen til hin sørgendis liden Kirstin/ hun vilde sig holde med ære; O Christe signe mine Børn saa smaa/ og saa min Hiertens Kiære.

10. Jeg beder eder alle i Christne Folck/ som saa-net er ofver den Hede: I læse et Pater noster for min Siæl/ GUd milde for mig sin Vrede: At jeg maa fare i Aften bort/ til Himmeriges Roe og Glæde.

Dronning Ingeborg/ Erick Menveds.

Dronning Erick Menved var ickun tolf Aar gammel der hans Fader blef slagen/ og blef siden krunet paa Tredie Aar

der

der efter/ og giorde kort Tid der efter sit Bryllup med Frøicken Ingeborg/ Kong Magnus Ladelaasis Daatter af Sverrige/ som her omtales udi Visen. Hand aflede med hende otte deylige Børn/ som alle hendøde udi deris unge Dage/ hun døde Anno Domini 1313. den 11. Novembr. Kort Tid der efter at hun var udkommen af den Forvaring/ udi hvilcken hun var indlagt i Clare Kloster udi Roeskilde/ af denne Aarsage. Kongen blef hende vred/ fordi at der hafde faldet uforvarendis/ som hun reyste imellem Abramstruv og Holbeck/ hendis sidste Barn/ en sextan Uger gammel Søn af Vognen fra hende/ og slog Halsen i tu vaa stig. Men Kongen loed sig formilde/ at hun kom ud med det første/ og de døde saa begge paa et Aars Tid/ den eene efter den anden.

XXXVII.

Det var Her Konning Erick/ hand reed sig under Øe: Feste hand sig Jomfrue Ingeborg/ hun var saa væn en Møe. I bede for dem som Krunen skal bære.

2. Det da var den Svendske Dronning/ Hun tager sin Daatter at lære: Skalt du Dronning i Danmarck blifve/ lad Bonden icke ofver dig kiære: I bede for dem som Krunen skal bære.

3. Skatte du icke den Fattige Bonde/ forinden sin Kiortel graa: Fattes dig enten Guld eller Self/ du kand det dog vel faa.

4. Jeg hafver været i din Faders Land/ i femten Aar med ære: Der er hvercken fattig eller rige/ som noget skal ofver mig kiære.

5. Svarede det stolte Jomfru Ingeborg/ hun svarede med stor smilde: Skulde enten Bonde eller Borger mig skylde/ da loed det mig saa ilde. I bede for dem som Krunen skal bære.

6. Det melte den unge Hertug bold/ og hand var

Kongens Broder: HErre Christ signe det unge Liv/ som saa vilde svare sin Moder. I bede for dem som Krunen skal bære.

7. Der blef Silcke og herlig Sindal/ saa viit paa Jorden breed: Det var stolte Jomfru Ingeborg/ hun blef til Stranden udleed.

8. Og de vunde op deris Silcke Seyl/ Gud unde dem Børen hin blide: Seylet de dem til Dannemarck/ mindre end Maaneder to.

9. De strøge Seyl og kaste Ancker/ alt paa den hvide sand: Det da var den unge Konning/ hand rider sin Ganger paa Sand.

10. I være velkommen Jomfru Ingeborg/ Jere min Hiertens Kiære: Den første Bøn I bede mig om/ den vider jeg eder til Ære.

11. Den første Bøn jeg beder eder om/ den vide I mig saa gierne: I gifve mig alle de Fanger løse/ og Marsk Stigs Dottre af Jerne.

12. Den anden Bøn I bede mig om/ allerkiæreste Festemøe: Men Marsk Stigs Dottre gifver jeg icke løs/ de skulle i Taarnet døe.

13. Det var Jomfru Ingeborg/ hun blef i Hue saa modt: I ærlige Mænd som førde mig hid/ føre mig af Landet ud.

14. I vende eder om Jomfru Ingeborg/ eders Vilie vil jeg giøre: Aldrig bede I mig om den Ting/ jeg vil jo gierne giøre.

15. Dan Konning hand taler til sin Drost/ I lade de Fanger optage: I lade Herr Marsk Stigs Dottre ud/ og heden af Landet drage.

16. Det var stolte Jomfru Ingeborg/ vilde icke

paa

paa Danske Jord gaa; Førend hun fick de Fanger af Jern/ og de motte for hende staa: I bede for dem som Krunen skal bære.

17. Saa dydelig var Jomfru Ingeborg/ hende prisede Mand og Qvinde: De tackede Gud saa mangefold/ at hun var kommen til Lande. I bede for dem som Krunen skal bære.

18. Der var stor Glæde i Fruer Kloster/ de Nunner læste og sunge: End var der meere i Kongens Gaard/ de legte med Danske Tunger. I bede for dem som Krunen skal bære.

Konning Erick tog ind udi Meckelborger Land.

Denne Vise siunis at være lagt om Kong Erick Menveds Tog udi Meckelborg. Thi hand udi sin Tid nogle gange drog der ind/som udi hans Historie fortellis/at Ao. 1311 til Rostock slog Margrefven af Brandenborg til Ridder med firetive andre Førstelige Personer unge og gamle. Og andet Aar der efter/der Staden hafde sæt sig op imod sin Herre/drog hand der ind med den Danske Magt/og tvingde dem/ og bygde det Slot Denseburg ved Vernouminde/ som mand endnu paa denne Dag veed af at sige. Men skal det være den Nafnkundige Mørk Stig som her nefnis/ da er mueligt/ at det er skeed udi Erick Gleppings Tid/ uden at Nafnet er forseet.

XXXVIII.

Kongen lader biude ofver alt sit Land/ hand lader dem der til vare/ først hans Riddere og saa hans Mænd/ at de skulle med hannem fare. Hand agter ind til Vendiske Land/ som ligger under Danmarcks Krune: Det er saa ilde gangen i Haand/ det klagis saa mangelunde. Mand herde der sigis af/ Konning Erick førde saa stærck en Hær/ alt ofver det Øster Haf.

2. For

2. For Hviddanger lagde de ind deris Skib / de loede deris Harnske did hente: Det raade Gud Fader i Himmerig / naar vi skulle dennem vente. De seylede ofver den salte Sø / de Danske vare fro og glade: Danmarck dennem strax af siune gick / Christ haf lof / der de qvade. Alt med saa megen Somme / og der de komme for Rostock ind / de fafnet saa vel deris komme.

3. De dveldis der fulde otte dage / de Herrer laae i den Stad: De vare vel siu Tusinde til Hest / hver Mand var fro og glad. Og det var om en Onsdag Morgen / og end tre Timer for Dag: Det var saa mangen rasker Heldt / sig vebne loed i Plad. De lode fortecke med Guld deris Ørs / de hasde rede Vaaben-Rocke paa / der udi sade hvide Kaars.

4. De rede ud ad Sønder Port / deris Harnisk de skinde saa vide; Herr Marsk Stigs Banner det fremmerste var / saa faa finder mand hans Lige. Her Ofve Drostis Banner var nest / saa herlig i tre Stycke: De lofvede Pending til hellige Stæder / Gud vilde dem unde god Lycke. De droge fra Skæren saa trygge / den Dag de Seyr monne vente / de vilde icke drage til rygge.

5. De droge tre Mile saa hemmelig / det Raad gaf Herr Johan: De sende to Muncke paa Kundskaf ud / de vare af Doberan. I bede de Herrer fortiene deris Leen / ellers vi deris Gods vilde brende: I bede de Danske tencke der paa / saa gierligen vi dem kiende. De ere os vorden vrede / men forend de komme af Tydskland ud / der skal saa mangen Mand fvæde.

6. De

6. De vare vel Fiorten Tusind Mand / af Wißmar monne de ride: De lofvede Pending til hellige stæder / de Danske maatte dem bide. De mødte hver andre ved et Barfred / alt paa en Platz saa gren: Deris Spotske Ord dennem lidet hielp / de nappede der af Ren. Der maatte da vige de Tydske Mænd / som ferre hafde brut deris Tro / thi Gud vilde hafve det hefnt.

7. Dette skeede alt om Fredag god / og en Time for Non: De Tydske maatte for Danske Mand vige / hand vilde dem icke skone. Forre da rider hand Kong Herr Erick / med sin Brødre to: I bruge eder nu i Danske Hofmænd / som eder Magt ligger paa. Det staar til Gud og eders fri Mod / vi vinde baade Slotte og Feste / Vi træde vore Fiender under Fod.

Kong Byrge i Sverrige lader tvende sine Brødre svelte ihiel udi Fengsel.

Dette grueligt Mord / som Kong Byrge i Sverrig / lod giere paa sine to Brødre Hertug Waldemar / og Hertug Erick / skeede udi Nykiøbing i Sverrige / Aar efter Guds Byrd 1317. Aarsagen der til var den store Had og Afvind / som var optend imellem Brødrene / at Hertugerne meente / at de hafde forlidet af Riget / og Kong Byrge meente / at hand var Enevolds Konning / og hafde Brødrene fortenckte / at de stode dennem efter Lifvet og Regimentet. Der af kom den langvarige Feide imellem dennem / udi hvilcken Kong Erick Mendved af Danmarck loed sig bruge / fordi at hand hafde Kong Byrges Søster / Dronning Ingeborg / og Kong Byrge der imod hafde hans Søster Dronning Sophia til ægte / og derfore lagde sig udi / og giorde stor Bekostning / at fordrage dennem. Dog det hafver fagen en ond Ende / som Visen ogsaa formelder. De tvende Brødre er med Kong Byrges Vilie og Vidskab fagen og død i Fengsel. Men Kong Byrge maatte self rømme Landet indtil

Dan-

Danmarck / og der hand fick Tidende at hans Søn Magnus var fangen og Halshuggen til Stockholm / døde hand siden af Sorg med sin Dronning / og ligger begrafven i Ringsted hos andre Danske Konger deris Forvandte. Men den arge Ridder-rød Her Johan Bronck / som brockede det Gilde udi / blef med sit Parti lagt paa Stepler paa det Bierg uden for Stockholm / som af hannem siden fick sit Nafn / og kaldis Bronckebierg.

XXXIX.

1. Frue Ingeborg hafver de Brødre Tre / for Sverrigs Krune deris Lif lode de: For usand Sag saa blefve de Herrer alle undlifvet.

2. De Brødre tre / for Sverriges Krune deris Lif lode de: De Herrer skulde til Sverrige ride / Fru Ingeborg bad dennem hiemme bide.

3. Til Sverrige ride / Frue Ingeborg bad dennem hiemme bide: Frue Ingeborg stander udi Helsingborgs Port / mine kiære Brødre I ride icke bort.

4. I Helsinborgs Port / mine kiære Brødre I ride icke bort: Det da meldte de Brødre begge tillige / os lengis fast til vort Fæderne Rige.

5. Begge tillige / os lengis fast til vort Fæderne Rige: Vi hafve saa lenge hos eder dveld / vort Hierte det er fast I os qveld.

6. Hos eder dveld / vort Hierte det er fast i os qveld: I tofve hos mig i Dage fem / Medens jeg forteller min stercke Drøm.

7. I Dage fem / medens jeg forteller min stercke Drøm: Jeg dromte eders Kaaber var af Bly / mine ædle Brødre I vare udi.

8. Kaaber var af Bly / mine ædle Brødre I vare udi: Og de vare spendte omkring eders Hals / saa vist betyder det eder stor Falsk.

9. Om

9. Om eders Hals / saa vist betyder det eder stor Faisk: De Herrer lyde icke Frue Ingebors Raad/ De rede til Sverrige samme Dag. For usand Sag saa blefve de Herrer alle undlifvet.

10. Fru Ingeborgs Raad / de rede til Sverrige samme Dag: Og der de komme paa hviden Sand/ der mødte dennem Bronck den u-tro Mand.

11. Paa hviden Sand/der mødte dennem Bronck den u-tro Mand: I være velkommen / I Brødre baade/ I dricke Juul med min Fruis Naade.

12. I Brødre baade / I dricke Juul med min Fruis Naade; De Herrer de ganger ad Nykiøbings Gade/ og der møder dem det falske Raad.

13. Nykiøbings Gade / og der møder dem det falskt Raad; I legge eders Brynie udi vor By / I gaa til Slottet i Hof-klæder ny.

14. Udi vor By / I gaa til Slottet i Hof-klæder ny; De Herrer ind ad Dørren træn / og Kongen hand staar dem op igien.

15. Ad Dørren træn/ Kongen hand staar dem op igien; I være velkommen I Brødre baade/ ville I dricke Juul med vor Naade.

16. I Brødre baade/ ville I dricke Juul med vor Naade; De Herrer toge Vand de ginge til Bord/ de talede saa mangt et alvorsomt Ord.

17. De ginge til Bord/ de talede saa mangt et alvorsomt Ord; Velkommen mine kiære Brødre baade / maa jeg icke eene for Landet raade.

18. Mine kiære Brødre baade / maa jeg icke eene for Landet raade; Vor kiære Broder maa hand vel være/ hand maa ey eeye udi Landet regiære.

19. Maa

19. Maa hand vel vare / hand maa ey eene udi Landet regiære; De aade og drucke en føye Stund/ saa fant Bronck paa et andet Fund. For usand Sag saa blefve de Herrer alle undlifvet.

20. En føye Stund/ saa fand Bronck paa et andet Fund; I gode Herrer hvad ville I giøre / ville I dricke og Dantzen røre.

21. Hvad ville I giøre / ville I dricke og Dantzen røre: Og de dantzet ud og de dantzet ind/ og Bronck hand skienckte i den klare Vin.

22. Og de dantzet ind / og Bronck hand skienckte den klare Vin; De Herrer stod paa Gulfvet og qvad/ men Bronck og Kongen ginge i Raad.

23. Paa Gulfvet og qvad / men Bronck og Kongen ginge i Raad; Hertug Waldemar taler til Bröder sin/ Erick vi dricker for megen Vin.

24. Til Bröder sin/ Erick vi dricke for megen Vin/ vi vogte os vel for Bronckis Svencke / hand kand saa mange Skalcke Rencke.

25. Bronckis Svencke / hand kand saa mange Skalcke Rencke; Hertug Erick slog op med høyre Haand/ skulde vi os frygte i Fæderne Land.

26. Med høyre Haand / skulle vi os frygte i Fæderne Land; Vi ere hidkommen paa Tro og Leide/ vi vide her intet af nogen Feide.

27. Tro og Leide/ Vi vide her intet af nogen Feide; De drucke og dantzet den Dag til Ende/ saa monne de Lius og Bluß optende.

28. Den Dag til Ende / saa monne de Lius og Blus optende; De Herrer de skulde til Senge gaa/ at hvilis paa Silcke og Bulster blaa.

29. Til

29. Til Senge gaa/at hvilis paa Silcke og Bulster blaa: Saa blefve de fulde i Taarnet ind/ Kongen gick med under Skarlagen Skind. For usand Sag saa blefve de Herrer alle undlifvet.

30. I Taarnet ind/Kongen gick med under Skarlagen Skind: De viste icke andet end det var Gammen/ førre hand slog alle de Herre tilsammen.

31. End det var Gammen/ førre hand slog alle de Herre tilsammen: Hertug Erick verget sig som en Mand/ saa lenge som Sværd og Sengestolpe rand.

32. Som en Mand/ saa lenge som Sværd og Sengestolpe rand: Der Sengestolper icke lenger kunde vare/ den Herre maatte nogen ad Taarnet fare. For usand Sag saa blefve.

33. Lenger kunde vare/ den Herre motte nogen ad Taarnet fare: De Herrer de lide der Ned og Trang/ af Frost og Kuld/og Hungers Tvang.

34. Ned og Trang/af Frost og Kuld og Hungers Tvang: Vi gifve dig Bronck det Guld saa reed/du gifve os Vand og det terre Bred.

35. Det Guld saa reed/ du gif os Vand og det terre Bred: I fange her icke udi Sverrigis Land/ enten Bred eller en kold drick Vand.

36. I Sverrigis Land/ enten Bred eller en kold drick Vand/ vi troer vor kiere Broder-Kone saa vel/ hun lader os jo icke svelte ihiel.

37. Broder-Kone saa vel/ hun lader os jo icke svelte ihiel: Den fromme Dronning saa vel vi tro/ hun gifver os Halm at sofve paa.

38. Saa vel vi tro/ hun gifver os Halm at sofve paa: Vi ere saa saare af Hunger kryst/ vort Hierte

paa os i Lifvet maa bryste. For usand Sag saa blefve de Herrer alle undlifvet.

39. Af Hunger kryst / vort Hierte paa os i Lifvet maa bryste: Bronck hand harmedis ved de Ord/ hand kaste de Negle i salten Fiord.

40. Ved de Ord / hand kaste de Negle i salten Fiord: Det var stor Ynck at høre paa/ de aade hver andre Skuldrene fra.

41. At høre paa / de aade hver andre Skuldrene fra: Det var en sterre Harm og Qvide/ Brødre aade Kiedet af hver andens Side.

42. Harm og Qvide / Brødre aade Kied af hver andens Side : Det var stor Ynck og end meere Harm/ de Brødre dede i hver andens Arm.

43. Og end meere Harm / de Brødre laae dede i hver andens Arm: Og det stod i Maaneder fem / Kong Byrge hand kom af Leding hiem.

44. I Maaneder fem / Kong Byrge hand kom af Leding hiem: Hvor ere mine Brødre/ hvort drog de hen / hvi skenckte I dem icke klaren Vin. For usand Sag saa blefve de Herrer alle undlifvet.

45. Hvort droge de hen / hvi skenckte I dem icke klaren Vin: Og det da melte det lidet Kind/Bronck vand dem i Taarnet ind.

46. Det lidet Kind/Bronck vand dennem i Taarnet ind: Kong Byrge hand ind ad Vindvet saae/ stor Ynck var som hans Brødre laae.

47. At Vindvet saae / stor Ynck var som hans Brødre laa: Hør du Bronck hvad jeg siger dig/hvor blefve de Negle som jeg fick dig.

48. Hvad

48. Hvad jeg siger dig/ hvor blefve de Negle som jeg fick dig: Hielp mig Gud af all min Nød/ jeg kaste dem i den salte Sø.

49. Af all min Nød / jeg kaste dem i den salte Sø: Skam faa du Broncke du arge Daare/ saa ilde du der mod mig giorde.

50. Du arge Daare/ saa ilde du der mod mig giorde: Nu er jeg skild der med tillige/ ved Neglene til Sverrigis Konge-Rige.

51. Der med tillige/ ved Neglene til Sverrigis Konge-Rige: Hafver jeg forraad eders Brødre baade/ da maa I eene for Sverrige raade.

52. Eders Brødre baade / da maa I eene for Sverrige raade: Og det fortred Hertugens Venner/ den Sorg de ret aldrig forglemmer.

53. Hertugens Venner / den Sorg de ret aldrig forglemmer: Kong Byrge maatte remme med Dronning sin/ Halshuggen blef Magnus hans væne Søn.

54. Med Dronning sin/ Halshuggen blef Magnus hans væne Søn: Men Bronck blef lagt paa Steyle og Hiul / og fick saa Løn / som hand hafde skyld. For usand Sag saa blefve de Herrer.

55. Paa Steyle og Hiul/ og fick saa Løn som hand hafde skyld: Mange Høfding i et Konge-Rige/ kunde sig der om ey vel forlige.

56. I et Kongerige / kunde sig der om ey vel forlige: Den eene den anden vist vige maa/ undertiden de alle monne undergaa.

57. Vist vige maa/ undertiden de alle monne un-

dergaa: Falsk og Svig icke lyckis ret lenge / paa sidste vil det sin Herre fortrenge.

58. Icke lyckis ret lenge / paa sidste vil det sin Herre fortrenge: At stoele paa GUd og Retvisshed / gifver Lycke og Ro med langvarig Fred. For usand Sag saa blefve de Herrer undlifvet.

Kong Hogen Hogensøns dødelig Afgang udi Kirckevog paa Orckenøe.

Om Norske Konger ere lagt mange skønne Digt af Landsens indfødde Skialdrer. Som vi det befinde udi den gamle Norske Krønnicke / at fast paa hvert Blad / indføres og fremdrages / Vidner af saadanne Norske Poeter / om Kongernis Bedrift. Denne Vise om Kong Hogen Hogensøn / har været brugelig her udi Riget / som siunes / dog den icke beskedenlig fortæller / hvorledis til er gaaet med denne hans Færd og Skotiske Tog / som hand giorde ind i Skotland med to hundrede Skibe / og indlagde der stor Prjs og Ære. Men ingen Ting er fuldkomen her paa Jorden. Der hand hafde Sagen best / og agtet at ligge udi Vinterleye udi Kirckevog paa Orckenøe / at fuldende sit Krigs-Tog udi Foraaret / see / da blifver hand dødsiug / og kort Tid der efter døde der den 15. Dag Decembris / Aar efter Guds Byrd 1262. Liget blef fort til Bergen og begrafvet i Domkircken tredie Dag for vor Frue Dag i Faste.

XL.

Det er nu skeed udi vor Tid / som spaad hafver hværet for lange: Den ædle Helled Herre Hogen / hand hafver under sig Norge fangen. Og saar er min Haand af min Brynie.

2. Biuder hand ud ofver Norges Rige / saa mangen Velbyrdig Mand: baade med Skib og Verie god / hand agter sig til Skotland. Og saar er min Haand af min Brynie.

3. By-

3. Byder hand ud ofver Norge saa vide/saa mange som Sværd kunde bære: Var nogen iblant som mindre var/ hand hafde Lof hiemme at være.

4. Det var Helled Hogen Konning/ hand seer ofver alle de Led: Hvor er Oluf Anfindsøn/ hvi følger hand icke med.

5. Svarede det den liden smaa Dreng/hand stander icke langt der fra: Oluf hand kommer udi samsamme stund/ J lade vor Feste los slaa.

6. Saa lagde de ud fra Bergens Bye/ og ud fra Berger Bro: Silcke Seyl var slagen til Raa/ og under var Bonedet blaa.

7. Hør du kiære Magnus min Søn/ og du skalt være hiemme: Du skalt raade for Bergen og Varhuus/ der med skal Norge giemme.

8. Høre J Allerkiæriste Fader min/ J giøre mig icke den Vaande: Jeg er for unger og meget Faakundig/ saadanne Almue forstande.

9. Du klædde dig snart/du klæde dig brat/ om du vilt med mig følge: Du kand icke lide den salte Sø/ ogsaa den stercke Bølge.

10. De lagde ud fra Bergens Bye/og ud fra Vogen saa silde: Og alt det Folck paa Bryggen stod/ saa modige Taare de felde. Og saar er min Haand af min Brynie.

11. Og der de komme for Lindeßnes/ og Bølgen iegte af Bonde: Alt stod Skibet i bliden Bør/ som det hafde standen i Grunde.

12. Og det var Helled Hogen Konning/ hand stødte sig ved sit Sværd: Og er her enten Læg eller Lærd/ kand sige mig af denne Færd.

13. Og det var Nilaus Nederßnes/ hand saae ofver all den Lide: Her er feger Mader i vorum Ferd/ Gud lade det Kongen icke vide.

14. Det var Hellede Hogen Konning/ saa saare hand gremmede sig: Hvor er Oluf Anfindsøn/ hvi er hand icke hos mig.

15. Svarede det den liden smaa Dreng/ og hand stod Kongen fra: Oluf ligger paa Boncken siug/ saa saare ilde hand maa.

16. Og det var Hellede Hogen Kongen/ hand ganger for Oluf at stande: Hure da lider dig Oluf Anfindsøn/ og hure gaar dig i Haande.

17. Jeg hafver saa ont i Brystet min/ mig tyckis mit Hierte monne svide: Den gode Gud som alting hafver skabt/ hand gifve den Nat motte lide.

18. De vogede ofver Oluf Anfindsøn/ og vel udi Nætter to: Men det var Hellede Hogen Konning/ sin Bane monne hand der faa.

19. Og det var Oluf Anfindsøn/ hand gaf der op sin Aand: Det var Hellede Hogen Kongen/ holt hannem Voxlius i Haand.

20. Da harmede hand sig Konning Hogen mest/ sin Søn kunde hand ey lade: Hand sick Soet og siug hand blef/ hans Raad de blefve uglade. Og saar er min Haand af min Brynie.

21. Nu hafve J vunden baade Seyr og Pris/ udi disse fremmede Lande: Skulde J her dee og gange os fra/ saa ilde gick os i Haande.

22. Min Tid er kommen/ jeg kand icke vige/ mit Testament J skrifve: J holde det fast alt efter min Død/ hvad jeg en hver vil gifve.

23. Min

23. Min Søn Kong Magnus jeg raade vil/hand hafver Guds Lov for Øyne: Hand elske Dom og Retfærdighed/ saa vel skal det hannem ronne.

24. Præster og Encker skal hand forsvare/saa bliver hand Konning lenge: En Fredløs Mand hand gifver ey Fred/ og Tiufven lade hand ophenge.

25. En Bøn vil jeg ud af eder bede / den anden vil jeg tigge: I lade mig leggis i Mariæ Kircke / som Kongerne pleye at ligge.

26. Der kom Bud for Bergen ind / og ingen Mand det kiende: Død var den ædle Konning Hogen/ hand var St. Olufs Frende.

27. Paa Orckenøe døde den Konning god / En Løfverdag monne det være; Nest efter St. Lucæ Dag forviist/ de miste deris Konning og Herre.

28. Fra Kirckevog lagde de ud med Skib/til Bergen monne de seyle: Der blef undfangen den Herris Lig/ som hand begiærede at hvile.

29. Hand var en Konning Fregder og bold/ som mand veed af at sige: Der findis ey mange paa denne Dag/ med rette kunde være hans Lige. Og saaer min Haand af den Brynie.

Grefve Gert af Holsten blifver slagen af Her Niels Jepsen udi Randers.

Efter Kong Erick Menveds død / kom hans Broder Christopher til Kongeligt Regiment / dog med ulige Lycke og Fremgang. Thi hand udi sin Tid hafver for sin Halfbroders Grefve Johans af Vagerland skyld/ fort sig udi en aabenbare Feide med Grefve Gert af Holsten / og nogle andre Førster som hulde paa Grefvens Haand. Hvilcken langvarige Krig

var baade hannem self / og hans Børn og gandske Riget meget skadelig og forderfvelig. Og den gode Herre Grefve Gert self / skand icke helder Sielke der ved / sætte sig i en stor Bondes Gield / og lod paa det sidste Lifvet i løbet / som denne Vise formelder. Thi der Konning Christopher med tvende sine Sønner var hendød / og Riget stod Kongeløst fast udi nj samfelde Aar / giorde det Danske indfødde Ridderskab hver sit beste / at uddrifve fra sig disse skadelige fremmede Giester / som vare for vel vand til at hente Bytte her udaf Landet ind i Holsten. Blant andre hafver denne ærlige Danske Heldt og Velbyrdige Ridder / Her Niels Jevsen sæt sig op imod Grefve Gert der hand kom ind udi Judland / Anno Domini 1340. Ellefve tusinde Mand sterck / og lagde sig udi Randers / saa got som mit udi Landet / og lod brende og røfve allevegne omkring sig. Herr Niels er self udi egen Person dragen til hannem / og der de icke ere vorden eens med hver andre om Dagtingen / hafver hand redeligen undsagt hannem / og der om ofverilet hannem og slaget hannem ihiel udi Randers den 1 April / Anno Domini 1340. Denne Grefve Gert kaldis Gerardus Caluus / det er en kullede Grefve / fordi hand var noget Flenskallet / &c.

XLI.

1. Grefven samler alle sine Mænd / hand drager af Sleßvig frem ; Og aldrig saae nogen Mand fleere slig / enten før eller siden dem.

2. Grefven drog i Danmarck ind / hannem fulde saa faur en Skare : Fire Bannere og Fire og Tive / hvo torde imod hannem fare.

3. Grefve Gert hand vilde til Randers ride / og did lod hand sig raade ; Det var hannem for langen Tid spaad / hand skulde sit Lif der lade.

4. Icke vilde hand lade det blifve fordi / hannem lystede det at friste ; Riddere og Svenne / Bønder og Bomænd / dennem vilde hand hiemme giæste.

5. De

5. De vare vel 18 tusinde Skytter / foruden Ridder og fribaarne Mænd / tilsammen fyretyve tusinde / og hvo kunde stride mod dem.

6. Grefven sende Niels Ebbesøn Bud / at hand skulde til hannem ride; Hand sagde hannem Fred og Fredlighed til / saa tryg skulde være den Leide.

7. Grefven hand mødte Niels Ebbesøn / Norden ved Randers Strande; I være velkommen Niels Ebbesøn / og hure gaar eder i Haande.

8. Grefven ragte Niels Ebbesøn Haand / der med de taledis sammen; Saa lidet da var der Skemt iblant / og end fast mindre Gammen.

9. Hør du kiære Herr Niels Ebbesøn / du være velkommen her; Hure staar Hofven i Nørre Jutland hvad ere for Tidende der.

10. Hure lider dine Frender og Mafve saa rige / der til din Hiertens Kiær; Hvad helder ville I fegte med mig / eller Fred af mig begiære.

11. Vel staar Hofven i Nørre Jutland / hver Mand er trøst og fro; Komme i Herre med Feide eller Fred / hvad skulle vi lide paa.

12. End hafver jeg nu i Nørre Jutland / baade Frender og rige Mafve; Eders Naade de skulde tilrede være / ville I det af dem hafve.

13. Niels Ebbesøn du est en konstig Mand / og der til est du from; Hure du kand icke den rette Vey dræbe / du rider saa langt der om.

14. Hør du Herr Niels Ebbesøn / vilt du mit Ærende bortride: Hvor mange Svenne hafver du med dig / som du tør vel paa lide.

15. End hafver jeg nu blant Juderne hin faste /

baade Ven og der til Frende: Saa gierne da skulle de følge med/ og mod deris Fiender stande.

16. Alt hafver jeg tredive Svenne med mig/ saadanne som de nu ere: Hvad helder de ere fleere eller ferre/ jeg hafver dem alle lige kiære.

15. Og hafver du tredive Karle med dig/ da er det vel til Maade: I gaar holt du i Herr Buggis Gaard/ med hundrede Heste i Plade.

18. Niels Ebbesøn svarede saa ofverbrat/ hand trinde en Fod tilbage: Og er det enten Ridder eller Svend/ som mig den Løgn paa sagde.

19. Og er det enten Mand eller Qvinde/ mig det tør sige til: Jeg skal aldrig vige for hannem en Fod/ førre jeg fanger svaret der til.

20. Hør du kiære Herr Niels Ebbesøn/ vi ville der om ey tale: Du rider hen til Herr Bugge din Ven/ om hand vil Troskab holde.

21. Skal jeg eders Ærende fare her fra/ og til Herr Bugge henride: Hvad skal jeg hannem paa eders Vegne/ det lader I mig først vide.

22. Herr Bugge hand hafver mig lenge undsagt/ Ogsaa hin unge Povel Glob: Herr Anders Frost er en af dem/ og fremmerst udi eders Hob.

23. Og self hafver du Niels Ebbesøn/ nogle Hofmænd ride hos dig: Og de hafve været udi mit Brød/ og ere nu rømte fra mig.

24. Først er hand hin unge Esse Frost/ og saa hans Brødre to: Foruden min Ja/ foruden min Minde/ de af min Tieniste drog.

25. End fleere jeg hafver til Villie giort/ dog de

mig

mig nu forsmaa: I liude fast paa Herr Buggis Raad/ I see hure det vil gaa.

26. Her Buggis Raad veed jeg icke af/hvad hand vil lade eller giøre: Anders Frost hafver været eders Tienere tro/ I skulle icke andet spøre.

27. Herr Anders Frost den duelig Mand/forsvarer saa vel sin Ære: Vilde hand af eder Orlof have/ hvi vilde I hannem det veire.

28. Det hafver været sæd i Danmarck/ I tør det icke saa klage: At hvilcken Svend som icke vil tiene/ da maa hand Orlof tage.

29. Og der er ingen tilsammen viet/ uden Munken og hans Kappe: Hofmand rider og Hofmand bier/ hvor hand kand tiene til Tacke.

30. Det da svarede hannem Grefve Herr Gert/ hannem lystet det icke at høre. Ingen maa fra sin Herre bortfare/ naar hand lyster hannem at fare.

31. Hør du det kiære Niels Ebbesen/ du snacker alt for lenge: Enten skal du af Danmarck romme/ eller jeg skal lade dig henge.

32. Fredlig est du hid kommen til mig/ Fredlig maa du henride: Lod jeg det icke alt for min Tro/ du skulde saa andet at vide.

33. En Førstelig Leide hafve I mig gifven/ om jeg den ellers maa nyde: Hafve I Grefve Gert noget ont i sinde/ det kand eder self fortryde.

34. Tyfve maa I udi Galgen lade henge/ baade for Rafn ogØrn: Saa lettelig jeg ud af Dannemarck/ ey rømmer fra Hustru og Børn.

35. Men skal jeg romme af Fæderne-Land bort/

fra

fra Hustru og fra Børn saa smaa: Uselig skulle I vist sige der af/ at I mig nogen Tid saae.

36. Ride du bort Niels Ebbesøn/ jeg vil dig ingenlunde høre: Eller jeg bryder min Brynie paa dig/ som jeg tør fuld vel giøre.

37. Aldrig saae nogen mig end saa red / jeg torde jo fuld vel skelfve: Høre I Grefve Gert/ I see vel til/ og Mandelig vogte eder self.

38. Du snacker mig meget til Meen og Mod/ Niels Ebbesøn efter din Villie: Til i Morgen est du Fredlig for mig/ til Solen ganger til hvile.

39. Denne Dag og saa den anden til qvelde / dem maa du hafve til frist: Er jeg en egte Grefvis Søn/ jeg blifver saa snart din Gest.

40. Grefve Gert I er en hastig Mand/ der til en Herre saa from: Hvor I med Magt kunde icke komme frem / I ride en anden Vey om.

41. Bortreed Herr Niels Ebbesøn / slog op med hviden Haand: Grefve Gert I lade eder mindis vel / saa snart kommer jeg igien.

42. Niels Ebbesøn reed ad Veyen frem / hand hug sin Hest med Spore: Efter holt Grefven og alle hans Mænd/ Og ingen hannem følge torde.

43. Saa reed hand bort med snaren Ferd / kom hiem udi sin Gaard: Hand klagede sig for sin væne Hustru / spurde hende om beste Raad.

44. Hil side I kiæreste Moder min / og hvad gifve I for Raad: Grefven vil mig af Landet uddrifve/ hand undsagde mig i gaar.

45. Tyende Kaar lagde hand mig for uden skemt/

den

den Tredie var icke god: Jeg skulde hannem sverie eller romme af Land/eller hengis/ hans Ord saa stod.

46. Hvad Raad kand jeg optencke eller gifve/ jeg er en blysom Qvinde; De verste Raad de blifve eders beste/ kunde J dem ellers paafinde.

47. De verste Raad de ere nu best/ kunde vi dem ellers paafinde; Enten den Grefve ihiel at slaa/eller Huset ofver hannem brende.

48. J lade eders Heste til Smidie skicke/ og lade dem der beslaa; Alle de Hager dem vende J frem/ eders Spor ingen kiende maa.

49. Alle de Hager dem vende J ind/ paa Sporet kand eder ingen kiende; J lade det aldrig nogen Mand vide/ J lærde det af en Qvinde.

50. Jæde og dricke min Dannis Svenne/ hver giøre sig fro og glad; Naar denne Nat forgangen er/ da fange vi Dagen i Stad.

51. Icke kommer Dagen førend Solen Skin/ saa faa vi Tidende ny; Hvilcken Svend sin Herre er fast og tro/ hand maa icke fra hannem fly.

52. Op da stode de Hofmænd saa trøste/ de toge der Tieniste paa ny; Foruden Niels Ebbesens Søster Søn/ hand vilde da fra hannem fly.

53. De Hofmænd sore saa høy en Eed/ de vilde opsætte deris Lif: Og ride med hannem saa dristelig frem/hvor hand vilde yppe den Kif.

54. Saa rede de dem til Fruerlund/ der bunde de deris Heste; Saa ginge de dem i Randers By/ den kullede Grefve der at gæste.

55. Det var Herr Niels Ebbesen/ hand kom til Ran-

Randers Bro; Hvilcken Svend som icke vil følge med / hand tage sig Orlof nu.

56. Frem da gick hand liden Svend Trest / hand trode hannem allerbest; Min Herre I gifve mig Orlog paa Stand / og dertil Sadel og Hest.

57. Hand begiærede Orlog og fick / der til baade Sadel og Hest; Den samme Dag førend Aften kom / hand tiente sin Herre best.

58. Niels Ebbesøn self til Dørren reed / som hand fick da i sinde; Hand støtte der paa med skarpen Spiud / som Grefven self var inde.

59. I stande op Herre af Sefn saa brat / I lade mig til eder ind; Eders kiære Broder Grefve Henrich / hand hafver mig til eder send.

60. Est du hid send af Broder min / du lad dig icke forlange; Mede mig i Morgen udi Closter-Kircke / mellem Messe og Ottesang.

61. I lade eders Dreng til Dørren gaa / tage Brefvet som eder er send; Og nu er Ribe saa hart belagt / og Colding den er brend.

62. Ribe er bestaaldet end saa hart / Colding og Vedel er brend; Det vil jeg for sanden sige / Niels Ebbesøn hand er hengt.

63. Og er det sanden du siger for mig / da ere de Tidende gode; Du skalt holdis i Ære og Agt / saa lenge vi lefve baade.

64. I lade nu op / I tefve for lenge / I lade det Bud indgaa; Seyr er vundet / og Landet er tvingt / er det som hand siger fra.

65. Grefven hand ud af Vindvet saae / hand saae de blancke Spiude; Saa usel jeg til Dannmarck kom / Niels Ebbesøn holder her ude.

66. De

66. De stødte paa Dørren med Skiold og Spiud/ de Nagler ginge alle i stycke; Est du her inde du kullede Grefve/ en Skaale vi dig tildricke.

67. Du sidde her ned Niels Ebbesen/ vi ville os bedre forlige; Sende vi Bud efter Hertug Hinrich/ og saa Herr Claus Krumdige.

68. Icke da sagde du saa udi gaar/ alt ud ved Randers Strand; Du vilde da enten lade mig henge/ eller jeg skulde romme af Land.

69. Det svarede Grefvens liden smaa Dreng/ hand var Niels Ebbesens Frende; Lader du dig med Ord saa giecke/ hver Mand da blifve J skiende.

70. Og det da meldte den sorte Svend/ fordi hand var icke hvid; Vi legge nu ned denne lange Tale/ vi lade de Sværde bide.

71. Icke hafver jeg Slotte eller faste Borge/ At giemme saa rig en Fange; J spare nu icke de skarpe Sværde/ saa fast J lade dem gange.

72. Saa toge de den haarde Voghals/ udi sin gule Lock; Saa hugde de hannem sit Hofvet fra/ alt ofver den Senge-Stock.

73. Den Tid at Grefven var slagen ihiel/ og da sloge de paa Tromme; Det var Herr Niels Ebbesen/ hand vilde af Byen gange.

74. Hand hastede strax ad Byen ud/ hand torde ey lenger bie; Der mødte hannem Herr Ofve Hals/ hand vilde hannem det forbiude.

75. Og hør du det Herr Ofve Hals/ du giere mig ingen Skade; Du est min Svager huld og tro/ du maa os fare lade.

76. Fuld vel veed jeg vort Svogerskaf/ saa nær

som

som de monne være; Men du hafver slagen min Herre ihiel / jeg lader dig icke fare.

77. Faaret breger og Gaasen kæger / og Hanen gal paa Halde; Herr Ofve Hals blef Veyen trang / ad de Holster monne hand kalde.

78. Hand kunde de Danske ey lenger bestaa / ad de Holster monne hand kalde; Grefven blef om Dagen slagen / og icke om Natten med alle.

79. Saa droge de ud deris gode Sverd / Niels Ebbesøn vilde icke vige; Herr Ofve Hals hand Hofvedet fra hug / saa lagde de det tillige.

80. Niels Ebbesen kom til Randers Bro / der vancket saa gode Hug; Der fant hand da hin liden Svend Trøst / som føre Orlog tog.

81. Niels Ebbesen gaar ofver Randers Bro / de Holster efter hannem haste; Efter gaar hand hin liden Svend Trøst / og Broen hand efter hannem kaste.

82. Tack hafve Niels Ebbesens Søster-Søn / hand var sin Morbroder tro; Hand kaste i Fiorden de Fieler saa brat / de Holster funde ingen Bro.

83. Niels Ebbesøn / geste sig en Kierling / hun hafde ickun toe Letve; Den eene gaf hun Niels Ebbesøn / hand slog den kullede Grefve.

84. Gud bevare din Siæl Niels Ebbesøn / Du varst en Danster Held; Saa gierne hafde du dit Fæderne-Land / ved fremmede Giæster skild.

85. Christ signe og hver god Danne Svend / som bagde med Mund og Haand; Uden Skempt og Tant med Flid og Tro / vil tiene sit Fæderne Land.

Her

Herr Niels Bugge blifver slagen imod Kongelige Leide.

Tilforen blef rørt om den skadelige Feide / som Kong Christoffer blef ført udi med Grefve Gert. Hvor udaf megen Ulempe hafver foraarsaget sig / iblant andet ogsaa denne / at det Danske Ridderskaf er vorden indbyrdis Sylidagtig / saa at / der Kong Christoffer var rømt af Landet fra dennem / da ere nogle falden til at velle Hertug Waldemar af Slesvig til Konning her udi Riget / efterdi hand var af det Danske Kongelige Blod / og den store Kong Waldemars Afkom. Enddog der var liden Fordeel eller Forbedring hos / efterdi hand da var ickun en unger Fent paa sit tolfte Aar / og Grefve Gert hans Morbroder skulde være hans Formyndere. Derfore fortrod det Kong Christoffer / der hand kom i Landet igien / og hafde vel gierne hefnt sig paa de Danske Herrer / som vare med at samtycke Hertug Waldemar i hans Fraværelse / dersom hand ellers kunde seet sig Raaderum der til. Men der hans Søn Konning Waldemar kom til Regimentet efter hannem / hafver hand det hefnt / baade paa Herr Bugge / som Viisen omtaler / og paa Herr Vandelbo og andre deris Anhengere. Hvad om Sagen i sig self være kand / disputerer vi icke her. Det lader sig anseе / at Herr Bugge hafver været en frommer redelig oprigtig Mand / som vel maa skee / aking giorde i den beste Meening / og vilde icke lekelige tage sin Eed igien / som hand engang med goed Beraad hafde giort / som ogsaa hans Fromheds Rygte staar om hannem udi den smucke Viise / om Kongens Søn af Engeland / hvilcken lidde Skibbrud under Bouebierg / ved det samme paaß / som strax her efter skal omtalis.

XLII.

Herr Bugge hand bygger op Hald med Ære / hand agter den icke i fremmet Mands Være. De ride saa frj gjennem Danmarck.

2. Hald med Ære / hand agter den icke i fremmet Mands Være: Herr Bugge sidder ofver sit brede Bord / Kongen af Danmarck sender hannem Ord.

3. Sit brede Bord / Kongen af Danmarck sender hannem Ord: Hand sende hannem Ord og bliden Tale/ der paa skulle hand sig forlade. De ride saa frj giennem Danmarck.

4. Og bliden Tale / der paa skulle hand sig forlade: Indkom det Bud og steddis for Bord / min Naadigste Herre hafver send eder Ord.

5. Og steddis for Bord / min Naadigste Herre hafver send eder Ord: J komme saa brat og dragis til Minde / udi Othense By skulle J hannem finde. De ride saa frj giennem Danmarck.

6. Og dragis til Minde / udi Othense By / skulle J hannem finde: Fredlig til og Fredlig fra igien / J følge Herr Bugge / J være ey seen.

7. Og Fredelig fra igien / J følge Herr Bugge og være ey seen: Her Bugge hand raader med Huusfrue sin / om hand skal drage til Kongen hen.

8. Med Huusfrue sin / om hand skal drage til Kongen hen: Frue Ingeborg tager til Sølfbunden Knif / som mend Herr Bugge det kaaster eders Lif.

9. Sølfbunden Knif / som mend Herr Bugge det kaaster eders Lif: Herr Bugge J giøre som jeg eder raader / J blifve paa Hald / denne Reise J lader. De ride saa frj giennem Danmarck.

10. Som jeg eder raader / J blifve paa Hald / denne Reyse J lader. J sætte eders Bord med Danske Hofmænd / troer icke paa Kongens Leide-Bref end.

11. Med Danske Hofmænd / troer icke paa Kongens Leide-Bref end: Herr Bugge hand lydde sin Fruis Raad / hand sende Kongen et Bud imod. De ride saa frj giennem Danmarck.

12. Sin

12. Sin Fruis Raad/ hand sende Kongen et Bud imod: Paa Hald vil jeg hans Naade bide/ hvad helder hand vil storme eller stride. De ride saa frj gjennem Danmarck.

13. Hans Naade bide/ hvad helder hand vil storme eller stride: Indkom Bud/ sagde Kongen saa/ Hvad Svar hand af Herr Bugge monne saa.

14. Herr Bugge monne faa: Kongen hand slog sin Haand imod Bord/ Herr Bugge paa Leide vil icke tro. De ride saa frj gjennem Danmarck.

15. Sin Haand imod Bord/ Herr Bugge paa Leide vil icke tro: Strax sende hand hannem baade Leide og Bref/saa venlig hand hannem det tilskref.

16. Baade Leide og Bref/ saa venlig hand hannem det tilskref: Vil hand icke paa min Leide tro/ mine Søster-Sønner skal Gissel staa.

17. Min Leide tro/ mine Søster-Sønner skal Gissel staa: Herr Bugge fick Bref/ paa Leide hand trode/ af ingen vilde hand sig lade fraraade.

18. Paa Leide hand trode/ af ingen vilde hand sig lade fraraade: Frue Jngeborg bad hannem sig besinde/ og agte paa Legem den sidste Ende.

19. Sig besinde/og agte paa Legem den sidste Ende: Jeg hafver saa lenge lyd paa dine Raad/jeg maa skot remme af Landet ud.

20. Paa dine Raad/ jeg maa skot remme af Landet ud; Saa silde om Aften hvedste de deris Spiude/ saa aarle om Morgenen monne de udride.

21. Hvedste de deris Spiude/saa Aarle om Morgenen monne de udride: Hans Frue hun græd og Hænderne slog/at hand imod hendis Raad bortdrog.

22. Og Hænderne slog / at hand imod hendis Raad bortdrog: Medens J jo endelig ville bortfare / hvo skal her hiemme paa Hald tage vare. De ride saa frj giennem Danmarck.

23. Ville bortfare / hvo skal her hiemme paa Hald tage vare: Kund Bugge hand er min ældste Søn / hand varer der paa til jeg kommer hiem.

24. Min ældste Søn / hand varer der paa til jeg kommer igien: Og de reede op ad Randers Gade / de vare tre hundrede / klædde i Plade.

25. Ad Randers Gade / de vare tre hundrede / klædde i Plade: Herr Bugge og hans Dreng alleene / maatte ride til Kongen uden Meen.

26. Hans Dreng alleene / maatte ride til Kongen uden Meen: Herr Bugge hand ind ad Dørren træn / Dan Kongen hand stod hannem op igien.

27. Jnd ad Dørren træn / Dan Konning hand stoed hannem op igien: Lenge stoed Herr Bugge og tenckte ved sig / hvi moñe min Herre staa op imod mig.

28. Og tenckte ved sig / hvi monne min Herre staa op imod mig: Velkommen Herr Bugge du Velbyrdige Mand / hvorledis staar Hofven i Nørre Jutland. De ride saa frj giennem.

29. Du Velbyrdige Mand / hvorledis staar Hofven i Nørre Jutland: Og saa staar Hofven i Nørre Jutland / som J kunde sperge af hver en Mand.

30. J Nørre Jutland / som J kunde sperge af hver en Mand: De drucke i Dage / de drucke i fem / Herr Bugge gaf det saa lidet i giem.

31. De drucke i fem / Herr Bugge gaf det saa lidet i giem; Paa sidste begyndte Kongen at sperre / Herr Bug-

Bugge ville J vor Villie ey giøre. De ride saa frj giennem Danmarck.

32. Kongen at spørre / Herr Bugge ville J vor Villie ey giøre: Jeg hører J bygge saa ofvermaade fast/ J agte ey Pjl eller Blide Kast.

33. Saa ofvermaade fast/ J agte ey Pjl eller Blide Kast: Ville J med Villie ey for os vige/ J skulle der usel self af sige.

34. Ey for os vige / J skulle der usel self af sige: Ville J os svære og gaa til Haande / vi gifve eder Slotte udi vore Lande.

35. Og gaa til Haande / vi gifve eder Slotte udi vore Lande: Min Tro vil jeg ey bryde for Guld/ den jeg hafver søren / jeg blifver hannem huld.

36. Ey bryde for Guld / den jeg hafver søren/ jeg blifver hannem huld. Da skulle J vente baade Orlof og Krig/ indtil J fanges og leggis i Lig.

37. Baade Orlof og Krig / indtil J fanges og leggis i Lig : Hvad helder det J ville storme eller stride/ Ni Vinter vil jeg paa Hald eder bide.

38. Storme eller stride / Ni Vinter vil jeg paa Hald eder bide : Kiære Herr Bugge skrepper icke saa stort/ J kom icke end inden Halds Porte.

39. Skrepper icke saa stort/ J kom icke end inden Halds Porte: Og mig hafver leidet saa Dannis en Mand/ den unge Kong Waldemar saa heder hand.

40. Saa Dannis en Mand / den unge Kong Waldemar saa heder hand: Hand sende mig Leide/ det Forstelige Blod/ og mig haabes/ hand holder saa vel sine Ord.

41. Det Forstelige Blod / mig haabes hand hol-

der saa vel sine Ord: Herr Bugge I skulle med Fred hiemfare / To mine Søster-Sønner skulle eder vare. De ride saa frj giennem Danmarck.

42. Med Fred hiemfare / to mine Søster-Sønner skulle eder vare: Kongen sende de Medelfar Mænd Bud/Herr Bugge skulde de træde imod.

43. Medelfar Mænd Bud / Herr Bugge skulde de træde imod: Og førre I lade hannem lefvend undgaa/ baade mine Søster-Sønner skulle I slaa.

44. Lefvend undgaa / baade mine Søster-Sønner skulle I slaa: Herr Bugge hand rider ad Medelfar Gade / der mødte de Borger vare klædde i Plade. De ride saa frj giennem.

45. Medelfar Gade / der mødte de Borger/ vare klædde i Plade: De mødte hannem baade til Hest og Foed/ og alle vare de hannem imod.

46. Til Hest og Foed / og alle da vare de hannem imod: Først rider Kongens Søster-Sønner væne/ de voget deris Lif som ærlige Mænd.

47. Søster-Sønner væne/de voget deris Lif som ærlige Mænd: De Medelfar Mænd/ Christ gifve dem Træde/ de vog Herr Bugge i fredelig Leide.

48. Christ gifve dem Træde/de vog Herr Bugge i fredelige Leide: De Medelfar Borgere/ Gud gifve dem Skam / de vog uden Skiel den Velbyrdige Mand. De ride saa frj giennem.

49. Gud gifve dem Skam / de vog uden Skiel den Velbyrdige Mand: Men hafde hand lyd sin Hustrues Raad/da hafde det været hans egen Baade. De ride saa frj giennem Danmarck.

50. Sin Hustrues Raad / da hafde det været hans

hans egen Baade: Saa snart kom Bud hiem til Halds Porte/ hin gode Herr Bugge hand er alt borte. De ride saa frj giennem Danmarck.

51. Til Halds Porte/ hin gode Herr Bugge hand er alt borte: Frue Ingeborg slog sin Hænder sammen/ de Guld-Ringe stuncke imod den Skammel.

52. Sine Hænder sammen/ de Guld-Ringe stuncke imod den Skammel. Og hun slog Haand imod breden Bord/ hvo kand nu tro paa Kongelig Ord.

53. Mod breden Bord/ hvo kand nu tro paa Kongelig Ord: End holt hun Hald et Aar eller saa/ og meere kand jeg ey sige der fra. De ride saa frj giennem Danmarck.

Kongens Søn af Engeland.

Hvo denne Kongens Søn af Engeland hafver været/ formeldis icke udi Visen/ ey helder røres noget om/ enten udi vore Danske eller de Engelske Historier. Men i det at Herr Bugge her nefnis/ siunis det at være skeed hen ved Aar efter Guds Byrd/ 1330/ eller ved det Pas. Og da var Edvard den Tredie nyligen kommen til Regimentet/ og tog Grefve Wilhelms Daatter/ Philippa af Holland til ægte. Hvad udi saadanne Ferd hafver kundet dragen sig til med denne unge Herris Skibs-Flode/ er icke optegnet for vist. Men dette er endnu udi Mande Minde hos meenige Mand/ som boer hos Bouebierg/ at der skulde i gammel Dage saadan en Førstelig Person af Engeland lid Skibbrud/ og til en Amindelse prydet Staby Kircke med en forgyldt Tafle og et nyt Taarn/ &c.

XLIII.

Kongens Søn af Engeland/ hannem skinner Gud paa hviden Haand/ Og hannem skinner Guld paa Sadelbue: Men Boren blæser dennem Vesten ind for Danmarck.

2. Og hannem skinner Guld paa Sadelbue/hand hafver Trolofvet saa stolt en Jomfrue: Den Kongens Søn lader vircke en Knar. Men Boren blæser dennem Vesten ind for Danmarck.

3. Den Kongens Søn lader vircke en Knar/ slig en kom aldrig paa Vandet førre: Den var forgyldt imellem begge Bord.

4. Den var forgyldt imellem begge Bord/ der paa stoed skrefvet vor HErris Ord: Den var forgylt imellem begge Stafn.

5. Og der stoed malet i fremmer Stafn/den Kongens Søn tog sin Jomfrue i Fafn; Foruden da stode de Løver smaa.

6. Foruden da stode de Løwer smaa/ hver anden var guul/ hver anden var blaa: Udi det Skib der stod et Mast.

7. Udi det Skib der stod et Mast/ det hafde fem Hundrede Nobel kaast: Og paa det Mast der hengde en Flee. Men Boren blæser dennem.

8. Og paa det Mast der stod en Flee/ slig en kom aldrig i Vester Soe: De Ancker vare lagt med roden Guld. Men Boren blæser.

9. De Ancker vare lagde med roden Guld/ de Seyle vare alle af Agger-Uld: Hver den Tofve som der bar inde.

10. Hver den Tofve som der var inde/ de vare befæst med Silcke-Tvinde: Hver den Tof og hver det Baand. Men Boren blæser.

11. Hver den Tof og hver det Baand/ vare slagen med Jomfruens egen Haand: Deris Seyl var af hin Silcke saa skier.

12. De-

12. Deris Seyl var af hin Silcke saa stier / saa mange Vindver paa Skibet monne være: For ofven det Seyl der stander et Kaars. Men Boren blæser dennem Vesten ind for Danmarck.

13. For ofven det Seyl der stander et Kaars/vor HErre JEsus være med os: Den Konge tager sin Søn at lære.

14. Den Konning tager sin Søn at lære / Min kiære Søn du tenck paa Ære: Du tenck paa Hæder/ du tenck paa Ære.

15. Du tenck paa Hæder/ du tenck paa Ære / du lad icke Pendinge din Herre være. Du spar icke Self eller røden Guld.

16. Du spar icke Self/ du spar icke Guld / du gif dine Svenne som dig er huld: Den Konge fulde self sin Søn til Strand.

17. Den Konge fulde self sin Søn til Strand/ Og Ridder og Svenne skede hannem fra Land: Den Kongens Søn tog af sin Hat.

18. Den Kongens Søn tog af sin Hat / Fader og Moder I hafve god Nat: Baade Fader og Moder og hofviske Qvinde.

19. Baade Fader og Moder og hofviske Qvinde/ GUd lade os alle med Glæde findis: De vare icke kommen uden lidet fra Land.

20. De vare icke kommen uden lidet fra Land / da blæste saa stor Uveyr paa Strand: Da blæser der Veyer og mercken Sky.

21. Da blæser der Veyr og mercken Sky / de viste dennem hvercken Land eller Ly: Saa kaste de ud deris Ancker huld.

22. Saa kaste de ud deris Ancker huld / som tre dive Vinter hafde ligget i Skiul: De kaste deris Ancker i villende Haf. Men Boren blæser dennem Vesten ind for Danmarck.

23. De kaste deris Ancker i villende Haf / som tøsser hafde været paa den hellige Graf: I Dannis Svenne værer trøst og fro.

24. I Dannis Svenne værer trøst og fro / det Tof er med Silcke-Tvinne snod: Hand haabtes da / det var uden all Fare.

25. Hand haabtes da / det var uden all Fare / den Herre tog paa en Vise og qvad: Og det skeede langt for midie Nat. Men Boren blæser.

26. Og det skeede langt for midie Nat / det stercke Tof var sønder ragt: Den Herre sætte sig paa Gyldene Skrin.

27. Den Herre sætte sig paa Gyldene Skrin / med Sorrigfuld Haand under blegen Kind: Det var stor Ynck at see der paa.

28. Det var stor Ynck at see der paa / det Skib flogs alt i Stycker smaa: Den Herre hand kom dog lefvend til Land.

29. Den Herre hand kom dog lefvend til Land / Gick Sorigfuld hos den stormede Strand: Den Herre hand gick / hand klagede sig saare.

30. Den Herre hand gick / hand klagede sig saare / Jeg tencker jeg hafver icke uretfærdig Vare: Foruden saa liden en Ganger reed.

31. Foruden saa liden en Ganger reed / den tog jeg fra en Faderlos Moe: Vil GUD jeg kommer vel hiem igien. Men Boren blæser dennem.

32. Vil

32. Vil GUd jeg kommer vel hiem igien / da skal jeg gifve hende toe for een: Som hand det talede udi samme Sinde. Men Boren blæser dennem Vesten ind for Daunmarck.

33. Som hand det talede udi samme Sinde / da kom til Lands hans forgyldte Skrin: Og der kom gangendis en Kocke-Dreng.

34. Og der kom gangendis en Kocke-Dreng / hand giorde den Herre saa store Meen: Hand hafde med sig de Svenne fem.

35. Hand hafde med sig de Svenne fem / Herr Eske Frost reed self med dem: Den Kongens Son hannem rand Taare paa Kind.

36. Den Kongens Son hannem rand Taare paa Kind / Christ bedret jeg kom for Boubierg ind: Jeg er nu kommen saa ilde at holde.

37. Jeg er nu kommen saa ilde at holde / Er kommen i Herr Eske Frostis Volde: Men hafde jeg kommen i Herr Buggis Leen.

38. Men hafde jeg kommen i Herr Buggis Leen / da hafde mig rofvet hvercken Ridder eller Svend: Mig rofvet Herr Eskis mindste Kocke-Dreng.

39. Mig rofvet Her Eskis mindste Kocke-Dreng / Jeg skal det hefne / om jeg kommer hiem: Vil GUd det jeg maa blifve i Lifve.

40. Vil Gud det jeg maa blifve i Lifve / Jeg skal det Kongen af Danmarck tilskrifve: Det første Herr Bugge de Tidende monne faa.

41. Det første Herr Bugge de Tidende monne faa / hand sende efter hannem sine Sonner to: Hand sende efter hannem de Svenne fem.

42. Hand

42. Hand sende efter hannem de Svenne fem/ Loed hente hannem strax til Hald og Hiem: Herr Bugge undfick den unge Herre.

43. Herr Bugge undfick den unge Herre/ De Danske loede hannem til Engeland føre: Der blefve de undfangen med Skenck og Ære: Men Børen blæser dennem Vesten ind for Danmarck.

Dronning Margrete Waldemars Daatter/ ofvervinder og fanger Konning Albret af Sverrige.

Anno Domini 1363. blef Konning Albret Hertug Albrets Søn af Meckelborg indført i Sverrige imod Kong Magnus Smeg/ hans egen Morbroder. Hvilcken hand fortrengde og fangede paa Sanct Matthiæ Dag / og holt paa sivende Aar fangen / indtil hans Søn Kong Hogen af Norge / som hafde Dronning Margrete / hialp hannem ud af sit Fengsel. Men der Kong Albret begyndte at holde selsomt Huus / med Krig at føre i Skaane/ og der ofver sætte sig i en stoer Baandles Gield / saa at hand noddis til at indrømme de Tydske Rigens Læn og Slotte / og bessatte Landsaatterne til den anden Skade og Tvang/ som de lidde igien af de Danske ved Fiendtlige Indfald: Da blefve nogle af de fornemeste i Riget/ med største Parten af Almuen foraarsaget/ at begiere af Dron: Margrete i Danmarck/ at hun vilde undsætte dennem/ de vilde svære hende Huldskaf og Mandskaf/ og kiende hende for deris rette Dronning og Øfrighed. Af hvilcken Aarsage hun rystede sig/ efterdi Kong Albret tilforn hafde forurettet hendis Hosbond Kong Hogen og hans Fader/ og giort ubillig Indfald udi Skaane/ og der med tilsendt hende ugvems og spaadske Ord / som Visen det ogsaa formelder. Saa er det da kommen til en aabenbare Feide og standende Strid / som skeede paa Falen i Vester Gyland/ Anno 1388. St. Matthæi Apostels Dag/ som var den 21 Septembris. Der blef Kong Albret fangen/ med sin Søn Erick/ og med Hertugen af Meckelborg og Stargard/ og Grefve Johan af Holsten/ og Grefve Otte af Reppin/ hans Huus-

fruis

fruis Fader/ og nogle andre merckelige Herrer/ som hulde paa hans Haand. Og maatte sidde udi Fængsel paa sivende Aar/ og saa tage ind lige med den samme Skeppe/ som hand tilforn hafde udmaalet til Kong Magnus/ som her om videre roris udi Dronning Margretis Historie.

XLIV.

1. En standende Strid i Sverrige/ og saa i Vester Gytland: Konning Albret og hans gode Hofmænd/ da agte sig ud af Land. Fordi da ligger Svenden udi Boien.

2. Og det springer nu saa vide/ saa vide om Sverrigs Krone: Konning Albret med Rytter og Knegte/ og de ville ind til Skaane.

3. De sparde icke Kircker/ de sparde icke Kloster/ og intet hvad GUd tilhørde: Det maatte undgielde saa mangen Mand/ som aldrig ilde giorde.

4. Konning Albret sidder paa Axelvold/ hand lader de Lønbrefve skrifve: Sender hand dem til Helsingborg/ Dronning Margrete at ofvergifve.

5. Det svarede hun Dronning Margrete/ der hun de Feide-Brefve saae: Nu raade GUd Fader i Himmerig/ mig haabes det bedre skal gaa.

6. Og det forbiude den ofverste GUd/ den Sorrig skulde mig hænde: Men vil GUD og de Danske Mænd/ paa Veyen vi hannem vende.

7. Og hun skref hannem et andet igien/ som GUd gaf hende til raade: Udi Medelby i Vester Gytheland/ der skulle I finde vor Naade.

8. Hand skref hende et andet igien/ som hand fick i Hu og Sinde: Det skal aldrig mine Landmænd sporge/ jeg redis for nogen Qvinde.

9. Det

9. Det var Dronning Margrete saa brad/ hun heder paa Svenne to: J tale til Tydske Herr Paro/ bede hannem for mig indgaa. Fordi da ligger Svenden udi Boien.

10. Og høre J kiære Herre Paro / ville J hielpe mig af Vaande: Og ville J drage i Striden for mig/ udi min Sted at stande.

11. Det svarede hand Herr Paro/ hand var en Mand saa falsk: Icke drager jeg til Sverrig udi Strid/ for tredive tusinde Marck.

12. Det var hin ædle Dronning Margrete/ hun lod det Lønbref skrifve: Sende hun det til Skanderborg/ Herr Ifver Lycke at gifve.

13. Saa silde om en Aftens Stund/ da blefve de Brefve udsende: Saa aarle om anden Morgens Tid/ de komme den Herre til Hænde.

14. Ind kom hand Herr Ifver Lycke/ og steddis hand for Bord: Ville J mig noget min naadigste Frue/ hvorfore sende J mig Ord.

15. Og høre du det Herr Ifver Lycke/ saa venlige beder jeg dig: Og vilt du fare til Sverrigis Land/ at stande i Strid for mig.

16. Svarede der til Herr Ifver Lycke/ hand var en Mand uden Falsk: Og jeg vil drage til Sverrige i Aar/ skulle det end koste min Hals.

17. Saa skref hun Kong Albret igien / og hvercken bedre eller verre: For Axelvold i Gytheland/ der mode vi med vor Hær.

18. Det svarede hand Konning Albret / hand agtede den Seyer at vinde: Vilde hun ickun den gode Frue/ sidde hos sin Rock at spinde.

19. Og

19. Og hand taler til sine gode Hofmænd/ alt ofver sit breede Bord: Dronning Margrete og de Danske Mænd/ saa mangt et spottefuldt Ord. Fordi da ligger Svenden udi Boien.

20. Vi ville forlofve vor Klæde-Sæd/ og Hetten ville vi ey bære: Førre vi faa vunden all Danmarck/ til Sverrig med stoer Ære.

21. Vi ville forlofve vor Klæde-Sæd/ aldrig med Sverd udride: Førre vi faa vunden all Danmarck/ og sofvet hos Dronningens Side.

22. Og de rede ud af Axelvold/ med fire tusinde Heste: De hafde saa stadelig i Hu og Sind/ de Danske vilde de gieste.

23. Og de rede ofver de grønne Enge/ vel atten tusinde i Skare: De hørde ey Messe den signet Søndag/ saa ilde da monne de fare.

24. De Danske sig og ey semme lode/ de mødtis alt paa den Hede: At stride og fegte mod Kong Albret/ det var deris største Glæde.

25. Det skeede om en hellig Søndag/ der de monne Messen høre: Siden fore de til Øresund/ og lode sig ofverføre.

26. Og de rede ofver de Skaanske Bierge/ og ofver de grønne Enge: Det var stor Lyst at see der paa/ hvorledis deris Heste monne springe.

27. Og de rede ind ofver Sverrigis Grentze/ de vare i Modet saa trøst: Og der stoed Folck og undrede paa/ Jorden ey under dem bryste.

28. Meldte det Herr Ficke Olufsen/ hand saae de Danske Mænd komme: Icke ville vi stride mod dem i Dag/ det gaar os lidet til fromme.

29. Det

29. Det meldte Herre Konning Albret/hand reed under grønnen Lide: Est du redder for Dansk Mands Sværd/ da rid hen til en Side. Fordi da ligger Svenden udi Boien.

30. Aldrig saae J mig være saa red/ jeg torde jo fuld vel skelfve; Konning Albret J see vel til i Dag/ J kunde forvare eder self.

31. Icke skal det nogen Tid spøres om mig/jeg torde jo yppe den Kif; Den fremmerste Mand jeg være vil/ der først skal voge sit Lif.

32. Og meldte hand det Herr Ifver Lycke/ Hand saae de Svenske komme; J holde fast sammen J Danske Hofmænd/ de Svenske skulle for os remme. Fordi da ligger.

33. Det var Herr Ficke Olufsøn/ sin Hest kunde hand vel ride; Saa dristelig reed hand de Danske imod/ sit Glafvende først at bryde.

34. De Pile stuncke saa høyt i Sky/de Glafvende ginge i stycke; J træde nu frem J Danske Krigsmænd/ saa raabte Herr Ifver Lycke.

35. Det første Rid de sammen reed/ de Heldte vare alle saa stercke; De Svenske maatte vige og gifve sig tabt/ de miste der Kongens Mercke.

36. Meldte det Herr Konning Albret/ jeg maa paa Steden blifve; Den første Mand udi all denne Hær/ jeg vil mig fangen gifve.

37. Saa blef hand fangen/ det var uden Skemt/ de spente hannem Boien om Foed; Saa førde de hannem til Helsingborg/ den Danske Dronning imod. Fordi da ligger Svenden.

38. Det var Herr Konning Albret/ hand ind ad

Der-

Dørren træn: Det var hans Frencke Dronning Margrete/ hun stoed hannem op igien. Fordi da ligger Svenden udi Boien.

39. I være velkommen Konning Albret/ mig hafver fast efter eder langet: I skulle være Fadder ad det Barn/ jeg hafver ved Muncken fanget.

40. I Fiord vi eder til Barsel bade/ og da vilde I icke komme: Nu ere I kommen til Kirckegang/ eder self til liden fromme.

41. I kallede mig Margrete Muncke-Deie/ den vil jeg icke være: Det semmer fuld ilde en fattig Qvinde/ end siden en Dronning monne være.

42. I kallede mig Margrete Muncke-Deie/ det monne I paa mig lyfve: Saa sandelige hielpe mig GUd af Nød/ det kom mig aldrig i Hue.

43. I hafve forsoren eders Klæde Sæd/ at Hetten skulde I ey bære: Førre I fick vundet all Dannemarck til Sverrige/ med stor Ære. Fordi da ligger Svenden udi Boien.

44. Den Kongelig Eed som I hafve soret/ den skulle I icke bryde: I skulle os gieste paa alle vore Slotte/ og Taarnet skulle I nyde.

45. Svarede hand hende Konning Albret/ I ere en Velbyrdig Frue: Beviser mig Naade/ I ere vor Byrd/ saa liden er min Formue.

46. Min kiære Hertug I sige nu saa/ det skulde I hafde sagt os førre: Der I skref ud den Spot og Spee/ som I uden Sag lod høre.

47. I hente mig ind femten Alne Vadmel/ lade der skære denne Herre en Hette: Saa føre vi hannem til Meckelborg/ og lade der Struden tilsætte.

48. Kong Albret gaar ad Kiøbenhafns Gade/ hannem sømmer baade Priis og Ære: Og femten af de Svenske Riddere/den Strud monne efter hannem bære. Fordi da ligger Svenden udi Boien.

49. Hun lagde ofver hannem en Kaabe saa tung/ og den var støbt af Bly: Hun bad hannem sidde der under saa lenge/ til hand spurde de Tidende ny.

50. Og der sad hand udi Vinter siu/ hun lod sig da miskunde: Saa drog hand hiem baade fro og glad/ og døde paa Meckelborgske Grunde. Fordi da ligger Svenden udi Boien.

Konning Christoffer nedlegger de oprøriske Bønder udi Nørre Jutland.

Efter at Konning Christoffer var kommen til Kongeligt Regimente/ efter sin Morbroder Kong Erick/ begyndtis strax paa Tredie Aar et Oprør af Bønderne i Nørre Jutland/ som ihielsloge Kongens Tro Mand og Raad Herr Esse Brock/ og indtoge med deris Høfvitzmand Hinrich Tagesøn St. Jørgens Bierg i Haanherret. Der blefve de belagde af Kong Christoffer/ og ofvervunden af hannem paa Torsdagen udi Pintze Uge/ Aar 1441. Paa Voldsteden blef 1835 Bønder slagne/ og de andre benaadet paa en temmelig Skat. Men Hinrich Tagesøn blef self-femtende lagt paa Steyle/ baade for dette Oprør og andre sine udediske Gierninger/ som en anden Sted skal omtales.

XLV.

Hertugen udaf Beier Land/hand er en Herre saa rig: Der er ingen udi all den Egn/ som hannem kand være lig.

2. Det var Kong Christoffer hin bolde/ hand skref de Brefve omkring: Biuder hand dermed alle sine Mænd/ at de møde hannem til Ting.

3. Og

3. Og ind da kom det Sendebud/ hand sagde sin Herre saa: Eders Morbroder os icke følge vilde/ hans Huusfrue raade fra.

4. Kand jeg icke min Morbroder faa / alt for den høse Frue: Da vil jeg prøfve de Danske Mænd / og see hvad de monne due.

5. Det var unge Kong Christoffer/ hand kom der ridendis i Gaard: Og ude stod stolte Fru Cecil lille hun var vel svøbt i Maard.

6. Hør I stolte Frue Cecil lille hvad jeg spør eder ad: Er min Mordroder hiemme / I sig det ofver brat.

7. Var eders Morbroder hos mig hiemme / Jeg dulde det icke med List: Men kommer hand ud af Landet i Aar/ da blifver hand slagen for vist.

8. Det var unge Konning Christoffer / og klagede hand sin Vaande: Mig ere affaldne mine egne Bønder/ de ville mig gaa fra Haande.

9. Mine ædele Mænd/ I stande mig bi/ I Borgere og lige saa: Det skal være saa ringe en Umage/ de Bønder som Gieß at slaa.

10. De Bønder samledis sammen i Skare / saa vel ofver Skov som Hede: De keiste dennem en Høfvitzmand/ Hinrich Tagesøn var til rede.

11. De reiste sig op hver Mand af Huus / som bode i Vensyssel Land: De meente sig hafve strax vunden Spil/ de hafde icke bedre Forstand.

12. Og de rede frem for Aalborg Sund / og frem for Huseby Veyle: Fore da rede deris Høfvitzmænd/ de maatte alt klæde en Steyle.

13. Og de rede frem ad Agersborg Grunde / og

frem ad Agersborg By: Der satte de Ild paa Kongens Gaard/ den stoed saa høyt i Sky.

14. Det første Rid de sammen rede/ de Hellede vare baade saa stercke: Det var Marsk Stig Pallisøn/ hand vigte saa langt i Marck.

15. Det andet Rid de sammen reed/ med Glafvend og skarpen Spær: Det var Hinrich Tagesøn/ sit Lif maatte hand lade der.

16. Det var Hinrich Tagesøn/ hand verde sig jo saa vel: Siden hand kom paa sine Knæ at staa/ siu Mænd slog hand ihiel.

17. Det var Hinrich Tagesøn/ hand saae sig op i Sky: Nu da rende de Norsinger bort/ og saa de Forrædere af Ty.

18. Og først da romte de Norsinger/ og saa de Forrædere af Ty: Efter da stode de Vendelboer/ og de vilde icke fly.

19. Efter stode de ædle Vendelboer/ og de vilde icke fly: Saa bygde de dem en Vogenborg/ derfore lode de deris Lif.

20. Hertugen udaf Beier Land/ og saa hans brune Fole: De ligge begge i Veyen omkast/ saa dybt i Huseby Huole.

21. De Bønder de blefve der slagen paa Sted/ saa mange som icke kunde romme: Endnu er Herr Christoffer en Kong/ de Danske Mænd til Fromme.

Konning Christian den Første blifver Herr Iffver Axelsøn vred/ for sin Ustadighed.

Udi mildertid at den store Ueenighed og Oprør hafver været udi Sverrige/ udi Kong Christians den Første hans Tid/ haver de Svenske lagt sig efter Sothland/ og bestollede Koning Erick

Erick af Pommeren / paa Wißby Slot / som hand endda hafde under sig. Men Konning Christian giorde hannem Undsætning / og tog Slottet og Landet ind / og efter at Kong Erick er dragen hiem til Pommeren / sætte hand Her Oluf Axelsøn til Høfvitzmand ofver Landet. Og der hand var hendød / antvordede hand hans Broder Herr Jfver Axelsøn det efter hannem. Herr Jfver tog og fleere Læn baade i Findland og Sverrige efter sin Broder / og gaf sig udi Svogerskaf med Herr Carl Knudsøn / og andre fornemme Rigens Mænd / og blef derofver saa meget modig / at hand paa det sidste / holt saa got som hvercken med de Danske eller de Svenske / saa at hand skref Kong Christian til / at hand agtet icke lenger at svare hannem som sin rette Landsherre. Hvorfore Kong Christian bestollede samme Aar 1467 Lille / og indtog det S. Mickels Dag / ogsaa Syllesborg om Midfaste Tid der neft efter. Men Herr Jfver gaf sig siden aldeelis fra de Svenske / og indtil Konning Hans / som sætte Herr Jens Holgersøn til Høfvitzmand paa Gothland i hans Stæd.

XLVI.

Det var Herr Jfver Axelsøn / Hand sider paa Gudland Skære : Hand siger hand vil til Sverrige fare / og hente sin Hiertens Kiære.

Herr Jfver hand bryder den stercke Bølge for Gudland.

2. Herr Jfver hand seyler til Stockholms By / Carl Knudsens Daatter at gieste. Det sige alle som det hør eller spør / det blifver icke for hans beste.

Herr Jfver hand bryder.

3. Og de vunde op deris Silcke Seyl / saa høyt i forgyldene Raa : Seyler de dennem til Sverrigs Skære / vel mindre en Dofne to.

4. Kaste de deris Ancker ud paa Sande / og ginge de dem i Land : Der varede paa det Svenske Raad / som toge Herr Jfver om Haand.

5. Mit udi den Borggaards Platz / der agselede hand sit Skind: Saa gaar hand paa Stockholms Huus / for Sverrigis Høfding ind. Herr Ifver.

6. Det var Herr Ifver Axelsøn / hand ind ad Døren træn: Det var Herr Carl Knudsøn / hand stander hannem op igien.

7. Hil sidde J Herr Carl Knudsøn / en Høfding ofver Sverriges Rige: Og vil J gifve mig eders Daatter / om vi ere hver andris Lige.

8. Skal jeg eder min Daatter gifve / som raade skal for eders Boe: Da skulle J drifve Kong Christian ud / ogsaa de Bisper to.

9. Det svarede hun Jomfrue Magdalena / Hun svarede et Ord saa brat: Ville J drifve Kong Christian af Land / jeg sofver hos eder i Nat.

10. Det var Herr Ifver Axelsøn / hand lader de Brefve skrifve: Og sender hand dennem til Danmarck / Kong Christian at ofvergifve.

11. Og bort da reed det Sendebud / som Brefvet hafde i Hænde: Paa Mentergaarden i Malmøes Bye / der monne hand Kongen finde.

12. Og ind da kom det Sendebud / og steddis hand for Bord: Hand var snild og kundig i Tale / hand kunde vel føye sine Ord.

13. Hil sidde J Konning Christian / en Herre gild og gief: Hilser eder Herr Ifver Axelsøn / her hafve J hans Bref. Herr Ifver hand brød.

14. Melte det Konning Christian / der hand de Brefve saae: Aldrig hafde jeg det nogen Tid troet / Herr Ifver skulle skicket sig saa.

15. Jeg hafver hannem faaet baade Slotte og Fe-

ste /

ste / at raade til troer Hænde: Men det kom aldrig i mit Sind / hand skulde saa snart omvende. Herr Ifver hand bryder den stercke Belge for Gudland.

16. Lefver jeg Konning denne Vinter ofver / og end vel kortere Tid: Den self-giort Konning og hans Svoger: De skulle mig bede om Fred.

17. Og det var Konning Christian / hand kaste det Self paa Bord: Det gifver jeg dig Herr Jørgen tro / som aldrig brød sine Ord.

18. Konning Christian hedte paa liden Smaadreng / du følge dette Bud i Stue: Du lad hannem spise som det sig bør / kom icke hans Herre ihu.

19. I giøre hannem Tienist som det sig bør / I giøre hannem ickun got: Hans Herre skal os betale det Laug / som os hafver giort denne Spot.

20. Du følger dette Bud i Skræder Stue / du lad hannem Klæder skære: Self skal betale den Skræder Løn / Ifver Axelsøn hans Herre.

21. I hafve Tack Konning Christian / I ere en Herre saa prud: Eders Nafn og Gafve jeg prise vil / Jeg kommer af Landet ud. Her Ifver hand bryder den stercke Belge for Gudland.

Konning Hans fæster Frøicken Kirstine / Churførstens Hertug Ernstis Daatter af Saxen.

Aar efter Guds Byrd / 1477 / sende Konning Christian den Første sine Legater til Hertug Ernst / Churførst af Saxen og Margrefve af Landt Misen / og lod begiære hans Datter Frøicken Kirstine / paa sin Sons Vegne. Og blefve de saare vel undfangen / og finge der et got Svar / paa deris Ærende. Thi strax om Sommeren der efter lod Hertug Ernst fornefnde Frøicken indføre i Danmarck ved sin Broder Hertug Albret / med

med stor Herre-Dragt og Prydelse. Og stod Konning Hanses og Dronning Kirstines Brylluys Høytid paa Kiøbenhafns Slot neste Søndag for Vor Frue Dag Nativitatis / Anno 1478.

XLVII.

Konning Hans hand sider paa Kiøbenhafn/ Hand lader de Lønbrefve skrifve: Og sender hand dennem til Nørre Jutland/ Herr Erick Ottesen at giøste.

2. Det var Herr Erick Ottesen/ der hand de Lønbrefve saae: Hand stod Varafvel og Lerning fra sig/ bad sadele Ganger graa.

3. Og de ledde ud hine skønne Hyß/ lagde paa forgyldene Mile: End red hand til Kiøbenhafn/ førend hand lyster at hvile.

4. Ind kom Herr Erick Ottesen/ og steddis hand for Bord: Hvad ville I mig min naadige Herre/ hvi hafve I send mig Ord.

5. Høre I Herr Erick Ottesen/ I er vor egen Mand: I skulle fare til Misen i Aar/ bede om den lilie Vand.

6. Og det var Herr Erick Ottesen/ hand blef saa brat at svare: Skal jeg ind til Misen Land/ jeg kand icke eene fare.

7. Herr Verner Paßberg af Holbeck Huus/ befaler jeg med eder fare: Herr Claus Rønnaw paa Oringborg/ eder følger saa faur en Skare.

8. Der blef udlagt de Skib paa Strande/ De Baadsmænd glædis der ved: Den blide Vør saa herlig stod/ saa vel deris Skib fremskred.

9. Og vunde de op deris Silcke Seyl/ saa høyt i for-

i forgyldene Raa: De sætte Dannebroge i fremmer Stafn/ de lode til Saxen staa.

10. Kurren stander paa høyen Vern / og seer hand ud fra Lande: Hisset seer jeg de Danske Skib/ de føre forgyldene Brande.

11. Jeg seer saa mange af de Danske Skib / de føre forgyldene Brande: Christ signe hende liden Kirstine/ de agte hende vist til Haande.

12. Og de lagde ind udi den Hafn / kaste Ancker paa hviden Sand: De ædle Herrer af Danmarck/ de trine der først paa Land.

13. Mit udi den Borgegaard/ der agselet de deris Skind: Og saa gaa de i Høyeloft/ for Hertugen af Saxen ind.

14. Hil sidde J Marggrefven af Misen-Land/ baade J og eders Kiere: Den unge Konning af Dannemarck/ beder om eders Daatter med Ære.

15. Hand tog til sig de lugte Brefve/ og læste hand der paa: Lof være GUd i Himmerig / at jeg denne Daatter aa.

16. J ædle Riddere/ J tage Vand/ J gaa med os til Bord: J tøfve hos os en liden Tid / vi vide eder Ansvar god.

17. Vare de dem der udi Maanet / og de vare der i tre: Icke kunde de Freicken Kirstine faa / alt med deris Høyne at see.

18. Den klare Dag dagis for Østen / og Bølgen den blæß blaa: De ædle Ridder udaf Dannemarck/ de gaa for Hertugen at staa.

19. Det var Hertug Ernst af Misen-Land/ hand kalder paa Drosten sin; J lede hin unge Freicken Kirstine/ for os i Salen ind.

20. Og otte da vare de Misenske Fruer / hendis Haar baade berste og flette: Fire da vare de ædle Førstinder / hendis Hofvet-Guld paasætte.

21. De sætte paa hende det Hofvet-Guld / det skinde som en Lue: Det var belagt med dyrebare Steene / det sømdte den skionne Jomfrue.

22. Det var liden Kirstine saa bold / hun ind ad Dørren treen / hendis Fader og hendis Farbredre tre / de stande hende op igien.

23. Hendis Fader og hendis Farbredre tre / De stande hende op igien; De ædle Riddere af Danmarck / de ragte hende Haanden uden Meen.

24. Det var Hertug Ernst af Misen-Land / hand heder paa Smaa-Svend sin; J hente Terning og Vartaffel / bære det i Stuen ind.

25. Hertugen kaste de Terning fra sig / De vare af røden Guld; J kaste Herr Verner Paßberg / thi J ere Kongen huld.

26. Det var Herr Verner Paßberg / hand skied de Terning fra sig; Kaste J for mig Herr Claus Rønnaw / thi J ere ælder end jeg.

27. Og det var Herr Claus Rønnaw / hand sætte de Terning fra sig; Kaste J Danmarckis Hofmester for mig / J ere langt ypper end jeg.

28. Det var Herr Erick Ottesøn / tog Terning i sin Haand; Hielp nu GUd Fader i Himmerig / jeg vinder den Lillie Vand.

29. Den første Guld-Terning paa Bordet rand / den løb som det skulde være; Den Danske Hofmester dend Jomfrue vandt / til Kongens Hiertens Kiære.

30. Len-

30. Lenge tenckte Froicken Kirstine ved sig/ og hende raad Taare paa Kind; Skal jeg fare til Danmarck ind/ saa langt fra Moder min.

31. Det var Hertugen af Saxen Land/ hand tager sin Daatter at lære; Det vil jeg for sanden sige/ det var af Tugt og Ære.

32. Vær kiær at Juder kiære Daatter min/ de ere baade trygge og tro; Stunde du ey efter Sverrigis Krune/ uden du den med Lempe kand faa.

33. Du bede got for fattige Encker/ som Faderløse Bern skulle føde; Du bede got for de fattige Fanger/ lad dem i Taarnet icke døe.

34. Og skatte du icke den fattige Bonde/ jeg det icke hafve vil; Men fattis dig enten Guld eller Self/ du sige din Fader til.

35. Saa snart da var den sorte Jord/ Med Silcke saa vit ofverbred; Det var Froicken Kirstine lille/ hun blef til Karm udled.

36. De blæste saa sterck i Trometer/ i deris forgyldene Liud; Saa førde de den Froicken til Strand/ de kallede hende Danmarckis Brud.

37. Saa vunde de op deris Silcke Seyl/ saa høyt i forgyldene Raa: Saa seylede de dem til Danmarck/ fast minder end Uger toe.

38. De strøge Seyl/ lode Ancker falde/ alt paa den hvide Sand; De ædle Riddere af Danmarck/ de løfte den Jomfru paa Land.

39. Den grønne Jord blef vit og bret/ med Silcke og Sindal strød; Den unge Konning med Riddere Skare/ drog sin kiære Brud imod.

40. De mødtis paa den grønne Vold/ Christ gif-

gifve det blifver til Gafn; Den Herre fra Heſt den Jomfru fra Karm / de toge hver anden i Fafn. Der kom aldrig saa rig en Jomfru til Danmarck.

Kouning Hans drager ind i Dytmersken/ og miſter et ſtort Antal Krigs-Folck.

Denne Digt er lagt om den Krig som K. Hans med sin Broder Hertug Frederich af Holſten førde mod de Dytmerſker Anno Domini 1500. Hvilcket gick dennem u-lyckeligen/ af denne Aarſage/ at de paa den ubeqvemmeſte Tid om Aaret grebe det an / fordriſtede formeget paa deris egen Styrcke og ſtore Krigs-Magt / og der ofver foragtede deris Fiender / som hafde indtagen Fordeelen for dennem / og derfore beklemte dennem paa nogle trange Diger / at de for Vand og U-veir kunde icke komme til at ſlaa deris Slagtordning / og komme til ret Drebning med dennem. Dette Slag ſtoed den 17 Dag Februarii paa fornefnde Aar / hart ved Hemmingſted i Dytmerſken. Og blefve der nedlagde og drucknede i Digerne/ og af ſtort Uveir omkommen hen ved 4000 Mand/ foruden fornemme Adels Perſoner/ baade af Riget og Hertugdommene/ ſom vare 360/ med tvende Grefver/ Adolf og Otte af Oldenborg/ ꝛc. Et yndkelige Spectackel og merckeligt Exempel/ at ingen ſkal foragte ſin Fiende/ beſynderlige paa de Stæder / ſom ulige findis Fordeel.

XLVIII.

De Fugle hafve faat ſaa underlig et Raad/ de vilde ſaa gierne hafve af den Braad; Som var opædt og alt fortærd / for langen Tid af en anden Herd; Og mangen Mand kom til Vaande.

2. Og der kom fluende en Flock af Star/ de viſte ey Veyen hvort de vilde fare; De hafde i agt at flue ſaa gent / hafde det icke blefven dem formeent; De maatte der blifve paa Hede.

3. De brøde af Qviſte og bygde Bolig/ de meente

de

de skulde der sidde rolig; Saa mangen blifver svegen med stor Uroe/ af den mand best undertiden monne tro; Det maatte disse Starre undgielde.

4. Og der kom fluende en Flock med Svaner/ de stridde under den første Banner; De sloge ud deris Vinger brede/ saa dybt udi Dynd saa maatte de træde/ de Danske Hofmænd til Skade.

5. De Duer komme fluendis af et Taarn/ dem blefve saa snart deris Vinger af skaarn; Som Snee da vare deris Vinger hvide / de refvis som Ulfven Faaret monne slide/ Der var icke Fred at vente.

6. I hvo som Uglen tager til Høg/ hand er ey self ret fuld vel tryg; Om Dagen hvilis hun under Ege-Blade / om Natten sider hun i Bondens Lade / hvo der paa lider farer ilde.

7. Grif og Gam de sloges sammen tillige / de vilde icke for hver andre vige ; De andre smaa Fule fløye bort med Skamme/ de agtet det icke som efter monne komme / de rømte af fremmede Land.

8. Gert Falck sin Manddom loed hand tee/ hand vilde icke lenger paa Stæden bie; Hand saae saa høyt ofver breden Hede/ hand torde icke verge sin egen Rede/ de andre ligge ved Balger Side.

9. Og Ebbe Gied saa monne hand hede/ Christ gifve deris Siæle Himmerigs Glæde ; Den som er skild ved Paradiis / hand fanger hvercken Roe eller Lise / GUd veed hvem Danmarck den Skade voldte.

10. Den gamle Orn/ og hannem rand Taare/ hand tog sin gode Hest med Spore: Saa foer hand til sit rede hiem / hand gaf denne Færd saa vel i giem/ hand agtet denne Spot at hefne.

11. Og de vare atten tusinde stercke / der de droge ofver Dige og Marck: Men der de droge tilbage igien / som førre rede Fire / der reed nu en / det siger den med monne være.

12. Den Vise hun er icke lagt om Fugle / Den er om Kriigs-Mænd fine og ædle: Kong Hans hand førde sin Hær med Magt / Udi Dytmersken blef den nederlagt / det staar saa lenge til Minde.

13. Hand tencker at hefne denne Bonde Hofmod / om hand er født af Kongeligt Blod: Hand meener at Grisen betale skal / hvad som hafver brødt den gamle Galt / det gaar dem ud for Sande.

Konning Christian den Fangen.

Denne Vise / meenis at skulde være digtet af Konning Christian den Anden / udi hvilcken hand beklager sin Forseelse og Elendighed. Er vel et merckeligt Exempel / at ingen fordriister sig paa sin egen Velde og Magt. Thi ingen er kommen saa høyt i Sædet i denne Verden / at hand udi sin egen Formastelse kand jo falde / naar GUD tager Haanden bort. Og salig er den som GUD reffer i denne Verden / at hand kand kiende og af Hiertet fortryde sin Forseelse / og indflyr til GUD om Naade og Vensskab. Thi denne Verden er dog forgengelig med all sin Herlighed / men Guds Ord varer ævindelig / og de som der paa hendøe / bekomme Ærens ævige og uforgengelige Krune.

XLIX.

Christe GUd jeg vil dig ære / for din Naade og Miskund: Dog Lycken monne fra mig være / som mig gaf Konge Navn. Ofver tre Konge-Riger / af hvilcke jeg maatte undvige: Med Hustru og Børn saa skiønne / HERre tag mig til Naade igien.

2. Jeg hafver ogsaa forlaaren min Dronning kyst og reen: Af Keyserlig Blod var baaren / Elisabeth

beth Allerkieriſte min: Hun hafde ingen ſkyld med alle/ lad hende dig vel befalde: Vær hende Miſkundelig/ thi Skylden findis all hos mig.

3. Erlig hafver du mig ſtraffet/ for min Utacknemmelighed: Paa min Magt hafver jeg traadtzet/ og paa min Veldighed. Hvad ſom mig tyckte alleene/ det maatte mig ingen formeene: Holt det for en ſkrefven Low/ O HErre kom mig ihu.

4. Ret af Guddommelig Naade/ vilt du og give til: Og frelſe mig af all Vaade jeg veed ey hvort jeg vil. Til dig flyer jeg alleene/ thi du kand Verden formeene: Hendis Sind og trædſke Raad/ O HErre hielp mig af Nød.

5. Nu vilde jeg reformeere Klerckeri og Ridderſkaf: De ville intet af mig lære/ derfore gafve de mig Straf. Jeg foragtede meſt de Beſte/ derfore maatte romme mine Feſte: Og vandre i fremmede Land/ du HErre mig hielpe kand.

6. See HErre/ jeg mig forlader/ paa dig/ du eſt ſaa tro; Jeg beder for dennem mig hader/ jeg tencker og intet der paa; Dine Domme de ere underlige/ din Haand kand ingen undvige; Jeg finder min Bryſt og Skyld/ O HErre vær du mig huld.

7. Kunde mig det ogſaa hende/ inderlig der om bedis jeg; Min Villie vilt du omvende/ din aldeelis at være lig. Din Villie er ſtedſe den beſte/ vi ere ickun fremmede Gieſte; O GUd ofver os Miſkunde dig/ og gif os Himmerig.

8. Du hafver mig nylig læret/ alt med dine hellige Ord; Salomon det ſamme begæret i Skriften ſom der ſtaar; Dine Børn i Verden ſtraffer/ og ſiden

ey

ey lenge platzer; Jeg veed du HErre est sand / los mig af Syndsens Baand.

9. Sandelig mig meere end glæder / din trygge og trofaste Tilsagn; I hvilcken du os tilsiger / Syndere / som ere din Søns Navn / de samme skulle Himmerig erfve / du HErre monne saadant forhverfve; Alle dem som dig frygte kand / Unge og Gamle / Qvinde og Mand.

10. REX JUDÆORUM HERRE / Pilatus skrifve loed; David monne mig og lære / at du est sød og god. Hvem dig vil endelige ære / hannem vilt du Naadig være; Gif mig nu ret Forstand / send mig den Hellig Aand.

11. Danmarck mit Fæderne Rige / der til hafde jeg adtraa; Kunde det saa skee med lige / gif alting vel tilgaa. Foruden Blods Udstyrtning / det hielper en saare ringe Ting; O GUD los vel min Baand / jeg setter min Sag i din Haand.

Konning Friderich den Første annammes efter Kong Christian II. til Konning udi Danmarck.

Efter at Konning Christian II. var remt af Danmarck / blef hans Farbroder Konning Friderich 1. vald igien udi hans Sted / Anno Domini 1523. Og var da lang Tid stor indbyrdis Uæenighed her udi Riget / og nogle end da lode sig forføre og vyholde paa hans Haand / hvilcke hafve digted denne Vise herom / hvilcken vi lade blifve ved sin værd som den i mange Aar er siungen her i Riget. Thi med Viser vinder eller taber mand hverken Land eller Riger. Der hører alt meere til / og dend som det Spil regiere / sider her ofven saare. Hand er den / som Daniel siger / der omskifter Tid og Stund / det er / sætter hvert Rige og hver Monarch sin Termin fore / hvor lenge de skulle vare / og hand affetter Konger / og indsetter Konger / &c.

L. Alle

L.

Alle smaa Fugle i Skofven er/de gifver paa Høgen stor Klage: Hand rifver af dem baade Feire og Dun/ og vil dem af Skofven jage. Men Ørnen bygger i Felden ud.

2. Saa fleye de op i Eege-Top / de lagde et Raad paa ny: Hvorledis de skulde en Konning faa / dem kunde fra Høgen frj.

3. Frem da traadde den u-selige Krage / hun var saa sorgefuld: Keise vi os den gamle Ørn/jeg haabis hand vorder os huld.

4. Det var alle de andre smaa Fugle / de svarede Ja der til: Nu er Ørnen vorden Fugle-Kong / saa lenge som GUD hand vil.

5. Til da svaret den stolte Høg / vi stede det ingenlunde: Og skal den Ørn være Fugle-Konge/ hand legger os øde i Grunde.

6. Det da spurde den gamle Ørn / hand blef saa vred i Hue: Og slog hand til den stolte Høg/alt med sin skarpe Klo.

7. Der ved da gleddis de andre smaa Fugle / og siunge hver med sin Stemme: J Lunden var Fryd og Fuglesang/ alt der som Ørnen var hiemme.

8. Sammen da sanckis den Høge-Hær/den skiulte baade Skof og Kier: Og vi ville os til Lunden fare/ og giøre den Ørn et blær.

9. Det da hørde den simpel Due / hun flæg til Ørnen/og sagde: Og nu da kommer den Høge-Hær/ hand agter at giøre dig Skade.

10. Til da svaret den gamle Ørn/ saa baade hans Øyne de runde: Saa mange Muß de bide en Kat/

thi maa jeg remme af Lunde. Men Ørnen bygger i Felden ud.

11. Bort da fløy den gamle Ørn/alt med sine Unger saa smaa: De andre smaa Fugle de blefve saa vilde/ de viste dem ingen Raad.

12. Nu sidder Høgen i Eege-Top/ og breder hand ud sine Vinge: De andre smaa Fugle i Skofven er/ dem monne saa jammerlig trenge.

13. Nu sidder Kragen paa baren Qvist/og svelter hun ofver sin Klo: Uglen skiuler sig i Elle-Trunte/ jeg venter hun hafver Uro.

14. Viben hun løber i Agger-Reen/ alt med sin høye Top: Høgen hand kommer der fluende frem/ hand tager og æder hende op.

15. Nu sidde alle de andre smaa Fugle/ og tie saa qver som Steene: De hafve nu mist deris deylige Sang/ vil GUD de faa hannem igien.

16. Nu er der Sorrig og Graad i Lunde/ som førre var Fuglesang: De fattig smaa Fugle ynckis mig ofver/ dem Tiden skal være saa lang.

17. Hunden ligger under Bordet og sofver/ og Refven i Gaase-Sti: Naar Tiden er/ saa vogner hand op/ sine fattige Gieß at frj.

18. Katten hand ligger i Gaarden siug/ og alle Mand vil hannem hade: Musen raader self i fattig Kones Pose/ hun gier hende fuld stor Skade.

19. HErre GUd da hielpe den fattige Ørn/ som flyer i vildene Hede: Hand veed sig hvercken Læ eller Ly/ som hand tør bygge sin Rede. Men Ørnen hand bygger i Felden ud.

Kon-

Konning Christian III. velies til Konge udi Danmarck/ og fordrifver med stoer Lycke Grefve Christoffer af Oldenborg / med sine Anhengere.

Efter at Konning Friderich var hendød Anno Domini 1533/ stod Danmarckis Rige paa tredie Aar Kongeløs / og gick da seldsom til her udi Riget. Thi de vare mange som hulde sig til Regimentet / iblant andre kom Grefve Christoffer af Oldenborg her ind i Riget / med de Lybskers Hielp og Bistand / gaf fore/ at hand hyllede sig Almuen til paa Kong Christian den fangen hans vegne. Dermed drog hand Borgerskabet af Kiøbenhafn og Malmøe til sig / og indtog nogle fornemme Slotte og Byer / baade i Sæland / Skaane og Fyn. Men hand beholt dennem icke lenge / thi det Jydske Ridderskab med nogle de andre fornemmiste af Rigens indfødde Adel / kiørde sig Hertug Christian Konning Friderichs Søn til Skydsherre og Konning. Og de rystede sig med hannem / og nedlagde først Grefvens Folck i Fyn / hvor iblant vare tvende Grefver / Grefve Johan af Høye / og Grefve Claus af Teckelnborg/ foruden andet gemeen Folck/ved nogle Tusinde/som blefve paa Valsteden. Dernest drog hand ofver til Sæland/ og belagde Kiøbenhafn fast Aar og Dag / førend hand tvingede Borgerne til at opgifve Byen Anno 1536. Og saa drog da Grefven af Landet / og hans Anhængere Svipper Clement/ Marcus Meyer/ Lange Herman/ Jacob Bullenvefver/ finge hver en seldsom Afgang og ulyckelig Henfærd. Saa at Riget kom da paa det sidste til Fred og Roelighed. Og Konning Christian blef Krunet med Dronning Dorothea i Kiøbenhafn udi vor Frue Kircke af D. Johan Pomer / den 12 Dag Augusti Anno Domini 1537.

LI.

All Ufrigheds Vold at være / er sandelig skicket af GUd: Hvem dem icke holder i Ære / hand gier imod Guds Bud. Thi vil jeg trolig raade/baade ædel/Fattig og Rige/Speyle sig udi mange

Lands Skade/ der ofver er kommen i Vaade/ af Oprerisk Uchristeligt Svig.

2. Der mand skref Tusind Fem hundrede/ og tre og Tredive Aar/ blefve Danske Mænd saare bekymrede/ der de deris Konning ombaar: Den Christelig Første og Herre/ ved Nafn Konning Frederich/ Rigens Raad strax sammen komme/ en Konning at keyse til fromme/ efter Rigens gamle Skick.

3. Medens der kom da noget andet iblant/ Gud vilde disse Lande straffe: Det Norske Raad kunde icke komme frem/ hver hafde self nock at skaffe. De Lybske saae da deris Fordeel/ til Malmøe ogsaa til Kiøbenhafn/ lode de udgaa deris Lenbrefve/ som de med listig Paafund udskrefve/ Danmarck til saa liden Gafn.

4. Bogbinderen og saa Jørgen Mynter/ behagede den Tidende vel: Kunde vi blifve to mægtige Regenter/ vi glemme baade Eed og Skel. Med Guds Ord ville vi Sagen smycke/ Konning Christians Nafn dertil/ saa kunde vi i Danmarck raade/ at Adelen skulde der lidet af baade/ som os fortroer saa vel.

5. De viste deris Anslag vare icke trygge/ uden de skulde hafve et Skin: En Herre maatte de der til bruge/ som vare ret efter deris Sind. Grefve Christoffer Domherre af Kølne/ hand var deris rette Mand/ deris Eed og Tro de strax forgiette/ med Grefven vilde deris Lif opsætte/ den Danske Adel drifve af Land.

6. Jørgen Vullenvefver og Marcus Meyer/ begynte udi Lybke dette Spil: Som de hafde lært udi

udi Mynster/ de vilde der hielpe til. Udi Danmarck skulde det nu saa gange/ ligesom paa Himmelen ere alleene/ Soel og Maane tillige baade/ saa skal en Konning og Dronning raade/ Adelen skulde mand det formeene.

7. De Lybske de sade saa rede til spring/ Hertug Christian vilde de giøste: Deris Rytter og Knegte sloge de udi Ring/ de Holster icke meget til beste. Uden Varsel fulde de dem i Land/ de refvede og brende forfoed/ saa vit som de droge frem/ det var deris egen store Skam/ de teede deris Bonde-Hofmod.

8. Den Herre hand lod sig icke forskrecke/ hand samlede sit Folck tilsammen: Hand agtet at gifve dem Paßbort sterck/ det skulle de spørge uden Gammen. De andre Lands-Herrer vise og fromme/ de tencke med sig/ skal det saa gaa/ da blifver ingen Fred i Lande/ fange de Lybske først ofverhaand/ da gaar den under som mindst formaa.

9. Den Herre fick Hielp og stor Bistand/ de Lybske maatte da løbe: At Holster Dore den blef dem trang/ som Koen monne beise for Svøbe. De grebe da andre Raad i Sinde/ som de Jørgen Mynter tilskrefve/ de sende med Skib udi Øresund/ det var alt giort paa falske Fund/ Christoffer den nafnkundige Grefve.

10. Den Grefve loed Brefve udskrifve/ til Kiøbstæder og meenige Mand: All Adel skulde de fordrifve/ og ingen lade lefve udi Land. Hand vilde til Prjs og Bytte/ gifve baade deris Lif og Gods/ strax monne de all Adelen ofverfalde/ brende og plustret deris Gods med alle/ mange miste deris Lif der hos.

11. Smaa Land ginge hannem strax til Haande/ baade Bønder og Borger tillige: Hand lofvet dem vel baade Qvinde og Mand/ hand vilde dem ey undvige: Konning Christian vilde hand indhente/ som var af Landet bortrømt med alle/ nu meere end tj samfelde Aar/ der paa saa dristig hand soer/ i Landet skulde hand indkaldes.

12. Den gamle Frue Anna Holgers uden skel/ imod sit Bref og Leide: Loed hand udi Ringsted slaa ihiel/ og for sine Fødder nedtræde. Dog nogle vilde hannem undskylde/ at det skulde været hannem hart imod/ at Borgerne af et galend opsæt/ agtet hvercken om Lov eller Ræt/ det gick dem lidet til gode.

13. Der Grefven hafde saa under sin Magt/ smaa Lande og Ber med alle: Paa Jutland giorde hand sin Agt/ og loed Skipper Clement fremkalde. Hand gaf hannem Skib og der til Folck/ og bad hannem Landet tvinge/ vilde de ey gaa hannem strax til Haand/ hand skulde dem tvinge med Vidie og Brand/ og sig med Magten fremtrenge.

14. Den Danske Adel udi Nørre-Jutland/ med deris jefnlige fleere: De sende deris Bud til Hertug Christian/ tilbøde hannem Kronen med Ære. Den Herre lod sig ey somme/ hand rystede sig til Hest og Foed/ Aalborg loed hand indtage/ sine Fiender og strax nedlagde/ Skipper Clemend kom i stor Nød.

15. Der Grefven fornam det Vederspil/ Marcus Meyer lod hand forskrifve: Fra Lybeck at drage de Skaaninger til/ hand skulde der med dem kifve. Hannem lyckedis der sit onde Forsæt/ hand indtog Vardbierg med stoer Liste/ men Skaaninger med Svensis

ſkis Biſtand/ hannem ſnarlige igien ofvervand/ ſit Lif maatte hand der miſte.

16. Udi Fyn begyntis og ſtrax en Kif/ med ſande vil jeg det ſige: Hertug Chriſtians Folck og Reyſetøy/ med den Jydſke Hob tillige. Her Johan Rantzow en Feldt-Øfverſt ſiin/ hannem fulde Herr Erick Krumdige/ Peder Ebbeſøn og anden Adel god/ af Danſke ſom hafde ſaa frit et Moed/ de vilde der Grefven ey vige.

17. En Mil fra Medelſar ſtod dette Bad/ de Qveſte vare ſaa ſkarpe: Der blef ſaa mangen Bonde uglad/ ſom blef der død paa Marcke. Tre tuſinde Mand der lagdes ned/ de andre ad Aſnes loede ſtande/ Ellefve Falckneter og Ellefve Slanger/ de loede der ſtaa/ de vare ſaa bange/ dem gick ſaa ilde udi Haande.

18. Der Grefven ſaadanne Tidende fick/ Hertug Albret af Meckelborg loed kalde: Vi danne vor Sag i en anden Skick/ eller vi forjagis med alle. Deris Hær de ſkickede hen ofver til Fyn/ ſiu hundrede Heſte og ni Fennicke Knegte/ Svenborg monne de indtage/ der fra til Faaborg loede de drage/ de vilde da forſt til at fegte.

19. To Grefver maate der lade deris Lif/ af Høje og Tekelnborgs Lande: To tuſinde Mand blef i denne Kif/ ſom hvilis i Oxeberg Sande. Hertug Albret blegnet der ved om Kind/ hand tenckte det er nu Tid at romme/ til Siæland igien til Grefve Chriſtoffer/ vi hafve her ilde gaaet til Offer/ vore Folck ere ſlagne vore Taſker ere tomme.

20. Hertug Chriſtian den Herre ſaa bold/ hand

tofvede icke ret lenge: For Kiøbenhafn lagde Skantze og Vold/den Grefve der med at trenge. De Borgere sig holdte saa Mandelig / de aade baade Heste/ Katte og Hunde/der var ey Raad til Øl eller Bred/ derfore da blef saa mangen død / de pintis saa mangelunde.

21. Paa sidste maatte de dog gifve sig/og Grefven af Landet vige: Der Krogen og Vardbierg herde sligt/ de gafve sig og tillige. Lang Hermand oploed Kalundborg / Marcus Meyer lagde de paa Steyle/ de Lybske deris egen Skib forlode/og remte ad Soen med smaa Baade/ ad Trauen monne de seyle.

22. Saa blef da stild dette store Oprør/ af GUds besynderlig Naade: Der glæddis da de som sergede ferre/ og lenge hafde liid stoer Vaade. Det neste Aar som efterkom/ der Alting var komen i Lafve/den ædele Første Hertug Christian / fick Krone og Spir med Kongelige Nafn / som hand da burde at hafve.

23. Thi ville vi alle af Hiertens Grund / GUd lofve og prise tillige: Som frelste os af vore Fienders Haand/ gaf Fred udi dette Rige. Det var alt for vore Synders skyld/hand hafver os straffet saa naadelig/vilde os dog icke forøde/ hialp os af all vor Sorrig og Møde/ thi skee hannem Lof ævindelig/Amen.

Konning Christian III. Christelig Afgang af denne Verden.

Der Konning Christian III. hafde regeret gandske Christeligen og vel udi Danmarck hen ved 24 Aars Tid/ henkallede hannem den Allsommegtigste GUD i Himmerig / og hand hendøde sagtmodeligen paa Coldinghuus paa Nyt Aars Aften Anno Domini 1559. Hvad hans Lefnet og Regiment er an-

rerendis / loed hand efter sig dette Rygte/med saa Ord at sige / at mand hafver med all Rette lignet hannem ved de fornemmeste Gudfrygtige Konger/som nogen Tid hafve regeret af Verdens Begyndelse. Som i sin Tid skal omtales udi hans Historie. Ville nu være her fornøyet med denne ringe Digt/som min salig gamle Skolemester Niels Bredal i Vedel hafver ladet hannem til Amindelse.

LII.

Vi kunde formercke baade Aarle og silde / at hvo vel lefver døer aldrig ilde / Døden kand hannem ey Skade giøre: Saa monne det Kong Christian gaa / en salig Afgang den monne hand faa / som vi nu fanger at høre.

2. Paa Kolding-Huus det Slot med Ære/ Den Dag nest efter Jule Aften monne være / begynte den Herre og sagde: Hos mig hafver været en Ven saa god / hand hafver mig trøstet med et frit Mod/ det mig gandske vel behagede.

3. Hand sagde/ nu strax Nyt Aar gaar ind / skulde jeg min Sorrig og Siugdom forvind / og aldrig meere at gvide: Det er min Alvor/jeg siger eder sant/ det er icke Dremme / Skiemt eller Tant / der paa maa I fast lide.

4. Hvem det skulde været/hand dog ey rørde / Ey heller hannem nogen der om spurde / men nu kunde vi besinde: At det hafver været GUds Engel forvist / som hannem skulde trøste i Angist og Brøst/ og gifve hannem Tiden tilkiende.

5. Strax efter da reede hand sig der paa/ at hand den Tid af Verden vilde gaa / lod Alting rede giøre: Vilde nogen formidske hannem Dødsens Fare / og sige hans Liv skulde lenger vare/ hand maatte det icke høre.

6. De monne Lægdom til hannem frembære/ hand den forskød/ med all Verdens Ære/ hen/hen/vi det ey maa lide: Vort Haab det icke der efter monne staa/ vi hafve nu andet at tencke paa/ her er icke lang Tid at bide.

7. Paa Nyt Aars Dag betidligen om Morgen/ hand tenckte hvad hannem var sagd tilforn/ hand lod ey lenger forhale: Hand giorde sin Skriftemaal/ den vare god/ annammede Christi Legem og Blod/ monne Gud Altingest befale.

8. Doctores og Mestere vare der tilstede/ hannem at troste vare alle tilrede/ dog kunde de self bekiende: At de storre Trost af hannem monne lære/ end nogen udaf deris egen monne være/ hvor skal mand saadant finde.

9. Dronningen hun gick hannem til og fra/ hvad af vilde vorde/ hun visselig saae/ hun vrier sine Hænder saa saare: For Graad kunde neppelige tale eller see/ det giorde hende i sit Hierte saa vee/ hand maatte icke med hende være.

10. Hun sagde/ min Herre/ min Herre saa god/ forlader hvis jeg hafver bredt eder imod/ det meere alt med det Mindre: Hand svarede/ Dorothea vor Hiertens Kiære/ det lang Tid siden forgæt monne være/ af gandske Hu og Sinde.

11. Hvi græde I saa og monne saa lade/ denne Verden kand os dog intet baade/ om vi det alt kunde vinde: Her er icke trygt at bygge eller bo/ skulle bort naar vi der minst tencke paa/ All Verdsens Mand og Qvinde.

12. Her hielper ey Self/ her hielper ey Guld/ Gud være

være os naadig/ bliid og huld/ til hannem vil jeg hiemfare: I lade vor Ligkiste være tilrede/ I alle til Gud for os vilde bede/ hand os i Troen bevare.

13. Altingest maa efter Guds Villie være/ I lade vore Børn optugte med Ære/ Gud stedse dyrcke og bede: Det kand dem komme til Lycke og Gafn/ der med toge de hver anden i Fafn/ det var icke alt af Glæde.

14. De Børn ginge frem med Suck og Graad/ fulde paa deris Knæ/ for Sengen de sad/ de hulde sig saare ilde: Kiære Herre Fader/ I os forlade/ hvad vi hafve eder i nogle Maade/ fortørnet af Ungdoms Vanfnilde.

15. Hand lagde sine Hænder paa dennem baade/ ynskede dem Lyck/ der til Guds Naade/ Gud styre for eder og raade: Til hannem sætter all eders Liid og Haab/ og icke paa Verden slaar eders Snaab/ da blifver eder aldrig at skade.

16. Rigens Raad hand der formanet paa ny/ ved Johan Friis og Anders Barby/ at de sig tro lade finde: Efter hans Afgang/ som altid tilforn/ som de hannem hafde jæt og forn/ og vilde for Gud bekiende.

17. Først at Guds Ord maatte holdis ved Magt/ Guds Tienere holdis i Ære og Agt/ at Gud tilbørlig kunde dyrckis: Hver Mand maatte holdis ved Ræt og Lige/ den Fattige saa vel alt som den Rige/ Og meenig Fred kunde styrckis.

18. Hvad vi til Kircker og Skoler monne gifve/ at det stedse og altid kunde blifve/ ogsaa til Hospitaler diflige. At ingen det sig fordriste vil/ at tage der fra/ men heller legge til/ og intet der fra at snige.

19. Vor

19. Vor Elskelig Dronning og Børn saa smaa/ som icke have Landet fore at staa/ at I dem fordre og fremme: Som I os det pligtig monne være/ med ærlige Underholdning/ Statz og Ære/ af gandske Hierte og Sinde.

20. Hertug Friderich eders udvalde Kong/ i alle maade I vel undfange/ i Raad og Gierninger alle: Efter vor Afgang det ey forgæt/ I holde den Tro/ I have hannem jæt/ og ingenlunde hannem undfalde.

21. Vor daglige Tiener Mester Povel og fleere/ som os lang Tid have tient med Ære/ det skulle I lade dennem nyde: At de maa glædis udi mange Aar/ at de have tient i Kongens Gaard/ og aldrig det fortryde.

22. Dette her vor yderste Testament/ skulle I fuldkomme/ og icke forkrencke/ som I for Gud ville svare: Hand ragte dem alle sin Haand saa brat/ og sagde dem alle den sidste god Nat/ saa mange som de monne være.

23. De sørget og grædе som de vel maatte/ de have helder mist alt det de aatte/ end de vilde hannem ombære: Hand var self ved saa frit et Mod/ lod læse og siunge mangen Psalme god/ alt Gud til Lof og Ære.

24. See slig stor Naade monne Gud hannem tee/ et Hierte maatte vel grædе og lee/ hand løfte op Hænderne sine: Og sagde/ HErre Gud/ jeg kommer til dig/ annamme min Siæl/ forstiud icke mig/ for din Sons Død og Pine.

25. Der Klocken var fire/ og Aften kom/ da bede den Herre/ baade mild og from/ Gud lod hannem til

sig

sig kalde: I Odense hvilis den Herre hans Lig/hans Siæl den lefver i Himmerig/ GUD gifve vi findis der alle/ AMEN.

Konning Friderich II. med sine Farbrødre tvinger de ulydige Dytmersker under sig med Krigs-Magt.

Tilforn er omtalet/ hvorledis at Konning Hans for 50 Aar forleden/ førde et megtig Tal Krigsfolck ind udi Dytmersken/ at tvinge Landet under sig/men med saare liden Lycke. Saa at hand miste der fast første Parten af sin gandske Hær/ og maatte self remme igien ud af Landet. Som ogsaa dette samme nogle gange tilforn er vederfaren de Holster Herrer/ at de med liden Fordeel hafve ført Krig her i Landet og taget stor ubaadelig Skade/ saa at baade Herre og Knegt er blefven undertiden tillige med hver andre nedlagde. Hvilcket altid hafver fortrødt deris efterkommere/ efterdi at Keyserlig Majestæt self hafver undt og skødt fra sig til dennem dette Land/ og all den Rettighed som hannem der udi kunde tilfalde. Derfore hafver baade Konning Friderich og hans Herre Faders Brødre/ Hertug Adolf og Hertug Hans giort et sambyrdigt Tog her ind i Landet/strax om Sommeren/efter at Konning Christian milder Hukommelse/var hendød. Hvilcket Tog er dennem lyckeligen afgangen/ saa de hafve faaet en herlig Seyervinding og Triumph/ og det gandske Lands Indbyggere er gangen dennem til Haande/ og foret dennem og deris efterkommere tryg og fast Lydighed.

LIII.

Vol an/ vol an udi GUDs Nafn/af Krig og Feide giør vi af Safn/ som nylige er skeed forsande: De Rytter og Knegte hafve vunden stor Priis/ med Vaaben og Verie efter Krigs viis/ udi de Dytmerske Lande.

2. Der mand skref tusind fire hundert Aar/ fire og halfierde sindstive det var/saae mand en Konning ud-

ride:

ride: Af Dannemarck med Pilegrims Staf / hand agtet sig til den Hellige Graf / den Reyse blef kyndt saa vide.

3. Konning Christian den Første af det Nafn / af hannem ganger langt vide Safn / Keyser Friderich monne hand giøste: Hand hannem undfick efter Førstelig viis / gaf hannem en Skenck til Ære og Priis / Dytmerske Land og Feste.

4. Hand gaf hannem Bref og Segel der paa / Pafve Sixtus det stadfeste ogsaa / hand kom saa hiem til Lande: Skref strax de Dytmerste til der om / deris myndige Legater til Renßborg kom / Kongens Villie at forstande.

5. Keyserlige Bref lod hand dem see / de sore det skulde ret aldrig skee / Danmarck skulde ofver dennem raade: De vilde der voge baade Gods og Lif / Land og Stæder / Børn og Vif / det dem maatte lidet baade.

6. Det stod saa udi sex og Tive Aar / Konning Hans den ædle Herre tog sig for / de Dytmerske Bønder at tvinge: Hans Anslag blef forseet saa slemmelig / saa hand undkom der neppelig / mangen Heldt maatte der da springe.

7. Deris store Hofmod / Spee og Spot / hafver GUd i Himmelen dog fortrot / En Første hafver hand udkaaren: At hefne den Skade og store Uret / Hofmod og slemme Gienstridighed / som Danmarck var vederfaren.

8. Konning Friderich den Anden af det Nafn / Danmarck og Norge til Ære og Safn / til Førstedommen en Herre: Førend hans Naade tog Kru-

nen

nen paa/ stor Lycke monne hannem til Haande gaa/ stor Priis og Kongelig Ære.

9. Der nu hans Naade det forstod/ Knegte at forskrifve til Haand og Foed/ Hertug Adolf at være deris Herre: Rytter og Knegte loed hand forsamle/ med Førsterne af Holsten monne hand forhandle/ de Dytmerske at forføre.

10. Hertug Hans af Holsten/ den Første goed/ Hertug Adolf hans Broder/ det ædle Blod/ Krigs-Herrer megtig og gifve: De giorde med Kongen et Anslag saa kort/ at hefne de Bønders Hofmod og Spot/ med hannem de vilde døe og lefve.

11. Saa kort komme sammen de Ryttere frj/ og Knegte/ som lyster med Førster at krj/ de Hoffinder af Slot og Feste: Og anden Adel velbyrdig og god/ sig lydig og tro befinde lod/ med Rystning/ Mand og Heste.

12. Der mand skref Tusind Fem hundrede Aar/ Ni og halftredieſindstive det var/ saae mand de Fennicker fliuve. Den anden og tifvende i Maji forviſt/ hafver Kongen først i Landet indreist/ de Dytmerske at forsøge.

13. For Alverdorp kom den Konning god/ med Rytter og Knegte til Hest og Foed/ de Herrer og diſlige: Det var saa mangen stolter Mand/ sig Ryterlig beviste forsand/ der lærde de Bønder at krige.

14. Fire Faner Rytter vel beryst/ Tredive Fennicker Knegte vare vel trøst/ den Grefve monne de forbide; Grefve Antonius af Oldenborg den kienne Heldt/ et Regiment Knegte hafver hand udvelt/ at hielpe de Herrer at stride.

15. Der

15. Der den Ulycke monne nu tilstande/som Gud loed komme de Bender til Haande/de maatte det Lag betale: For Ulydighed og Hofmod stort/ de Danmarck og Holsten hafve lenge giort/ de Herrer lod ey lenger forhale.

16. I Junii Maanet den anden Dag/ de Herrer om Aftenen fick det Anslag/ fra Alversdorp monne de drage: Vi droge for Meldorp med all vor Hær/ den stercke Gud var i vor Færd/ vor Fiende maatte ilde behage.

17. En Time for Dag komme vi der fore/ at storme og Krj var vor Alvore/ de Skantzer hafve vi indtaget: For Klocken slog Otte finge de den By/ der maatte mand høre Anskrig og Ry/ vore Fiender hafve vi forjaget.

18. Volf Skeneveser en Øfverst god/ i Stormen hand sit Lif der lod/ der til to hundrede Knegte: Sex hundrede Dytmerske lagde vi ned/ der blegnet saa mangen Kind der ved/ med Mord saae mand os fegte.

19. Den sivende Dag derefter kom/ Brunsbyttel/ og fleere Sogne der om/ hafve vi indtaget med Ære: Tre hundrede toge de Herrer til Naade/ loed dennem undkomme af den Vaade/ mangen Dytmerske doblet dere.

20. Af Meldorp sildig den tolfte Dag/ droge vi fem Mile den Nat med Umag/ til Tillebrygge ere vi komne: Om Morgenen fand vi aabenbare/ vore Fiender vare rømt med gandske Skare/ de Skantzer vare ledige og tomme.

21. For Hemmingsted laae de med deris Magt/

os

os der at møde vare deris Agt / vi Heide snarlige søgte: Vore Fiender skulle der lidet af lee / det giorde dem i deris Hierte vee / der maatte de med os fegte.

22. De søgte og Heide med all Magt / os der at forraske hafde de i agt / de lode os til sig komme: De traadde saa tapper os der imod / vore Førster slæt uforfærdet stod / det galt vore Rytter fromme.

23. Vi hafde der gandske haarde Kaar / vore Knegte icke fremkommen var / de vare baade mødige og trætte: Stor Ære bør det Førstelige Blod / Adelen og de Rytter god / de monne saa frit indsætte.

24. Vor Konning sig først i Orden loed see / sin Kienhed og Mod loed hand betee / hans Fiender det maatte friste: De Herrer af Holsten traadde mandelig frem / saa vore Fiender det haardelig fornam / de vare dem skadelige Giester.

25. Men Kongens gode og tro Hoffinde / loede sig i Krigen ærlig befinde / at verie deris Herre og Konge: De holt med Kongen i første Led / fri Hierter maatte der glæddis ved / de monne saa frilig fremgange.

26. Vort Reyse-Tog var saa knap til Haande / det Slag det varet ey halfve lenge / GUd hialp der aabenbare: Dog vi vare mødig og saare forsmegt / af lange Hold / Arbeyd og Vegt / vore Fiender vi icke sparde.

27. De Bønder hafve nu lært at krige / de vilde os slet aldelis ey vige / saa kom vore Knegte til Haande: Vi droge der sammen tredie gang / vi giorde de Bønder Veyen trang / dog de saa hart monne stande.

28. Dog de stode lenge loed sig ey tvinge / de maat-

te dog efter vor Pibe springe/ de blefve der lagt i Lige: Tre Tusinde blefve slagne udi det Slag/ af GUD kom dem saadan Plage/ for de vilde Kongen ey vige.

29. Hertug Adolf blef der ilde saar/ de andre hafde icke bedre Kaar/ Erick Podebusk maatte der bucke: Marcus Rønnow disligest og Anders Frjs/ Gregorius van Anfelt ligerviis/ mangen Heldt maatte der da sucke.

30. En Befæstning hafde de Bønder forvart/ der af hafde de et Moed saa stort/ Hamhuus hafver de det kaldet: Snarlig vi det der ofverfald/ vi safnede icke en udaf vor Tal/ stoer Lycke er os tilfalden.

31. De andre vilde icke til Haande gaa/ vi neddis da til at sætte der Jld oppaa/ vilde det aldeelis afbrende: Til Marst gaf Flugt og en stoer Hob/ til Herrerne giorde de deris Anrob/ de vilde dem gaa til Haande.

32. Den tivende Dag/ der Freden var giort/ tre tusinde hafver de Herrer foret/ deris Underdane at være: Og antvorde fra dem Skyt og Land/ og bygge tre Fester til Forsternis Haand/ og kiende dem for deris Herre.

33. Saa hafver nu GUd dem hiemme sogt/ deris traadselig Moed er nederbøgt/ det er slet nederfaldet: Deris Spot og Sprog om Forster goed/ er betald med deris Hierte-Blod/ Marcken hafver Kongen beholdet.

34. Saa lader os giøre vor GUd stor Tack/ for saadan sin Naade i denne Sag/ bevise vor Konning og Ære: GUD gifve hannem Lycke og langvarig Spir/ ofver alle sine Fiender Triumph og Seyr/ Gud være hans Skiold og Værie. Amen. Om

Om det merckelige Falckenbergs Slag / som Konning Friderich II. beholdt imod de Svenske / den 20 Octobris / Anno Domini 1565.

Om den langvarige Svenske Feide / som sig udi vor Tid hafver begifven / ere vel allehaande Viser / som det almindeligen gaar til / giort og udgifne / hvilcke vi af Aarsage icke kunde alle her indsætte. Iblant andre er denne artige Digt om den merckelige Seyervinding / som vi behulde ofver vore Fiender ved Falckenberg / ogsaa udgangen / og endnu gængse iblant den meenige Mand. Hvilcken vi hafve her ogsaa indført / til en Amindise / at kiende Guds Haands kraftige Nærværelse / og at bede alvorligen den Alsommægtigste GUD i Himmelen / at hand vil gifve Fred og Rolighed i Landet og Rjget / at vi kunde tiene hannem i all Gudelighed og Ærlighed. Thi det hafver icke den Meening med sig / der vi her indsætter adskillige Viser om Krig og Feyde / at mand der ved skal opvecckis til Krig og Orlog / eller nogen Nation der ofver bemerckis / men meere at bede om Fred / og afbede Blods Udstyrtning. Thi Krig fører almindeligen Lande og Rigers Forderfvelse med sig / som den daglige Forfarenhed lærer / og en viis Poet hafver sagt:

Nulla salus bello, pacem te poscimus omnes.

LIV.

Vel er det sande i Lesten staar / den stercke sit Huus at giemme: Men kommer der den som meere formaar / da trengis den Stercke at romme.

2. Der JEsus Christus Guds ævig Søn / slog sig med Diefvelens Rige: Da fald os til den Seyr saa skien / og hin den stercke maatte vige.

3. Hvorfor vi og vor Kiempe god / ville stedse lofve og prise: Med Tro og Bøn falde hannem til Foed / og hannem all Tack bevise.

4. Og siunge der af til evig Tid / i de tilkommen-

de Slegte. At hand os her/ vor Broder blid/ vilde hielpe saa vel at fegte.

5. Den samme Første endnu saa sterck/ sin Christen at forsvare: Bruger saa manget stolt Hofverck/ at hand kand os bevare.

6. Dog stiller hand sig saa trolig an/ at naar os mest monne qvide/ Da træder hand først her paa vor Plan/ og hielper os mandelig stride.

7. Alleene hand sig og giemme vil/ at skifte den Seyr til maade: Og hvem at Lycktn skal falde til/ vil hand alleene og raade.

8. Thi hand og eene af Guddoms Mod/ hafver alle de Lodder at volde: Saa skifter hand efter sit vise Raad/ hvort hen den beste skal falde.

9. Hand veed og eene at gifve Trøst/ naar Tid og Stæd er inde: Vi tacke dig kiere JEsu Christ/ som hielper da dine at vinde.

10. Saa hialpst du og i denne Strid/ der vi vore Fiender søgte: Lof skee dig GUd i ævig Tid/ som Danmarcks Krone foregte.

11. Der mand skref tusind fem hundret Aar/ og fem og tresindstive: Den tivende Dag i Octobri staar/ saae mand de Fennicker flue.

12. Mod Falckenberg hen ved den Aa/ som der løber ud saa stride: Alt paa den Platz/ der deylig laa/ der lystet de Svenske at bide.

13. Vi dennem vel ofte hafde budet til/ om de deris Ære vilde volde: At prøfve med os et Rytterspil/ og mandelig mod os holde.

14. Enddog at de vel ofte lod/ som de vilde med os møde: Dog torde de aldrig holde os Foed/ at vi dem ret kunde søge.

15. Men

15. Men stedse med forhonisk Ord / lod de sig mercke og kiende: Og saa med Brand og grusomt Mord / ofver arme smaa Bern og Qvinde.

16. For Elßborg vi to Maanet for / lod dennem tilbiude med lige: At de vilde holde en Slagtning der / og ærligen mod os stride.

17. De gafve der svar / at de ogsaa / det samme af os vilde hafve: De skulde os fore en Momskantze paa / den os skulde ilde behage.

18. Saa holt vi vor Slagtorden fri / og vogtet vor Fiender at komme: Men der vi reckte lit frem udi / begynte de strax at remme.

19. Der toge de hen blant Klipper og Steen / og anden deris Vey at rende: Men nu da vare de kommen igien / og vilde saa lade sig kiende.

20. En grusom Hob vi blefve der var / som ieg vel sige torde: Der fley en Fennick / for hvert det Aar / som Christus lefde paa Jorde.

21. Men sotten vare de Faner bold / de Rytter slog ud saa vide: De Svenske sig meget hofferdig holt / deris Heste maatte dantze og skryde.

22. De lode sig tycke / under Heste Been / at kunde de Danske leg ede: Thi vore hafde saa ringe Anseen / og siuntis at ey torde mede.

23. Dog hafver det ærlige Danske Blod / og ærlige Tydske dislige / sig icke forfærdet for slig et Mod / som Svensken vist af at sige.

24. Men strax vort Folck det Kundskab fick / hvad Fienden hafde ret i Sinde: Hver til sit Harnisk og Verie gick / og lod sig villig befinde.

25. Saa reckte vi strax hen mod den Sted / som

GUd vilde skifte den Lycke: Vi fore vel stille / dog glæddis derved/ at Svensken vilde bide til Pricke.

26. Voris Fennicker sætten/ voris Faner siu/det var den Magt vi hafde: Men Christus var for andre siu / og andre sætten tillagde.

27. Med hans Magt / og det Himmelske Raad/ og siden med Krigsmænds Forde: Da fegtet den Danske Konning god/ og Ære og Pris hiem spurde.

28. Men der vort Folck var kommen saa / som GUd vilde Striden skulde stande: Da er det glæde at tencke der paa/ hvad hver tog sig til Haande.

29. Som Fuglen under den høye Sky/og Fisken i Floden hin breede: Saa glæddis vor Danske Hær paa ny / der de deris Fiender skulle sege.

30. Mand hafver ey hørt i tusind Aar / noget Folck med større begiere: Været dragen imod den Hob saa stor/ enddog de ferre monne være.

31. Jeg vil og Feldt-Øfversten sige fra / som vel er værd at nefne: Hand og sin Ære beviste da/ der hand kunde see sin Efne.

32. Først skicket hand hver hen i sin Sted / som hannem burde vel at holde: Saa trøstet hand Folcket og raade til med/ at hver sin Ære skulde volde.

33. Hand bad dem tencke deris Færnlands Priis/ og gamle Forældris Kempe: Og at de hver deris Konning viis/ hafde lofvet for hannem at kempe.

34. At Rogtet gaar/ hvor hver for sig / skulde sig ey findis lade: Saa villig og frimodelig / som det sig burde med alle.

35. Thi bør det os du Ridderskab/ der til at tencke med smilde: At vi Vanrygt og saadan Sag / med mandelig Dad kunde stille.

36. Her holder nu for os paa den Plan/ vor Fiender/ som de ville bide: Og spottelig sender os Ord og Haan/ om vi tør med dem stride.

37. Derfor er det mit Ord i Dag/ for GUd som alle skal domme: At hver hand holder sig hos sin Sag/ og tencker sin Ære at giemme.

38. Hver tencke den ævig Spot og Spee/ som hannem skal følge til Døde: Om hand tør icke sin Fiende see/ og dristelig mod hannem møde.

39. Her tencke og hos hver redlig Mand/ hvad den kand komme til Ære: Som uspard for sit Fæderne-Land/ beviser sig tro at være.

40. Den GUd som os hafver skabt og giort/ til hvilcken vi maa lide; Hvad gifver vel Raad og Manddom stort/ og hielper os vist at stride.

41. Det er vel sant/ at vi ere faa/ og hine vel mange fleere: Men Seyren mon dog i Himlen staa/ var de end dobbelt meere.

42. Saa hafver og GUd i fordum Tid/ bevist de Danske sin Naade: Jeg haabes hand er i Dag os blid/ og hielpe vil self at raade.

43. I see men til I Danske Mænd/ der til i Tydske bolde: Fattig og Rig/ baade Herre og Svend/ at hver sig ret kand holde.

44. Vi ere nu kommen til denne Bro/ hvor ingen med Ære kand vige. Hver meene hin anden med Hierte og Tro/ saa blifver GUd paa vor Side.

45. Her hos skulle I og ey paa mig/ nogen Tvifvel eller Argvan drage: Jeg vil eder føre saa flittelig/ som GUd min Siæl skal tage.

46. Seer I nu til/ at I gior saa/ som I af GUd

vil hende: Jeg vil den fremmerst i Spitzen staa/ og lade min Ære der kiende.

47. Du eeniste GUd som alt formaa/ og all vor Troest mon være: Du hielpe os vel at komme her fra/ med ævig Priis og Ære.

48. Der hand saa talet/kunde mand forstaa/hvad hver hafde mest i Sinde: Mand aldrig større Glæde saae/ end mand der strax kunde kiende.

49. Feldt-Øfversten var en unger Mand/ og Daniel mon hand hede: En Rantzow/ fød i Holsten Land/ som sig saa ærlig tede.

50. Hand gaf det Folck og da sligt Moed/ med saadan Ord til minde: At hver en Mand til Hest og Fod/ blef frj og trost til Sinde.

51. Der robte og hver udaf sit Leed/ at hand skulde frj indsette: De vilde hannem følge som det burde ved/ og ingen sin Ære forgætte.

52. Der tede og GUd sin store Miskund/ som vi maa vel bekiende: At Veyr og Regn saa mangelund/ begynte de Danske at tiene.

53. Der blæste den Dag et Veyr saa sterck/ og os all mest til Skade: Men nu der vi skulde prøfve vort Verck/ da vendis det os til Baade.

54. Der af blef Folcket meget frit/ og strax bekiende tillige: At de formerckte at GUd saa blid/ vilde hielpe de Danske at stride.

55. Saa drog da Øfversten noget frem/ vilde see hvor hine tog Stade: Men som hand lidet paa Veyen kom/ stod hannem et Gierde til Skade.

56. Saa raabte hand der de Grafvere i Ring/ som Skantzer og Volde monne kaste: J kaste mig

det

det Steengierde omkring / og lader eder drabelig haste.

57. Efterdi jeg seer os gifvis Tid / saa lader os Veyen slette: Mig tyckis at Dantzen vil strecke sig hid / naar vi komme ret i Trætte.

58. Der det var giort / da drog hand frem / vore Fiender holt lige stille: Saa sende hand ud Trometer sem / og bød de Svenske til Gilde.

59. Kom her / kom her / saa blæste vi ud / de Svenske sig ey forsømde: Men strax sende lige saa mange imod / og lod og blæse det samme.

60. Der vi det saae / greb hver strax til / hvad hannem kom best til Haande: Her vilde nu yppis det store Spil / som spaad var af for lange.

61. Saa kom de Svenske os dragen imod / vi dem med Ære undfinge: Det blef bevist til Hest og Foed / hvor vi til Gildis monne ringe.

62. De Hofvitzmænd alle hver ved sit Nafn / I hvad mand dem mon kalle: Beviste deris Ære / med Styrcke og Gafn / og trolig indsætte de alle.

63. Moritz Podbusk / og Hack Holgersøn / og Josva von Qvalen med Ære: Frantz Banner og Peder Gyldenstiern / Hennick Tornaw / mon Ritmester være.

64. Den første Dræbning førde Ofversten for / og Moritz vi Podebusk kalle: Mod fem Faner Svenske / hvor under dog var / en Tydsk Fane / sterck med alle.

65. Den anden Dræbning Hack Holgersøn / og Josva von Qvalen giorde: Og saa Frantz Banner mod Faner sex / som Tydsk og Svenske de førde.

66. Da dræbte og strax Peder Gyldenstiern / og Hennick Tornaw tillige: Og Muse-Fanen mod andre fem / af Findske og Sverrigis Rige.

67. Der traadde og da vort Fodfolck frem / nest Platow og Strickfod baade: Som redligen og beviste dem / og lod sin Ære der raade.

68. Med andre Friborne og fattige med / saa mangen stolt Heldt til Pricke: Som af frit Moed og god Beskeed / gandske sterckelig monne endrycke.

69. Der gick da an det store Bad / som tilreed var for lange: De Danske gaf paa og følgedis ad / de Svendske dem svedtis af bange.

70. Et herligere Slag i tusinde Aar / skeed icke i disse Lande: Som mindre uden Forraskels var / det kand mand sige for sande.

71. De Svenske sig holt paa den Dag reckt / og Mandelig de sig vorde: Der stridde baade Rytter og mangen Knegt / som sig vel verie torde.

72. Dog stod det Bad ey lenge paa / før mand Spelvand mot gifve: Saa mangen fri Heldt der under laae / som lod sit Blod der blifve

73. Strax blef der spilt vor Fienders Hob / som Lifvet kunde nogenlunde berie: De andre vare da traad ned i Qvob / som før hafde grebet til Verie.

74. Saa løb de Svenske som hver kunde best / og sig kunde best undrycke: De Danske fulde efter til Foed og Hest / og festelig paa dem tryckte.

75. Der togs saa Fanger / lit Byt og Rof / der hver forfulde sin Fiende: Baade Danske og Tydske foruden Straf / lod sig der mandelig kiende.

76. Vort Fodfolck var engang i Nød / men Reysteget

toget dem undsætte: Saa blef der mangen Svensk Mand død / som lystet at høre den Trætte.

77. Der laa saa tycke som Løf paa Træ / baade Vaaben / Folck og Heste: Hvor mangen der blunte / som gierne vilde see / og helst udaf de beste.

78. Saa maatte det store Tyranni / paa den Tid noget betales: Og uden Tvifvel hen til sin Tid / vil det end bedre undgieldes.

79. En Christen Første som fører Krig / bør sig dog findis lade: En Christen Mand / og slaa men frj / paa dem som ham gior Skade.

80. Hans Fiender og verhaftig Mand / maa hand fordrifve med rette: Men Qvindfolck / Børn og nyttigt Land / bør hannem at spare med flette.

81. Enddog at det iblant kand skee / at en for Aarsage store: Maa trengis til at lade sig see / den hand ey gierne giorde.

82. Det er en stor Elendighed / Krig og mod Gud at føre: Og helder Tyrckens store Grumhed / end Christi Mildhed giøre.

83. Dog kommer Gud det smuckt igien / og alt betal til Pricke: Naar en Voldsmand end skiencst meen / at det er glemt hver Stycke.

84. Det siges vel og / at en Krigsmand / bør icke barmhiertig være: Men det skal hafve sin rette Forstand / om hand vil kri med Ære.

85. Hvem ey sin Fiende tør gribe an / og vil sin Uven spare: Naar hand ham seer paa rette Plan / den fører sig tit i Fare.

86. Der bør hand hannem at legge ned / og lade sin Styrcke kiende: Og da fuldgiøre sin Ære og Eed / som hand hos Gud vil finde.

87. Men

87. Men fattig uskyldige Børn og Folck/ og andre ælendige Qvinder: At myrde og rifve paa Spitz og Dolck/ kand ingen stor Prjs med vinde.

88. Saa giorde der nogle i Rodneby/ og Lyckeby diſlige: At ſtørre Uræt og Morderi/ kunde faa vide af at ſige.

89. De vilde beviſe at de var Krigs/ for de kunde Qvindfolck døde: Og ſtore Ord tale efter gammel Viis/ og arme ſmaa Børn leg ede.

90. Det Vold og andre ſlig Stycker med/ vilde Gud ſelf vedergiøre: Naar hand men finge dem paa den Sted/ ſom hand vil Regenſkaf høre.

91. Dog ville vi ey paa denne Tid/ om ſaadant meere ſkrifve: Men blifve her hos den Dag ſaa blid/ ſom GUd os Seyr mon gifve.

92. Paa hvilcken den Svenſke maatte vige os fra/ og rende af Marcken med Forde: Enddog de lidet tilforne ſaa/ viſte meere end nock til Orde.

93. Forſt jaget vi dennem deris Feltſkyt af/ vel Stycker halftrediesindstive: Som Svenſken/ der hand nu Flugten gaf/ maatte lade paa Marcken blifve.

94. Hand det nock brugte den ſamme Dag/ men ſig til liden Baade: Thi GUD vende det ſaa vel i Lag/ at vi finge ingen Skade.

95. Hvorfore vi hannem og tacke her/ og ſtedſe ville lofve og priſe: At hand ſaa naadig udi vor Fær/ vilde ſig vor GUd beviſe.

96. Saa der de rømde/da toge de til/ de Moſer og Aaer at ſøge: Jeg det for ſandingen ſige vil/ der blef og mange døde.

97. Vort

97. Vort Folck der skied saa mangen Mand/ og fleere for Strømmen mon rinde/ Thi vi saae Heste kom ofver til Land/ og ingen kand Folcken finde.

98 Men nogle/ der de var kommen hist/ paa hin Side Aaen med lige. Da greb til Stade fire Faner vist/ og vilde da mandelig bide.

99. Der maatte mand see et lystigt Raad/ hvad da vor Øfverst mon giere: Hand stillet der strax sit Feldtskyt paa/ og lod sine Klocker here.

100. Saa ringte hand for deris Sicel saa vel/ og dræbte da vist tillige: Hvor mangen stolt Mand der skeds ihiel/ kand mand ey nock af sige.

101. Hvo da hafde seet de andris Færd/ hvor hver tog til at rende: Der rende baade Stefle/ Spor og Sværd/ og søgte hvor hver kunde Lende.

102. Det var det sidste vi dem saae/ thi Natten vild ofver os volde: Og Skowe og Moser der for os laa/ saa noddis vi til at holde.

103. Dog hafde vi haft en half Miil til/ som jefn og flet hafde været: Jeg det for sandingen sige vil/ der hafde vel fleere blefvet.

104. Sex Tusind Svenske blefve paa den Sted/ saa dantzet de os til Villie/ foruden de andre/ som mand ey veed/ og ingen kand rettelig tellie.

105. Der siuncket sig mange hen i den Aa/ og mange i Moser mon blifve. Som ingen kunde vide at sige fra/ og ingen ved Nafn kunde skrifve.

106. Af voris blef ved Fem hundred Mænd/ baade Dansk og Tydsk de bolde: Der ofver blef nogle saaret og skend/ som dog deris Lif kunde holde.

107. Vi misste og der nogen Adel god/ dem til stor

Pris

Pris og Ære: Steen Rosenspar af Danmarcks Raad/ som sig kunde mandelig værie.

108. Hand var en from Gudfrygtig Mand/ baade dristig og sterck til hende: Som nu og for sit Fæderne Land/ vilde lade sin Troskaf kiende.

109. Her blef og død saa mangen Heldt/ baade Adel og andre dislige: Som vel med Tiden kunde blifve formeldt/ om nogen vilde der af skrifve.

110. Saa hør det sig en Adels Mand/ sin Konning og Herre at tiene: Hvo sig saa holder til Land og Vand/ ham bør de røde Steene.

111. Thi det er vist/ i fordum Tid/ være skeed/ og vel med rette: For Troskab/ Styrcke/ Manddom og Flid/ er Skiold/ og Hielm indsætte.

112. Det vide de vise Hofveder vel/ hvorfor de Adel mon være: Og hvor at hver sig holde skal/ at giemme sit Nafn med Ære.

113. Sex Rytter-Faner finge vi der/ og fem de Fennicker skionne: Mand hafde og vel bekommet fleer/ hvem det hafde søgt alleene.

114. Der kastis vel Fennicker mangen Tid/ og vare der ofte nedslaget: Men ingen af os tog det til Jid/ der vi vore Fiender jaget.

115. Der Natten kom nu drifvend paa/ blæst vor Tromete tillige: Saa lode vi strax da af at slaa/ os burde ey lenger at stride.

116. Men der vort Folck kom sammen igien/ og hver besøgte sin Fane: Da maatte mand see foruden Meen/ hvem blefven var paa den Bane.

117. Dog at vi dennem vel hafde kier/ og kunde vel feet de lefvet: Saa glæde vi os dog i den Færd/ at de med Ære var blefvet.

118. Der

118. Der fick vor Folck da Byt vel fast / og megen skien Ting at eye: De hafde det tient foruden Last / det maa ieg friligen seie.

119. Vi blefve der paa den samme Sted / vore dede vi komme til Jorde: De Svenske vi og lod samle med / og dennem det samme giorde.

120. Dog at de sielden af Christelig Skick / vilde Danskes Lig begrafve: Og burde dog icke at giere sligt / og gaa saa flet af Lafve.

121. Men strax vore Fiender der under laa / vor Øfverst / hvad monne hand giere; Hand lod et Bud til Kongen gaa / Som hannem skulde Tidende fore.

122. Hvem kand nu tencke det Hierte og Sind / som Kongen af Danmarck hende; Der hannem kom Tidende i Kammer ind / Som Øfversten til hannem sende.

123. Hand ragte i Himmelen først sin Haand / og GUd mon tacke og lofve / Saa bad hand for hver ærlig Mand / som hannem holdt Tro og Lofve.

124. Derneſt lod hand skrifve Brefve og Bud / til alle sine Kircker og Lande; Og bød dem tacke den himmelske GUd / som dennem hafde friet af Vaande.

125. Hand bad dem bede / at frem udi / vilde GUd deris Værn og være; Og hielpe hans Folck i fleere slig Krj / at prøfve sin Tro og Ære.

126. Dette er det Slag Kong Frederich / mand monne den Anden kalde; Vant af de Svenske saa mandelig / for Falckenberg med alle.

127. Du ævig og hellig Trefoldighed / som eſt en GUd den sande; Du deele hannem Raad og Middel med / ret at regiere sine Lande.

128. Du

128. Du vilt hannem holde udi din Haand / og til det beste regiere / Ah GUd! du hielp og hver den Mand / sit Færnland meen med Ære.

Konning Christian IV. udvald Konge til Danmarck og Norge / &c. beklager sin Herre Faders Afgang / og fortrøster sig paa GUd / efter som hans Sprog og Symbolum lvder:

PIETAS REGNA FIRMAT.

Gandske saare klageligt og sørgeligt er det for menige Danmarckis Indbryggere / at vi saaledis skulde misse vor Naadigste Herre og Konning / milder og høyloflig Ihukommelse Konning Frederich II. saa got som paa hans beste Alder / der hand nu var kommen ret til Forfarenhed og Visdom. Ja vist maatte mand klage / at hand er henrykt paa den Tid som icke alleeniste hans Naadis Høybaarne Børn udi deris umyndige Aar / men meenige Landsaatter / og vel andre omliggende Nationer / kunde saare ilde hafve misst hannem / om det ellers hafve været GUD Allmægtigste hans Villie. Men det er alt som David siger udi Psalmen: Ipse nos fecit, & non ipsi nos: Og ligervijs som hand hafver skabt os paa den Tid og Sted som hannem behagede / saa tager hand os ogsaa bort paa den Tid og Sted / som hannem self synis. Der med skulle vi vare / bede og forhaabes til den gode Gud / at hand lader denne vor Naadigste unge Herr Printz og udvalde Konning lyckeligen opvoxe / og dagligen forfremmes i Naade og Visdom baade hos Gud og Mennisken / saa hand kunde blifve bequem til Kongeligt Regimente / GUD self til Lof og Ære / og Rigerne til Gafn og Beste. Udi denne Meening er denne efterfølgendis Vise lagt og giort paa hans Naadis Nafn og Sprog / som første Bogstafve af hvert Vers og Rim i sig self udviser.

Kon-

LV.

1.

CHriste GUd og Mand jeg maa dig klage/
Hvad Sorg mig hendis i Ungdoms Dage/
Raadles staar jeg i Vaande/
Ieg hafver min kiere Herr Fader mist/
Som du hafver tagen til dig forvist/
Thi er stor Graad for haande/

2.

Ieg tenckte/ min Fader i mange Aar/
At lefve med mig udi Fred og Flor/
Nu er forspilt den Glæde:
Dog gifvis hannem Lof og Eftersafns Prjs/
En Herre Gudfrygtig/ from og vjs.
Nefnis hand af alle saa vide.

3.

Frederich en Heldt i Hierte og Mod/
I Forstelige Dyder af Kongeligt Blod/
Er hand vel værd at remme:
Retfærdig var hand og miskundig og bljd/
Det samme skal og være min sterste jd/
Efter Ræt og Sandhed domme.

4.

Kom mig din Tiener og unge Barn/
O HErre til Hielp/ som er udkaarn/
Nest dig/ ofver Danmarck at raade:
Ieg min Indgang eller Udgangs Ferd/
Nogenlunde at styre/ kiendis mig ey værd/
Gif mig din Hellig Aands Naade.

5.

Ieg bedes ey Velde/ ey Ære eller Guld/

Du trofaste Gud vær mig ickun huld/
At ieg dine Bud maa lære:
Neglen til Visdom og ret Forstand/
Min GUd/ er dig at frygte forsand/
Af Hiertet dyrcke og ære.

6.

Regiere min Tancke/ at jeg ret vel/
Kunde giøre paa Ont og Got Forskæl/
Paa Ræt og Urætt mercke/
Ialle mine Anslag stor og smaa/
Efter dit klare Ord den rette Vey gaa/
Thi saadant Riget monne stercke.

7.

Alle Løgner/ Bagvasker og Øyenskalcke/
Som alting til det verste udtolcke/
Ret ingenlunde hos mig lefve:
Efter tro Raadgifver og vise Mænd/
Giør jeg min Flid af Hu og Sind/
Naar jeg skal Sandhed prefve.

8.

Af dig jeg bedes/ min HErre/ min GUd/
Fred/ Fremgang/ Seyr/ Lif/ Lycke og Raad/
Iall min Tid tillige:
Retsindig at føre dette verslig Sverd/
Med dig jeg kunde paa sidste blifve værd/
AT lefve i Himmerigis Rige.

FINIS.

Den Tredie Part af denne Vise-Bog.

Udi hvilcken findis nogle faa besynderlige Viser om Adelske Personer / og ellers andre merckelige Mænds Bedrift og seldsom Eventyr. Ere af begge Slaug/ lige som de andre/ en Deel med Fabel og Eventyrske Handel forblandet/ en Deel Historiske Sandsafn/ efterdi udi Fortalen er nocksom tilforn tilkiendegifven / og her efter udi beleylige sted røris skal. Thi det er alt Poetiske Art og Frjhed medgifven/ som og Horatius formelder:

Pictoribus atqve Poetis
Qvidlibet audendi semper fuit æqva potestas.

Poeter og Malere hafve lige Frjhed.
Altjd at digte/ hver efter sin Sæd.

Spanie Land og Mycklegaard / &c.

Denne er ogsaa en gammel Dansk Vise/ som haver altid været almindelig her udi Riget. Om her skal være noget Historiske under / kand mand icke sige for viss. Er vel mueligt at her kand være noget om / og med Tiden er gaaet Folck af Minde/ som med mange saadanne Bedrift skeed er. Mycklegaard bemercker en stor Hofvet-Stad/ som og Nafnet i sig self udviser. Hvorfore hine gamle Norske hafve ogsaa kaldet den store nafnkundige Constantinopel Mycklegaard. Thi Mycke bemercker stor og meget/ og Gaard / Stad og By / saa vel paa vort Danske som Hebraiske/ Armeniske / Persiske/ Puniske og Vendiske Sprog.

I.

Spanie Land og Myklegaard/ de ligge saa langt af Lee: De Herrer sende hver andre Bud/ der af saa yppis deris Vrede. De ædelige Sønner og de rige.

2. Det var Knud af Myklegaard/ hand taler til Broder sin: Og du skalt indtil Spanie Land/ og føre did Sendebrefve mine.

3. Melte det Peder lille saa brad/ hand var saa vis en Mand: Saa vist kommer jeg her aldrig meere/ drager jeg i Fiende Land.

4. Og skal jeg kiere Broder bortfare/ med Bud og Brefve dine: Det vil jeg for sanden sige/ jeg kommer her aldrig igien.

5. Hand tog Posen paa sin Bag/ og Pillegrims Staf i Hænde: Saa gick hand til det Fergested/ som ingen Mand hannem kiende.

6. Det var paa en tredie Pintzdag/ de løbe udaf den Minde: Det var paa en anden Jule Dag/ vor HErre dem Hafnen sende.

7. De kaste deris Ancker ud for Bord/ alt paa den Spanske Sand: Det var Peder Benditsens/ hand træn der først paa Land.

8. Mit udi den Borgegaard/ der agselet hand sit Skind: Saa gaar hand udi Høyeloft/ for Spanie Lands Konning ind.

9. Hil sidde I Spanie Lands Konning/ alt ofver eders brede Bord: Tage I nu de Lønbrefve af mig/ eder sendes fra Myklegaard.

10. Det var Spanie Lands Konning/ der hand de Lønbrefve saae: Saa tog hand ud den liden Knif/ skar dem i stycker saa smaa.

11. Mel-

11. Melte det Peder Benditsøn/ hand stod der lidet fra: Hvad stod udi de Brefve skrefvet/ medens de icke læsis maa.

12. Icke ter du spørge om Tidende Ny/de Brefve ere dig icke best: Som mend ved Peder Penditsøn/ du est en kienter Giest.

13. Siu Tønder af det hvide Self/ dem skattet din Fader fra mig: Men otte Tønder af det røde Guld/ vil jeg icke hafve for dig.

14. Jeg var mig saa lidet et Barn/ for inden min Fostermoders Arm: Jeg det aldrig nogen Tid hørde/min Fader giorde eder Harm. De ædelige Sønner og de rige.

15. Hør du Peder lille Benditsøn/ hafver du ey fore det hørt: Det da skal den liden Griis gielde/ som gammel Svin hafver brøt.

16. Toge de Peder Benditsøn/ fulde hannem paa grønnen Vold: Saa hugge de hannem sit Hofvet fra/ alt ofver hans eget Skiold. De ædelige Sønner.

17. Det var Peder lille Benditsøn/ hand bucker under blancken Sverd: Som mend lefver Knud af Myklegaard/ hand hefner vist min Færd. De ædelige.

18. Og det stod saa udi Vinter/ og saa i otte Aar: Førend der kom Bud fra Spanie Land/ og ind til Myklegaard.

19. Det var Knud af Myklegaard/ sidder ofver sit brede Bord: Saa mange kommer hannem i Tancker sine/ hand tencker paa Peder lilles Ord.

20. Og hand lader biude ofver alt sit Land/ baa-

de ofver Læg og Lærd: End fick hand siu tusind Mand / som bære kund Brynie og Sverd. De ædelige Sønner og de rige.

21. De vunde op deris Silcke Seyl / saa høyt i forgyldene Raa: Saa seyler de dem til Spanie Land / icke minder end Maanede to.

22. Vegteren stander paa høyen Mure / hand vincker ud ofver de Strande: Her kommer seylend de Orlog-Skib / som føre forgyldene Brande.

23. Kommer her seylend de Orlog-Skib / fleere end du kand nefne: Vist er det Knud af Myklegaard / sin Broders Død at hefne.

24. Og det var Spanie Lands Konning / robte ofver all sin Gaard: Vel op alle mine gode Hofmænd / her er en Fiende saa haard.

25. Høre I det mine ærlige Mænd / I stride nu uden all falsk: I stride imod Knud af Myklegaard / hand er saa haard en Hals.

26. Det var Knud af Myklegaard / hand styrde sin Snecke udi Hafn: Og hannem fulde efter siu tusind Mand / saa vide gaar der af Safn.

27. Det var Spanie Lands Konning / hand ganger hannem strax imod: Hannem fulde vel femten tusind Hofmænd / i Jern fra Haand til Foed.

28. Og de fegtedis dennem i Dage / de fegtedis i Dage to: Eene stod Knud af Myklegaard / hans Folck var falden hannem fra.

29. End vorde hand sig for Kongens Mænd / hand vorde sig for dem alle: Lige som Løf mod Vinterens Tid / saa monne de for hannem falde. De ædelige Sønner og de rige.

30. Ud

30. Ud kom lebendis Jomfru Dagmar / og gaf hun saa for Raad: Slaa J strax les den vilde Biørn/ da blifver Knud vist hans Braad. De ædelige Sønner og de rige.

31. Det var Knud af Myklegaard/ hand stoed saa hart i Brynie: J lade det aldrig til Danmarck spørges/ J biede mig med eders Hunde.

32. Tage i Knud af Myklegaard/ lade hannem i Bolten slaa: Lede J hannem i Morgen for ofven Slot/ lader hugge hannem Hofvedet fra.

33. Det var Knud af Myklegaard / hand bucker under Skiold saa rød: Som mend lefver hand Bendit Knudsøn/ da hefner hand vist min Død.

34. Det stod saa den Vinter igiennem / den Sommer kom saa blide: Saa fast da lengdis Bendit Knudsøn/ at hand det icke maatte vide.

35. Og der kom Tidende hiem til Lande / de vare icke alle ret gode: Slagen er hand Knud af Myklegaard/ og ingen biuder for hannem Bod.

36. Det var Bendit Knudsøn blef vred/ hand vebnet saa mangen Mand; Saa seylede hand med Snecker tolf / saa frit til Spanie Land.

37. Der de komme nu udi den Hafn / som dem lyster da at hvile; Bendit tager paa sine Pillegrims Klæder/ bad dem en liden Stund dvele.

38. Her sidde J alle mine gode Hofmænd/ saa stille for inden Skibsbord; Medens jeg gaar bort til Spanie Lands Kong/ at tale med hannem et Ord.

39. Hil sidde J gode Jomfru Dagmar/ hin væne og hin skiønne; Ville J laane en Pillegrim Huus/ HErre GUd hand eder det lønne.

40. Hafver du icke været til Tinge/ og hafver du været til Stefne; Hafver du hørt Knuds Sønner af Myklegaard/ de ville deris Faders Død hefne.

41. Alt hafver jeg været til Ting og Stefne/ og hørt der Tidende fra; Knuds Sønner kunde aldrig føre Krig/ fordi de ere saa smaa.

42. Og hun løfte op hans Pillegrims Hat/ og saae hans Silcke Hue; Det du siger dig en Pillegrim være/ det monne du for mig live.

43. Icke er jeg en Pillegrim/ det kand saa lidet due; Jeg er eders kieriste Syster-Søn/ jeg er Knud Paars af Ty.

44. Est du Allerkiæriste Søster-Søn min/ en Hertug Søn bold og rig; Den klare Vin/ den søde Mied/ den lader jeg skiencke for dig.

45. Icke da skalt du skiencke for mig/ der om saa ville vi kaste; Hvad Terningen sig begifve vil/ skal ingen af os laste.

46. De legte Skacktafvel de Ædlinge baade/ de Terning fulde Bendit fra; Her Jstolte Jomfru Dagmar/ mig bør at skiencke gaa.

47. Hand skienckte Mied og hand skienckte Viin/ gaf nock en hver og alle; Drucken saa blefve de Kongens Hofmænd/ og Søfn monne paa dem falde.

48. Det var unge Bendit Knudsøn/ hand lacker ud til den Strand; Hand raaber og vincker ad Danske Mænd/ at de skulle legge til Lande.

49. Det var unge Bendit Knudsøn/ hand ind ad Dørren træn. Det da var hand Spanie Lands Konning/ hand stander hannem op igien. De ædelige Sønner og de rige.

50. Her

50. Hør du kiere Bendit Knudsøn / og vilt du lade mig lefve ; Hin væne Jomfru Dagmar min Daatter / og hende vil jeg dig gifve. De ædelige Sønner og de rige.

51. Hin unge Dagmar / i hvor hun er / og hende vil jeg vel faa ; Det var min Fader og Farbroder / som du ihiel lod slaa. De ædelige.

52. Først vog hand Spanie Lands Konning / og saa hans gode Hofmænd ; I stande op unge Jomfru Dagmar / følger mig til Danmarck ind.

53. Saa tog hand alle de døde Kroppe / lagde dem i sorten Jord ; Saa gierne fulde hannem Jomfru Dagmar / hen hiem til Myklegaard.

54. Bendit tiente saa høfviſt en Ridder / hand vilde hannem icke svige ; Hannem gaf hand unge Jomfru Dagmar / de drucke deris Bryllup tillige. De ædelige Sønner og de Rige.

Herr Jon Rimaardsøns Skriftemaal og Endeligt.

Maa vel skee / denne Herr Rimaardsøn / hafver været Bendit Rimaardsøns Broder / som ogsaa var en Søhane / og fangede Herr Alf Anno 1289 / som her efter skal omtales / Herr Jon hafver været en Nafnkundig Voghals / og i sin Lifs Tid til Land og Vand / giort meere Skade end Gafn / som hand self bekiender : Dog hand for sin Driſtighed og Seefarenhed hafver været berømt og antagen i Kongens Gaard. Et Exempel vaa det som siges / Kanden gaar til Kilden til eniger Dag : Om dem som forhærdelige synde / og paa sidſte maa vare sig for Budsis Sted under Brindholm.

Item.

Ah miſer, & ſi qvis primum perjuria cælet,
Sera tamen tacitis pœna venit pedipus.

Enddog mand Synden med Meen-Ed skyl.
Saa kommer dog langsom / Løn som skyld.

☞ Tvende Omqvædninge ere sæt til denne Vise / som den og ellers siunges anderledis / og icke af den eene som af den anden.

II.

Snecken hun ligger paa Lande / og Græsset under hende groer: Og hende styrde aldrig saa rask en Hofmand / siden hende styrde Herre Jon. Men Seen hun tager saa mangen.

2. Dan Konning hand sidder udi Ribe / og skriver hand ud saa vide: Hand biuder alle sine gode Hofmænd / af Styreshafn sig udrede.

3. Og det var Herr Jon Rimaardsen / kaste Brynien ofver hviden Hals: I hvo som icke vil seyle i Dag / hand tiener sin Herre med Falsk. Min skiønniste unge Lif / hun ganges mig aldrig udaf Hue.

4. Det var Herr Jon Rimaardsen / hand giordet sig med sit Sverd: I hvo som icke vil seyle i Dag / hand tiener sin Herre med Fierd. Min skiønniste.

5. I Aften saa ville vi dricke / om vi kunde Øllet faa: I Morgen saa ville vi seyle / om Boren den vil staa. Men Seen hun tager.

6. Det svarede Herr Jon Rimaardsen / det maa vor Herre icke spøre: Hand sende os Bud og der til Bref / det maa vi lyde og høre.

7. Og det var Skipper Hogen hin fromme / hand løftet sine Øyne mod Sky: I hvo som Seen vil seyle i Dag / kommer aldrig lefvend til By.

8. Det svarede Herr Jon Rimaardsen / og hand tog atter oppaa: I hvo i Dag gaar icke til Skibs / hand er sin Konning utro.

9. Det

9. Det melte hand gamle Skipper Hogen / hand ud af Viduet saae: Icke kand nogen Mand seyle i Dag/medens saadan Storm staar paa. Mit skionniste unge Lif / hun ganges mig aldrig udaf Hue.

10. Det var Herr Jon Rimaardsøn / hand robte ofver all den Hafn: I vinde op Seyl I Danske Hofmænd// med mig i HErrens Nafn.

11. Og der de komme lidet ud fra Land / den Bølge reyste sig under Sky: Alt sad hand gamle Skipper Hogen/ hand viste hvercken Land eller Ly.

12. Der de komme paa det vilde Haf / de Bølger legte fra Grunde: Alt da sad den gamle Skipper/ saa saare hans Øyne de runde.

13. Skibet vilde icke lyde sin Roer / det dref for Vog og Vind: Alt sad hand Herr Jon Rimaardsøn/ med sørgende Haand under Kind.

14. Hver den salte See som Stormen dref / den gick ofver Budsis Bord: Saa stille sad Herr Jon Rimaardsøn/ som Fruer hafde skaaren Hans Haar. Men Seen hun tager saa mangen.

15. Hvor ere nu de gode Hofmænd / i Aftes talde saa stort: De tage nu self den Styre i Haand / og nu gaar Anckeret bort.

16. Hvor ere nu de store Voghalse / i Aftes giorde den Røst: De gaa her self til Styren at staa / og nu er Seylet løst.

17. Melt det Skipperen af stor Angist / og sagde hand der fra. Her er vist en Bandsmand inde / medens Skibet vil icke fremgaa.

18. Vi ville kaste den Lod omkring/ og see hvo den falder paa: Er her nogen udedisk Mand inde / hand skal for Skibs-Borde gaa.

19. Og

19. Og det var Herr Jon Rimaardsøn/ hand taler til liden Smaadreng: Du hente mig ind mit Taflebord/de Terning maa hafve deris Genge. Men Søen hun tager saa mangen.

20. Saa kaste de med Terning omkring/ de Terning vare saa smaa: Og det falt Her Jon Rimaardsøn til/ hand skulde for Skibs-Borde gaa.

21. Nu ere vi komne saa langt fra Land/ jeg kand icke Præsten nua: Thi vil jeg giøre mit Skriftemaal/ vor HErre maa høre der paa.

22. Det var Herr Jon Rimaardsøn/ falt paa sine bare Knæ: Og saa giorde hand sit Skriftemaal/ alt til det Seyle-Træ.

23. Locket saa hafver jeg mangen skiøn Encke/ og daaret saa mangen Møe: Men det kom aldrig udi min Hu/ jeg skulde paa Hafvet døe.

24. Locket saa hafver jeg Encker/ og daaret saa mangen Vif: Men det kom aldrig udi min Tancke/ jeg skulde her miste mit Lif.

25. Jeg hafver gangen paa Helsingborg/ bedreven baade Høer og Mord: Saa mangen ærlig Bonde Søn/ begrafven i Hedenske Jord.

26. De hellige Kircker dem hafver jeg brødt/ og Kloster hafver jeg brend: Saa mangen hafver jeg stolt Jomfru/ paa Hæder og Ære skend.

27. Den rige Christ i Himmerig/ jeg tacker her for sin Naade: Hafde jeg henfaren uden Skriftemaal/ min Siæl maatte lid stor Vaade.

28. Kommer der nogen af eder til Land/ og møder min Festemøe: I sige/hun maa vel gifte sig/ Jeg sanck udi salten Søe.

29. Kom-

29. Kommer der nogen af eder til Land / og spørger min Moder ad mig: I sige/jeg tiener i Kongens Gaard/ og er baade karst og qveg. Men Søen hun tager saa mangen.

30. Det var Herr Jon Rimaardsøn/band Poser tre paa sig. Og den skal aldrig fattig bortdee/ som skal jorde mit Lif.

31. Det var stor ynck der hand giorde Kaars / alt ofver den Belge blaa: Og tog saa bort den vilde Sti / til Hafsens dybe Baand laa.

32. Og de vare siu og siusindstive / udaf de Kongens Mænd: Der kom ingen til Land uden fem/der iblant var Herr Jons Dreng.

33. Vi gaa os til Kirckegaard / bede Gud i Himmerige: Vi bede for Herr Jon Rimaardsøn/ Kongen fanger aldrig hans Lige.

34. Og nu ligger Budtz for Boringholm / og saa for striden Strøm: Der flyde omkring de uselig Lige/ hun gifver dem icke i giem. Men Søen hun tager saa mangen.

Liden Danved og unge Svend Trøst.

Det er icke usandt mand siger/at føre sviger de Sorne end de Baarne/og at Blodet er tyckere en Vand. Hvilcket bevises af dette merckelige Exempel / som sees her udi unge Svend Trøst/ i det at hand icke forlader sin Broder / der alle de andre hans Hofmænd rømte hannem fra / men stod mandelig bi med hannem/og udi Broders sted/som mand siger. Der af befantes/ det som tilforn var uvitterligt / at de begge vare to kiødelige Brødre / som deris Moder gifver dennem siden tilkiende.

III.

Hvad skal jeg i Dannmarck/ deris Brynie ere mig for tunge: De Danske Hofmænd de spotte mig/

mig / for jeg kand icke deris Tunge. Men jeg nimmer aldrig goden Danske.

2. Det var ungen Danevед / hand beder legge Sadel paa Hest / Jeg vil ride til Borreby / Min kiere Moder at geste.

3. Deris Spore vare saa klingend / deris Heste hafde god Gang: Udi Lunde Kircke i Skaane Land / der hørde de Ottesang.

4. Først da hørde de Ottesang / og saa de Messer Ni: Saa lystede hannem ungen Dannevед / alt til sin Ganger sti.

5. Det meldte hin gode Herre Oluf / hand var deris Sogne-Præst: Som mend ved liden Dannevед / i Dag blifve I min Giest.

6. I Dag vil jeg med ingen Mand æde / eller dricke den klare Vin: Førend jeg kommer til Borreby / og taler med Moder min.

7. Hør I kieriste ungen Danved / I sige det icke fordi: Saa mange da ere de Fiender / der holder for uden vor By. Men jeg nimmer aldrig.

8. Først troer jeg mit gode Sverd / og saa min gode Hest: Dernest troer jeg mine Dannis Svenne / jeg troer mig self allerbest.

9. Vel maa I tro eders gode Sverd / og saa eders raske Hest: Og saa tro I eders Danne-Svenne / de svige eder allerførst.

10. Og det var liden Danved / hand kom for ofven den By: Der møder hannem hans Fiender / de vare vel tørsser ni.

11. Saa stercke da vare disse Fiender / som holdt i Læ og Ly: Alle Danveds Svenne toge Orlof / hen fra deris Herre at fly.

12. Alle

12. Alle da toge de Hofmænd Orlof/ alt fra deris Herre at fly: Foruden hin unge Svend Troſt/ hand tog da Tieniſt af ny. Men jeg nimmer aldrig goden Danſke.

13. Og jeg hafver ſlit eders Klæder/ og jeg hafver reden eders Heſt; Jeg ſkal ſtande med eder i Dag/ i meden eder trenger meſt.

14. Tagen hafver jeg eders Sølf og Guld/ og ædt hafver jeg eders Brød; Icke rømmer jeg i Dag fra eder/ ſkulde det end vorde min Død.

15. Saa kaſte de deris Bag tilſammen/ for inden den grønne Lund; De to de vog vel femten alleene/ for inden den Morgenſtund.

16. Saa ſkøde de deris Rygge tilſammen/ for inden de tycke Riis; De to de vog vel tredive alleene/ derfore bære de ſtoer Priis.

17. Det var ungen Danved/hand band ſit Sverd ved Side; Saa monne de Ædelinge ſaa gladelige hiem til deris Moder ride.

18. Det var ungen Danved/hand kom der ridendis i Gaard; Det da var hans allerkieriſte Moder/ hun ud imod hannem gaar.

19. Du vær velkommen liden Danved/ og allerkieriſte Søn min; Hvad da lyſter dig heldſt at dricke/ af enten Miød eller Viin.

20. Jeg vil hvercken æde eller dricke med eder Miød eller klaren Viin; Førend I gifve hin unge Svend Troſt/ kiere eeniſte Søſter min.

21. Og hør du det min kieriſte Søn/ jeg ſiger det icke fordi; Saa ſandelig hielpe mig GUd af Nød/ I ere alle Sydſkende tre.

22. Hør

21. Hør J det allerkieriste Moder min / J sige mig det med Liste ; Hvor da fødde i hannem unge Svend Trost / men jeg det aldrig viste. Men jeg nimmer aldrig goden Danske.

23. Hand var sig saa lidet ydske Barn / der jeg sende hannem af Land ; Saa sandelig spurde jeg hand var død / thi klagede jeg ingen min Vaande.

24. Det melte hand liden Danved / en Ridder-Søn saa rjg ; Nu vil jeg mig aldrig meere klage / men jeg hafver Brødre slig.

25. Signe dig Gud hin unge Svend Trost / min Tro vil jeg dig gifve ; Aldrig at svige eller undfalde / medens jeg er i Lifve.

26. Liden Danved og unge Svend Trost / klædde sig i Sabel og Maar ; Saa ride de dem saa gladeligen bort / alt udi Keyserens Gaard. Men jeg nimmer aldrig goden Danske.

Palle / Baar og Liden / tre Brødre dræbe hver anden.

Undertiden er det saa som sagd er / at Brødre ere hin anden tryggeste / men det vender sig ofte / at mand seer Veder spillet. Saa at det befindis / som sigis : Fratrum qvoqve gratia rara est. Og naar der kommer da Uenighed imellem Brødre / da er den Vrede den starveste og uforligeligste. Saa at ligervjs som Forældre hafver ofte stor Glæde af deris mange Børn / saa hafve de ogsaa ofte allerstørste Sorge af deris ulyckelige Færd / Lefnet og Endeligt / som dette efterfølgende Exempel udviser.

IV.

Liden hand rider til Tinge / lader skue sine dødelig Saar ; Og det giorde mig aldrig nogen Verdsens Mand / foruden min Broder Baar. Der de icke ride maatte.

2. Op-

2. Opstod unge Herre Baar/ og biuder hand for sig Lov: Og jeg biuder dig baade Guld og Sølf/ der til min Fæderne Skov. Der de icke ride maatte.

3. Hafve du self dit hvide Self/ der til dit Guld saa rød: Seer du denne liden hvide Haand/ og den skal vorde din Død.

4. Palle og Baar ride af Lands-Ting/ de viste sig ingen Sag: Liden og hans Svenne fem/ de fulde dem fast paa Bag.

5. Palle/ Baar og Liden vare tre/ de mødtis under grønnen Lide: Det var stor Ynck at see der paa/ hvor Sverde de runde af Skæde.

6. Først vog hand sin Broder Palle/ og saa da vog hand Baar: Det vil jeg for sanden sige/ Liden fick self sit Bane-Saar.

7. Op saa toge de Palle og Baar/ og førde de dennem til By: Liden hand ligger i Rosens Lund/ saa blodig under aaben Sky.

8. Nu ligger Liden for Ugle og Ørn/ og andre Diur til Føde: Det spurde hiem hans Festemøe/ hun sørger sig self til døde.

9. Hafde hand lyd sin Moders Ord/ og talet sin Sag med rætte: Da hafde hans Brødre været uslagen/ og skild hafde været deris Trætte.

10. Saa saare sørger stolte Mette lille/ alt for sine Sønner tre: HErre GUd naade mig den sorgfuld stund/ jeg eder med Øyne skulde see.

11. Saa saare græd hun for Palle/ end meere græd hun for Baar: Men allermeest græd hun for Liden/ hand kom i Heden Jord. Der de icke ride maatte.

Nilaus Baggisøn og brune Herr Erick.

Af ringe Aarsage kommer ofte stor Trætte/som blifver Mennisken indbyrdis til stor Skade og Forderfvelse. Thi er det bedre udi lang tide at stille Becken end Aaen / som mand allmindeligen siger. Lyckselig er den/som blifver vis af en anden Mands Skade. Derfor sættis os for saadanne Digt / som her for Haanden er/og de Gamle uden Tvil saadant vilde hermed hafve os paamindt.

V.

1. Det var Nilaus Baggisøn / hand beder legge Sadel paa Hest: Og vi ville ride os op paa Land / hin brune Herr Erick at Gieste. De Herrer ligge slagne paa Volden i saa saare.

2. Herr Nilaus og hans gode Hofmænd/de komme der ridendis i Gaard / Og ude stoed brune Herr Erick/ hand var vel svebt i Maard. De Herrer.

3. Vær velkommen Nilaus Baggisøn / velkommen i min Gaard: Den brune Mied/den klare Vin/ skal være for dig uspard.

4. Hør du brune Herr Erick/ alt hvad jeg siger til dig: Du hafver en Svend udi dit Brød / den hafver du locket fra mig.

5. Alle de Svenne jeg hafver i Tieniſt / dem hafver jeg fangen med lige: Jeg passer icke paa dig Niels Baggisøn/ jeg vil dig icke vige. De Herrer.

6. Bort da reed hand Nilaus Baggisøn / hand hafde icke Svenne uden fem: Efter loed stande hin brune Her Erick/med tredive Jernklædde Hofmænd.

7. Og det var Nilaus Baggisøn / hand sig tilbage saae: Og hisset kommer hand brune Herr Erick/ med tredive Jernklædde Mænd.

8. Holde J her mine gode Hofmænd / J mercke vel

vel paa min Tale: Medens jeg rider tilbage igien/ jeg vil eder GUd befale. De Herrer ligge slagne paa Volden i saa saare.

10. Holde J her mine gode Hofmænd / som jeg gifver Klædde og Bred: Jeg rider imod brune Herr Erick/ det blifver beggis vor Død. De Herrer ligge slagne paa Volden i saa saare.

11. Sammen da reede de Herrer to/ de vilde hver anden icke vige: Sætte de Sverdet for Sadelbue/ de stunge hver anden tillige. De Herrer ligge slagne paa Volden i saa saare.

12. Nu ligge begge de Herrer gode / og Blodet rinder dem til døde: Deris gode Hofmænd løbe vide om Land / hvor de kunde fange deris Fede. De Herrer ligge slagne paa Volden i saa saare.

Stolt Signild hielper sin Broder af Døds-Ned.

Ovinder kunde ogsaa giøre Mands Gierning: Som vi see baade af denne Digt og andre dißlige. Og vore Danske Historier formelde / at vi hafve haft hine gamle Skioldmøer i fordom Dage her udi Riget/ iblant hvilcke vare Jomfru Alvilde i Kong Sigers Tid/ og Jomfru Visne/ som førde Danmarckis Mercke og Hofvet-Bannere udi den Bravike Slagtning/som stoed imellem Kong Harald og Kong Ring af Sverrige. Udi hvilcken Strid baade Dronning Hette og Jomfru Vegbiorg og andre duelige Skioldmøer giorde deris beste/ og kunde vel lignes med Dronning Penthiselea/ som omtales hos Virgilium og Homerum vitløftige i deris Bøger.

VI.

Stolte Signild lader brygge og blande Viin/ saa faur da falder den Rhin: Hun biuder hendis Broder hiem til sin. Udi Brynie alle.

2. Og de skenckte Miød og de skienckte Viin / saa faur da falder den Rhin: De skienckte saa lenge som Solen skin. Udi Brynie alle.

3. Hendis Broder / og hand vilde ride hiem / saa faur da falder den Rhin: Stolten Signild biuder hannem Følge-Svenne.

4. Og hvad skal jeg med Følge-Svenne / saa faur da falder den Rhin: Mine Fiender de ere nu alle i Senge. Udi Brynie alle.

5. Og der hand kom for ofven den By / saa faur da falder den Rhin: Der mødte hannem hans Fiender siu. Udi Brynie alle.

6. Og der hand kom i tycken Riß / saa faur da falder den Rhin: Der blef hand hans Fiender viis.

7. Jeg beder eder mine Fiender for Gud / saa faur da falder den Rhin: J lade mig blæse i min forgyldene Liud. Udi Brynie alle.

8. Og du skalt hafve vort Minde der til / saa faur da falder den Rhin: Du blæß der udi medens du vilt. Udi Bryme alle.

9. Hand blæste i Liud / hand blæste saa hart / saa faur da falder den Rhin: Det hørde stolte Signild til sin Gaard.

10. Og hand blæste i sin Liud saa lenge / saa faur da falder den Rhin: Det hørde Jomfru Signild til sin Seng. Udi Brynie alle.

11. Stolt Signild rober ofver all sin Gaard / saa faur da falder den Rhin: J lede mig ud min Ganger graa. J Brynie alle.

12. J lede mig ud min Ganger graa / saa faur da falder den Rhin: Vel siu Aar siden hand Sorlen saae. Udi Brynie alle.

13. Hand

13. Hand Solen ey saae vel i siu Aar/saa faur da falder den Rhin: Vel Femten siden hand Sadelen baar. Udi Brynie alle.

14. I hente mig ind min Glafvend og Spiud/saa faur da falder den Rhin: Vel Atten Aar siden de vare ude. Udi Brynie alle.

15. Stolt Signild reed/ saa fast hun rende/ saa faur da falder den Rhin: Sin gode Fole der ofver hun sprengde. Udi Brynie alle.

16. Stolt Signild raaber og var saa vaandt/saa faur da falder den Rhin: Du svare mig Broder/ om du kandt.

17. Icke er jeg vee/ icke er jeg vaandt/ saa faur da falder den Rhin: Du hielpe mig Søster/ om du kandt. Udi Brynie alle.

18. Hun hug ihiel hans Fiender siu/ saa faur da falder den Rhin: Saa førde hun hannem lefvende til By. Udi Brynie alle.

29. Og hafde de været to for een/ saa faur da falder den Rhin: Hun hafde giort dem Dødsens Meen. Udi Brynie alle.

Søster spurde hun anden/ &c.

Det som tilforne rørt er om Signild hendis Manddom/sees ogsaa her det samme om disse tvende Skiøldmøer/ som hafver hefnt deris Faders Død paa Erland. Det stod alt i en aabenbare Feide i gamle Dage med saadanne indbyrdis Kif og Drab. Mand viste lidet af Low og Ræt/ eller der ved at udføre sine Sager i gamle Dage. Hver hefnde sin Vaande paa den anden/ naar hand saae sig synist og best raadrom til/ efter sin Hedenske Viis og Skick.

VII.

Hester spurde hun anden/ for den der mig hafver lofvet i Løn: Og vilt du dig icke Mande. Hun boer under Skofven i saa grønnen.

2. Jeg vil mig icke gifte under Øe/for den der mig hafver lofvet i Løn: For jeg faar hefnd min Faders Død. Hun boer under Skofven.

3. Og hvor skulle vi det hefne/ for den der mig hafver lofvet i Løn: Vi hafver hvercken Sverd eller Brynie. Hun boer under Skofven.

4. Her boer saa rige Bønder i Bye/ for den der mig hafver lofvet i Løn: De laane os Sverd og Brynie ny. Hun boer under Skofven.

5. Saa toge de deris Kaabe og Krafve/ for den der mig hafver lofvet i Løn: De skaare sig Ridder-Klæder der af. Hun boer under.

6. De Jomfruer binder dem Sverd ved Side/ for den der mig hafver lofvet i Løn: Og saa lystet dem til Hofve at ride.

7. Der de komme til Borge-Led/ for den der mig hafver lofvet i Løn: Herr Erlands Frue hun stander der ved. Hun boer under.

8. Her stander I Herr Erlands Frue/ for den der mig hafver lofvet i Løn: Og er Herr Erland hiemme i Stue. Hun boer under.

9. Herr Erland er i Stuen ind/ for den der mig hafver lofvet i Løn: Hand dricker Viin med Giester sin. Hun boer under.

10. De Jomfruer ind ad Dørren træn/ for den der mig hafver lofvet i Løn: Herr Erland stander dem op igien.

11. Herr Erland klapper paa Hiendet blaa/ for den der mig hafver lofvet i Løn: Ville J to unge Svenne hvile her paa. Hun boer under Skofven i saa grønnen.

12. Vi ere icke trædte/ vi ere icke mod/ for den der mig hafver lofvet i Løn: En liden Hvile hun er dog god. Hun boer under.

13. Hvad heller er J gifte Mænd/ for den der mig hafver lofvet i Løn: Eller J ride først at gilie i Løn.

14. Icke da ere vi gifte Mænd/ for den der mig hafver lofvet i Løn: Men vi ride os ad gilie i Løn.

15. Da viser jeg eder op under Øe/ for den der mig hafver lofvet i Løn: Til to saa rige Faderles Meer.

16. Medens de dem saa rige vare/ for den der mig hafver lofvet i Løn: Og hvi J icke dem da selfver bad. Hun boer under.

17. Saa gierne jeg det visseligen giorde/ for den der mig hafver lofvet i Løn: Om jeg for Synden ellers torde. Hun boer under.

18. Hafde jeg icke vejet deris Fader/ for den der mig hafver lofvet i Løn: Hafde jeg icke sofvet hos deris Moder. Hun boer under.

19. Det du vogst vor kiære Fader/ for den der mig hafver lofvet i Løn: Det liuger du paa vor kiere Moder. Hun boer under Skofven.

20. Saa Qvindelig som de Sverd uddrog/ for den der mig hafver lofvet i Løn: Saa Mandelig de til hannem hug. Hun boer under.

21. Hugge de Herr Erland alt saa smaa/ for den der mig hafver lofvet i Løn: Ligesom den Spaan i Lunden laa. Hun boer under.

22. Saa saare da græder de Jomfruer To/ for den der mig hafver lofvet i Løn: Der de skulde siden til Skrifte gaa. Hun boer under Skofven i saa grønnen.

23. De finge icke andet for Herr Erlands Død/ for den der mig hafver lofvet i Løn: End tre Fredage til Vand og Brød. Hun boer under Skofven i saa grønnen.

Daatter spurde hun Moder.

Denne Vise kommer fast ofver et med den fremfarne. Er icke stort Skilsmis paa færde. Det hafver alt saa været i gamle Dage; Dolus an virtus qvis hoste reqvirat, &c.

Det er:

Det gielder alt et/ tro ey paa Leide/
Din Fiendis Konst og aabenbar Feide.

VIII.

Daatter spurde hun Moder/ der falder saa faur en Rim: Hafde jeg aldrig nogen Broder. Saa vel da ganges der Dantzen.

2. Brødre dem aatte du bolde/ der falder saa faur en Rim: De ere dem i Grefvens Volde.

3. Jomfruen ganger til Stalde/ der falder saa faur en Rim: Hun skode de Foler alle.

4. Hun skode den brune/ hun skode den graa/ der falder saa faur en Rim: Den beste lagde hun Sadel paa. Saa vel da ganges der.

5. Der hun kom for Borge-Led/ der falder saa faur en Rim: Der stander Grefvens Fridle ved.

6. Hør du Grefvens Fridle/ der falder saa faur en Rim: Er din Herre hiemme saa silde: Saa vel da ganges der Dantzen.

7. Min

7. Min Herre hand foer til Tinge i gaar / der falder saa faur en Rim: At domme saa rig en Fange for Mord. Saa vel da ganges der Dantzen.

8. Hør du Grefvens Fridle Qvinde / der falder saa faur en Rim: Sig mig hvor hvilis de Fanger inde. Saa vel da ganges der Dantzen.

9. Udi vor Gaard der stander et Huus / der falder saa faur en Rim: Der hviles de Fanger uden Ild og Lius. Saa vel da ganges der.

10. Der sidder for Døren en Elver Pind / der falder saa faur en Rim: Der kommer slet ingen Jomfruer ind. Saa vel da ganges.

11. Jomfruen drog af sin Handske smaa / der falder saa faur en Rim: Saa tager hun den Jern-Slaae der fra.

12. Hør du det kiere Broder min / der falder saa faur en Rim: Lodst du dig binde af fleere end een? Saa vel da ganges der Dantzen.

13. Mig bant icke fire / mig bant icke fem / der falder saa faur en Rim: Mig bunde vel tredive raske Hofmænd. Saa vel da ganges.

14. Jeg stander saa smal som Lilie-Vand / der falder saa faur en Rim: Der skulde icke tredive binde min Haand. Saa vel da ganges.

15. Jeg stander alleene nu her en Qvinde / der falder saa faur en Rim: Mig skulde icke tredive Hofmænd binde. Saa vel da ganges.

16. Saa tog hun ud sin Broders Been / der falder saa faur en Rim: Hun sætte Grefvens Fridle der ind igien. Saa vel da ganges.

17. Saa tog hun ud sin Broders Been / der falder

der saa faur en Rim: Saa sætte hun Grefvens Fridle der ind. Saa vel da ganges.

18. Men vil din Herre hafve anden Bod/ der falder saa faur en Rim: Du bede hannem møde mig i Marcken ud. Saa vel da ganges der Dantzen.

Herr Thule Vognsøn med sine Brødre slaar Herr Graa-Svend ihiel/ og hefner sin Faders Død.

Disse tvende Adels Herrer hafver begge boed og bygt udi Lunde Sogn i Vester-Herret paa hin Side Varde. Og er Svend Graa hans Nafn funden optegnet udi de gamle Kircke-Bøger i vor Tid/ for et half hundret Aar. Udi Visen kalde de hannem med bagvend Nafn Graa Svend. Visen melder/ at de begge skulde ligge for St. Stafnes Altere i Choret/ hvilcket vel mueligt er. Thi der mand hafver muret Erlig og Velbyrdig Mand Thomas Stygge sin Graf Anno Domini 1577/ da hafver mand opgrafvet der nogle store Skinnebeen/ vel halfanden gang saa lange/ som nu kand være en voxen Mands Persons største og lengste Skinbeen: Og der hos funden en Egefiel af en Lig-Kiste meere end Fire Alne lang. Nogle sjunge denne Vise saaledis/ at de gifve tilkiende/ at baade Svend Graa og Herr Thule Vognsøn skulle blefvet paa Steden/ Men det er troligere/ at Herr Thule som forraskt hannem/ og var hannem alt for sterck/ hafver tagen hannem med Fordeel. Aarsag til disse Drab/ synes at være kommen af Trætte for Stoelstand/ saa den eene vilde været ofver den anden/ og der med icke kund endt deris Trætte/ førend de hafve tagen Lifvet af hver andre/ og finge saa rom under Jorden/ der de kunde icke forliges ofven paa Jorden med hver andre.

IX.

I Lunde Kircke der yppis en Stefn/ og der rider til baade Ridder og Svenne/ Ridder og Svenne Jomfruer og Møer/ den Danske Dronning i Skarlagen red. Lefver hand Thule Vognsøn/ og det skal hefnis. 2. Jom-

2. Jomfruer og Møer / og Danſken Dronning i Skarlagen red: Frue Mette lille lader en Guld-Stoel giøre / lader den i Lunde Kircke indføre. Leſver hand Thule Vognſen / og det ſkal hefnis.

3. Guld-Stoel giøre / lader den i Lunde Kircke indføre: I London blef den Guld-Stoel giort / til Lunde Kircke med Hofmod ført. Leſver hand.

4. Guld-Stoel giort / til Lunde Kircke med Hofmod ført: Stolt Mette lille ſkulde til Kircken fare / Herr Graa Svend tager alt paa hende vare.

5. Til Kircke fare / Herr Graa Svend tager alt paa hende vare: Fru Mette ganger i Guld-Stoel / at ſtaa / Herr Graa Svend giſver hende Spot der paa. Leſver hand Thule Vognſen.

6. I Guld-Stoel at ſtaa / Herr Graa Svend giſver hende Spot der paa: Fru Mette lille ſkulle til Offer gaa / Herr Graa Svend ganger i Guld-Stolen at ſtaa. Leſver hand Thule Vognſen.

7. Til Offer gaa / Herr Graa Svend ganger i Guldſtolen at ſtaa: Fru Mette ſig fra Alter omvende / ſaa ſtride da rinder hende Taare paa Kinde.

8. Fra Alteret omvende / ſaa ſtride da rinder hende Taare paa Kinde: Herr Graa Svend / lad fare din Gammen / vi forliges aldrig i Stoel tilſammen. Leſver hand Thule.

9. Lad fare din Gammen / Vi forliges aldrig i Stoel tilſammen: Graa Svend tog Fru Mette lille i Haar / hand ſlog hende ned til ſorten Jord.

10. Fru Mette lille i Haar / hand ſlog hende ned til ſorten Jord: Frue Mette lille kom fra Kircken hiem / og hendis ſiu Sønner ganger hende igien.

11. Fra

11. Fra Kircken og hiem / og hendis siu Sønner ganger hende igien: Hendis siu Sønner gaar hende imod / den Yngste bredde hende Pelt under Foed. Lefver hand Thule Vognsen / og det skal hefnis.

12. Gaar hende imod / den Yngste bredde hende Pelt under Foed: Fru Mette kiere Moder min / hvi rinder eder Taare paa hviden Kind.

13. Kiere Moder min / hvi rinder eder Taare paa hviden Kind: Fordi rinder Taare paa hviden Kind / Herr Graa Svend dref mig udaf Stoel min.

14. Paa hviden Kind / Herr Graa Svend dref mig udaf Stoel min: Det hafver jeg for eders Fader under Jord / baade Last og Harm / og Hadings Ord: Saa kaste hun sin Kaabe paa Bord / Herr Thule du tenck paa din Faders Mord.

16. Sin Kaabe paa Bord / Herr Thule du tenck paa din Faders Mord: Min kiere Moder J græde icke saa / der skal komme snart god Bod paa.

17. J græde icke saa / der skal komme snart god Bod paa: Kiere Moder J laane mig Skarlagen smaa / og Søster J sætte mig Guld-Krone paa.

18. Skarlagen smaa / og Søster J sætte mig Guld-Krone paa: J laane mig eders Ermkaabe rød / saa skal jeg hefne min Faders Død.

19. Ermkaabe rød / saa skal jeg hefne min Faders Død: Herr Thule hand hafde en liden smaa Dreng / hand var Herr Graa Svends fuld tro Ven.

20. En liden Smaadreng / hand var Herr Graa Svends fuld tro Ven: Det var Her Graa Svends gode Ven / hand sende Herr Graa Svend Bud igien. Lefver hand Thule.

21. Gode

21. Gode Ven / hand sende Herr Graa Svend Bud igien: Herr Graa Svend J skynde eder snarligen hiem / Herr Vogns Sønner agte eder et Meen. Lefver hand Thule Vognsen / og det skal hefnis.

22. Snarligen hiem / Herr Vogns Sønner agte eder et Meen; Hvi skulde jeg saa fra Kircken hiemfare / jeg seer saa faur en Brude-Skare.

23. Fra Kircken hiemfare / jeg seer saa faur en Brude-Skare; Herr Graa Svend J skynde eder snarligen ud / den Jomfru-Skare blifver eder icke god. Lefver hand Thule Vognsen.

24. Snarligen ud / den Jomfru-Skare blifver eder icke god: Herr Thule hand først ofver Stædten træn / Her Graa Svend recker hañem Haanden igien.

25. Ofver Stedten træn / Her Graa Svend recker hannem Haanden igien: Herr Graa Svend du holdt din Haand hos dig / du veedst du vog min Fader fra mig. Lefver hand Thule.

26. Din Haand hos dig / du veedst du vog min Fader fra mig: Hvad jeg mod dig der med hafver brødt / det hafver jeg med det røde Guld bødt.

27. Der med hafver brødt / det hafver jeg med det røde Guld bødt: Af Sølf og Guld tre tusind Marck / det var en fattig Svend bod vel sterck.

28. Tre tusind Marck / det var en fattig Svend bod vel sterck: Hafver du min Fader med Æren bødt / da er min Moder af Guld-Stolen stødt.

29. Med Æren bødt / da er min Moder af Guld-Stolen stødt: Saa hielpe mig GUD og den Hellig Aand / jeg rørde hende hvercken med Foed eller Haand.

30. Den

30. Den Hellig Aand / jeg rørde hende hvercken med Foed eller Haand: Herr Thule drager Sverd under Skarlagens Skind / Herr Graa Svend rømmer ad Kircken ind. Lefver hand Thule Vognsen / og det skal hefnis.

31. Under Skarlagens Skind / Hr. Graa Svend rømmer ad Kircken ind: Herr Thule hand sit Sverd uddrog / Herr Graa Svend hand i Stycker hug.

32. Sit Sverd uddrog / Herr Graa Svend hand i Stycker hug: For Mariæ Alter der stiltes det Blod / for S. Staffens Alter ligge de baade. Lefver hand Thule Vognsen / og det skal hefnis.

Og jeg stod for min Herris Bord.

Hvad heller denne Vise skal være Eventyrs Digt eller Sandsafn / kand vel tvilis. Icke ville vi heller bemøde os ret saare meget der efter at randsage / Lad den ickun saa passere med de andre / og hver holde og domme der om / hvad hannem self synis.

X.

Og jeg stod for min Herris Bord / jeg skienckte baade Miød og Viin: Og da kom mig de Tidende fore / at slagen var Broder min. Jeg maatte icke Fred for Sverrigis Konning nyde.

2. Og saa fulde jeg min Herre til Seng / der til hans Kiære til Hvile: Saa ledde jeg ud min gode Hest / lagde paa forgyldene Mile.

3. Saa ledde jeg ud min gode Hest / lagde paa forgyldene Mile: Førend jeg lagde af min Sadel rød / jeg reed vel Femten Valske Mile.

4. Der jeg kom for det samme Huus / som Kæmper drucke Miød og Viin: Der hørde jeg hvor min

Kiæ-

kiære Moder / hun græd ofver Broder min. Jeg maatte icke Fred for Sverrigis Konning nyde.

5. Og saa spente jeg min gode Bue / jeg lagde en Straale der paa: Saa skied jeg Kongens Kæmper tolf / som veyede min Broder fra.

6. Saa reed jeg mig til Tinge / og saa til Herretz-Stefne: De Sex dennem bod jeg for god Bod / og Sex for Broder at hefne.

7. Jeg gick mig Tredie gang paa Tinge / jeg biuder for dem en skellig Bod: Og op da stod Kongens Lehnsmand / hand stod mig hart imod.

8. Og op da stoed den Kongens Lehnsmand / stod mig saa hart imod; Og op da stode de Sandemænd tolf / de svore mig Freden fra.

9. Saa da spente jeg min gode Bue / jeg lagde en Straale der paa; Der skied jeg til den Kongens Lehnsmand / at Straalen i Hiertet monne staa. Jeg maatte icke Fred for Sverrigis.

10. Jeg gick mig snarlig af Tinget ud / og til min gode Hest; Og da tycktes mig i Tancke min / at Skofven skiulte mig best.

11. Og jeg var mig i Skofven i Skiul / og vel i Vinter otte: Jeg hafde icke andet at føde mig med / end Græß og Løf jeg aad.

12. Jeg hafde icke andet at føde mig af / end Græß og Løf jeg aad: Jeg hafde icke andre Senge Stalbrødre / end Bierne og Basser to. Jeg maatte icke Fred for Sverrigis.

13. Og det lide fast mod Pintze-Dag / fast mod de hellige Tide: Og da lystet hannem Sverrigs Riges Konning / til Kircken at ubride.

14. Og

14. Og saa spente jeg min gode Bue / lagde min Straale der paa: Saa skied jeg til den Svenske Konning / at Straalen i Hiertet monne staa. Jeg maatte icke Fred for Sverrigs Konning nyde.

15. Og nu ligger Sverrigis Konning / og Blod rinder hannem til død: Saa gafve de mig Sverrigs Dronning igien / hun var mig hver Dag god. Jeg maatte icke Fred for Sverrigis Konning nyde.

Herr Verner undkommer af Lindholms Huus med Liste fra Frue Ingeborg.

Hvo denne Herr Verner eller Frue Ingeborg hafver været / eller om hvilcket Huus dette Lindholm enten i Skaane / Sælland eller i Jutland skal forstaaes / er altsammen uklart. Lade det saa staa / og domme der om hver hvad hannem synes. Thi det er icke mueligt at mand saa kand finde Rede paa alle disse gamle Digt / at mand kand vege paa og sige: det er skeed her / og det et skeed der / efterdi de visse Omstende er icke vort her hos. Og er vel mueligt saadant kunde været nocksom ofverlusst i de Dage som Digten er giort / og Gierningen hafver været nyligen skeed og standen udi ferst Hukommelse og Mande-Minde.

XI.

Naa Lindholm Huus / de Svenne de dricke og giøre gott Ruß; De Svenne de dricke og giøre sig glad / saa gior Herr Verner i Tornet sad. De Fruer kunde aldrig giemme saa riger en Fange.

2. De Svenne de giøre dem glad / saa giorde og Herr Verner i Taarnet sad; Frue Ingeborg vogner / og op hun saae / hvilcken af mine Møer der qvæder saa. De Fruer kunde aldrig giemme.

3. Op hun saae / hvilcken af mine Møer der qvæder saa; Det er icke eders Møer der saa qvæde kand / det

det er Herr Verner den fangen Mand. De Fruer kunde aldrig giemme saa riger en Fange.

4. Der qvæde kand/ det er Herr Verner den fangen Mand: Fru Ingeborg heder paa Svenne to/ J bede Herr Verner for mig indgaa.

5. Paa Svenne to/ J bede Herr Verner for mig indgaa: Herr Verner ind ad Døren træn/ Frue Ingeborg stander hannem op igien.

6. Ad Døren træn/ Frue Ingeborg stander hannem op igien: Herr Verner hand steddis for breden Bord/ her er jeg Frue J sende mig Ord.

7. Hand steddis for breden Bord/ her er jeg Frue J sende mig Ord: Fru Ingeborg klapper paa Hiendet blaa/ gaar hid Herr Verner hviler her paa.

8. Paa Hiendet blaa/ gaar hid Herr Verner J hviler her paa: Her J Herr Verner hvad jeg siger eder/ en Elskofvens Vise J for mig qvæder.

9. Hvad ieg siger eder/ en Elskofvens Vise for mig J qvæder: En Elskofvens Vise jeg aldrig nam/ men jeg qvæder alt som jeg best kand.

10. Jeg aldrig nam/ men jeg qvæder alt som jeg best kand: Herr Verner bar op/ en Vise hand qvad/ det sofnet Fru Ingeborg i Loftet sad.

11. En Vise hand qvad/ det sofnede Fru Ingeborg i Loftet sad: Der sofnede Fruer/ der sofnede Møer/ der sofnede Frue Ingeborg i Skarlagen red. De Fruer kunde aldrig giemme.

12. Fruer og Møer/ der sofnede Fru Ingeborg i Skarlagen red: Herr Verner hand saae sig op i Vraa/ hand fant Nogle baade store og smaa. De Fruer kunde aldrig giemme.

13. Op i Vraa/ hand fant de Nøgle under Bulsteren blaa: Herr Verner hand tran ad Døren saa brat/ hand glemte at sige Frue Ingeborg god Nat. De Fruer kunde aldrig giemme saa riger en Fange.

14. Ad Døren saa brat/ hand glemte at sige Frue Ingeborg god Nat: Og der hand kom ud fore den By/ hand begyndte at qvæde en Vise af ny.

15. For ofven den By/ begyndte hand qvæde en Vise af ny: Herr Verner hand hvipper op med sin Hat/ I sige Frue Ingeborg tusind gode Nat.

16. Alt med sin Hat/ I sige Frue Ingeborg tusind gode Nat: Og her du Vægter paa Vagten staar/ du liuder alt til hvor Visen den gaar.

17. Paa Vagten staar/ du liuder vel til hvor Visen hun gaar: I Aftis vilde hun icke hafve en Skeppe Guld/ nu fanger hun icke en Pending til fuld.

18. En Skeppe Guld/ nu fanger hun icke en Pending til fuld: Herr Verner hand ganger ad Porten brat/ hand glemte at sige de Fruer god Nat. De Fruer kunde aldrig giemme saa riger en Fange.

Oluf Strangeſøn/ og unge Hafburd.

Almindeligen pleyer det saa at gaa/at den som Trætten først nypper/og fordrer en anden/hand blifver der self gierne i Løbet. Saa er det gaaet med denne unge Hafburd/ som synis at hafve været Kongens nær Slegt og Blodsfordandte. Thi Oluf Strangeſøn maa rømme/ som den der hafver lagt Bold paa en fremmek Gade. Jorsals Land som her nefnis/ er Jerusalems Land/ som de Gamle hafve saaledis kaldet/ og dem som der hen reyste/Jorsalafarer.

XII.

Det var Oluf Strangeſøn/ og saa hin unge Hafburd; Og de tiente dennem saa lenge i Danner

Kon-

Kongens Gaard. Saa brender deris Gods inde paa Ryland.

2. Og de tiente dennem saa lenge / paa Danner Kongens beste: Saa yppede de dennem en Trætte/ om begge deris gode Heste.

3. De vild' og Dysten prøfve / Alt om saa ven en Viv; Det vil jeg for sanden sige / det kosted deres unge Liv.

4. Og hør du ungen Hafburd / jeg vil icke med dig trætte: Din Moder var min gode Gud-Moder/ hun skal icke for os græde.

5. Hør du kiere Oluf Strangesøn / alt hvad jeg siger til dig: Og du skalt fegtis med mig i Dag / eller du skalt rende med mig.

6. Og er din Moder min gode Gudmoder/ og siger du det med skel: GUd lade dig aldrig blifve Mandens mage/ foruden du dyster med mig.

7. Hvo kand vel rose mine stercke Hænder / som dennem ingen gang hafver frist: Men det vil jeg for sanden sige/ saa rask da hafver jeg Hest.

8. Gud veed/ det er mig saare imod / At jeg skal med dig stride/ Men heder jeg Oluf Strangesøn/ jeg skal dig i Morgen bide.

9. Aarle var det en Morgens Stund / og lenge før Lercken hun sang; Op da stoed hand Oluf Strangesøn/ hand klædde sig for sin Seng.

10. Aarle om Morgenen vel god Tid / langt føre den Dag giordis Lius: Saa mange da vare de sadlede Hest/ alt for det Dyste-Huus.

11. Den første Dyst de sammen reed / begynte deris Heste at lege: Og der stod Fruer og stolte Jomfruer/

fruer / de blefve i Kinder saa blege. Saa brender deris Gods inde paa Ryland.

12. Den anden Dyst de sammen rede/ da knælede Hafburds Hest: Saa mangen Dyst den hafver jeg reden / jeg frygter denne blifver mig verst.

13. Den tredie Dyst de sammen reed / og da blef Hafburd saar: Og der stode Fruer og stolte Jomfruer / de felde saa modige Taare.

14. Den fierde Dyst de sammen rede / og da blef Hafburd nær død: Og der stode Fruer og Dronningen self/ de daanet under Skarlagen rød.

15. Det var Oluf Strangeføn / hand tog ham i sin Arm / du sætte dig nu paa min Hest / forlad mig ald din Harm.

16. Gierne vil jeg tilgifve dig / jeg agter ey om din Hest; Jeg beder dig for den øfverste Gud/ at du nu flyer mig Præst.

17. Jeg beder dig for den øfverste Gud / forlad mig nu din Død; Gud veed det er mig saare imod/ at jeg saa mod dig bred.

18. Fuld gierne tilgifver jeg dig min død / Gud løse saa vel vor Qvide; Men det vil koste dit unge Lif / om min Fader det faar at vide.

19. Og det var Oluf Strangeføn / og taler hand til sin Hest: Nu tyckis mig self udi mit Sind / at Skofven vil skiule os best.

20. Og det var Oluf Strangeføn / slog op med hviden Haand: Gifve det GUd Fader i Himmerig/ jeg var i fremmede Land.

21. Der til svarede Danner Konning / hand holt der lidet fra: Og det forbinde den øfverste GUd / at du skulde Skofven naa.

22. Og

22. Og nu ligger ungen Hafburd/ og er slagen død fra Hest: Oluf Strangesøn er en fredløs Mand/ og Skofven skiuler hannem best.

23. Og nu ligger ungen Hafburd/ og Blodet rinder hannem til døde: Oluf Strangesøn rider til Jorsals Land/ hand kand vel tiene sin Føde.

24. I gifve mig Vand at ledske min Tørst/ jeg dricker det heller end Vin: Ret aldrig kommer jeg fra Jorsal hiem/ at tale med Moder min.

25. Tack saa hafve Oluf Strangesøn/ hand var icke meget seen: Og hand reed sig af Landet ud/ fra Kongen og alle hans Mænd. Saa brender deris Gods inde paa Ryland.

Herr Ofve blifver slagen af Herr Torkild ved Ydsted i Skaane.

Herr Ofve eller Herr Aage som andre hannem kalder/ hafver formodet sig alt for meget paa sig self/ og foragtet sin Fiende/ og der ofver falden i hans Haand. Hvad Dremme skal hafve at sætte/ siges her intet fra. De Gamle/ som det sig lader ansee/ hafve holt meget der af/ det lade vi udisputeret. Er her hos at mercke/ at det hafver været et ifrigt Folck her i Riget i gamle Dage/ som vel sees og formerckes af disse gamle Viser. Thi det er ickun giord og sagt med faa Ord. Hvo der noget hafver skad paa hin anden/ og det strax giort til Ende/ uden videre Mundklammer og Ovindaftig Trætte. Hafver tagen hin anden om Hofvedet/ uden videre Dom og Rættergang/ lige som hver kunde see og ramme sin Fordeel best. Men det er icke af vor HErre/ som befaler/ at vi skulle hafve Fred med hver Mand/ saa meget os mueligt er. Og pleyer jo at gaa Ulyckeligen af/ at hvo som tager Sverdet/ maa døe under Sverdet. Der tvert imod/ ere salige de Fredsommelige/ ihi de skulle besidde Jorden. De ere jo Guds Børn/ som slegte hannem/ at de lade icke Solen gaa ned ofver deris Vrede/

men elske saa vel Frynde som Fiende / efter vor HErris Exempel / som lader sin Soel saa vel gaa ned ofver de Onde som Gode.

XIII.

Herr Ofve hand vogner om Midienat / sine stercke Drømme siger hand saa brat. Herr Ofvis Svenne ride vilde igiennem Skofven.

2. Om Midienat/sine stercke Drømme siger hand saa brat: Mig tyckte at de Bierne tre / alt for min Seng saa stode de.

3. De Bierne tre/ alt for min Seng saa stode de: Mig tyckte at den første/ hand hafde mig spent udi Bryste.

4. Den første/ hand hafde mig spent udi Bryste: Og mig tyckte at den anden/ hand hafde mig spent med Rammer.

5. Den anden/ hand hafde mig spent med Rammer: Og mig tyckte at den tredie / hand hafde mig spent udi Midie.

6. Den tredie / hand hafde mig spent udi Midie: Og mig syntes at den lille Hund/hand bar mit Hofvet udi Rosens Lund.

7. Den lille Hund / hand drog mit Hofvet giennem Rosens Lund: Og mig dromte at de Falcke to/ de toge mit Hierte imellem deris Klo.

8. De Falcke to/ de toge mit Hierte imellem deris Klo: Det svarede Herr Ofvis neste Svend / hand kunde vel raade Herr Ofvis Drøm.

9. Hans neste Svend/hand kunde vel raade Herr Ofvis Drøm: Herr Ofve I lade eders Ydsteds Red/I vide saa vel Herr Torkild er vred.

10. Eders

10. Eders Ydsteds Red/ J vide saa vel Her Torkild er vred: Det jeg viste All Skaane var vred/ jeg skal icke lade min Ydsteds Red. Herr Ofvis Svenne ride vilde igiennem Skofven.

11. All Skaane var vred/ jeg skal icke lade min Ydsteds Red: J lader i Skaale/ J dricke mig til/ det vorder vel got naar HErre GUd vil.

12. J dricke mig til/ det vorder vel got/ naar HErre GUd vil: For Herr Torkild bær jeg ingen Fare/ jeg veed hvor med jeg skal hannem svare.

13. Bær jeg ingen Fare/ jeg veed hvor med jeg skal hannem svare: Herr Ofve hand rider giennem Ydsteds By/ hannem fulde vel hundrede Glafvend i Sky. Herr Ofvis Svenne.

14. Igiennem Ydsteds By/ hannem fulde vel hundrede Glafvind i Sky: Herr Ofve hand rider giennem Ydsteds Gade/ hannem fulde vel hundrede Hofmænd i Plade.

15. Igiennem Ydsteds Gade/ hannem fulde vel hundrede Hofmænd i Plade: Herr Ofve og hans Svenne Fem/ udi Harnisk saa klædde de dem.

16. Hans Svenne Fem/ udi Harnisk saa klædde hand dem: Herr Ofve og hans Svenne nj/ udi Harnisk saa klædde hand alle de.

17 Hans Svenne nj/ udi Harnisk saa klædde hand alle de: Og der hand kom udi Rosens Lund/ og der mødte hannem den liden Hund.

18. Udi Rosens Lund/ og der mødte hannem den liden Hund: Jeg seer det paa min liden Racke/ mine Sønner monne til mig fremlacke.

19. Liden Racke/ mine Sønner monne til mig

fremlacke: Herr Ofve hand hørde de Heste kny/ hand kunde icke for sine Fiender fly. Herr Ofvis Svenne de ride vilde igiennem Skofven.

20. De Heste kny/ hand kunde icke for sine Fiender fly: Thi loed hand staa ad Kloster Port/ og alle sine Svenne dem viste hand bort.

21. Til Kloster Port/ og alle sine Svenne saa viste hand bort: Herr Ofve og hans liden Smaadreng/ i Kloster-Stuen saa ginge de dem.

22. Liden Smaadreng/ i Kloster-Stuen saa ginge de dem: Torkild hand gaar Herr Ofve imod/ du veiet min Morbroder/ gaf mig ey Bod.

23. Herr Ofve imod/ du vejet min Morbroder/ bed mig icke Bod: Her Ofve støder op Muld med Foed/ der hafver du Bod for Morbroder god.

24. Op Muld med Foed/ der hafver du Bod for Morbroder god: Herr Torkild hand sit Sverd uddrog/ Herr Ofve hand ned til Jorden hug.

25. Sit Sverd uddrog/ Herr Ofve hand ned til Jorden hug: Her Torkild hand triner til sin Hest/ mig tyckis at Skofven er mig best.

26. Til sin Hest/ mig tyckis at Skofven er mig best: Herr Torkild rider ofver Nybro/ og alle de Fieller dem løste hand af.

27. Ofver Nybro/ og alle de Fieller saa løste hand af: Herr Torkild rider op i Tostrops Gaard/ udstaar Herr Anders Nielsen var svøbt udi Maard.

28. I Tostorps Gaard/ ud stander Herr Anders Nielsen var svøbt i Maard: Herr Torkild blæser i sin forgyldte Horn/ nu hafver jeg vejet den Skaanske Biern. Herr Ofvis Svenne.

29. Sin forgyldte Horn / nu hafver jeg vejet den Skaanske Biørn: Herr Anders Nielsen monne saa inderlig lee / det var saa ilde den Skade skulde skee. Her Ofvis Svenne de ride vilde igiennem Skofven.

Minder Herr Alf / Grefve af Tunsberg / steylet for Helsingborg.

Tilforn er omtalt i hvorledis de Norske hafde giort Herr Marsk Steg hielp udi den Feide og Oprør / som sig her i Riget begynt hafver / for Kong Erick Gleppings Utugtighed. Iblant andre som af Norge hafve ladet sig bruge / siunes ogsaa denne Mindre eller Milde Herr Alf Ellingsøn / som betideligen hafver begynt at røfve og tage paa Danske / Tydske / Skotter og Engelske / indtil saa lenge hand maatte betale med Knappen / og er lagd paa steyler for Helsingborg / alle Søefarende Mænd til et Exempel. Hvilcket skeede Anno Domini 1290 / der Konning Erick Menved var saa got som nyligen kommen til Regimentet / og hans Moder Dronning Agnes endnu en Deel var udi hans Raad. Denne samme Liden eller Mindre Herr Alf / blef giort til Grefve ofver Tunsberg af Kong Erick Magnussøn Anno Domini 1235 / og berømmes meget af sin Driftighed og Søefarenhed. Men hvad er det for en Roes / der som hvercken sand Guds Frygt eller ærlige Dyd / Low og Ovrigtighed intet agtis eller findes? Nød lærer nogen Ovinde til at spinde. Saa er det og her tilgaaet. Hand slog en sin ærlig from Riddermands Mand ihiel i Sverrig / som heede Herr Hakild / og der ofver rømte hand fra Sverrige / og maatte saa holde det udi Søen. Der ofver blef hand saa berømmet for sin Skalckhed og Røfverj / at mand end ogsaa hafver lagd to eller tre Viser om hannem / som de sige om Pilato / at hand er kommen udi Credo / icke alt for sin Dyd skyld. Disse tvende Viser sætte vi som vi hafve dennem fangen for os: Den tredie er icke kommen os fuldkommen til Hænde: Den liuder saaledis: Og Sønden seyle de Tydske Mænd / alt haade med Meel og Malt: Men Alf hand ligger i Øresund / hand tager det fra dennem alt. Og er ellers Omqvedning til hans Viser: Fordi klæder Alf baade Steyle og Hiul saa høyt for Øresund.

XIV.

Herr Alf hand er en Edeling/ baade til Stefne og saa til Ting. Kiende J Alf.

2. Herr Alf hand lader en Snecke bo/hand vil baade refve og ro. Kiende J Alf.

3. Herr Alf hand lader de Snecker giøre/ hand vil en Søerefvere være.

4. Hand skref Kredtzen paa den Sand/ og saa sprang hand i fremmer Stafn.

5. Alf hand staar i fremmer Stafn/ hand seer de Kogger for Kiøbenhafn.

6. Alf hand seer udi Søen saa vide/ hand veed de Stie som Skibene monne skride.

7. Hisset seer jeg de Kogger nj/ det blifver mit Gods som der er udi. Kiende J Alf.

8. Hand sette sig alleene i Bod/ og saa roer hand de Kogger imod.

9. Vel mødt/vel mødt raske Hofmænd/hvor ville J udi Hafnen ind.

10. Vi seyle os til den Hafn ind/ som vi kunde geniſten Herr Alf find.

11. Hvad ville J da gifve den Mand/ som eder Herr Alf vise kand.

12. Vi ville gifve hannem Guld og Self/ Pendinge/ saa mange hand hafve vil.

13. Ad Gafve og Skienck skal hand ey lede/ Snecken med all sin gandske Rede.

14. Kiere Hofmænd/ hvad ville J Alf giøre/ om J kunde hannem opspøre.

15. Hans Svenne dem ville vi hugge og slaa/hannem legge vi self den Bolte paa.

16. Her

16. Her skulle J Minder Alf finde / saa liden Seyr J af mig vinde. Kiende J Alf.

17. Vel op / vel op J raske Drenge / J hugge sønder baade Tow og Strenge.

18. Herr Alf hand hug til hand var mod / hand stod i femten Ridders Blod.

19. Saa tog hand alle de Kogger nj / og seylede der med til Danmarck frj.

20. Og der kom Tidende til Rostock ind / der blegnet saa mangt et Rosens Kind.

21. Der græde Encker / og der græde Børn / dem hafde giort fattig denne skadelig Ørn.

22. Dog de maatte lide denne Harm og Meen / deris Ben falt icke paa Stock eller Steen. Kiende J Alf.

Den anden Vise om Minder Herr Alf / Grefve udi Tunsbierg.

Hvad denne Grefve Herr Alf Ellingsøns Historie er anrørendis / er tilforn nocksom omtalet. Mand meener hand skulde haft en Befæstning ved Skaanør / og der haft sin Tilflugt til og fra / icke langt fra Søekanten / hvor om her intet formeldis andet / end hvorledis hand blef fangen af Herr Bendit Rimaardsøn / som hafver uden Tvil været tilforn i Staalbroder Laug i Ungdommen med hannem. Maa vel skee / været saa god vaa Handvercket som hand / som det siunis af Herr Jon Rimaardsøns Handel / som tilforn blef rørt. Saa beder mand undertiden best / den eene Ref med den anden / ꝛc. Men det der raadeligt at følge den vise Davids Raad / Pſ. 37. Haabe vaa HERren / og giør got / blif i Landet og nære dig rædelig.

XV.

Alf hand er i Norge Land fød / hannem lyster eder intet at være: Hand hafver vel femtan Herreder i Leen / hand kand sig der af nære.

2. Alf

2. Alf hand ganger paa grønnen Vold/ og læser hand der sin Tide: Der møder hannem Bendit Rimaardsøn/ hans Skæben vare hannem icke blide.

3. God Morgen/ god Dag/ liden Milde Alf/ du est saa modig en Herre: Men blifver du Kongens Fange i Dag/ icke staar Landet dißverre.

4. Icke saa er jeg Mindre Herr Alf/ du tør det icke vente: Jeg er en liden Messe-Dreng/ skal Vin for Presten hente.

5. Saa løfte hand op hans høye Hat/ og saae hannem i sin Pande: Alt est du Norske Herr Minder Alf/ om jeg kand ret forstande.

6. Du hafver været en Klerck med mig/ det maa jeg sige for sande: Jeg kiende dig i det Skole-Huus/ du giorde os andre stor Vaande.

7. Og est du Bendit Rimaardsøn/ og da est du min Frende: Du svær en Eed for mig i Dag/ det du mig aldrig kiende.

8. Saa toge de hannem Minder Herr Alf/ de sloge hannem Bolten om Foed: Førde de hannem til Helsingborg/ den Danske Dronning imod.

9. Tage I nu Minder Herr Alf/ lade hannem i Stuen indgange: I lade de Fruer og stolte Jomfruen/ skue saa rig en Fange.

10. Det da svarede den Danske Dronning/ det første hun Minder Alf saae: Er det icke andet for en Mand/ der saadanne Safn gaar fra.

11. Enddog jeg er paa Vexten liden/ dog er jeg Mandelig kiøn: Men aldrig lefver du saa god en Dag/ at du føder saadan en Søn.

12. Jeg gaf der til min Kaabe blaa/ er skaaren i

Roser og Lilie: Jeg maatte ickun en Nat hos eder sofve/ om det var saa eders Villie.

13. Maatte jeg en Nat ickun hos eder sofve/ det viste icke uden eders Terne: Det vil jeg for sanden sige/ I bade for mig saa gierne.

14. Det svarede hannem Danſker Dronning/ hun slog sin Haand imod Bord: Du skalt kladde en Steyle i Morgen/ ferend Folck de gaa til Bord.

15. Hvi steylede du icke Knud af Senderborg/ icke Iffver af Hostebro. Icke da vare de meget bedre end jeg/ dog de vare dig nest tro.

16. Toge de liden Grefve Herr Alf/ lode hannem af Stuen udgange: Nock saa hafve Fruer og stolte Jomfruer/ skued denne Skalckagtige Fange.

17. Og de ledde Minder Grefve Herr Alf/ Østen for Helsingborg ud: Sine Synder hand kiendis saa klagelig/ saa fast raabte hand til GUd.

18. Jeg raader hver ærlig Danne-Qvindis Sen/ hand tragter efter Heder og Ære: Hand blifver i Land og tee sig vel/ med lige kand hand sig nære.

19. Nu hafver jeg tagen og refvet uden skiel/ saa mangen god Dag og Aar: Hvad mand med Synd og Urætt bekommer/ med Skam og Sorg det gaar.

20. En Grefve var jeg af Ellings Art/ ofver Tunsbergs Læn det rige: Det voldte mig Fald og Vedermod/ jeg vilde for ingen Mand vige.

21. Først da bedref jeg grueligt Mord/ paa hver som ieg fick i Sinde: Saa sparde jeg hvercken Qvinde eller Mee/ jeg dem baade laste og skende.

22. Jeg tog den fattig Borgere fra/ sit Gods og Lif tillige: Det klager baade Encke og Faderlos Barn/ saa høyt til Gud monne skrige.

23. Gud

23. GUd være mig blid og Miskundelig / der efter monne jeg forlange: At jeg efter denne her haanlige Død/ det ævige Lif maatte fange.

De Røfvere ligge for Norden Skov/ &c.

Det endis alt der vaa/ som tilforn er sagt/ at Gud er Taalsgod/ og langmodig. Men naar Maalet er fuldkommen/ saa straffer hand saaledis/ at jo lenger hand hafver fortøfvet/ jo dißstørre blifver Straffen. Thi mißbruge sig ingen Guds Langmodighed/ efterdi hand/ som vi see/ veed saa behendeligen at legge Skalcken ofver Bencken / og straffe hannem / naar hand meener sig at sidde allertryggeste mit udi sin Skalckheds Bedrift &c. Nogle meene at denne Drost Herr Peder Hosevl/ som er en gammel Adelske Slegt her udi Riget/ eller som andre kalde hannem/ Drost Herr Ofve / skulde boet her udi Judland paa Brodskof. Hvad her om kand være / staar videre til at forfare udi sin Tid.

XVI.

De Røfvere ligge for Norden Skov/ og Skoven der deris Skiul: Om Natten gaa de til Bondens Gaard/ de dricke med hannem god Juul. De Røfvere de hvile for Norden under Skofven.

2. Og de gaa dennem til Bondens Gaard / med skarpe Spiud i Hænde: Du gifve os af din Jule-Tønde/ du est vor skylde Frende. De Røfvere.

3. Og du skalt laane os Huus i Nat / og pleye os herlige vel: Og vi ville hos din Hustru sofve/ og slaa dig self ihiel. De Røfvere de hvile.

4. Jeg vil gifve eder baade Øll og Mad/ og pleye eder saare vel: Jeg beder eder for den øfverste Gud/ I giøre mig ingen Uskiel.

5. Og ville I her tage Huus med Magt/ og raade for Alting self: Og ville I krencke min unge Vif/ da skeer mig stoer Uskiel.

6. Som

6. Somme kaste deres Sværd paa Bord/ og somme deres Skarlagen Skind/ og somme bade Bondens Hustru/ bære for dem Øll og Viin. De Rofvere de hvile for Norden under Skofven.

7. Tack hafve Bondens Hustru/ som ey vilde hos Rofvere sofve; Hun bar til dennem Øll og Mied/ alt ind i Bondens Stufve.

8. Det var Aase Bondens Hustru/ hun kunde vel føye sine Ord: Og saa tog hun de Silcke-Duge/ hun slog dem ofver det Bord.

9. De aade og drucke en liden Stund/ og icke end saare lenge; Og opstod Aase Bondens Hustru/ hun sagde hun vilde rede Senge.

10. Det var Aase lille Bondens Hustru/ hun vilde hos Rofvere icke sofve: Derfore gick hun den lange Vey/ igiennem de mercke Skofve.

11. Og hun tog Foed saa rask i Haand/ saa saare modig hun var; Hun hafde vel fire stercke Mile/ til Drost Herr Peders Gaard.

12. Der hun kom udi Herr Peders Gaard/ der agselet hun Kaaben blaa; Saa gaar hun dristig i Høyeloft/ som Herre Peder hand laa.

13. J vaage op Drost Herr Peder Hoseell/ og J sofve alt saa hart; De Rofvere som laa for Norden Skofve/ de ere til vort i Nat. De Rofvere.

14. Sofve J Herr Peder Hoseell/ eller J og vaagen er; Nu maa J finde de Rofvere tol/ de sidde J Bondens Gaard. De Rofvere.

15. Det var Drost Herr Peder Hoseell/ hand raaber paa sine Hofmænd; J vaage op/ J tofve icke lenger/ thi os kommer Tidende til Hænde.

16. J vaa-

16. I vaage op/det er nu Tid/I drage paa Brynie uden Falsk; I vogte eder for Nilaus Ufred/hand er saa haard en Hals. De Rofvere de hvile for Norden under Skofven.

17. Det da mældte de Rofvere tolf/ som drucke i Bondens Stofve/ hvor er Bondens venne Hustru/ som i Nat skal hos os sofve?

18. Bonden svared et Ord saa brat/ at hun nu tofver saa længe/ I vredes ey ved/ hun skynder sig snart/ at rede de Geste-Senge.

19. Og det var goden Bonde/ hand ud af Vinduet saae. Her holder vel tredive raske Hofmænd/de ere som Duer graa.

20. Det svared Herr Niels Ufred/ der hand de Hofmænd saae; Icke frygter jeg i Dag for dem/ om Sverdet holde maa. De Rofvere.

21. Det var Herr Lave Rimagrdsen/saae de Hofmænd komme til By; Dem agte vi icke ved en Bønne/ for dem ville vi icke fly. De Rofvere de hvile for Norden.

22. De stødte paa Dørren/ det gaf god Bulder/de stødte med Glafvend og Spiud; Du stat op Nilaus Ufredsen/ du kom til os her ud.

23. Vel siu Tønder Guld og otte af Sølf/ dennem vil jeg eder gifve; I lade mine Stalbrødre fare med mig/ I lade os blifve i Lifve.

24. Icke passer jeg paa dit hvide Sølf/ fast minder paa dit Guld; For dig er mangt et Faderløst Barn/ som sidder saa sorgefuld. De Rofvere de hvile Norden under Skofven.

25. Og det var Nilaus Ufred/ hand vorde sig som

en

en Mand: Hand hug og slog saa lenge om sig/ imedens hand Bielcke fand. De Rofvere de hvile for Norden under Skofven.

26. Saa giorde og Herr Lave Rimaardsen/ hand vorde sig i saa fast: Saa lenge indtil hans gode Sverd/ det sønder i Hialtet brast. De Rofvere de hvile for Norden under Skofven.

27. Saa slog hand Klodden imod en Steen stack Odden i sorten Jord. Nu maa jeg gifve mig fangen i Dag/ mig hielpe Guld og gode Ord.

28. Jeg byder for mig de Kister Tolf/ alle fulde af Guld saa rød; Der for har jeg mangen Mand myrd/ og skændt baade Fruer og Møer.

29. Jeg tager ingen Gafve/ og heldst for slig en Mand; Du skalt klæde en Steyle ny/ om jeg den betale kand.

30. Jeg beder eder Drost Peder Hoseell/ I giere mig ingen Uræt: Thi Dronningen var saa nær min Frencke/ min Fader af Keyserens Æt.

31. Og var Dronningen din Frencke saa nær/ din Fader af Keyserens Æt: Hvi gick du da til Bondens Gaard/ giorde hannem saa stor Uræt.

32. Saa toge mand de Rofvere Tolf/ fulde dem for ofven den By: Paa Steyler sætte de dem tillige/ og de vare alle af ny.

33. Nu ligge de paa Steyl/ og Hiul/ alt baade for Hede og Kuld/ Drosten førde de til Kongens Gaard/ Tolf Kister fulde med Guld. De Rofvere de hvile for Norden under Skofven.

Herr Tidmand blifver halshuggen for Bondens Hustru hand voldtog.

Vi finde Tvende Viser af en Meening/ som begge have været gengs her udi Riget / dog de leggis tvende adskillige Personer til. Udi den eene nævnis Herr Tidmand/ som vi her sætte/ udi den anden Ebbe Galt / hvilcke begge sigis at have tient i Kongens Gaard/ men røris dog intet om deris Herkomst/ eller andre deris Vilkor. Hver Vise hafver sin Omgvædning. Til Ebbes Vise sjunges: For den der mig torde bie om en Aften; Den anden sætte vi som den er funden. Er et merckeligt Exempel/ at ingen synde paa de hegte/ at hand icke skal straffes. Og sees her Kongelige Retferdighed / at endda hand hafde Herr Tidmand saare kier/ og vilde løst den for en usigelig stor Penning / saa maa hand dog lade Rætten hafve sin Gang. Thi der bør ingen Persons Anseelse gielde/ besynderlig i saadanne grofve Syndefald og udediske Gierninger.

XVII.

De Hofmænd sidde i Roskilde By / de dricke til Dagen gisris lius: Saa gier og ungen Herr Tidemand/til Hesten er hand saa fus. I ride nu til Linden med.

2. Det var unge Herre Tidemand / hand rider giennem Rosens Lund: Der møder hannem Bondens venne Hustru / alt i saa onder en Stund. I ride nu til Linden med.

3. Hør du kiere Bondens Hustru/ vilt du vise mig til By: Jeg gifver dig Gafve og Skienck saa stor/ en Kiortel af Lundiske ny. For den der mig torde bie om en Aften.

4. Veyen vil jeg dig visse saa gierne / mig tyckis du est det fuld vel værd: Jeg følger saa nødig en drucken Hofmand/ Vor HErre være i vor Færd.

5. Der

5. Der hand kom ind i Bondens Gaard/ der loed det endda verre: Hand slog og bandt saa hart om sig/ og tenckte saa lidet paa vor HErre. I ride nu til Linden med.

6. Bondens Hustru gaar til og fra / hun biuder ham af det beste: Men hvad hand meente hende derimod/ det var udaf det værste. I ride nu.

7. Hun lagde hannem paa en Seng var god/ af Vulster og Silcke hin rød: Førend hun kom udi første Søfn/ og alle hendis Dørre hand brød.

8. Hand hug hende med sin Korde skarp / hand drog hende i sit Haar: Hafde icke Ollet været hans Herre/ hand hafde det aldrig giort.

9. Nu hafve I faaet eders Villie frem / os begge til liden Gafn: Jeg beder eder for den øfverste Gud/ I sige mig af eders Nafn.

10. Hesten rider jeg Abildgraa/ min Kaabe er stribet og blaa: Nogle kalde mig Herr Tidemand/ og saa lade de mig gaa.

11. Og Tack saa hafve goden Bonde / hand ganger for Kongen at kiære: Min Hustru er med Vold tagen/ derfore saa kommer jeg her. I ride nu til Linden med.

12. Det var Danner Konning blef vred / og tog hand til sin Knif; Hafver nogen af mine Hofmænd det giort/ da skal det koste hans Lif.

13. Det meldte hand den dristige Bonde/ og saa tog hand oppaa: Nogle de kalde hannem Herr Tidemand/ som der gaar Safnen fra.

14. Og det var Danner Konning saa brad/ hand slog sin Haand mod Bord: Det Ord vilde jeg icke

selfhafve sagt/ for Landet som der staar. I ride nu til Linden med.

15. I tale mig til Herr Tidemand/ hand kommer her ind til mig: Jeg dømmer paa hannem ret ingenlund/ førre hand maa svare for sig. I ride nu til Linden med.

16. Fremtraad hand bolde Herr Tidemand/ hand svaret saa dristelig: Du lad din Hustru tilstede komme/ hun klager jo icke ofver mig.

17. Det da var den sorgfuld Bonde/ hand sig ofver Axel saae: Hisset kommer hun Hustru Gunder/ hun rider paa Ganger graa.

18. Det svarede Bondens venne Hustru/ og Gunder var hendis Nafn: GUd naade os begge/ Herr Tidemand/ vi ere saa vit i Safn. I ride nu til Linden med.

19. I mindis vel bolde Herr Tidemand/ der I var i vor Gaard: Den brune Miød/ den klare Vin/ den var for eder uspard.

20. Den brune Miød/ den klare Vin/ for eder og alle eders Svenne: Det giorde jeg paa min Hoßbonds Trøst/ og self var hand icke hiemme. I ride nu til Linden med.

21. Jeg lod eders Seng af Silcke rede/ som Riddere pleye at sofve: Saa lod jeg eder til Senge følge/ med Kerte og brendende Lue.

22. Saa gick jeg mig med Børn at hvile/ som jeg var vant at giøre: I mindes vel bolde Herr Tidemand/ I sloge op alle vore Dørre. I ride nu til Linden med.

23. Vel fem udaf mine næste Meer/ dem giorde

I Ba-

J Bane-Saar: Og tre udaf mine giefveste Svenne/ de ligge under sorten Moer. J ride nu til Linden med.

24. Og opstod Herre Peder hans Fader/ hand var en Helt saa sterck: Jeg biuder for hin unge Herr Tidemand/ min Hest og tusinde Marck.

25. Der til svarede Danner Konning/ Herr Tidemand for Dommen stod: Jeg løste hannem med tre tusinde Marck/ kunde jeg det svare for Gud/ For den der mig torde bie om en Aften.

26. Det meldte hand da Herr Tidemand/ den Tid de ledde hannem bort: Icke vilde jeg vorde at lade mit Lif/ hafde hun icke været saa sort.

27. Der til svarede Danske Dronning/ hun meldte et Ord med Ære: Hvad heller at hun var sort eller hvid/ skulle du hafve ladet hende være. For den der mig torde bie om en Aften.

28. Saa toge de bolde Herr Tidemand/ fulde hannem paa grønnen Vold: Saa hugge de hannem hans Hofvet fra/ alt ofver hans eget Skiold. J ride nu til Linden med.

Erick Pychesøn blifver halshuggen til Stockholm.

Denne efterfølgendis Vise qvædis almindeligen om Erick Styggesøn/ og meenis af nogle/ at hand skulde været greben af de Svenske udi Feyde Tid/ og medfaren som Visen indeholder. Men der om findis intet udi vore eller de Svenskis Historier. Alleene nefnis Herr Erick Nielsen af Jutland som Kong Erick Pommer sætte med fem hundret Mand til Hofvitzmænd paa Stockholms Slot/ at tage vare paa i hans Fraværelse. Dog hvorledis hand er kommen der fra/ formeldes intet synderligt. Men om Erick Pychesøn/ eller som de

Svenske nefne hannem Puckeson / skrifvis klarligen / at hand ved denne Tid / Anno Domini 1436 er vorden usamdregtig med Sverigs Riges Marsk / Herr Carl Knudson i Sverrig / og hyllede Dale-Karlene og andre fleere steds i Bønderne i Landet til sig / og kommen til Slagning med hannem. Og der Herr Carl formerckte at hand icke med Magten kunde bestaae hannem / lagde hand sig udi en veulig Fordrag med hannem til Vesteraas / og som de der vare forsamlede udi Graabødere Kloster / og Erick vilde icke vige Herr Carl / blef der med Trædskhed giort en stem Reg og Damp udi Conventz-Stuen / og Herr Carl begiærede af den Aarsage / at de skulde drage ind paa Slottet og fordrage Sagen. Hvilcket skeede / og der ofver loed hand fange Erick Pycheson / og forsende hannem saa strax til Herr Christen Nielsøn Rigens Drost til Stockhlom / og der blef hand self halßhuggen / og hans neste Raad Hans Martenson blef steyled / imod all den Trygbed og Leide / som dem var tilsagt af Her Carl: Og Erckebisven Oluf af Opsal / og Bisop Thomas af Strengenes / med andre gode Mænd / hafde sagt god faare. Hvilcket dennem saa hart fortrød / og de aldrig siden den Dag / vilde søge til nogen Mode eller Land-Dag / ey heller uddeele Sacrament der efter / deris gandske Lifs Tid. Saa det sluues fast troligt at denne Vise er lagt her om / baade af Omqvednigen og anden Omstende.

XVIII.

1. De Bønder de klage dem op paa Land / de Hofmænd der de udride: De klage sig for Erick Pycheson / hand maatte sin Leyde icke nyde. I Dalen der kommer hand aldrig.

2. Men det var Erick Pycheson / hand skulde til Klosteret fare: Der møder hannem her Carl Knudson / som HErre Gud loed det saa være.

3. Og hør du Erick Pycheson / hvad jeg monne sige til dig: I Dag saa skalt du være min Gæst / og faa dig Mad med mig.

4. Saa gierne vil jeg din Gæst være / og faa mig

Mad

Mad med dig: Viste jeg du var min fuldtro Ven/ vilde ingenlunde svige mig. I Dalen der kommer hand aldrig.

5. Her stander jeg i min Saddens Troye/ og i min Selfspente Sko: Christ svige den udi Himmerig/ hin anden sviger i Tro.

6. Saa toge de da hver anden om Haand/ og fuldis i Kircken ind: Der lydde de paa den hellige Sang/ og horde den Messe til Ende.

7. De toge hver anden om hviden Haand/ skulde være hver andens Geste: Men icke viste Erick Pycheson andet/ end der var Meening hin beste.

8. Ude saa stode de Svenske Hofmænd/ de ere saa glade for: Foruden hin gode Erick Pycheson/ hand rifver i Hofvet og Haar.

9. Alle da sidde de Svenske Hofmænd/ de dricke baade Mæd og Vin: Foruden hin gode Erick Pycheson/ hand blegner om hviden Kind.

10. Alle da sidde de Svenske Hofmænd/ og dricke de Mid af Horn: Foruden hin sorgfuld Erick Pycheson/ hand sortner som en Jord.

11. Ind da kom den liden Smaadreng/ var klæd i Kiortel grøn: Men du skalt hente mig Bolten ind/ som jeg skal hannem i spende.

12. Og du skalt hente mig Bolten ind/ som hand skal fangen i blifve: Saa fore vi hannem til Stockholm hen/ den unge Herr Drost at gifve.

13. Der til svaret den liden Smaadreng/ hans Ord de fulde gaat skel: Forend jeg vil hente eder Bolten ind/ mit Lif da lader jeg selt.

14. Saa toge de strax den fangen Mand/ og fore

de hannem nogen til Hest: Foruden hans eeniste Skiorte smaa/ hun var hannem allerbest.

15. Saa førde de hannem at Gaden frem/ som Folcket stod aller flæst: Og ude da stoed den Svenske Drost/ hand glædis fast ved denne Gest.

16. Hveden kommer os denne rige Fange/ som holder paa Ganger graa: Det er forvist Erick Pychesøn/ i Dag sit Liflade maa.

17. Og det vil jeg for sanden sige/ hand hengdis i Galie green: Hannem fulde saa nær den liden Smaadreng/ hand hengdis ret under hans Been. I Dalen der kommer hand aldrig.

Hans Skrifver hand tiener/ &c.

Der hafver været tvende Navnkundige Skrifvere vaa en kort Tid vaa Kiøbenhafns Slot/ som hafve hafd begge liden Lycke til deris Hoftieniste/ hvorlunde det ellers hafver været med deris Sag/ der om dømmer alleene den som Alting dømmer Retfærdeligen. Den Eene hede Anders Skrifver/ var Konning Hans meget kier/ og høyt andragen for sin Tieniste. Men der siges at hand skulde der ofver hofmodet sig/ og foragtet baade Adels Personer og andre got Folck. Hvorfore hand blef hadet af mange/ og vaa det sidste forførd/ at hand skulde slagen Kongens Pendinge under sig/ og der ofver er hand kast i det Blaa Torn og vint/ men dog icke blefven stadig ved sin Bekiendelse/ som og Kongen self vaaherde. Der med er hand hendømt til Galgen og standen sin Straf/ Anno Domini 1494. Men strax der efter skrifves at Kong Hans er falden udi en stoer sterck Melancholi/ hvilcket nogle meente/ for denne samme Sag skyld/ dog nogle meene anderledis/ &c. Denne Anden/ Hans Skrifver/ som her omtales i Visen/ er det gaaet fast lige saa/ udi Kong Christians den fangens Tid/ at hand hafver misbrugt sin Herris Gunst og Hyllest/ og er der ofver vorden Hofmodig og traadtzig/ indtil paa det sidste/ at hans Vogn heldte/ og mand hafver skudt der efter/ saa at hand er ofverilet og tagen

om

om Hofvedet og kast i Fengsel / og hans Regenskaf er hannem forvilt i midler Tumult / saa hand kunde der med icke bestaa / og maatte gaa den Gang som denne anden gick / blef hengt paa St. Mortens Aften uden for Kiøbenhafn / Anno Domini 1516.

XIX.

Hans Skrifver hand tiener i Kongens Gaard / hand tiener sin Herre det beste hand formaar / der om saa ville vi siunge: Der tiene saa mange i Kongens Gaard / men somme de lagde hannem Had paa / med falske Hierter og Tunge.

2. Hans Skrifver gaar for sin Herre at staa / ville I mig høre hvad Retten formaa / jeg haver eder tient med Ære: Jeg hafver eder tient uden Falsk og Svig / som Gud skal være trofast mod mig / naar jeg skal Lifvet ombære.

3. Den Tid jeg foer til Norge Land / ieg tiente eder som en Christen Mand / baade Guld og Solf eder skienkte: Nu er jeg for eders Naade befort / med falsk og Svig saa er det giord / det kunde I self betencke.

4. Den jeg hafde der til Staaldbroder min / jeg skienckte hannem baade Miød og Vin / og heldst udaf det beste: Hand vil mig icke saa lang Frist gifve / at jeg maa være en Dag i Lifve / saa naade mig JEsu Christe.

5. De toge Hans Skrifver paa Kiøbenhafns Vold / hand raabte paa Gud fem tusind fold / Gud lad det sig miskunde: De bunde hans Hænder med Bond saa stercke / saa saare da monne hans Hierte vercke / saa stride hans Øyne de runde.

6. De sette Hans Skrifver i Taarnet ind / og hannem rant Taare paa hviden Kind / saa saare monne

ne hand sig undskylde; I hvor Hans Skrifver hand ganger frem / da raader hand baade Qvinde og Mand/ I vogte eders Børn fra Herre Hylde.

7. Det er den Løn der jeg skal hafve / alt for min Tieniste saa mange gode Dage/ saa hielp mig/ JEsu HErre: De lede Hans Skrifver for uden By/hand løfte sine Øyne saa høyt i Sky / hand saae den Galie der være.

8. Nu beder jeg eder baade Qvinde og Mand/ I bede for mig af Hiertens Grund / Gud vilde mig Synden forlade: Og der brænde Lius i klaren Sky/ det maatte vel see baade Fattig og Rig / Gud teede med hannem sin Naade.

9. Gud teede med hannem sin retvis Dom/ den Tid hand ned af Galien kom / i Kirckegaarden blef hand begrafven: Det er et Exempel af Himmelen stort/ om Jule Nat lagdis hand i Jord/ det siger jeg eder mine Venner.

Her hafve vi nu Ende paa de gamle Viser/ som os paa denne Tid syntes at lade udgaa. Sette her hos/ som en Tilgift/ tvende Viser om de fornemmeste Byer og Stæder her ere udi Riget. Denne første er digtet efter den Fadzon som Ranilds Vise er giort / og indholder Nafn paa alle de Kiebstæder som under Danmarckis Krone beregnis/ fra Rensborg indtil Skafven / og saa igiennem Herne indtil Asskær i Skaane paa den Svenske Grentze.

Vg det springer saa vide om Land / Renßborg er agen til Fange: Sleßvig kom icke til Husom i Aar/ hafde Flenßborg vist det skulde saa gange: Sønderborg maa lide det ynckeligste Mord/ som Aabenraa var spaad for lange. 2. Ton-

2. Tønning rider ad Bredsted ind / Tønder bød Ribe god Dag sin Herre: Christ vogte dig Vedel ogsaa Kolding / Varde / Ringkiøbing / og Lymvig med Ære: Hostebro / Tidsted / Nykiøbing i Mors / under Vighorrig Skifve vil være.

3. Høring og Seby og dertil Skafven / Hofbro og Grenaa Ebletoft forgætte: Mariagger tien Randers og Olborg By / den giefveste de Aarhuus agte / Kalundborg bær Slavels udi sin Fasn / Kaarsfør det icke formaatte.

4. Faaborg vil fare til Aßnes By / for Medelfers Pending og Klæder: Men Othensee tager fra Bogense sit Lif / Kerteminde hun dertil raader: Nyborg vilde bære den Krone i Aar / Svenborg efter Arrekiøbing leder.

5. I hugge af Nagskof Hænder og Fødder / og Marieboes Øyne udstinge: Saxkiøbning gior paa Surkiøbing det Mord / som Nysted og Rudkiøbing skal tvinge: Men all den Pine som Nykiøbing bær / det er for Stubkiøbing eene.

6. I hugge af Stæge ey Hænder eller Fødder / Oringborg beholder sine Øyne: Men Nestved skal blifve Skielskør hendis Død / som Præste monne fortiene: Hedding skal lide saa haard en Straf / at Kiøge skal qvelis udi Pine.

7. Og de ledde Roskild af Kiøbenhafn ud / Ringsted vred Hænder saa saare: Alle de Veyrmøller for Slangerup staa / de felde for Holbeck Taare: Nykiøbing bød Søborg tusind god Nat / Helsinger bad Helsingborg vel fare.

8. De fulde Landskrune til Lundeby / hun saae

der

der Malmøes Spir opstande: Christ signe Trælborg og Falsterbo / fra Ydsteds og Ahuses vaande: Hafde Semmershafn blefven hos Vee i Aar / Syllesborg gick Lycken til Haande.

9. Hafde Vardbierg i Lauholm en Ven / Engelholms Bud til Halmsted vilde bære: Falckenberg til Kongsback sende sit Bud / Lunterthun gaf Elleholm liden Ære: Christ signe Tommerup ogsaa Affkære / Rodneby deris Hiertens Kiære.

10. I bede for Vißby paa Gudland staar / for Rodne paa Boringholm hin brede: I læse et Pater noster for Svanickes Siel / Aakircke formilde sin Brede: At Nexø maatte fare fra Lybst Mand bort / under Dansk Mands Ro og Glæde.

Denne anden Vise om Kiøbstæderne er ickun om de besynderlige Stæder og Byer som Domkircker ere udi / og er denne Vise lagd af Docter Morten Børup / som var en navnkundig og lærder Mand udi Aarhuus / dog hand hvercken giver Aarhuus eller de andre nogen synderlig Lof / undertagen Kiøbenhafn alleene / for Høyskolens og Kongelig Hofvet Slottens skyld / dog hver af de andre ere vel ellers saa berømmelige / hvad helder mand vil see til Gammelheden eller andre Omstendigheder og god Beleyligheder / hvad den gode Mand ellers hafver rørt til denne Digt / som mand ellers maatte vel kalde Libellum Famosum / om den hafde været giort i vor Tid. Men efterdi den hafver været brugelig her indtil i Riget / lade vi den saa løbe her hen under de andre.

1.

Clericali & Regali.
Turba gaude HAFNIA,
Non est talis, nec æqvalis.
Civitas in DANIA.

Ar-

Artium officina
Omnium pulcherrima
Merces exerces,
Colligis & poſſides
Per terrarum ſpacia.
2. Tace LUNDIS Ruſticalis,
Niſi qvid Eccleſia.
Time RIPIS ripam maris,
Ingeniis viges & moribus,
Campeſtris clama VIBERGIA,
Ure tua ſtramina,
Contentioſa, famoſa
Litium certamine
Et judicum prudentia.
3. Cultus Mundi, vis confundi: Villula,
BURGLANENSIS inſula:
Monachorum ſtringe lorum,
Tota tua gloria:
Mane par OTTHONIA
Sed fuiſti Domina:
Dediſti, cepiſti
Dominos Monachos
Ergo manes famula.
4. Nullus ergo te Laudare
Audet nunc ARHUSIA:
Nam qvi tecum vult regnare,
Deducis per avia:

Ute-

Uteris astutia:
Plus qvam sapientia,
Prælatum pergratum,
Temere perdere
Audes in malitia.

5. SLESVIGA luto oblita,
Pone supercilia:
Caput & pedes perdita,
Langues ad officia:
Vita in Piscículis,
Frigida, rigida,
Tota penè exanimis:
Regum bibis sangvinem,
Hoc habes præconium.

6. Ex loquace ore tace,
Garrula ROSCHILDIA:
Qvid de tuo gaudes clero,
In tua superbia:
Qvis de tua copia,
Ut Petrus de Scotia,
Tam mirificè docere
Dogmata plurima:
Possit jam in DANIA.

7. Civitates DEO gratas,
Vos conservet Trinitas
Nam sanctorum plurimorum,
Vobis floret sanctitas

Cle-

Clemens & Laurentius
Chetillus & Lucius,
Canutus & Lambertus,
Meritis plurimis:
Maria sed in omnibus.

FINIS.

APPENDIX.

En kort Historiske Beretning om de gamle Danske Kongers og Kæmpers Tids Regimente og Afgang / af vore Danske Historier uddragen / og nu paa ny colligeret.

Aar efter Christi Fødsel 1671.

Skal Dannemarckis Rigis Begyndelse / Gunstige Læsere / ofverveyes og ansees efter de Aars Maal / som Gassarus før hafver antegnet til Dannemarckis Begyndelse. Naar vi nu regne paa hver Konge lige mange Aar hid indtil / da falder hver Konge til at hafve regieret 25 Aar / eller ved det Pas.

Skal Danmarckis Rigis Begyndelse regnis fra Kong Davids Tid / &c. indtil Christi Fødsels Aar / da skal hver Konge hafve regieret 46 Aar / om vi skal efterfølge deris Meening / som forføve Dannemarckis Begyndelse til Gideonis og Tholæ / Israelitiske Domere deris Tide / da vil hver Konge tilfalde 50 Aar. Ville vi videre forstrecke disse Rigers Begyndelse til Sarug Abrahams Oldefaders Tide / da skal hver af de fornefnde Konger tilfalde 80 eller 90 Aar / hvilcket er utroligt. Derfore maa vi enten sige nogle Konger at være forbigangen og forglemt in Catalogo / eller dem / paa de Tider / at hafve lefvet længer end andre Menniſker; Og ligesom disse 2 første Meeninger icke aldelis ere at forstiude / saa siunis og den tredie Gassari Meening meſt sandru / thi at iblant forige optegnede Konger / da er hver tredie enten ihielslagen / eller forkortet sin rette Alder / saa de icke alle hafver naaet de 25 Aar / men somme meere / somme mindre.

Efter

Efter Sigfridi Petri Computatz skal hver Konge/fra Kong Dan og til Christi Fødsels Aar / tilfalde ungefær noget meere end 12 Aar. In Summa/ her om kand efter Beld. og S. Arild Hvidfelds Meening intet vist Aars-Tal sættis eller gioris.

Ydermeere siger forbemelte S. Arild Hvidfeld: Vi vide intet hvorledis vore Forfædre hafver regnet deris Aar. Det vide vi / at de hafve atskild Aaret ved Vinteren og Sommer/ og da var gangen saa mange Vintere / men hvad Tid og Dag de hafve regnet Aaret fra / og til hvad Tid igien de hafve endet det / vide vi icke.

Julianus Annus var icke heller endda indsat.

Til med er os Rune Bogstafver / og den gamle Skrift og Liter, som brugtis udi fordum Dage afskaffet af dennem/ som førde os den Christelige Tro paa/og disse Latine Bogstafver udi steden søyet / saa vi icke vide noget enckende / om de gamle Antiquiteter/end det som de gamle Monumenter/Steendysser og Høye/ baade i Danmarck og Norge endnu udviser.

Ydermeere en kort Extract om Kæmper og deris Begrafvelser hos os Danske i gamle Dage.

Kæmper kaldedis fordum nogle drabelige Stridsmænd / Balgere/ Fegtere og Vofvehalse / som kaldis Krigs-Øverster/ Capteiner/ &c. Disse vare meeste Parten store/ stercke og føre Personer/som Samson/Goliath og Stercke-Odder/ &c. Dog icke saa store / som Kierlingen hafver digtet om dem i de gamle Kæmpeviser. Deris Begrafvelser / saa velsom den meenige Mands / vare udi Marcken opkast af Jord / og med Steene mesteparten omsæt/ hvor udi hver Familia og Slegt hafde deris Begrafvelser paa Hedenske Viis / efter som mand ingen Kircker hafde udi de Dage.

Paa samme Høye komme de tilsammen / og hafde deris Ceremonier: Men mit paa dennm var gemeenligen opsæt 2. eller 3. Steene / og der paa en flad og bred Steen / paa hvilcken de offrede deris Afguder.

Det er om voris Kempe Sæd /
At du ey deris Nafn forgæt.

Det

Det
Andet Hundret Viser
Om
Danske Konger /
Kæmper og Andre /
Som er
Denne Vise-Bogs
Fierde Part.

Trykt Aar 1695.

I.

Bjalkemaal hin Gamle.

1. Nu Dagen vil oprinde /
Og Hanen gal paa tinde /
Tid er at Odins Sønner
Arbejd og ſtriden rønner.
O! vaager / opper eder /
I Høvetsmænd fremtræder /
Af Adils venner ſtørſte /
Hver er i krig den førſte.

2. Har ſom Haardhænded byder /
De Vaabn' og Rolv ſom ſkyder /
Samt andr' af gode ſlekter /
Som løber ei / men fekter.
Op / ei til lyſtigt gilde /
Ei Jomfru ſnak hin milde /
Men Hilders leg den haarde /
Hver ſkal mod fienden baarde.

3. Lar drick og leflen fare /
Paa krigen tager vare /
Hvo Kongen trolig mener /
For guld og penge tiener;
Nu kand her priſen vindes
Af hver / ſom trofaſt findes.
Bort feghed / frykt af bringe!
Om mand ſkal fienden tvinge.

4. Den

4. Den geveſte blant alle/
Som vi mon Konger kalde/
Rolf/ gav os guld og ſverde/
Med mad og klæder nærde.
Nu ligger hand nedfælded/
Med ſvig og overvælded.
Den ſkal en Niding være/
Som hevner ej ſin Herre.

Forklaring.

Dette vers haver dette navn af Bjarke K. Rolfs Svøger/ ſom blev ſlagen i Lejre/ hvorom Saxo i Anden Bog/ men Kemperne opregnis udi Edda/ eller af en anden Bjarke Skald; og er vel et af de ældſte/ ſom mand haver/ i henſeende/ at det efter manges Meening var til nogle hundrede Aar for Chriſti Fødſel.

Saxo haver udſat denne Viſe i herlige Latinſke Vers/ men haver udeladt de 4 førſte rim/ men ſlutter ſaaledis om dennem alle: Denne Formaning og til-eggelſe var udſæt i en gammel Viſe/ hvilken mange endnu paa denne dag vide at ſjunge/ ſom have forfarenhed og kundſkab i de gamle Hiſtorier. Men det var ſtor ſkade/ at Saxo ej indførde denne og andre i det da brugelige maal; hvilket er og at beklage om K. Frodes Gravſkrift/ ſom ej heller blev indſat af hannem i ſit rette Sprog.

De 2 førſte Sangvers findes endogſaa i det gamle maal i dend Trykte Nordſke Krønnike i S. Olufs Hiſtorie/ og i Konnunga-Sagan/ trykt paa Svenſk i Viſingsborg 1670. F. og ere her i det nu brugelige maal udſatte. De andre 2 vers ere nogenledis udlæſte af Saxes vidtløftige digt. Men Tor mod Skald ſang ſamme Viſe/ der S. Olaf Konge ſtulde ſtride/ ſaa højt at ald Hæren vognede derved og lydde til. Der Viſen var udſjungen/ takkede de hannem og ſagde den være dem eet bekvem og tækkelig paa den tid/ og kaldede den Hus-karle-Hvot/ det er Hofmands-Hvashed; thi den eggede og tilſkyn-

bede dem til snarhed og frimodighed. Kongen gav hannem og selv en guldring derfor. o. s. f.

I Landnamma Saga / Item Spec. Islandiæ og Crymogæa tales om Skegge/en Islænder/som sejlede vidt omkring/ at der hand laa under Sjeland / gik hand paa Landet og grov i Rolfs Høj / hvor hand kom ind og fand K. Rolf med Hjalte og Bjarke / sidende i deres fulde Harnisk / men tog hans sverd Skofnung og meget andet gods. Med sverdet vand hand siden mangt et slag; hvilket sverd var det ypperste / som nogen tid til Island var kommen / hvor efter og Islænderne og Skaldene have kalled et hvert godt sverd Skofnung.

Kong Adils eller Atil siges at have været Konge i Sverrig (thi deres ældste Historikriver Ericus Upsalensis, som levede i det femtende hundret aar/ bruger disse Ord / Narratur, Fertur, og Snare Sturlesen udlader ham/ paa det sted i sin Norske Krønnike / hvor hand ovregner de Svenske Konger) hand skulde og have sæt en Hund til Konge over Danmark/ hvorom dog intet findes enten i vore Danske eller Nordske Krøniker/ hvoraf de Svenske dog have meget af deres / men alleene at det skulde være skeedt i Norge / Men de Svenske have det uden tvil deraf / at een af de 5 Høvdinger / som regerede Danmark/ heed Hunding. Og i den Anden Orden eller Serie Regum Daniæ læses: i Hans tima vart fem Høfdinga i Tanmark / og Sverikes Kunung skipade en Ragga ad var da Kunung i Tanmark. Hunding forsvarede sig og forhindrede og forderved andre (K. Erik Pomers Krøn:) kand derfor mueligt til spot af landsens fiender være kalded Hund. Hvoraf skal være kommen den Fabel om Hundekongen eller Rakke. Hvortil Johannes Magni haver vel hiulped og ellers ilde forvendt meget af Saxo i K. Rolfs Historie. Med hvilket hans sædvanlige forhold hand anstiller sig utaknemmelig mod vore Norre Historiers Fader/ af hvilken hand dog maa laane at bygge paa/ om endskiønt hand ej altid bygger fasteligen og paa Sandheds klippe. Tilmed haver dette end ikke nogen ligned med sandhed/ i betragtning/ at K. Rolv (i hvis tid Johannes Magni forferer dette) roses i Rolvs Saga og nogle steds i Edda og kaldes Agiætastr alra Konga. Item at Hrolfr Kongr i Skidru var mestur madr a Nordelendum. Saa og Gram

hin

hin gioflasti/ storlati ɔ: Fornemste blant alle Konger/ og K. Rolf i Ledre var største Konge i Nordlandene. Item hin Rundeste og høyfindede. Ja de drukke Rolf Konges/ som en fornemme Heltes skaal. N. Kron. 27 S. Ellers taler vel baade Saxo og Snorre om den Hunde-Konge i Norge. Udi gamle Rimkronike taler Rolv saaledis:

Svenske siæ thet met falske ffundh/
Ath the sænde Danske til Koning en hundh/
Och at thet skullæ wedh myn tid ske/
Som jeg skullæ Danmarks rygæ ffore/
Men hade the tha santh then hwnd/
Jeg skullæ ræth ladhet them enghenlwnd/
Jeg skullæ saa latet hannum atthem got/
Ath saaræ skullæ theres nackæ hafve blet.
Ware them æn at then samme hwund
Han drauer ey ov en ondher grwmd/
Komme the fore hans tand igen/
Som the haffve været/ the so eth men/ o. s. f.

Jeg tør vel og sige/ at de Danske og Nordske skulde før ladet sig ihielsla/ end have en Hund til Konge og saadan spot.

Har ɔ: Høj. Saa kaldes Odin blant mange andre navne/ hvilket navn indføres stedse i Edda hvor Har altid svarer til Spørsmaalet/ som Gangler giør eller Gylfe.

Hilde ɔ: Gudinde for krig. Hildes leg ɔ: Strid.

II.

Om To Danske Konger/ Hake og Krake.

Mange dræbte Hakes Sverde/
Flere Krakes penge nærde.
Hake dræbt med skarpe staal/
Krake blev som brændt paa baal.
Item:
Hakes sverd hug ned for foden/
Krakes penge fremde floden (ɔ: forfremmede og forøgede skibe og folk.)

Hake tog af sverd sin død /
Krake faldt ved ild og glød.

Forklaring.

Disse ere synderlige kunstvers i det gamle maal / og kunde nu neppeligen gjøres noget saadant / hvorom jeg haver meldet noget i Betænkn: om Cimb. Sprog. 122. S.

Disse 2 Kongers Jvræt og endeligt haver været uligt / som eragtes af versene. Hake var den Konning / som regerede efter K. Rolv Krake eller Krage / som hand indføres for den Sextende Konge i Tallet i Gamle Rimkrønike / Og Hvitfeld skriver / at Hake hevnede K. Rolfs død vaa Hjartvar / men blev siden slagen selv: Og enddog denne skal vel ikke findes hos mange af vore Histori-skrivere / saa findes der dog Danske Konger / som af een eller faa ere optegnede. F. E. Her regerede K. Hener / der de Aser komme hid. Saa findis og hos en deel / Alv / Asmund / Balder / Bo / Ryge / Boge / Eskil / Heidrik / Hiding / Halfer / Sigfrid / o. a. f. See og Anteignelser til 5te Vise. K. Hogen i Jylland berømmes høyt af Sterkodder / saasom der og tidt vare Under-Konger i Jylland og andensteds under Overkongen af Ledre. Her vare og andre smaa Konger / Esmer / Sigfred Horn / Ottelin. Ja og Konge-Sønner lode sig kalde Konger; hvilket og Grever / Hertuger og andre fornemme Herrer gjorde undertiden. Hvorom findes nok i Viserne. Historien om K. Rolf Krake beskrives videligen af Saxo i hans Anden Bog / hvor og vises orsagen til dette hans Tilnavn. Thi Krake bemerkede fordom et langt smalt træ med afbugne grene noget fra bullen / saa mand kunde krybe der op ad / som vaa en anden stige. Hvoraf siges endnu her vaa landet / en Krybe-Krage. Ja ordet skal endnu være brugeligt i disse Nørrelande / saasom det og findes i Skaanske lov. Men i Edda haver dette hans tilnavn en langt anden betydning / nemlig / fordi Rolf syntes liden der hand sad (thi samme mænd ere høje / andre lave i sæde) kaldede Bigge ham en Krage / som er en bekjendt fugl / enddog Rolf ellers uden sædet var høi og anseelig nok. Saaledis kand Saxo og Edda lignes og forliges sammen / at de ere hinanden lidet eller intet imod.

Af

Af Krake / er Kræfke ɔ: kroget træ Lejre-krekker kaldes de træer ved Ledre eller Lethra i Sjeland.

K. Rolv blev af sin svoger Hjartvar slagen paa sit Slot Ledre / hvoraf de kaldtes Ledru-Konger / som i Sverrig Upsala-Konger. Men som der blev sat ild paa Byen / siges hand her som obbrændt / enddog hand skal være der (en miil fra Roskild) begraven tillige med andre Konger / Dan (thi der vises og Dans høj) Oluf / Harald Hylletand og fleere. Siden haver Skegge Islænder graved der i Højen og funded K. Rolv / hvorom tilforn i 1. Vise. Ligesom den anden Rolv / (som med Nordmændene indtog en deel af Frankerig og bebode den / kalled af dem Normandi) opgrov en af de Gotiske Kongers graver / og efter megen udstanden besværlighed og forhindring ofoervandt Gengangeren / og førde ypperligt liggendefæ bort med sig. Historia Island. Geniorum Msc. hvilcken og foruden Gretters Historie opregner en anden nyere / som er skeedt til Skalholt i Island ved Aar 1500 / hvor een iligemaade sloges med de dødes efterspørgelse / og blev ilde medhandled.

Udi Rolfs Saga mældes K. Rolv at være ihjelslagen og alle hans Kemper; Item K. Hjorvardr og hans folck / og Skuld K. Rolfs Syster at have regered Danmarck en stakked Tid.

III.

K. Regner Lodbrogs Første Vise.

Jeg voved har mit kiære Liv
For dig / o skiønne Kvinde /
Og dræbte saa jordslangen stiv /
Kun femtem aar i minde.
Dend om dit bur kringhøjed laa /
Men nu har hul i hjerte /
Skal mig og andr' ej meere slaa /
Ej gjøre skad' og smerte.

Forklaring.

Denne og efterfølgende gamle Vise er i det rette gamle

Sprog indførde i Stefani Anteegnelser og forklaringer over Saxo; hvilke ere komne fra Magno Olavio af Island med flere de gamle Skaldres Sange / og oversendte til D. Oluf Worm / vore Gamle Sagers meget kyndige og forfarne udforsker.

Historien haver sig saaledis: Thora Borgerhjortur eller Thore Hjort var K. Herouds Dotter af Vester Gylland / som fik K. Regner af Danmark til ekte paa denne maade: der Heroud og Bose havde hjemført det med Guld-bogstaver bemalede egg af Biarmeland / med saa stor Livsfare / hvorom Sagan handler vidtløftigen / da fandtes en liden Guldfarved Orm (irlingur gulla-lytur) derudi / hvilken Kongen gav sin Dotter til Tandfæ (d: en gave / naar børn finge tænder) som opfødde ormen / til hand blev snart saa stor / at hand laa om Jomfruens bur / og var som et grumt og forfærdeligt trold / saa at ingen torde komme til Jomfruen / uden Kongen og den / som gav ormen mad / nemlig en ore til hvert maal. Derudover lover Kongen ikke at gifte sin Dotter / uden til den / sjm dette ubyre kunde tage af dage / og gaa i buret til hende. Dette torde ingen vove sig til / førend Regner Sigurd Rings Søn kom / som blev kalded Lodbrog / og af ham Lodbroka æt / i Landnamma Saga. Regner havde og prøved sligt med sin første Brud Latgerthe / som og havde sat en hund og en bjørn for sin dør mod ham, Saxo.

Der findes vel nogle ulige omstændigheder hos dem / som denne Historie beskrifve / saasom blant andet / at Saxo siger at det var 2 orme / Joh. Magni 2 bjørne / Loccenius 2 grumme dyr / Meursius 2 mægtige kæmper / som herved forstodes. Men nogle af disse meninger kunde forliges / og om de ikke kunde / bør Saxonis / som den ældstes / at gelde mest.

Ligesaa blev og Alvilda K. Sivars Dotter af Gotland bevaret af 2 Orme / hvilke Alv / K. Sigers Søn af Danmark / dræbte og vand Jomfruen / som dog / heller havende lyst til krig end kjærlighed / blev en Skjoldmø og stridde længe til sees / til hun omsider blev anden gang vunden / til at være Alvs Hustru / hvorom Saxo videre. Saadanne dyr sætte de for dørene af frykt for Kæmperne / som ville borttage dem. Disse jom-

jomfruer kaldes Skemma-meyar / af Skemr / ɔ: Sært kammer / hvor de indeluktes af Skamr ɔ: kort / snever.

Da nu Regner havde kudt sit syvd i denne gruelige orm og den strakte sig forfærdelig mod døden / gik Tora ud og spurde hvo hand var / men Regner svarede med denne vise / som nu er indført.

IV.

Kong Regners Anden Vise.

Efterat Kong Regner havde mist ved døden sin Dronning Tore Hjort / seglede hand ud af Danmark / og kom til en havn i Norge / hvor der laa en liden bondegaard / Svangerrid / ved Agdesiden. Der fik hand at see en overmaade skion pige / som var holden for at være deres Dotter / som der bode / og nævntes Kraka eller Krage. Hende lod hand kalde ud paa sit skib; men hun vilde ikke / med mindre Kongen lovede / at hun vel og foruden skam skulde komme derfra igien. Hvilket Kongen og gjorde / og der hand begyndte at være glad med hende / kvad hun denne Vise:

Slig en fornemme Ridder
Hos en skær jomfru sidder /
Dog hand mon kronen føre /
Skuld' ei dromt hend' at røre.
Uskæmmet skaltu hende /
O Konge! hiem hensende /
Som var tilforn udlovet /
Før hun sig hid har vovet.

Denne Krage var dog ikke disse bønderfolkes / som mand tænkte / men K. Sigurds Fofnesbanes Dotter. Saa kaldtis Sigurd / fordi hand var Ormens Fofnes bane og ødelegger. Fofner heed saa / fordi hand favnede guldet og laa derpaa / som ellers Dragger fordom gjorde. Om K. Sigurd findes videre i Edda / og endda mere i K. Regners Saga. Enddog dette var hende selv allene bevist / dog kunde Regner /

som en klog Herre / vel kjende / at hun havde ikke bonde-lader og sind / dog hun var ilde klædt / som Otters moder og dømte høyt om den valtuge Syrite / som og vogtede Geder. (Saxo 7. Bog.) Fik derfor i sinde / at tage hende sig til Dronning. Hvorfor hand sang saaledis:

See her en serk / min gave /
Som Tore før mon have /
Med guld-og sølve-bremmer /
Den dig saa vel bekvemmer.
Med hvilken haand hun gjorde
Det verck / og mere torde.
Hun var mig tro i neden
Og tekkelig til døden.

Derpaa svarede Krage iligemaade udi vers:

Jeg tør den ej beholde /
Som Tore gjord' hin bolde /
Med dyre sølve-bremmer /
Den ikke mig bekvemmer.
Derfor jeg Krage heder
I de kulsorte kleder.
Jeg gik i grut og sanden /
Og geder drev ved stranden.

Videre Antegnelse.

Efterkommerne have tidt taged af disse og andre gamle viser og underligen omstøbt dennem / saasom det og her er skeet / hvor der sees forandring paa Navne / Omstændigheder og andet mere / ligesom Regner / hvilken her kaldes Regenfred (om hvilken i vore og fremmede Historier) skulde tjent da i K. Sigurs Hof / der hand selv var en vældig Konge over Danmark og flere Lande. Item at hand ledte saa mange aar efter hende / og siden førde hende bort til Hest og ej til skibs / dog begge deele kunde skee / først det ene / saa det andet. Saa kaldes hun her Svane lild / Men af Saxo Svanlaug / og ellers

ellers i andre gamle Skrivter/ Aslaug. Svane haver været et Kvindenavn fordom brugeligt hos os/ som sees heraf og andre viser. Item Edda. Svanhilde Dottr Sigurdar hun var alra kvenna fegurst. Men Svanhvide eller Svanhvitar var et almindeligt Kvindenavn/ saa og Svanleda og Svanhild. Hun var en Konge-Daatter og dog maa vogte geder/ ligesom Syrithe/ K. Sivalds Dotter/ Item Regner og Torald/ den Svenske K. Hundings Sønner bleve tvungne af deres stifmoder til at vogte fæ. Saxo 1. og 7. Bog. Visen lyder saaledis:

1. Det springer nu saa vide / Saa vidt over alle Land; Kong Sigurd haver sin dotter mist / Hun blev hannem staalen fra. I meden jeg rider selv eene.

2. Det var Sigurd Konge / Hand svøber sit hovet i skind / Saa ganger hand i højeloft / For Ridere og Hofmænd ind.

3. De kasted terning paa bord/ De terninger runde saa vide / Det fald Regnfred Kongens Søn til/ Hand skulde den jomfru oplede.

4. Hand ledte efter hende i vintre / Hand ledte efter hende i fem / Icke kunde hand den jomfru finde/ I allesammen dem.

5. Det var Regnfred Kongens Søn / Hand reed i grønnen lund / Der mødte hannem en liden smaadreng/ Alt om en morgenstund.

6. O hør du det min liden smaadreng / Alt hvad jeg siger dig / Den første jomfru der du veedst / Og den saa viser du mig.

7. Hør i fager ungen svend / I tage det ikke til vrede/ Den første jomfru der jeg veed / Hun vogter Herr Habors geder.

8. Hen-

8. Hendis kjortel er af kidskind / Hendis kappe af vadmel graa / Hendes haar det skinner som spunden guld / Imellem hendes hærder laa. I meden jeg rider selv eene.

9. Hand reed over de enge / Igiennem den tykke torn / Der fand hand den jomfru / Hun gente de geder fra korn.

10. Hand tog hende listelig i sin arm / Klapped hende ved hviden kind / Jeg beder dig ved den øverste Gud / Du sig mig fader din.

11. En gammel mand er min fader / Hand genner de geder af mose / Selv da heder jeg Kragelild / Min byrd vil jeg ej rose.

12. Det var Regnfred Kongens Søn / Og hand tog til sin kniv: Du skalt sige mig fader din / Eller det skal koste dit liv.

13. Sigurd Konning heder min fader / Og Dronningen er min moder / Selv da heder jeg Svanelild / Det navn sømmer mig at bære.

14. Det var Regnfred Kongens Søn / Slog over hende kaaben blaa / løfted hand hende saa listelig / Alt til sin ganger graa.

15. Og hand reed over de agre / Og hand reed over de tofte / Efter løb den gamle mand / Saa fast paa Kragelild raabte.

16. Hand gav ham baade guld og selv / Og dermed løb hand bort; Saa førde hand hende saa listelig / hiem til det højeloft.

17. Nu haver Regnfred Kongens Søn / Forvunded ald sin harm / Hand sover i saa gladelig / Udi sin jomfrues arm.

18. Nu

18. Nu haver jomfru Svanelild/ Forvunden ald sin kvide/ Hun sover i saa gladelige/ ved sin Konges side. I meden jeg rider selv eene.

Der findes og en anden Vise siden/ som og nogenledis kommer overeens hermed. Men flere saadanne korte Viser i et Sangvers/ baade Regners/ Aslavgs og hans Sønners/ findes i Kong Regners Saga/ og i Haandskrevne Norske Krønike. o. a. s.

V.

K. Regners Tredie Vise.

Vi hugge med kaarde/ Der Ormen hin svare/ Jeg overvand. I Sverriges Lande Og Tore forsande Gik mig til haand. Jeg hende værd tykte At tage i favn. Saa vide gik rykte Af Lodbrogs navn.

2. Vi hugge med kaarde/ Fuld lidet til aare Jeg var den gang. I Østere strande Med blodige pande Saa mangen svam. Da gaves de fugle Spisen saa rund/ De radder vi kuulte i Øresund.

3. Vi hugge med kaarde/ Paa bagen mig naadde Kun tyve aar; Der otte Jareler/ Som armeste træller Fulde til jord. Der luktes saa mangt Et øje til/ Det spurdes vel langt/ Jeg sige vil.

4. Vi hugge med kaarde I striden hin haarde Til Odins hiem. De Helsinger ginge/ Vor flode kand tvinge Den Vexelstrøm/ I skiolde og brynne/ Da beed den odd/ Der sverdet mon grine/ Blev bølgen blod.

5. Vi hugge med kaarde/ Slet ingen sig sparde/ Men maatte staa. Herod mon falde/ Saa kæk over alde/

alde/ Paa bølgen blaa. Mand ingen kand minde Til skibs/ som hand; Hand mødte sin Fiende/ Alt som en mand.

6. Vi hugge med kaarde/ Og skjolde nedlagde/ Da spydet blank Med jernet hin haarde/ Der uden ald naade I mangen sank. Kong Ravn der mon kvide Af banesaar/ Og blodet rand stride Af hoved og haar.

7. Vi hugge med kaarde/ Og ravnen sig spaade/ Til feden braad. Vi redte paa love Vilde dyr af skove En davre kaad; Da pilene stødte/ Som hagl af sky/ Og buerne hedte/ Der gik af ry.

8. Vi hugge med kaarde/ Og sværdene raabte/ I højen sky. Paa Uldene hede Blev Eisten hin lede/ I vaabengny; Hans guld vi mon temme/ Dend hjernemost Sprang af dem i stremme/ Som vand af post.

9. Vi hugge med kaarde/ Vi hærdede sværde/ I mandeblod; Da klovdes de skjolde/ For Boringholms volde/ Af pile og stud; Kong Volmer vi lavde Et birtings bad/ De hege der havde Nok til sin mad.

10. Vi hugge med kaarde/ Dend strid obenbare/ Tog overhand. Der maatte da falde Kong Frejer med alde I Fleming land/ Paa pandser og sværde Der blodet flød; Hver Jomfru da kærde Sin boles død.

11. Vi hugge med kaarde/ Slog' inden skibsborde foruden tal; ved Engellands side Sex dage vi stridde/ Kong Valtiof fald; Der hulde vi messe Og otteſang/ Saa det udi fæste Og odden klang.

12. Vi

12. Vi hugge med kaarde / Fra sverdene haarde/ Da regned blod ; Der ravnen fik føde Af dennem som døde ved Bardeflod ; Af giftige pile Saa hart det beed / Af panden mon ile Hin blodig sved.

13. Vi hugge med kaarde / Vi gjorde os haarde/ Med sorten kunst ; Vi brynier brøde Og hjelmer afstødte Uden ald gunst ; At røre de buer Det var slig harm/ Som skienne jomfuer At tage i arm.

14. Vi hugge med kaarde / Der fienden erfarde Vort vaabenbrag ; Hvo ikke undflyde/ Men os vild' anbyde/ Ei saae mere dag. Det var som at kysse En enke ung ; Vi monne dem tysse I søvnen tung.

15. Vi hugge med kaarde / Herfinf og haarde/ Og brugte been : Paa Orkeners lande Ragvalder forsande Fik dedsens meen ; Da greeb der stor kvide Dend hege flok / Thi Ragvald i stride Dem skaffed nok.

16. Vi hugge med kaarde / Den eene tvert over Dend anden laa : Jrernes Herre Tord' ikke udskære Sin fiendes bag. Af krager og ravne K. Marstens krop/ Med flere mand savner/ Der aades op.

17. Vi hugge med kaarde / Saa mangen helt torde Der yppe kiv / I oddenes trætte / Der Agner tilsætte Sit unge liv / Hand haver gjord mange Saa bange kaar / Nu monne hand fange Sit banesaar.

18. Vi hugge med kaarde/ De helte saa haarde/ Nok brocked i / Og Endils ulve De lekkere smule/ Opslugde fri. Som jomfruer skenker Det lifligt er/ Saa tidt jeg paatæncker Skjoldungers før.

19. Vi hugge med kaarde / Der Harald Haarfager

fagre/ Hand falmed fast. Hand plejed at gille/ Nu endes paa tille Hans fryd med hast. Der bukked KongØrn Paa Jlesund; De bleve som børn Nedslagne i grund.

20. Vi hugge med kaarde/ Saa jernet hin haarde J stykker brast; Tre Konger tillige De maatte os vige Og holde fast. De vare saa faa/ Som kvade derved/ De Jrlænder laa/ Som slagted fæ.

21. Vi hugge med kaarde/ Skjoldbider vi baare/ Saa høst i vær; Forgyldene spyde De pandsere pryde/ J stykker gik hver/ Mand kunde vel kjende Om hundred aar/ De pladser/ hvor denne Skermydsel var.

22. Vi hugge med kaarde/ Mand kæk der vel torde Gaa frem sin vej; Om hand end mon dvele/ J oddenes eele Er aldrig fri. Hvo arges og reddes/ Hand ikke staar/ Af angest hand svedes For døden haard.

23. Vi hugge med kaarde/ Saa skal mand det raade J sverdt trok/ At karl imod anden/ Og mand imod manden Kand staa i trop/ Der i monne hvile Det adels blod; Hvo jomfru vil gille/ Skal have mod.

24. Vi hugge med kaarde/ Dog Dyser hin snare Har vundet spil. Hvort skebnen vil trekke/ Vi efter mon strekke. Jeg tænkt' ej til/ At Ella skal trænge Af mig mit liv/ Der jeg kunde sprenge Med blod hans skib.

25. Vi hugge med kaarde/ Vi ville ej spare Af hjerneskal Godt oll at tylle Og halsen at skylle/ J Odins sal. En frejdig ej græder/ Jmod den død/ Men mere sig glæder/ Hand er ham sød. 26. Vi

26. Vi hugge med kaarde / O vidste de maager/ Min væ og kval! De skulle vel blande Til Ella forsande/ Saa besk en skaal. Thi hand lader orme Slide mit liv/ Op sønnner og stormer Og ypper kiv.

27. Vi hugge med kaarde / Mit liv nu geraade Paa helding staar. De egler og orme Mit hjerte bestorme; Dog naar jeg faar Syv sønners sværd drukned I Elles blod / Den sorrig er slukked Og givet bood.

28. Vi hugge med kaarde / I slagtningen vorde Halv hundred mand/ Min' øjen' at lukke/ For døden at bukke Jeg tænkt ej end. At farve mit sværd Saa ung jeg nam / Jeg skyde ingen færd. Kom død saa gram.

29. Hæt op o Rune/ Nu lader jeg stunde Til Odins gaard; Hand lader mig kalde For kemperne alde At sættes til bord/ hvor der skal nedsvelles Baad' øll og mjød/ Men livet nu kvæles/ Jeg dør dog sødt.

Forklaring.

Denne Vise haver den vidtberømte Dr. Oluf Worm indført og forklaret / som dend fandtes i det gamle Sprog/ digted af Kong Regner paa hans yderste / der hand var kast i orme taarnet af Kong Ella i Engelland / saasom denne straf fordom var i brug / som kand sees af Edda og flere Viser / og endnu fortælles nok om sligt i de Fabeler/ som kaldes Eventyr hos gemeen mand. Ellers læse vi og i Beskrivelserne om Amerika/ at Montesuma/ fordom Konge i Mexiko/ havde ormekellere.

Visen udelader jeg derfor i det gamle sprog / men føier dend hid i det nu brugelige / lidet anderledis / hvor fornødent gjordes/ end jeg den haver funded udsat for mig.

Kong Regner Lodbrogs idrætter og endeligt beskrives videligen af Saxo udi 9 Bog / enddog her ogsaa opregnes noget/

hvorom intet findes der/saasom og i Gamle Rimkrønike mældes om/ at hand vand Grønland ved det halvniende hundred aar efter Christi Fødsel / naar dog Grønland noxen i de tøle med Nordske folk skal allerførst være besat/ uden at landet/som troligt er / haver før været beboet af Skrælinger / som er et andet folk af Tartariet eller andensteds fra; som nokſom erfares af dem/ som hidføres med vore skibe fra de vladser / i det de have intet gemeenskab i Syrog eller andet med de Nordske. Disse Skrælinger af hvilke landet og kaldes Skrælinga-land/ menes nu at have faaet slet overhaand og ødelagd de Nordske/ som bebode en deel af landet. Andre mene at de Nordske ere der endnu / hvorom kand læses Arngrimi Jonæ Bog om Grønland/ udgiven af Biſp Tord i Skalholt 1688. 4. Men at mand endog i det Romerske Rige haver da vidst af Grønland at sige / kand sees af Keiſer Ludvigs og Pave Gregorii breve/ i hvilke det nævnes.

Dette slags vers er kaldet Krakemal og Bjartamal af Paafinderne/ eller at det er gjordt efter dend maade / som Bjarkamal. Og er det synderligt her / at det som ellers kaldes Omkvædet/ og staar sidst i Verset paa andre Viser / kand her hede Forkvædet/ eftersom det sættes først / og meningen i alle Versene er som begyndelsen lyder/ idel kaarde-hug og strid / som herartigen efter Poetiske viis paa saa mange slags maneer beskrives.

1. Sangvers. Her indeholdes korteligen Hiſtorien om Tore Kong Herods Dotter af Gautland o: Gotland/Gylland/ som er en deel af Sverrig og fordom havde sin egen Konge eller Jarl / enddog Danmark blev og tilforn kalled Gotland i Edda / og Jylland Reid-Gotland.

2. Sangvers. Østerstrand er Østersøen. Vi kuulte o: begrove/ nedsænkte der de døde rader og legemer; Men fuglene spises vel/ hvor der skeer stort nederlag.

3. Om de 8 Jarler eller Grever / som Regner i sit 20 aar skal have nedlagd ved Dinuminne eller Duneminde og Dynestrømmen i Liſland / mældes intet om i Krønikerne / ej heller om disse efterfølgende i de Vers som komme efter : Kong Ravn/ K. Eſsten / K. Volmer ved Borringholm. K. Frejer i Flemingia lande o: Flandern. K. Valthiof ved Englands

og

og den strid ved Bardafjor. K. Herthiofr. K. Orn i Ilesund/ og Tre Irlændske Konger. Jeg mener at disse have kun været Sjø-konger / saasom Kongernes Sønner gemeenligen vare/ saavelsom og andre Smaa- og Under-Konger / (hvorom meer i 2 Vises Forklaring) som ellers kaldtes Fylkes-Konger/ Nesse-Vig- og Herrets-Konger/ Item Skatte-Konger/ fordi de raadde kun over et Fylke/ Ness eller Herret / og stode under de Store Kongers befalning/ og gave skat til dem / Men dog gjorde sig berømte til søes / og forhverved sig der gods og fæ. Dette holdtes for en lovlig skik her i Norden; Hvorfor der ogsaa i de Nordiske Kongers Krøniker er saa stor forandring og ulighed udi Kongernes Tal og Navne / i det nogle føre undertiden dette slags Konger ind iblant de Store Enevolds Konger. Foruden det/ at der og have været flere af disse end det gemeene Konge-tal medfører. Udi gamle Islandske Kristendoms-saga tales om Kong Dagr i Danmark / og i den gamle paa pergmen haandskrevne Nordske Krønike om Dampr/ ogsaa Konge i Danmark / ja i Edda opregnes mange Konger her i Norden ubekiendte for os.

Saa ere der endnu Smaa Konger i Indien / Afrika og Amerika/ saasom fordom i Kanaan / hvor Josva overvandt 31 saadanne. Om dette slags mældes og tidt i vore Viser / Ja Kongelige Børn / Grever og Andre store Herrer / som vare satte over noget land og folk / kaldtes og Konger / som Muse/ i 5 Bogs 33. Kap. 5. v. Ellers læse vi at Kong Frode Fredegode havde 220 Smaa Konger under sig.

4. De Helsinger ginge til Odings Hjem :: bleve slagne; thi da skulde de fare til Odin. Af dennem og Tore Helsing deres begynder / kaldes Helsinge-land / som havde fordom deres egen Konge og Lov. Her ere ellers Helsingborg og Helsingoer/ Item Landsbyen Helsinge hos os.

Vexel-strøm :: Vistula / da kalded Ivu og vest laa. De gamle havde andre navne til adskillige Vær / Floder / o. s. f. end vi nu have. F. E. Stredet kaldtes Nervasund / og efter nogles mening Xantus i Phrygien Valdskjalf / Tanais / Tvedda / o. s. f.

Sverdet siges at grine / som de grumme dyr / naar de ville bide og skade.

5. Her berømmmes Herod / hans Svogerfader / som skal være falden i slaget / maaskee der hand hjalv Kong Regner mod sine egne oprørske undersaatter. Johan Magni i sin Svenske Krønike figer / at mand veed intet vist herom.

8. Denne K. Eisten / maa været dend fornemste i Harald Klaks parti / mod hvilken Regner stridde paa Uldhede i Sverrig / som kaldes her Ullar akre og af Saxe / Lancus Campus. Her skal have været en herlig Kongelig gaard / hvoraf nu dog gandske intet findis / som kand vidne om / hvor den har staaet / uden det / at af N. Krønike sluttes / at dend maa have været i egnen ved Upsal / hvor der endnu er og kaldes Uller akers Herred. Ellers finde vi og at Eisten eller Ingel Ildraade blev endeligen ihjelslagen af Lodbrogs Sønner / saa at een af dem Bjørn Jernside / indtog saa Sverrig / o. s. v.

Sverdene raabte o: klingede / skrege efter mandeblod.

11. Her tales om Odda-messu / Oddenes eller Sverdenes messe o: strid / hvor mand hører sverdene sjunge. Dette siger hand / som dend arrigste hedning og Guds tjenestes og ords bespotter.

13. Vi giorde os haarde. See herefter 9 Vise. At stride var dem saa kjert / som at snakke med jomfruer / drikke øll og mjød / som i 17 og 18 vers. Udi Keiser Karls Krøn: som vi have paa Danske / staar der / at hans mænd vare gladere til at stride / end drikke Vin / naar de vare tørstige. Saadant finder mand og tidt i Viserne.

14. Dette skede i en part af Engelland / som det gamle Syrog lyder / a Northumbra / hvilke de Danske baade da / saavelsom og tilforn / og siden besøgte med indfald og krig. Northumber-land Af. Norphan-humber-land / som ligger norden for dend flod Humber. Der tales og tilforn om et Slag ved Engellands side eller Engla-næss. Meningen er: De Danske havde denne part af Engelland til og fra i mange hundrede aar.

15. Ragvald / een af K. Regners sønner / for hvilken begene sørgede / at de havde miist hannem / som skaffede dem fede af de slagne i striden.

16. Irernes Herre. Kongen i Irland / K. Marstan / som ej torde udskære sin fiendes Bag / hand var saa ræd / at hand ej torde staa i striden / der at overvinde fienden / og udstære hans

rygg

ryg i ørne-ulve-eller orme-lige. Dette kallede de Blod-ørn/ Blod-ugle/ og Blod-rifil. Udi gl. Rimkrønike om K. Regners Sønner/ som straffede K. Ella saaledis/ findes dette:

Vi grebe hans (Regners) bane i krig utryg/
Vi skreve en orm oppaa hans rygh/
Ther strødde vi uthi saa længæ salth/
At han af sorgh og pynæ blev kvalt.

De vare ypperlige Krigsmænd/ og hevnede deres Faders død/ og dræbte K. Ella i Engeland. Sigurd Ormøje tog Bleja K. Ellas Dotter til Hustru. Der var og en K. Ella længe tilforn i Engelland/ om hvilken ogsaa mældes i Historierne/ Chronol. Anglo-Sax: og Sigeberti Gemlac: Krøn: til Aar 599. Men med denne Ella skede det i Christi aar 867. som Dr. Worm beviser af Alfredi Krønike. See og om det forrige N. Kron: 118. S.

17. Agnar/ een af K. Regners Sønner/ slagen af Egil.

I Oddenes trette. I Odda sennin ɔ: i strid/ naar sværdene klinge paa hinanden/ og ligesom skendes/ sendes og trettes.

18. Endils Ulve Endil var en hav-gud/ hvis Ulve ere de graadige fiske/ som fortære de døde/ heldst gedden/ som og derfor kaldes Lupus/ ɔ: der blev mangen helt ovædt af fiske.

Skjold-Ungers fær ɔ: Danske Kongers/ af K. Skjold/ ligesom de kaldes Knutlinger af K. Knud; og de Svenske Inglinger af Kong Inge.

19. Heraf sees at K. Harald Haarfager/ den første Enevolds Konge i Norge/ skal i de tider have stridet med Kong Regner.

Paa tille. ɔ: Skibsbunken. Den Haffru dandser paa tille. (Udi Visen) Tille. T. Tiel. A. Til. As. B. Bord/ Bredde i skibet/ og det i staalden/ hvorpaa Hestene staae. Peder Basse fordom Lændsmand paa Møen/ sagde/ at Bønderne kunde vel staae i Kircken/ alligevel de stode ikke paa tille.

21. Skjoldbidere ɔ: Sværde.

22. I Oddenes eele. ɔ: Støbregn/ naar det regner med de skarpe pile. Meningen er; Døden flyer for en frimodig mand i krigen/ men følger efter den rædde.

23 Sværde-krok ɔ: Naar sværdene udtrekkes. I disse Ord siger Regner/ at ret Adelskab bestaar;

Hrokve ej degn fyrir degne/
Det var Drejngs adal lejnge.

Thegn og Dreng betyde tilforn Mandhaftig. Godur Drejngur ɔ: God Krigsmand. Drejngskab/ Mandighed. Odrejngr. Umandig. Thegn og træl. Thegen ɔ: fornemme tjener eller minister. i N. Hirdskraa / Sv. Lover og Offrid. Til degens. Tilfulde/som en mand. The degen. B. Ekki er eg van at fara amillum tignarmanno: Plejer ej at omgaas med fornemme mænd. Disse ord ere siden komne i ringere værd.

24. Dyser. ere de Gudinder / som udsendtes af Odin / at indbyde dem til sig / som fulde i krigen.

25. De mandhaftige Krigs-helte trode / at de skulde efter døden frem for andre vel medhandles af Odin og drikke i hans sal af deres Hjerne-skale / hvilke de tilforn havde ihjelslaged. Det gjorde de og stundom / men de levede. J. E. Alboin de Longobarders Konning bad sin Dronning Rosimunda drikke med sin Fader/ det er af Kunimunds de Geviders Konges Hoved-skal / som hand havde dræbt; hvilket hun saaledis tog sig til Hjerte/at hun lod ham derefter formyrde. P. Diac.

26. Maager. ɔ: Sønner. Nu bemercker det slegt og frendskab.

29. Hæt op. Hæta ɔ: Holde. Hand har intet ved at hætte. Jeg hætte mig ved den byrde/ (i gl. Rimkron.)

Han ropte fasth og bad them hæthe/
Hvadh gior i nu i undhe væthe. (udi H. Ivans Haandskr: gl. Saga.)

Jeg leer dog sødt. Som Aguer og gjorde. Saxo 2 Bog/ og mange andre / som ginge saa glade til døden/ af begærlighed til det vellystige levnet / som de siden skulde nyde hos Odin. Regner ender nu Sangen og Livet tillige / saasom og Halmunder / Asmund Prude og andre stunge om sine bedrivter i deres døds stund. Jo flere de havde dræbt / jo yppere skulde de siden være i højsædet hos Odin.

Dette skulde være deres

ENDE.

VI.

Aßbjørn Prudes Vise.

Vmoder min Svanhvide / Som boer i Danmarks land; Det skaltu fra mig vide/ Din søn doer nu paa stand. Hans haar du ei i sommer Faaer byrsted eller kæmt; Hand aldrig til dig kommer/ Thi sverdet har ham klemt.

2. Det var alt andet hjemme / Da mellem skaal og vegg Vi sade; skibet fremme Sig lod ved vind og dregg. Af Hordeland vi fare / Saa drukke mjed og øll Med snak. Jrsver-snare Jeg er og vikingbøl.

3. Det var alt andet hjemme / Da med os Orm saa frek/ Og flere mænd fornemme / Stod' i forstavnen kæk. Vi med de lange skibe Lagd' ind i Øresund; Nu vil mig trolden gribe/ Og plage mangelund.

4. Det var alt andet hjemme/ Der Orm i striden lod Blod-terstig fugl see svemme / Saa mangen helt i blod: Hand stridde hart at vinde / Saa vargen spise faar / Ved flodens Jfas minde Hugg dødelige saar.

5. Det var alt andet hjemme / Der jeg ved Elveskær I Sønden torde skremme Med hvasse piil og sverd Dend fiende / Orm mon væde De kolv' i fiendeblod / Enddog de var' ej rædde / Faldt dog hver ned for fod.

6. Det var alt andet hjemme/ Vi sammen var' i hob/ Jeg kand det ikke glemme/ Der var Hæk/ Haki/ Hrok / Og Toke; Oddvars sønner / Got / Glumer/ Stare/ Gejr/ Samr/ Seming; Jeg nu renner Ei meer slig fryd og fejr.

7. Det var alt andet hiemme / Vi fore paa dend strand / Jeg kand det fuld vel gemme / I hu og god forstand; Der vare Hogen / Hrani / Samt Tume / Torse / Teit / Med Sorkvir / Gunner / Grani / Hielm / Stefnir / Grim og Heit.

8. Det var alt andet hiemme / Vi havde sig og traa Til krig og strid at fremme Jeg aldrig raadde fra. Vi brugte hvassen kaarde Og hugge ned forhaand; Men Orm det beste giorde / Og fienden overvand.

9. Hvor Orm sin pande skulde Fast rynk' og jamre sig / Om hand saae kun tilfulde Min pin' og kvalslig. Hand tosse-kempen lede / Om nogen raad stod til Betale skuld' i vrede / For hand mig plage vil.

Anmerkninger.

Der vare mange andre / som efter K. Regners maade / opregnede paa deres yderste de forrige af sig bedrevne mandelige gierninger / og det i vers / saasom Halmunder nu dødeligen saared i Grettes Saga / og Orvar-Oddr / som det findes i hans Saga. Men Asbiørn Prude / en Dansk Herre / der Kempen Bruse nu vinede hannem grummeligen / uddragende hans indvolde af hannem / gav hand dog ikke een suk / (som Bruse siden bekiendte for Orm) men sang selv disse 9 vers / som findes i Orms Stor-Ulfsens Saga / og indføres af den ædle Th. Bartholino den yngre / i hans herlige Latinske Skrivt / Om Orsagerne / hvorfor de Danske Hedninge fordom saa foragtede døden; Hvorfor jeg allene af det gamle Danske Sprog haver udsat dend i nu brugelige Danske rim.

Mange havde dette Prudes Tilnavn / som betyder from / retskaffen / dydig og retsindig / hvorudi den rette skiønhed bestaar. F. E. Torgrim Prude / Gunde hin Prude under K. Eistein / Huge hin Prude / en Greve af Engelland. Norske Krønike 394. S.

Her er ogsaa Forkvædet sat først i hvert Sangvers / uden i det Første og Sidste Vers.

Om

Om mjød og øll / som vare de gængse drikke her i Norden i fordom tid / mældes saa mangesteds i vore Gamle Sagar / og vare vel godt / at mand til nødtørft nøjedes dermed endnu. (See mine Ordspr. 2 Part. 53. S.) Enddog de ogsaa i forrige tider gjorde alt formeget deraf / Men Kong Frode og Sterk-Odder i deres tid vare saa afholdige at de skjøtte ej engang Om mjød / ligesom saadan sød drik hørde ikkun til lekre og umandige folk. Nu har mand funded som vaa fremmede retter / saa og drikke. Jeg meener ej de mange slags Vin i Evropa / men de af vand kaagede Cofee / Chocholate og Thee / af Afrika og det længst afligne Sina i Asia. Men hvorledis (som dog foregives) de hjelpe helbreden / eller forlænge livet / kand forfarenhed vel lære os.

Hordaland. Var ej vidt fra Bergen / nu afdeelt i Sundhord- og Nordhordland. Ifa eller Ivu er vexeleu / Viftula See neist forgangne Vises Forklaring.

Elva-skær synes at være de Skær eller Klipper ved Elven / Gaut elv eller Raum-elffar.

Vikinge-hole o: Røver-bolig Sø-Røver-kule / hvilke de havde henne vaa udøer / ja vel ogsaa i stæderne / saasom de der boede i Jamsborg kaldtes Jomsvikinger.

Frek. i det gamle maal kaldes hand Orm hin Frekne o: mandige / drifftige / saasom der og vare Konger af dette tilnavn. Udi 6 og 7 Sangvers opregnes mange Egne navne / af hvilke en deel endnu ere i brug.

Trold / Troldkempe kaldtes og Tosse / Tossekempe / halvtosse / Tosse-blanding / Rise / Halv-rise / Trold / Halv-trold. Haugbue / som boer i høje / hvor der tidt saaes Havga-eldr / det er Ild i højene / som de fordom kunde see / da svøgeri var mere gængse. Aptergangu / Gengangere / som de nu kaldes. Liuflinger / som vare lios alfar og Svart-alfar / Luft- og Underjords djevle. Øvetter og Meinvetter. Skadelige svøgelser. Naar mand ellers sagde: En god Vette haver det borte (saa mand saaer det snart uskadt igen) Men Alfer eller Elver / siges / som Halfer o: Halv-menniſker.

VII.

Jomsvikingers Vise.

Af Norden jeg da hørde/ Torgerdr storm fremførde/ Som streng og ond sig teede/ Det skrap paa skiold hin brede; Af skyen mon nedregne Steen-hagel/ hvorved blegne Og fele saar og svide/ Jomsvikinger/ som stride.

2. Hver haglsteen vog en øre/ Og mon stor skade gjøre; Saa blodet rand vel stride/ Og valen fald saa vide; Spyd/ sværd og bue prale/ Dem purpursaft bemale. Hver paa de Jarlesnekker Til slaget modig trekker.

3. De lede trolde tvende/ Udskyd' af finger-ende Saa dødelige pile/ Som flux til mandfald ile. Der laa de Helte rige Nedslagne plat tillige/ Af Hagel-eel og kaarde/ Dog de sig mandigt vorde.

4. Sligt Sigvald Jarlen skremmer/ Saa hand sig heftigt gremmer. Hand bort med skib' er gangen/ Som nok er spurdt forlangen/ Befool og samme finde De andre segl at vinde/ Hver lod ad seen stande/ Og børen bar fra lande.

Forklaring.

Sigvald Jarl/ en Høvding blant Jomsvikingerne/ klager over dend store Hagel-eel/ som kom dem imod/ saa at de ej kunde slaes med fienden/ men maa en part dræbes eller fanges/ og en part fly. Dend gamle text findes trykt i forbemelte Th. Bartholini Skrivt/ om Dødens Foragt hos de Danske Hedninge.

Meningen over Historien er denne/ som videre kand læses i Saxo og Norske Krønike. Hagen Jarl/ som da havde regeringen i Norge/ befryktede sig for disse Danske Jomvikingers magt/ og derfor trøstede sig paa sine Gudinder/ Thorgerd og

Yrpe

Yrpe og offrede sin søn Erling. Hvorfor de ikke allene lode komme forfærdelige ilinger med store Hagelsteene i øjene paa fienden/ men endogsaa selv sees at stride/ saa at der sløje pile af hver finger paa dem / som dræbte Jomsvikingerne. Hvorudover Sigvald Jarl siger sig vel at have gjordt et løfte/ at stride mod mennisker / men ikke med trolde / og derpaa flyer med sine skibe af slaget.

Thorgerdr kaldes og Holgabrudr / her som udi Edda / af Kong Holge (hvoraf Haloge-land i Norge) men her med sin søster Yrpe bleve dyrkede med offer. Sathan her/ som i meget andet hos Hedningene/ vilde abe Gud efter/ som det skeede med Bremno paa den Ø Delphis/ hvor afguden Apollo slog med torden og hagelsteene blant fienderne/ Og Minerva iligemaade paa de Perser / hvorom Justinus og Herodotus kunde læses/ saasom Gud tilforn havde slaget Ægypterne og andre Israels Fiender hermed.

Disse Haglsteene vare stoere/ saa at hver vog en Øre/ som betyder baade Penning og Vegt / nemlig 2 lod. Aar 1275. var saa stor hagel i Norger at de største stene vejede mange lod/ Og 1405 fulde her i Dannmark hagelsteene/ store som egg.

Jomsvikinger kaldtes de Danske / som havde besat Jome eller Jomsborg i Vindland eller Pomeren/ som og blev kaldet Julin / da en overmaade stor stad/ men nu vidt forringed fra den forrige herlighed / og kaldet Wollin / eftersom dend blev ødelagd af Kong Waldemar I. De vare Vikinger/ det er Sjørøvere / hvilken idret var fordom lovlig og tilladt her i Norden/ og det i hedenskabet og lang tid derefter. Saaledes droge de Danske til søes om vaa Frankerig/ Irland/ Engelland/ hvor de for den ørsag ogsaa bleve kaldede Vikinger.

Der Sigvald Jarl nu flyde/ skeldede Vogn Aagesøn (hvis saavelsom og de andres mandelige ord og gjerninger herømes i hisforien) hannem for Niding: Ukærlig / Skelm / thi intet holdtes skammeligere eller u-ærligere/ end fly. Nithing. A. Af. Neqvam, Infamis. Nud. Af. Malitia. Udi vore gamle Pavs og Gildes-skraaer/ findes om dem/ som groveligen forsaae sig/ at de skulde gaae af Gildet med Nithings-ord. Nidingskab/ Nidings-Verk: ubodemaals gjerning / som ej kunde bødes for. Heraf og Gaardniding Grid-niding.

Va-

Valen / Valur ɔ: de døde legemer / som ligge paa Valstæden. Deraf Valfader ɔ: Odin. Valhal. De dødes sal hos Odin.

VIII.

Kong Magnus Barfods Kjerligheds Vise.

Hvat er i Heimi bettra /
Hygg Skald / at thui sjaldan
Mjog er lang / sa dvel dreingi
Dag / enn Vise fogra.
Thungan ber ek af thingi
Thann harm / er ek skal svanna /
Skreitist menn a moti
Min aldreigi finna.

Denne gamle text vilde jeg uden rim lige efter ordene udsætte / at den disbedre kunde forstaaes / saaledis.

Hvad er i Verden bedre /
End en faver Viv ?
Det betænker Skalden vel.
Sjelden er den dag meget lang /
Paa hvilken mand dveler (er hos dend)
Men jeg bær den tunge sorg / at
Nu folket forsamles /
Jeg kand min kjerest ikke finde.

Antegnelser.

Denne Vise sang Kong Magnus af Norge til Mathild / Kejserens Dotter. Men om det skulde saa i Sandhed være tilgaaet tviler jeg meget om / i betænkning / at K. Magnus Barfod var neppe 20 aar gammel der hand kom til regementet / hvilket hand forestood i 10 aar / og imidlertid fik Margrete

grete Fredkolle / K. Inges Dotter af Sverrig til Dronning / som blev kalded Fredkolla / fordi ved det giftermaal stiftedes fred igen mellem rigerne. Hvorom alting er / saa er det snart lige meget / enten det er saa eller icke. Thi de gamle have ofte selv ovtænkt slige Kjerligheds Skrivter og Viser / hvoraf vi have ikkun her det eene Sangvers; de andre 2 / med dette / findes i Haandskrevne N. Krønike / med mere og rettere paa mange steder / end i den Trykte. Saadant er og det Gamle Sniars Kvæde / som bestaar af 80 Sang-vers / men de 2 første ere som Fortalen til det andet og give tilkjende / at Mesteren herfor haver digtet Visen / til sin Kjerestes Tidsfordriv / saaledis:

Theige thu Audrun / Thier vil eg gamma / Og ungre mey emæt skemta. ɔ: Tig stille o Audrun / Med dig vil jeg ove gammen / og skemte med den unge mø.

Jons Dotter tharf opt ad hugga / Tha moder er meye færre ɔ: Jons Dotter har trøst behov / naar moderen er langt borte fra hende / o. s. f.

Saa ere og Ferroeske Viser om Silveria Keiserens Dotter og Robert. Item hvorledis Koradr bad om Mættild Keiserens Dotter. Saa og om Thorstein Noregs Konges søn / som vil ur Riki fly bort i okun land (ɔ: fremmede land) at fri til Danmarka Konge-Dotter.

Heima / Verden. Nordur Halfo Heimsins. ɔ: Nørre Verden. Kringil Heimsens. ɔ: Verdens kreds / kaldes den Nordske Krønike af de 2 første ord / hvoraf den begyndes.

Vife / Viv / Kvinde. Saa og A. Af. B. Veib. T. At tage en Hustru. Vifan. Af. Wiven. B. Vi see heraf / at dette ord er gammelt og gyldigt / enddog det kommer overeens med Tydsken; hvilket ej er at undre / i henseende / der endog i det gamle Svrog komme mange ord for / som ere brugelige i det Tydske og andre / men nu ere en deel komne af brug / endeel endnu i brug hos os.

Her seer mand og den lange Ordenes over-sættelse / hvilken Skalderne vaa det sidste / mere end tilforn søgte efter med flid / at de ej saa let skulle forstaaes; hvilket og har fororsaget deres Skrivters undergang og forglemmelse / i det mand jo mere og mere kjeddes ved saadan mørkhed / og derfor endeligen skyede og aflagde dem.

Svan-

Svanna er et Kvinde-navn/ item Svane/hvorom i 4 Vise.
Skrejtist/ Skrider/ lakker frem/ eller Skeitist / af Skeita/ at pryde sig.

Dette efterfølgende om Kong Magnus findes ej i Nordske Krøn. Men i andre gamle Sager / og Manoers Krønike/ i vort maal udsat/ saaledis: K. Magnus Barfod stridde under Brotland med 2 Jarler/ af hvilke den ene blev slagen/ Derom kvad Kale Torbjørnsen en Vise. Der Kongen blev en vinter i Suderøerne / men Øversterne vare ilde tilfreds dermed/ og sejlede fra Kongen/ da bad Kale / som var en af de fornemste Høvdinger / at Kongen vilde munstre sit folk / med denne halve Vise:

Hur launa thier thinar
Thiugriker Hofdingiar?
Vestur bi fast reng i kosta/
Reyn du oss Kongur Hnossar.

Det er: hvor lønner dig dine (af mange) tingrige Høfdinger? Der segles øver Vesterstrømmen/ Prøv os o Konge.

Men Kongen svarede strax derpaa med den anden halve deel af Visen.

Aar 1098 vilde K. Magnus forfare om S. Olufs legem var endnu urodnet/ og befool derfor at obne hans kiste; Men der Biscpen og Klerkeriet stod imod / gik Kongen alligevel dristeligen til og med magt lod opslukke dend. Der hand nu baade saae med øjene og følte med Hænderne hans uforrodnede legem / blev hand forstrekked og gik hastig derfra Om Natten derefter obenbaredes S. Oluf for ham i en syn/ sigende: Udvæl dig et af to / enten at miste livet og riget inden 30 dage/ eller at fly af Norrig og aldrig mere komme did igen? Der Kongen opvognede / kallede hand Førsterne og de ældste til sig og kundgjorde dem dette. Hvorover de forfærdedes og raadde hannem at hand i største hast skulde fare af Norrig / Hvorfor hand og strax lod berede sig en flode af 160 skibe / og seglede over til Orkenøer. Hvilke hand strax med Manøerne og flere indtog/ o. s. v. Siden sendte hand til K. Murekard i Irland sine sko/ med befaining / at hand Juledag skulde bære dem paa sin rygg / i sendebudenes paasyn / at hand deraf kunde vide/ at Murekard var hannem underdannig. Der Irerne det hørde/

de/ fortrøde de høyligen derpaa; Men Kongen var visere/ og jeg vil ej allene/ sagde hand/ bære/ men endog heller æde dem/ end K. Magnus skulde forderve nogen ort i Irland. Hvorfor hand og efterkom befalningen/ og ærede sendebudene meget. Hand sendte og stor skenk til K. Magnus/ og gjorde forbund med hannem. Men der budene komme tilbage og fortalte deres Herre om Irlands skjønhed/ frugtbarhed og sunde luft/ tænkte K. Magnus paa hvor hand kunde undertvinge sig ald Irland/ befool derfor skibsflaaden at samles; Men selv vilde hand med 16 skibe gaa foran og udspejde landet. Der hand nu begav sig udarligen fra skibene/ blev hand hastigen omringed af Irerne/ og omkom med de fleste/ som vare med hannem/ begraven ved S. Patricu Kirke.

IX.

Vidrik Verlandsens Vise.

Blakmand Konge vogner om nat / Og taler hand om sine drømme: I fulde femten vintre/ Er mig ej sligt forekommet. I ride med mig om en aften.

2. Mig tykte jeg var paa Virtings-hald/ Og sloges med bjørne tre; Jeg slog dem neder under mig/ Jeg vognede i alle de.

3. Siden var jeg paa Virtings-hald/ Og sloges alt med en løve; Den løve traadde mig under sig/ Rev mig alt med sine kløve.

4. Svarede det den Kempe god/ Som Kongen tiente tilrede: Min Herre i agte det ingenlund/ De drømme have intet at sæde.

5. Det var Blakmænds Konning/ Sit folk mon sammenkalde; En Konge bør at holde sit ord/ Skulde jeg end fejer les falde.

6. Hjem

6. Hjem da kom det sende-bud / Hand mon ikke længe dvelge/ Men ingen hog og ingen Hund/ Kunde hannem ad vejen følge.

7. Her sider du ungen Alf von Jern/ Og kandstu noget stode/ I morgen udi Birtings hald / Der vil den Herre dig møde.

8. Op da stode de kemper / Og bade sadle deres heste: Mældte det Vidrik Verlandsøn / I sadle mig den beste.

9. De droge ud ad Holster-by/ Og frem ad Holsterby-myre; Mand talde vel 18000 mænd/ Vare læste i brynie dyre.

10. De rede frem for Birting/ Og gennem Birtings by/ Der sloge de deres folk i ring/ Gjorde Vidrik til Høvedsmand paa ny.

11. De gjorde dem en firekant orden/ Det kunde hver mand vel see/ Hundrede/ trediv' og fire til/ Stode der i hverende led.

12. Hundrede/ trediv' og fire til / I hverende led monne komme/ Men fyretyv' og fire til/ Saa vare de kemper fromme.

13. Paa Bortings hede sloge de deres fane / En leve saae mand der flyve / Det var saa mangen uskyldig mand/ Som der maatte lade sit liv.

14. Det var Vidrik Verlandsøn/ Og hand hugg i saa fast / Og fem og ni og tosser ti Hug hand af hverende kast.

15. Det var Blakmænds Konge / Hand saae sig om blant alde: O mon ikke Vidrik være hermed? Hvi monne mit folk saa falde?

16. Det var Blakmand Konge/ Hand blev i kin-

der-

derne bleg: O havde jeg det førre vidst / Jeg havde skyet denne leg. I ride med mig om en aften.

17. Vil nu lykken sig saa give/ At jeg skal sejerlos falde / Da skal jeg mandelig verge mig / Det skal i sporge med alde.

18. Det var Blakmand Konge/ Hand blev i huen saa mod/ Hand hugg der ned de kemper to / De fulde for Vidriks fod.

19. Det var Vidrik Verlandsen / For ham blev Kongen bange / Viltu have dit liv i dag/ Da skaltu være min fange.

20. Du skalt faa det beste fængsel / Som nogen Konge lyster / Og jeg vil give dig Brattingsborg/ Dertil min yngste syster.

21. Jeg haver mig en jomfru fæst/ Kongens Dotter af Frankerige; Hun skal det aldrig sporge / At jeg for een skal vige.

22. Hør det Vidrik Verlandsen/ Her er slet ingen ned; Du est en Kempe hvor af gaar savn / For din haand vil ieg dee.

23. Saa lagde hand om sin gyldene hjelm/ Dend silke-traad hin røde / Du hug nu Vidrik Verlandsen / Jeg haaber det skal ej blede.

24. Vidrik taler til sit sverd/ Mimering mon du noget due / Det var ikke i femten aar / Jeg hug af vredere hue. I ride med mig om.

25. Vidrik drog sit gode sverd / Som det var bundet i kavle/ Hand hug paa Blakmand Konge saa hart/ At Odden gik i hans navle.

26. Det var Vidrik Verlandsen/ Hand hug og ikke hand hødte; Hand hug paa Blakmand Konge

saa hart/ At odden i sadelen mødte. I ride med mig om en aften.

27. Mældte det Vidrik Verlandsen/ Hand blev i kinderne rød: Det var stor ynk at see derpaa/ At saadan en kempe skulde død.

28. Tage vi op det kongelige lig/ Vi lade det vel begrave; Ald ære og roos og værdighed/ Bør slig en kempe at have.

29. Nu haver jeg været i mangen dands/Blant kempe-hænder og haarde/ Men aldrig jeg tilforne fandt/ Dend sig saa mandelig vaarde.

30. Denne Vise/ som i nu have hørdt/Hun haver fanget en ende; Og dend gjorde Vidrik Verlandsen/ De kemper ham fuld vel kjende. I ride med mig om en aften.

Forklaring.

Denne er en meget gammel Vise/ digted af Vidrik Verlandsen/ hvilket og vel kand være/ hvad meningen anlanger. Hvorfor jeg kalder dend Vidrik Verlandsens Vise/ som jeg har fundet for mig. Begyndelsen findes i det første hundret saaledis:

Det var ungen Ulv van Jern/ og findes mange af de samme vers i begge/hvilke jeg ikke her indfører/baade fordi meningen er fuldkommen alligevel/ saaog at jeg ikke skal fylde bogen med det/ som tilforn er trykket.

Saxo i K. Sigars Historie taler om de Blakmænd/ hvilke Alv Kong Sigers Søn overvand/ dersom tiden kunde bekvemme/ (hvilken dog i Viserne ej altid kand være rigtig) da er det denne Alv/ som i somme Viser kaldes Ulv og disse Blakmænds Konge/ som her overvindes. Det kand sluttes af Saxo/ at de Blakmænd/ have ikke boed vidt fra Sverrig/ maa skee i Bleking (thi navnene komme noget overeens) eller i Bjarmeland/som det kaldes i en gl: Haandskr: bog i Grimers Vise/ i stedet for Birtings land; Og i denne Vise siges de at have

have stridet paa Birtings-Hede / enddog det af disse Ord Bratens Vendel / Birtings Hald / o. a. f. synes at være skeet i Cimberlandet. Viser ere ikke Historier / og kunde derfor ikke alle omstændigheder saa nøje agtes.

Birtingsland / Brattensborg / o. a. f. synes at være almindelige navne / som siges om et hvert stridbart landskab eller sted. Hvilket let kand eragtes af dend / som legger stæderne tilsammen / hvor disse ord i de gamle Viser findes.

Vidrik kaldes i Heldenbuch Vitich Veilandson. Vitich >: Vitig. Vitiges kaldtes een af de Gothiske Konger i Italien. Vidrik. >: Vid-rig / og er det samme som Sindericus >: Sinderig.

Det var ej i femten aar jeg hug af vredere hu. Saa findes her rettere / end i dend Trykte / hvor sættes hundred aar.

Kongen bandt en rød silketraad om sin hjelm / og meente at Vidriks sverd skulde da ej skade hannem. Det er et gammelt trylderi / at gjøre sig haard / som eragtes kand af Saxo i Kong Grams og K. Fridlefs Historier / saa og Ovidii Fabler om Lycnus og Loncus. I vor tid kaldes det Sverdbrev og Passavisk Kunst / hvorved det dødelige legem spares en kort tid / men den udødelige sjel forlaares evindeligen. Det er ligt med det / som Tyrkerne kalde Pandser-bøn / som siges at være given Muhamet af Engelen (uden tvil af den sorte Engel) og var ham i steden for harnisk; Men i det store mode til Odensee i Fyen / 1657. da det kom i tale over borde / om at gjøre sig haard / sagde Kongen / at om nogen vilde give sig an / og udstaa et skud af hannem selv / vilde hand holde det forvisst. Nu blev dette nok udspredt / tilmed vare og mange Militariste personer i byen / dog torde ingen vove sig hertil.

Andre derimod forgjorde deres fienders sverde / saasom den Afgud Odin kunde døve sine fienders vaabne / ja hans efterfølgere og dyrkere vidste og samme kunst / samt raad derimod / som i Visen:

Du kast dit sverd tre gang' omkring /
Og stik det siden i jord.
Afvends kaste hand sit sverd omkring /
Fordi det var forgjordt.

Om stigt findes mere i gl. Viser og Sagar. Men i vore for-

fædres tider tænkte mange at gjøre det ved den afskyelige Signe-kunst/ mißbrugende dertil Guds ord saaledis:

Vor Herre hand drog i Herrefærd /
Hand døved' alle dragne sverd /
Alle dragne sverd hand saae /
Dem tog hand odd og eggen fra / o. s. f.

Alv von eller son Jern/ som de gamle Tydske strøve det med f. og ikke v. Maaskee det er Bern i Lombardi eller Valland: Italien/ hvor vore forfædre her i Verden droge af og til / frem og tilbage.

X.

Tore Kals Vise.

Torekal kom af Skogie heim/ Trætte var han og modе/ Tiuvan har stole bort hammeren hans/ Han vijste eike hvem det gjorde. Torekal tom maa føelen sin med toumaa. o. s. f. o. s. f.

Forklaring.

Dette er en Nordsk Vise bestaaende af 20 Sangvers tilsammen/ hvoraf jeg ikkun indfører det Første. De andres indhold er i forrige Visers Første Part indførde/ 122. S. Det var Tord af Hafsgaard — — saa der er lidet forskel mellem dem; thi de ere begge nogenledis tagne af Edda / dog ej aldsammen / i henseende / at dette er enten lagdt til Visen siden/ eller at det er borte af vor Edda/ som haver været langt større og fuldkommeligere tilforn. Torekal er Tord af Asgaarden eller Asgaalen/ som den Nordske kalder den / ligesom Odin og kaldes KalRane i K. Rolfs Saga. Asgaard / hvor Tord og de andre berømte Aser bøede / kaldes urætteligen Hafsgaard i forbemældte Vise. Denne Asgaard var ikke Troja eller Bysants/ som mand haver meent / men Asbof ved Tanais Flod; Men at det skulde holdes for dismere berømmeligt / at de vare komne fra saadanne store og bekjendte steder/ er det saaledis ovdigtet.

Lokke kaldes Lejemand i den Danske / men Lagenson i den Nord-

Nordske og Laufejarson i Edda; Om hvilken og Udgaards Lokke eller Utgartilok Saxo haver meget/ som iligemaade er af Edda. Om Lokke ere endnu mange Ordsproge brugelige og indførde iblant mine Trykte.

Der tales ofte i Viserne om Fædre-ham og kaldes i Edda Valsham/ som Lokke fløj udi. Ja der tales og om andre/ som fløje ved kunst. End mindes mig ogsaa at have læst i min ungdom et lidet Skrivt de Arte volandi, om Flyve-kunst/ og exempler derpaa/ baade at det er gaaet vel og ilde af.

Tosse-greven kaldes i den Nordske Vise Jotulen d: Jette/ Troldkempe. Men endnu kalde vi en taabelig selle/ en Tosse-greve/ Tosse.

XI.

Det er best/ at de blive sammen/ som heldst ville.

Kong Gorel haver en Dotter/ Hun er saa skjøn
En jomfru/ Hendes fader vil hende ej mand gi-
ve/ Selv vil hun Grev Henrik trolove. Nu
stander Løvsalen med ære.

2. Kongen lader en skovsal gjøre/ Saa dybt alt neder i jorde/ Hand sætter der i den skjønne jomfru/ Som mangen mand efterspurde.

3. Kongen sider over sit bord/ Og svor hand paa sin sand; Nu haver jeg min Dotter saa gjemt/ Det hende finder ingen mand.

4. Nu haver jeg min Dotter saa gjemt/ at hende finder ingen mand/ Ej heller hin unge Grev Henrik/ De ramme runer kand.

5. Alt da stod den liden smaadreng/ Og lyde hand derpaa; Hand gaaer til Unge Grev Henrik/ Og siger ham ordene saa:

6. Her i Unge Grev Henrik/ Og vil i være mig huld/ Jeg vil Eder sige af Kongens Dotter/ Hun er i skoven duld. Nu stander lovsalen udi ære.

7. Hav du tak du liden dreng/ Jeg vil dig love og prise/ Jeg giver dig det røde guld/ Du skalt mig vejen vise.

8. Saa lod hand en guldbaand veve/ I fine silke tvinde; Der monne Greve Henrik saa snart/ Det hvide-guul' haar i binde.

9. Hand lod det med silke/ Ogsaa med røde guld veve; Det vil jeg for sanden sige/ Hans haar havde jomfru farve.

10. Der hand kom paa heden ud/ Der prøved Greven sin hest/Der hand kom mod Kongens gaard/ Hand rider som en jomfru best.

11. Hand havde ladet sig kleder skære/Alt udi jomfru-lige/ Saa reed hand sig til Kongens gaard/ Og sleven vilde hand lære.

12. Kongen stander i højeloft/ Seer hand ud saa vide/ Vel vorde mig alde mine dage/ Hisset seer jeg en jomfru ride.

13. Midt udi den borgegaard/Der agsted hand sit skind/ Saa gaaer hand i højeloft For Daner-Konning ind. Nu stander lovsalen.

14. Hel sider i Kong Gørel/ Over eders brede bord/ Kongen min kjære fader/ Haver send eder brev og ord.

15. Eders fader haver mig skrevet til/ Min Dotter skal eder lære/ Alt den gjerning/ som hun kand/ Dend lærer hun eder saa gierne.

16. Kongen taler til jomfruen skjøn/ Medens vi

ere

ere eene tu; Hvad mon eders Fader ville svare/ Om jeg beder om eder nu. Nu stander lovsalen udi ære.

17. Da lo den unge Grev Henrik/ Saa listlig ved sig ene: Min fader haver mig forbøded/ At tale med eder saa længe.

18. Hertug Gorel heder min systerson/ hand skal eder vejen vise/ Naar i kommer i marcken ud/ Eders ganger skal i prise.

19. Det var Dañer-Kongen selv/ Hand fulte den jomfru til hest/ Der hun kom i marcken ud/ En Ridder hende fulte nest.

20. Siger mig det Hertug Gorel/ Siger mig det uden sorrig; Er her en jomfru i skoven duld/ Som heder jomfru Ellersborg.

21. Hør i det min skjenne Jomfru/ Eder følger baade tukt og ære: Derind' er jomfru Ellensborg/ Med andre jomfruer flere.

22. Der er inde de Konge-Børn/ De Hertugs-Døttre fem/ Der er jomfru Rosensang/ Hun lærer alle dem. Nu stander lovsalen.

23. Hør i det min skjønne jomfru/ Jeg siger eder paa min ære/ Der er inde de skjønneste jomfruer/ Der kunde i verden være.

24. Det var unge Grev Henrik/ Hand ind ad dørren treen/ Alle de der inde vare/ De stode hans op igen. Nu stander lovsalen udi ære.

25. Hel sider i fruer og stolte jomfruer/ Baade møer og høviske kvinder/ Og først og sidst Jomfru Rosensang/ Om hun er ellers her inde.

26. Det var unge Grev Henrik/ Tog ud de breve

tu; Dem sendte Eder eders fader / I raader selv for dennem nu. Nu stander lovsalen udi ære.

27. Min Fader haver mig skreved til / At jeg skal eder lære; Ald den gierning som jeg kand/Den lærer jeg Eder saa gierne.

82. Saa forgik den klare dag / Den nat kom saa brat/ Alt spurde unge Grev Henrik/Hvor hand skulde ligge den nat. Nu stander lovsalen.

29. Det meldte jomfru Rosensang/ Hun svared i saa brat/ Lade i nu den fremmede jomfru/Sove hos mig selv i nat. Nu stander lovsalen.

30. Det svared jomfru Ellensborg / Hun frykted sin broder skulde dse. Sover den jomfru hos eder i nat/ Da bliver i ikke mo.

31. De hente ind de voxe-lys / De vare med æren snode/ Saa fulde de de unge to/ Hen i den fruerstue.

32. Det da vare de unge to / De laae hinanden saa nær/ Begyndte de hinanden at sporge/ Hvem de mest havde kier. Nu stander.

33. Siger mig jomfru Rosensang / Mens vi ere ene tu/ Veed i nogen i verden til / Paa hvilken staar eders hu. Nu stander lovsalen.

34. Jeg veed ingen i verden/ Der min hu stander paa / Ude da er Grev Henrik / Og ham maa jeg ei faae. Nu stander lovsalen udi ære.

35. Er det unge Grev Henrik / I haver i hjertet saa kjer/ Saa mænd min jomfru Rosensang / Hand ligger eder alt saa nær.

36. Da svared jomfru Rosensang/ Hun sig til veggen vende / Gud give det vidste min fader / Og saa mine rige frende.

37. Om

37. Om alle eders frender det viste/ Baade mand og dertil kvinde/ Alt er hand nest i hænde haver/ Baade nu og hver en finde. Nu stander lovsalen udi ære.

38. Hør i Unge Grev Henrik/ I vogte saa vel eders liv/ Fornemmer det min tjenistekvind/ Der ypes saa ond en kiv.

39. Hør i det Grev Henrik/ I siger sagt herfra; Den terne er ei vidt herfra/ Hun giver der agt oppaa. Nu stander lovsalen.

40. Alt da stod den tjenestekvind/ Og lydde hun derpaa; Hun ganger strax til Kongen/ Og siger til hannem saa: Nu stander lovsalen.

41. I vaager op Herre Konge/ I sover nu alt for længe/ Nu ligger unge Grev Henrik/ Hos eders Dotter i senge.

42. Tig du stil du tjenestekvind/ Jeg vil dig ikke tro; Der er saa mangen en stolt jomfru/ Som bliver lojet paa. Nu stander lovsalen.

43. Hør i det Danner-Konning/ Vil i mig ikke tro/ Her have i hans gode sverd/ Dertil hans selvspendte sko.

44. Længe laa Kongen/ og tænkte hand derpaa; Hvor kand jeg min Dotter forsee/ Bedre end ret ligesaa. Nu stander lovsalen.

45. Der var fryd i skovsal/ Og lyst at høre derpaa/ Kongen gav sin Dotter bort/ Grev Henrik hende tog. Nu stander lovsalen udi ære.

46. De brøde ned den skovsal/ De gjorde deraf et grin/ Saa glade vare de jomfruer/ Hver kom da hjem til sin. Nu stander.

47. Nu have begge de unge to Forvunden baade angest og harm/ De sove nu saa gladeligt Udi hver andens arm. Nu stander løvsalen med ære.

Anmerkninger.

Dette er skeet paa den maade/ som i Hafburs Vise/ uden det at her er en bedre udgang og ende. Begge Konger lukker deres Døttre inde/ ligesom Acrisius Konge i Argos indsluttede sin Dotter Danae i et taarn/ til hvilken dog Jupiter kom i en gylden regns lignelse/ det er/formedelst gave og guld nødd hendes kjerlighed. Ved denne lejlighed vil jeg handle lidet om Hafbur og Signe/ enddog den Vise er trykt tilforn/ og begyndes saa: Siger Konge og Hafbur Konge. Der er vel stridighed om steden/ hvor det skulde være skeet/ i det J. Messenius imod J. Magni deres egen Historiskriver giver for/ at det skeede ved Sigtun i Sverrig/ Andre i H. Henrik Ransovs bog/ om de Cimbers Begyndelse/o. s. f. at det er skeet paa Synderborg paa Øen Als. A. Vellejus i bredden af sin Danske Saxo siger at nogle meene det at være hændet ved Falkenberg i Halland. Til alle disse meninger ere ingen grund. Er derfor best at blive ved Saxo i saadan og anden gammel handel/ som dette beskriver i hans Syvende bog. Her er Sigersted/ som haver navn af K. Siger/ hvor og vises hans Gravsted/ og sees endnu ufejlbarlige tegn og levninger af det opbrændte Signes bur. Item vises der Hage-Høj/ hvor Hafbur blev hengd/ Valbrønden/ hvor Valstedet er og Slaget skede/ Susaaa/ oam. Er der end Habors Plads ved Sigtun/ som Messenius skriver/ saa kand det være kaldet saa efter en anden af samme navn. Ja tiden/ som Messenius sætter/ kommer ej heller overeens med Sandhed/ som den skulde; Dog haver hand herom skrevet en Tragedie/ som er trykt/ hvor hand indfører meget af Visen/ som skal være brugelig her over ald Norden. Ellers mældes der og lidet herom i Edda: Sigar thadan eru Siglingar kommer/thadan er at Siglys/sem Heingde Haabard; Hieraf heiter galge Hagtards Hestur.

K. Gørel skal have boet paa Gørelsborg/ som har ligget ved Haraldsted (nu Harrested) ved Ringsted.

No-

Rosensang og andre dislige / som tidt forekomme i Viserne / synes at være saaledis optænkte.

Sleben / Sleven :: Sømmen. Sleber :: Drager. Slögd Sv. Messenius. Min Fader er dermed nögder / Jag hoos henne lärer slögder. Sleave A. K. A. Foccus fericus.

Selvspendte sko brugtes i de tider / som ogsaa endnu.

XII.

Kjerlighed gaar for Konge-bud.

Jeg vil ej om lysen dag I mark eller skov udride; Thi jeg bær for en stolt jomfru / Baade sorrig og megen kvide. Thi skinner min skjold saa vide.

2. Det var ungen Anfind Haver sig en jomfru fæst; Men de have hende i Kloster givet / Det gaar ham til Hjertet mest. Thi skinner.

3. Det var ungen Anfind / Hand raader med broder sin / Jeg vil sla det Kloster ned / Og tage ud Festems min. Thi skinner.

4. Viltu sla det kloster ned / Og gjøre saa stor ufred / Sperger hand det Konning Byrge / Saa saare hand vredes derved.

5. Det var ungen Anfind / Hand raader med sine svenne / Vi ville sla det kloster ned / Og tage den jomfru venne.

6. Det da svarede de Danneſvenne / Og sagde deres Herre saa: Vi ville sla det kloster ned / Det gaae siden hure det maa.

7. Det gaar med Kongens venskab / Hvor Herre Gud det vil / Jeg skal sla det kloster ned / Og lade saa lykken sla til. Thi skinner.

8. De rede til den klostermur / Og hørde de derpaa; Saa faverligt siunge de nattergale / Der kvede de jomfruer smaa.

9. Saa

9. Saa herligt siunge de nattergale / Der kvede de jomfruer ni; Alt kvad jomfru Benedit fejrest af alle di. Thi skinner min skjold saa vide.

10. Hand slog ned den klostermur / Saa saare det skalv derved / Og tog hand ud den stolte jomfru / Af kirken der hun bad.

11. Det svared jomfru Sirelild / For alteret som hun stod / Spør hand det Konning Byrge / det koster dit Hjerte-blod.

12. Tog hand jomfru Benedit / Løfted hende paa sin hest / Førde hand hende til stranden ud / Som hand kund' allerbest.

13. Det mældte jomfru Benedit / Hun saae de forgyldte fløje; Give det Gud Fader i himmerig / Det skib maatte siunk' i søe.

14. Svared det Ungen Anfind / Hand svared den venne mø; Den snekke hun er saa vel bevart / Hun bær os vel under søe.

15. Vunde de op deres silke sejl / Med deres forgyldene fløje / Saa sejled de dem til Norges land / vel udi dagene to.

16. Hand førde hende til sin faders gaard / Lod der sit brøllup bo / De levde sammen i otte aar / Alt baade med glæde og ro.

17. Det lidde ad det niende aar / Der det monne fast forgaa / Da lagdes ungen Anfind / I sterke Helle-traa. Thi skinner min skjold saa vide.

18. Det var ungen Anfind / Hand tog sin kjerest i arm; Det være for Herren kært / Vi havde ej sammen et barn. Thi skinner.

19. Det svared stolten Fru Benedit / Og hende

rand

rand taare paa kind; Dis riger' ere eders frender/ Dis sterre er sorgen min.

20. Angest og sorg var alt forglemt/ Den kommer til mig igen/ Jeg skilles nu ved min kjerest/ haver vred' af venner.

21. Hun satt' en kirke over hans grav/ Et guldkors over hans been; Saa foor stolten Fru Benedit/ Hjem til kier broder sin.

22. Her sider i Herre Konning Byrge/ Allerkjereste broder min/ Hvad for naade viltu gjøre Med kjereste Syster din?

23. Ikke vidste jeg liden Benedit/ Kiereste syster min/ At du drogst i fremmede land/ Med saa fattig en svend.

24. Det svarede stolten Fru Benedit/ Baade med tukt og ære/ Havde Gud ladet ham leve med mig/ Aldrig havde jeg kommet here.

25. Svarede det stolten Fru Benedit/ Og talede hun for sig; Havde Gud ladet ham leve med mig/ Aldrig havde jeg trængd til dig.

26. Opstood Konning Her Byrge/ Hand tog hend' i sin favn: Alt det gode som jeg formaar/ Det skal komme dig til gavn.

Antegnelser.

Om Kong Byrge i Sverrig og hans Brødre/ som hand lod svelte ihjel/ have vi en Vise i det forrige hundret/ hvorom og er meget i de Svenske Historier/ men om dette intet/ saa som der og ofte findes det i Viserne/ hvorom lidet eller slet inret mældes i Historierne.

At legges i Helletraa/ Dalnetraa/ Hellebrud/ Helledræt/ siges naar mand brydes og drages med Helsot og bliver sotdød. I Edda holdis Hel for et af Lokkes Børn/ hvilken Al-

fader

fader kaste i Helvede og alle sot-og af ælde døde Mennisker med hende. Thi de andre/ som fulde i Krigen/ meente de at komme i Odinssal.

Af Hel siges og i Helsta. Isl. Hjelsla/ Helpest/ Helspetter/ o. s. f.

XIII.

Som Begyndelsen/ saaog gemeenligen Enden.

1. Magnus var Kong i Sverrig/ Og aatte de døttre to; De vare dem baade unge og smaa/ Der dem faldt Moder fra. Saa vide da legge de Helte deres veje over Sverrig.

2. Hør du stolten Ellen/ Og kiere Dotter min/ Viltu give dig i Kloster/ For kiere Moder din?

3. Ja sommænd min kiere Fader/ Det maa vel saa være; Jeg vil give mig i Brede-Kloster/ Der vil jeg leve med ære.

4. Det var stolten Ellen/ Hun skrev de breve paa stand/ Hun sendte dem Kongen af Spanien/ De kom Herr Sone til Haand.

5. Saa vide legge de Heldte deres veje/ Saa vide over Sverrigs land; Saa ilde gjorde Sonne Folkersen/ Hand brød den jomfrues brev.

6. Det var Sonne Folkersen/ Hand taled til sin broder Knud/ Vi ville os nu fare af sted/ Og ride til Oplanden ud.

7. De rede i saa saare/ Alt til Oplanden ud/ De komme for den Slotsport/ De bede Kong Magnus ud. Saa vide da legge de Helte.

8. Det da svared den Portener/ Og en af Kongens mænd/ Kongen ligger i sin Helsot/ Hand tal ikke med eder mere.

9. Saa

9. Saa glade vare de Herrer to/ Der de de tidende fro; End skal vi i aften geste Den allerskjønneste jomfru. Saa vide da legge de Helte deres veje over Sverrig.

10. De rede dem saa flux af sted/ Hen til Oplanden ind/ De komme for den Kloster-port/ De rysted udi den ring.

11. De rede for den Kloster-port/ Og rysted' i den ring: Stat op liden porte-pige/ Og lad os snart herind. Saa vide da legge de.

12. Den tid de komme i Kloster/ Udi den omgang ind/ Der møder liden tjenestems. Hun var vel svøbt i skind. Saa vide da legge de Helte.

13. Her du liden tjenestems/ Hvad jeg vil nu sige dig/ Veedstu hvor den jomfru er/ Du dølg det icke for mig. Saa vide da legge de.

14. Huset er af marmor/ Og taget udaf bly/ Sengen er med silke bredt/ En jomfru sover der i.

15. Der vare de i dage/ De vare der i to/ De kunde ikke i kameret komme/ For Kongens taffelsvenne smaa. Saa vide da legge de.

16. De kunde ikke i kameret komme/ For god' eller onde ord/ Førend de hugge de taffelsvenne tolv/ Saa de fulde døde til jord.

17. Saa snart da blev den kamerdør/ Saa snart af hengsler løst; Og det var stolten Ellen/ Hun blev af sengen rykt.

18. Hvo bryder Brede-kloster/ Og hvo saa gaar her ind/ Og hvo tør slukke de natte-lys/ Alt over hin stolte Ellin. Saa vide da legge de.

19. Her Sone hand bryder Brede-kloster/ De

Rid-

riddere gaar der ind/ Selv slykker jeg de nat-lys/ Alt over hin stolte Ellin. Saa vide da legge de Helte deres veje over Sverrig.

20. Oben-hoved og barfoded/ Og saa kom hun af dør/ Aldrig hørde jeg noget Konge-barn / Saa usel af klosteret ferdt. Saa vide da legge.

21. Hun var hos ham i vintre/ Hun var hos hannem i ni/ Aldrig var hende saa vee eller vel / Hun taled med ham i di.

22. Det var stolten Ellin / Hun lagdes i lange traa/ Hun sendte bud efter Herr Sone / Bad hand skulde til hende gaa.

23. Længe stod Her Sone / Og tenkte hand ved sig; Hvi monne stolten Ellin / Nu sende bud efter mig? Saa vide da legge de Helte.

24. Ind saa kom Her Sone/ Og stedes hand for bord / Hvad vil i nu stolten Ellen / Hvi haver i sendt mig ord? Saa vide da legge de.

25. Jeg haver faaed min helsot/ Jeg veed jeg skal nu døe/ Jeg takker Gud Fader i himmerig / Som mig haver løst af nød.

26. Hand tog hende i sin arm/ Klapped hende ved hviden kind/ Forlader i mig ald brøde / Hiert' allerkiereste min. Saa vide da legge de.

27. Jeg kand eder ikke forlade / Alt for saa megen vee; Jeg haver med edet de dottre tre / Jeg maatte dem aldrig see.

28. Lader i nu den sorte jord/ Hen over med silkebrede/ Og lader i nu de skienne jomfruer / For deres moder indlede.

29. Det da var den sorte jord/ Hun blev med silke

bredt/

bredt / Det da vare de skienne jomfruer / De bleve i stuen ledt. Saa vide da legge de Helte deres veje over Sverrig.

30. Velkommen stolten Ingerlild / Alt med dit favre haar / Og velkommen stolten Karen / Og Kongens Festemaar. Saa vide da legge.

31. Velkommen liden Kirsten / Og yngste dotter min / Viltu give dig i kloster / For kjere Moder din.

32. Svarede det liden Kirsten / Jeg siger det paa min sand; Her i min kjere Moder / Jeg lover mig heller en Mand. Saa vide da legge.

33. Det var stolten Ellen / Hun græd af angest og harm: Maatte mig icke vides en hon Udaf mit eget barn. Saa vide da legge.

34. Svarede det liden Kirsten / Hende rand taare paa kind; Jeg vil mig gjerne klostergive / Fra kjere moder min.

35. Bliver du der indgiven Udi en silke-serk / End bliver du der uddragen / Alt med stor hjertens verck.

36. Hand tog hende anden gang i sin arm / Klappede hende ved hviden kind / Forlader mig ald broden / Hjert-allerkjeriste min.

37. Jeg kand eder ikke forlade / Alt for saa megen Harm; I haver taget min tjenestekvinde / Og lagd hende i eders Arm.

38. I haver taget min tjenestekvind; Lagd hende paa bulstret / Mig haver i af sengen skudt / Udi de bare straa.

39. Hand tog hende tredie gang i sin arm / Klapped hende ved hviden kind / Forlader i mig al broden / Hjert-allerkjereste min.

40. Hun tog Guldringen af sin Hender / Slog dem mod sorten jord; I tog mig af kloster / Mig selv saa meget imod. Saa vide da legge de Helte deres veje over Sverrig.

41. I tog mig af kloster / Mig selv saa meget imod / I slog de taffelsvenne tolv / Der gik endnu aldrig for bod. Saa vide da legge.

42. Frem da ginge de jomfruer tre / Og dem rand taare paa kind / Saa bade de strax Venskab / Deres fader af moder sin.

43. Det var stolten Ellen / Hun leggis til Veggen i dvale / Det vil jeg for sandingen sige / Hun dede ved den tale.

44. Saa toge de stolt Ellen / Lagde hende i sorten jord / Saa saare sergede Her Sone / For hand var hend' ikke god. Saa vide da legge de Helte deres veje over Sverrig.

Forklaring.

Dette synes ikke at have været nogen anden Konning / end K. Magnus Ladelaas / enddog der vare og andre Konger i Sverrig af Magni navn.

K. Magnus lod bygge mange klostere / og blant dem eet / hvorudi hand sætte sin Dotter / siu Aar gammel / med andre Nunner / som følgede S. Franses regel. Men det Kloster var ved Stokholm og blev kaldet S. Claræ Kloster. Hand kaldtes Ladelaas / fordi der var god fred i hans Tid / saa mand havde ej behov at sætte Laas for Laden / saasom i gl. Sv. Rimkrønike siges:

All mogen förty migh Ladelås kalle /
Jagh fredade rika ach fattiga alle /
Og låt them sättia knapp för lade /
Och fruchta sidan ingen skade.

Om denne Her Sone / og andet som her findes / angaaende den-

denne Voldtægt / veed jeg intet mig at have læst nogensteds i de Svenske Krøniker. Det skeer ofte / som jeg erindrede tilforn / at der findes allehaande Historisk i Viserne / som ej engang i de rette Historier.

XIV.

Bar er Broder-løs bag.

1. Der var en Greve i Saxenland / Hand havde en Dotter en Lillievand. De hviles op under Hland.

2. Hand havde ikke Dotter foruden een / Ej heller havde hand uden en Søn.

3. Hin unge Her Guldbrand saa heed hans søn / Ismar saa heed hans Dotter skøn.

4. Saa døde Greven under øe / Saa døde Grevinden det var stor nød.

5. Her Guldbrand og Ismar den Lillievand / Raadde saa for deres Faders land.

6. Her Guldbrand skulde af landet fare / Jomfru Ismar skulde hiemme være.

7. Det spurde Kong Hogen under øe / At hun var hjemme den venne mø.

8. Kong Hogen segler under øe / Saa tog hand bort den venne mø.

9. Hand førde hende hjem til sit land / Anvorded hende sin førstind i haand.

10. Her haver i en Lillievand / Den ville vi give vor søn i haand.

11. Her Guldbrand kom i landet hjem / Borte var hans syster den jomfru skøn.

12. Her Guldbrand lader virke sneker ni / Alle af styrke saa vare di.

13. De to skulde til verie være / De to skulde store kartover bære. De hviles op under Øland.

14. De to skulde til Heden-Kongens land / Og lede efter den Lillievand.

15. Dismere de ledte / dismindre mand sand / Til Guldbrand kom til Kong Hogens land.

16. Der hand kom i Kong Hogens gaard / Ude stod Dronningen vel svøbt i maar.

17. Hil være Eder Dronning saa favr og ny / Aldrig saae jeg nogen skiønner end J.

18. End haver jeg en jomfru hos mig / Hun er end meget skiønner end jeg.

19. Alt haver jeg mig en terne / Hun skinner som morgenstjerne.

20. Jeg giver eder det Guld saa rød / Lader mig i aften see den møe.

21. Dronningen ganger i bure / Hun taler til Ismar prude. De hviles op under.

22. Stat op Ismar / klæd du dig / J aften skaltu skenke for mig.

23. Jomfru Ismar ind ad dørren treen / Her Guldbrand stander hende op igien.

24. Guldbrand klapper paa hyndet blaa / Vil i skiøn jomfru hvile herpaa.

25. J sider her ned ved denne steen / Forteller eders slegt og afbyrds green.

26. J Saxen er jeg baaren / Der ere mine kleder først skaaren.

27. Jeg haver ej broder foruden een / Og hand foor sig til Jørsal hen.

28. Men maatte jeg engang leve den dag / At jeg maatte finde min broder glad. 29. Hand

29. Hand klapped hende ved hviden kind/ Forviſt eſtu kjer ſyſter min. De hviles op under Bland.

30. Hun tog hannem i armen ſin/ Jeg følger dig gjerne kjer broder min.

31. Saa løfte hand hende paa ſin Heſt/ Og fore til Skibs/ ſom de kunde beſt.

32. Du ſig Kong Hogen ſaa mangen ond ſtund/ Som der er ſand paa havſens bund.

33. Vare min Herre her hjemme/ Du ſkulde hende ej ſaa nemme.

34. Jeg ſiger/ ſom jeg mon meene/ Du ſkuld ej tage hende ſaa eene. De hviles op under Øeland.

Forklaring.

Det var fordom Skik baade her i Norden og andenſteds/ at tage ſig Huſtruer med Magt eller Liſt. Hvorfor de og med ſtor Beſværlighed maatte ſøge efter dem igen. I denb Haandſtrevne Bog in Fol: ſom findes i vort Akademies Bibliotekes Koor/ om Norges første Begyndelſe; tales om Kong Thormoter/ ſom regerede over de lande/ ſom nu kaldes Findland/ og Hvenland/ (magſkee Kvenland ſiden) hand aatte 3 Sønner (1) Leerdt/ ſom var kalded Aaghi. (2) Loghi. (3) Hare/ hand var Fader Froſtes/ Fader Snees den gamle/ hans Son heed Tord/ ſom havde to Sønner Njor og Gjor/ og en Dotter Gøy/ hvilken blev borte/ men de ſøgte mange Aar efter hende/ Njor til Lands og Gjor til Vands/ o. ſ. f.

Der findes og en anden Viſe lidet anderledis end denne/ med et andet Omkvæd/ For hun var idel ſkjøn. Men jeg lader den ude/ efterſom indholdet er alt det ſamme.

Iſmar var ogſaa en Konge i Venden/ ſom Saxo omtaler i K. Sigvars Hiſtorie. Jerſal er Jeruſalem/ hvorthen de gjorde Pelegrims-fær til den H. Grav. Her mældes om Valſte Kartover/ efterſom mand læſer i en deel Hiſtorier/ at de i Valland først bleve brugte. Men at ſkydt før skal være paafundet og det af en Dansk Munk/ giver D. Thomas Barthe-

linus tilkiende i sin Bog / om de Danskes hjemmefundne Lægedom; Og at de have brugt skyden med Krud i disse Lande / strax efter det Trettende Hundret Aar fra Christi Fødsel / vidner Pontanus i sin Latinske Krønike om Danske Handel / ja vi see og skydt og skykker i vore meget gamle Malninger. P. Langius Chron. Citiz. skriver / at 1360 / brændte Consistorium af til Lybek ved deres forsømmelse / som gjorde Krud. Kong Kristoffer siges at være ihjelskudt af en Bysse / Aar 1280. S. Majolus D. Can. af Crantzii Vandalia.

Det synes vel at her forstaaes en Skatte-Konge i Jylland eller andensteds / ved Kong Hogen.

XV.

Exempel paa stor Kvinde-Troskab og Kjerlighed.

Vrige Gud i høieste sal / Hjelp mig at ramme maade og tal / At jeg maa sandhed finde; Jeg beder du vilt mig bistaa / Til denne Vise at finde paa / Som jeg vil nu begynde / Om en Ridder af Styrmark / Af adel god med ære / Hand var skjøn / ung og dertil sterk / Men uden fader mon være / Som nu var død udi sit land / Sit rige en anden Ridder befoel / Reed selv at tjene i fremmede land.

2. Hand kom til Danmark i Kongens gaard / Som hand af barndom tukket var / Saa monne hand altid leve. I retferdighed / tukt og ære / Blusel / Guds hellige Ord og lære / Der i monne hand sig øve / Sin fader / før hand opgav sin aand / Fire lærdomme hand hannem kjende / dem lovede Sønnen med mund og haand / I hvad hannem kommer tilhænde / At hand vilde hannem lydig være / Det holdt hand fast i ald sin tid / Der af havde hand stor lov og ære.

3. Dend

3. Dend første lære af hiertens grund/ Hør Guds bud baade dag og stund/ Hvor tiden kand sig give/ At dig ej hindrer livsens ned/ Med den fattige skift dit brød/ Som monne i armod leve/ Den tredie lære af fader sin/ At skulle Kvindfolk ære/ Hielpe Fruer og jomfruer fin/ Deres gode tugt formere/ Det fierde var Præste som Guds ord lære/ Dem skal du visselig holde i agt/ Der af formeris din egen ære.

4. Ingen mandelig gierning slog hand af/ Som jeg haver læst foruden straf/ Dertil da var hand kiønner/ End Hektor som af Troja reed/ Thi hand maat tit bevise det/ Saa var hand ogsaa skiønner/ End Salomon den Konning viis/ Ingen Rider faver forsande/ Der af hannem kunde vinde priis/ Hvem med hannem monne rende/ Dem giorde hand deres Sadel tom/ I alle gierninger kiek hand var/ Beholt og aldtid priis og rom.

5. Konningen havde en dotter bold/ Hendes lige var ikke i verdsens vold/ En arving til Danmarkis rige/ Floradebel heed hun forsand/ Dend skienne Helena af Grækerland/ Kunde ikke være hendes lige/ Dend Ridders ven hun hemmelig blev/ For manddom som hand giorde/ Hun sende ham hemmeligt bud og brev/ Deraf vilde noget vorde/ Trianus du unge mand/ I Danmark skalt du Konning blive/ Men jeg beholder liv og aand.

6. Mit hierte haver dig udvald/ Og ingen anden enten stolt eller bold/ Agt det og vær men stille/ Min Fader haver mig inderlig kier/ Jeg kand og mange konster fleer/ Dermed at fremme vor villie/ At vi kunde komme i egteskab/ Vilt du og dette giøre/ Da

skriv mig til om dit behof/ At jeg din ville kand here/ Den Ridder skrev hende snarlig til/ Om det er eders ville saa/ Jeg intet heller begiere vil.

7. Dend Jomfru lagdes paa sengen ned/ Med megen utolmodighed/ Hun græd og gav sig saare/ Konningen var bedrøved forsand/ Efter Mestere skrev hand i alle Land/ I hvo der kunde forfare/ Hans Dotters sygdom/ og hielpe hende da/ Dem vilde hand vel betale/ Men der de hendes vand besaa/ Hendis Hierte lagdes i dvale/ Hendes puls den slog/ det kunde de see/ Naturligen er hun ikke syg/ Dog gior det Kongen i hiertet vee.

8. Kongen gik til hende behend/ Dine øine sagde hand til mig vend/ Og klag for mig din vaade/ Naturlig sygdom du ey bær/ Sig mig dog hvad dit hierte begier/ Hvad dig er kommet tilhaande/ Det er paa jorden hvad det kand/ Det svær jeg ved min Krone/ Jeg vil hielpe dig paastand/ Ej noget vil jeg skone/ Hun sagde du haver i tienniste din/ Een ædel megtig Ridder skion/ For hannem bær jeg sygdom min.

9. Enddog hand aldrig rørde mig/ Jeg omkommer dog endelig/ Uden hand min kand blive/ Gods/ ære og liv/ hvad jeg formaar/ Og døden vil Jeg undergaa/ Og aldrig vær i live/ Er det sagde Kongen din begier/ Stat op det skal ja blive/ Om hand end en Svine-Hyrde er/ Dog ingen Ridder i Verden mon leve/ Som kand være hans lige/ Hand er en af Ridderskab fød/ Til Stadelborg i Østerrige.

10. Kongen forsamled sine Raad/ Sagde dem sin meening forsand/ hvad der var da forhaande/ Da sagde alle med et frit mod/ De vidste ingen bedre Rid-

der

der good/ I tydske eller danske lande/ Dend Kronen bedre kunde forstaa/ Naar I monne heden sove/ De sendte bud efter dend Ridder da / Og saa den skionne Jomfrue/ De to motte boo tilsammen best / Intet menniske var i det hele land / De hulde jo fryd og glæde-fæst.

11. Hand sagde Kongen lov og ær / Dend stund jeg lever i verden her / Eders villie vil jeg giøre / Konningen sagde/ hun er dig huld/ For Keiser / Konger/ sølv eller guld/ Som du maat see og høre/ Thi maat du sige hende tak og priis / Dend stund du est i live/ Derom Jeg beder dig Ridder viis / Saa vil jeg dig opgive min Krone/ Men naar jeg ved døden gaar af/ Dend sag haver du vunded frit/ Formedelst dit megtige Ridderskab.

12. I tredive dage deres brollup stood / Ei større fryd og lystigt mod huldtes i nogle lande/ Hvem disse menniſker fik at see/ Af hiertens glæde deres hierte maatte lee/ Saa længe som verden haver standet/ Havde Gud paa Jorden menniskens kion / Ei beder sammenføied / Af Frankerig kom en Ridder skion/ Der paa slottet blev hand ledet. Hand saae dend ædele Jomfru rig / Sagde / uden Dronningen af Frankerig/ Jeg ingen veed som hun er lig.

13. Hun er dend skionneste i verden er til/ Hendes ansigt og billid jeg sige vil / Mand maa det lystes at skue / Trianus merked det obenbar / Der nogen tiid forgangen var/ Sagde hand ded til sin Frue/ Mand taler om den skionneste Kvinde / Som mand kand under Solen finde / En Dronning bold og meget fiin/ Af Frankerig kalder mand hende / Om i vil give

mig saa lang tiid/ Jeg vil beskue hende der/ Hendes billed vil jeg føre hid.

14. Droningen sagde af hvad aarsag / Vil i hen-vandre/det er min klag / Bliver hiemme/ derom jeg beder/ Dend lange reise med stoor umag/Hvad kand eder hielpe denne sag / Om i end seer hendes sæder/ Hendes billeds skiønhed og meere / Hvad lyst kunde i der finde / Jeg undrer at i saadant begier / Hvad kunde i der finde / Det gier jeg Dronning for den skiønhed / Jeg troer ej nogen i verden er til / Som er din lige / det jeg nu veed.

15. Mit hierte haver sprekke og vee / Endtil jeg faar den Drouning at see / Jeg vil snarlig igen komme / Giv dertil orlof kieriste min / Saa givr jeg dig min tro igen/ Jeg vil mig ikke forsømme/Jeg vil selv snarlig komme hid / Dend sag hende gik til hierte/ Hand tog sit sverd dermed bortreed/ Det giorde hende vee og smerte / Hand kom til Frankerig i det land/ Nu hører til det store eventyr/ Hvad under den Ridder gik til haand.

16. Hand kom derfor snarlig der/ Hand holdt sig vel med tugt og ær / Mand fandt da ej hans lige / I form og skik jeg sige vil/ Hand var en megtig Ridder dertil/ Dronningen af Frankerige/ Hun var de Tydske besynderlig huld / Der hun de tidender spurde/ Hun klædde sig med sølv og guld / Den Ridder kom hun til vorde / Hun skude hans ansigt underlig da/ Sagde hun/ siden mig skabte Gud / En skienner Mand jeg aldrig saa.

17. En dag som Kongen reed paa jagt / Efter vilde dyr/ det var hans agt / Kort vil jeg dermed giere/

Dend

Dend Ridder ind til Dronningen gik / Godt svar hand paa sit ærend fik / Der hand det mon fremføre / At hand vilde lade hende skildre af / For hand derfra vilde ride / Hun lavede strax dend Ridder brav / Hand maatte vel derpaa lide / Hun vild' ham tiene i allenstund / Sit Contrafei hand skulde faa / Hand glædde sig da saa mangelund.

18. Der var en gammel Kammer-Viv / Hun giorde deraf saa ond en kiv / Gav Konningen det tilkiende / Hvorledis en unger Ridder var / I Dronningens kammer aabenbar / Hand kom derhen behende / Og stette flux op dend kammerdør / Fand dennem ene derinde / Hand sagde / dette straffes bør / Jeg hevner det dette sinde / Ridderen maatte i tornet gaa / Kongen sammenkalder sit Raad / I give nu eders Dom derpaa.

19. Der det fornam dend Ridders knekt / Hand tenkte / O væ! her hielper ey ret / Hvad ont vil her nu fødes / Hand sætte sig geneſten paa sin hest / og red ad Danmark som hand kunde best / Alt for hans Herre skulde dødes / Hand kom der til dend Dronning ung / Lood hende saa straxen vide / Sin Herres skebne saa svar og tung / Det i hendes Hierte mon svide / Hun rev sit haar og hænderne vreed / Gav sig dog flux til hest derfra / Nu hører et kvindesneed.

20. En rageknif hun med sig nam / Og der hun hen til tornet kom / Hvorinde hand laa fangen / Ham vogted fire stærke mænd / Hun sagde jeg er hans egte kvind / Jeg vidt her fra er gangen / Lader mig til ham i tornet ind / Det skal eder vorde til gode / Hun hundred gylden gav gesvind / De saa for hende optode /

Da

Da monne hun i tornet gaa/ Og kyste hannem tusindlund/ Det første hun hannem saae.

21. Saa tidt jeg havde eder det før sagd/ Nu være det for himmelen klagd/ De ville borttage min glæde/ Ach hvad er nu best for raad/ Lader eders Vand i dette fad/ Dermed eders ansigt at væde/ En rageknif her haver jeg/ Hvormed jeg vil aftage/ Af eders ansigt haar og skieg/ Nu værer ikkun fage/ Jeg eder vist vil hielpe herfra/ Strax tager Eders klæder af/ Men mine skal i drage paa.

22. Og for de vægter klager hart/ Eders hænder vrider og fuld svart/ Eders ansigt skal i skyvle/ Saa finder i naar det er skeed/ Dend knegt med heste to bered/ Der ud' i skovens hule/ Sid paa dend eene og rid derfra/ Agt ej hvor det mig ganger/ Jeg stedse dommen varer paa/ Der efter mig forlænger/ At jeg kand frelse saa dit Liv/ Dend Ridder følger hendes raad/ O skuer an en trofast Viv.

23. Sin dreng derhos hand blive lood/ At om ej lykken blev dem good/ Hand skulde det forkynde/ Dend tid forgik/ den dom gik an/ Dend kvinde stood der som en mand/ De retten der begynde/ Efter klag' og svar og handel stoor/ Som derpaa monne følge/ Dend Frue talde selv sin oord/ Jeg kand det ikke dølge. Dronningen udaf Frankerig/ har intet mist af ære og tugt/ Men slig medfart fast smerter mig.

24. Saa merker nu og giver giem/ Ded jeg i sandhed fører frem/ Skal i nu her befinde/ Jeg er en kvind og ingen mand/ Seer mine bryst og skuer an/ Men at jeg dette finde/ De Ridders klæder haver paa/ Jeg derfor giøre vilde/ At jeg mig kunde vel be-

staa/

staa / og ej min ære spilde / I fred / i krig jeg giern er med / Var jeg ej klæd da som en mand / Det blev mig ofte til fortræd.

25. Nu hører hvorfor jeg kom hid / Jeg haver spurt for langen tid / Om Dronningen af Faankerige / At hun var vist dend skiønniste Viv / Som fød der var af moders liv / Vi vare hin anden lige / Sligt vol̃der at jeg nu er her / Jeg selv vild' hende skue / Hun er fuld udaf tugt og ær / Dend dyderige Frue / Jeg siger eder grundelig / Jeg er en Dronning af Dannemark / Sligt maa i vide foruden svig.

26. Der hun aldt det af mig forstood / Sit bud til mig hun skikke lood / Og føre mig i sit kammer / Jeg bad hende om sit konterfej / Deraf opkommer ald den rej / Og slig unyttig klammer / Jeg sætte mig hos hende ned / skal mand os derfor straffe? Fortælde hende vort lands sæd / Hvad jeg her havd at skaffe / I ded kom Kongen ind med magt / Jeg maatte strax i taarnet ind / I Dommere giver her paa agt.

27. Derpaa saa blev affagt en dom / Men hun for den aarsag hidkom / Og mon en Dronning være / Betee mand skulde hende godt / Og for det fængsel haan og spot / Beviise hende største ære / Hun sagde jeg maa denne tiid / Til mit land igen fare / Herr Konning lader had og niid / Mod Dronningen ej længer vare / Thi hun er from og dydefuld / Da glædde sig den Konning riig / Og saa det Ridderskab saa bold.

28. Dend Frue fik stoor lov og priis / Og skenk udaf dend Konning viis / Med guld og riige gave / Dend Dronning førde hend omkring / Gav med de ypperligste ting / Som hun heldst vilde have / Der-

neſt saa fulde Kongen med/ Det var saa saver en skare/ Hen ud alt til dend strande bred/ De bade hende vel fare/ Hun snart lagd op paa holster sand/ Der holdt hendes Fader broder hof/ Som var en Hertug i det land.

29. Sin dreng hun skikked straxen ud/ At hand skal føre den Herre bud/ Bad ham ej sørg' eller kvide/ Hun vild her tøve til hand kom/ Men naar hand sagen kun fornam/ Da skuld hand hastigt ride/ Det bud var snar/ reed nat og dag/ Hand mon i Styrmark komme/ Alt til sin Herre i fuld god mag/ Det bliver os til fromme/ Min naadig Frue med got skel/ Forvunden haver ald sin nød/ Hun lever nu og lider vel.

30. Dend Herre fryddes mangelund/ Og sagde udi samme stund/ Det budskab skal dig gavne/ Hvor er min glæd og sorg-fordriv/ Udvalde skat og skionne liv/ Og at jeg dig kund' omfavne/ Med bitter graad af glæde stoor/ Hans øine vilde flyde/ Da tienneren talde disse oord/ Nu skal i ogsaa vide/ I holsten er dend Frue ven/ Dend Herre derfor sætte sig Til hesten sin og vær ei seen.

31. Hand reed af sted udi en iil/ Enddog derhen var mangen miil/ Hand snart til holsten rende/ Da var der glæde mangefold/ Dend Ridder og den Frue hold/ Deres lyst havd' ingen ende/ Derneſt de sig i Danmark ind/ Med længsel monne skynde/ Da fryder sig hver mand og kvind/ Ald lyst mon da begynde/ Dend gamle Konge døer saa hen/ Men Ridderen sætter kronen paa/ At styre Danmarks riige igen.

32. Det styrde hand i langer tiid/ Mod alle var

hand

hand from og bliid / Dend Dronning og dislige / J godhed ald' hun overgik / Stoor priis de begg' af alde fik / Meer kand jeg ej af sige / Den tienner good saavel blev lent / Styrmark fik hand at raade / Hans tro blev ham tilfulde lent / Hand fik deraf stoor baade; Enhver streb efter dyden ven / Naar aldting far til døden hen / Da bliver ær og priis igen.

Anmerkning.

Denne Vise haver jeg fundet saaledis udsat af Tydsken / saasom den findis gammel og yndig i Lieder-buch. Mand finder ogsaa meget i de gamle Franske / Hollandske og Tydske Legender om Danmark og de Danske / hvoraf sluttes / hvorledis de endog udenlands have været bekiendte. Foruden det / at de meget gamle Skribentere / Procopius og Jornandes taler om dem. Saa have og de ældste Islænder kaldet sit Sprog / som var felles med disse Norre riger og aldmindeligt / efter de Danske. F. E. A. Thessa bok lat eg rita fornar fra søgrur um Høfdingia / tha sem riik hafa haft a Nordurlondum / og Dansk tungemal hafa mælt. ɔ: I denne bog lod jeg strive forner fraſagn om Høfdinger / som rige have havd i Nordlandene / og Dansk tungemaal have mældt. Men hvad om denne digt kand være / veed jeg intet vist at slutte. Vel er K. Kristoffer hid indkommen af Bejeren / som var Paltsgreve af den linie Neumark (hvilken nu som andre flere / saaſom af Maſvach / Amberg / o. a. f. ej ere til) Saa jeg mener at her kand læſes Neumark / for Steurmark; dog komme endda ikke de andre omstændigheder overeens hermed. Enten her nu længe tilforn / eller da er passeret noget sligt herinde eller ej / saa have de gamle dog her med fornemmeligen vildet havd bestandig troskab og kierlighed i ekteskab berømmet. Ellers regerede undertiden de Danske Kongers Brødre i Holsten / som heri Visen omtales.

Saadant et exempel / at en Kvinde haver udgivet sig for en Mand / og udfriet ham / have vi i den Tydske Kalloandro / af Vælsken udsat / og i Visen / om den Greve af Rom / o. s. f.

XVI.

Hvo som gior ondt/ og det gaaer vel af/ maa sige af lykken.

Kongens dotter af Engelland/ Hun lever foruden ald kvide/ Hende er gangen sorg til haand. Hun haver trolovet hin unge Her Styge.

2. Hun er til tukt og ære vant/ Hun vil ej have anden mand.

3. Kongens Søn af Danmark/ hand beder om Jomfruen af ald magt.

4. Det lidde fast at fyrretyv' ugers dag/ Dend Jomfru længes med megen klag.

5. Dend jomfru tager over sig kaaben blaa/ Og ned til buret monne hun gaa.

6. Og ned til buret hun ganger hen/ Der fødde hun en søn saa væn.

7. Hun tog det barn/ svøbte det i liin/ Og lagde det i forgyldte skriin.

8. Hun lagde derhos viet salt og lius/ For det havde ej været i Guds Huus.

9. Dend jomfru tager over sig kaaben blaa/ Og ned til stranden monne hun gaa.

10. Hun ganger hen ud ved den strand/ Og skød det strin saa langt fra land.

11. Hun kaste det skrin saa langt fra sig/ Dend rige Christ befaler jeg dig.

12. Dend rige Christ leverer jeg dig/ Du haver ikke længer moder i mig.

13. Kongen hand jager ud med den strand/ Hand fand det skrin var drevet til land.

14. Hand slog det skrin op/ saae der i/ Saa favrt et drenge-barn lga derudi.

15. Kon-

15. Kongen tog pendinge af sin pung/ Og flyde det barn til Kristendom.

16. Derneſt tog hand det lille noor / Og flyde det hen til forſtermoor.

17. Du for det barn ret omhu bær / Af ſtore folk det viſt kommet er.

18. Hun foſtrede ham i vintre fem / Siden bleu hand Kongens egen ſmaadreng.

18. Hand voxte ſaa til i atten aar/ At hand Kongens eget baner bar.

20. Kongen gav hannem ſaa borg' og læne/ Dertil hans egen dotter hin venne.

21. Kongen taler til dotteren ſin / Og naar ſaa viltu gifte dig ?

22. Naar min Herre Fader ſiger til / Og naar hans faderlig Hierte vil.

23. Her Karl er ypperſt i min gaard / Nej det er Styge/ min hu falder paa.

24. Det monne faſt ad bryllupet lide / Dend jomfru hun bær daglige kvide.

25. Saa drukke de brøllup i dagene fem/ Ikke vilde bruden til ſengs i dem.

26. Den ſidſte Dag ad kvelde / Da toge de bruden med vælde.

27. Saa ſætte de bruden i ſengen ned / Her Karl hand dvældes ej længe ved.

28. Hand klapped' hende ved hviden kind/ Jvender eder hid allerkiereſte min.

29. Du tige kvær Karl/ kier ſønnen min / Thi jeg er kiereſte moder din.

30. Og det er ſpot i min faders land / En moder ſkal have ſin ſøn til mand.

31. Og det er spot paa denne se/ I bær guldkrone og er ei mee.

32. Om morgenen Kongen hand spør dem ad/ Hvor haver i lidet i denne Nat.

33. Jeg takker nu Kongen for alt godt/ At ekte min moder/ det var stor spot.

34. Kongen har giordt mod mig allerbest/ Det er min moder/ som jeg hafver fæst.

35. Min dotter ville vi stege og brænde/ Eller til Heden Konge hensende.

36. Ak nej/ med min moder handler ej saa/ Giver hende Her Styge/ det er mit raad.

Antegnelse.

Mand kand letteligen slutte af denne og mange andre Viser/ at der hafver været stor omgængelse/ ja og svogerskab mellem os og de Engelske/ heldst meden vore Danske der regerede. Men hvo denne Konge-dotter af Engelland/ eller Konge-søn af Danmark hafver været/ kand ej for vist siges. Kong Regner af Danmark/ som krigede paa Engelland/ havde mange sønner/ af hvilke maaskee een haver elsket denne Frøken/ som ved hannem haver fød en søn/ kaldet Styge/ som er et Dansk Fornavn og Tilnavn. Ellers var maaden icke lovlig/ saaledis at elske i løn og omgaaes med sit foster/ hvilket hun daarligen meente at være vel forvaret/ naar det havde viet Salt og vide Lys med sig/ hvilke ting i Pavedømet stor Kraft tillegges.

XVII.

Lykken spiller underligen.

De Rovere vilde stiele gaa/ Saa langt i fremmede lande/ Saa stale de bort den Konges barn/ Dend jomfru heed Skion Anna.

2. De førde hende i fremmede land/ En Hertugs Søn

Søn til haande/For hende saa meget guld gav hand/
Dend jomfru heed Skion Anna.

3. De vare tilsammen i otte Aar/ Siu sønner
tilsammen monne fange/ For hendis dyd og ydmyg-
hed/ Blev dend Herre en Konge.

4. Dend Herre var af Mekelborg land/ Af For-
stelig blod og stamme/ Kongens Dotter af Enge-
land/ Var solt ham selv til haande.

5. Der otte Aar forfangen var/ Hun kunde det
merke og kiende/ At hand vilde sig en anden feste/
Forlade vilde hand hende.

6. Skion Anna gaar for hans Moder at staa/
Moder sagde hun Frue/ Vil I eders søn bede om/
At hand vil mig trolove.

7. Jo saamend da vil jeg saa/ Jeg vil det gierne
giøre/ Hand lover sig aldrig nogen jomfru/ Der mig
kand kierer være.

8. Dend Forstinde gik for sin søn at staa/ Kon-
ning sagde hun Herre/ Hvorlenge vilt du leve saa/
I slegfreds levnet meere.

9. Du skalt love skion Anna din viv/ Din egte
brud at være/ Og da bliver eders sønner syv/ Til eg-
te børn med ære.

10. Nej saamænd moder gior jeg ei/ Hun er af
fremmede lande/ Hendes forældre kiender jeg ei/ Hun
er mig solt i haande.

11. Dend Herre lod breve gaa ud/ Ja bryllups-
breve skrive/ En anden fæste sig til brud/ Hans Dron-
ning skulde blive.

12. Skion Anna staar i høieloft/ Hun hørde de
Ridders reste/ Give det Gud Fader i himmerig/ Mit
hierte maatte brøste.

13. Skiøn Anna staar i højeloft / Hun hørde de Riddere bolde / Hielp nu Gud Fader i himmerig / Jeg motte min kiæriſt beholde.

14. Dend Herre hand gaar for ſkiøn Anna at ſtaa / Anna du dejlige kvinde / Hvad haver du for gaver god / Til min brud og Forſtinde.

15. Jeg vil give hende gaver rig / Konning ſagde hun Herre / Jeg giver hende mine ſønner ſyv / De ſkulde hendes tiennere være.

16. Det er ſlet ingen gaver rig / Anna du dydelige qvinde / Andre gaver ſkalt du hende give / Vilt du mit venſkab vinde.

17. Da ſkal jeg give hende gaver rig / Konning ſagde hun Herre / Jeg giver hende eders eget liv / Jeg vilde ſaa nødigt ombære.

18. Det er ingen gave rig / Anna du dydelige kvinde / Dit beſte guldſpan du hende giv / Vilt du hendes venſkab vinde.

19. Mit beſte guldſpan ſkal hun ikke faa / Jeg vil det ikke ombære / Det gav i mig til morgen gave / Derfor ſik i min ære.

20. Dend Herre gaar for ſin brud at ſtaa / Min adelig brud og forſtinde / Hvad for gaver giver i nu / Anna min ſlegfred kvinde.

21. Jeg vil give hende gave god / Konning ſagde hun Herre / Jeg vil give hende mine gamle ſko / Hun ſømmer dem beſt at bære.

22. Saadan er ikke gaver nok / Min ædelig brud og Forſtinde / I giver hende andre gaver god / Om i mit venſkab vil vinde.

23. Saa vil jeg give hende gave rig / Konning ſag-

De

de hun Herre / Jeg vil give hende mine møller syv/ De ligge over Rün saa ferre.

24. De møller ere saa vel belagt / De ere saa vel beprydet/ Og det vil jeg for sanden sige / De maaler kaneel og hvede.

25. Skien Anna sagde hun min ædle Herre/ Vil i mig det forlove/ At jeg maa gaa til hejeloft / Eders unge brud at skue.

26. Ney saamend da maat du ej / Du maat det ikke giøre / Kom ikke i det brudehuus/Lad mig det ikke spøre.

27. Skien Anna gaar for hans moder at staa/ Moder sagde hun Frue / Maa jeg i det brudehuus gaa / Min Herres brud at skue.

28. Jo saamend da maat du saa / Sagde hans moder til hende/ Tag kun dine beste klæder paa/ Med alle dine Møer og kvinder.

29. Skien Anna ind ad døren treeen / Baade med angest og møde/ Hendes syv senner de for hende gik/ Var klæd i skarlagen hin røde.

30. Skien Anna tager sølvkande paa haand/For bruden begynte at skienke/ Taarene hende paa kinden rand / Som hver vel selv kand tenke.

31. Dend brud gaar for sin Herre at staa / Konning sagde hun Herre / Hvor er os dend skienne jomfru fra / Hvi græder hun saa saare.

32. Hør det kiere unge brud min / Jeg siger eder sandt / Det er min søster-dotter sün / Er hendt af et fremmed land.

33. Ak nej min Herre det er ej saa / Det kand jeg vel forstande/ Eders slegfred viv det være maa/ Raade Gud hvor det vil gange.

34. Sandhed jeg eder sige vil / Til hendes sorrig og vaande/ Hun blev mig bødet for penge til/ Og solv af fremmede lande.

35. Det er hendes børn som i her seer / Syv sønner for eder stande / De skulle nu eders tiennere være/ Det gier hende sorg og vaande.

36. Jeg havde mig en søster klein / En søster som heed Anna/ Hun blev af røvere staalet hen/ Og solv i fremmede land.

37. Hun blev staalet hun var et barn/ Udi sin Ungdoms aare / Hendes forældre til stoor harm / De sørger for hende saa saare.

38. Est du skiøn Anna søster min / Du ædle fiols blomme/ Ret aldrig glad var Moder din/ Siden du af land monne komme.

39. Du est min søster hør jeg vel / Det er nok openbare/ Beholt ikkun din Herre selv / Gud eder længe spare.

40. Der blev glæde over ald dend gaard / Ja var stor lyst og gammen/ Den Konning og skiøn Anna da / Blev begge viede tilsammen.

41. Hiem drog dend unge brud igien / Alt til sin faders lande / Dend yngste søn fulde hende hiem / Hvis moder var skiøn Anna.

Anmerkning.

Enddog denne Vise er om udvortes folk / saa lader jeg dend dog gaa i tallet / fordi den er gammel og i brug hos mange; Og jeg haver ogsaa hørd stunges og nævnes Her Daner Konning. Der stunges ellers mange andre Viser paa Danske om fremede/ med hvilke vore da havde omgængelse. Der har været stort Røveri i gamle dage/ efterdi det i synderlighed til Sees haver været tilladt og lovligt / som nokſom af vore Nordske

Hiſto-

Historier / Sagar og Viser erfares. Saaledis have de og kiøbt og soldt Mennisker / som de havde røved / lige ved andet gods / saasom endnu slik er hos de Barbariske folk.

XVIII.

Kierlighed giver Raad og Dristighed.

1. Vill' i høre og lyde / Det jeg nu kvæder forsand / Hvor hun liden Kirsten / Sin sorrig ej forvand. Der ald vor sorrig fordrives.

2. Først døde jomfruens Fader / Og saa hendes kier moder / Saa døde junker Valdemar / Jomfruens yngste broder.

3. Hende bedes en Konge-søn / Dend vilde hun ikke ha / Men hende bad saa rig en Ridder / Og hannem sagde hun ja.

4. Hende bads til saa rig en Ridder / Og hand hedde Knud af Borg / Hand levde med hende en stakket stund / Deraf ogtes jomfruens sorg.

5. Knud hand gaar i kelleren / Hand smager baade miød og vin; Bede vi Sander Kongen / Til begges vor bøllup ind.

6. Svared det liden Kirsten / Og hende rand taare paa kinder / Bede vi Sander Kongen / Vor glæde hun bliver minder.

7. Det var liden Knud af Borg / Hand beder sadle heste / Vi ville ride til stranden ud / Den unge Konning at geste.

8. Det var liden Knud af Borg / Hand reed ud med dend strand / Det var dend unge Konning / Hand ganger paa hviden sand.

9. Hør i Danner Konning / Vil i giere mig dend

ære/ At blive hos mig denne dag/ Mit brøllup vil jeg giøre. Der ald vor sorrig fordrives.

10. Du hav tak liden Knud af Borg/ Du hav tak for din møde/ Jeg havde vel til brøllup kommed/ Det du havde mig ej bøded.

11. Saa sætte de det folk i ring/ Som de kunde allerbest/ Det var Danner Kongen/ Sad bruden allernest. Der ald vor sorrig fordrives.

12. Saa drukke de den brune miød/ Og saa den klare vin/ Alt sad hun liden Kirsten/ Med haand under hviden kind.

13. Det var liden Knud af Borg/ Klapped hende ved sorrigfuld kind/ Hvi sørger i saa saare/ Hiert' allerkiereste min.

14. Hør i liden Kirsten/ Hvi giøres eders kinder saa bleg/ Hvad heller har i det fanged/ Af harpe eller pibe-leg. Der ald vor sorrig.

15. Jeg haver det ikke af harpen/ Og ikke af pibeleg; Det er meere i mit sind/ Kongen tænker mod eder svig.

16. I tige kver liden Kirsten/ I tage det intet til fare/ Jeg vil gaa i høye-loft/ Og drage paa brynien haarde. Der ald vor sorrig fordrives.

17. I vogter eder liden Knud af Borg; Thi Kongen vil eder ilde/ Hand bød to af sine geveste Ridder/ Eders unge liv at spilde.

18. Det var ungen Konning/ Hand taler til sine mænd: Hvilken af mine Dannesvenne/ Vil følge min brud til sæng.

19. Hvilken af mine Danske Hovmænd/ Vil følge den brud at sove/ Hvilken af mine Danske Hovmænd/ Vil veje liden Knud i stove. 20. Al-

20. Alle da vilde de Danske Hovmænd / Følge den brud at sove; Ingen af de Danske Hovmænd / Vilde veje liden Knud i stove. Der ald vor sorrig fordrives.

21. Det var Sander Konning / Sætte sig i sengen ned / Det da var den unge brud / Hun vendes til veggen ved.

22. Jeg beder eder Herre Konning / Alt for min megen møde / lader mig jomfru en nat sove / Alt for den haarde død.

23. Den første nat de sammen sove / Hun undte ham ikke vel / Den anden nat derefter / Da slog hun hannem ihiel.

24. Lig du der Sander Konning / HErre Gud lø se vel min sorg; Det giorde mig saa ildt i hiertet / Du vogst liden Knud af Borg. Der ald vor sorrig fordrives.

Anmerkning.

Borg maaskee Pedersborg eller det som siden kalledes Kalundborg / saasom Borgsogn endnu er derved.

Om K. Erik Glevings død for saadan Gierning / der hand besov Marsk Stigs Hustru / er alle bevist. Men at ellers nogen Danner Konning (eller Sander Konning / som endeel Haandskrevne bøger haver) skulde saaledis / og for saadan sags skyld være omkommen / findes intet om i Historierne / men meget om i Viserne. Maaskee her forstaaes nogle merkelige Høfdinger / som have regeret over vores Forvandte udenlands / eller og andre ypperlige Mænd / baarne af Kongelig Slegt / som tidt have strebed efter Riget og nydt det en føje Tid / eller havd en deel deraf / eller været Søe-Konger / og derfor kallede med Konge-Navn.

XIX.

Mand skal kun fare sagt / enddog mand haver Magt.

Her Orm hand ligger i Kongens gaard / Og yperst i Kongens raad / Hand feste hin skionne Jomfru Solverland / Saa vide gaar savnen fra / Og ikke i denne her Maanet end saa kommer Her Orm hiem.

2. Hand fæste hin skionne Jomfru Solverland / Dend skionneſt over alle kvinder / Saa reed hand til landsting / Og der trolovede hand hende.

3. Hand fæſted hende paa landsting / Og alle hendes frender til ære / Hun torde det ikke obenbare / At Kongen havde hende kier.

4. Kongen lovede sig en pillegrims reise / At gaa til den hellige grav / Da lod hin rige Her Orm / Sit brollup giøre i stad.

5. Det spørgis alt saa vide / Og meſt over Kongens gaard / Alt hvor hin rige Her Orm / Hand havde sit brollup giort.

6. Alt hvor hin rige Her Orm / havde fæſt dend klare lillie / Det vil jeg for sanden sige / Det var ikke med Kongens villie.

7. Det var Danner Konning / Hand ganger i Raadstue / Hand kallede sine gode mænd tilsammen / Med dennem saa vilde hand raade.

8. Raade hand med sine gode Hovmænd / Om landets gavn og beſte / Det vil jeg for sandingen sige / For Her Orms skyld skede det meſte.

9. Kongen lader udskrive / Alle sine gode mænd / Og

Og allermest hin rige Her Orm / Hand skulde følge dem.

10. Det var Danner Konning / Hand lader et ud-bud gjøre / Taler hand til hin rige Her Orm / Du skalt mit banner føre.

11. Lenge stod unger Her Orm / Hand kunde ikke tale et ord / Monne det være Kongens alvor / Jeg skal af landet fare.

12. Svared ham Danner Konning / Baade af skempt og had / Du var fast helder i fruerstuen / Hos hin skienne Fru Sølverland.

13. Svared det hin rige Her Orm / Baade med tugt og ære / Saa gierne far jeg af landet ud / Med eder min ædelig Herre.

14. Det da var hin rige Her Orm / Og hand sprang til sin hest / Nu vil jeg først hiemride / Og tale med min allerkierist.

15. Det var hin rige Her Orm / Kom i sin egen gaard / Opstod dend skienne Frue Sølverland / Og gik sin Herre imod.

16. Velkommen hin rige Her Orm / Allerkieriste Herre min / Hvad var tiding i Kongens gaard / Men i kommer saa snart igien.

17. Det var Tiding i Kongens gaard / At Kongen hand var vred / Vi skulde alle i leding i aar / Om vi vare end halve flere.

18. Svared det stolten Fru Sølverland / Iblant de Fruer saa bolde / Give det Gud Fader i himmerig / Jeg var under sorten mulde.

19. Det var stolten Fru Sølverland / Hun vred sin haand af møde / Det være for vor Herre kært / Jeg bliver i morgen død.

20. Bort saa red hin rige Her Orm/ Ikke meget i hiertet glad/ Svart da sørge de fruer/ Og mest Fru Sølverland.

21. Det da var hin rige Her Orm/ Kom ridend i Kongens gaard/ Opstod Danner Kongen/ Og gik hannem selv imod.

22. Velkommen hid Her Orm/ Og hvor laastu i nat/ Hvor lider hin skiønne Fru Sølverland/ Skiltes du fra hende saa brat.

23. Saa da lider skiennen Fru Sølverland/ Med andre fruer bolde/ Hun ønskede sig tusind ganger ned/ Alt under sorten mulde.

24. Opstod Danner Kongen/ Og hand slog haand i bord/ Du skynde dig bort Her Orm/ Du haver saa mange ord.

25. Saa droge de af Kongens gaard/ Med blanke sverd i hænde/ Her Orm deris banner førde/ Og vejen hand dem kiende.

26. Her Orm hand drog giennem Holsterland/ Hand lod ikke lenge bie/ Kongen hand sende Fru Sølverland bud/ Bad hun vilde hiemme bie.

27. Det var Fru Sølverland/ Hun lod de lønnebrev skrive/ Saamænd vil jeg for sanden sige/ Det hende randt taare paa kind.

28. Det var stolten Fru Sølverland/ Sætte sig i den forgyldene karm/ Saa drog hun til hendes kiere moder/ Alt baade med sorrig og harm.

29. Hør i kiere moder/ I kiender mig raadet best/ Kongen hand haver mig budet sendt/ At hand vil være min giest.

30. Kongen haver mig budet sendt/ At hand vil

være

være min giæst/ Jeg frygter fast i hiertet mit/ At det bliver ikke mit best.

31. Du lad dit gulve med Amur strø/ Bred benke med silke det hvide/ Du gak mod den ædelig Herre/ Du fanger hans komme saa blide.

32. Det da svared dend tieneste pige/ I bier dend Herre ikke hiemme/ Det vil jeg for sandingen sige/ Det bliver min Frue til meene.

33. Her Orm hand er i fremmede land/ Og ligger for hosse og piil/ For jeg skal giere hannem nogen svig/ Det skal før koste mit liv.

34. Saa tog hun over sig løvgron skind/ Og paa sig kaaben blaa/ Saa gik hun saa sørgelig/ Udaf hendes egen gaard.

35. De toge posen paa sin bag/ Og pillegrims stav i hænde/ Saa ginge de i fremmede land/ Som ingen mand dem kiende.

36. Det var Danner Konning/ Hand kom der ridend i gaard/ lood hand det udsporge/ Alt mest hvor Selverland var.

37. Op da stod dend portener/ Hand svared dend Herre saa brat/ Ikke er stolten Fru Selverland her/ Hun er alt dragen af land.

38. Hun haver lovet sig en Romer-reise/ Alt til den hellige grav/ Det vil jeg for sandingen sige/ Hun drog derhen i dag.

39. Længe stod Danner Konning/ Og tengte hand derpaa/ Hvi monne den ædele frue/ Alt drage fra sin egen gaard.

40. Saa reed hand bort dend ædele Herre/ Stor

sorg

sorg havde hand i sinde / Hans hu stod til dend ædele kvinde/ Ret aldrig forglemmer hand hende.

41. Bort drog skionne Fru Solverland / Var klæd i pillegrims lige/ Hun haver Her Orm i Hiertet saa kier/ Hun vilde hannem aldrig svige.

42. Tak have skionne Fru Solverland/ Hun torde Kongen ikke hiemme bie / Gik hun sig til fremmede lande/ I Kloster monne hun sig give.

43. Nu lever hun skionne Fru Solverland / I Kloster med tugt og ære / Hiem kom hin rige Herr Orm / Med flere af Kongens mænd.

44. Det var hin rige Her Orm / Hand tienner i Kongens gaard/ Det var Danner Konning / Hand ganger ham selv imod.

45. Vær velkommen hiem Her Orm / Hvor haver du været saa længe / Borte er skionne Fru Solverland/ Og ikke saa er hun hiemme.

46. Længe stood rigen Her Orm / Og hand blev baade bleg og rød/ Er min kierest af landet remt/ Den sorg ganger mig til død.

47. Er min Hustru af landet remt / Dend sorrig ganger mig til døde / Jeg setter dertil huus og gaard / At hende tvang dertil nøde.

48. Længe stod hand der Her Orm / Hand var i kinderne bleg/ Er min Hustru af landet remt/ Hun giorde det ikke af leg.

49. Er min hustru af landet remt / Og er i fremmede land / Jeg skal hende visselig finde / Alt om jeg er en mand.

50. Længe stod Danner Konning / Ham tyktis det være stor harm/ Aldrig jeg din hustru saa / Alt siden hun var et barn.

51. Det

51. Det var riger Her Orm / Hand tager af sin hat/ Herre i giver mig eders forlov/Og haver i tusind gode nat.

52. Saa sørgefuld var hin rige Herr Orm/Hand gik neder af de tinde / Efter stod Danner Konning/ Hans sorrig var ikke disminde.

53. Ikke vilde hin rige Her Orm / Hiem til sin egen gaard/ Før hand fik visse tidinge/ Alt hvor hans hustru var.

54. Det var stolten Fru Sølverland/ Hun lood de lønnebrev skrive/ Sender hun dennem til Helsingborg / Sin kiere moder at give.

55. Det svared stolten Fru Mette lild / Der hun de lønnebrev saa/ Loved være Gud i himmerig/ Min dotter lever endnu.

56. Det var stolten Fru Mette lild / Hun svøbte sit hoved i skind / Saa ganger hun i højeloft / Saa glad for Her Orm ind.

57. Her sider du Her Orm / Med suk og sorrig i sinde / I vor Frue Kloster under Bo / Der skaltu din hustru finde.

58. Det var riger Her Orm / Der hand de breve saa/ Det vil jeg for sandingen sige / Hand blev i hiertet saa fro.

59. Det var rige Her Orm/ Hand lader de lønnebrev skrive / Sender hand dennem til Helsingborg / Vor unge Konning at give.

60. Sig hannem Danner Konning/Og sig hannem tidinge saa / Fru Sølverland er under vester Bo / I Kloster sig givet har.

61. Og beder hannem Danner Konning / Laane

mig/

mig/ af sine mænd/ Og fire af sine beste Skibe/ Men jeg henter min hustru hiem.

62. Svared det Danner Konning/ Hand var hastig og grum/ Jeg leder hannem ikke hustru op/ Og laaner hannem af mine mænd.

63. Ikke skotter Her Orm derom/ At Kongen hand var grum/ Saa segled hand til Vesteros/ Og hendte sin hustru igen.

64. Saa glad var riger Her Orm/ Der hand sin hustru fandt/ Hand tog hende saa listelig i arm/ Alt i dend samme stund.

65. Hun tog hannem saa listelig i sin arm/ Teller hannem af sin qvide/ Saamænd ved riger Her Orm/ Jeg tor hannem ikke hiemme bide.

66. Saamænd ved rigen Her Orm/ Jeg torde hannem ikke bie/ Jeg reddes for Kongens Vrede/ Og mest alt for min ære.

67. Hand tog hende saa listelig i sin arm/ Og gav hende guld hin rede/ Saamænd skienne Fru Sølverland/ For din skyld vilde jeg død.

68. Det var Danner Konning/ Der hand de tidinge spurde/ At Sølverland havde hand klaged paa/ Dog hand hende intet giorde.

69. Det var Danner Konning/ Hand taler til svenne to/ I bede rigen Her Orm/ For mig i stuen indgaa.

70. Det var rigen Her Orm/ Hand taler til Sølverland/ Nu tykkes mig i allenstund/ Det er best at romme af land.

71. Opstod stolten Fru Sølverland/ Saa blidelig hun hannem svared/ Hvorsom I i verden vil/ Da vil jeg med eder fare.

72. Her

72. Her Orm hand blev af Landet dreven / For Kongen hand var hannem vred / Hand tog med sig baade hustru og børn / Hand drog under Vester-Øe.

73. Hand tog med sig baade hustru og børn / Hand drog fra huus og gaard / Saamænd ved Danner Konning / Her græde fleere endsom før.

74. Her Orm drog ind i Vesterøe / Der bygger hand skib og feste / Det vil jeg for sandingen sige / Det var ikke for Kongens beste.

75. Hand bygger baade slot og feste / Det var ikke med Kongens minde / Maa jeg leve en liden stund / Jeg skal Danner Kongen finde.

76. Her Orm lader bygge de snekkr ni / Alt med forgyldene fløje / Saa løster hannem at segle / Hen udi dend vester Sø.

77. Det var Danner Konning / Hand stod paa højeløfts bro / Hvilke er os de sneker / Som segle i Havet saa fro.

78. Det da svared dend liden smaadreng / Hand stod ikke langt der fra / Det er vist rigen Her Orm / Som segler i Havet saa.

79. Det er rigen Herr Orm / Som længe haver været hen / Hand er nu kommen til eders land / At føre eder skatten hiem.

80. Det var rigen Her Orm / Hand førde de sneker ny / Hand vil nu til sit land igen / Og føre os skatten til by.

81. Det var Danner Konning / Hand vender til sin baad / Jeg legger nu ud for dette land / Jeg vil selv hannem imod.

82. Velkommen rige Her Orm / hvor haver du

 væ-

været saa længe / Hvad haver du paa di snekker ni/ Viltu føre skatten hiem.

83. Saamænd Danner Konning/ Jeg siger eder sandt / Jeg agter ikke at skatte / Jeg er en fredløs mand.

84. Haver du været i fremmede land / Med hustru og børn saa smaa / Og det kand hende saa mangen mand/ Det skal nu bedre tilgaa.

85. Haver du ei saa mangt et aar / Dit fæderne land kunded see / Men været med sorg i fremmede land/ Nu skaltu lege og lee.

86. Dend sag blev der saa vel forligt / Det var en glædelig færd/ Hans frender saa saare da frydede sig/ Og rede mod hannem der / Og ikke i denne her maanet end kommer Her Orm hiem.

Forklaring.

Det gaar her meget til / som i Marsk Sigs Viser. Men Orm er i Leding og paa et Tog gennem Holsterland/vilde Kongen forlokke hans Frue / og sendte derfor Bud til hende. Moderen raader hende til at bie hiemme og stre sit Guld med Amur / det er hin velluktende Melilotus eller Steenklee / og lave vel til. Men hendes Terne giver et bedre raad/ at hun ei skal forteve Kongens tilkomst ; Og dermed giver tilkiende/ at end og ringe folk kunde undertiden give gode raad. Ligesom Marstig befæstede Hielm og gav sig derind/ saa haver ogsaa Her Orm begivet sig paa en Udøve/derfra at søge beleilig Tid til Hevn/ enddog det siden ved Forligelse gik bedre til.

Der mældes ofte i Viserne om Pelegrims færd/ og i denne/ om Kongens og Fru Solverlands Reise / efter de Tiders brug. Om K. Erik Ejegod læse vi/ at hand døde paa sin Reise til den hellige Grav.

XX.

Det fornemste er at have Brudens Villie.

Samsing tiente i Kongens gaard / Hand lokked' Kongens søster den venne maar. I lyder op paa raadet.

2. Hør i det nu liden Kirsten / Vil i være allerkiereste min.

3. Saa gierne jeg det giorde / Om jeg for min broder torde.

4. Hand svøbte hende i sin kaabe blaa / Og løfte hende paa sin ganger graa.

5. Hand sætte hende paa sin gode hest / Og førte hende hiem / som hand kunde best.

6. De sagde Kongen tidende ny / Samsing hand førte eders søster af by.

7. Kongen hand taler til sine hovmænd / I skal strax hente min søster hiem.

8. Kongen lader byde over alt sin gaard / I unge svenne tager brynie paa.

9. I gode hovmænd have i det hørdt / Min søster hun er med vold bortførdt.

10. I gode hovmænd klæder eder uden falsk / Samsing er saa haard en hals.

11. I skulleride op under ee / At hente mig Samsing levend eller død.

12. Hans gode hovmænd vare ikke seen / Men spendte strax spore om been.

13. Der de komme i de grønne enge / Der lode de deres heste springe.

14. Og der de komme til Borge-leb / Der stod Samsons moder ved.

15. Her i Samsons moder favr og fin / Hvor er Samson sennen din. I lyder op paa raadet.

16. Samson hand drog af by i gaard / Og kommer ej hjem før juul et aar.

17. Vi give dig det røde guld / Vilt du os være om Samson huld.

18. Det røde guld er godt at giemme / Men Samsing min søn er ikke hiemme.

19. Det røde guld er godt i kiste / Men Samsing er saa ond at miste.

20. De bredde ud den kaabe saa blaa / Der lagde de det røde guld paa.

21. Der stander et huus norden i vor gaard / Der ligger Samson med sin unge maar.

22. Hans moder var ham ikke huld / Hun soldte ham for det røde guld.

23. De hovmænd reed' i Samsings gaard / De agtede dem stor sejer at faa.

24. De stødte paa døren med skiold og spiud / Du stat op Samsing og kom her ud.

25. Jeg er ikke Samsing / jeg er hans gæst / I staalden der stander min sadlede hest.

26. Samsing ud af Vinduet saae / I ere saa mange / vi ere saa faa.

27. I gode hovmænd i tøver en stund / Alt mens jeg klæder mig anderlund.

28. Hans hiertens kiere var ham ikke falsk / Hun spendte selv brynien om hans hals.

29. Samsing ud af døren sprang / Hand giorde rum / som før var trang.

30. Først vog hand fire / saa vog hand fem / Saa vog

vog hand trediv' af Kongens mænd. I lyder op paa raadet.

31. Samsing hug til hand var mod / Hand stod i 30 hovmænds blod.

32. Samson beder sadle sin ganger graa / Jeg vil ride mig til Kongens gaard.

33. Der hand kom til Borgeled / Der stod hans moder og hviled' sig ved.

34. Samsing tager til sin kniv / Var i ej min moder / det galdt eders liv.

35. I gaar var i mig ikke huld / Men soldte mig for det røde guld.

36. Det rødeste guld som legges i skrin / Det togstu da for sønnen din.

37. Kongen ud af vinduet saae / Her holder hand Samsing i vor gaard.

38. Hør du Samsing / hør nu mig / Hvor ere de hovmænd jeg sendte efter dig?

39. Eders hovmænd ligge i min gaard / Somme ere døde og somme have saar.

40. Somme have sot og somme ere syg / Og somme ligge paa baaren lig.

41. Hør i det / Konning favr og fiin / Naar vil i hente eders oldensviin.

42. I lader nu før rustvogne fem / Og henter dennem saa alle hiem.

43. Saa tager Samsing til sit sværd / Var i ikke Konning i fik en ufærd.

44. Hør du Samson stik ind dit sværd / Jeg gir dig min søster / du est hende værd.

45. Du brug her hverken sværd eller kniv / Be-

hold min søster den venne Viv. I lyder op paa raadet.

46. Samsing takker og vender omkring/ Saa rider hand til sin brud igen.

47. Det fik Samsing/ som ej var ræd/ Derfor kom hand i Kongelig æt.

Forklaring.

Samsing eller Samson (i hvo hand ellers haver været) bortferer Kongens Søster mod hendes Faders/men med hendes egen Villie/ og med sin Manddom erlanger det omsider hos Kongen/ at hand holdes værdig til at beholde hende og kaldes Kongens svoger.

Om denne Konning kand det samme siges/ som i de forrige Viser. Men her er et sært Exempel paa en Moders Utroskab/ som haver guld kierere end sin egen Søn.

XXI.

Kydskheds Exempel.

Der gaar dands paa loste/ ved strande/ Det hørde Dankonning i loste. Vel er den der aldrig kommer udi vaade.

2. Der gaar dands i enge/ ved strande/ Det hørde Dankongen i senge. Vel er den der.

3. For da dandser Her Iver Lang/ Dend geveste Ridder i dette land.

4. Dan Konning taler om midie nat/ Hvo er den harpen slar saa brat?

5. Det er ikke harpe eller harpe-slet/ Det er Her Iver hand kveder saa let.

6. Dend midsommers nat er stakket og blid/ Mig lyster gierne at ride did.

7. Kon-

7. Kongen lader sadle sin ganger graa/ Hand vilde see hvo dandsen traar. Vel er den der aldrig kommer udi vaade.

8. Dan Kongen holder ved linde-grene/ Hand skuede der de raske svenne.

9. Aldrig saae jeg en vennere svend/ Der mand i landet kunde finde uden een.

10. Hand er paa livet lang som en trane/ Paa farven hvid alt som en svane.

11. Der til svared smaadreng saa trester/ Her Iver hand haver en vennere søster.

12. Hun er saa ven/ saa faver og hvid/ De Kongens børn er hun saa lig.

13. Hun slider baade sabel og maar/ Kongens børn hun overgaar.

14. Hvid som lillie/ smal som rør/ Et speiel er hun for alle møer.

15. Hun gaar aldrig nogen natte-gang/ Hun lyder ej heller paa fugle-sang.

16. Tosser reed hand dend dands omkring/ Og skude dend raske ædeling.

17. Dan Kongen hand i dandsen sprang/ Tog saa Her Iver ved sin haand.

18. Her du Her Iver en Svend saa fiin/ Hvad gior stolt Elselild søster din.

19. Hun sidder i buret slar guld i lad/ Et sorrigfuld hierte er sielden glad.

20. Hun sidder i bure slar guld i rør/ Saa gior hver ærlig moderlos mø.

21. Her du Her Iver en svend fiin/ Lad hente til dandsen søster din.

22. Gierne jeg det giorde/ Om jeg for hendes ære torde. Vel er den der aldrig kommer udi vaade.

23. Det sømmer sig ingen jomfru venne/ I dands at træde med drukken svenne.

24. Dan Kongen hand stiger til højen hest/ Hand rider hiem som hand kunde best.

25. Hand fik ikke ro om natten at sove/ For jomfruen hand hørde i lunden love.

26. Dan Kongen hand taler til liden smaadreng/ Hvor fanger vi stolt Elselild at see i len.

27. I morgen skal vies de Nunner fem/ Stolt Elselild skal følge alle dem.

28. Dan Konning stiger til højen hest/ hand rider til kirken som hand kunde best.

29. Stolt Elselild ganger under bliant smaa/ Dan Konning holdt og saae der paa.

30. De toge af dem de bliant smaa/ Saa finge de dem kappen graa.

31. De toge af af dem røde guld-list/ For sorten lin af sindale best.

32. Bispen stod for alter og sang/ De fruer prøve sin offergang.

33. Stolt Elselild med sit krused haar/ En krands af perler der paa bar.

34. Stolt Elselild vendes alteret fra/ Det var det første hun Kongen saae.

35. Stolt Elselild nejer for Kongen paa stand/ Hendes hierte var da stedd i vaand.

36. Dan Kongen hand taler til hende saa fro/ Stolt Elselild giver mig eders tro.

37. Stolt Elselild svared af stor harm/ Jeg er

en ærlig Ridders barn. Vel er den der aldrig kommer udi vaade.

38. Stolt Elselild taler til forstermoder sin / I give mig raad i sorgen min.

39. Kier fostermoor i give mig raad / Jeg frykter at Kongen vil giøre mig haad.

40. Da lover jeg heller en fattig med ære / End haadings navn for røde guld bære.

41. Stolt Elselild taler til Terne sin / Du skifte med mig klæder din.

42. Saa gierne vil jeg min Jomfru høre / Hvad hun byder mig at giøre.

43. Saa fik hun Ternen bliant smaa / Men jomfruen tog kappen graa.

44. Saa fik hun hende sine guld-spange / I Ternens klæder vilde hun gange.

45. Du sæt dig i min hange karm / Alle mine svenne skulle følge dig fram.

46. Dend Terne ganger af kirken saa prud / Alles øine de følge hende ud.

47. Dend Terne ganger under røde guld-skrud / Dend jomfru gaar under kappen saa drud.

48. Danner Konning tog Ternen ved sin arm / Løfted hende saa i forgyldene karm.

49. Danner Konning hand reed / den Terne hun aag / Stolt Elselild sig en anden vej tog.

50. Stolt Elselild lader sig ikke forsømme / Hun lader sig lukke forinden de giømme.

51. Hun lader sig lukke forinden de mure / For ingen skulde vide hendes bure.

52. Og der de komme i rosens lund / Der lysted

Dan Konning at hvile en stund. Vel er den der aldrig kommer udi vaade.

53. Dan Kongen tog hende ved sin arm / Hand lefted hende fra forgyldene karm.

54. Stolt Elselild i vilde det ej fortryde / Med os de linde-løv at bryde.

55. I bryder med os de linde-blade / Dermed gieres vores hierter glade.

56. Dagen er lang og vejen er trang / Vi ville her høre paa fugle-sang.

57. Dan Konning i lader mig med freden fare / Jeg tager min jomfruens klæder vare.

58. Hun tog af sig det bliant smaa / Der stod saa leed en me og graa.

59. Bort bort du Terne / det du saa skam / Din jomfru skal jeg giøre vejen trang.

60. Og tog hun end vejen hen til Rom / Hun skal dog aldrig for os undkomm.

61. Dan Kongen paabyder en krig at giøre / Her Iver Lange skal baneret føre.

62. Dend midsommers nat var stakket og kold / Dan Kongen hand ridder i grønnen vold.

63. Dan Kongen hand reed / hans svenne de rende / ikke kunde de stolt Elselild finde.

64. Bruden er i lunden dult / Hun er saa dybt under jorden skyult.

65. Der de komme i Rosens lund / Der hørde de gee saa liden en hund.

66. De kaste op muld / de kaste op steen / De toge der ud den lilliegreen.

67. De toge silke og røde guld-baand / Og bunde jom-

jomfruens hvide haand. Vel er dend der aldrig kommer udi vaade.

68. Nu skal jeg føre dig bunden hen / Du skalt ej slippe saa let igen.

69. Der skaltu giøre villien min / Og mine svennes udi len. Vel er den der aldrig.

70. De sloge over hende kappen blaa / Saa løfte de hende paa ganger graa.

71. Der de komme i rosens lund / Der lysted Dan Konning at hvile en stund.

72. Hielp mig Marie du reene mø / Jeg maatte en jomfru med ære dee.

73 Stolt Elsæld raabte det høiest hun kund / Det hørde de Rovere ude paa sund.

74 Det hørde de Rovere paa sundet laa / Og hveden er os der ynkelig raab.

75. De Rovere spatsere ud med strand / Dan Kongen hand reed sin ganger paa sand.

76. Hold stille du Ridder og prøv dit skiold / Eller du skalt lade os den jomfru hold.

77. Og lader du os ikke denne mø / For hendes skyld saa skaltu dee.

78. Lader du os ikke denne viv / For hendes skyld skaltu miste dit liv.

79. Langt heller saa lader jeg eder den viv / End jeg for hende mister mit liv.

80. De skare sønder det røde guld-baand / Og løste saa jomfruens hvide haand.

81. De tog af hende dend kappe blaa / Saa løfte de hende af ganger graa.

82. Saa klædde de hende i sabel og maar / Saa løfte

løfte de hende forinden skibs bord. Vel er den der aldrig kommer udi vaade.

83. Alt det de sejled og alt det de rode / Alt sad stolt Elselild og græd saa modig.

84. Skion jomfru i græder ej paa stand / Saa rig en høfding kommer i til haand.

85. Vi fører eder til Spanieland / Saa rig en høfding gaar i til haand.

86. Vi selge eder for saa meget guld / De maaler os det med skaalene fuld.

87. Der de komme lidt fra sund / Der olmedes vejr saa hart og undt.

88. Den storm sig reiste saa streng og ond / De Rovere sunke til havsens bond.

89. Den Rover-hob paa havet blev / Stolt Elselild til Engelland drev.

90. Stolt Elselild sad ud med den strand / Hun var saa modig ud af det vand.

91. Stolt Elselild vreed sin silke-serk / Jeg maa vel sige af hiertens verk.

92. Stolt Elselild ganger ud med den strand / Her Adelmand rider sin ganger paa sand.

93. Hør i det min jomfru venne / Hvi ganger i her saa moes alleene.

94. Fremmede jomfruer lærde mig at sy / Med vælde saa blev jeg ført af by.

95. Hand slog over hende sin kappe blaa / Hand løfte hende til sin ganger graa.

96. Der hand kom til borgeled / Der stod hans moder og hvilede ved.

97. Hør du Her Adelmand kier sønnen min / Hvor

Hvor haver du faaet den jomfru fiin. Vel er dend der aldrig kommer udi vaade.

98. Jeg reed mig lidt ude ved strand/ Jeg fand den jomfru paa hviden sand.

99. Fremmede jomfruer lærde hend' at sy/ Med vold saa blev hun ferdt af by.

100. Vil den jomfru hos os være/ Da skal vi hende elske og ære.

101. Der var hun i uggerne fem/ God villie voxte i alle dem.

102. Der var hun i uggerne nj/ God villie voxte i alle di.

103. Her Adelmand og hans moder/ De legte guldtavel over borde.

104. Hør du Her Adelmand kier sønnen min/ Hvad haver du mest i hugen din.

105. Dukken og fruen dem tager du vare/ De gamle spil dem lader du fare.

106. Det volder den jomfru jeg fand ved sund/ Min kiere moder bliver hend' ikke ond.

107. Det volder stolt Elselild/ hun det ej veed/ Min kiere moder vær hend' ikke vreed.

108. Hvad viltu med den jomfru giere/ Hun haver ikke venner eller frender here.

109. Haver hun ej venner og frender here/ Da er hun idel rig paa ære.

110. Hans moder smilede under skind/ For hun vilde prøve Her Adelmands sind.

111. Da skaltu have mit minde der til/ At ekte dend jomfru om du vil.

112. De laved paa brøllup i maaneder fem/ Stolt

Else-

Elselild glæddes i alle dem. Vel er den der aldrig kommer udi vaade.

113. Her Iver kom der ridend i gaard / Ude stod Her Adelmands moder var svøbt i maar.

114. Her stander i en frue saa bold / Blev her ikke en jomfru for røde guld sold.

115. Min Søn hand reed sig ude ved strand / Hand fand en jomfru paa hviden sand.

116. Det er i dag deres brøllups-dag / I gaaer i salen / forøger deres lag.

117. Her Iver hand treen ad døren ind / Dend unge brud smilker under skind.

118. O det er eeneste broder min / Som hid er kommen over salten Rin.

119. Adelmand svared / lad dig behage / Jeg ekter din søster i disse dage.

120. Her Iver hand svared Her Adelmand saa / Hun kunde aldrig bedre lykke faa.

121. Da skaltu være min broder og ven / Og have til ekte min søster igen.

122. De solde deres gods for guldet rød / ved strande / Og bleve i Engelland til deres død. Vel er den der aldrig kommer udi vaade.

Antegnelser.

Disse Iver og Else have været af de Langer / vor Saxo Gram: var og af denne slekt. Tue Lang levde i Valdem: 1. Tid / og med eget skib og folk sekted mod rigens fiender.

f. Sangvers. Harpeslet / af Slag / Slager / Slaer / &c. Slet Mand / som slaer græs af i Enge-slet / Klokke-slet / naar Klokken slaer.

13. Det er ej disbedre / at hun med klædedragt / saasom Bliant (43. v.) overgaar Kongens børn; Hvilket ej heller bekommer

mer hende vel. Mand skal klæde sig efter og ikke over sin Stand.

23. En god Lærdom/ at Jomfruer holde sig inde og i Stilhed. Hvorfor ogsaa Venus er fordom afmaled med en Snegel hos sig/ at Kvinde-kionet heldst skal være i Huset. Mand veed hvad Dina udrettede med sin Spatsere-gang.

30. Maaden/ at indvie Nunner.

39. Haad/ Haading/ Haadings Barn/ kaldes endnu et ukekte Barn. Hadings Ord d: ukvems Ord.

65. Rani Jonsen blev ogsaa forraad og revet ved sin Hund/ dog band ellers holdt sig forborgen i Graabrødre-Kloster i Roskild.

73. Det maa være skeet/ men røveri endda ikke efter Hedenskabet her var aflagt/ som tilforn var priseligt her udi Norden.

86. Fordom skiftede de guld og penge med Skaaler. Da sagdes der og om rige Bønder/ at de havde Skepper Penge; Item/ at der vare saa mange penge efter dem/ at de maalte og deelte dem ud med Skaaler.

91. Silke-serk/ Silke-skiorte/ Silke-segl/ o. a. m. tales om i gamle Viser. Enddog det er let at bevise/ at vore Gamle havde megen Fart og Handel i Østerleden/ saa haver dog ej været saadan en mængde her af Silke; Men dette sættes her Poetisk/ et bedre slags for ringere. Ellers besyde de ogsaa disse Linklæder med Silke/ og der mældes om Silke-lagen med Perle-border omkring/ af Hvitfeld i Christ: I.

122. Her var Fordom Tid stor Omgængelse mellem Danske og Engelske/ saa at de og bode og gyvede sig tilsammen/ hvorom nok findes i Historier og Viser.

XXII.

Bedre ingen Børn/ end onde.

Det var stolten Svane-lille/ Og saa hin unge Her Karl/ De legte dem guld-terning/ Dend sommerlange dag. For hun haver snakked med svenden udaf Sverrig.

2. Her

2. Hør du stolten Svane lille / Hvad jeg nu siger dig / Haver du nogen lønlig sorg / Da døl dend ikke for mig. For hun haver snakked med svenden udaf Sverrig.

3. Jeg haver ej meer lønlig sorg / End fruer og jomfruer maa vide / Men det forbyde dend øverste Gud / Jeg skulde dig det aldt sige.

4. Det var ungen Herre Karl / Hand støber sit hovet i skind / Saa gaar hand i højeloft / For sine hovmænd ind.

5. Her sider i mine gode hovmænd / Hvad raad vil i mig kiende / Aldt om hende stolten Svanlille / Hvor jeg skal hende binde.

6. Det da svared den gamle mand / For hand var hende good / Hvorfor viltu stolt Svanelild binde / Hun har sin ære og troo.

7. Det hørde hendes pige I gaarden som hun stood / Saa gaar hun i højeloft / Fru stolte Svanelild imod.

8. I samler aldt eders guld i skriin / Og hvad i haver her inde / I vogter eder for hin unge Her Karl / Hand vil eder hordelig binde.

9. Det var stolten Svanelilde / Hun samler guld i skriin / Saa drager hun sig op land / Der ingen mand kiendte hende.

10. Dend tiid jeg fra hiemmet drog / Jeg havde femten gangere hvide / Dend tiid jeg kom til Lunde mark / Da havde jeg kun min lilde.

11. Det var stolten Svanelille / Hun kom i Sverrigs land / Der gested hun en Bartsker / Som hun da for sig fand.

12. Her

12. Hør i goden Bartsker/ Hvad jeg spør eder ad/
Er ej Her Konning Erik/ En Herr' i dette land?
For hun haver snakked med svenden udaf Sverrig.

13. Vist er hand Konning Erik/ En Herre i dette land; Det vil jeg eder sige/ Det maa i troo forsand. For hun haver snakked.

14. Hør i goden Bartsker/ vil i med mig gaa/ Da vil jeg give eder saa meget guld/ Som i vil sætte paa. For hun haver snakked.

15. Det var stolten Svanelille/ Hun reed sin ganger i gaard/ Udgaar Her Konning Erik/ Hand var vel svøbt i maard.

16. Hør du stolten Svanelild/ Hvi kommer du mig paa haand/ Er her ej Horer og Skøger nok/ Her udi Sverrigs land.

17. Der til svared hans moder/ Hun var en frue saa ven/ Hun viiste hend' i højeloft/ Aldt i en opredt seng. For hun haver snakked.

18. Det var stolten Svanelilde/ Satte sig i sengen ned/ Det vil jeg for sanden sige/ Hun fødde to sønner ved. For hun haver snakked.

19. Der var ingen i stuen der/ Som hun torde vel paa lide/ Saa sende hun bud i højeloft/ Aldt efter sin lille pige.

20. Det var stolten Svanelilde/ Hun ned i sengen sad/ Saa skrev hun de lønne-breve/ Saa ilde som hun gad. For hun haver snakked.

21. Tag du nu mine børn saa smaa/ Og lad dem Kristendom faa/ Du kald den eene Konning Erik/ Den anden hin unge Her Karl.

22. Det første de have naaed syv aar/ Du lad

dem til skole gaa/ Naar de ere fulde femten aar/ Lad dem de lønbreve faa. For hun haver snakked med svenden udaf Sverrig.

23. Det var stolten Svanelild/ Hun havd' ej meget godt/ Mine sønner tør end leve den dag/ De hevne deres moders spot.

24. Det var stolten Svanelild/ Hun laa udi den harm/ Saa dede hun saa hastelig/ Udi sin piges arm

25. Det stood saa i aare/ Ja vel i sexten aar/ Det var rigen Konning Erik/ Hand ej sine sønner saae.

26. Det var Her Konning Erik / Hand vild' i marken udride/ Der mødte hannem hans senner to/ Udi saa onde tide.

27. Vel mødt/ vel mødt Her Fader/ Nu skal i det undgelde/ Det i vor moder haver ilde giordt/ At vi maatte flegfred være.

28. Hør i det mine sønner to/ Og vill' i lade mig leve/ Jeg giver eder det røde guld/ Og helten mit Kongerige. For hun haver snakked.

29. Vi skiotter ej eders røde guld/ Ej paa eders Kongerige/ Hvor som heldst vi komme frem da spotter os vore jefnlige.

30. Os spotte de store/ os spotte de smaa/ Det er fuld ondt at bære/ I hvor vi ride/ i hvor vi gaa/ Vi kaldes flegfred at være.

31. Det var Erik og Her Karl/ Hver da sit sverd uddrog/ Det vil jeg i Sandhed sige/ Deres Fader de nedhug. For hun haver snakked.

32. Det var Erik og Her Karl/ De sprunge da til hest/ Nu tøkkes os udi vort sind/ At skoven skyler os best. For hun haver snakked med svenden udaf Sverrig.

Anteg-

Antegnelse.

Der have været mange Konger i Sverrig med Kong Eriks Navn/ af hvilke nogle ere ihielslagne. Men at en Fader skulde af sine Sønner være dræbt/ enddog hans Forseelse mod deres Moder kunde være stor/ er et svart Exempel. Dog Oreſtes efter de Grækers forregivende/ ihielslog sin Moder/ at hevne sin Faders Død/ og mand vel ofte haver læst/ hvorledis Sønnen haver stridet mod Faderen/ fanged og ilde handled med hannem. Ja det som meere er/ Blanka lod forgive Erik/ Sverrigs Konge/ Moderen sin Søn/ hvilken sagde/ at hand fik nu Døden af den samme/ som tilforn havde given hannem Livet.

XXIII.

Alle Baand ere forsvage til at binde Kierlighed.

1. De legte guldtavel ved breden bord/ I glæde og lyst med alde/ De fruer tvende med ære stor/ Saa underlig lægen mon falde. Men lykken vender sig ofte om.

2. De terninger løbe ofte omkring/ De sig saa snart monne vende/ Saa gior og lykkens hiul udi ring/ Dends løb mand neplig kand kiende.

3. Fru Julli og Dronning Malfred/ De læge guldtavl med ære/ Paa gulvet ganger det barn derved/ Og legte med eble og perre.

4. Paa gulvet ganger det barn saa ven/ Og legte med eble og blomme/ Da indkom Her Axel Tordsen/ Hand agted til Rom at komme.

5. Hand hilsed fruer og jomfruer skion/ Hannem fulte baade tukt og snilde/ Hand elsker det eble barn udi løn; Thi lykken vilde for dennem spille.

6. Paa armen tog hand den liden dukk/ Klapped

hende ved hviden kind / Christ give at du varst voxen nok / Da blevst du snart min mandind. Men lykken vender sig ofte om.

7. Hans yngste søster svarede saa bart / Paa klæder hun guld monne bære / Var hun end voxen i denne nat / I maatte ey sammen være.

8. Jomfruens moder talede ret / Hun mon hannem sandhed sige / I ere alt for nær udi ætt / Dog vel hin andens Lige.

9. Hand tog en guld ring af sin haand / Bad barnet der med leege / Der hun fremvoxte i alder forsand / Det giorde hendis kinder blæge.

10. Kom vel ihu min lille brud / I dag monne jeg dig fæste / Jeg vil nu reyse af Landet ud / Og fremmede Herrer gæste.

11. Her Axel drager af Landet ud / Hannem følger tugt og ære / I klosteret sættis hans liden brud / At hun skulde Sømmen lære.

12. De lærde hende silke-søm at sye / At læse lod de hende lære / Af hendis dyd gik herlig rye / Hende fulde stor tugt og ære.

13. Slig adelig sæder som hun bær / Maa hver med rette prise / I sindet hun og forstandig er / Og regnis iblant de vise.

14. I klosteret var hun ellefve aar / Til Gud hendis moder kalte: Dog tog hende Dronningen i sin gaard / For alle hun hende udvalde.

15. Her Axel tiener i Keiserns gaard / Forgylte haver hand spore / Sit sverd hand vel ved siden bar Og Ridderlig var hans fore.

16. Her Axel sover saa sødelig / Alt som en Herre

mon

monsomme/ Om natten har hand ei roe hos sig/ Alt for sine sterke drømme. Men lykken vender sig ofte om.

17. Her Axel hand sover i Høyestuv/ Og hviler paa silke det blode/ Hand haver ei roe om natten at sove/ Hand drømmer om Festens søde.

18. Hand drømmer at Valdborrig Immersdotter/ I stoyel staar klæd med ære/ Hos hende sig Haagen Kongens Søn satte/ En bøn monne hand begiære.

19. Aarle om morgen det blef dag/ Og Lerken sin stemme rørde/ Opstod Her Axel med god behag/ Sig snarlig i klæderne førde.

20. Saa snarlig sadler hand Ganger graa/ Ham lyster i lunden at ride/ Sine drømme-tanker af Hovedet slaa/ Og lyde paa Fuglesang blide.

21. Der nu Axel Tordsøn/ Kom hen i rosens-lunde/ Der møder hannem en pillegrim skien/ Udi de samme stunde. Men lykken vender.

22. Vel mødt/ god dag du pillegrim from/ Hvort hen staar din begiere/ Fra mine lande monne du kom/ Din klæder kand mig det lære.

23. Norge det er mit fæderne land/ Jeg er udaf Gildske stamme/ Til Rom haver jeg mig svoren forsand/ Om jeg kand Paven der ramme.

24. Est du kommen af gildske æt: Og da est du min frende. Har stolten Valdborrig mig forgiæt/ Sig mig om du hende kiende.

25. Valdborrig er en jomfru saa skien/ Jeg hende saa vel monne kiende/ Der er saa mangen Riddersøn/ Som sætter sin love til hende.

26. Jeg kiender saa vel den jomfru der/ Hun slider sabel og maar/ Blant alle jomfruer hun prisen bær/ Som tiener i Dronningens gaard. Men lykken vender sig ofte om.

27. Opvoxen er Valdborrig Immersdaatter/ Som lilien feyerst paa kviste/ Blant alle jomfruer i landet er/ En skiønnere ingen viste.

28. Fru Julli hviler under Marmorsteen/ Alt hos sin ædle Herre/ Dronning Malfred tog skien Valdborrig hen/ Hun hende mon elske og ære.

29. Guld bær hun om sin hvide Haand/ I perler fletter sit haar/ Her Axels brud/ af alle mand Hun kaldes/ i hvort hun gaar.

30. De kalder hende Axels Fæstemøe skiön/ Og giør der af got gammen/ De agter hende Haagen Kongens søn/ Jeg meener de kommer tilsammen.

31. Det var Her Axel Tordsøn/ Hand svobte sig udi skind/ Saa ganger hand udi salen hen/ For Rommerske Keiser ind.

32. Hil sidder i Keyser Henrik saa from/ I ere en Herre saa blide/ Orlov monne jeg eder bede om/ Til fæderne land at ride.

33. Mig er fader og moder fra død/ Mit gods staar nu udi vove/ Mig tvinger dog mest min fæstemøe sød/ En anden vil hende trolove.

34. Orlov det skal du gierne faa/ Self vil jeg dig det give/ Om du tilbage komme maa/ Din Platz skal aaben blive.

35. Her Axel rider af Keiserens gaard/ Ham fulde saa herlig en skare/ Og alle de udi gaarden var/ De bad ham alle vel fare.

36. Paa

36. Paa reisen var hand saa frisk og snart / Ham folgede tredive svenne / Der hand kom til sin moders gaard / Da reed den Herre alleene. Men lykken vender sig ofte om.

37. Der nu Her Axel Tordsøn Kom frem til borgeled / Udstod Fru Helfred hans søster ven / Og hvilte hun sig der ved.

38. Her stander du Helfred søster sin / Nu venter du ikke min komme / Hvor lever Valdborrig fæstemøe min / En rose for alle de blomme?

39. Skion Valdborrig lider meget vel / Dend skionneste jomfru for alle / Hun tiener og voris Dronning self / For alle hun hende udvalde.

40. Du raade mig Helferd søster sin / Du give mig raad de gode / Hvor jeg kand tale med fæstemøe min / At ingen mand det forstode.

41. Svøb du dig udi silke skien / Og klæd du dig udi pickeld / Sig at du est mit bud udi løn / At tale med jomfruen sel.

42. Det var Her Axel Tordsøn / Gaar ofver de hoveløfts spange / Der møder hannem Dronningens jomfruer skøn / De komme fra Aftensange.

43. Hand rakte skien Valdborrig hviden haand / Og talde saa mildelige / Jeg er Fru Helfreds sendebud sand / Jeg haver eder noget at sige.

44. Hun brød op de lønnebrev stor / Hun læste det ud med alle / Der stode udi de Elskovens Ord / Som nogen best kund udtale.

45. Der laa udi de guldringe fem / Var dreven i roser og lilier / Eder giver Axel Tordsøn dem / Hand eder saa ung haver gillet.

46. I lovede at være min fæstemøe/ Den tro skal i mig holde/ Jeg sviger eder ei paa verdens øe/ Det lover jeg eder min bolde. Men lykken vender sig ofte om.

47. Saa fuldtis de over den høye bro/ Som Gud gav dennem til raade/ Der gave de hin anden sin tro/ Og æder svore de baade.

48. De svore om sancte Dorethæ ær/ Og om den hellige Møe/ I æren vilde de leve her/ I æren vilde de dee. Men lykken vender.

49. Her Axel rider i Kongens gaard/ Hand var baade glad og fro/ Hans fæstemøe udi høyeloft staar/ Hun baade legte og loe.

50. Det stod saa i maaneder fem/ Og vel udi maaneder ni/ Elleve Greve Sønner gik bort/ Og baade om hende i di.

51. Elleve vare de Riddere skiøn/ Til hende i æren mon gilde/ Dend tolfte var Haagen Kongens søn/ Hand bad hende aarle og silde.

52. Hør I det skøn Valborrig fin/ Og vil I være min kiære? Da tager jeg eder til Dronningen min/ Og kronen den skal i bære.

53. Hør i Her Haagen Kongens søn/ Og det kand ikke saa gaa/ Jeg haver lovet Her Axel i løn/ Det ganger jeg aldrig fra.

54. Vred blev Haagen Kongens søn/ Og svøbte hand sig udi skind/ Saa gaar hand i salen saa skiøn/ For sin kier moder ind.

55. Her sider i kiere moder min/ Hvad giver i mig for raad? Jeg beder skøn Valdborrig fin/ Hun biu mig spot og had.

56. Jeg

56. Jeg biuder hende baade hæder og ær/ Sampt rige og land tillige/ Hun siger hun haver Her Axel saa kier/ Hun vil hannem aldrig svige. Men lykken vender sig ofte om.

57. Haver hun sin tro bortjæt/ Da er hun dend pligtig at holde/ Her er vel fleere af Greve æt/ Saa biurdige og saa bolde.

58. Vel er der Greve-Dottre fler/ Saa bolde og saa rige/ Men ingen saa sken som Valdborrig er/ Ej heller saa dyderige.

59. Med magt kandst du hende ikke faa/ Thi det var skam at høre/ Med vaaben om du hende vinde maa/ Kand sig Her Axel og røre.

60. Vred blev Haagen Kongens søn/ Og vred saa gik hand ud/ Der mætte hannem hans Skriftfader sken/ Hand kaldis sorte Broder Knud.

61. Hvi ganger min Herre saa sørgelig frem? Hvor hen stander hans begiere? Er hannem paakommen nogen modgang slem? Da siger hand mig det here. Men lykken vender.

62. Modgang stor er mig kommen paa/ Som tvinger mig allermeest/ Stolt Valdborrig kand jeg ikke faa/ Her Axel har hende fæst.

63. Haver Her Axel sken Valdborrig fæst/ Hand skal ej føre hende hiem/ I Sorte Brødre kloster her næst/ Der ligger deris herkomst igien.

64. Nær sødskende børn de begge er/ Af frender saa høye og gode/ En Frue holt dennem til daaben med ær/ Paa Høyborrig som hun boede.

65. Daabe-søskende ere nu de/ For voris klosterræt/ Her hos kand vi erfare og see/ De ere i tredie slegt.

66. Min Herre lader skrive breve om land/ Capitelet skal de liude/ Her Axel faaer ikke den lilie vand/ Vi ville ham det forbiude. Men lykken vender sig ofte om.

67. Det var Haagen Kongens søn/ Hand kalder paa svenne saa: I beder jomfruens morbroder i løn/ I stuven for mig at indgaa.

68. De Grever de stedes for breden bord/ Med tugt og megen ære/ Vor naadige Herre os sende Ord/ Hand sige os sin begiere.

69. Jeg beder om eders Søstersdotter/ I æren hos mig at blive/ Til Dronning vil jeg hende satte/ Om I mig hende vil give.

70. Svarede det hendes morbrødre tre/ De bleve baade glade og fro/ Vel er sken Valdborrig fød; Thi see En Konge søn lovet hende tro.

71. Det var ædle Grever da/ Svøbte de sig udi skind/ I høye loft strax monne de gaa/ For Dronning Malfred ind.

72. Først hilse de Dronning Malfred sken/ Med tugt og høveske sinde/ Dernæst og saa stolt Valdborrig kon/ Den skenneste der var inde.

73. Vel dig kiere Søsterdotrer skien/ Vel dig mens du er i live/ Om dig beder Haagen Kongens søn/ Og hannem vil vi dig give.

74. Haver i mig trolovet hen/ Da vil jeg eder sige/ Her Arel er min kiereste ven/ Jeg vil hannem aldrig svige.

75. Svarede hendes morbrødre tre/ De megtige Grever saa bolde/ Det skal i sandhed aldrig skee/ At du det løfte skal beholde.

76. Det

76. Det var Haagen Kongens søn/ Lod skrive de breve af ny/ Og lader hente den Erkebisp skon/ Med Clerkene siu gange ti. Men lykken vender sig ofte om.

77. Melte det mester Erland/ Hand læste de kongebrev ud/ Skam faa de som dette paa fand/ Jn først og sidst broder Knud.

78. Erkebispen hand steddes for bord/ Og talde til Kongen med ære/ Min naadige Herre har sendt mig ord/ Hvad monne hans villie være.

79. Jeg haver mig en jomfru fæst/ Til hende skal jeg mig vie/ Her Axel er hende om Hiertet næst/ Hun skal hannem overgive.

80. Saa skreve de den stefning ud/ Og lod dem læse til tinge/ At møde for Erkebispen prud/ Begge de tu Adelinge. Men lykken vender.

81. Aarlig om den morgen blid/ Der ottesang var nu ude/ Til kirken skulde Her Axel rid/ Med saa stemee sin den prude.

82. Den Herre hand stiger til høien hest/ Hand monne saa hiertelig sukke/ Den jomfru følger i karmen nest/ Sin sorrig hun inde maa lukke.

83. Det melte hun stolten Valborrig/ Hun kom udi rosens lund/ Sielden sukke glad hierte af sorrig/ Men ofte leer sorrigfuld mund.

84. Den Ridder hand rider paa høien hest/ Hans tankker de løbe saa vide/ Dend jomfru hun følger i karmen nest/ Hun deller sin sorg med smilde.

85. Uden Mariæ kirkegaard/ Der traade de Herrer fra heste/ Der efter de ind i kirken gaar/ De Frender og Ridder beste.

86. De

86. De hvilde mit paa den kirkegang/ Der mødte dem Bisper og klerke/ At de var begge i hiertet bang/ Det kunde mand paa dem merke. Men lykken vender sig ofte om.

87. Der mødte dem Erkebispen self/ Med selfbunden staf udi hænde/ Med alle sine ordens brødre vel/ Som deris venskab skulle vende.

88. Fremtraade strax sorte Broder Knud/ Med slegtebog udi hænde/ Hand læßde den arvetavle ud/ At Axel var Valdborrigs frende.

89. Saa læßde de op den arvetal/ Som munken gaf dennem til raade/ Nær sødskende børn vare de udi val/ Paa møderne slegtinge baade.

90. Nær sødskende børn de rettelig var/ Af adelig blod det beste/ I fierde leed deris slegtskab staar/ Strax skilde dem ad de Præste.

91. De vare kommen af gildske rod/ Nær sødskende børn saa fromme/ Her Axel og skion Valdborrig god/ Maatte ikke tilsammen komme.

92. En frue dem begge til daaben bar/ Der de finge daabens gave/ Her Asbiørn begge deris fader var/ Hin anden maatte de ej have.

93. Saa fulde de dennem til Alteret hen/ Fik dennem handklæde udi hænde/ De løßde det baand og vaare ej seen/ For svenden var jomfruens frende.

94. De vare frender af biurd og blod/ Af adelige gildske slekte/ Derneſt var de Gudsødskende god/ De komme ej sammen i ekte.

95. Det handklæde mellem dem skaaren blev/ Hver fik af dennem et stykke/ Saa lever den aldrig i verden saa giev/ Der selv kand raade sin lykke.

96. Det

96. Det handklædde sønderskaaret er / Hvor med i monne os adskille/Saa længe vi leve det aldrig skeer/ I bryder vor venskab og villie. Men lykken vender sig ofte om.

97. De toge guldringe af fingrene hen/Guld armbaand af hendes Haand / Da fik den Ridder sin gave igien/ Opløst var kierligheds baand.

98. Her Axel kastet guld paa alteret da/ Gav det sanct Oluf til ære/ Svor alle de dage hand leve maa/ Hand Valdborrigs ven vilde være.

99. Da vredis Haagen Kongens søn / Alt under sit silke rød/ Men du kand hende ej glemme i løn/ Da er hun vist ikke mee.

100. Erland Erkedegn talde paa stand / Den viseste blant blant de klerkke / Den agter jeg for en ufriset mand/ Der kiender ej elskoven sterkke.

101. Med vand udslukker mand ilden stor / Det til den brendende brand / Men kierligheds brynde langt overgaar/ Der ingen mand dempe kand.

102. Solens heede den falder saa sterk/ At ingen den ledske kand / Men elskovens baand er haardere verk/ Det aldrig slet brydis forsand.

103. Der til svarede Her Axel saa / Hand stod i silke rød/ Den sag skal jeg mig legge fra / Skulde jeg i morgen dø.

104. Da blev Haagen Kongens søn vred/Traade frem paa breeden steen / I morgen skalt du mig svære en eed/ Og det foruden all meen.

105. Svære skalt du i morgen mig / Paa sværd og hellige læst / Om Valdborrig hun er mee for dig/ Eller du har sovet hende næst.

106. Skal

106. Skal jeg Loven give saa / Jeg kand det fuld vel giøre / I kampen tør jeg end bestaa / Saa lenge jeg mig kand røre. Men lykken vender sig ofte om.

107. I loftet hvil Eskelin Haagens Frue / Hun vogner af søvne saa brat / Sanct Birgittæ raade nu for min hue / Hvad haver jeg drømt i nat. Men lykken vender sig ofte om.

108. Jeg drømte om Julli hin venne / Som hviler i sorten muld / Hun bad mig saa meget gierne / At være hendis dotter huld.

109. Min Herre / jeg haver de sønner siuv / Og hver haver tredive svenne / De binde op sverd og vove deris liv / At hielpe den jomfru saa venne.

110. Min Herre hand sadler Ganger tj / Og rider bort som en Herre / I følger dem med / i staar hende bi / Det motte end blive dis bedre.

111. Siu sønner haver vi nu tilsammen / De unge Hertuger bolde / Det er voris egen glæde og gammen / De ridderlig sig kand holde.

112. Sødskende børn vi tvende var / Fru Julli og jeg her baade / Hvorfore det os vel ilde staar / Om vi hendis dotter forlode.

113. Aarle om den morgen saa kiøn / Der solen skinde over de heede / Paa slottet ganger den Ridder saa skiøn / At svære de dyre eede.

114. Færdig Her Axel Tordsøn var / Og ragte sin haand fra sig / I kommer hid Grever af gildske gaard / Og lover i dag med mig.

115. Fremgaa elleve Ridder med mig / Var klædde i sabel og maar / Ville love med Her Axel i dag / Gud give i hvor det gaar.

116. Saa

116. Saa stride rand taare paa jomfruens kinde/ Som regnen kand falde mest / Ah hvor skal jeg nu venner finde / Jeg er ælendig vist. Men lykken vender sig ofte om.

117. Hindis morbroder Tue svarede da / Og talede saa til hende / Ene du selver svære maa / I raad det varst du selv ene.

118. Melte det Erkedegn Erland / Og saa tog hand oppaa/ Frenderne du mange finde kand/ Men vennerne haver du faa.

119. Frenderne du vel mange har / Men vennerne kandst du ej finde / Gud hielpe dig vel udaf den far/ Du maatte din sorrig forvinde.

120. At mig er fader og moder fra død/ For Gud maa jeg det klage/ Den Gud som hielper alle af Nød/ Hand veed vel all min aarsage.

121. Fru Julli hviler under marmorsteen / Her Immer i sorten muld / Men vare de nu i live igien/ Da vare mine frender mig huld.

122. Der hun saa sad med jammer og vee / Og i sin største sorrig/ Da kom Her Haagen og lod sig se/ Fremridendis til den borrig.

123. Hand traadde strax frem saa hastelig / Sine Ord lod hand saa lyde / I loven gaar jeg i dag med dig/ Jeg monne mig selv tilbyde.

124. Fru Eskelin er dig huld og god / Hun sover mig hver nat nær / Din moder og hun var af en rod / Derfor kommer jeg her.

125. I træder frem mine siu sønner i tall/ Og ellver i loven blande / Her Karl hans sønner af sønder-dal/ De skal her hos nu stande.

126. Elle-

126. Elleve Hertuge sønner ginge frem / Var svøbt i sabel og maar / Paa førstelig viis og klædde de dem / Og kruset var deris haar. Men lykken vender sig ofte om.

127. Elleve Grever gik sammen i flok / De vare slet uforfærde / Krusede var deris gule lok / Forgylte var deris sverde. Men lykken.

128. Med jomfruen vi nu svære vil / Og loven med hende giøre / Jædeling to i træder her til / Thi alle skal der paa høre

129. Paa Messebog lagde Her Axel sin haand / Og sverdet holt hand udi feste / Hans rige frender stod hos forsand / De gieveste og de beste.

130. Heftet det holt hand i sin haand / Og Odden stod mod en steen / Saa giorde hand strax sin eed paa stand / Og det foruden all meen.

131. Vel haver jeg haft skion Valdborrig kier / Hun var min højeste trøst / Jeg hende dog aldrig var saa nær / At jeg hende en gang køst.

132. Paa Messebog lagde den jomfru sin haand / Og svor hun om vor Frue / Mine øine var aldrig saa dristig forsand / Jeg torde Her Axel anskue.

133. Saa løfte de over hende himmel skein / Og bare saa over hende skrud / Saa fulde de hende paa salen i len / Og kaldet hende Kongens brud.

134. Jnd kom Haagen Kongens søn / Hand talde et ord saa brat / Hverken svend eller ridder skien / Maa reise her fra i nat.

135. Jeg fæster i dag stolt Valdborrig fin / Alt til min hiertens kiere / Hun skal nu være Dronning min / Og kronen af røde guld bære.

136. Der

136. Der bredis dug/ de settis til bord/ De skienkte baade mød og vin/ Her Axel sad med sørgelig ord/ Og talde med kiereste sin. Men lykken vender sig ofte om.

137. I siger mig Valdborrig Hiertens kier/ Mens vi er ene her inde/ Hvad raad os begge nu best monne vær/ Hvor længsel den kand forsvinde.

138. Faar jeg Kongen om det saa skeer/ Da er det mod min minde/ Om jeg i tusinde Aar levde her/ I ganger mig aldrig af sinde.

139. Jeg vil sidde i høyeloft viid/ Og virke det guld i hue/ Saa sørgelig vil jeg leve min tiid/ Alt som en Turtel-Due. Men lykken.

140. Hun hviler aldrig paa grønnen green/ Hendis been er aldrig saa møde/ Hun drikker aldrig det vand saa reen/ Men rører det først med Fødder.

141. Min Herre I rider saa lystelig/ At beede den vilde Raa/ Alle de tankker i faar om mig/ I lader dem snart bortgaa.

142. Min Herre i rider saa lystelig/ Og beeder den vildene Hare/ Alle de tankker i faar om mig/ I lader dem snart bortfare.

143. Om jeg end rider i rosens lund/ Og beeder de diur i skove/ Hvad skal jeg giøre om nattestund/ Naar jeg kand ikke sove.

144. Mit fæderne gods jeg selger forsand/ For sølf og guld det røde/ Saa vil jeg drage i fremmede land/ Og sørge mig selv til døde.

145. Min Herre I selger ey eders Jord/ Det er saa hart at miste/ Men sender nu strax Her Aßbiørn Ord/ Hans dotter den skal i fæste.

146. Alhed hans dotter i fæste maa / Og leve hos hende med ære / I moders sted vil jeg eder staa / Og sorgen saa for os bære. Men lykken vender sig ofte om.

147. Ingen skion jomfru jeg have maa / Og ingen trolover jeg mig / Kunde jeg end Keiserens dotter faa / Mens jeg fik ikke dig.

148. Erland Erkedegn svarede brat / Hand klappede dennem med ære / I siger hin anden i aften god nat / Det kand nu andet ei være.

149. Erkebispen hand raabte det ud / Sin tunge kunde hand vel røre / Skam faa sorten broder Knud / Som her i splid monne giøre.

150. Her Axel hand bød dend jomfru god nat / Hand giorde det ikke gierne / Hans hierte det var med sorrig belat / Som fangen der ligger i jerne.

151. Skion Valdborrig gaar i høyelyft hen / Hendis moder følger hende at sove / Hendis hierte det brænde af sorrig og meen / Som ilden i lysende lue.

152. Aarle om den morgenstund / Der solen skinde med alle / Begynder hun Dronningen mange lund / Paa jomfruer sine at kalde.

153. Dronningen beder strax jomfruer sin / At virke det guld saa røde / Stille stod Valdborrig jomfru saa fin / Hendis hierte af sorrig bledde.

154. Her du Valdborrig jomfru kier / Hvi sidder saa drud / En hierrens glæde mon det dig vær / At du bliver Kongens brud.

155. Langt heller vil jeg Her Axel have / Og leve med hannem i ære / End jeg vilde med den store gave / Den Nordske Krone bære.

156. Saa

156. Saa lidet det mig gavne kand/ Mine frender de sig monne glæde/ Naar jeg med mine øyens vand/ Mine kinder maa dagligen væde. Men lykken vender sig ofte om.

157. Det stod nu en tid saa rom / Ja meere end maaneder to/ Her Axel og den jomfru saa from/ De hverken legte eller lo.

158. Der kom Orlog paa det Land / De fiender vare saa sterke / Her Haagen Kongens Søn forsand/ Maatte til at prøve Hofverke.

159. Kongen Haagen lod biude alle sine mænd/ Ja baade de leege og lærde / Her Axel den høyædle Svend/ Lod sig og ikke forfærde.

160. Det var Haagen Kongens søn / Hand rider i Herrefærd / Hand biuder i landet hver og en/ Som bære kunde sværd.

161. Hand biuder ud over alt det land/ Saa mangen som sverde kunde bære / Her Axel den høyædle mand/ Hand skulde hans høvitzmand være.

162. Hans skiold var baade hvid og blaa / Det kiendis i marken vide / To røde hierter der i monne staa/ For æren vilde hand stride.

163. Der de komme i marken ud / Saae de deres fiender glantze/ Der galt da mod og manddom prud/ Og ikke med fruer at dantze.

164. Her Axel prøver saa stor Hofverk / Sit fæderneland til fromme / For hannem falder og Hovmænd saa sterk/ Hand gior dennem sadelen tomme.

165. Hand slog saa mangen velbiurdig mand/ Hand traade dennem under sin heste / Hand skaaner ingen med sin haand/ Og heldst de ypperste og beste.

166. Hand vog de Herrer af Oppeland/ Som rider de høye heste/ Kong Ammons sønner falt for hans haand/ De Grever og Hertuger beste. Men lykken vender sig ofte om.

167. De pile floy saa tykke i skar/ Som bønderne de slaer høe/ Haagen Kongens søn blev saar/ Og maatte snarlig døe. Men lykken vender.

168. Der nu Haagen Kongens søn/ Fra hesten monne nedfalde/ Her Axel dend ædele Herre saa skiøn/ Hand gav sig der ved med alle.

169. Hør Her Axel Tordsøn ret/ Du hevne tilfulde min død/ Saa fanger du land og rige slet/ Der til og begge voris møe.

170. Tilfulde skal jeg hevne din død/ Saa det skal spørgis til by/ Jeg skoner mig ej for noget stød/ Og aldrig skal jeg fly.

171. Her Axel render i Hoben ind/ Hand var saa vred i mode/ Enhver som hannem mødte gesvind/ Den slog hand ned for fode.

172. Da falt alle de sterke mænd/ Som bønderne korn monne høste/ Her Axel den heydædle svend/ Saa mandelig sig monne treste.

173. Saa lenge vergede den Herre sig/ Til hand miste brynien bolde/ Hand stride saa frisk og mandelig/ Til kleven bleve hans skiolde.

174. Hand vergede sig saa mandelig der/ Og monne sig selver treste/ Indtil saa lenge hans gode sverd/ Det monne i heftet bryste.

175. Ved atten vare de dødelig saar/ Den Herre hand havde i bryste/ I teltet de hannem siden bar/ Saa nødige de hannem miste.

176. Den

176. Den Herre rand blodet saa stridelig / For seyeren maatte hand doe / Det sidste ord hand talde for sig / Var om hans fæstemoe. Men lykken vender sig ofte om.

177. I siger skion Valdborrig tusind god nat / Vor HErre skal for hende raade / I himmerige vi findis saa brat / Og sankkis saa gladelig baade.

178. Jnd da kom den liden smaadreng / Og stedis hand for bord / I talen var hand snild og kreng / Hand kunde vel føye sine Ord.

179. Jomfruer aflegger nu silke rød / Og bærer de hvide lin / Haagen Kongens søn er nu død / Og Axel kiere Herre min.

180. Død er Haagen Kongens søn fijn / Hand ligger paa lige-baar / Det hevne Her Axel Herre min / Thi fik hand sit bane-saar.

181. Seieren haver de vunden vist / All Norrigis land til ære / Saa mangen bonde haver livet mist / Og mangen ædelig Herre.

182. Saa saare græd Dronning Malfred skion / Det kand hver moder vel vide / Skion Valdborrig sørgede og saare i løn / Sine hænder monne hun vride. Men lykken vender sig ofte om.

183. Hun talde strax til tienere sin / Bad hand skulde snarlig være / Du henter mig mit forgylte skrin / Du maat det strax indbære.

184. I spender graa ganger for karmen rød / Til kloster vil jeg mig give / Jeg glemmer aldrig Her Axels død / Saa længe jeg er udi live.

185. Uden for Mariæ Kirkegaard / Der traadde hun fra sin karm / Saa sørgelig hun i kirken gaar /

Hun havde baade angist og harm. Men lykken vender sig ofte om.

186. Guldkronen tog hun med sin haand / Hun satte den paa de steene/ Nu vil jeg aldrig have mand/ Men leve en jomfru alleene.

187. To gange var jeg festems/ Men aldrig brud kunde blive / Nu vil jeg udi klosteret døe/ Fra verden mig gandske give.

188. De bare frem det forgylte skrin / Der var udi guld det meeste/ Det skifte hun blant frenderne sin/ Det ypperste og det beste.

189. Hun tog guld og det store halsbaand / Hvor i de smykker monne henge / Det gav hun Fru Eskelin paa stand/ Som hende havde elsket saa lenge.

190. Saa tog hun op de store guldbaand/ Der til de bradser brede / Det gav hun Her Haagen med mund og haand/ Som svor med hende de Eede.

191. Hun tog guld og self saa kion / Vel hundrede guldringe / Dem gav hun de Hertuge sønner skion/ Som loven med hende i ginge.

192. Hun gav til kirker og kloster vel/ Og dennem som skulde læse/ For sin og for sin kiærestes siæl/ Hun stiftede daglige messe.

193. Hun gav til enker og faderløs børn/ Og dennem som vandrer om føde / Til sancte Annæ billede skion/ Gav hun Guldkronen den røde.

194. I træder frem Bisp ærværdig Herre/ I vier mig ind med muld/ Den kloster Orden jeg sværet her/ Jeg haaber i vorder mig huld.

195. Kommer Aage Erkebisp kier/ I vier mig ind for Gud / Jeg kommer aldrig af klosteret her / For

jeg

jeg bæris død her ud. Men lykken vender sig ofte om.

196. Der vare saa mange Grever bold/ Som bare derved stor harm/ Der de nu kaste det sorte muld/ Over skion Valdborrigs arm.

197. Nu ganger Valdborrig i klosteret der/ Hun lider saa megen tvang/ Messen hun aldrig forsømmer her/ Ej heller otte-sang.

198. I klosteret mange given er/ Baade moer og høviske kvinder/ Dog ingen saa skion som Valdborrig kier/ Hvis lige mand ikke kand finde.

190. Bedre er det ej være fød/ End stedse i sorgen leve/ Med længsel daglig at æde sit brød/ Og aldrig lystighed prove.

200. Gud dennem forlader som aarsag er/ At de ej sammen maa være/ Som haver hin anden af Hiertet kier/ Og elsker i tukt og ære. Men lykken vender sig ofte om.

Antegnelser.

Dette er en skion Historiske Vise/ fuld af adskillige dejlige Lærdomme og Indfald/ om hvad i Norge skeet er med de tvende forelskte høje Personer/ Axel Tordsen og Valdborg Immersdotter/ i Keiser Henriks den 2. eller 3. Tider/ som det synes; Da ogsaa levede K. Amund Kulbrænder/ og K. Amund Slemme i Sverrig (enddog her er ogsaa et Oplaud i Norge) Men Axel siges her at have tient i Keiser Henriks gaard. Siden komme begge Frierne/ Hogen Kongens Søn og Axel i Strid med de Oplænder og beholde en blodig Sejervinding/ i det de begge sætte Livet til.

Axel og Valdborg vare ellers/ foruden Slegtskab i Tredie Led/ Gud-eller Daab-Syskende/ og derfor ej maatte ekte hinanden; Men deres Løfte skilles ad/ med at sønderskære et Haandklæde/ og sly hver sit stykke. De siges og begge at være

re af Gilske Æt/ maaskee af K. Harald Gille / eller en anden tilforn / om ellers Tiderne skulle komme overeens.

Aage siges at være Erkebisp/kandskee udeladt af deres Tal/ og K. Hogens moder kaldes Malfred/ som baade Dronninger og andre kaldtes saaledis i N. Kron.

De svore om Dorothe og den hellige Mee / ja end-ogsaa paa sverd og hellige Læst/ det var Messebøger. See 105 og 129 Sang-vers; Men St. Berete skulde raade deres Drømme.

179. De sørgede i hvide Liin/ som endnu. De offrede Guld til St. Oluf/ en Guldkrone til St. Annæ Billede.

XXIV.

Ekteskab er beskæret.

Conjugia sunt fatalia.

Det var ungen Svegder / Hand skulde bolden blege/ Bolden drev i jomfruens skiød/ Og giorde kinderne blege / Du taler dine ord vel.

2. Bolden drev i jomfruens bur/ Og steden eftergik / før hand ud af buret kom / Stor sorg i hiertet hand fik.

3. Du torst ikke kaste med bold / Og kast den ikke efter mig/ Der sider en jomfru i fremmede land/ Hun lider fast efter dig.

4. Du skalt aldrig sønnen sove / Og aldrig roen fange/ Før du faar løst dend skiønne jomfru / Som ligger for dig i tvange.

5. Det var ungen Svegder / Hand søber sit hoved i skind / Saa gaar hand i højeloft/ For sine hovmænd ind.

6. Her sidder i alde mine gode mænd / I drikke mæd af skaale/ Mens jeg gaar i bierget ind/ Alt med de døde at tale.

7. Her

7. Her sidder i alde mine gode hovmænd/ I drikke mæd og viin/ Mens jeg ganger i bierget ind/ Og taler med moder min.

8. Det var ungen Svegder/ Hand tager til at kalde/ Der revned muur og marmorsteen/ Og bierget tager til at falde.

9. Hvo er det mig vekker/ Eller bruger slige ord/ Men jeg maa ikke med freden ligge/ Her under dend sorte jord.

10. Det er ungen Svegder/ Og kiere sønnen din/ Hand vilde saa gierne have godt raad/ Af kiere moder sin.

11. Jeg haver fanged stivmoder/ Hun er mig saa haard/ Og hun haver kast mig Runerne paa/ For dend jeg aldrig saae.

12. Jeg skal give dig folen god/ Hand skal bære dig frem/ Saa vel kand hand løbe paa haf/ Som paa den grønne eng.

13. Jeg skal give dig dugen/ Hand er af Algeruld/ Ald den mad du ynsker/ Den skal dig staa paa bord.

14. Jeg skal give dig dyvre-horen/ De ere belagde med guld/ Ald den drik du ynsker dig/ Den skal staa for dig fuld.

15. Jeg skal give dig sværdet/ Er hærdet i drageblod/ I hvor du drager igennem skoven/ Da liuser det som en boel.

16. Jeg skal give dig Snekken/ Hun skal være dig goed/ Hun løber saa vel paa grønnen jord/ Som paa hin vilden floed.

17. Die vunde op deris silke segel højt i forgylden raa/ Saa seglede de til samme land/ Som dend jomfru var paa.

16. Saa kaste de deris anker / Paa dend hvide sand / Det var ungen Svegder / Hand trin der først paa land.

19. Det var ungen Svegder / Hand styret sin Snekke for land / Det første der dennem møtte / Det var en gammel Mand.

20. Det da var dend gammel mand / Hand loed spørge først / Hvad da heder dend unge svend / Hand er i hiertet trøst ?

21. Svenden heder ungen Svegder / Saa vide ganger sagn der af / Hand er lagt i lang attraa / For dend hand aldrig saae.

22. Her er en jomfru paa det land / Hun ligger i langen attraa / For en svend heder Svegder / Hun hannem aldrig saa.

23. Lenges hun efter en unger svend / Hun haver hannem aldrig seet / Heder hand ungen Svegder / Da er hand nu kommen hid.

24. Her du det du gammel mand / Er det som du siger mig / Bliver jeg Konge paa dette land / Til Greve saa gior jeg dig.

25. Mit udi dend grønne lund / Der stander min jomfrues gaard / Huset er af graa mar norsteen / Og gaarden er lagd med staal.

26. Huset er af graa marmorsteen / Og gaarden er lagd med staal / Porten er af det røde guld / Tolv hierne stander der for.

27. Mit udi min jomfrues gaard / Der stander en lind saa grøn / Est du den rette Svegder / Du gak saa dristelig frem.

28. Bort reed ungen Svegder / Og ind ad porten

hand

hand saae / Alle de laase der hengde / De ginge ledige fra. Du taler dine ord vel.

29. Der falmer løv / Der falmer lind / Og gresset under linde-roed / De løver og de bierne / De fulde dend Herre til foed.

30. Der hand kom i dend borge-gaard / Der axler hand sit skind / Saa ganger hand i høieloft / For hedenske Kongen ind.

31. Her sidder i hedenske Konge / Alt over eders brede bord / Vil i mig eders dotter give / I vider mig ansvar god.

32. Jeg haver ikke dotter / Og dotter foruden en / Hun ligger lagt i lang attraa / Aldt for en unger svend.

33. Hun ligger lagt i langen attraa / For dend hun aldrig saae / Svenden heder Svegder / Saa vide ganger sagn der fra.

34. Jnd da kom dend liden smaadreng / Var klæd i kiortelen hvid / Lenges eder nu efter Svegder / Da er hand kommen hid.

35. Jnd da kom dend skionne jomfru / Var klæd i silke hvid / Vær velkommen ungen Svegder / Hierte allerkieriste min.

36. Vil i lade eder døbe / Og tage ved christelig tro / Og følge mig til Danmark / Hos ungen Svegder at boe.

37. Gierne vil jeg lade mig døbe / Tage ved dend christelige tro / Og følge eder saa til Danmark / Hos eder ungen Svegder at boe.

38. Om løverdagen loed hun sig døbe / Tog ved dend christelige tro / Om Søndagen loed de deris

brøl-

brøllup boe / De levede tilsammen med roe. Du taler dine ord vel.

39. De drukke brøllup i dage / Og vel i dage ni / Alt da sad dend gamle mand / Og sørged i alle di.

40. Tak have ungen Svegder / Saa vel holt hand sin ord / Hand giorde hannem til Ridder / Og sette hannem øverst til bord.

41. Nu haver unge Svegder / Forvunden ald sin nød / Hand blev Konge paa det land / Og hun Dronning efter faderens død. Du taler dine ord vel.

Antegnelse.

Sveigder (var tilforn et Nordsk Navn) begærer Hielp af de døde / som var Skik i Hedenskabet / hvilket sees af Sagar og Viser; ja disse vildfarelses Levninger have og været først i Kristendommen. Hand søger om raad og Undsætning af sin moder / og bekommer disse underlige Ting / som vel havde den Kraft efter deres viis / som Fortunati Pung og Ønskehat; hvilket alt er vel fast lige troligt.

I Hedenskabet bleve de begravne i Bierge / saasom K. Frode i Frode-bierget ved Vere-Bro / eller i Høje / saasom de Konger ved Ledre og andensteds. Mand seer endnu den gemeene Begravelses Maade i Højene / som ofines / saasom jeg selv haver agted det / i dette 1694 aar / da dend høj-velbaarne Friherre / Herr Jens Juul lod opgrave steene af noale Høje her omkring Juling. Graverne vare heldst vende i Synder og Nør / omsatte med 4 store steene / indentil jevne / og en meget stor og flad steen oven paa. Disse vare tættede med mangfoldige smaa Flinte-steene / og undertiden Kile-steene (som vi ellers kalde Tordensteene) hvilke efter Dokter J. D. Majors Meening / i sin Bog om dette og andet udi Cimbrien / trykt i Plon 1692. Fol. brugtes af dem i Striden mod deres Fiender.

Beenene i disse / vare sommesteds større og sommesteds lige med vores. Men D. Henrik Gerner / nu Biskop i Viborg / sendte mig en Tand flux større end andre / opgraven i en Dyb

ved

ved Birkered / 1693. og skrev derhos / at Hoved-Panden var og i Storlighed derefter.

At kaste Runer paa nogen / er det samme som at fortrylde.

XXV.

Den Vise er vel kvædet / som vel er hørdt.

Kongen hand sidder i Ribe / Hand drikker vin / Saa byder hand de Danske Riddere hiem til sin. Saa herlig dandser hand Hogen.

2. I stander op alle mine mend / Og Ridder bold / Og træder i mig en bedre dands / Over grønnen vold.

3. Nu lyster Danner Kongen / I dandsen at træde / Efter ganger Helled Hogen / Hand for dennem kvæder.

4. Op vogned dansken Dronning / I loftet hun laa / Hvilken af mine jomfruer / Slaer harpen saa.

5. Det er ingen af eders jomfruer / Deris harpe slaer / Det er Helled Hogen / Hand kvæder saa læt.

6. I stander op alle mine jomfruer / Med rosenkrands / Vi ville os bortride / Til dend bedre dands.

7. For rider danske Dronning / I skarlagen red / Efter rider fruer og jomfruer / Og høveske meer.

8. Vel tosser rider Danske Dronning / Dend dands omkring / Og alt skuede hun Helled Hogen / dend ædeling.

9. Det var Helled Hogen rakte haand fra sig / Lyster eder nu min naadige frue / At dandse hos mig.

10. Og nu dandser Helled Hogen / Og Dronningen sammen / Og det vil jeg for sanden sige / de haver godt gammen.

11. Op da stod dend liden moe / I kiortel blaa / I vog-

vogter eder for de falske klaffer / De lyder der paa. Saa herlig dandser hand Hogen.

12. Det var Danner Kongen / Hand lader der adsperre / Hvad monne Danske Dronning / Her udi dandsen giøre?

13. Langt bedre sad hun i høieloft / Guld harpen at slaa / End hun monne her i dandsen gaa / ved Hogens haand.

14. Op da stod dend liden mise / I kiortelen red / I skynder eder nu min naadige frue / Min Herr bliver vred.

15. Jeg er saa nylig i dandsen kommen / Hun haver ikke faaet ende / Saa vel maa min Herre og Konning / Blive blid igen.

16. Op da stod dend liden dreng / I kiordtelen gron / I skynder eder nu min naadige frue / Min Herre rider hiem.

17. Skam faa Helle Hogen / For Vise hand kvad / Dronningen sider i høieloft / Hun er uglad. Saa herlig dandser hand Hogen.

Antegnelse.

Det er vel saa / at strengeleg og andet Spil haver vel en angenem Lyd / men Menniskens Røst og Sang overgaar dem. De have fordom meget befliitted sig paa Sang / ej alleene i Fred til Dands og Gestebud / men end og i Krig / hvorom i Fortalen. En Konge i Norge blev saa betagen af en Tieneste-kvindes Sang / der hun mool ved Mollen / at hand avlede Barn med hende / som siden ogsaa blev en berømt Konge der sammesteds. Fru Ingeborg og alle hendes møer sovnede ved H. Verners Sang / saa hand undkom af Fengselet / Men denne Dronning bliver urolig / orvaagen og uglad herved.

XXVI.

Kierlighed haver hverken Lov eller Styrsel.

1. Der boer en Jarl i Engelland / Og hand er sig saa rig; Hand haver og de sønner to / De ere hveranden ulig. Jeg sadler min hest og rider i dag til hove.

2. Rigen Jarl udi Engelland / Hand haver de Sønner to / Edmund og Benedit / Nevned saa er de baade.

3. Benedit er i sin faders gaard / Favr er hand og fiin / De vilde hannem sende til Jørsel hen / Over den salte Riin.

4. Benedit er i sin faders gaard / Hand skinner som en lille / Øyne haver hand som stierner klar / Og haard som røde guld spinds.

5. Hey du est kiere frende min / Skon est du som en lille / Du skalt fare over kaalden Rin / Voris kiereste søn til ville.

6. De lod hannem klæder skiære / Dem syde baade fruer og møer / De vare med roser og liller sat / Og syde med guld saa rød.

7. De vare med roser og liller sat / Og syd med røde guld paa herde / Tak have hver moder goed / Sin søn pryder saa med ære.

8. Det melte Benedit / Som røde guld havde paa / Hand helsede hver det barn der var / Alt førend hand reed der fra.

9. Hand helsede hver det barn der var / Hans fader og sin kiere moder / Og allermest den skionne jom-

jomfrue/ Som hannem de klæder giorde. Jeg sadler min hest og rider i dag til hove.

10. Hannem fulde baade fader og moder/ Saa langt ud af leed/ Hver det barn i gaarden var/ Til stranden med ham reed.

11. Saa saare gred hans kiere moder/ Hun var saa rig en frue/ Taaren af hendis øyen falt/ Ret neder paa jordens tue.

12. Taaren af hendes øine falt/ Ret neder paa sølf-spendte skoe/ Det du drager af Kongens gaard/ Er mig fuld hart imod.

13. Svarde det Edmunds frue/ Med tugt og fuld goed finde/ Far vel Benedit broder min/ Gud raade naar vi findis.

14. Meldte det Benedit/ Hand triner udi fremmerste stavn/ I drager ind voris anker/ Udi JEsu Christi navn.

15. De hissed op de silke seyl/ De ud fra landet ginge/ De kaldte paa JEsu Mariæ sen/ Saa blid en vor de finge.

16. De vunde op deris silke seyel/ Nokken legte ved raa/ De strøge ikke seyl ned/ Forend de kolde Riin saae.

17. Kaste de deris anker/ Paa den hvide sand/ Det var Benedit/ Hand trinte der først paa land.

18. Benedit ganger udi Kongens gaard/ Med de sølv-spendte skoe/ Af røde guld var hans axelbord/ Og perler paa Jorden drog.

19. Benedit ind i salen trin/ Der axeler hende sit kind/ Saa snarlig gaar hand i loftet/ For Kong Her Magnus ind.

20. Be-

20. Benedit ind i salen trin/ Hand kunde vel megen lyst/ Hand helsede dem alle paa benken sad/ Men Kongen allerførst. Jeg sadler min hest og rider.

21. Der hand var kommen i salen ind/ Hand kunde saa smukke sæder/ Hand helsede alle som hand burde/ Saa satte hand sig neder.

22. Melte det Kongens raad/ De havde der over stoer under/ Hvo monne den ungersvend være/ Slig klæder lade giøre kunde.

23. Melte det Kongens raadgivere/ Rede guld drager hand/ Jeg saae aldrig saa frist en mand/ Komme paa dette land.

24. Talte det Magnus Konge/ Alt under skarlagen skind/ give det Gud fader i himmerig/ At Benedit var sønnen min.

25. Hand var ej i Kongens gaard/ Uden i maaneder to/ Hand lagde sig i med Kongens dotter/ I saa stor en elskov.

26. Kong Magnus haver en dotter/ Overmaadig skion og rig/ Hende maa ikke soelen paa skinne/ Uden om Paaske tide.

27. Hun kand alt med hænder giøre/ Som sømmer vel en kvinde/ Hun kand Bog og Runemaal/ Det rede guld kand hun spinde.

28. Hun kand alt med hænder giøre det fruer lære maa/ Klippe/ sy og skære pielt/ De kand ej alle giøre saa. Jeg sadler min hest og rider.

29. Mund haver hun som rosen red/ Og øjen som falken graa/ Hver det ord hun taler/ Falder alt som Runemaal.

30. Det første Kong Magnus det mærkede/ Benedit

nedit hans dotter vel and / Hand lod bygge saa fast et huus / Paa det samme land. Jeg sadler min hest og rider i dag til hove.

31. Det var Magnus Konge / Hand lod det giøre saa / Udi saa høy en guld-sal / Lod hand sin dotter inde slaa. Jeg sadler min hest og rider.

32. Udi saa høj en guld-sal / Lod hand sin dotter indgaa / Alle de som til buret ginge / Lod hand i jern beslaa. Jeg sadler min hest.

33. Hvilken Mand som i buret gaar / Ud af denne lønlige sti / Ingen i det gandske rige / Skal borge for hans liv.

34. Svarde det Benedit / Hand stod der lidet fra / Alt skal jeg trede den lønlige sti / Og sige saa liv der af. Jeg sadler min hest.

35. Svarde det Kong Magnus / Hand tager til selv-bunden kniv / Hvo der treder den lønlige sti / De skal det koste hans liv.

36. Benedit rider i skoven ud / Hand beder dend vilde raa / Om natten sover hand i jomfruens buer / Det gielder hans liv paa.

37. Om dagen rider Benedit i marken ud / Og beder dend vilde hind / Om natten sover hand hos jomfruen sin / Alt under dend hvide lin.

38. Jomfruen kemmer hans hvide haar / Under det silke smaa / Nu raade Gud fader i himmerig / Hvad ende det vil faa.

39. Var jeg nu udi Engelland / Min edelig rose fin / Ingen Konge udi Norde-riger Skulle stride imod mit liv. Jeg sadler min hest.

40. Det var Benedit / Ganger ud af jomfruens buer;

buer; Den liden smaadreng hannem mætte / Hvor fra da kommer i nu? Jeg sadler min hest og rider i dag til hove.

41. Det Mælte Kongens liden smaadreng / Hand axeler kaaben blaa / Det du ganger i jomfruens buer / Vil gielde dit liv paa.

42. Svarede det Benedit / Hand stoed udi silketvinde / Jeg skal gaa i buret ind / Det begge dine ejne udginge. Jeg sadler min hest.

43. Mælte det Margrete Kongens dotter / Hun stod i skarlagen smaa / I slaar ihiel min faders dreng / Saa siger hand intet der fra.

44. Det mælte Benedit / For hand var altid goed / Jeg tør ikke saa synde / Og udgyde saa hans bloed. Jeg sadler min hest.

45. Det var liden smaadreng / Hand axeler sin kaabe blaa / Saa gaar hand for Kongens bord / Og siger saa for ord.

46. Her sidder i Magnus Konge glad / Og drikker mød og viin / Benedit ganger i guldsalen / Og sover hos dotter din.

47. Jeg vil tusind eeder sverge / Saa snart denne dag over lider / Da skal Benedit / Ej lenger blive i live. Jeg sadler min hest.

48. Hand soer tusind eeder / Saa sterkelig derpaa / At hand strax Benedit / Skulde i jernet slaa.

49. De toge Benedit / Sloge de hannem i baand / De sparde ej liner og lenker / Om hans hvide haand.

50. Frem ginge Præster og Klerker / Og der til Biskoper tolv / De bede borgen for Benedit / Udi Konge Her Magnus sal.

51. De bede for Benedit / Saa meget guld det rede / Det hvide sølv og edele steene / At løse den Herre fra døde. Jeg sadler min hest og rider i dag.

52. De bede for hannem alle / Som vare baade ude og inde / Der var ingen i Kongens gaard / Der denne bøn kunde vinde.

53. Det var Kong Magnusis Dronning / Og axeler skarlagen smaa / Faverlig var hindis fore / For Kongen monne hun gaa.

54. I tog mig af min faders gaard / Foruden deris raad / Hver den bøn / der jeg eder bad / Sagde i skulde være ja.

55. Hver den bøn der du mig beder / Skal vist være ja / Foruden det at Benedit / Staar aldrig til løssen at faa. Jeg sadler min hest.

56. Svarede det Dronning Margrete / Alt med saa megen vrede / Troløß est du Herre min / For dine ord har ej at sede.

57. Det var Margrete Kongens dotter / Hun hafde baade sorrig og meen / Saa gaar hun for fader sin / I silke-serk alleene.

58. Det var Margrete Kongens dotter / Hun faldt for Kongen i knæ / En bøn vil jeg eder bede / Kiere fader i vide mig den.

59. Jeg vil ej meere af riget have / End min kiortel / giort af Tvinde / Tienne vil jeg for øll og mad / Som en anden fattig kvinde.

60. Jeg vil ej meere af riget have / End kiortel af vadmel graa / I giver mig Benedit / Vi ville af landet gaa. Jeg sadler min hest.

61. Gak bort Magrete dotter min / Jeg vil dig ikke høre /

høre/ Det sømmer saa ilde mit goede sverd/ I kvinde blod at røre. Jeg sadler min hest og rider i dag til hove.

62. Mine øren gider dig ikke hørt/ Mine øjen ikke seet dig paa/ Usel jeg mit sverd haver baret/ Om jeg dig nu skal slaa.

63. Mælte det Benedit/ Med røde guld paa hænder/ I hente mig prest mig skrivte skal/ Jeg løster ikke leve længer.

64. Svarde det Magnus Konge/ I sin skarlagen saa/ Prest og der til skriftemaal/ Det skal du fuld vel faa. Jeg sadler min hest.

65. Hand skriftede der for Presten/ Og saa for Biskoper tu/ Taarene af hans øyen falt/ For saa skøn en jomfru.

66. Hand bar op sit skriftemaal/ Det kunde vel saa være/ En jomfru haver jeg daaret/ Og krenket haver jeg hendes ære.

67. En jomfru haver jeg loved mig/ Og aldrig flere møer/ Jeg vil ikke sørge/ Men gierne for hende døe. Jeg sadler min hest og rider.

68. Det mælte Benedit/ Hand var saa sørgefuld/ I lader en Ridder afhugge mig/ Den jomfru er jeg saa huld.

69. HErre Gud Fader i himmerig/ Bevare dend skiønne Viv/ Det vil jeg for sanden sige/ For hende jeg lader mit liv.

70. Svarde det Magnus Konge/ Hand giorde hannem stor meen/ En træl skal dig afhugge/ Som ager os veden hiem.

71. Svarde det Benedit/ Hand strøg det guld af

hænde / Høg du hug mit hovet af / Du est min neste frende. Jeg sadler min hest og rider i dag til hove.

72. Du sig skionne Margrete god nat / Hendes møer og alle hendes kvinder / Du bede hende være fro og glad / Vi findes i himmerige.

73. Du bede min broder hevne min død / Og bære slet ingen sorg / Og ej meere leve i Kongens gaard / Men søge en anden borg.

74. Saa ferdig lagde Benedit / Sig over dend tinge-stok / Saa hugges hannem hovedet fra / Der kom ikke blod paa hans lok.

75. Den Herre hugges hovedet fra / Der var stor ynk paa færde / Trælen kaste hen sit sverd / Af sorg daaned hand neder.

76. Nu ligger Benedit / Blodet rinder hannem til døde / Igen lever stolten Margrete / Med sorg og megen møde.

77. Vel er den i verden til / Den Gud har til bedre udvald / Jeg er elendig og lever igien / Mit hierte er i mig kvald.

78. De bare det lig i Mariæ kirke / Der til vare de vel fuß / Margrete stod for alteret / Tænde op for hannem bluß. Jeg sadler min hest.

79. Den jomfru ganger paa kirke-gul / Med sorg og megen kvide / HErre Gud unde mig dend glæde / Jeg maatte døe her inde.

80. Hun vrier sine hvide hænder / Ud af stoer hiertens nød / Det vil jeg for sanden sige / Hun faldt til Jorden død.

81. Nu haver dend skionne jomfru / Forvunden ald sin kvide / Hun blev ald død af sorg / Og ligger

ved

ved Benedits side. Jeg sadler min hest og rider i dag til hove.

82. Mælte det Magnus Konge / Hand talte til sine svenne et ord / I hente mig ind Høg Hermandsøn / Og lader ham gaa til vort bord.

83. De ledte ud og ledte ind / De ledte ved vilden strand / Der var fuldt ondt at finde den svend / Som var bortfløyen af land.

84. Hør i min edelige Herre / Og vi ville sige eder sand / Det er Høg Hermandsen / Som bort er fløyen af land. Jeg sadler min hest.

85. Det var Magnus Konge / Hand kunde ej tale et ord / De kinder som fere var røde / De bleve da sorte som jord.

86. Det var Høg Hermandsen / Kom hiem til Engelland / Edmund sider over breden bord / Drikker med med fine mænd.

87. Mit udi den borge gaard / Der axeler hand sit skind / Saa gaar hand i høje loft / For ungen Edmund ind.

88. Velkommen Høg Hermandsen / Løster dig med eller klaren viin / Hvor lider dem i Kongens gaard / Og Benedit broder min.

89. Benedit lokkede Kongens dotter / Og det duer ej lenger at dølle / Derfor blev hand slagen ihiel / Og skede imod min villie.

90. Da mælte ungen Edmund / Hand blev baade bleg og rød / Det vil jeg for sanden sige / Jeg skal hevne min broders død.

91. Benedit bad dig hevne sin død / Og bære slet ingen sorg / Og ikke leve i Kongens gaard / Men søge

en

en anden borg. Jeg sadler min hest og rider i dag til hove.

92. Edmund bleste i sin forgylte liud/ Baade til ting og stevne/ Naar hand kaldte en/ saa kom der to/ Hans broders død at hevne.

93. Det var Edmund Greve / Hand triner i i fremmer-stavn / I drager ind voris anker / i JEsu Christi navn.

94. De strøge op deris silke-seyl / Og bølgen legte ved raa/ De strøge ikke seyl paa bunken ned/ Forend de skærene saae.

95. De lagde ud deris anker / I saa lønlig en havn / Hey du drag til Kongens gaard / Giør os af Kongen savn.

96. Mit udi dend borge gaard / Der axeler hand skarlagen smaa/ Snarlig var hans fore / For Kong Magnus monne hand gaa.

97. Velkommen Hey Hermandsen / Velkommen hid til min / Drik tillige hvad du vilt / Mød eller klaren viin.

98. Mig er ei om din brune mød / Ei mindre om din klare viin / Jeg vil hevne Benedits død / Som var kiere frende min.

99. Det svared Magnus Konge/ Med saa grum en vrede/ Est du kommen at hevne hans død / Hvor er da svenne flere ?

100. Svarde det Hey Hermandsen/ Hand stod i brynie blaa / Under mig frist en liden stund/ Svenne vil jeg vel faa.

101. Det var Kong Magnus / Hand beder gribe dend mand/ Hand skal aldrig budet bære/ Her fra

til

til Engelland. Jeg sadler min hest og rider i dag til hove.

102. Det var Hog Hermandsøn / Hand løb saa rask tilbage/ De kunde hannem ej med øjen feste/ End mindre med hænder tage.

103. Hog hand gaar til skibene / Med saa megen priis/ Edmund staar paa bunken/ Saa blank som en graa Jis.

104. Velkommen Hog Hermandsen / Inden min skibs-borde / Hvor tog Magnus Konge/ Mod dine ærende og ord.

105. Mig svarde Magnus Konge/ Med saa stoer en Vrede/ Om jeg var kommen at hevne ham/ Hvor da vare svenne fleere?

106. Mælte det Edmund Erlandsen / Hand var baade gram og vred / Maa jeg leve en liden stund/ Mine svenne skal hand see.

107. Jnd kom Kongens liden smaadreng/ Hand sagde tidender fra / Jeg seer saa mangen Ridders mand / Og mangen brynie blaa.

108. Vred blev Magnus Konge / Alt med saa stor en hast/ Trej hundred i jern hand klædde/ I harnisk klædde hand sig fast.

109. Præster og de lærde / De vilde see den færd/ Øster for den borge/ Der sloge de deris hærd.

110. De sloge tilsammen dend første dag / Dend anden dag at kvelde / Saa fast da hug hand Edmund / Alt med saa stor en velde.

111. Det var ungen Edmund / Hand saa mangen mand skød / Der falt saa mangen ned til jord / Og blev uskyldig død.

112. Edmund taler til sine mænd/ Hand beder dem striden ende/ Jeg blæser i min forgyldene lyd/ Denne strid kand ej vare lenge. Jeg sadler min hest og rider i dag til hove.

113. Udi landet sprang Rani Rolf/ Med Egen udi hænde/ Hand holdt ved toppen/ og slog med roden/ Saa monne hand den leeg ende.

114. Der de hafde slaget alle Kongens mænd/ Og giordt hannem det meen/ Der leved ej mere end Kongen selv/ Og saa hans liden smaadreng.

115. Det da var Kong Magnus/ Hand var saa sorgefuld/ Jeg byder i dag for mit liv/ Gods og det røde guld. Jeg sadler min hest.

116. Svarede Høg Hermandsen/ Hand var ond til røn/ Mindis eder Magnus Konge/ I ville ej vide os ben.

117. Jeg bad for min frende/ Og for eders dotter kier/ At i vilde stede eders minde der til/ De motte tilsammen være.

118. Benedit lod i aflive/ Eders dotter sørget sig til døde/ Hør i Magnus Konge/ I volte den store møde. Jeg sadler min hest og rider.

119. Melte det Edmund Erlandsen/ Med røde guld paa hænde/ I lader den Herre aflive/ Hand skal ej leve lenger.

120. Det var Kong Her Magnus/ Hand var saa fuld af sorg/ De hug hans hoved af med hast/ Det skeede paa hans egen borg.

121. Glad var Edmund Erlandsen/ Der hand saae Kongen død falde/ Hør i nu alle mine mænd/ Nu ville vi Gud takke alle.

122. Ed-

122. Edmund gik i Mariæ kirke / Hand tog sin broder af grav / Hand laa baade heel og holden / Alt paa den samme dag. Jeg sadler min hest og rider i dag til hove.

123. Hos hannem laa Kongens dotter / Hun sørged sig til døde / Dette er vist / og det er sandt / Hun laa baade hvid og reed.

124. Melte det Edmund Erlandsen / Hand stoed i saa bange / Og takker Gud af himmerig / At jeg disse liig haver fanged.

125. Det var Edmund Erlandsen Hand hevnet sin broders død / Hand satte ild paa Kongens gaard / Og brendte hannem i glød.

126. Det var ungen Edmund / Hand seiled til Engelland / Hand levede i mange aar / Alt baade med sorg og vaande.

127. Jeg ikke meere kvede vil / Om denne sørgelig sang / De Kongens børn døde saa ynkelig / Og fik saa sørgelig en afgang / Jeg sadler min hest / i dag rider jeg til hove.

Anmerkninger.

Grever kaldtes fordom Jarler her i Norden. Og saasom de Danske og Nordske tidt stridde paa Engelland / Skotland og Hyberneland / og indtoge nu en deel af dennem / og omsider de Danske ald Engelland / behulde de der adskillige ord af vort Sprog / og blant andre dette Jarls Navn / som de forvendte siden til Earl. De Engelsaxer have og disse ord Earl og Earldom / det er Greve og Grevedom.

Hun kand Bog og Runemaal. Item. Hvert et ord hun talte / falder alt som Runemaal: det kaldtes ellers Asamaal og Jotnamaal / som holdtes for det fornemste i disse Nørre Riger.

Bene-

Benedit og hans Kiereste bleve fundne i graven uforfulede; Hvilket kunde skee naturligen / baade for Jords / Monnets / Luftens og andre Orsagers skyld. Udi Olestrup Kirke / en Miil fra Nestved / haver jeg seet Johan Venstermands og hans Frues / Kirstin Beks / Legemer uforrodnede / ja og tørre og lette / samt andre andensteds. Hans Legem haver ligget der 100 Aar og meere / men hendes ej saa længe.

Kong Magnus maa have været i Norge eller Sverrig / enddog mand haver intet i Historierne / at de Engelske skulde nogentid have erholded saadan sejer i enten af rigerne / uden hvad mand haver i Legenderne om Kong Artus / og efter gammel Fraſagn / at nogle fremmede Fiender (af Engelland eller Skotland / som nogle meene) vare indkomne i Norge / men slagne i Guldbrands Dalen; Hvor og til en Aamindelse et Kors er oprejst.

XXVII.

Hiemme er best at hvile.

Det'er i nat vaage-nat. Der vaager hvo som vil. Der komme saa mange til dandsen brat.

Der vaager hun stolt Signelild under saa grønnen Hø.

2. Solt Signelild spurde sin moder brat / Maa jeg gaa at vaage i nat?

3. Hvad vilt du til vogstue giere / Du haver dig hverken søster eller brødre.

4. Og hverken broder eller søstermand / Ikke skal du til vogstuve gaa.

5. Saa lenge bad dend Jomfru fiin / Det hun fik lov af moder sin.

6. Du gak du gak nu dotter min / Til vogstue gik aldrig moder din.

7. Der kommer Kongen og alde hans mænd / Lyder du mit raad da bliver du hiemme.

8. Der

8. Der kommer Dronningen med hindes meer alle/ Min moder lover mig med dennem at tale. Der vaager hun stolt Signelild under saa grønnen Be.

9. Hun gik sig igennem lunde/ Saa monne hun til vogstue stunde.

10. Der hun kom over grønnen eng / Da var Dronningen gangen til seng.

11. Der hun kom til Borge-led/ Beder dands der gik der ved.

12. Der dandsed alle de Kongens mænd / Selv træde Kongen i dands for dem.

13. Kongen rekker sin Haand fra sig/ Vil i skien jomfru dandse hos mig.

14. Jeg er gangen her over dale / For jeg vil med danske Dronning tale.

15. I dandser med os en liden tid / Saa kommer Dronningen til os hid.

16. Frem gik Signild smal som vaand / Hun gaar i dandsen hos Kongens haand.

17. Hør Signild/ hvad jeg siger dig/ En elskovens viise da kveder du mig.

18. En elskovens viise jeg aldrig nam/ Jeg kveder en anden som jeg kand.

19. Stolten Signelid begynte/ en vise hun kvad/ Det hørde Dronning i lofted sad.

20. Det meldte Dronningen i lofted hun laa/ Hvilken af mine jomfruer kvæder visen saa.

21. Hvilken af mine jomfruer dandser saa lenge/ Kvi fulde de mig ikke til senge.

22. Det svared dend svend udi kiortelen rød/ Det er ikke af eders meer.

23. Det er ikke af eders mood/ Det er stolten Signild under Øe. Der vaager hun stolt Signelild under saa grønnen Øe.

24. I tager mig hid min skarlagen smaa/ Jeg skal gaa bort dend jomfru at skue.

25. Der hun kom til Borge-led/ Beder dands saa gik der ved.

26. Tosser dandsede de dend dands omkring/ Alt stoed Dronningen og saae den ring.

27. Det sagde Dronningen være stor vande/ At Signild dandsed ved Kongens haand.

28. Sophi taler til tieniste kvind/ Hent du mig et horn med vin.

29. Hent du mig et horn af guld/ Lad det være af vinen fuld.

30. Kongen rakte hand haand fra sig/ Vil i Sophia dandse hos mig.

31. Ikke der jeg dandse vil/ Førend stolten Signild drikker mig til.

32. Hun holt det til og hun drak/ Uskyldige hierte i brystet sprak.

33. Lenge stod Kongen/ hand saae der paa/ Jomfruen for hans fødder laa.

34. Ret aldrig saae jeg en vennere moe/ Saa uskyldig komme til sin død.

35. For hender græd moer og goede kvinder/ De bare hindes liig i kirken ind.

36. Havde hun lydet sin moders raad/ Der voger hvo som vil/ Det havde hende ikke saa ilde gaaed. Der voger hun stolten Signelild under saa grønnen Øe.

An-

Anmerkning.

Signe lærer andre Børn med sin egen Skade / at lyde sine Forældre / og ej giøre mod deres raad. Dronning Sophia haver maaskee været Valdemari 1. Dronning / hvorom siden i 41 og 42 Vise / eller en anden af samme Navn / som haver været mistænkelig / grum og hevngierig.

Der have været sære Vaage-Nætter til dands og læg / som af denne og fleere andre Viser kand sluttes.

XXVIII.

Sorgen forvindes.

Liden Kirsten og hendes moder / Hvo bryder løven af de træer / De syde de silke-huer. Saa træder hun duggen af jorden.

2. Moderen syde saa liden en som / Og dotteren græd saa stridig en strøm.

3. Hør du liden Kirsten kier dotter min / Hvi falmer dit haar / hvi blegner din kind ?

4. Det er ikke under jeg er bleg og styg / Jeg haver saa meget at skære og sy.

5. Her er og fleere jomfruer i by / Som bedre kand skære og bedre kand sy.

6. Det duer ikke lenger at dølle for dig / Vor unge Konge har lokked mig.

7. Haver vor unge Konge lokked dig / Hvad gav hand da for æren dig ?

8. Hand gav mig en silke-serk / Jeg sled den med saa megen verk.

9. Hand gav mig de sølv-spendte sko / Jeg sled dem med saa stoer uro.

10. Hand gav mig en harpe af guld / At bruge naar jeg var sorgefuld.

11. Hun

11. Hun slog paa den første streng/Det hørde vor unge Konge til sin seng. Saa træder hun duggen af jorden.

12. Hun slog paa de andre strenge/ Den unge Konge ej dvalde længe.

13. Vor unge Konge heder paa svenne to/ I heder liden Kirsten ind for mig gaa.

14. Ind kom liden Kirsten og steddes for bord/ Hvad vil unge Konge/ Men i sendde mig ord.

15. Vor unge Konge klapped paa hyndet blaa/ I sidder liden Kirsten og hviler der paa.

16. Jeg er ikke træt/ jeg kand vel staa/ I siger mit ærind og lader mig gaa.

17. Hand tog liden Kirsten i sin favn/ Gav hende guld-krone og Dronnings navn.

18. Nu har liden Kirsten forvunden sin kvide/ Hvo bryder løven' af de træer/ Hun sover hver nat ved Kongens side. Saa træder hun duggen af jorden.

Anmerkning.

Det skeer undertiden/ at af ond Begyndelse kommer en god Ende; Men ingen forlade sig der paa/ i Betænkning/ at det skeer ofte langt anderledis. Det visseste er: Vel begyndt er halv fuld-endt. Harpe og Harpelæg haver været flux brugelig hos de gamle.

XXIX.

Kierlighed haver Surt og Sødt/ Honning og Galde.

Liden Malfred ganger i lunden/ I lunden gaar hun saa eene; Der møder hende Salemand Kon-

Kongens søn / Med tredive af sine svenne. Gud stille min allerkiereſt ved sin angeſt.

2. Det var Malfred Grevens dotter / Hun ganger i lunden saa bold; Der møder hende Salemand Tygesen/ Hand tog den jomfru med vold.

3. Hand rev sønder hendes klæder / Hand drog hend' i sit haar/ Ret aldrig havde hand dend gierning giordt/ Havde ulykken standed ham for.

4. Nu haver i rykt mine klæder sønder/ Og giordt mig last og skam; Jeg beder eder for dend øverste Gud/ I siger mig eders navn.

5. Jeg haver rykt dine klæder sønder / Og giordt dig laster og skam/ Salemand Tygesen er mit navn/ Derfor rømmer jeg ej land.

6. Om jeg rømmer af landet ud / For brødr' og frender dine / Naar fyrretyv' ugger forgangen er / Saa vil jeg komm' igen.

7. Hiem gik Malfred Grevens dotter / Saa mangefold var hendes mood / Ingen vilde hun sin sorrig klage/ For hendes kier fader var død.

8. Hun var ind' i Maaned/ Og hun var der i tre/ Ingen af de skønne Jomfruer / Saae hend' enten leg' eller lee.

9. Det var Malfred Grevens dottter / Gaar for hendis moder at staa; I love mig min kier moder/ I vor steenstuv' at gaa.

10. Da svared hendis kier moder / Hun stoed i skarlagen rød; Der plejer ingen i steenstuen gaa / Foruden de børn ville føde.

11. Der var hun ind' i maaned / Og vel i maaneder sem / Aldrig kom hendes moder til hende / Og

ikke i alle dem. Gud skille min allerkiereſt ved sin angeſt.

12. Det stod saa i syrretyve ugger / Hun byrsted ikke sit haar / De saae hend' ej andet giøre / End grad' og sukke saa saare.

13. De syrretyve ugger forgangen vare / Dend jomfru tog til at lange / Saa sendde hun bud til moder sin / Bad hun skulde til sig gange.

14. Bort da gik den tienneste møe / Hun kund' ej fra hende blive: Eders dotter bad i skulde til hende gange / Om hun skal findes i live.

15. Gak du bort du tienneste møe / Og sig du hende saa: Saa lidet raade hun med moder sin / Der hun til lunden monne gaa.

16. Bort da gik dend tienneste møe / Og blev hun saa til raade / At hun vild' ikke sige de ord / Som hendes kier moder sagde.

17. Jnd da kom den liden møe / Og sagde de ord saa: Naar eders Stiffader er gangen i seng / Saa vil hun til eder gaa.

18. Gak nu til min moder igien / Og sig hend' af min nød / Og bed hende ved mig tale / Førend jeg ganger til død.

19. Jnd da kom dend tienneste møe / Hun klager saa saare hendes nød; Eders dotter bad i skulde til hende gaa / Alt før hun ganger til død.

20. Længe stod hendes moder / Og tænkte hun der paa: Lige vel er hun min dotter / Jeg vil til hende gaa. Gud skille min allerkiereſt.

21. Det var Malfred Grevens Frue / Hun ind ad dørren treen / Det var hendes kier dotter / Hun rakte hende haanden igen.

22. Mal-

22. Malfred gick sin Moder imod / Var bleg og ikke rød: Hielper mig min kier Moder / Jeg klager for eder min nød. Gud skille min allerkiereſt ved sin angeſt.

23. Jeg var udgangen i lunden / I lunden aldt saa eene / Der mødte mig Salemand Tygesen / Hand giorde mig last og meen.

24. Enddog hand giorde mig last og meen / Som jeg maa for eder kære / kommer hand vel i landet igien / Hand giør mig heder og ære.

25. Hører I min kier Moder / Jeg beder eder i saa gierne / Kommer hand Salemand Tygesen hiem / I giør ham intet til mene.

26. Alle de Fruer og skiønne Jomfruer / De monne for Malfred græde / Men allermeſt hendes kier moder / Hun mon saa sorrigfuld være.

27. Det var ikke der efter Ej dage uden fem / Og det var Salemand Tygesen / Hand kom i landet hiem. Gud skille min allerkiereſt.

28. Forgyldte vare hans anker / Og saa hans aarer smaa / Saa var og dend fremmer stavn / Som Malfred skulde indgaa.

29. Det var Salemand Tygesen / Tager over sig skarlagen skind / Saa ganger hand i høje løft / For fruer og jomfruer ind.

30. Hilser hand fruer og stolte jomfruer / Samt møer og gode kvinde / Og meſt Malfred Grevens dotter / Aldt om hun var inde.

31. Det svared hendes kier Moder / Hun var i huen saa gram: Saa lidet tør I efter hende spørge / Men i haver giordt hende skam.

32. Det vare Malfreds brødre alle / Og hver tog til sin kniv / Havde vor søster ikke for dig bedet / Da skulde vi raaded dit liv. Gud skille min allerkiereſt ved sin angeſt.

33. Det svared Salemand Tygesen / Hand svared et ord med ære / I give mig eders kier søster / Hun er min hiertens kiere.

34. Vor søster haver bedet for dig / Vi maa dig intet skade / Saa mænd ved Salemand Tygesen / Hun maa der selv for raade.

35. Det svared Malfred / Jertens frue / Og saa tog hun paa; Malfred ligger i Steenstuven / Hun haver de sønner smaa.

36. Malfred ligger i stuven ind / Hun haver de sønner saa hvide / Saa mænd ved Salemand Tygesen / de er' eder aldt saa lige.

37. Det melte Salemand Tygesen / Saa tog hand op paa; Hør i min kier Moder / Og maa jeg til hende gaa.

38. Saa vel da maa I til hende gaa / Alt om I vil hender egte / Om I vil gior' os alle dend glæde / Da ville vi det ikke negte.

39. Saa gierne vil jeg hend' egte / Saa gierne vil jeg hender have; I lade det brøllup med ære giere / Jeg egter hend' alde mine dage.

40. Det var Salemand Tygesen / Tager over sig kaaben sin / Saa gaar hand i høieloft / For sin allerkiereſt ind.

41. Det svared Salemand Tygesen / Hand ind ad Døren treen / Det var Malfred Grevens dotter / Hun rekker ham haanden igen.

42. Det

42. Det var Malfred Grevens dotter/ Tog hannem i sin arm/ Nu ved Gud fader i himmerig/ Jeg haver lid spot og harm. Gud skille min allerkiereſt ved sin angeſt.

43. Det var Salemand Tygeſen/ Tog hend i armen sin/ Sørger ej Malfred Grevens dotter/ J er allerkiereſte min.

44. Det var Malfred Grevens dotter/ Taler til sin moder saa/ lader nu Salemand Tygeſen/ See sine sønner smaa.

45. Det var Salemand Tygeſen/ Tog børnen i sin arm. Loved være Gud Fader i himmerig/ Som haver os løſt af harm.

46. Nu haver Salemand Tygeſen/ Forvunded ald sin harm/ Saa haver og Malfred Grevens dotter/ Hun sover i hans arm. Gud skille min allerkiereſt ved sin angeſt.

Anmerkninger.

Her er atter et Exempel/ som ligner Dinæ svadsere-gang.

Skarlagen Skind. Skind var et almindeligt Navn om Klæder/ og betydde ej dem alleene/ som vare af Dyrenes Huder/ men og andre. De axle deres Skind o: Sette deres Klæder i lave/ toge kiortelen op paa Axlerne.

Saamænd ved Sal. T. Saaledis svarede ved andre. F. E. Saamænd ved Danner Konning/ o. a. m. Saa svor og Joſef ved Faraos Liv. Skab. B. 42. Kap.

Forgyldte anker/ aarer og stavn. Enddog det synes/ at her giøres meget af efter de gamle Skaldres vis/ saavelsom og naar der findes i somme Viser:

De vunde op deres Silke-Segl/
Saa høit i forgyldene Raa.

Saa have de dog havd vrækkige og store Skibe her i Norden i gamle dage/ som eragtes kand af de Danske/ Svenske og

Nordiske Krøniker. Udi S. Olufs Saga tales om Skibenes forgyldte Fløje / gule og blaa Segl/ o. a. m.

Salmand eller Salemand findes ikke sielden i vore Viser/ og kaldes undertiden Salomon. Skal være et gammelt Cimbrisk eget Navn. Den høilærde Mart. Sejller skriver at Salman heder i gammel Tydsk en Frelser/ Anfanger / som er Forsvar for noget.

XXX.

Slegfred Viv / Orsag til Kiv.

1. Liden Kirsten hun stoed paa høje lofts svale/ Og lyder hun paa her Stranges tale/ Mig længes i alle mine dage.

2. Hand siger hand elsker sin Slegefru saa/ Liden Kirsten skal aldrig en goed dag faa.

3. Liden Kirsten lader sin karm tilrede / Herr Strange hand lader sin Ganger udlede.

4. Liden Kirsten hun aag/ Herr Strange hand red/ Dend lange nat over den mørke hed.

5. Liden Kirsten hun kom paa tinget ind / Hinde stander imod baade Mand og Kvind.

6. Velkommen liden Kirsten / kiere søster min/ Hvad nyt haver du om skebne din.

7. Om dagen er jeg truet og hødt / Om natten er jeg af sengen udstødt.

8. Om natten er jeg af sengen udtrykt / Saa er jeg og i mit favre haar rykt.

9. Hand siger hand vil elske hans Slegefru saa/ Liden Kirsten skal aldrig en goed dag faa.

10. Hand siger hand vil elske sin slege Viv / Liden Kirsten skal faa et stakket liv.

11. Danner Konning heder paa svenne to/ I be-

der

der Herr Strange for mig indgaa. Mig længis i alle mine dage.

12. Jnd kom Herr Strange hand stoed der for bord/ Min naadige Herre har sendt mig ord.

13. Hør du Strange hvad jeg siger dig/ Hvorledis med liden Kirsten lever du mig?

14. Saaledis lever jeg med søsteren jær/ Jeg haaber hun skal icke over mig kiær.

15. Saa tar J Herr Strange i hans gule kop/ J hugger hans hovet alt fra hans krop.

16. De lagde Herr Strange alt over en block/ De hugge hans hovet derfra hans krop.

17. Liden Kirsten hun græd/ hendes hænder hun vred/ Den sorrig jeg har/ hun legger mig ned.

18. Liden Kirsten hun græd/ sine hænder hun slog/ For havde jeg sorg/ nu haver jeg to. Mig længes i alle mine dage.

Anmerkning.

En Mand skal ikke være en Løve i sit Huus/ eller en Kvinde en Skorpion/ som Viismanden lærer/ Denne Hr. Strange var alt forhaard mod sin Ektefelle/ og derfor haardeligen straffes af Kongen for hans onde Forhold mod søsteren.

XXXI.

Hoor lykkes sielden.

Stolt Ingeborg lader sig hoveklæder skære/ Hun siger hun vil en hovmand være. Selv sørger hun for hannem saa lønlig.

2. Stolt Ingeborg stiger til sin hest/ Hun siger/ hun vil være Kongens gæst.

3. Hør I unge Konning/ hvad jeg siger jær/ Har I fornøden min tieneste her? Selv sørger hun for hannem saa lønlig.

4. En staalddreng behøves her best/ Var her kun staalderum for hans hest.

5. Hans hest maa stande hos Ganger min/ Selv skal hand sove hos mig under lin.

6. I try aar tiente hun i Kongens gaard/ Ret ingen vidste det var en maard.

7. I tre aar tiente hun for staalddreng/ Og drev de foler hen udi eng.

8. I tre aar ledte hun de foler til vand/ De vidste ej andet end hun var en mand.

9. Stolt Ingerlild kand de fruer vel glæde/ Der til kand hun saa herligen kvæde.

10. Haar haver hun som spundet guld/ Derfor var Kongens Søn hende huld.

11. Hun gaar sig saa i Kongens gaard/ Hende falmer baade lyd og haar.

12. Den staalddreng har faaet saa underlig fore/ Hand kand ej spende sin' egne spore.

13. Hand haver faaet saa underlig en færd/ Hand kand ikke drage sit eget sverd.

14. Kongens Søn heder paa Jomfruer fem/ Stolt Ingerlild er den geveste blant dem.

15. De svøbte hende i deres skind/ Saa følge de hende i steenstuen ind.

16. De sætte hende paa bulster blaa/ Og strax fødde hun to sønner smaa.

17. Da kom ind Kongens søn og lo/ Kunde hver staalddreng faa saadanne to.

18. Hand

18. Hand klapped' hende ved hviden kind/ Sorg nu ikke allerkiereste min. Selv sørger hun for hannem saa lønlig.

19. Hand sætte paa hende guldkronen rød/ Med mig saa skaltu leve og døe. Selv sørger hun for hannem saa lønlig.

Anmerkning.

Jomfru Inger kommer til Hove / at tiene Kongens Søn (som her og ellers kaldes den unge Konge) og giver sig ud for en Mand/men var enten tilforn eller nu kiendt af hannem/ at de disbedre kunde omgaaes ubekiendte / til hun bliver svanger ved hannem og nøder den Lykke / af en Slegfred at blive hans Ektefelle. Denne Vise er af samme Indhold/ som dend 28/ og flere.

XXXII.

Tvungen Mø bliver tidt ej længe Mø.

Hellelild sider i bure / Min sorrig veed ingen uden Gud/ Hun syer de sømme pure / For dend lever ikke der jeg tør klage min sorrig.

2. Hun syer de sømme saa hvide og smaa / Jeg sukker og kvider og lønligt sørge maa.

3. Mærkte det Dronningens smaadreng / Find/ Hand førde ded for Dronning Ellen ind.

4. Hellelild sidder og syer med hast/ Mens sørger og sukker der hos saa fast.

5. Dronningen svøber sit hovet i skind/Saa gaar hun til Hellelild ind.

6. Hør du Hellelild du syer med flid/ Men aldrig andet en sømmen hvid ?

7. Derfor syer jeg saa sømmen hvid / Min lykke har været mig meget ublid.

8. Jeg var kun paa mit tolvte aar/ Min fader hen ad leding far.

9. Min fader hand vilde ad leding fare / Tolv Riddere fik hand mig at vare.

10. De Elleve tiente mig dagligen vel/ Den tolvte mig lokkede med uskel.

11. Min fader hand lod stor uvillie tee / Hand vilde mig hverken høre eller see.

12. Min fader hand vilde mig selle / Min moder hun vilde mig kvelle.

13. De soldte mig for en klokke saa ny/ hun henger i Maribo Kirkeby.

14. Det første slag den klokke hun slo / Da brast min moders hierte i to.

14. Det andet slag den klokke hun slo / Da segned min fader død til jord.

16. Hør du Hellelild du siger nu mig / Hvad heed den Ridder der lokked dig?

17. Den Ridder hand heed Hillebrand/En Konge søn saa kaldes hand.

18. Hvad siger du mig om Hildebrand / Det var min elskelig' søn for sand.

19. Hand havde ej moder uden mig / Forvist skal hand trolove dig.

20. De ord var neppe af munden udtalt / Før Hellelild af glæde daaned og falt.

21. Dronning Ellene løfte hende op fra jord/ Og trøstied hende med saa frydefuld' ord.

Anmerkning.

Mand haver i gamle dage vilde bevare Fruentimmeret paa en og anden Maade for Mandfolkes Overvold / Hvorpaa

paa her ere adskillige Exempler i disse Viser / ja endogsaa i vore Historier og Sagar / men alt forgæves. Dend er Ære værd / som selv utvungen bevarer sin Ære. Denne Vise er ej meget gammel / eftersom her tales om Maribo Kirke og dends Klokke / hvorfor Hellelild blev soldt.

De søgte og da mest efter at tage Jomfruer / heller end at bede om den / saasom Tageretten da var højest agted / men nu aflagd. Om Dronning Ellene og hendes Søn Hildebrand / sluttes det samme her / som tilforn / at her kaldtes mange store Herrer Konger / og deres Børn Konge-Børn. Mand betroer undertiden den noget at bevare / som er mest utro ; hvilket er at betro Ulven faaret / og binde Hunden til Pølsen.

XXXIII.

Tro haver Ære.

1. Det var liden Kirsten / Hun svøber sit hoved i Skind / Saa gaar hun i højeloft / For sine Hovmænd ind. Nu staar ald min glæde i min jomfrues vælde.

2. Hil sidde i mine hovmænd / I drikke baade mjød og vin / Morgen ville vi til Holsterland / At hente festemand min.

3. Det var liden Kirsten / faldt for Holsterlands Konge i knæ / Jeg byder for min festemand / Baade guld og liggendefæ.

4. Ikke faar du din fæstemand / hverken for fæ eller guld / For jeg faar din Færnegaard / Som staar i rosens lund.

5. Aldrig faar du min Færnegaard / Som staar i rosens lund / Aldrig faar du en stage deraf / Mens jeg er i live sund.

6. Kand jeg ikke min fæstemand faa / Hverken for guld eller fæ / Da skal jeg sætte Holsten i brand / Der skal ej findes ly eller læ.

7. Hør

7. Hør du liden Kirsten / Og du ter ikke saa braske / Hvor er dine stolte hovmænd / Du før af Landet saa raske ?

8. Jeg er mig baade liden og Ung / Jeg orker ej hovmænd at holde / Jeg haver tolv tusinde Jomfruer / Som holder her under Skiolde.

9. Det var Holsterlands Konning / Hand ud af vinduet saa / Der holt tolv tusinde raske hovmænd / De skinte under harnisk blaa.

10. Det var Holsterlands Konning / Hand hede paa liden smaadreng / Fly liden Kirsten sin fæstemand / Vær snar og tøv ej længe.

11. Tak have hun liden Kirsten / Hun holt saa vel sin tro / Selv drog hun giennem sit Rige / Og løste sin fæstemand ud. Nu staar ald min glæde i min Jomfrues vælde.

Anmerkning.

Det synes at denne liden Kirsten haver været en Prinsesse i et af disse Lande / som med Magt haver tvunged Holsterlands Konge (thi der vare fordum Konger / førend der bleve Hertuger) at lade sin fangne fæstemand los.

XXXIV.

Omskabelser.

Signelild sidder i bure / Hun slar guld harpen sprude / Og de legte over volden.

2. Hun slaer guldharpen under skarlagen skind / Og der kom Lindormen skridende ind.

3. Stoldt Signelild lover du mig / Det guld saa rødt det giver jeg dig.

4. Og det forbyde dend øverste Gud / Jeg lover dend Lindorm leed og grum.

5. Men

5. Men jeg kand ikke een af eder faa / Saa minder i mig og lader mig gaa. Og de legte over volden.

6. Og hun lagde liin i melle / Saa minde hun Lind-ormen snilde.

7. Og hand slog op med Orme-finde / Det blodet rand ned af skarlagen skind.

8. Lind-Ormen neder af loftet skreed / Efter gik stolten Signelild / hendis hænder hun vred.

9. Og der hun kom paa hejelofts svale / Der mætte hun hinders syv brødre i skare.

10. Velkommen stolten Signelild søster vor / Est du nu kommen i Linde-Orms skar.

11. Fordi er jeg kommen i Linde-orms skare / For min lykke mig ikke bedre vare.

12. Lind-ormen ind ad bierget skreed / Efter gik stolten Signelild / hendis hænder hun vreed.

13. Hun faldt paa knæ og giorde sin bøn / O hielp os nu Mariæ søn.

14. Der hand var kommen i bierget ind / Da kaste hand sin Orme-find.

15. Og der kaste hand sin Orme ham / En Ridders skikkelse hand paa sig nam.

16. Jeg takker eder stolten Signe / for eders mød / Hos eder saa vil jeg leve og dø.

17. Nu haver stolten Signelild forvunden ald sin harm / Hun sover hver nat udi en Konge-Søns arm. Og de legte over volden.

Anmerkning.

I Viser og Sagar tales tidt om Omskabelser / og gemeen mand troer endnu / at Troldfolk kand forvandle sig til et og andet slags Dyvr / ja de selv ere og i samme Meening / at naar

naar de smørge sig med en sær Salve som er befunden at forårsage Søvn/ indbilde de sig/ at forandres og fare hen til Gilde og Gestebud/ naar de dog ligge stille / men Sathan saaledis forvirrer deres Fantasi og Tanker. Thi at et Legem skulde omskiftes til et andet/ er ej mueligt for nogen / uden Gud alleene. Her af falder og den vrange Mening / at nogle Mennisker skulle blive til Varulve eller Marer/ og atter til Mennisker igen/ i hvor mange Historier end Olaus Magni og andre indføre derom / See 57 Vise herefter.

XXXV.

Mand troer og utrolige Ting.

1. Algreven blæser i sin luur / Dend langeste nat/ Det hørde Dronningen i sit buur / Mig tvinger elskoven.

2. Dronningen heder paa liden smaadreng / Du bed Algreven ind for mig gaa.

3. Jnd kom Algreven og stedes for bord / Hvad vil i mig Dronning/ men J sender mig ord.

4. Der som jeg lever min Herres død / Da skalt du raade for mit guld saa rød.

5. Holder op skien Dronning/ i siger ikke saa/ J veed ikke hvo der lyder her paa.

6. De viste ikke andet end de var eene to / Da stod den Konning og lydte paa.

7. Konningen heder paa svenne to/ Beder Dronningen ind for mig gaa.

8. Hør i min Dronning faver og fin / Hvad talte J i gaar med Greven min.

9. Jeg talte ikke andet med Greven din / End jeg sagde i var dannis/ dyde og siin.

10. Kongen hand heder paa svenne to / J beder Greven ind for mig gaa.

11. Hør

11. Her du min Greve hvad jeg siger dig / Hvad talde du i gaar med Dronningen om mig.

12. Jeg talde ikke andet med Dronningen i gaar / End at i dannis og dydefuld var.

13. Kongen hand heder paa liden smaadreng / Bed de kokke gaa til mig frem.

14. Hugger Greven i stykker efter mit ord / Og bærer ham ind paa Dronningens bord.

15. I hugger ham saa smaa som fisk / I bærer ham ind paa Dronningens Disk.

16. Lenge sad Dronningen saae hun der paa / Og intet er dette af nogen raa.

17. Men det er Algreven i Kongens gaard / Hun sanked op de stykker smaa.

18. Hun svøbte dem i det hvide hermelin / Hun lagde dem i det forgyldte skrin.

19. Hun sanked op stykker baade store og smaa / Til Mareboe kilde monne hun gaa.

20. Hun døpped dem i det klareste vand / Stat op / stat op du kristen mand.

21. Den mand stod op og takkede Gud / Saa drog hand sig af landet ud.

Anmerkning.

Enddog mand vel legger adskillige Kilder stor Kraft til / saa er den dog ofte mindre end udi gemeen troes. Thi hvor Vandet i Jorden gaar forbi nogle Mineralier / kand det vel deraf have nogen dyd mod en eller anden Sygdom / men ej mod alle. Langt mindre haver nogen Kilde havt den Kraft / at give nogen død Liv igen; Men Skaldrene have herved givet tilkiende / at hand besynderligen ved Guds Hielp af største Livs Fare er undkommen.

En deel Kilder kaldtes hellige / fordi de første Kristne døb-

tes

tes i dennem; En deel af adskillige Helgene / saasom de berømte Helenæ Kilder / af hende / som er indfyldt og begraven der. Tilforn kaldtes Kilden Tiis / Vælv / som Byen derhos / efter Tyr eller Tisa / som vare af disse Nordiske Afguder / ligesom Torskilde / en halv Miil fra Roskild / af Tor. Saa siges og en Kilde obbrusten ved Harrested (Haraldsted) dersom St. Knud Hertug blev slagen / og ved Karise (Karls riis) der som Hellig Marthas Lig hvilede. Ved det forfaldne Slot Bisstrup hos Roesskild er og en heelsom Kilde / kaldet det Hellige Blod / som og til Vilsnach og flere steds / fordi der var skeet fordum noget Tegn med Blodregn eller sligt / som de i Pavedommet udtydde til sin Fordeel.

XXXVI.

Om Ganger-Pilten.

Hør du goden unger svend / Leg tavlbord med mig / Jeg haver intet røde guld / At sætte op for mig / Forinde den fryd saa leve de sammen baade.

2. Sæt du op din gode hat / Og fast om dend er graa / Jeg sætter mod min Perlesnor / Tag dend om du kandst faa.

3. Dend første guldtærning / Som over tavlbord rand / Dend unger svend hand tabte / Saa glat dend Jomfru vand.

4. Hør du goden unger svend / Leg tavlbord med mig / Jeg haver intet røde guld / At sætte op for mig.

5. Sæt du op din Kiortel / Og fast om dend er graa / Jeg sætter mod min kron' af guld / Tag dend om du kandst faa.

6. Dend anden guldtærning / Som over tavlbord rand / Dend unger svend hand tabte / Saa glat dend jomfru vand.

7. Herst

7. Hørst du goden unger svend/ Leg tavlbord med mig/ Jeg hafver intet røde guld/ At sætte op for mig. Forinde den fryd saa leve de sammen baade.

8. Sæt du op din Hoser/ Og saa der til din sko/ Jeg sætter mod min Ære/ Og saa der til min troe.

9. Dend trede guldtærning/ Som over tavlbord rand/ Den jomfru hun slet tabte/ Men unger svend hand vand. Forinde den fryd.

10. Hørst du liden Gangerpilt/ Skynd dig brat fra mig/ Min selvbunden knive/ dem vil jeg give dig.

11. Din selvbunden knive/ dem saar jeg naar jeg kand/ Men jeg vil have dend jomfru/ Som jeg med guldtærning vand.

12. Hørst du liden Gangerpilt/ Skynd dig brat fra mig/ Silkesyde skiorter/ dem vil jeg give dig.

13. Din silkesyde skiorter/ dem faar jeg naar jeg kand/ Men jeg vil have dend jomfru/ Som jeg med guldtærning vand.

14. Hørst du liden Gangerpilt/ Skynd du dig fra mig/ Hvid hest og sadel/ dem vil jeg give dig.

15. Hvid hest og sadel/ dem faar jeg naar jeg kand/ Men jeg vil have dend jomfru/ Som jeg med guldtærning vand.

16. Hørst du liden Gangerpilt/ Skynd dig brat fra mig/ Mit slot og mit fæste/ Dem vil jeg give dig.

17. Dit slot og dit fæste/ Dem faar jeg naar jeg kand/ Men jeg vil have dend jomfru/ Som jeg med guldtærning vand.

18. Jomfruen stander i bure/ Og børster hun sit haar/ HErre Gud bedre mig fattige moe/ For giftermaal jeg faar.

19. Unger svend stander i Gaarden/ Hand stetter sig ved sit sverd/ Og du saar bedre giftermaal/ End du est nogen tid værd. Forinde den fryd saa leve de sammen baade.

20. Og jeg er ingen Gangerpilt/ Adligvel du sjger saa/ Jeg er dend beste Konge-Søn/ I verden leve maa.

21. Est du dend beste Kongeson/ I verden leve maa/ Da skalt du have min ære/ Og saa der til min tro. Forinde den fryd saa leve de sammen baade.

Anmerkning.

Mange af yverlig Slekt ere tidt komne blant de ringeste/ eller fridilligen af en og anden Orsag have holdt sig blant dem til en Tid.

Hvo som gaaer i Leg/ saaer at sætte til/ dog er det best at holde op naar Legen er fejerst. Thi den Fordeel af Spil/kand ej vurdes eller agtes for noget/ men sielden/ som her/ haver nogen spilled sig Lykke og Velstand til.

XXXVII.

Sielands første Befolkning.

Japhet var en mæktig helt/ De Jetter var hans Sædt/ Og de som boer inden belt/ I hvad de nu har hedt. Tiden fortærer alle fædre-minde.

2. Singar var saa slet et land/ For osten floden Frat/ Der meente mand mod stolten vand/ Et taarn at reise brat.

3. Gud selv besaa det stolte verk/ De Kiempers Alderi/ Hand sagde/ det er giordt Saa sterk/ at det for skud er fri. Tiden fortærer.

4. Ens maal havde da hver mand/ Hin anden vel for-

forstod/ Men syv halvsneſe sprog blev blandet/ Hver tog i haand sin fod. Tiden fortærer alle fædreminde.

5. Med Jyder Japhet og sin sek/ Fra Babel maatte gaa/ For dem var høvding Gommer kek/ Hand loed mod norden staa.

6. Gommer gav de Kæmper navn/ Alt ved det sorte hav/ Af dem gik vidt om lande savn/ At de der holt sig brav.

7. Jetter var og kemper it/ Som Cimbri heed til Rom/ Ved Tanais de boede lit/ For de til Danemark kom. Tiden fortærer alle.

8. Der af fik de Danske navn/ For Dan en gang blev fød/ De heed dog Kemper ud med Skavn/ Hos dem paa Romersk brød.

9. Magogs afkom var forsterk/ Fra Rydsland Jyden gik/ Ham mette mangt et blodigt verk/ For hand kom ret i skik.

10. Ved Askanæs blant Svenske skiær/ Fik Jetter høvding ny/ De meente vel hand var det værd/ Af sig et navn en by.

11. Af Askanæs det Skaanske land/ Blev først saa retlig kaldt/ Thi aldrig viste nogen mand/ Hvor hver ting bedre faldt.

12. Det Folk med Askanæs fremdrog/ Paa skiær og Svenske field/ Et afvrid det paa maalet tog/ Som det i klippen smeld.

13. Thi hvo der raabte Jætte/ Gotte klippen skiald/ De sig der for nedsette/ Mand Gotter haver kald.

14. Der af er nu Gothenland/ Mod øst og vester hav/ De runden er af Japhets Spand/ Udhuggen med hans stav.

15. Vider tenkte Jætter frem / Segud for ham drog / Videslet blev først hans hiem / Dend tiente best en plog. Tiden fortærer alle fædre-minde.

16. Natte-leir ved Gomers rød / For reisen dend gik an / Tog det folk af Gomer fød / Som de paa Tog var van.

17. Aarle før det gryd ad dag / Ved Helsingborg de stode / Hundred Sneker laa til tag / Som Segud skibe lod.

18. Belt da først de Jætter saa / Og Lap ved Øresund / Hun hopped op / i Hiertet loe / Der de greb Selands grund.

19. Segud tren her først af vand / Til sæd er jorden god / Hand sagde her er Sæde-land / Hvo skuld det have trod?

20. Op ad dagen kom fra nord / Saa skars en kole-vind / Dend holt de fleeste folk om bord / Det fare-tøj drev blind.

21. Segud saa sig langlig om / Veir holt hans Runner varm / Mand saa dem stunden nep for skum / Saa giorde stranden larm.

22. Der solen nu gik for Selsø / Og vild' ad hvile gaa / De Runner drev for Hiortholms sø / Nep de kunde Runsted naa.

23. Med strut og nød de kom i land / Og natten rand dem paa / Dend plads hvor de for oben strand laa / Runsted hede maa.

24. Segud strax om anden dag / Lod blese i sit horn / Hand tænkte her var ræde sag / Her græs kand gro og korn.

25. Det folk kom frem til Seguds telt / De Runner

ner mætte med/ At take Gud først lod den helt/ For landgang som var sæd. Tiden fortærer alle fædreminde.

26. I seer Burs/sagde Segud høit/Et land med viden slet/Om vi det saar for alvor pløjd/ Korn groer paa hver en plet.

27. Med ham samtykte hver en mand/Det land var fedt og got/ Om vi det kalder Sæd god land/ Det skede ingen Spot.

28. Nej svared Segud ikke saa./ Det Sædland hede skal/ Hvor Jætter end henkomme maa/ Det bær blant lande pral.

29. Hvor Japhets Jætter kommer hen/ Og Gommers Kæmper med/ Af Sædland skal de tage læn/ Og bukke for det ned.

30. I Sædland skal en Konge-Stol/ Med tiden reises op/ Den vare skal med verdens soel/ Mens stierner holder trop.

31. Saa sette sig i Sædland ned/ Segud med Japhets æt/ Som sprede sig til Jylland med/ Og der har Cimbri hedt. Tiden fortærer alle fædreminde.

Anmerkning.

Denne Vise om udgammel Herkomst/ og efterfølgende/ om Danevirke eller det gamle de Danskes verk/ haver jeg bekommed af min gode Ven/H. Laurits Kok/ Provest og Præst i Atsherret/en flittig og vel forfaren Mand i vore gamle sager. Enddog disse ere ny/ og der vel er noget i dem/ som ej kand finde samtykke hos mange/ saa vil jeg alligevel for ørsags skyld intet videre herom mælde.

XXXVIII.

Om Tyre Danebod.

Danmark deiligst vang og vænge / Lukt med bølgen blaa/ Hvor de vakre voxne drenge / Kand i leding gaa/ Mod de Tydske/ Slaver/ Vender/ Hvort mand dem paa tog hensender/ En ting mangler for dend have / Ledet er af lave.

2. Belt af Guds forsiun her hegner / Værger fleeste land / Hvad mand under Danmark regner/ Nyder værn af vand / Ingen Nabo / som vil vinde/ Før paa Danmark gaa i blinde / Fik vi ledet hengt tilrætte / Landet skulde vi tætte.

3. Nelfar sund os Fyn beskytter/ Samt hin høje klint / Indtil Getser ingen Rytter / Ride skal for svindt / Guldborg sund for Laaland gienner / Øresund vort Sælland tiener / Hvert land har sit eget lukke/ Alt maa Jylland bukke.

4. Holster/ Vagrer / Lyneborger/ Som en skadelig flod / Gior os Jylland mange sorger / Styrter meget blod / Hvo kand venne slig en vane? Det er skam at lade rane/ Saa vort fæ/ vort gods/ formue/ Piil vi har og bue.

5. Saa begyndte Dronning Tyre / Ræt kaldt Danebod / Tale til de Danmarks Styre / Foresad med mod. Gabed kand vi vel tillukke / Saa vi os ei lader pukke/ Af hver fremmed Løbeskytte/ Os giester for bytte.

6. Fra Moratzet vest ved strande / Til Mosund i Sli / Vil vi os en vold bemande / Og gior' en snevr sti / Alt skal den os Orlov bede / Som vi giennem

skul-

skulle stede / Ej skal hver der giennem fare / Med vor staalne vare.

7. Det som falt i hver mands øre / Og en hver befalt / Lod sig af Kong Harald høre / Taktes over alt / Bud mand over Riget sende / Hvo sig for en Dansk vil kiende / Mødte der med vogn og heste / Volden at befæste.

8. Fra den østre Danmarks side / Kom de Skaanske skarp / Sælandsfaren her vil slide / Ingen var saa knap / Fynbo / Lolliken og Jyden / Sampt hvo sade næst ved gryden / Ingen sig da glemte hiemme / Som det verk kunde fremme.

9. Danebod sig hiertlig glædde / Der hun skaren saa / Sagde / vi om høst tør vædde / Verket fort skal gaa / Henter / Jyder ofst og kage / Mens de andre Muld mon age / Jær kost kand jær umag spare / Skal dend Gierning vare.

10. Skaaningen begynt' at grave / Først fra Kalegat / Frem til Hallingsted / og lave / Volden høj og brat. Fem gang sex fod blev dend lavest / Sex gang otte fod var ragest / Sommesteds kun fyrretyve / Som dend best kunde blive.

11. Sælandsfar og Fynboe resten / Giorde færdig snart / Jyden skaffed mad for gæster / Intet blev her spart. En Port paa hvert hundred favne / Reiste de / Lod taarn ej savne / Hvor af Fienden ramte skade / Naar hand tog til Stade.

12. At dissnarer færdis kunde / Det verk med behør / Dronning Tyre lod af grunde / Reise / som mand kiør / Giennem volden sig en bure / Paa det verk at have kure / Rart sig noget ret vil føje / Under fremmed øje.

13. Efter ønske voxte volden / Dannevirke kaldt / Som har mangen tørning holden / For dend flet forfaldt / Ledet sagde Dronning Tyre / Har vi hengt / Gud vangen hyrde / At dend ingen fremmed bryder / Eller hofbud byder.

14. Dannemark vi nu kand ligne / Ved en frugtbar vang / Hegned runt omkring / Gud signe dend i nød og trang / Lad som korn opvoxe knekte / Der kand frisk mod fienden fekte / Og om Danebod end tale / Naar hun er i dvale.

Anmerkning.

Her findes Tyre Danebods Berømmelse med Danevirkes Opbyggelse. Om hende haver Svend Aagesen / den første af vores Historie-skrivere meget i sin korte Latinske Krønike. Snorre Sturlesen imod alle andre / skriver i sin Nordske Krønike / at hun var Harald Klakkes Dotter / fød her i Danmark. Men ligesom Snorre staar mest til troende i de Nordske / saa og vor Saxo i de Danske Sager.

XXXIX.

St. Knud Konge.

Solen skinner klar som dag / Og aldting monne storke / Det da kom vel udi lag / Bort' er natten hin mørke / Utysk' og Trolde monne da bort fly / De grumme dyvr monne da bortsky / Sig jorden glæder med grøde / I Danmark solen gik op saa bold / St. Knud Konning fik der vold / Hedningene lagde hand ede.

2. Dend Soel skinde ald Danmark om / Folket bleve glade og fro / Der Knud hand skikked ræt og dom / lærde folket paa Gud at tro / Danmark styrede Knud

Knud med ære / Der hand Konning monne være/ til Gud sit sind hand vende/ Guds Mønstere bygde hand til priis / Knud den anden Salomon viis/ Sit folk hans viisdom kiende.

3. Knud try huus lod bygge af ny / Udi Skaane de tu monne være/ Udi Lund og saa udi Dalby/ Gud til hæder og ære/ Det tredie udi Roskild staar/ Hand seer det langt i hvo did gaar / Luds Kirke monne det hede/ Klerke siunge der med skien løst/ Guds folk fanger der hielp og trøst/ Som der til Gud vil bede.

4. Danmark styrde Knud dydelig / Alt med vor HErris naade / Hans folk vorste og gudelig / Og somme vare stedse i vaade/ Hand brugede sig som Adel god / Hand var kommen af ædelig rod / Dette hans folk skulde yde/ Oluf som var Kains lige/ Hand vilde sin broder svige/ Og lod sig ei fortryde.

5. I Oluf de Fyder eggede til/ At de skulde Knud forraade/ De Fonboer brugte deris spil/ Knud vilde de ikke raade / S. Knud flyde med en fart / Til St. Albans kirke snart/ Hun hans moder mon være/ Ret skriftemmaal og Sakramente / Himmerig monne hand sig vente/ Hand fik der det med ære.

6. Saa snart hans fiend' efter kom / Baade saa grumme og lede / De drebte et uskyldigt lam / De finge derfor Guds vrede / Der var jammer og sorrig stor / Udi Guds Huus giorde de det mord / De toge dend Herre af live / Det var stor ynk at see der paa/ Sønnen udi modrens Liv laa/ Hans siel med Faderen mon blive.

7. Knud glædes nu foruden ende/ Udi himmerig hand den[illegible] Saa stor Guds plage mon

dem hende/ Dend Herre som vilde pine / Deris sind vaandes mangelund / Somme druknede i samme stund/ Fleere deres tunger aade / Du jordede Knud i Othense by/ Der giorde hand jertegn ny/ Det skeede aldt med Guds naade.

8. Danmark Danmark din priis er stor / Du ter dig ei forfærde/ Du haver udi himmeriges Koor / En naadig Gud og HErre / Og mange tusinde helgen fleere/ De prisede Gud og hannem ære/ thi skaltu det sind føre/ Og i Danmarks Herrer gode / Hielper nu vel at styre og raade/ At vi Guds villie giøre.

9. Op paa Gud vi strax kalde / Som trende folk monne være / Hædrer nu hans helligen alle / Som giøre Gud hæder og ære / Og JEsu Christ du Kongning skien / Hielp os trolig med din forben / Vi maatte i himmerig vende / Sankte Knuds fodspor og sind / At vi hannem følge i himmerig ind / Naar dette liv faar ende.

Forklaring.

Der findes og en Vise i det forige Hundred / lagd om Kong Knud/ som vel begyndes lige med denne/ men ellers ere de ulige. Hand kaldes af denne Handel Othense-Knud / eller Knud Othense / og efter hannem er Sankte Albani Kircke kaldet Sankte Knuds Kircke / Item Knuds brødre. K. Knud berømmes ellers i Historierne/ dog Papisterne giøre og tidt formeget deraf / ligesom og med St. Oluf/ hvilken Arngrim Jonas den lærde Islænder / beviser at være holded for bellig/ for nogle Papistiske Miraklers skyld / men i mange stykker at have intet mindre været end hellig. En Munk Ælnotus/ haver for meere end 500 Aar/ dette Drab videligen beskreved. Historien afmales her og der i Kirkerne. I St. Peders Kirke i Nestved sees/ hvorledis de stille store skydt mod Kirken/ hvor St. Knud inde var (See tilforn XIV. Vise) Item hvorledis hans Skrin-leggelse forrettes/ o. a. m. Der vises

og

og Knuds-Stenen i Fyen / i hvilken kiendes endnu / hvor hand sad og hvilede sig i Flugten for Fienden / hvilket er vel lige saa vist / som det der i ligemaade fortælles om Sterk-Odder. Hans Forrædere omkomme alle ilde / ligesom ogsaa St. Eriks. Ja mand læser og det samme om dend Hednings Julii Cæsaris / og andres.

Mønstere siges som Monasteria / ligesom Klostere af Clostrum / Claustrum / i den gamle Bog om Christi Barndoms Jdrætter.

Vi som trende folk monne være. Det synes at Visen er digtet / men disse 3 Nørre-riger vare med hinanden under et Hoved og Herre sammen foreenede.

XL.

Herr Asbiørn Snare.

1. Dan Konning og Hr. Asbiørn Snare / Skoven staar herlig og grøn / de drikker vinen den klare. Den sommer og den eng / saa vel kunde samen.

2. De drikker mød og de drikker viin / De snakked saa meget om den liden Kirstin.

3. Hør i Daner Konning hvad ieg siger jer / J giver mig liden Kirsten eders dotter kier.

4. Liden Kirsten hun er kun aarene ti / Hun kand eders Hof-klæder hverken skiere eller sy.

5. Liden Kirsten er ung / hun kand vel lære / J giver mig hende med hæder og Ære.

6. Her Asbiørn rider til Ribe / Silke og sindal at kiøbe.

7. Hand kiøber silke og sindal rød / Det sender hand hen alt til den møe.

8. Det første liden Kirsten hun sømmen fik / Hun strax ind til sin foster-moder gik.

9. J kiender mig raad / Sen-

Sømmen hun blev mig sendt udi gaar. Dend sømmer og den eng / saa vel kunde sammen.

10. Hør du liden Kirsten / skik sømmen fra dig / Hun er dig sent til spot / tro mig.

11. Liden Kirsten hun ganger i lønkammer ind / Saa skaar hun sømmen efter sit eget sind.

12. Hun satte sig paa sømmestoel / Hun sømte imod den klare soel.

13. Hun syde i hans side søm / Hvilken som skrider i striden strøm.

14. Hun syde over hans hær / Femten Ridder med dragen sværd.

15. Hun syde i hans erme en krants / Femten jomfruer i dands.

16. Hun syde i hans bryste / Hver Ridder en jomfru kyste.

17. Nu er sømmen syed og skaaren / HErre Christ give den var nu hiembaaren.

18. Det svarede jomfruens egen svend / Saa gierne bær jeg sømmen hiem.

19. Det første Her Asbiørn sømmen saa / HErre Christ signe de fingre smaa.

20. Melte det jomfruens egen svend / Hvad giver I jomfruen til sømme-løn.

21. Hvad skulle jomfruen have andet til sømmenløn / End mig selver en Ridder saa skiøn.

22. Hiem kom smaa svend / hand sagde vel / Dend ridder hand vil eder have sel.

23. Du beder Riddern seile over Aa / Aldrig skal hand mig i tale faa.

24. Du beder Ridderen seile over Aa / Skoven staar

staar herlig og grøn / Ret aldrig skal hand faa min tro. Den sommer og eng / saa vel kunde sammen.

Anmerkning.

Herr Esbern Snare og hans Broder Biskop Axel eller Absalon vare af Jislandsk Herkomst / som M. Brynolf vidtløftigen beviser Conjectani in Sax. Ellers findes nok om deris dyd og mandighed i Saxone og fleere; Men om dette hans Frieri slutter jeg intet vist.

De have i de Tider brugt meget Væsen med Historier og andet at sy paa Skiorter / saasom nu omstunder paa Silkesyde Dugge / Hvoraf jeg troer og at de kaldes Silke-Skiorter-Serke / o. s. f.

XLI.

K. Waldemar I. og hans Syster.

Kong Waldemar og Dronning Sophie de sad / Kirsten lille var from / De kom' om liden Kirsten i tale / Saa herlig kunde hun raade de Runner.

2. Hør I Danner Konning kier Herre min / Vil I give Buris liden Kirstin.

3. I har en syster og jeg en broor / Saa herlig Giftermaal giører vi i aar.

4. Det skal ikke skee men mig undes liv / At give min syster en Heste-tyv.

5. Liden Kirsten hun er en Freken saa ven / Herr Buris er lig en heste-dreng.

6. Dronningen blegnet i rosens kind / Min ædelig Herre hvi forakter I mig?

7. Dronningen slog sin haand imod bord / Saa sand[illegible]

8. Kong

8. Kong Waldemar skulde i Leding fare/ Herr Buris skulde tage landet vare. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

9. Kongen hand reiser af Landet hen/ Ham fulde saa mangen Ridder skiøn.

10. Hannem fulde saa mangen Ridder skare/ Hand gav bort sin syster det spegel klare.

11. Een megtige Første baade rig og fiin / Gav hand liden Kirsten syster sin.

12. Dronning Sophie og Her Buris sade over bord/ Hun tænkte paa Kong Waldemars Ord.

13. Hør du Her Buris kier broder min / Og du skal lokke Kongens syster fiin.

14. Her Buris hand til sin syster saa / Min kiere syster hvi tal I saa ?

15. Ret aldrig vil jeg den gierning giøre/ Jeg agter hende til min Hiertens kiere.

16. At du hende ekted det skytter jeg ei / Hvis ei min Herre havde spotted dig.

17. Dronningen slog sin haand mod bord / Du mot vel rette dig efter mine Ord.

18. Her Buris tager over sig kaaben blaa / Til Froken Kirsten monne hand gaa.

19. Hand bad hinde baade aarle og silde; Men ikke kunde hand fremme sin villie.

20. Her Buris hvi vil I mig saa forraade/ Hvor vil I det for min Her Broder svare.

21. Bort gik Her Buris med blege kinde/ Af Hiertens grund saa elsked hand hinde.

22. Her Buris tager over sig skarlagen skind/ Saa ganger hand for Dronning Sophie ind.

23. Den

23. Den jomfru hun er saa fast udi sind / Slet ingen Ridder kand hende overvind. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

24. Hvad est du da for en elskovs mand / Men du ikke Runnerne læse kand.

25. Med troskab vil jeg tienne min Herre / Jeg skætter ikke om dine Runner at lære.

26. Kong Waldemar betrode mig riger og land / skulde jeg saa forraade hans syster forsand.

27. Saa skrev hun hannem Runner udi hænde / Hand kaste dem i den jomfrues seng.

28. Liden Kirsten blev baade angest og bange / Til Her Buris monne hun gange.

29. Hun bankede paa døren under skind / Staar op Her Buris og lader mig ind.

30. Op stod Her Buris i skarlagen rød / Saa lokked hand ind den venne møe.

31. Den Nat sov hun i Ridderens arm / Sig selv til Sorrig og daglig harm.

32. Det lide fast imod sommer og høst / Liden Kirsten tyknedes for sit brøst.

33. Liden Kirsten taler til tienestemø sin / Du skalt følge mig i Fruerstuen ind.

34. Du hente mig ind de fruer fem / Bed og Dronning Sophia følge dem.

35. Liden Kirsten taler til liden smaadreng / Hent mig strax Her Buris her hen.

36. De mettes paa den høyelofts svale / Saa sørgeligen monne de sammen tale.

37. Der med toge de hinanden i arm / De daanede b[illegible]

28. Det

38. Det Ord det var da gangen Omkring/ Kong Waldemar kom fra Leding hiem. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

39. Kong Waldemar ind ad døren træn/ Dronning Sophia rekker ham haand igen.

40. Kongen hand sig over axel saa/ Hvor er min søster/ hvor monne det gaa?

41. Dronning Sophia smiler under skarlagen skind/ Det er tre maaneder siden jeg saa hinde.

42. Skulde jeg Dronning i Danmark være/ Da skulde jeg bedre mine jomfruer lære.

43. Dronningen svarede/ hun er ud at lære/ Thi hun lyder mig ikke med ære.

44. Hvi giver I over min søster kiære/ Hun haver jo altid leved med ære.

45. Hun er gangen i vor steen-stue ind/ Hun haver fød et lidet kind.

46. Kongen hand blev i huen saa mod/ Sophia jeg troer aldrig din ord.

47. Det er Guds sanden og ikke løyet/ Hun haver mig til sit Barsel bedet.

48. Kongen hand taler til Riddere fem/ I skal hente mig min søster hiem.

49. Saa rede de bort som Kongen hand bød/ De ynskede heller at være død.

50. De bankked paa dørren under skind/ Liden Kirsten I lader os ind.

51. Til dørren saa gik den tienneste kvind/ Vi beder os forlov at gange her ind.

52. Saa vel maa I gange i Fruerstuen ind/ Her haver slet ingen faaet en kind. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

53. Det

53. Det svarede Her Peder med sorrigfuld mod/ Gud give at sande motte være din Ord. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

54. Staar op liden Kirsten I kleder eder brat/ I skal til eders broder i nat.

55. I klæder eder brat og værer ej seen/ Eders broder er kommen af Leding igen.

56. Da tager min dotter svøber hende i lin / Aldrig meere seer hun moder sin.

57. I hielper min dotter til Kristendom / Hendes lykke bliver hende fuld tung.

58. I kalder hende stolten Ingerlille / Min lykke vil for mig ilde spille.

59. Liden Kirsten taler til Terne sin / Du hent mig det forgyldene skrin.

60. Hun lod op sit liggende fæ / Saa deelte hun ud til sine tiennere.

61. Først og sidst gav hun sin Tærne / Hun skulde hendes dotter lære.

62. Hun gav hende det røde guld / At hun skulde være sin dotter huld.

63. Da kand hver Kvinde tenke best / hvordan jeg kand nu ride min hest.

64. Det kand hver menniske tænke ved sig / Den natte-reise er ond for mig.

65. De løfte hende til hesten saa sorrigfuld/ Hendes haar det skinner som spunden guld.

66. Der de kom for høielofts bro / Da faldt liden Kirsten for heste fod.

67. Dronning staar i Vinduet og leer / Kommer og seer eders søsters fær.

68. Knud lille tog hende op i sin favn/ I være fri modig i JEsu navn. Saa herlig kunde hun raade de de Runner.

69. De løfte hende paa den hejeløfts svale/ Den rige Christ vi eder befale.

70. I dørren giorde hun kors for sig/ Den rige Christ befaler jeg mig.

71. Liden Kirsten ind ad dørren treen/ Kong Waldemar rekker hinde haand igen.

72. Hun rakte sin broder hviden haand/ Jeg glædes I vel er kommen til Land.

73. Stor naad' og venskab hand hende beteed/ Derfor blev Dronning Sophia vred.

74. Kongen hand tog et glas med viin/ Du drik mig til kier søster min.

75. Hør liden Kirsten hvad jeg siger dig/ En Elskovs vise qvæder du mig.

76. En elskovs vise jeg aldrig nam/ Jeg synger en anden det beste jeg kand.

77. Du skalt dandse og du skalt kvæde/ Mine gester skaltu i aften glæde.

78. Liden Kirsten begyndt en vise og kvad/ Saa mangen Ridder efter traad'.

79. Kongen hand med i dandsen sprang/ Hand tog sin søster ved hviden haand.

80. De dandsed' ud og de dandsed' ind/ Hand kunde dog ikke kiende det paa hind'.

81. Hand prøvet saa ofte hendes sang/ Fast meere saae hand paa hendes gang.

82. Saa maalte h[illegible] belte i sær/ Hand kunde dog intet

83. Skam faa du Sophi Dronning min / Saa haver du leyed paa liden Kirstin. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

84. Det er Guds sanden og ikke logn/ Hun haver fød en dotter i løn.

85. Hun giorde liden Kirsten meere harm / Hun tog hendes bryster af hendes barm.

86. Hun giorde Dan Kongen meere imod/ Hun malkede melk for Kongens fod.

87. Hun malkede melk for Kongen paa jord/Min ædelig Herre troer nu mine ord.

88. Kongen hand blev saa sort som muld / Liden Kirsten hun daaned saa sorgefuld.

89. Jeg havde agtet at giøre dit brøllup snart/ Nu skaltu i aften døe med fart.

90. En megtig Herre vilde jeg dig giv'/ Nu skaltu i aften lade dit liv.

91. Den haardeste død du taale kand/ Der skaltu lide i aften for-sand.

92. Liden Kirsten hun falt for Kongen i knæ/Kier broder naadelig til mig see.

93. Du maatt paa jorden ey være / Saa stort/ Et hovmod er det du haver mig giort.

94. Jeg kand ikke benaade dig / Saa ilde haver du giort mod mig.

95. Jeg lovet dig bort/jeg viste ej af/Til Kongens søn her over det hav.

96. Kongen hand taler til liden Smaadreng / Du henter mig ind de Øllsøster fem.

97. Du tør ej hente fire eller fem / Jeg haver nok i en af dem.

98. Liden Kirsten fald paa bare knæ/ HErre Gud du naadelig til mig see. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

99. Kongen hand tog de Ølsvober i haand/ Hand var fuld af sorrig og vand?

100. Stat op Dronning Sophie og bed for mig/ I og eders broder det har voldet mig.

101. Ilde havde jeg sted min Dronninglig fore/ Skulde jeg hielpe din arrige hore.

102. Ja da skal jeg saa straffe hende/ At det skal sporge baade mand og kvinde.

103. Saa slog hand hende saa meget lenge/ Til hun laa i blodige stromme.

104. Hun krob under Dronning Sophies skind/ Hun sparket hende ud med foden sin.

105. I skyle mig under eders Skarlagen red/ For Christi skyld som taalte for os ded.

106. Jeg falder saa mangen modig taar/ Gud naade min lykke har været saa haard.

107. O broder lad mig saa længe leve/ I mens jeg skifter min siele-gave.

108. Eder selv giver jeg min' slotte bolde/ For I haver mit Liv i volde.

109. Min dotter giver jeg mit guld saa red/ For hun skal lade hevne min ded.

110. Dronning Sophi giver jeg min selvbunden kniv/ For hun forraade mit unge liv.

111. O Berre lille Gud give dig vee/ Nu er mit hierte i sorgen sted.

112. Nu haver jeg mit Christamaal siort/ Min kiær broder værer mig god

113. Den

113. Den Rige Christ giver jeg min siæl / Her er den mig ej under vel. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

114. Hun bed dem gode nat der var inde / Saa ynkelig græde de alle for hinde.

115. Der græde for hende fruer og moer / Foruden Dronning Sophi den onde knor.

116. Saa gav den rose op sin aand / Og den befalede Gud i haand.

117. Da blev Kongen af banghed kryst / Og hannem slog hiertet udi bryst

118. O Sophi hvad est du en udydelig kvinde / Men du vilt ikke ynkkes over hinde.

119. Skam faa du Sophi du onde kvinde / Nu er det skeet du gierne vilde.

120. Nu er min kiere søster død / Hvor skal vi legge dend rose rød.

121. Vi legger hende paa Riber gade / Hver dag under min heste-plade.

122. Ret aldrig skaltu faa dend glæde / Din ganger skal over hende træde.

123. Til Vestervig kloster jeg lader hende føre / De røde borgre over hende giere.

124. Hand lod liden Kirsten saa herlig begrave / Hand sørged for hende i alle sine dage.

125. Nu vil jeg være i saa mørk et huus / At jeg seer hverken ild eller lius.

126. Der maa ej Soelen over mig skinne / For jeg faar bodet synderne mine.

127. Kongen hand taler til sin dreng / Du bed Her Buris komme her frem.

128. Hør du Her Buris hvad jeg siger dig/ Hvorledis haver du tient hos mig ? Saa herlig kunde hun raade de Runner.

129. En Viingaard fik jeg dig at vare/ Der over har du giort mig stor skade.

130. Det faverste viintræ har du lagt øde/ Dig selv til sorrig og daglig møde.

131. Her Buris falt for Kongen i knæ/ Min kiere Herre forlader mig der.

132. Jo du maatt' vel og saa lide nogen nød/ Hun tolde for dig saa haard en død.

133. Den allerverste død J mig vil giv'/ Den lider jeg gierne for den høviske Viv.

134. Hans øine skal udstinges/ den hestetyv/ For hand forraadde den venne Viv.

135. Saa lod hand udstinge hans øine baade/ Dronning Sophi sig monne klage saa saare.

136. Hans høire haand og venstre fod/ Hand og tillige afhugge lod.

137. Saa lod hand hannem felge af Slottet ned/ Dronning Sophi til spot og spee.

138. De giorde Dronning Sophi det til ære/ Og lod Børres øine ind for hende bære.

139. See nu din broder den megtige Herre/ Som ville saa meget forstlig være.

140. Kongen hand lod en lenke smede/ I Vestervig kloster lod hand den legge.

141. Der ved gik Buris i elleve aar/ Hver dag hand til hendes grav mon gaa.

142. Hand monne det hver dag af Kongen tinge/ Hand maatte i klosteret begraves hos hende.

143. Alle

143. Alle sine lande maatte hand Kongen give/ Ferend hand maatte i klosteret ligge. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

144. Hand dede saa brat paa det tolvte gar/ Kirstin lille var from/ Kongen var Dronningen aldrig god. Saa herlig kunde hun raade de Runner.

Forklaring.

Denne Vise/ saavelsom fleere/ siunges og paa en anden maade/ og disse Omkvæde: I Sadelen ville vi ride; De Fruer bære lønlige kvide. Item/ Under de Roser to; Jeg sover ikke om Aftenen. I een af dem findes ogsaa: Børre hand skal en Ganger i stor. Hvorfor hand og her kaldes Heste-tyv. Jeg siger ellers om Denne og den Forregaaende/ samt Efterfølgende/ at der er lidet eller intet i Historierne herom. Ejheller troer jeg/ at saadan en hyperlig og berømt Konge skulde forøved den Grumhed mod sin syster/ omendskiønt hendes Forseelse kunde været stor: Dog Svend Aagesen siger om hannem i sin Lat. Krønike/ at hand var forhaard mod sine. Men mod Buris (hvilket Navn fordum var gængse her) eller Børre/ synes Orsag nok til Straf/ først som en Jomfru-krænker/ at lide paa de Lemmer/ med hvilke hand havde synded. Thi Albertus Stadenses og Er. Pomer/ sige at hand blev blinded. For det andet/ som en Forræder; Hvorfor og Saxo skriver at hand blev lagd i fængsel i Lesreby (som endda synes at have været noget) og siden drukned efter same Alb: Stad: forregivende/ fordi hand tractede Kongen efter Liv og Rige/ hvilket Crantius in Norv. videre fortæller.

Kirsten kaldes Christense i Lyskandri Slegtebog/ gift til Norge og hiemsendt igen/ som nogle gange omtales i Nor. Krønike. Hendes Grav findes ved Vestervig-Kloster i Jylland/ hvortil Hertug Buris gik. Der skal ligge en stoer steen derpaa/ hvorover K. Valdemars Dronning reed/ og skulle endnu Sporrene af Heste-Skoene kiendes der i. Om samme liden Kirstens Begravelse ved Vestervig skriver og Jonas Kolding. Deser: Dan:

Knud/ om hvilken her tales/ mener jeg at have været/ hendes broders/ K. Valdamars Søn/ som regerede efter ham/ eftersom hand i en anden Vise/ kalder hende sin Farsøster.

XLII.

K. Valdemars I. Søster-Dotter.

Kongen og Dronning Sophi de sad over bord/ De snakked saa mangt et gammelt ord. Saa læt da ganger der dandsen.

2. Sig mig nu kiere Herre min/ Hvor er stolt Ingerlild søsterdotter din.

3. Jeg haver gived hende borge saa bolde/ Og mere skal hun fange i volde.

4. Alle de dage jeg leve maa/ Da vil jeg hende for Fader staa.

5. Jeg skal hende elske af ald mit sind/ Ligesom hun var kier dotter min.

6. Svarde det Dronning Sophie dend onde maard/ Gid stolt Ingerlild vare i Kongens gaard.

7. Da maatte hun eder fader kalde/ Og jeg vilde være hendis moder med alle.

8. Fader og moder maatte hun os kalde/ Vi vilde hende for voris dotter holde.

9. Kongen hand svarede samme stund/ Du taler det ej af hiertens grund.

10. Du haver ej levet mod hende saa fiin/ At hun skulle kalde dig moder sin.

11. Ingerlille veed det vel selv/ At du under hender intet vel.

12. Hvor skulle du elske den Venneviv/ Thi du forraadde hendes moders liv.

13. Hvi

13. Hvi skulle jeg ikke elske den venne maar / Om hun ville tienne i Kongens gaard? Saa læt da ganger der dandsen.

14. Min Herre I giver eders minde dertil / At Ingerlille mig tienne vil.

15. Saa gierne giver jeg mit minde der til / Ingerlille at tienne hvor hun vil.

16. I spender graa ganger for karmen red / Lader hente mig Ingerlille den venne mø.

17. Ind da kom dend liden smaadreng / Eders morbroder haver mig til eder sent.

18. Svarde det Ingerlille den jomfru fin / Saa gierne taler jeg med morbroder min.

19. Ingerlille kaste baade sax og søm / Saa klæde hun sig i silke gren.

20. De slog over hende det skarlagen skind / Saa løfte de hende i karmen ind.

21. Ingerlille kierer op i Kongens gaard / Kongen gaar ud mod den venne maar.

22. Kongen tog hende i sin arm / Hand løfte hende af den skiene karm.

23. Velkommen Ingerlille en rosens blomme / Men du vilt til din morbroder komme.

24. Hand slog over hende skarlagen skind / Saa fulde hand hende i høieloft ind.

25. Ingerlille ind ad døren treen / Dronningen stander hende op igien.

26. Længe stod Ingerlille og tenkte ved sig / Det er ikke af det gode du tager imod mig.

27. Kongen tog hende under sit skind / Lyster dig at hvile med morbroder din.

28. Sig mig Ingerlille saa ven en maar / Lyster dig at tienne i Kongens gaard. Saa læt da ganger der dandsen.

29. Hør du Ingerlild hvad jeg siger dig / Til Paaske dag saa tienner du mig.

30. Du skal intet andet giøre / End jeg vil sige og lade dig høre.

31. Bære mig baade klæder og vand / Og tienne mig baade til fod og til haand.

32. Du skalt bære mit skarlagen skind / Og følge mig selv baade ud og ind.

33. Hør I Dan Kongen kier morbroder min / Maa jeg svare den Dronning fiin.

34. Saa gierne giver jeg mit minde der til / Du svarer hende som hun taler dig til.

35. Ilde haver jeg sted min favre kynd / Skulle jeg være eders Nøglekvind.

36. Ilde havde jeg sted min jomfru fore / Skulle jeg tienne din Biskope-hore.

37. Jeg det med mine Øyen saae / At Erik Biskop hos dig laa.

38. Hør du Ingerlille søsterdotter fin / Spot ikke meere Dronningen min.

39. Saa hielp Marie den jomfru mig / Som jeg skal aldrig lyve paa dig.

40. Hvor vilt du Ingerlille din fede faa / Men du vilt ikke tienne i Kongens gaard.

41. Jeg vil mig i kloster give / Og tienne vor HErre men jeg er i live.

42. Naar du kommer i kloster ind / Saa ypper du moders kynde din.

43. Min

43. Min moder er død og ligger under mold/ Det haver du selv Dronning Sophie voldt. Saa læt da ganger der dandsen.

44. Min moder er død og ligger under jord/ Endnu lever du din Erke-Bispe-hore.

45. Kongen hand rødmede som et blod/ Dronning Sophie fortnede som jord.

46. Er det sandt du siger saa/ Sophia i min seng ej komme maa.

47. Min kier Ingerlille sig ikke saa/ Ret visselig du lyver mig paa.

48. Det er Guds sanden du haver det giordt/ Og bedreved baade hoor og mord.

49. Sig mig Ingerlille/ søsterdotter fin/ Hvad død vilt du unde Dronning min.

50. Det motte hun Dronning Sophie vel vide/ Hvad det er svøber at slide.

51. Den død ville vi hende give/ For hun flyde min kier moder af live.

52. Kongen taler til liden smaadreng/ Du henter mig ind de Ulfvøber fem.

53. Du henter mig ind de Ulfvøber fem/ Sophie skal slide alle dem.

54. Kongen lod hende saa lenge staa/ Hun udi blodige stremme laa.

55. Hun krøb under Ingerlilles skind/ Hun stette hende ud med foden sin.

56. Ilde havde jeg sted min jomfru fore/ Skulle jeg skyple din arrige hore.

57. De sloge hende saa lenge/ At døden monne hende trenge.

58. Død

58. Død er Dronning Sophie den onde viv/
Hvor skal vi nu legge hendes liig. Saa læt da gange der dandsen.

59. Vi legger hende mit paa Riber-bro/ Der agtet hun min kier moder skulle boe.

60. Jeg vil lyde dit raad saa brat/ Og skynde hende af gaarden snart.

61. Nu ligger Dronning Sophie paa Riber bro/
Nu raader stolt Ingerlild for hendes boe.

62. Nu ligger Dronning Sophie under sorten muld/ Nu raader stolt Ingerlild for hendes guld.

63. Siden blev Ingerlild en Dronning bold/
Alt Engelland fik hun i sin vold. Saa læt da gange der dandsen.

Forklaring.

Om Dronning Sophia ere adskillige Meeninger. Erpold Lindenbruch i sin Latinske Kronike siger at hun var Kong Sverkes dotter i Sverrig/ som og findes paa Pergmenstavlen i Ringsted om de Begravelser der paa steden. Somme give for at hun var en Konges Dotter i Polen/ Men Saxo/ at hun var Magni/ Kong Nielses Sons Dotter; Andre at hun var Kong Valanders af Ryslands Dotter. Saa det synes/ at Kong Valdemar havde 2 Dronninger med Sophiæ Navn/ enddog hand havde og en anden tilforn/ Margrete. Dend Danske Saxo siger/ at Sophia/ Kong Knuds Søsters Fader/ var en Rysslænder/ saa at hun havde intet Jordegods i Danmark. Dette synes en Haandskr: Slegtebog at forklare saaledis: Hake var af Grevelig Slegt og fød i Rysland; Hand kom i Sverrig og fik der en Herremands Dotter/ med hvilken hand avlede en Søn Sverke Hak/ som blev Kong i Sverrig. Samme avlede med Ulvilde/ Kongens Dotter af Norge/ hvilken hand forlokkede (hun var Kong Nielses i Danmark første Hustrue/ før hand blev Konge) 2 Sønner/ Karl og Hans/ og fik efter hendes død/ Dron: Hellevig/ Kong Mogensis (som

var

var Kong Nielses Søn) Dronning/ hvilken var en Førstinde af Polen/ og avlede med hende/Dron: Sophia/Valdemars I. Dronning i Danmark. Det andet her i Visen holder jeg for Fabelverk/ med mindre der maa have været en anden Dronning Sophia/ som før er ommældt.

XLIII.

Kong Valdemars II. Klagemaal over sin Søns Død.

1. Leonora Dronning i Barsels nød / Leonora Dronning i barsels nød / Sit unge liv sætte til og blev død/ Ak/ Ak/ Ak! Sit unge liv sætte til og blev død.

2. Hun kom til Danmark fra Portugal/ :/: Hun rejste bort til Guds frydesal / Ak/ Ak / Ak/ Hun rejste bort til Guds frydesal.

3. Hun glædes med siælen i Englekor / :/: Men kroppen hviler i Sant Bentis jord/ Ak Ak Ak!

4. Hof holt hendes Herre paa Kallundborg/ :/: Hand tænkte med tiden at slukke den sorg/ Ak Ak Ak! Hand tænkte med tiden at slukke den sorg.

5. Nep var ni maaneder gangen nu :/: Den Herre fik lyst at svale sin hu/ Ak Ak Ak!

6. En snee var falden en maaned for juel :/: Dend tvingde de vilde dyr af deris skiul/ Ak Ak Ak!

7. Kongen hand sagde om morgenen flux / :/: Jagt-kleperen sadler og svede-fux/ Ak Ak Ak!

8. Sin bue Kongen sit kogger med pil :/: Tilpaste sin krop efter gammel stil/ Ak Ak Ak!

9. Kongen hand steg saa fage til hest / :/: Som fuglen hviper af sit nest/ Ak Ak Ak!

10. Ald

10. Ad Revsnes red Kong Valdemar i jagt/ Ald Revsnes red Kong Valdemar i jagt / At bede de dyr var i hans agt / Ak Ak Ak! At bede de dyr var i hans agt.

11. Det jagtfolk ham fulte og svenne fem :/: Baade garn og hunde havde de med dem/ Ak Ak Ak!

12 Fra dyre-haves tykning til Bunekier :/: Den første saar gik skoven over tver/ Ak Ak Ak!

13 Fra Griben de klapped og giente til :/: Baade rev og hare kom i det spil/ Ak Ak Ak!

14 Men der de kom til Ryldere høj :/: Fox reiste en hind saa meget snej / Ak Ak Ak!

15 Staalbuen spendt/ Eskild/lagde paa sin kol/:/: Hand meente den hind skulde blive hans maal/ Ak Ak Ak! Hand meente den hind.

16 Frem sprank hinden for Kongens been/ :/: Efterkom kollen giorde Kongen meen/ Ak Ak Ak!

17 Nedfalt Kongen af hesten saa brat / :/: Hand sagde ey lenge der efter god nat/ Ak Ak Ak!

18 Ald lunden hørde der Kongen raabte av/ :/: Jagt folked med graad til Liget sig gav/ Ak Ak Ak!

19 Fiskene strax paa dybet løb ud :/: De torde ey bie det sørge-bud/ Ak Ak Ak!

20 Det skrig i synder strand hørde og Blak/:/: Af sorrig sig under vandet hand stak/ Ak Ak Ak!

21 Sorten steen sørged end og udi ner/ :/: Dend farve hand havde ret aldrig før/ Ak Ak Ak!

22 Det spurde hans fader Kong Valdemar Sejr/ :/: Det stak ham i hiertet som et speir / Ak Ak Ak! Det stak ham i hiertet som et speir.

23 Hans fingre de knak der hand dem vred/ Hans

fin-

fingre de knak der hand dem vred/ :/: Af sorrig hand tænderne sammen bed/ Ak Ak Ak! Af sorrig hand tænderne sammen bed.

24 End mindes os sagde hand Lyse jagt/ :/: Men her er falden ald Danmarcks magt/ Ak Ak Ak!

25 Som stormen asslaar det mode korn :/: Saa ligger og Dannemarks haab og horn/ Ak Ak Ak!

26. O Danmark om du din skade forstod :/: Da maatte du græde det bare blod/ Ak Ak Ak!

27 For sant vi sige kand/ alt for tit :/: Sig Danmark har jaget til liden profit/ Ak Ak Ak!

28 Her efter skal Revsnes finde den vind :/: At der sig ej bierge kand raa eller hind/ Ak Ak Ak!

29 Hvor Revsnes før havde tusinde træer :/: Skal den hensvie sterk kule-vær/ Ak Ak Ak!

30 Paa Revsnes hvor før stod eger og beg :/: Her efter skal gro skarns hunde-leg/ Ak Ak Ak!

31 For lysten mand saae paa Revsnes tilforn :/: Her efter nept findis skal en torn/ Ak Ak/ Ak!

32 Med Liget dend klage til Ringsted gik/ Med Liget dend klage til Ringsted gik/ Sant Bentis kirke det Konge-Ljg fik/ Ak Ak Ak! Sant Bentis kirke det Konge-Ljg fik.

Forklaring.

Denne er og een af Hr. Laurits Koks Viser saavelsom og den 44. om den unge Kong Valdemars III. (Som Faderen hadde taget i regimentet med sig) ynkelige og for Danmark begrædelige Død/ formedelst et Baade-skud i hans Been paa jagt i Rosnes eller Revsnes Heste-have den 28 Novembr. Aar 1231.

Blab er en stor Steen. De andre Navne og omstændigheder kunde af Visten forstaaes.

XLIV.

Kong Valdemar IV.

Her gaar dands i borgegaard / Der dandser Dronning Helvig med udslagen haar. Mens Herre Kong Valdemar kand love dem baade.

2. Først dandser Dronningen og siden Tove/ Og saa der efter mangen stolt jomfru.

3. Dronning Helvig hun sig over axel saae / Der seer hun Tovelild i dandsen gaae.

4. Hør du Tovelild en jomfru fin / Du kast op silke for foden din.

5 Det silke maa vel for federne slaa/ Saa vist bliver jeg Dronning i Aar.

6 Det skal ej skee men mig undes liv / Vel maatu være Kongens slegfred Viv.

7 Dan Kongen og Tovelild stand under svale/ De havde saa meget om Dan Dronning at tale.

8 Krist give at Dronningen hun var død / Da skulde du bære guldkronen rød.

9 Krist give Dronningen hun var lig/ Da skulde du bære bliant hvid.

10 Tiger stille Daner Konning/ I sige ej saa/ I veed ej hvo der lyder paa.

11. Da lad dem lyve som lyve maa/ Saa ynskte jeg at saa maatte gaa.

12 Thi du est langt varmer om du var død / End Dronningen med sit guld saa rød.

13 De tænkte de var ene to/ Der stod Dan Dronning og lydde der paa.

14 Saa

14. Saa gav hand hende saa godt et guldbaand/
Ret aldrig kom det bedre om Dronningens haand.
Medens Herre Kong Valdemar kand love dem
baade.

15. Saa gav hand hende et forgyldene skrin/
Saa fik Kong Waldemar villien sin.

16. Dronningen heder paa svenne to/ J heder
Jomfru Tovelild for mig gaa.

17. Indkom Jomfru Tovelild stedis for bord/
Hvad vil J Dan Dronning men J sender mig Ord.

18. Hør du Tovelild en jomfru ven/ Hvad snak-
ked du med min Herre i løn.

19. Jeg snakked ej andet med hannem der/ End
J maatte jo været saa nær.

20. Det var alt om en ridder jeg bad/ Dronning
Helvig/ jeg spurde eders Herre til raad.

21. Nej hør du Tovelild du far med tant/ Du
snakked alt andet/ jeg siger sandt.

22. O bliver du en Dronning i Danmarck i aar/
Da lukker du vel først dit gule haar.

23. Kong Voldemar hand skulde i leding fare/
Dronning Helvig skulde tage landene vare.

24. Hør J Dronning Helvig baade favr og ven/
J vogte mig landet til jeg kommer igen.

25. J vogte mig landet til jeg kommer igen/ Der
til jomfru Tovelild en jomfru ven.

26. Saa vel skal jeg hende vogte og giemme/ At
som Kong Valdemar J selv var hiemme.

27. Dronning Helvig hun lader en badstu hede/
Jomfru Tovelild hun skulde først der i trede.

28. Jomfru Tovelild bad de skulde derene opslaa/

Dronningen bad dem giøre ild oppaa. Medens Herre Kong Valdemar kand love dem baade.

29. Der kunde de høre saa langt i stede/ Hvor Tovelild mon i badstuen græde.

30. Det kunde Dronningen høre over borgegaard/ Hvor Tovelild fik en død saa haard.

31. Kong Valdemar kommer af Leding hiem/ Borte var Tovelild den jomfru ven.

32. Det fik Dronning Helvig for Tovelild var død/ Ret aldrig bar hun guldkronen rød.

33. Det fik Dronning Helvig for Tovelild var brændt/ Ret aldrig kom hun med Dan Kongen til seng. Medens Her Kong Valdemar kand love dem baade.

Forklaring.

Kong Valdemar IV. elskede denne Tove (hvilket Navn er endnu brugeligt her) som var af Ryland/ og siges/ at hendes Moder havde bundet noget paa hende/som et Kierlighedstynder. Hvorfor og Kongen elskede hende saa høyt/ at hand endog efter hendes død / førde hendes Lig om med sig; Hvorved Tienerne kiedtes / som skulde bære Kisten med Liget ud og ind/og derudofver der Kongen var ej tilstæde/oplod een af dem Kisten / at see hvad i var / og der hand saae Liget og et baand om Halsen med noget Tøj udi / tog hand det og stak hos sig. Strax elskede Kongen hannem og skiette intet om Kisten / saa hand stedse maatte være hos Kongen/ hvor hand var / som og gav ham mange og store Foræringer. Omsider der hand heller vilde være i Roligbed / end i stig daglig Ovvartning / tog hand det tingest og bandt paa enden af et Spyd / og stak nedi Gure Morats. Derpaa lod Kongen ham fare/og fik usigelig Lyst til dette sted/som er vel bevist/og som Meursius skriver/ at hand elskte det sted Gure / ja endog meere / end hannem burde. Dend Islandske Autor in Hist. Geniorum Msc. taler ogsaa om det samme / og legger til hvorledis hand skulde komme did efter sin Død / med mange sorte Medfølgere/ o. s. v.

Saa

Saa mælde og en Deel Skribentere om Keiser Karl den Store / at hand blev forelsked i en slet Kvindes-Person / hos hvilken hand altid var / endog efter hendes død / indtil Turpin Erke-Bisp i Keiserens Fraværelse besaae Liget / og fandt en ring under Tungen / hvilken hand tog til sig. Hvorudover Keiseren / som opvogned af en dyb søvn / befool det døde Legem at begraves / men elskede siden saaledis Erke-Bispen / at hand stedse maatte være hos hannem. Og saasom Turpin befrykte / at samme Ring kunde komme i andres Hænder / kasted hand samme Ring bort i en Sø ved Aken. Efter hvilken Tid Keiseren havde saadan Lyst til dette sted / at hand stedse siden vilde heldst være der / hvor hand og døde og blev begraven.

Samme Kong Valdemar blev en gang staaende længe med een Fod i Stibøjelen og den anden paa Jorden / og der ingen af hans Tienere / befrykte hans Haardhed / torde spørge derom / var dog en saa drisstig / der det nu varede meget længe / som spurde Kongen / om hand ej vilde stige paa Hesten / svarede hand: Du skalt fly mig at vide / om det kand skee / som jeg tænker paa / eller aldrig komme for mine Øine. Tieneren gik der paa bort / tænkende aldrig at komme igien / og paa Vejen fandt En siddende ved en Ild i Skoven / som tilspurde hannem om hans færd / hvilken hand fortalte med alle Omstændigheder. Denne sagde / at dersom Koen kunde komme i Kalven / saa og Sverrig til Danmark; hvilket sidste skal skee / naar Kongen avler en Datter ved Dr: Helvig / hvilken hand havde forskudt. Derpaa forføjer Tieneren sig til Kongen igien og siger hannem forbemældte. Kongen siger det første vel at være tænkt / men det sidste aldrig at skee. Nogen stund derefter kom Kongen til Søeborg / og der uforvarende saae en overmaade skiøn Jomfru udi grønne Klæder. Begærede derfor af Hoffinderne / at de skulde føre hende til sig; Men der hun ingenlunde vilde / ja bad og ydmygeligen derhos / at de vilde forskaane hende herfor / klædde de Dronningen / som der var fangen / i hendes grønne Klædning / og førde saa til Kongen / hvilken sov hos hende og avlede Margrete / som siden vandt Sverrig til Danmark. Dette giver og Meursius nogenledis tilkiende / og Lyskander siger / at hun med behændig Trædskhed undsik ved sin Herre / og hannem uvidende / avlede den mægtige og vidtberømte Dronning Margrete.

XLV.

Dronning Lisabets Grav-Skrivt.

Her under marmorstene / Hviler mine kaalde bene / Indsvøbt i jorde-klæder / Hvorover hver mand træder.

2. Jeg er Karl Keisers sester / Mit navn hvo vide lyster / Elisabeth jeg heder / Fra stor magt kommen neder.

3. Fra trende Kongeriger / Jeg hidtil Flandren viger / Det falder mig dis tunger / Jeg baaren er af Konger.

4. Min skabning var vel denne / Min Herre maatte mig eene / vel elsked over horen / Som hand mig havde soren.

5. Fem børn jeg hannem fødde / Som nu er vidt omstrødde / Mit liv har jeg fremdraget / Den beske verden smaget.

6. Sorg / kummer og elende / Hun lærde mig at kiende / At hiertet maatte bristed / For alt det jeg har fristed.

7. Nep var jeg femten vintre / Jeg blev dog ij dis mindre / Fra mine given gandske / I fremmede land til Danske.

8. Jeg sette ald min troning / Til den stormegtig Konning / Kong Kristiern den Anden / Og taalde mangen banden.

9. Dog har jeg fuldt min Herre / I ald nød og besvære / Og hvad ham haver plaget / Der af jeg mit har taget.

10. Den tid vi med stor sorrig / Fra Dannemark / Sver-

Sverrig og Norrig / Og flere land maatte romme/
Det skal Gud selver domme.

11. Hvis jeg min ære vilde / I denne post forspilde / Da maatte det mig naget / Fremfor det jeg har draget.

12. Hvad tretten aar er baaret / Som mig saa tidt har saaret / Det skal Gud vel belønne / Og mig i Himmelen ronne.

13. Vor førstelig bedrifter / Vor adelskab sig skifter / Vor titel/ navn og vælde / De kand saa snart nedhelde.

14. Vor mange land og stæder/ De falder alle neder; Men sorgen mig nu metter/ I evig glæde setter.

15. Et speil for alle Herrer / I hvad Gud dem beskærer / De drister ej paa lykke / thi den kand snart nedtrykke.

16. Paa prakt / gevalt / palatser / Den daarlig er som traadser / Men hvo paa lykken tænker / Dend seer vel hvad hun skienker.

17. Alt hvad hun venlig giver med høire haand Det river hun til sig med sin kejte/ Hun i kvintin udvejte.

18. Naar hun nu klarist blinker / Med sine øjne vinker/ Da har hun ondt i finde/ Og vil ulykke spinde.

19. Min Herre højt er baaren/ Af danske Konger kaaren/ Til trende Kongeriger/ Men faldt dybt/ som mand siger.

20. Af Guds forsyn og domme / Hand lyde maa den tromme/ Jeg selv af store Herrer / Er fed / som vidt regierer.

21. Nu er jeg/ og min Herre / Fra ald slig prakt

og ære / Men tvert imod geraaden / I nød og trang nedtraaden.

22. Den evig fryd og glæde / Vist har et evigt sæde / Den Gud vist med mig deler / Som mine taare tæller.

23. Tre aar var jeg udlændig / Over mig selv ej nendig / Nu har mig Flandern huset / Og ald min nød udruset.

24. Min død faldt ej besværlig / Hvis mine been kun ærlig / Eller og selv min Herre / Sit Rige maatte regiere.

25. Hvis vore been kun beggis / I danske jord maatte legges / Da skulde jeg min klage / Ej nær saa vidt andrage.

26. Men Gud efter sin ville / Selv alting vil bestille; Hand vil os ej forunde / Vi kand hans lov udgrunde.

27. Hvo til min Gravskrivt kommer / Den blive af mig frommer / Foragte verdens ære / Og kaarset taalig bære.

28. Forældre eller venner / Mig nu slet intet tienner / Høj byrd og blods forvandte / De mig nu allegante.

29. Vor rigdom og formue / At al verden maagrue / For mine brødres vælde / Kand for en Aand ej gielde.

30. Tre mine søstre lever / De haver Herrer / og Grever / Det kunde dog ej baade / Eller mindske min vaade.

31. Imellem død og livet Er største forskiel givet / Thi ryktet ikkun lever / Og efter døden svever.

32. Mig

32. Mig Dannemark haver æred / Mig Tyskland seet besværet / Min krop maa Gent forvare / Som saae mig sidst i fare.

Forklaring.

Denne Vise er efter Cor. Scepperi Lat. vers udsat / og indeholder Dronningens Levnet og Død. Hun er begraven i S. Peders Abbedi til Gent / og døde 1525 i Landflygtighed / men af sin store hiemgivt / nemlig 300000 gylden / og af tre Rigers Indkomst efterlod ikkun 300 Hollandske Gylden.

XLVI.

Kong Fredrik II. i Dytmersken.

Kong Frederik hand sider paa Kolding-huus / Hand holder med svenne it got ruus / De Dytmerske Herrer de have deris liv forlaaret.

2. Kong Frederik hand lader sig klæder skære / Hand siunes en Kiøbmand at være.

3. Kong Frederik lader skære sig en kappe graa / Hand solde de Øxen baade store og smaa.

4. Kong Frederik hand rider i Dytmersken ind / Med frisker mod og rosen kind.

5. Og der var hand i dage nj / Baade stæder og byer besaae hand tj.

6. Sildig om Aften der dugen falt paa / Pigelild tager over sig kaaben blaa.

7. Jnd for Kong Frederik saa monne hun gaa / Eders anslag giver vel agt oppaa.

8. Og ere J Kong Frederik af Dannemark / Tager eder vel vare i denne her nat.

9. Det haver ingen fare i denne her nat / Du skalt migfølge til Dannemark.

10. Kong Frederik hand havde en Ganger spag/ Hand bar ham der fra i fuld god mag. De Dytmerske Herrer de have deris liv forlaaret.

11. Hør du Færgemand kom hid snart / Du fere mig over med en fart.

12. Ikke jeg tør og ikke jeg maa/ For jeg faar bud fra Borgemester og Raad.

13. Jeg giver dig fuld god en løn / Du setter mig over det sund saa skion.

14. Den færgemand fik saa svagt et mod / Torde ikke føre over den Konge god.

15. Den menige mand i sinde kam / En anden tidend at komme fram.

16. De Herrer i Dytmersken reve i haar / Raade Gud / her er vel bange kaar.

17. Kong Frederik hand tvingde den færgemand hart/ Du føre mig nu over alt med en fart.

18. Den færgemand holt sig saare stiv / Hand frygtet det vilde kaste hans liv.

19. Dend færgemand holt sig atter saa strunk/ Kong Frederik lagde ham over den bunk.

20. Kong Frederik gav ham de daler tj/ Saa føre hand over baade frisk og frj.

21. Der haver du pending de ere nu told/ Gud befaler jeg dig i vold.

22. Kong Frederik hand triner af Færen paa stand/ Jeg ynsker dig lykke du Dytmersk land.

23. De Dytmersker frygtet sig saare saa brat/ Kong Frederik vifted ad dem med hat.

24. J siger de Dytmerske Herrer god nat/ Jeg agter at komme til dennem saa brat.

25. Og

25. Og forend de skulle have Dytmersk inde / Kunde de vel lære en ko at spinde. De Dytmerske Herrer de have deris liv forlaaret.

26. Eders trotsige hierte / sind og mod / Er kommen af eders onde rod.

27. Hvor efter nu opvoxe vil / Et seltsom og underligt spil.

28. Eders trots og sind foruden skempt / Skal eder ikke vorde forglemt.

29. Thi tænker til og tager vel vare / Vi ville vel see vi fange den hare.

30. De tenker sig saa at stikke bort / Vi ville lukke for ham dem port.

31. Saa vovede Kong Frederik sit førstelig liv / Holt sig mandelig og der til stiv.

32. Vandt sig saa det mægtige Dytmerske land / Hvilket Gud HErren gav ham i haand.

33. Gud bevare naadelig sin Christenhed / Og saa vor kiere Øvrighed.

34. Lov skee dig Gud vor fader kier / Som hielper saa vel baade fiærn og nær / Kong Frederik med ære haver Dytmersken forhvervet. Item: De Dytmerske Herrer de have deris liv forlaaret.

Forklaring.

Dette er dend / saa gængse blant os / Dytmerske Vise / om Kong Fredriks den Anden / hemmelige Rejse ind i Dytmersken / og siden lykkelige Sejervinding over det. Denne Pige siges / at have følged Kongen til Danmark / og der af hannem med Bondergods rundeligen være begaved / hvilket hendes Børn / efter hende skal have nydt / til de sidste af Sverdsiden bortdøde udi Roskild for nogle aar siden. Kong Valdemar den Sidste af det Navn / drog til Gulland om Høsten /

som en Kiøbmand/ og var der Vinteren over/at bespeide Landet / førend hand siden indtog det. See mere i Strel. Gull. Krønike.

XLVII.

Hertug Hanses Reise til Rysland.

Hiertelig mon jeg mig gremme/ At jeg skal drage af land/ Did jeg er meget fremmed/ Det klager jeg for sand / Af længsel/sorrig og vee / At det nu saa skulde skee / Mit unge hierte lengis / Som hver kand tænke og see.

2. Fra frender og fra venner / Maa jeg nu skillis vidt / Fra alle de mig kiender / Forældere bliver jeg kvit / Fra broder og fra søster al/ Gud jeg dennem befal/ Hielp Gud det maatte lykkes / Jeg visselig haabis skal.

3. Ret nu maa jeg forlade / Danmarkes Krone god / Der til hans Kongelig naade / Som haver af hierte rod / Mig megen ære giordt / Og vel vide er spurd/ Som jeg aldrig forglemmer/ Paa denne verdsens jord.

4. Et sorgefuld hierte havde jeg / Der jeg til skibs mon gaa / Dog monne det mest bedrøve mig / At jeg der mange saae / For min skyld fælde taare / For jeg skulde bortfare/ Græde der mange saare.

5. Det kand ej andet være / Ade mit fæderneland/ Befalendes eder vor HErre / Den eder bevare kand/ Og om det ikke skeer/ At vi her sees meer/ Gud give vi findis i Himmerig/ Med Guds udvalde meer.

6. Gud jeg det høyligen klager / Min hiertens bitterhed / Som mig giør angest og plage / At jeg vel nog-

nogle veed / Som sig da lode see / For sorrig vel kunde lee / Lode sig ej gaa til hierte / At det saa skulde skee.

7. Her fra haver jeg faret / Med deilig veir og vind / Min sorrig haver jeg sparet / For det gik efter mit sind / Med hast kom jeg til land / Min sorrig strax forsvand / blev hæderlig undfangen / Med ære stor forsand.

8. Med prakt saa megen ære / De mig beviste der / Nu er ald min begiere / At see min hiertens kier / Den mit hierte alleen / Skal løse af ald meen / Fordrive ald sorrig og smerte / Den Kejserinde reen.

9. Nu haver Venus betaget / Mit unge hierte med vold / Og monne mit hierte plage / For den Kejserinde bold / Og det bebundet saa / Som det i fængsel laa / Hun eniste det forløser / Mit hierte mon eftertraa.

10. Saa ynsker jeg tillige / Baade slegt og venner min / Danmarkis Kong og Rige / Med min Kejserinde fin / Gud vil samtlig bevare / Og naadelig spare / Farer vel nu allesammen / Til Muskov vil jeg fare.

Forklaring.

Udi det Nørre Kongernes Kapel i Roskild første Keller / ere begravne Prints Christian / Hertug Ulrik og Hertug Hans / som her omtales / med et vidtløftigt Gravskrivt / hvorudi hans korte Levnets Løb ovregnes / og at hand i sit tyvende Aar begav sig til Grotfursten eller Tzaren i Moskov / hvor hand blev meget vel modtagen / men strax derefter angreben af en hidsig Feber; Hvoraf hand og døde i Moskov Aar 1602. Med Tzarens / de Ryssers / saavelsom og sine egnes store Sorg. Denne hans Rejse er vidtløftigt beskreven paa Danske / og trykt i Kiøbenhavn / 1606. 8. og paa Tydsk i Hamburg. Christ: Seling. Chron: Holsat. skriver / at Hertug Hans Christ: 4. Brø-

Broder var troloved med Storførstens Boris Gadenovs Dotter.

Siden fulde og Grev Valdemar / Christ: 4. Naturlige Søn / havd til ekte Irinam Tzarens Dotter / men fordi hand ej vilde lade sig omdøbe og antage deres Religion efter en lang Samtale / som hand berømmeligen holdt med Josef deres Patriark derom i Moskov / Aar 1644 / blev der intet af Giftermaalet / Men hand begav sig derfra igien.

XLVIII.

Klage over Christian IV. Død.

Hvad vil os de tegn betyde / Hvilke Gud i dette Aar / Udi luften lader lyde / Som vi nok fornommen har / Derpaa følger fejd' og krig / Og saa store Herrers Lig.

2. Vi tør ikke der om sperge / Thi det er nu alt forsandt / Vi nu offentlig maa høre / Med stor suk i alle land / Død er Danske Konning god / Christian det ædle blod.

3. Naar en heldt i stird mon falde / Sørger strax den gandske hær / Med nedvende vaaben alle / Samme heldt til største ær'. Tegner der med sorg og klag / Udaf saadan nederlag.

4. Ak vi frygter større plage / Christian ej en' er død! Skuld' ej undersatters klage / blive større med stor ned / Tit og ofte saadan død / Anfang er til større nød.

5. Danmark du maat det klage / Døden hug dit hovet af / Ja som stormen meget fage / Styrte ned dit taarn saa braf / Ak nu er afstøt dit horn / Bygning din har intet taarn.

6. Hand dig meget kierlig vædsket / Som en bek

et

et palmetræ / Ofte haver hand dig lædsket / Dig forbedret / kandstu see / Den din forsvar var i nød/ Den dig frelste er nu død.

7. Om jeg ellers ret kand minde/Er hand vist den hundrede / Som jeg monn' i Orden finde / Iblant Danske Kongerne / See hand har dig nu forladt/ Og din krone slet hensat.

8. Hand er nu i saadan ære / At hand ej for verdsens skat/ skulde den en stund ombære / Thi hand har det beste fat! Hannem er en kron tilred: Evige retfærdighed.

9. Kunde jeg dit levnet tegne / Du højbaarne Konning god/ var dit arbeyd allevegne/ Thi du sparde ej din fod: Slig en Herre som du var/ Meere sorg end hvile har.

10. Var det ej din store smerte / At din Prints bortdøde her/ Hvilken var dit halve hierte: Dine tiener' var dig kier'/ Ak hvor mangen nat bort gik/ Du ei søvn / for sorrig fik!

11 Sparde du i krig og feyde/ For dit Rige liv og blod/ Nej du sparde ej arbeide / Din natur var ædel god/ Ja du stod med ære stor / Som en hyrde for sin hiord.

12. Med min Pen ter jeg ej tegne / Hvordan du har levet her/ Det beviises allevegne / I det rige af en hver / Som nu væder Øyen' rød / For dig/ som sin faders død.

13 Jeg maa ham vel fader kalde/ At hand udi femti aar/ Som en fader from med alde/ Os paa armen kierlig bar / Ak hvad sorg i sidste krig / havde hand for mig og dig.

14 Vel

14 Vel er stort en Kong' at være/ Have magt og herlighed/ Dog maa hand stor byrde bære/ Ofte lide stor fortræd/ Mangen efter kronen staar/ For mand sig kand tage var'.

15 Saadan sorg er hand undgangen/ Hand har nu et Rige stor/ Gud ham selver har omfangen/ Sat ham udi Engle-Kor/ Hand med stor Gudfrygtighed/ Gav sig udi dødsens strid.

16 Sagde: Jeg vil dig befale/ JEsu Christ min siel i haand/ Som en Christen from med alle/ Kaldte paa sin frelsermand/ Døde lystig med Andagt/ Som en Christen sødt og sagt.

17 Hand er nu i roe og hvile/ Nyder evig herlighed/ Frj fra Satans listig pile/ Seer dog ofte til os ned/ Vi som her i sorgen boer/ Og maa lide meje stor.

18 Ak hvad vil vi raab' og skrige: Gud giv fred og rolighed/ Efterdi vi monne ligge/ Udi synden siunken ned/ Voris land maa lide vee/ Til det gior som Ninive.

19 Alle disse nordiske lande/ Ønsker jeg af hiertens grund/ At de udi fred maa stande/ Af Gud styres allenstund/ Indtil sorg ved Friedrichs stand/ Til stor lyst forandris kand.

Antegnelse.

Dette er Danmarks Klagemaal over Fæderne-Landets Fader/ hvis Aamindelse endnu er frisk hos os; Ja endog fremmede over ald Europa vide meget om hans Heroiske Dyder og vyverligheder/ saa at ogsaa een af Italien/ den Greve Gualdo Priorato skriver berømmeligen om hannem saaledis: Christian den 4 død/ Aar 1648 den 9 Martii/ N. St. i sit Alders 73/ sit Regerings 51 Aar i Kiøbenhavn/ En Herre/ som var orvaagen og flittig/ skiøtte lidet om Søvn/ hurtig i ald sin Han-

Handel/ som eftertænkte og udforskede mange sager/ Nygierig til at vide alting. Hand talede og lidet dog venligt mod enhver/ elskede ære/ foragtede Fare og beviiste sig ufortrøden til Arbejde/ stræbede efter Dyder og havde Afsky til Laster/ saaat i ald hans Raadslagen var Retfærdighed/ og hans høje Mood omkeret til hans forehavende Idreters Skib. Ja det mand maa forundre sig over/ at der hand var vel Alderne/ vovede hand sig i den Krig mod de Svenske ud paa det vilde Hav/ og der lod mangfoldeligen see sin Heroiske Dapperhed/ o. a. m.

XLIX.

Klage over K. Frederiks III. Død.

Melder nu taare/ o Danmark og Norrig/ Sætter Vald vellyst langt bag eders dør/ Slider nu tiden med angest og sorrig/ Som udi vellyst saa blomstrede før. Græder og hyler/ som van var' at sjunge/ Med strakte arme og rystende tunge.

2 Ingen umage paa Kongen blev sparet/ Uda f forfarneste lægernes kunst/ Skient hand er af tro Dravanter forsvared/ Var det disverre altsammen omsonst. Krabbe ham skyolte udi sine arme/ Døden dog treffet ham med sterste harme.

3 Eja hvor findes den Konge paa jorden/ Saa vel opdraget i Gudfryktighed. Enten i Osten/ Vest/ Synden og Norden/ Og saa vel grundet i sin salighed? Konger paa jorden er ikke hans lige/ Udi Guds kundskab/ det tor jeg vel sige.

4 Ret og retfærdighed blev hos ham øvet/ Saa vidt som sagen var hannem bekiendt/ Ingen fra hannem utrøstet/ bedrøvet gik/ Var de høje/ lav/ Herre og svend. Mildhed af hannem blev alle beviset/ Derfor i graven hand herlig er priset.

5 Vil-

5 Ville vi skue vor naadige Konning/ Hvor hand begræder sin Her Faders død/ Samt voris ældre og yngere Dronning/ Med heldte hoveder i deris skiød. See vi Princesternes øjene røde/ Maa et steenhiærte derover vist bløde.

6 Trofaste tienere/ som er til hove/ Er snart som sandsen var taget fra dem/ Vaager og sukker/ naar de skulde sove/ Finder ej lystighed i noget lem; Døden de elsker og livet de hade/ For de ombære med Herren en fader.

7 Uden og inden de mure og porte/ Høres ej andet end ak væ/ ak væ! Somme gaae hvide og somme gaae sorte/ Alle de græder og ingen sees lee; Biispen/ høilærde og Rigernes Præste/ Øvrighed/ Borger/ og fremmede geste.

8 Summa/ alt glæde af landet blev taget/ Der landsens Fader nu opgav sin aand/ Og Konning Fredrik blev fra dennem taget/ Jammer da hørdes af kvinde og mand. Alle sig ynskede/ fattig og rige/ Hannem at finde i Himmerigs rige.

9 I hans regering blev korset ej borte/ Der hand af fienderne var indeklemt; Men der Gud merkte hvad hannem mon skaarte/ Blev hand ej længer af hannem forglemt. HErren tog Jegeren/ brød og hans snare/ Frelste sin Salved fra vaade og fare.

10 Om mand vil tænke/ hvor hver mand de græde/ Der Konning Friderik opgav sin aand/ Tænke/ hvad der var for glæde/ Ham af hans lænder var voren en mand/ Som kand med viisdom annamme hans krone/ Klæde med ære hans Kongelig trone.

11 Endelig falder min bøn og begæring/ Gud vil Kong

Kong Christian begave med Salomons Viisdom i ald hans regiering / Sundhed og fredsomhed uden fortræd / Farfaders mandighed og Samsons styrke / Jonathans tro i nød og korsens styrke.

12. Timelig / evig velsignelse rekke vor Konning / Dronning med Kongelig Huus / Lade hans lænders sæd / en anden rekke haanden / saa aldrig udslukkes det lius. Kongen skee lykke nu og alle stunde / Dorus hand drikker hans skaal ud til bunde.

Antegnelse.

Dette er Dori Digt / som med det rette Navn kaldtes Klaus Bang / og havde været Præst i Jylland / men siden opholdt sig i Kiøbenhavn og skrev mange Vers i vort Maal til sin Dødedag.

Enddog Fridrik den Tredies (høiloflig hukommelse) død var hastig / som Keiser Augustus ynskede sig en brad Død / saa allegevel haver vor Sal. Herre betrakted Dødens uvisse Snarhed tilforn / der hand ligesom lignede sig ved en Rakeet / hvilken hastig forsvinder / dog den tilforn udskyder vel tusinde straaler / saa ere ogsaa hans Kongelige Dyder saa mange og store / at de ej alleene lode sig see i denne Norde-Verden / men endogsaa vidt og bredt andensteds. Hand havde selv / lidet for sin Død / tegned i sin Skrivertavle dette: Jeg var lig en Rakeet / som er tænd / og i et Øieblik opfar i Luften / hvor hun med et Glimt / som med tusinde Straaler pranger; Da laa jeg vlat / min Kraft forsvand for deres Øine / som saae mig / faldt paa Jorden og blev til Støv / Muld og Aske.

L.

Lyk-Ynskning til Christ: V. Regering.

O Danmark du est lykkerig / Din tilstand vorder glædelig / Gud haver dig beskæret En Konge / som er god og from / Og fordrer Guds Ord / ræt og dom; Hand derfor bliver æret.

2. Dend ynskte Dagmoor af sit hiem / Det klare skin os bragte frem / Stort lyys var at formode: Vor sooel gik ned om middags tid / En anden sool sig teede blid / Det Danske folk til gode.

3. Dend straalefuld udglandser saa / At sorrigs mørk fordrives maa / Os glædens lyys besøger: Ved straalene det gandske land Oplyses og fuld-kveges kand; Thi skinnet sig forøger.

4. Det himmel-høje Seder-træ / Som bærer frukt og giver læ / Er landets største Beder / Og til Forlystning / naaer det op For andre stikker med sin top / Og grene vidt udbreder.

5. Der under til behag med ro / De undersatte kunde bo / Og nyde skerm og skygge / At deres næring for sig gaar / Og hver af dennem vel bestaar / Men de da ere trygge.

6. God bliver Christi Kirkes stand / Ved dend Guds riges Embedsmand / Og ved sin fosterfader: Ved denne stytte / som er fast / Staar landets velferd u-omkast / Og anstød ikke skader.

7. Som græs og grøde gives kraft Til vext af dug og himmelsaft / At jorden finder / baade: Saa fordres det gemeene gavn / Som kiendes paa hver sted og stavn / Ved Kongens gunst og naade.

8. Et kiert og kosteligt Signet / I Guds haand er hans Majestet / Som elskes og bevares: Ved hannem / som er mild beteed / Besegler Gud sin kierlighed Med folket / som forsvares.

9. Til lykke Konning Christian Med riget / som er nævnt af Dan / Og med de andre lande: Til lykke med den Herre-spiir / Og med den store magt og siir / Som u-forrykt skal stande.

10. Vor

10. Vor Konge paa forfædres viis Regere længe
med stor pris / Vor velstand / fryd og lykke ! Hans
krone blomstres i ald fred / Hans trone stedse blive
ved / At ingen den skal rykke !

11. Gud Kongers Konge til alt gavn / Velsigne
Kongen / at hans navn Maa vidt berømmet være !
Hans huus formeres idelig Lykfaligheden ege sig /
Gud fremme Danmarks ære.

Anmerkning.

Denne Vise haver Dr. Erik Pontoppidan / min Svoger og
sær gode Ven / digted førend hand blev Biskop i Trund-
hiem. Hand var kroned Poet og haver skreved mange herli-
ge Vers / fornemmeligen i det Latinske Sprog ; Men dette for
hans velmeente Kierligheds Vidnesbyrd mod vor Fædrene-
lands Fader fortiener særdelis Berømmelse. Vi ville ynske
endnu : Kongen leve ! Kongen vorde Aarsæl
og Sejersæl ! og vi saaledis
Kongsæler !

Hidindtil have vi læst i dette Halve Hundrede Vi-
ser om Kongelige og Førstelige Personer / I efterfølgende
Halve Hundrede handles om dem / som ere af
ringere Stand og Vilkor.

LI.

List overvindes med List.

1. Det var Herre Peder / Hand boer sig ude ved aa ;
Hand vil ej andet giøre / End baade sejl' og roo.
Dromt haver Svenden om jomfruen ald nat.

2. Hand vil ej andet giøre / End baade sejl' og roo /
Hand lokker saa mangen stolt jomfru / Hand giver
dem løser tro.

3. Det var Herre Peder / Hand taler til svenne to / I skulle jomfru Usalille Med fagren tale saa. Dromt haver svenden om jomfruen ald nat.

4. Bort da rede de Danesvenne Til Jomfru Uselilles gaard / De sende deres bud til hende / Om de maatte til hende gaa.

5. Ind da komme de Danesvenne / Og steddes de for bord / De vare snæd' i tunge / De kunde vel føje deres ord.

6. Eders syv brødre af Skaane / De have nu sendt eder bud / Og bad' I skulde dem finde / Forinden deres skibsbord.

7. Ville de ved mig tale / Og være med mig til ords / Her skulle de mig finde / Alt over mit eget bord.

8. Der plejer ingen skion jomfru / At gange forinden skibsbord / Uden hende følger last og meen / Saa mangt et hadings ord.

9. Bort da rede de Danesvenne / Og sagde da deres ord saa; De kunde ikke jomfru Uselille / Med favren tale faa.

10. Kand jeg ikke jomfru Usalille / Med favren tale faa / Da skal jeg hende svige / Om runen mig hielpe maa.

11. Hand drog i sin troje / Og dend var sat med guld / Overdrog hand dend hiorte-ham / Og den var svigefuld.

12. Alt da spilled den vilde hiort / For jomfru Uselilles gaard / Hvert et haar paa hannem var / Det skinte som røde guld.

13. Obet da stod det borgeled / Dend hiort hand leb derind / Alle da spilte de rakker smaa / Under jomfru Uselilles skind.

14. Hand

14. Hand spilled op og hand spilled ned / Hand spillid ud med de skove / Efter ganger jomfru Uselille Med sine rakker i tove. Dromt haver svenden om jomfruen ald nat.

15. Hand spilled op og hand spilled ned / Hand spilled ud med de enge ; Efter ganger jomfru Usalille / Hun lokker med hviden haand.

16. Det var jomfru Usalille / Hun lokker med hviden Haand / Giv det Gud fader i himmerig / At hiorten nu var tam !

17. Give det Gud i himmerig / At hiorten hand var min / Hand skulde aldrig drikke / Foruden dend klare vin.

18. Hand skuld' aldrig drikke / Foruden dend klare vin / Hand skulde aldrig sove / Foruden i armen min.

19. Det da var Herre Peder / Hand kaste sin hiorteham / Saamænd ved jomfru Uselille / Og nu er hiorten tam.

20. Længe stod jomfru Uselille / Og tænkte hun ved sig : Gud sende mig nu snelle raad / Og skille mig snart ved dig !

21. Havde jeg det ferre vidst / Det jeg mon vide nu / De born skuld' aldrig fattig blevet vi skulde tilsammen faaet.

22. Jeg var mig saa lidet et barn / Hiem' i min faders gaard / Den tid de grove det guld i jord / Fuld vel veed jeg hvor det staar.

23. De grove det ned ved strande / Alt under saa bred en steen ; Did straxen gik Her Peder / At hente det guld saa reen.

24. De grov' op dend haarde hald / Det revned

i jorden ved. Mand skal aldrig guld opgrave/ Hvor intet er kommet ned. Dromt haver svenden om jomfruen ald nat.

25. Mand skal aldrig guld opgrave / Hvor intet er kommet ned / Dend svend ogsaa dend skiønne jomfru De fandtes ret aldrig meer. Dromt haver svenden om jomfruen ald nat.

Forklaring.

Bedrageren bedrages her / og endda af en kvinde / hvilken strax som Fikteren paa Pladsen / finder et Raad / hvormed hun bringer det tilveje / som hun ej kunde med magt. Hand bruger vel sit faver Mæle / Runer og andet svig / Hvormed mange endnu meene / at ville tvinge hierterne / naar dog kierlighed allerbest gior Gienkierlighed / efter det gamle ord:

Vil du elskes / tro kun mig /
Vær først selver elskelig.

Ligesom den Fisk Sargus bedrages af Fiskeren / som tager et Gedskind over sig / og dermed fanges / meenende Fiskeren at være en Seed / hvilken hand gierne kand lide / saa vilde og denne under en Hiorteham giort det samme ved Ulfa. Dersom mand dette paa en anden Maade / efter de Grædske og Latinske Fabelers viis / vil udtyde / kunde det saaledis være / at hand ligner hiorten i Rasthed / at oplobe dend hand elskede. Saasom Jupiter siges / at have taget nu en Tyds / nu en gylden Regns Gestalt paa / naar hand bortførde Europa paa et Skib / som kaldtis Tyren / bevegede Dianan til Kierlighed med guld / o. s. f. Saaledis siges de tidt i Edda og andre Sagar / at have forvandled sig til Orne og andre gesvindige Dyr / naar de have brugt Magt / Snelhed og Snilhed tillige.

Runner kaldtes de gamle Bogstave / hvilke og brugtes til Trylderi / hvorom saa ofte udi Viserne og andensteds.

LII.

En god Villie drager et stort Læs.

En Jomfru sender sin allerkieriste bud/Saa sildt Som aftens tid; Hvilken svend som mig haver kier/ Hand skal i aften ride. Da kunde jeg vel kiende min skionne jomfru. Eller: Selv vinder hand jomfruen med stor ære.

2. Hvilken svend som mig haver kier/ Alt baade med tukt og ære/ Hand skal opvogn' af sovnen først/ Og aarle hos mig være.

3. Haver hand mig i sit hierte kier/ Da skal hand i aften ride/ Jeg holder min tro jeg haver jæt/ Men hand skal tiden bide.

4. Min hest er træt/ og jeg er mød/ I aften kand jeg ikke ride; Du beder hende holde det hun har lovet/ Og bie mig huld under lide.

5. Dog gik jeg til min gode hest/ Dog jeg var træt og mod; Saa reed jeg Femten sterke mile/ For villen var saa god.

6. Jeg gik saa til min gode hest/ Forgyldene vare de mile/ Og reed hen til min skionne jomfru/ Forend mig lystet at hvile.

7. Jeg bandt min hest for oven/ Alt ved de grønne tofte/ Saa gik jeg den liden grenstj/ Som løb til jomfruens lofte.

8. Der kom jeg til den Portener/ Og kaldte hannem min frende; Hand soor alt om dend øverste Gud/ At hand mig aldrig kiende.

9. Jeg giver dig min kaabe/ Og saa mit løvgrøn skind/ Om du vilt bære mit bud i dag For fruer og

jomfruer ind. Da kunde jeg vel kiende min skiønne jomfru. Eller: Selv vinder hand jomfruen med stor ære.

10. Ind da kom den portener/ Og stilledes hand for bord/ Hand var snild i tale/ Hand kunde vel føje sin' ord.

11. Her holder en svend foruden vor gaard/ Hans klæder er' alle hvide; Hver den svend hand haver med sig/ Hand lignes ved Riddere rige.

12. Her holder en svend foruden vor gaard/ Hans hest er abildgraa/ Hver en svend hand haver med sig/ Ham skinner blank harnisk paa.

13. Dend jomfru sprang over breden bord/ Med sølvkar i hvide hænde/ Og saa gaar hun i gaarden ud/ Hun kaldte ham være sin frende.

14. Gak du dig i stuen ind/ Drik der baade miød og vin/ I mens jeg ganger i høje-loft/ Og samler det guld i skrin.

15. Hvad skal jeg i højeloft Blant drukne høfmænd være? Hold du mig det du haver jæt/ Jeg haver saa langt at fare.

16. Jeg gik mig i højeloft/ Jeg skelved som en hare; Mit øje var til den skiønne Jomfru/ Bar for de andre stor fare.

17. Dend eene bar øll/ dend anden mad/ Dend tredie mig hyndet bar/ Dend fierde hun mig spurde ad/ Hvorfra jeg kommen var.

18. Jeg er en fattig pelegrim/ Eder ej i fruerstue; Men hvilken jomfru mig haver kier/ Hun kommer mig vel ihue.

19. I er ingen pelegrim/ Eders skiort' er singlet

med

med guld; Jeg kand det paa eders øine see / At Jer en jomfru huld. Da kunde jeg vel kiende min skionne jomfru. Eller: Selv vinder hand jomfruen med stor ære.

20. Der vare vel tredive dragne sverd / Udi det Brude-huus / For jeg kunde vinde min skionne jomfru / Var derfor til hesten fus.

21. Saa tog jeg dend stolte jomfru / Løfte hende paa min hest / Saa reed jeg af gaarden ud / Som jeg kund' allerbest.

22. Jeg reed hen over de enge / Og over de grønne lide: De fugle de siunge som nattergal / Og selv vare vi saa blide.

23. Tak have bolde Her Nielus / Hand torde det fuld vel vove / Hand førde hende paa sin egen hest Igennem de lange skove.

24. Hand førde hende med ære / Saa listelig gennem den by: Hand førde hende til sin egen gaard / Der drukke de bryllup paa ny. Da kunde jeg vel kiende min skønne jomfru. Eller: Selv vinder hand jomfruen med stor ære.

Forklaring.

Miød haver fordom været dend gevæste drik / og efter de Tiders Tarvelighed / vidste de ej meget af Vin at sige / men lode sig med sit eget benøje. At Miød haver været udi brug i disse Lande / langt for Christi Fødsel / see vi af K. Hadings Histori hos Saxo i Første Bog / og i dend gamle Rim-Krønike / prentet 1501. Hvorom tales ogsaa i Fru Grimilds Vise / een af de ældste. Meere derom findes og i dend vidtberømte Doct. Thomas Bartholi Bog / om de Danskes Lægedom.

Pelegrim saasom Peregrin / af det Latinske Peregrinus / kaldtes dend / som ubekiendt udi ringe Dragt besøgte fremmede og hellige Stæder. Dette blev og siden til et Adels Navn.

Men

Men Her Peder Pelegrim var dend sidste Nidder / som bode paa Hagested i Skaane.

Fus o: Snar / Som skal ud. Fusere (i N. Hirdskraa) meere fremfusende. Jeg er af Dysten fus. (i Visen) Meden thu est therefter saa meget fus (i gl. Haandskr. Krønike.)

LIII.

Tro ej hver Faver-talende.

Her Nielus undte stolt Mettelild vel / Saa listelig ved sig eene; Hand haver hende i sit hierte saa kier / Som guld og ædele steene. Alt om hun vilde hannem naade.

2. Her Nielus lader sig klæder skære / Alt baade i roser og lille / Saa reed hand til den skienne jomfru / Og sagde hend' af sin ville.

3. Det var bolde Her Nielus / Hand kom der ridend i gaard / Ude staar stolten Mettelille / Var klæd i sabel og maar.

4. Her stander I stolten Mettelild / Og vil I være min kiere / Alle de dage I leve maa / Jeg skal eder elske og ære.

5. Vil du mig fæst' og føre mig hiem / Da er det med min ville; Du skalt mig aldrig for Hading faa / Vil du mig end hver dag gille.

6. Min hest kand ikke jomfruer bære / Det er ikke med min ville / Jeg agter ej at føre dem hiem / Som ieg i londom giller.

7. Jeg kand det paa dig vel forstaa / Du vilt mig have for had; Men aldrig lever du saa god en dag / Det du skalt mig saa faa.

8. Da skal jeg sadle min ganger graa / Og ride skal

ieg

jeg til Rom / Og aldrig skaltu leve den dag / At jeg skal til dig komme. Alt om hun vilde hannem naade.

9. Du haver jo selv din ganger betalt / Hand er dig pligtig at bære; Og viltu ikke komme igen / Du maat fuld vel lade være.

10. I lover mig stolten Mettelild / I er saa klar en lille; Jeg skal vist giøre for eders skyld / Alt hvad eder er til ville.

11. Det da svared dend skionne jomfru / Dend Ridder vilde love saa gierne: Heller seer jeg at maanen er vred / End solen og alle stierner.

12. Dend maaned meener jeg eder med / Jeg haver eder ikke saa kier: Gud gemme min Fader og moder / Som mig have tukted og lærd.

13. Den Ridder kaste sin ganger omkring / Hand reed saa vred af gaard; Dend jomfru hun ganger i høieloft / Hun legte skak-tavel paa bord.

14. Tak have hver ærlig moder / Sin dotter mon tukte og lære. Hand reed geenesten til Landsting / Fæsted hende for hæder og ære.

15. Tak have dend skionne jomfru / Hun var saa dydefuld: Dend Ridder reed sig til Landsting / Fæste hende med meget guld. Alt om hun vilde hannem naade.

Anmerkning.

Jomfruen her retteligen forskyder den løse Kierlighed / og vil ej sætte Lid til Ulid. Svøbt i Sabel og Maard. Det synes at denne Vise er ej saa gammel / som en Deel andre / hvor der ikkun nævnes maard; Item / vel svøbt i skind. Og sandeligen / jo ældre tider / jo større Tarvelighed i Klæde og Føde.

At

At faa en for-Had eller Hading / d: som til Slegfred. Det Barn / som de avlede / kaldtes Hadingsbarn.

Her og andensteds tales om/at fæste sin brud til Landsting/ som det synes at have været i Brug/maaskee / at der kunde tages Tingsvidne efter / at det ej skulde gaa tilbage / som ellers ofte skeer.

LIV.

Mand faar ofte det for gode Ord/ som ej for andet

Det var Henrik Valmarsøn / Beder sadle ganger graa: Jeg vil ride mig op ad land/ Og skue min fæderne bo. De lege alle dage.

2. Jeg vil ride mig op ad land / Og lyde paa fuglesang/ Thi jeg gider ikke hiemme været / For dagen gjøres mig lang.

3. Det var Henrik Valmarsøn / Hand rider i grønnen lund/ Der mødte hannem Her Peder / Alt om en morgenstund.

2. Vel mødt Henrik Valmarsøn/Og hvor laastu i nat? Hvo haver dig de klæder givet / Saa vel med roser omsat?

5. Jeg takker stolten Fru Mettelild / Hun er saa skiøn en frue; Hun giorde det for sin egen ære/ Gav mig befalning herpaa.

6. Jeg takker stolten Fru Mettelild/ Hun boer sig under øe / Hun med sine jomfruer/ Lod dennem med roser strø.

7. Hør I det mine Danesvenne / I skulle ej længe tie: Fanger Fru Mettelild bud fra mig/ Hun monne mig hiemme bie.

8. Det

8. Det var Henrik Valdmarſøn / Hand kom der ridend' i gaard / Ude ſtod ſtolten Fru Mettelild / Hun var vel ſvøbt i maard. De lege alle dage.

9. Her ſtander I ſtolten Fru Mettelild / I er ſaa ſkiøn en frue / Laaner mig huus i denne nat / Og bliver ſaa min huſtrue.

10. Øll og mad ſkal være uſpart / Og andet vil jeg eder give / Men aldrig fanger I vold over mig / Dend ſtund jeg er i live.

11. Saa toge de Henrik Valmarſen / Fulte hannem i ſtuen ind / Hand var ſaa ſørgend' i ſinde / Og blegnede faſt om kind.

12. Saa toge de vand og haandklæde brat / De ſætte den Herre til bord; Hans hu den var af elſkoven mod / Hand kund' ei tale et ord.

13. Det mældte ſtolten Fru Mettelild / Og ſaa tog hun oppaa: Hør I det Henrik Valmarſen / Hvi er I i huen ſaa mod?

14. Hør I det Henrik Valmarſøn / Gierer eder i aften blid / Mine piger ſkulle eder en viſe kvæde / Dermed fordrivis den tid.

15. Hør I det ſtolten fru Mettelild / I er ſaa ſkiøn en frue: Det ord I mig i aftes ſagde / det ganger mig aldrig af hue.

16. Mig er ikke om eders jomfruer / Eller om deres favre ſang; Det ord I mig i aftes ſagde / Gior mig i hiertet bang.

17. Hør I ſtolten Fru Mettelild / I give mig eders tro / Jeg vil eder ikke ſvige / Dend ſtund jeg leve maa.

18. Hør I Henrik Valmarſen / Jeg veed ei hvad

jeg skal tro; Der er saa mangen som lover godt/ Og sviger hin anden dog. De lege alle dage.

19. Jeg beder eder allerkiereste min/ I give mig eders tro/ Jeg vil eder aldrig svige/ Saa længe jeg leve maa.

20. Op stod hun Fru Mettelild/ Saa smal som Lilie-vaand/ Gav hun ham af hiert' og hu Sin tro der strax til pant.

21. Nu haver Henrik Valmarsen forvunden længsel og harm; Hand sover nu saa sødelig Udi stolt Mettelilds arm. De lege alle dage.

Anmerkning.

Alt kvæde Viser var meget i Brug og i Synderlighed til Hove og i Borgestuerne/hvoraf de og kaldes Borgestue-Viser. Og der have ikke alleneste været mænd/ men endog saa kvinder/ som saa artigen have digted og siunged/ (som der tales og i Guds Ord om Sangere og Sangerster) at de tidt have overgaaet Mændene/ og bleve kallede Skaldmøer af Skald d: Vers. Men Skioldmøer kaldtes de som bare Skiold og Hielm i Striden: Hos Grækere/ Saffo og Erynna/ som kunde lignes med Homerus; Og Koriana/ som 5 gange med Lyriske eller Sangvers/ overvand Pindarus/ og tidt var lige ved hannem; o. a. f. Saa blev K. Sigurd i Norge optænd af Kierlighed til Tora/ en Tienestekvinde/ der hand herde hende meget Lifligen siunge: Der tales og tilforn om een saaledis:

Dend eene begyndte en Vise at kvæde
Saa favrt over alle kvinde/ o. s. v.

Ved en Lilie-vaand eller smal Liliestengel/ lignes ofte i Viserne de som vare tynde og smale i Midie/hvilket vel hælder Kvindekionet.

LV.

Hvo sin Ære vil ære/ bliver meere ærød.

Det var silde om en aften / Og duggen dend drev paa/ Da lysted hannem Hertug Henrik / Sin gylden' harp' at slaa. Foroven ved de bierge.

2. Ude stod jomfru Malfred / Og lydde hun derpaa: Gud giv' at Hertug Henrik / Nu vilde til os gaa. Foroven ved de bierge.

3. Hand skuld' aldrig sove Foruden i armen min/ Hand skulde aldrig love Foruden den klare vin.

4. Det var hendes kier forstermoder/ Og saa tog hun paa: Tig kver jomfru Malfred/ I faar kun spot derfor.

5. Du est dog saa liden / Og est saa unger en me/ Din Fader vil dig ei mand give / Endnu i disse tre aar. Foroven ved de bierge.

6. Du lad mig være saa liden / Saa unger som jeg er / Og var hand min i aften / Alt vild' jeg have hannem kier.

7. Ikke vidste jomfru Malfred andet/End de var' eene to / Og ude stod Hertug Henrik / Og lydde hand derpaa.

8. Op stod Hertug Henrik/ Og svarede hand der saa: Vel vorde dig Jomfru Malfred / Men du haver mig saa kier.

9. Det var sildig om en aften / Og duggen dend faldt paa / Udlede Hertug Henrik / Af staalden sin Ganger graa.

10. Det var sildig om en aften/ Der duggen drev over tinde / Da lysted Hertug Henrik / Hin stolte Malfred at finde.

11. Selv

11. Selv sadled hand sin Ganger / Og eene reed hand did / Hand tog med sig hverken svend eller dreng / Hand tord' ei paa dem lide. Foroven ved de bierge.

12. Sadel af selv og bidsel af guld / Saa lagde hand derpaa; Saa reed hand den liden grønsti / Til Jomfruens bur laa.

13. Stat nu op Jomfru Malfred / Luk mig i hejeloft ind; Jeg er Hertug Henrik / Dend allerkiereste din. Foroven ved de bierge.

14. J er eder en vældig Herre / J raader for borg' og feste / Jeg haver ikke raad i aften / Alt til saa rige geste. Foroven ved de bierge.

15. Jeg passer ikke paa din viin / Jeg passer ei paa din miød; Du leg mig i din hvide arm / Kald mig allerkiereste din.

16. Lægger jeg eder i hviden arm / Kalder eder kiereste min / Fornemmer det min kier fader / Da vorder hand mig vred.

17. Jeg haver sprengd min Ganger / For jeg vilde tale med dig / Kommer jeg ikke i aften ind / Ret aldrig fanger du mig.

18. Jeg skøtter ei din Ganger graa / Ei heller hans stor' umage; Jeg passer meere paa min ære / Og spotten paa min bag.

12. Du stat op stolten Malfred / Du lad mig snarlig ind / Saa rider jeg til din faders gaard / Og beder hannem om dig.

20. J have tak Hertug Henrik / J kommer dog ikke ind / For J beder fader og moder / Og dertil frender min.

21. Bort

21. Bort reed Hertug Henrik/ I huen saa meget vred; Alleene stod liden Malfred/ Saa høit hun lo derved. Foroven ved de bierge.

22. Tak have jomfru Malfred/ Hun torde dend Ridder saa svare: Hand reed til Hendes Faders gaard/ Og bad om hende med ære.

23. Tak have Hertug Henrik/ For hand vilde den jomfru gille; Fæste hand hende til Landsting/ Med alle hendes frenders ville.

24. Det fik Jomfru Malfred/ For hun var ærekier: Nu er hun en veldig Førstinde/ Og raader for Borge fleere.

Anmerkning.

Hvad Sang og yndeligt Spil kand formaa/ vise ej alleene de Grækers Skrivter om Orfevs og Amfion/ men endog vore egne. Saxo i K. Erik Ejegods Historie taler om en underlig og heel bevegelig Spillemand/ o. s. f. I Viserne mældes om Falkor Spillemand/ en af de fornemste Kemper/ som kaldes Falker Fidler i Heldenbuch.

Dette er maaskee en Nordsk Vise/ som mand vel af adskilligt nogenledis kand slutte.

LVI.

Kierlighed er den heftigste Sindets Bevegelse.

Det var ungen Herre Karl. Fik sot/ og syg hand laa/ Saa mange mister hand messer Og halvfleere otteſang. I fryder eder baade tiden og stunden min kieriſt. Eller. I bier mig under tielden min kieriſt.

2. Saa mange mister hand messer/ Og halvfleere otteſang/ Hans moder og hans søster/ De gange hannem til og fra. Sf 3. Fore-

3. Foregaar hans søstre to / De hannem ej vekke korde/ Eftergaar hans kier moder / Hun vekker hannem op med ord. I fryder eder baade tiden og stunden min kieriſt. Eller. I bier mig under tielden min kieriſt.

4. Sig mig ungen Herre Karl/ Men vi ere eene her: Er det sot eller sygdom / Hvoraf du ligger nu der? I fryder eder bagde tiden.

5. Det er ikke sot eller sygdom / Hvoraf jeg ligger her/ Det er for Jomfru Rigmor/ Thi jeg haver hende saa kier.

6. Er det Jomfru Rigmor / Den som din hu til staar/ Raad skal jeg dig kiende/ At du hende fuld vel faar.

7. Jeg haver spurdt hendes fader / Alt med saa fuld god ville; Hand sagde jeg skulde hend' aldrig faa/ Uden jeg hende lønligen giller.

8. Saa toge de ungen Herre Karl / Sætte ham paa forgyldte skrin / Saa vende de om hans Ridder navn/ Og kaldte ham liden Kirstin.

9. Det var ungen Herre Karl / Hand ganger om Kirkegaard / Saa hejt da skinner hans hovedguld/ Alt over lin og maard.

10. Det var ungen Herre Karl / Hand treen ad dørren ind; Da maatte de høre hans brynde blaa/ Alt under hans skarlagen skind.

11. Det mældte Jomfru Rigmor / Saa listelig under skind: Hvo er os den fremmed Jomfru/ Som der kommer gaaend' ind.

12. Det da mældte den tienesteme/ Hun var ej bedre viis: Det er hin liden Kirstin / Ung' Her Karls søster af Riis.

13. Det

13. Det var Jomfru Rigmor / Hun rekker strax haanden fra sig / Vil J liden Kirstin / her stand' i stoel hos mig ? J fryder eder baade tiden og stunden min kierist. Eller. J bier mig under tielden min kierist.

14. Hør J liden Kirstin / Vil J stand' i stoel hos mig ? Saa mange viser og eventyr / Vil jeg siden tælle for dig.

15. Saa mange viser og eventyr / Vil jeg siden sige dig / Og om Her Karl din broder / Hvor hand vilde svige mig ?

16. Det var ungen Herre Karl smiler under skarlagen skind : Aldrig haver jeg det førre hørdt / At hand sveg mø eller kvind.

17. Messen var udsiungen / Og hiem da foor den Præst ; Hør J liden Kirstin / J dag bliver J min gæst. J fryder eder baade tiden.

18. De red' over de enge / Igiennem de grønne skove / Aldrig kom liden Kirstins haand / Fra Rigmors sadelbue.

19. Saa toge de vand og haandklæd' / Og ginge da til bord / De brænde af elskoven i saa sterk / Og kund' ej tal' et ord.

20. Det var silde om den aften / Regen den falde paa / Det var Jomfru Kirstin lille / Hun vilde ride derfra.

21. Hun foor om Gud / Hun foor om mand / Hun foor om alle dem / J skal ikk i aften bort / Og følge de drukne hiem.

22. Det var Jomfru Rigmor / Hun lysted' at sove gaa / Efter gik ungen Herre Karl / Saa hiertelig

ligt da hand lo. I fryder eder baade tiden og stunden min kieriſt. Eller. I bier mig under tielden min kieriſt.

23. Hand drog af hans kiortel / Den var af silke blaa / Under var hand i brynie / Og de var' alle smaa.

24. Det mældte Jomfru Rigmor / Ret udaf hiertens verk: Saa mange Jomfruer haver jeg seet / De havde aldrig slig en serk.

25. Siger mig Jomfru Rigmor / Men vi er' eene to; Er der nogen i verden / Hvortil staar eders attraa.

26. Der er ingen i verden til / Og den min hu tilstaar / Foruden hin unge Herre Karl / Dend jeg ret aldrig faar.

27. Er det Her Karl min broder / Og den din hu ligger paa / Raad skal jeg dig kiende / Du skalt hannem fuld vel faa.

28. Og er det ungen Herre Karl / Du har i hiertet saa kier / Saamænd ved Jomfru Rigmor / Hand sover dig alt saa nær.

29. Hør I unge Herre Karl / Hvi vil I mig saa skænde? Hvi reed I ej til min faders gaard / Med heg paa højre hænde?

30. Hør I unge Herre Karl / I skal mig intet rer' / I gaar blev jeg kloster-given / Med mine ellevo møer.

31. Hand lagde sin haand paa hendes bryste / I er min hiertens kiere; Peng og guld befaler jeg dig / Dertil baade hæder og ære.

32. Det var aarle om morgen / Hand klædde sig for den seng; Stat op Jomfru Rigmor / Om du vilt

vilt i kloster ind? I fryder eder baade tiden og stunden min kieriſt. Eller. I bier mig under tielden min kieriſt.

33. Hvad skal jeg i kloster/Jeg har været i Ridderens seng/ I lave nu fast til brollup / Lader det ej vare længe.

34. Der var glæd' i gaarde / Og end halv meere gammen/ Saa drukke de baade brollup/ Og festensoll tilsammen. I fryder eder baade tiden og stunden min kieriſt. Eller. I bier mig under tielden min kieriſt.

Antegnelser.

Karl haver været af Riis / saa nu Byen af hannem kaldes Karls-Riis eller Karlis / ved Tryggevelde i Sieland. Hand forklæder sig / som Hagbur og i K. Gorels og andre Viser; Saa og Odin med Rinda Kongens datter af Rysland/ Hvorom Saxo i Tredie Bog.

De kappedes fordum med hinanden/ hvo de fleeſte Viser og Eventyr fortelle kunde/ og det den eene efter den anden/ som en hver faldt til paa rad. Disse vare meſtendeel lagde om Kierlighed og underlige Hændelser. Gemeenligen var der og noget Hiſtoriſt under / eller i det ringeſte kunde mand lære noget der af/ hvorledis Dyderne lønnedes/ men Laſterne straffedes.

Røgen/ ɔ: Duggen/ som opſtiger som en Røg. Otte-sang. Den Sang/som holdes i Morgenſtunden. Otta/Ottæſtund ɔ: Morgenſtund. Ottu ɔ: tilig.

Hun svor om Mænd/ nemligen ved Helgenes Eed/ som der endnu siges: Helligmænd. Saamænd. Nejmænd.

LVII.

En Stivmoder/ Sielden goder.

Min fader reed sig op paa land/Vilde til en Jomfru bejle; Fæſte hand sig saa arg en trold/Det

duer ej sanden at dølge. Maatte jeg en med de venneste fange.

2. Den første nat de sammensov / Hun var min moder saa blid; Dend anden nat der efter kom/ Hun blev min stivmoder strid.

3. Jeg sad ved min faders bord / Og legte med rakke og mynde: Min stivmoder kom mig gangend imod/ Hun giørde mine kor saa tynde.

4. Hun skabte mig til en liden hind/ Bad mig ad skoven løbe/ Mine syv meer i ulve-lige / Bad hun de skulde mig rive.

5. Mine syv meer havde mig saa kier / De vilde mig ikke rive/ Det fortrød min stivmoder/ At lykken ej verre vilde blive.

6. Her Orm hand tiener i Kongens gaard/ Hand var en Ridder saa skiøn/ Hand sørger for Jomfruen dag og nat/ Dend sorg bær hand i løn.

7. Her Orm hand reed af Kongens gaard / Og freden kunde hand ej nyde / Reed hand sig til rosens lund/ Hand agted der dyr at bede.

8. Her Orm sætte buen for sit knæ / Hand reed den hind saa nær; Hinden vild' ikke for hundene fly/ For hun havde Ridderen kier.

9. De hunde de traadde den hind saa nær / Saa hinden maatte da fly / Hun skabte sig til en liden fugl / Og fløj saa høit i sky.

10. Hand satte snaren paa den sti/ Som hinden var van at gange / Da blev hun for hans eine saa snar/ Hand kund' ej fuglen fange.

11. Ned da fløi den liden fugl / Satte sig paa linde-green ; Her Orm hand stander der neden for/

Saa

Saa saare mon hand sig vene. Maatte jeg en med de venneste fange.

12. Ned fløj favren liden fugl/ Den braad mon hende vel smage/ Som Her Orm skar udaf sit bryst/ Den monne saa vel behage.

13. Derefter favren liden fugl/ Satte sig paa hviden sand/ Hun blev til saa skien en Jomfru/ Som var udi det land.

14. Jomfruen staar under lindegreen/ Hun var nu løst af mode/ Her Orm hand stander saa nær derhos/ De kære hver andre deres nød.

15. I have tak hin rige Her Orm/ I haver mig løst af kvide/ I skal aldrig sovnen sove/ Foruden hos min side.

16. Tak saa have hin rige Her Orm/ Saa vel holdt hand sin tro/ Maanetsdag derefter kom/ Lod hand sit bryllup bo. Saa Vinder den svend sin Jomfru. Eller: Maatte jeg en af de venneste fange.

Antegnelse.

Her meldes om Forskabelse til en Hind og Hunde formedelst Trylderi/ ligesom Actæon blev af Diana forvendt til en Hiort. Enddog Djevelen/ og onde Menniſter ved hannem kunde tidt udrette store Ting/ saa kunde de dog hverken skabe eller omskabe. Et hvert levende Legem er dannet efter sin egen Siæl/ og Siælen kand virke i sit eget og intet andet Legem; Og hvorledis skulde Menniſkelige Legemer omvendes til Fugle/ Katte/ o. a. s. lade sig tvinge til at blive saa smaa/ og dog ej formindstes? Lade sig trænge gennem saa snevre Huller/ og dog ej føle Smerte? Saa at det ogsaa er ikkun Satans Abespil med dette/ saavelsom og med Marer/ Var-Ulve og meere sligt/ hvorom saa meget fortælles af Snorre Sturlesen i Nordske Krønike/ og Erik Upsal: i sin Svenske Krønike/ af

Snorre om K. Valander i Sverrig/ som blev kvalt af en Mare. Men Olaus Magni skriver om nogles Forandring til Var-Ulve/ligesom det maatte være de visseste Historier. See tilforn 34 Vise.

Der findes i det forrige hundret / 172 Side/ Otte Vers af denne Vise/ men Begyndelsen og Enden er borte der/ men findes her.

LVIII.

Hvad duer Kierlighed uden Bestandighed?

1. Her Esbern tiener i Kongens gaard/ Hand tiente saa mangen god dag; Kongen slog hannem til Ridder/ Og hannem forlæninger gav. Nu længes mig hiem af landet til min kiereſt.

2. Hand tiente saa vel sin Herre / Og var hans gevæſte mand: Saa gav hand ham Jomfru Sidſel lille/ Hun var en lillievand.

3. De levde sammen i vintre da / Og vel i vintre fem: Mand større Kierlighed aldrig saae / End mand kunde høre hos dem.

4. De levde sammen i glæde stor/ Fast meere end vintre ni; Mand hørd' af dem ej vredens ord/ Men fryd og kierlighed fri.

5. Her Esben hand ganger i gaarden/ Hand leger med selvbundet sværd; Saa ofte kom hannem i hue/ Sin lange Forsals færd.

6. Her sidder I stolten Fru Sidsel / Og spender det guld paa teen; Den Forsals-færd jeg har loved/ Staar alt tilbage igien.

7. Nok saa haver I sølv og guld/ Som ligger forinden eders kiſte; I giver eders svend eders erende for/

for/ Eder selv kand jeg ei miste. Nu længes mig hiem af landet til min kiereſt.

8. Nok saa haver J guld og sølv/ Som ligger forinden eders skrin; J lader eders svend henfare did/ Bliver hiemme allerkiereste min.

9. Hør J stolten Sidselille/ J steder eders minde dertil/ At jeg maatte holde løftet mit/ Jeg snarlig hiemkomme vil.

10. Det var om en Søndag/ Saa hellige vare de tide: Her Esben rider til Kirken hen/ Hand byder ud frender sine.

11. Haver jeg noget mod eder brudt/ Og været eder til meen/ J hevne det paa mig selv i dag/ Og ei paa min hustru ven.

12. Her Esben giorde sig rede/ Ad stranden lader hand staa/ Fru Sidsel græd og klagede fast/ Med vaade øine hun saae.

13. Hun fulde sin Herre til skibet hen/ Med salte taare paa kind; J kommer ihu min kiereste ven/ Jeg er en fruktsommelig kvind.

14. Hun tog den Herr' udi sin favn/ Og bød ham tusind god nat: J lader eder mindes min ædle Herre/ Hure det er med mig fat.

15. Estu begaved med livsens frukt/ J ekteſtand er det skeet/ Med kierlighed i ære og tukt/ Det Gud vor HErre vel veed.

16. Gud signe dig min kiereste Ven/ Jeg maa dig lade her hiemme; J hvor jeg kommer i verden hen/ Jeg skal dig aldrig forglemme.

17. Det var ædle Her Esben/ Hand styrde sin snekke fra land/ Ad vilden see hand stande lod/ Saa

saare brused den strand. Nu længes mig hiem af landet til min kieresk.

18. Hand tænkt' ei bort' at blive / Uden aar og maaned een; Det var fulde atten aar / Før den Herre kom igien.

19. Det var ikke derefter / Maanet foruden een / Fru Sidsel ganger i høieloft / Hun føder en dotter saa ven.

20. Hand var bort i atten aar / Ja meer' og ikke minde / Saa tager hand til at længes / Saa saare hiem til sin kvinde.

21. Hand var bort' i atten aar / Mand intet af ham vidste: Nu kand hver tænke hvad længsel svar / Fru Sidsel midlertid friste.

22. Der atten aar forgangen vare / Da kom hand hiem til land; Der saae Her Esben hvor hyrden gaar / Og vogter sit kveg ved strand.

23. Hør du gode hyrdemand / Som driver det kveg for dig: Er nogen enke paa dette land / Du dølg det ikke for mig?

24. Her er en enke paa dette land / Fru Sidsel mon hun hede; For atten aar bortdrog hendes mand / Da miste hun ald sin glæde.

25. Hvor lider folk paa dette land / Alt baade fiern og nær? Hvor lider stolten Fru Sidsellild / Hun er min hiertens kiere.

26. Vel lider folk paa dette land / Alt baade ude og inde; Og vel lider stolten Fru Sidsel lild / Hun er saa dydig en kvinde.

27. Her Esben søgte flux op paa land / Fra skibet mone hand gaa; Hand søgte sin hiertens lillievaand / Fand

Fand hende i gaarden staa. Nu længes mig hiem af landet til min kieriste.

28. Hand havde posen paa sin bag/ Og pelegrims stav i hænde; Der hand kom i sin egen gaard/ Slet ingen hannem kiende.

29. Hand hilsed hende med talen snild/ Som hun det værd mon være: I laane mig huus for Her Esbens skyld/ Som er jær hierrens kiere.

30. Det svared stolten Fru Sidsel lild/ Og hende rand taare paa kind: Fuldgierne i vor HErres navn/ For kiere hosbond min.

31. Her stander I stolten Sidsel lild/ I er en Frue saa fin/ Lad mig dog en badstue rede/ For kiere hosbond din.

32. Selv hente hun ham luud/ Og selv hente hun hannem vand; Saa tiente hun Her Esben/ Dend fromme/ ærlige mand.

33. Jeg haver en dotter er hans og min/ Hun atten aar mon være; Men aldrig saae hun fader sin/ Jeg bær stor sorg min Herre.

34. Det var stolten Fru Sidsel lild/ Hun tode hans hvide haand: Bære sig aldrig Ridders navn/ Som længer sig dølge kand.

35. Hand klapped hende paa sit bryst/ Kalded hende sin hierrens kiere: Nu skaltu fange glæd' og lyst: Jeg er din hosbond med ære.

36. Jeg mig ej længer dølge kand/ Din venlighed mig mon vinde: Jeg er Her Esben din ekte mand/ Og du min dydige kvinde.

37. Saa fulte de Her Esbern hen/ Udi den Fruerstuv ind; Da lo stolten Fru Sidsel lild/ Som forbar

bar blegen kind. Nu længes mig hiem af landet til min kiereste.

38. Der var glæd' i Her Esbens gaard/ Alt baade ud og inde; Hans dotter blev i stuen indled/ Den skionneste Solen paa skinner.

39. Saa givted hand sin dotter/ Hun var som dagen ven; Hand gav hende hin unge Her Karl/ Hand var en Ridder saa skion.

40. Nu tænk en hver hvad glæde stor/ Der monne være paa færde/ Ej nogen større troer jeg/ Her kund' i verden være.

41. De levde siden i mangt et aar/ I kierlig Velstand tillige; Den eene den andens byrde bar/ De bleve fruktbare og rige.

42. Et spegel for ektefolk de vare/ Hin anden de vild' ej svige/ Dog skilmis vared i atten aar/ De bleve trofaste tillige. Nu længes den Herre af landet hiem til sin sin kiereste.

Antegnelse.

Denne Vise haver og en anden Begyndelse saaledis: Fisken tager sin Fød' i Vand/ Og Ørnen ov under sin Klo/ Give Gud en Staaldbroder god/ Naar jeg skal sæte mit Bo.

Ligesom Ulysses kom hiem til sin Penelope/ efter 20 Aars Fraværelse/ saa kom og Her Esbern efter atten Aars. Begge komme som Pelegrime/ og gave sig først tilkiende for Hyrder. Begge funde sine Hustruer levende i Kydskhed/ med forlængsel efter sig.

Esbern siges af Ass o: En Asier/ Gud/ Guddommelig/ og Biørn; saasom Asgrim/ o: Asernes Ulv/ eller/ Guddommelig Ulv. Askel. Gudernes kedel. Aslake. Gudernes Tiener. Asmund. Guddommelig mund. So hialpi mier hin helge As; Nemligen Odin eller Tor. Saaledis svore Hedningene i disse Lande. Asgards eller Asbof (som endnu skal findes) hvor Asser-

ferne eller vore gamle Afguder bode. Asfeld kaldes den Plads hos P. Diac. hvor de Longobarder behulde Sejer over de Gepider.

LIX.

Et godt Skifte og venligt Bytte.

1. Det var Herre Peder/ Hand reed sig under Øe/ Fested hand sig liden Kirsten/ Hun er saa ven en møe. Thi fryder hun sig daglig.

2. Fester hand liden Kirsten/ Alt med saa meget guld; Det vil jeg for sanden sige/ Hun bliver ham aldrig huld.

3. Hør I min kier festemøe/ I er min høieste ro/ Jeg vil ride mig op ad land/ Og lade mit bryllup bo.

4. Jeg siger eder H. Peder/ Enddog I haver mig fæst; Dog er det bolde Her Nielus/ Jeg under i hiertet best.

5. Under I Her Nielus best/ Siger I saa paa god tro/ Skulde vi tilsammen være/ Det blev til stor Uro. Thi fryder hun sig daglig.

6. Hør I liden Kirsten/ I er min hiertens kiere; Dog maa de best tilsammen være/ Tilsammen lyster at være.

7. Det var Herre Peder/ Hand ganger ad gaden frem/ Der mødte ham bolde Her Nielus/ Saa vel da hilsed hand ham.

8. Vel mødt Herre Nielus/ Og kiere staaldbroder min: Jeg giver dig min festemøe/ Til kiere hustru din.

9. Det svarede Her Nielus/ Ham kom saa meget i hu: Mig tykkes at være et underligt ord/ Det du fremforer nu.

10. Jeg

10. Jeg reed til den skiønne Jomfru/ Der jeg havde hende fæst: Hun sagde du varst den samme svend/ Som hun undte allerbest. Thi fryder hun sig daglig.

11. Det var bolde Her Nielus/ Tog Her Peder i sin arm; Giver du mig min festemøe/ Forvunden er ald min harm.

12. Giver du mig din festemøe/ Baade med glæde og ro/ Da giver jeg dig min søster igien/ Vi lade vort bryllup bo.

13. Giver du mig stolten Mettelild/ Kiereste søster din/ Fuldvel lader jeg mig nøje/ Hun er en Jomfru fin.

14. Saa giorde de det skifte/ Som Gud gav dem til raade/ Nu have de begge glæde og gammen/ De leve med ære baade.

15. Tak da have de rige Riddere/ Saa vel huldt de sin tro/ De lode baade brygge og blande/ Med jomfruerne brøllup at bo. Thi fryder hun sig daglig.

Anmerkning.

Det er intet værdt/ at elske dend/ som en anden haver kier. Thi tvungen Kierlighed og farved Skiønhed varer ej længe. Dend kommer nødig i Armen/ som ej haver været i Barmen; Og det er svart at nøde nogen til god Villie. Hvorfor det er ondt at give god Villie bort og faae ingen igen; Ja det er en Gæk/ som søger Kierlighed/ hvor ingen er/ Og naar en elsker og ej elskes igen/ er som een talede/ og dend anden ej svarede.

LX.

Best vindes Kierlighed ved Kierlighed.

HErre Gud løse vel min angest/ Og sorgen af mit bryst; Thi dend som haver en lønlig sorg/

Hans

Hans hierte er jammerlig kryst. HErre Gud løse vel vor angest.

2. Her Peder hand bad om Mettelild/ I fulde vintre fem; Aldrig kunde hannem den glæde hændes/ Hun vilde ham svare i dem.

3. Hør i skienne Mettelild/ Og vil i være min kiere; Alle de dage jeg leve maa/ Jeg vil eder elske og ære. HErre Gud løse.

4. Min broder hand tiener i Kongens gaard/ Hand er en Ridder saa fin/ Vil I spørge hannem til raad/ Dismindre er sorgen min.

5. Jeg vil ej spørge din broder ad/ For jeg haver ikke stunde: Vil tu giøre som jeg beder/ Da med mig i grønnen lunde.

6. Vil I ej spørge min broder ad/ Og give eder dertil stunde/ Ret aldrig lever I saa god en dag/ Jeg møder i grønnen lunde.

7. Vil I ej giøre/ som jeg beder/ Det er ikke med eders ville/ Da skal jeg skrive de ramme runer/ Og saa eders ære spilde.

8. Kaster du paa mig de ramme runer/ Og spilder saa min ære/ Alle de dage jeg leve maa/ For Gud skal jeg det kære.

9. Saa skrev hand de ramme runer/ Kaste under stolt Mettelilles skind; Blodet sprang af negleroed/ Og taaren paa hviden kind.

10. Der hand havde skreved de runer/ Og kast Mettelild til haand/ Saa steg hand paa sin snekke/ Og seglede strax fra land.

11. Det stod i saa længe/ Og vel i vintre tre/ Aldrig kunde nogen hende glader see/ Saa monne hun længes i de.

12. Det

12. Det var stolten Mettelild / Hun svøber sig i skind / Saa monne hun i høieloft gaa / For Fruer og Jomfruer ind. HErre Gud løse vel vor angest.

13. Hel sidder I alle fruer / Og jomfruer allerførst; Hvo vil med mig stande / Og lide baade nød og løst.

14. Det svared liden Kirsten / Hun svarede Jomfruen først: Jeg vil med eder stande / Og lide baade nød og løst.

15. Hun gik af hendes faders gaard / Hende gik saa meget til meen / Obenhoved og barfoded / I silkeserk alleen.

16. Hun gik sig til strande / Og havde saa megen Uro; Selv ganger hun at styre / Liden Kirsten til aare at roe.

17. Saa segled de den salte sø / Med kummer og megen vaade / Til de komme til det land / Som Her Peder over-raadde.

18. Kuren standen paa højen vern / Og seer hand ud saa vide / Seer hand stolten Mettelild; Og snekken under hende skride.

19. Det da var dend vægter / Tog over sig kaaben blaa; Saa gaar hand paa det samme loft / Hvor Herre Peder laa.

20. Her er kommen paa vort land / To saa høveske kvinde / Obenhoved og barfoded / I silke-serk alleene. HErre Gud løse vel.

21. Er her kommen paa vort land / To saa høveske kvinde / Da er det skienne Fru Mettelild / Du lad hende snarlig ind.

22. Det var Herre Peder / Hand svøber sig i skind / Saa gaar hand i høieloft / For sin kier moder ind.

23. Hel

23. Hel sidder J min kier moder / J er vel svebt i skind; J hilser vel stolten Mettelild / Hun er allerkieriste min. HErre Gud løse vel vor angest.

24. Her Peder ganger i gaarde / Hand rekker hende hviden haand: J være velkommen stolt Mettelild / J dette fremmede land.

25. Hør J det Her Peder / Hvi vil J mig saa ilde? J lokked mig af min faders gaard / Vil saa min ære spilde.

26. Hør J stolten Mettelild / J skal det ikke kære / J skal slide skarlagen rød / Vi leve tilsammen med ære. HErre Gud løse vel.

27. Hand tog hende ved sin haand / Klapped hende ved hviden kind; Saa ginge de i høieloft / For hans kier moder ind.

28. Det var Her Peders moder / Klapped hende paa hviden kind: Velkommen hid stolt Mettelild / Kier sønne-hustru min.

29. Hør J det stolt Mettelild / J skal slet intet kære; Alle de dage jeg leve maa / Jeg vil eders moder være.

30. Her Peder taled' hende venlig til / Og tog hend' i sin favn / Alt det gode jeg have maa / Det gaar os begge til gavn.

31. Tak have Herre Peder / Saa vel holdt hand sin tro / Maanedsdag der efter kom / Lod hand sit brøllup bo. HErre Gud løse vel vor angest.

Anmerkning.

Runer betydde baade de gamle Bogstave / saavelsom og adskilligt Trolderi / som gemeenligen skeede ved dem. Ved disse giorde Odin Rinde ligesom gal og afvittig. Men i denn

Part af Edda / som kaldes Runa-Kapitula / bekiender Odin / hvorledis hand kand vende en Kvindes Sind / og bøje det til Kierlighed; foruden andre store Ting / som hand ved Runerne vilde udrette. Der findes endnu Levninger af denne Gudelighed hos dem / som siges at sætte Potten paa Ilden efter nogen / eller med Trylderi forskaffe sig andres Kierlighed. Ram-runer kaldes de af ram: skarpsmagende / barsk / sterk; Thi de meentes at have stor Kraft. Ilt er ved ramman Reep at draga. Ont at drage Reeb eller Kattestrud med den Sterke. Saxo 5 Bog. Ramme kaldes og Bierneklo og andet / som er sterkt til at fatte eller holde noget fast.

LVI.

Kierlighed til dig / jeg kand det ej dølge; Friligt mig stedse til graven vil følge.

Her Lave hand kom fra tinge hiem / For norden / Hans dotter ganger ham mod igen. Nu ligge alle de aarer ud for borde.

2. Vær velkommen kier fader hiem / For norden / Og hvad var tidend i dag paa ting.

3. Og der var tidend allermest / For norden / Hin rige Her Oluf haver dig fæst.

4. Haver hand rige Her Oluf mig fæst / Gid det gaar ham til lykke mest.

5. Her Oluf blev syg under se / Hand sender bud efter sin festemøe.

6. Du bed hende giøre det for hendes dyd / Og ride til mig / men jeg er syg.

7. Stolt Mettelild svøbte sit hoved i skind / Og gaar i loftet for sin moder ind.

8. Min kiere moder er det skam / At Jomfru riden til fæstemand.

9. Det

9. Det er hend' hæder og ingen skam/ At Jomfru rider til fæstemand. Nu ligge alle de aarer ud for borde.

10. Stolt Mettelild leder ud ganger graa/ Saa sørgende rider hun derfra.

11. Og der hun kom til borgeled/ Der staar hans moder og hviler sig ved.

12. Her stander J Fru Sidsellild fin/ Hvor lider Her Oluf kier Herre min?

13. Saa lider Her Oluf kier Herre din/ Hand ligger nu paa baaren lig.

14. Hun trod' ikke hans moders Ord/ Selv reed hun i Her Olufs gaard.

15. Stolt Mettelild ind ad dørren treen/ Her Oluf rekker hende haand igen.

16. Her Oluf hand taler til smaadreng sin/ Du hent mig ind det forgyldene skrin.

17. Her Oluf sætte det skrin for knæ/ Hand gav sin fæstemøe guld og fæ.

18. Hand gav hende guld-ringe fem og ni/ Og ædelsteene i alle di.

19. Hand gav hende de bradser saa bred/ Derfore blev hans moder vred.

20. Du holdt op søn/ du giv ej saa/ Du tænk paa dine sydskende smaa.

21. Mine de have baade gods og jord/ Min kiereſt sad aldrig over mit bord.

22. Mine søstre have baad' ager og eng/ Min kiereſt kom aldrig i min seng.

23. Her Oluf vendes til veggen saa brat/ Hand dode end før midie-nat.

24. Nu ligger Her Oluf i sorten jord / For norden / Hans fæstems loved hans yngste broor. Nu ligge alle de aarer ud for borde.

Anmerkning.

Guld og Fæ. Ved Fæ forstaaes og Penge; Thi de gamles Rigdom bestod i Fæ eller Kvæg: Ligesom de Latiner have derfor sagd Pecunia a Pecu / Her af Liggendefæ / Lausasse. 3: Rede Penge. Kiste-fæ. Sv. Lov.

LXII.

Af ond Begyndelse kommer dog sielden godt.

Ingefred og Gudrune / De sade udi deres bure. Det er saa favert om sommeren.

2. De sade i deres bure / Stolten Ingefred guldet giorde / Gudrune græd saa saare.

3. Giorde / Gudrune græd saa saare / Hør du Gudrune kier søster min / Hvi rinder dig taare paa kind?

4. Kier søster min / Hvi rinder dig taare paa kind? Fuld vel da maa jeg kvide / For jeg maa sorgen lide.

5. Kvide / for sorgen maa jeg lide: Hør Ingefred hvad jeg siger dig / Viltu i nat være brud for mig?

6. Jeg siger dig / Vilt du i nat være bruud for mig? Alle mine brude-klæder / Saa gierne giver jeg dig?

6. Brud for mig / De brudeklæder giver jeg dig; Jeg vil give dig meere / Ald min brude-rede.

8. Meere / Ald min brude-rede. Ikke vil jeg være brud for dig / Uden jeg faar din fæstemand med.

9. Brud for dig / Uden jeg faar din brudgom med.

Mig

Mig skeer hvad min HErre Gud vil / Ikke fanger du min brudgom til. Det er saa favert om sommeren.

10. HErre Gud vil / Ikke fanger du min brudgom til. De klædde bruden i silke / Saa ledde de hende i kirke.

11. I silke / Saa ledde de hende til kirke. Præsten stod i guldsko / Saa viede hand Samsing til sin brud.

12. I guldsko / Saa viede hand Samsing til sin brud. De fore over enge og ma-jord / Hvor hyrden ganger med sin hiord.

13. Og ma-jord / Hvor hyrder ginge med sin hiord. I vogt' eder vel venne maard / Kommer ikke i Her Samsings gaard.

14. Venne maard / Kommer ikke i Her Samsings gaard ; Her Samsing haver to nattergale / De kunde saa artigt om fruer tale.

15. Nattergale / De kunde saa artigt om fruer tale. De kunde saa vel det sige / Om hand faaer kvind' eller pige.

16. Det sige / Om hand faar kvind' eller pige. De vende deres karm i grønnen lund / Og skifte deres klæder i samme stund.

17. I grønnen lund / De skifte deres klæder i samme stund ; De skifte meere og de skifte minde / De kunde ei skifte deres rosens kind.

18. Minde / De kunde ei skifte deres rosens kind. De førde bruden i Her Samsings gaard / Det røde guld var der uspard.

19. Samsings gaard / Det røde guld var der u-

spard / De satte bruden paa brudebenk / For da bare de Riddere skenk. Det er saa favert om sommeren.

20. Brudebenk / For da bare Riddere skenk / Det mældte den Leger i sit sted / Mig tykkes J er stolt Ingefred.

21. I sit sted / Mig tykkes J er stolt Ingefred / Hun tog guldringen af sin haand / Dend gav hun den spillemand.

22. Af sin haand / Dend gav hun den spillemand. Jeg staar her en drukken daare / J tager ej mine Ord til fare.

23. En drukken daare / J tager ej mine ord til fare. Hun traade den Leger paa sin fod / Blodet gik af negle-rod.

24. Paa sin fod / Blodet sprang af neglerod: Ingen tage min ord til gemme / Foruden min Herre Samsing alleene.

25. Til gemme / Uden min Herre Samsing alleene. Silde om aften regen fald paa / Den unge brud skulde til senge gaa.

26. Regen fald paa / Den unge brud skulde til senge gaa. Her Samsing taler til Nattergale / J skulle for min unge brud tale.

27. Nattergale / J skulle for min unge brud tale; J synger en sang til ende / Om jeg haver mee i senge.

28. Sang til ende / Om jeg haver mee i senge. Du haver mee i brudeseng / Stolt Gudrune staar paa gulvet end.

29. Brudeseng / Stolt Gudrun staar paa gulvet end. Gak af min seng stolt Ingefred / Gudrune kom igen her hid.

30. In-

30. Ingefred / Gudrune kom igen her ind / Sig mig Gudrune kiereſte min / Hvi da rømmer du sengen din? Det er saa favert om sommeren.

31. Kiereſt min / Hvi da rømmer du sengen din. Min fader boer ved strande / Hvor ufred lagdes til lande.

32. Ved strande / Hvor ufred lagdes til lande; De vare vel otte min bure brød / En Ridder der min ære nød. Det er saa favert.

33. Mit bure brød / En Ridder der min ære nød. Een af hans svenne holdt min haand / Det var en Ridder min ære vand.

34. Holdt min haand / Det var en Ridder min ære vand. Hand klapped hende ved hviden kind / Du sørg ikke allerkiereſte min.

35. Ved hviden kind / Du sørg ikke allerkiereſte min; Det var mine svenne der buret brød / Selv var jeg den din ære nød.

36. Din bure brød / Selv var jeg den / din ære nød / Det var mine svenne toge dig ved haand / Selv var jeg den din ære vand.

37. Toge dig om haand / Selv var jeg dend din ære vand. Ingefred fik for brud hun var / Saa rig en Ridder i Kongens gaard. Det er saa favert om sommeren.

Forklaring.

Denne Vise findes eens-lydende i tvende gamle Haandskrevne Bøger; thi ellers ere de gierne ulige. Dog kaldes dend eene Sølverland i een af dennem. Der vare vel nogle navne / som endedes paa land / ligesom nogle paa Borg og gaard. Men Gudrun var et gammelt navn / som Adelrun.

Der var fordom meget utrygt at bo ved strandsiden / fordi Sø-Røveri var da saa gemeent her udi Norden; Hvorfor og

de gamle Kiøbstæder ere bygde oppe i landet / vidt fra Søekanten.

De gamle have og meget agtet Fugleskrig / ligesom og de Romere og Græker; Saxo i sin 6 Bog / skriver om K. Fridlev / som forstoed Svanesang / og Snorre Sturlesen i Nordske Krønike om K. Oluf Kyrre / hvorledis en Bonde kunde vide af Kragegalen / at Kongen havde ladet tage hans Øre fra hannem / o. s. f. Saadant Kragemaal / forstaa vi ej nu; men det maa da være gaaet til / som i Æsophi Tid / da Dyr og Fugle talede.

Ma-jord o: Eng-bond. Mader / Enge / disse Ord bruges endnu paa landet

LXIII.

Sorg og Glæde følges ad.

Det var Magnus Aalegrevens Søn / Og ald hans største harm. Hand blev fra sin festemøe dreven / Dend tid hand var et barn. De Aalegrevens sønner af Laaland bede om freden.

2. Det var Drost Her Lovmand / Feste sig saa ven en møe; Der hand med hende vilde leve / Da maatte hand for hende dee.

3. Det var Drost her Lovmand / Hand lader sit brøllup bo; Det var Magnus Aalegrevens søn / Hand lader sin ganger sko.

4. Det var Drost Her Lovmand / Lader giere sit brøllup med ære; Did rider Magnus Aalegrevens søn / Hand vil ej hiemme være.

5. Det var Magnus Aalegrevens søn / Hand klæder sine svenne med priis / I silke klædde hand sin smaadreng / Der ham skulde vejen viis.

6. Ind saa kom den liden smaadreng / Var klæd saa vel i maard / Her holder saa mange vebnede mænd for oven ved vor gaard.

7. Her

7. Her holder saa mangen rasker Ridder / For oven ved vor gaard / Foroven ere de i silke / For neden i brynde haard. De Aalegrevens sønner af Laaland bede om freden.

8. Skarpe ere deres glavind / Og spendt er deres bue / Vrede ere de i sinde / Og haard' ere de i hue.

9. Svared det Drost Her Lovmand / De ord tog hand i agt: Det er Magnus Aalegrevens søn / Hand haver mig længe undsagt.

10. Mældte det stolten Ellensborg / Og hende raand taare paa kind: Er det Magnus Aalegrevens søn / Da leber ham mangt i sind.

11. I tager af mig mit hovedguld / I sætter mig blant de kvinde; Kommer hand Aalegrevens søn / Hand maa mig intet kiende.

12. Alle sade Fruer og Jomfruer / De blegned' under lin / Men mest hin stolte Ellensborg; Thi hende rand taare paa kind.

13. Ind kom Magnus Aalegrevens søn / Med sverd i høire haand; Hans øje stod til stolten Ellensborg / Saa snart hand hende sand.

14. Det mælte stolten Ellensborg / Med taare paa hviden kind: I skenker med viin dend unger svend / Her kom i aften ind.

15. Jeg gider ej ædt / jeg gider ej drukked / Enddog I giver mig viin / For jeg faar eder vunded / Som er allerkiereste min.

16. Det var Magnus Aalegrevens søn / Tog hende i sin arm: I mindes det stolten Ellensborg / I var mig given at barn.

17. Mælte det stolten Ellensborg / Med tukt og

megen snilde: Mangen gior efter frenders raad/ Og tykkes det siden vær' ilde. De Aalegrevens sønner af Laaland bede om freden.

18. Hør du Drost Her Lovmand/ Og nu saa skal tu dee/ For du drevst mig af landet ud / Alt fra min festemee.

19. Opstod Drost Her Lovmand / Hand stod i skarlagen rød: Vel op alle mine Hovmænd / Som jeg haver given brød.

20. Det var Magnus Aalegrevens søn / Hand hug over bord og benke / Hand hug vel femten raske mænd / Saa mon hand til brøllup skenke.

21. End brugte Aalegrevens søn/ Saa vel sit gode sverd / Og hug til Drost Her Lovmand / At Hand fik en ufærd.

22. Tak have Magnus Aalegrevens søn / Saa vel holt hand sin tro; Saa lod hand brygge og blande viin / Og strax sit brøllup bo. De Aalegrevens sønner af Laaland bede om freden.

Forklaring.

Mand veed af adskillige Grever/ som mestendeels vare Forstelige Personer. Der ere Markgrever / Landgrever / Paltsgrever og Burggrever/ som forestode Mark/ Land/ Kejserlig Hof eller Borg. Det Ordsprog/ som vi have/ at komme i Grevens Tid/ d: i en ond Tid / er kommen af Greve Kristofer/ hvis Tog ind i Danmark gik hannem ulykkeligen af. Men der tales og om andre Grever / som tilforn om en Tossegreve/ det er en Forste over Troldom / eftersom Tosse betyder i Edda og endnu i vort Sprog/ en Trold. Der findes og Gov-greve/ samt Dikgrave i Nederlandene (Digrave paa Engelsk) Forstander for Vongene / item for Digerne. Maj-greve er dend fornemste blant Mafforerne. Aalegreve skriver/ som i en gammel Bog er fundet; maaskee det kunde være Oldegreve / som

Olde-

Oldefader/ Oldermand/ o. s. f. Eller/ som retteſt synnes/ af Aaleholm i Laaland / hvilket hand kand have ejed eller beboed: Thi Aalegrevens sønner siges her at være af Laaland. Ranild fik Algrevens Dotter til Hustru; Hvorom i det forige Hundret Viser.

Drost haver været her i Riget/ saavelsom i Norge. Drotset menes at være en anden Bestilling / hvorom i Svenske og Norske Kroniker.

Lovmand. Var før et eget navn / som Falkor Lovmandsen / o. a. f. Nu er det et Bestillings og felles Navn / Lovmand/ Lagmand/ som Loven i Norge betiener. Der have fordom været Herremænd/ kaldede de Lovmandsener/ som Vognsener/ Axelsener / o. s. f. Drost Her Lovmand tales og om i andre Viser. Blande Viin. Dette findes ikke fielden. Jeg meener / at / saasom de i gammel Tid lidet eller intet brugte fremmed Viin / dette skal forstaaes om vores egen / persed af Eble og Perrer/ hvilken de da/ saavelsom endnu/ have vidst at blande og kryde med adskilligt godt.

Ellers er her at merke / hvorledis denne Selvhevn er alt funden hos de Gamle/ da enhver haver selv/ uden Lov og Ræt/ vildet med magt hevne egen Skade eller doe derover. Item/ at de heller vilde tage sig Festemøer til/ end bede derom/ hvilket og efter de Tiders Viis holdtes for en priselig Gierning.

LXIV.

Der ere tidt fleere bejle til een Brund.

Her Lave hand reed sig under se/ I ere vel baarn/ Der feste hand sig saa ven en møe. Jeg rider med sagde Jon. I binder op hielm af guld og følger Her Jon.

2. Og feste hand brud og førde hende hiem / I ere Velborn; Ridder og svenne rende dem igen. Her rider jeg sagde Jon.

3. Satte de bruden paa brudebenk/ Her Jon bød dennem vel istenk/ Drikker ud flux sagde Jon.

4. For-

4. Førde de bruden til brudeseng / De glemte at løse hendes snørelenk; Jeg vil løse / sagde Jon. Alt fik jeg hende / sagde Jon. I binder op hielm af guld og følger Her Jon.

5. Her Jon hand lukte den dør saa brat / I sige Her Lave fra mig god nat; Jeg ligger her sagde Jon.

6. Der kom bud for Her Lave ind / Her Jon sover hos unge brud din. Det gier jeg / sagde Jon.

7. Her Lave klapper paa dørren med skind / Stat op Her Jon og lad os ind. Stadt ude / sagde Jon.

8. Hand støtte paa dørren med skiold og spiud / Stat op Her Jon og kom her ud. See om jeg gier det / sagde Jon.

9. Maa min brud ej med freden være / Da skal jeg det for Kongen kære. Ja vel / sagde Jon.

10. Aarle om morgen / det var dag / Her Lave gaar for Kongen at klag'. Jeg vil med sagde Jon.

11. Jeg havde mig en Jomfru fæst / Nu haver Her Jon soved hende nest. Det giorde jeg / sagde Jon.

12. Men I have begge den jomfru saa kier / Da skulle I bryde herom et spær. Jeg nøjes / sagde Jon.

13. Der Sool om morgen mon opstaa / Fremkomme de Ridder' at see derpaa. Her er jeg / sagde Jon.

14. Den første dyst de sammen-reed / Her Jons hest fald i knæene ned. Hielp nu Gud / sagde Jon.

15. Den anden dyst de sammen reed / Her Lave fald til iorden ned: Der ligger hand / sagde Jon.

16. Her Jon hand ganger i sin gaard / Og ude hans jomfru for hannem staar. Du est min / sagde Jon.

17. Nu

17. Nu haver Her Jon forvunden sin harm / Jere vel born / Nu sover hand i sin jomfrues arm. Alt fik jeg hende / sagde Jon. I binder op hielm af guld og følger Her Jon.

Anmerkning.

De gamle have meget brugt Tornering og Dyst-renden / for Ære at indlegge hos Fruentimeret / saavelsom og i andre sager. Den skal være opkommen i Keiser Manuels Komnent Tid / eller der Keiser Henrik Fuglefænger havde slaged 40000 Ungarer ved Merseborg / da dette Ridderspil skal være indstiftet; hvilket haver siden afskaffet sig selv / for Fares og Ulykkes Skyld / som deraf fororsagedes / foruden det / at det i Pavelig Lov var forbødet. Hvorfor Semes / den Tyrkeske Keisers Broder / der hand til Rom blev tilspurt / hvorledis ham disse Spil monne befalde / svarede hand: Skeer det for Alvor / da er det forlidet; skeer det for Skemt / da er det formeget. Om sig Dystrenden / Spær-bryden / og Tornering / findes meget i gamle Viser og Legender.

LXV.

Mand skal bejle til Dyd og ikke Rigdom.

Widen Kirsten sider ved Dronningens bord / med Tukt og gode lader; Og vil Her Peder holde sine ord / Og Gud vil give mig sin naade! Hun lever sig selv med æren.

2. Dertil svared Danske Dronning: Tig stille / sig ej saa; Sporger det Herre Peder / Du faar kun spot derfor.

3. Mældte det liden Kirsten / Med tukt og megen finde: Aldrig spotter Her Peder mig / Eller nogen mee eller kvinde.

4. Det var Danker Dronning / Hun taler til smaadreng sin: Du bed hin skienne Fru Mettelild / For mig i stuven gaa ind.

5. Jeg

5. Jeg spør eder Fru Mettelild/ Har I det ej forspurd; Her Peder vil liden Kirsten trolov'/ Hun er saa fattig en jomfru. Hun lever sig selv med æren.

6. Opstood skienne Fru Mettelild / Hun var ej meget glad: Jeg takker høiligen eders naad'/ For I mig varde derad.

7. Det var skienne Fru Mettelild / Tager over sig skarlagen skind / Saa gaar hun i høieloft / For Herre Peder ind.

8. Her sider du min kiere søn/ Det har jeg nyligen spurd / At du vilt have liden Kirstin / Hun er saa fattig en jomfru.

9. Hendes fader er død / hendes gods foredt/ Sig selv kand hun ej nære ; Saamænd Her Peder min kiere søn/ Det maa slet intet være.

10. Hun er saa fattig og faderløs/ Hun kand ej være din lige; Dronningen vil give dig Her Stigs Dotter/ Med alle sine borge rige.

11. Jeg takker Dronningens naade / For bruden med borge rige; Saa kier har jeg liden Kirsten/ Jeg vil hende aldrig svige.

12. Hendes fader er død / Hendes gods foredt/ Det kand hun saa lidet volde; Saamænd min kiere moder / Den jomfru vil jeg beholde.

13. Er hun en fattig faderløs møe / Sig selv kand hun vel nære; Hun for hendes dyd og ydmyghed/ En Ridders Frue skal være.

14. Liden Kirsten staar uden høieloft/ Hun lydde paa begges tale/ Hende øine græd' hendes hierte lo/ Hun hørde den Ridder saa svare.

15. Det var Herre Peder / Tog liden Kirsten i arm/

arm / Det var Fru Mette hans moder / Hun døde af dend harm.

16. Nu ligger skiøne Fru Mettelid / I jorden bleg og død ; Mens raader liden Kirstin / For hendes guld saa rød. Hun lover sig selv med æren.

Anmerkning.

Der have og mægtigere Herrer taged ringere Møer til ekte / Kong Erik i Sverrig / som førde den lange Krig med Kong Friderik den Anden / lod sig vie til Karen Mogensdotter / og hende offentligen krone til Sverriges Dronning / endog hun i nogle aar havde været hans Boelskab / og ellers var af ringeste og foragtelig Slegt.

Bent Kong Knuds Søn i Sverrig tog til ekte en Bonde-Dotter / Sigrid den benne / som var overmaade dejlig. Hvorom meere i mine Ordsprogs Anden Part. Jeg vil intet røre om Griseldis eller andre i vore Danske Romainer.

Liden Kirsten holdes værd at kaldes en Ridders Frue. I en Haandskr. Adels Slegts-Bog findes / at i de ældste Tider / blev ingen kalded Frue / uden hun havde en Ridder / men ikkun Husfru.

LXVI.

Sielden paa en ond Begyndelse følger saa god en Ende.

Paa Lindholms bierg der stander en lind / Som bøyer til jorden med blade. Her Eskild har lokked hin liden Kirstin / Sig snart til angest og vaade. Hende beder en Ridder saa lenlig.

2. Her Eskild hand ganger i stuven frem sit harnisk mon hand ophenge / Liden Kirsten bad ham velkommen hiem / Hvor haver I været saa længe ?

3. Du tørst ikke ved at spørge / Du tørst ej efter mig lange ; En anden jomfru jeg haver fæst / Gud ynde mig hende at fange.

4. Lind-

4. Lindholms bierg det giver jeg dig/ Der til mine møller nj/ En af mine svenne saa ypperlig/ Og hvilken dig lyster af di. Hende beder en Ridder saa lønlig.

5. Fra ager I ikke lokkede mig/ Fra skov og grønnen eng/ Men fra det jomfru-kloster med svig/ Og fra min jomfru-seng.

6. Jeg har slided skarlagen skien/ Alt siden jeg nam at gange/ Jeg trolover ingen bonde-søn/ En Ridder kand jeg vel fange.

7. Du maat aflegge dit skarlagen skien/ Og slide det vadmel graa/ Og gierne trolove en bonde-søn/ En Ridder du aldrig kandt faa.

8. Det var liden Kirsten paa stand/ Hun lader det lønnebrev skrive; Saa sender hun det oppaa land/ Sin kiere moder at give.

9. Mælte det hendes moder fin/ Der hun det lønnebrev saae: Gud naade dig/ du liden Kirstin/ At dig fald faderen fra.

10. Per Peder hand var i talen saa snar/ Og svarede hende saa: Jeg meente hun ej faderløs var/ Saa længe jeg leve maa.

11. Her Peder hand raabte strax paa stand/ Og bad legge Sadel paa hest; Jeg vil ride mig oppaa land/ Og være Her Eskilds gæst.

12. Her Peder rende saa hastelig/ Og kom snart til den gaard/ Her Eskild der stod og hviled sig/ Hand var vel svøbt i maard.

13. Velkommen/ velkommen hid til mig/ Her Peder staaldbroder min/ Jeg har mied i kieller for dig/ Dertil den klareste viin.

14. Hø-

14. Haver du mød i kielder før mig / Dertil den klareste viin / Da ville vi drikke brøllup hos dig / Med dig og liden Kirstin. Hende beder en Ridder saa lønlig.

15. Lindholms bierg jeg hende gav / Dertil mine møller ni / Og een af mine tienere brav / Dend hende befalder af di.

16. Her Peder blev saa vred i sind / Og drog strax ud sit sverd: Om du ikke ekter den liden Kirstin / Da skaltu faa en ufærd.

17. Her Peder blev grum udi sit mod; Thi tog hand til sin kniv; Viltu ej ekte det ædle blod / Da skal det koste dit liv.

18. Her Eskild gav sit minde dertil / At hand vilde hende fæste; Thi blev der glæde / jeg sige vil / Der komme strax fremmede gæste.

19. Der kom saa mangen Ridder-Søn / Og ynskede dennem lykke / Dertil saa mangen jomfrn skiøn / Den brøllupsdag at smykke.

20. Stor glæde blev der i gaarden da / Blant deres frender gave; Her Eskild mon liden Kirstin faa / I ære med hende at leve.

21. Her Eskild drak brøllup med liden Kirstin / Det var stor lyst at høre; Hun blev ham given af Stiffader sin; Det kunde Her Peder giøre.

22. De drukke brøllup i den gaard / Og gesterne vare saa glade; De levede sammen i mange aar / Med glæde og lystighed baade.

23. Nu har liden Kirsten forvunden sin nød / Og ald sin lønlig kvide; Hun faar hver nat søvnen sød / Alt hos sin kiereste side.

24. Nu lever hun med glæde og fryd / Og haver forvunden sin harm; Hendes Hierte var fuldt af ære og dyd: Thi sover hun i hans arm. Hende beder en Ridder saa lenlig.

25. Gud give dem lykke og salighed / Som æren efter mon trakte / Og lad den aldrig have fred / Sin kiereste vil foragte! Hende beder en Ridder saa lenlig.

Forklaring.

Enddog det som begyndes ilde / endes fielden vel / saa kommer der dog tidt / som Terentius siger / stort Venskab af en slet Begyndelse. Her Eskild havde lokked liden Kirstin / agtede og at slaa Hale i Vand med hende / Men Her Peder hendes Stiffader nødde ham til at ekte hende / og saaledis giøre hende Ære for Spot. Saaledis tvinges ham Kierligheden af / og der bliver omsider et godt Ekteskab.

Her meenes det Lindholm / som ligger her i Sieland ved Borrebeiske / og var det gamle Lindholm bygt paa det Bierg lidet fra det ny Lindholm / hvor endnu sees Levningerne af den ødelagde Bygning / Item den stoere Lind / hvorom tales i denne og fleere Viser. De 5 Møller ere endnu ved Magt / men Stæderne kiendes hvor de 4 have været. Dend Fabel om dennem / som jeg haver fundet i en Slektebog / er for vidtløftig her at indføre.

LXVII.

Exempel paa Kvinde-List.

Det var Jomfru Gundelille / Sin moder spurde hun ad: Maa jeg drikke jule-drik / Med unge Her Palle i aar? Der springer ud løven i saa grønnen.

2. Vel maattu drikke jule-drik / Med rige Her Palle i aar; Saa kræmker hand din ære / Som hand saa

saa længe efterfraar. Der springer ud loven i saa grønnen.

3. Jeg vil sætte derimod / Alt baade huus og gaard / At jeg vil faa min kiæresvend / Med rige Her Palle til bord.

4. Jeg vil sætte derimod / Baade ager og dertil eng; Jeg vil faa min kiæresvend / Med rige Her Palle i seng.

5. Det var Jomfru Gundelille / Hun skulde til kirken fare; Der møder hende rige Her Palle / Hand vilde hende der voldtage.

6. Det var rige Her Palle / Hand reed til hendes karm / Mindte hand Jomfru Gundelild / Tog hende i sin arm.

7. Hør I Jomfru Gundelille / Vil I være min kiære? Alle de dage jeg leve maa / Jeg vil eder elske og ære. Der springer ud.

8. Hør I Ridder Her Palle / I giøre mig ingen meen / Naar messen er udsiungen / Saa vil jeg følge eder hiem.

9. Hør I Ridder Her Palle / I giøre mig ingen harm / Naar messen er udsiungen / Saa sætter eder i min karm.

10. Det var Ridder Her Palle / Hand rider til kirkegaard / Forgyldene vare hans mile / Forgyldene vare hans spore.

10. Der messen var udsiungen / Og folket foor nu hiem / Det var Jomfru Gundelille / glemte sig i kirken igen.

12. Saa klædde hun sin kiæresvend / I silke og saa i maard / Selv drager Jomfru Gundelille / Sin

kiæresvends klæder paa. Der springer ud løven i saa grønnen.

13. Det var Jomfru Gundelille / Tog sveb og tomme i hænde/ Saa kiørde hun i Her Palles gaard/ At ingen hende kende.

14. Det var rige Her Palle/ Hand ganger til hengende karm / Minded hand Jomfruens kiæresvend/ Hand tog hannem i sin arm.

15. Tog hand Jomfruens kiæresvend / Fulte ham i stuen ind/ Efter ganger Jomfru Gundelild / Hun bar hendes kiæresvends skind.

16. Toge de Jomfruens kiæresvend / Satte hannem paa brudebenk/ Selv gaar Jomfru Gunderlild/ Til mieden for ham at skenk'.

17. Saa toge den kiæresvend / Og sætte hannem til bord/ Selv gaar Jomfru Gunderlild / Og giver sine Heste foor.

18. Alt da sidder hendes kiæresvend/ Og drikker den klare viin/ Selv gaar Jomfru Gunderlid / Og vander Hesten sin.

19. Det var silde om aftenen/ Der regen den fald paa / Det var Jomfruens kiæresvend/ Hand skulde til senge gaa.

20. Saa lagde de Jomfruens kiæresvend/ I brudesengen ned / Det var Ridder Her Palle / Hand dveldes ej længe ved.

21. Det var Ridder Her Palle / Klapped ham ved hviden kind / Vender eder hid Jomfru Gunderlild/ I er allerkiereste min.

22. Jeg er ikke Jomfru Gunderlild/ Jeg er hendes kiæresvend; Jeg beder rige Her Palle / I giøre mig ingen meen.

23. Essu

23. Estu ikke Jomfru Gunderlille / Men er hendes kiæresvend/ Aldrig skaltu levende komme/ Af denne brudeseng.

24. Det var rige Her Palle / Hand ledte efter glavind og spiud/ Det da var den kiæresvend/ Hand sprang af vinduet ud.

25. Det da var den kiæresvend / Hand ud af vinduet sprang / Der holdt Jomfru Gunderlille / Alt med sin hengende karm.

26. Tak have Jomfruens kiæresvend/ Hand var hend' alt saa tro / Hand glemt' ikke hendes hoved guld/ Ei heller de sølvspendte sko.

27. Det var Jomfru Gunderlild/ Kiærde selv sin karm af gaarde/ Det vil jeg for sanden sige / Hun lo derved saa saare.

28. Det var Jomfru Gunderlild / Hun skrev de brev' under se; Lod spørge Ridder Her Palle / Om hendes kiæresvend var mee.

29. End giorde Jomfru Gunderlild / Hannem langt større harm / Hun sendte ham vugge og svøbeklæde/ Alt til sin kiæresvends barn.

30. Det var Ridder Her Palle / Hand blev i huen saa mod; Give det Gud i himmerig / Jeg var i sorten jord.

31. Saa ofte Ridder Her Palle / Sig ynskte selver død/ Endnu lever Jomfru Gunderlild / Hun er saa ven en mee. Der springer ud løven' i saa grønnen.

Anmerkning.

Jomfru Gunder af Sødring eller Sødringsborg (som ligger i Aarhuus-Stift i Jylland) udklæder sin Kudsk til

Bruud i stedet for sig / saasom Tord af Hafsgaard og Lokke sendte en Mand / at være Tossegrevens Bruud for deres Søster.

LXVIII.

Ingen æder andens Mad / Uden hand vil bliv' Uglad.

Her Lovmand reed sig under øe / Dandser I vel mit skienne unge liv. Hand fæste stolt Ingerlild saa ven en møe. Hun maatte vel være min.

2. Hør I stolt Ingerlild under øe / Hvor længe vil I bie mig møe.

3. I otte vintre fulde / Den niende om jeg skulde.

4. Der otte aar forgangne vare / Stolt Ingerlild længtes saa saare.

5. Stolt Ingerlilds brødre gaar sammen i raad / Vi ville givte vor søster i aar.

6. Vi ville give hende rige Her Tord / Hand har meere selv end Her Lovmand jord.

7. Hand har meere guld paa brystet sin / End Her Lovmand i forgyldene skrin.

8. Hand har meere gods i arken / End Her Lovmand jord i marken.

9. De drukke brøllup i dage fem / Ikke vilde bruden til senge i dem.

10. Den siette dag at kvælde / Da toge de bruden med vælde.

11. Skal jeg nu til senge gaa / Da følger mig først til højelofts bro.

12. De ledde stolt Ingerlild paa højelofts bro / Hendes øine stod' ad salten fiord.

13. Hiis-

13. Hisset seer jeg seglene gule og blaa / Dem syde jeg med mine fingre smaa. Hun maatte vel være min.

14. Havde jeg mig en fuldtro ven / Did vilde ride hen og snart igen.

15. Hør du Her Peder kier broder min/Drag hen til stranden for søster din.

16. Her Peder gik i staalde/ Hand skuede foler saa bolde. Hun maatte vel være min.

17. Hand skued de gule/ Hand skued de graa/Den fejerste lagde hand sadel paa.

18. Her Lovmand styrer sin snekke til land / Her Peder rider paa hviden sand.

19. Hør du Her Peder staaldbroder fin / Hvor lider Ingerlild festemøe min?

20. Saa lider Ingerlild festems din; I dag drikker hun brellup med sin.

21. I syv aar laa jeg syg under øe/ Det var saa ilde jeg kund' ikke døe.

22. Skam saa faa de vive / Som mig have bedet i live.

23. Skam saa faa de bølger blaa/ At de ikke sloge mit skib saa smaa.

24. Tig stille/ Her Lovmand/ Hvi vil du døe/ Du finder endnu stolt Ingerlild møe.

25. Hør du Her Peder/ Staaldbroder min/ Vil du laane mig graa ganger din?

26. Laan mig nu graa ganger din/ Saa giver jeg dig goden snekke min.

27. Her Lovmand hand reed og rende/ Sin gode graa Ganger hand sprengde.

28. Her Lovmand hand kom ikke før/ End der brænde blus for brudehuus dør. Hun maatte vel.

29. Her Lovmand sprang ind og var ej seen/ Stat Tord her ude/ det du faa meen.

30. Her Lovmand lukte den dør saa brat/ I sige Her Tord saa mangen god nat.

31. Jeg giver Her Tord kier søster min/ Med brunen miød og klaren viin.

32. Tolv tønder miød og tolv tønder most/ Jeg giver Her Tord til brellupskost.

33. Saa snart kom bud for Her Tord ind/ Nu sover Her Lovmand hos unge brud din.

34. Sover Her Lovmand hos unge brud sin/ Da var hun hans før hun blev min.

35. Hand sover hos din unge brud/ Og giver dig igen sin søster prud.

36. Saa gierne lover ieg hans søster under øe/ Som hand sover hos min festemøe.

37. Nu haver Her Lovmand sin festemøe ven/ Hand gav Her Tord sin søster igen.

38. Der var glæde og halv større gammen/ Her Tord og Her Lovmand drukke brellup sammen.

39. Der kom da glæde for sorrig igen/ Dandser I vel mit skionne unge Liv. Da hver førde selv sin festemøe hiem. Hun maatte end vorde min.

Forklaring.

Her gieres saa godt et Skifte/ at de vaa begge Sider ere vel fornøiede. See og tilforn LIX. Vise af lige Indhold.

Her Lovmand meener/ at de have beded ham til Live igen/ naar hand ellers havde bleved død; hvorom er megen sagn iblant os/ og mange Exempler om dem/ som siges/ at have faaet ligesom til Live igen paa ny/ og været opvakte fra de døde/

dode / formedelst deres Venners utidige Graad og Hylen. Men have dog anstilled sig heel underligen / forend de noget derefter ere hensovede og dode igen. Saadanne nævnes hos os Genkaldinger. Saasom Poeterne give for / at Proserpina / formedelst sin Moders / og Eyridica for sin Mands Klagemaals skyld / maatte komme tilbage fra de dode / i lige mældes og i Edda om Balder / der hand var død / sendte Aserne bud hen om gandske Verden / at alle skulle græde Balder igen af Helvede; hvilket de og giorde / o. s. f. Ellers fortæller Sabinus i sin Forklaring over Ovidii Forandringer / om en af Bejeren / som ved Bøn og Klagemaal raabte sin døde Hustru til Live igen / som levede nogen Tid derefter og forrettede adskilligt i Huset. I vore Danske Viser mældes og om Kong Valdemar Sejer / hvilken med de nærværende igiengrædde Dron. Dagmar. Hvilket tilsammen maa staa ved sit værd.

LXIX.

De som skulle sammen / komme dog sammen.

1. Torkild hand er den gæveste svend / Som sverdet kand bære ved side / Og hver den dag der Osten dages / Da lyster hannem at ride / Saa felder hun lyden for hannem.

2. Hand rider sig saa aarle ud / Som fuglen under se / feste hand sig stolten Adeluds / Hun er saa ven en moe.

3. Hand rider sig at bede dyvr / Udi Her Laves have / Lover hand stolten Adeluds / Hand agter at vilde hende have.

4. Der var hand i nætter / Og der var hand i to / Ingen Mand det vidste / Og ingen mand det fro.

5 Ingen mand det vidste / Og ingen mand det fro / Foruden Adeludses tienniste moe / Og der til hans svenne to.

6. Torkild tager Jomfruen i sin favn / Hand

taler til hende med gammen / Det er stor ynk at skille dem ad / Som gierne vilde være tilsammen. Saa felder hun lyden for hannem.

7. Det svarede Adeludses tienniste møe / Hun kunde baade tugt og ære / Torkild I vogter og varer eder vel / I spilder ikke min Jomfrues ære.

8. Svarede det Torkild Trundesen / Hand ikke af hiertet lo: Hør du Ellenelilde / Du skal det ikke tro. Saa felder hun lyden.

9. Torkild hand lader hende klæder skære / Hvordanne hun vilde dem have / hver den som som der laa paa / Lod hand med røde guld drage.

10. Melte det stolten Adeluds der hun de klæder saae / Christ signe alle de Skredere / Som her lagde vind oppaa.

11. Christ signe alle de Skredere som der lagde vind oppaa / Baade først og sidst / Torkild Trundesen / Som ald den kostning monne staa.

12. Kongen hand lader en Herredag giøre / Med Ridder og raske Hovmænd / Og ikke kom Torkild Trundesen / For Herredagen havde ende.

13. Det var om en Søndag / Saa hellig vare de tide / Det var Torkild Trundesen / Hand lyster til Kongen at ride.

14. Torkild hand kom der ridend' i gaar / Og fremmest for alle sine svenne / Kongen hand spurde hannem selver ad / Hvor haver du været saa lenge?

15. Med min høg og med min hund / Var jeg reden i grønnen lund / hvilken svend som Dyrene vil bede / Hand skal end tove en stund.

16. Du rider saa lenge at bede dyr / Udi Her La-

ves

ves have/ Det samme dyvr du lyster at bede/ Det legger dit liv udi grave. Saa felder hun lyden for hannem.

17. Jeg skal faa dig andet at giøre/ End bede de dyvr i have/ Du skal fare til Island/ Alt med Her Esben Snare.

18. Da svarede Torkild Trundesen/ Hand svared sin Herre med ære; Jeg haver saa ofte i Island været/ jeg maatte end skøt hiemme være.

19. Det var Danner Konning/ Hand slo sin haand imod bord/ Hand sad alt saa længe/ Og tænkte paa det ord.

20. Her er vel de dig ynke/ Og ikke forglemme dig/ Her det Torkild Trundesen/ Til Island skalt du for mig.

21. Det var Torkild Trundesen/ Sin ord kunde hand vel vende/ I er min Herre/ jeg er eders svend/ I hvor I vil mig sende.

22. Det var om en søndag/ Saa hellig da var den tid/ Torkild hand sende sin svend for sig/ Bad Præsten efter hannem bide.

23. Det var Torkild Trundesen/ Bad sadle sin Ganger med ære; Hand rider til den samme kirke/ Hvor Adeluds mon være.

24. Det var Torkild Trundesen/ Hand ganger ad kirken ind/ Helser hand Fruer og stolte Jomfruer/ Saa hæderlig helser hand dem.

25. Hand taler til Fruer og stolte Jomfruer/ Som hannem stood allerneſt/ Baade først og sidst stolten Adeluds/ Hand undte hende allerbest.

26. Det var stolten Adeluds/ Hun spurde ad Mo-

Moder sin / Hvem da er det Sendigebud / Der skal til Island ride. Saa felder hun lyden for hannem.

27. Det svarede hendes kiere Moder / Hun smiede under sit skind / Det skal Torkild Trundesen / Den allerkiereste din.

28. Jeg haver ikke meere med Torkild / End med en anden unger svend / HErre Gud lade mig leve den dag / At Torkild kommer glad igen.

29. Messen hun var siungen / Og folket det foer hiem / Torkild og stolten Adeluds / De giorde deris tale saa lenge.

30. Hør du stolten Adeluds / Du skalt hverken sørge eller kvide / En liden stund ikke halve lenge / Vil jeg til Island ride.

31. En stakked reise er snarlig endt / Til Island at ride; Den tøkkis en stakked tid være lang / Som baade skal sørge og kvide.

32. Det var stolten Adeluds / Fuldte Torkild til Ganger sin / Der hun vende tilbage igen / Da rand hende taare paa kind.

33. Der var liden glæde / De bede hver andre gode nat / Saa finge de hør hin blide / De segled' til Island saa brat.

34. Fire af sine svenne / Tog hand af Landet med sig / I andre skulde hiemme være / At vogte min hiertens kiere.

35. De vunde op deres silke-segel / Under deres forgyldte raa / Saa seglede de til Island / Mindre end maanede to.

36. De vunde op deres silke-segl / Dennem bleste baade veir og vind / Alt sad Torkild Trundesen / Med haand under hviden kind.

37. Vejs

37. Vejret det bleste og skibene skred / Og bølgerne legte for bord / Stille sad Torkild Trundesen / Hand taled ikke et ord. Saa felder hun lyden for hannem.

38. Det var Her Esben Snare / Hand talede om den vind; Ikke er her segled den see i dag / At Torkild tør blegne om kind.

39 Jeg vil segle en see med dig / Om tusind gylden at være / jeg vil bryde en stang med dig / For alle Jomfruers ære.

40. Saa kaste de deres Anker / Alt paa den hvide sand / Torkild og Her Esben Snare / De trene der først paa land.

41. Mit udi den borrig-gaard / Da axlede de deres skind / Og saa gaa de i høje loft / For Islands Konning ind. Saa felder hun lyden.

42. Hil sidder I Islands Konning / Alt over eders brede bord / Konningen ud af Dannemark / Haver sendt eder brev og ord.

43. Det var Islands Konning der hand udi brevet saae / Saa tog hand ud en liden kniv / Og skar dem udi stykker smaa.

44. Det melte Islands Konning / Hannem kom saa meget i hu / Fer haver mand hørt saa fattig en svend / Haver faaet saa rig en Jomfru.

45. Det svarede Torkild Trundesen / Hand stod Kongen allernest; Ikke var brevet saa ilde skrevet / At I maatte det jo have fer lest.

46. Hør du Torkild Trundesen / Fuldvel kiender jeg dig / Syv tønder af det hvide selv / Dem skattede din fader fra mig.

47. Syv

47. Syv tønder af det hvide sølv / Det skattede/ din fader fra mig/ Otte tønder af det røde guld / Vil jeg ikke have for dig. Saa felder hun lyden for hannem.

48. Det svarede Torkild Trundesen / Det meste der hand torde/ Fuld lidet kand jeg volde der i / Hvad som min fader giorde.

49. Hør du Torkild Trundesen / Haver du det ikke før hørt / Det skal grisen gielde / Det gamle svin have giort. Saa felder hun lyden.

50. Det svared Torkild Trundesen / Det beste der hand kunde / Op da voxer den liden gris / Med hvase tænder i munde.

51. Alle da finge de Kongens mænd / Orlov hiem at fare/ Foruden Torkild Trundesen / Hand maatte der eene være.

52. Alde Danner Kongens mænd / Fore hiem hver til sin mee/ Foruden Torkild Trundesen/ Hand skulde udi taarnet dee.

53. Toge de Torkild Trundesen / Lode hannem i taarnet ind/ Hand tænkte paa Fruer og stolte Jomfruer / Og mest paa kiereste sin.

54. Alle da stode de Danske hovmænd / De saae ilde der ved / Toge de Torkild Trundesen / Bunde hannem i taarnet ned.

55. Det svarede Torkilds liden smaadreng/ Var klæd i kiortel rød / Enten skal jeg følge Torkild hiem/ Eller jeg skal med hannem dee.

56. Hør du nu Her Esben Snare / En bøn saa beder jeg dig / Sig stolten Adelunds tusind gode nat/ bed hende ej forglemme mig.

57. Du

57. Du bede hender dandse og kvede / Og være baade glad og fro / Jeg vil inden aar og dag / Med hende bygge og bo. Saa felder hun lyden for hannem.

58. De vunde op deres silke-segl / Under deres forgyldte raa / Saa seglede de til Dannemark / Mindre end maaneder to.

59. Kaste de deres anker / Alt paa dend hvide sand / Det var Her Esben Snare / Hand treder der først paa land.

60. Det var Her Esben Snare / Hand treen der først paa land / Det var stolten Adeluds / Hun rakte hannem hviden haand.

61. Velkommen Her Esben Snare / Og vilt du sige mig / Hvor lider Torkild Trundesen / Af landet foor med dig.

62. Torkild hand tienner udi Island / baade for guld og ære / Hand sender eder tusinde gode nat / J er hans hiertens kiere.

63. Hand bad eder hverken sorge og kvide / J skulde være baade glad og fro / Hand vil inden aar og dag / Med eder bygge og bo.

64. Da svarede stolten Adeluds / Og hende rand taare paa kind / Det raade Gud fader i himmerig / At Torkild bliver nogen tid min.

65. Det da svared den liden smaadreng / Var klæd i kiortel rød / Torkild hand sider udi Island / J taarnet monne hand døe.

66. Torkild hand sidder udi Island / Alt inden saa haarde giemme / Hand bad eder for den øverste Gud / J skulde hannem ikke forgiemme.

67. Er

67. Er nu Torkild udi Island / Alt udi taarnet sat / Det vil for sandingen sige / At mig nyder hand det ad. Saa felder hun lyden for hannem.

68. Sidder nu Torkild Trundesen / Alt inden saa haarde giemme / Jeg vil mit liv for Torkild vove / Jeg vil hannem aldrig forglemme.

69. Det var ikke der efter / Maaneder uden to / Det var Her Stj Jonsen / Hand bode for Synden aa.

70. Det var Her Stj Jonsen / Hand bad sadle sin hest / Jeg vil ride mig op paa land / Her Lave vil jeg gieste.

71. Det var Her Stj Jonsen / Hand kom der ridend i gaard / Ude stander Her Lave / Hand var vel svobt i maard.

72. Hil stander du Her Lave / Du est vel svobt i skind / Du giver mig stolten Adeluds / Den kiereste dotter din.

73. Det svarede Her Lave / Hand var baade klog og snild / Jeg vil sperge min dotter ad / Om det er hendes villie.

74. Hil sidder du stolten Adeluds / Vel er dig du lever / Dig beder Her Stj Jonsen / Og hannem vil jeg dig give.

75. Hil sidder du stolten Adeluds / Vel er dig alle dine dage / Dig beder Her Stj Jonsen / Og hannem skalt du have.

76. Det svarede stolten Adeluds / Hun svoor om Gud og mænd; Det kom aldrig i min hu / At jeg vil gifte mig end.

77. Det svarede hendes kiere moder / Og svarede hun

hun da saa; Dend svend hand er i Island / Der hendes hu ligger paa. Saa felder hun lyden for hannem.

78. Dend svend hand er i Island / Der ald din hu ligger paa / Var hand end nu af Island / Du skalt hannem aldrig faa.

79. Jeg haver ikke meere med Torkild / End med en anden unger svend / HErre Gud lad mig leve den dag / At Torkild kommer glad igen.

80. Det svarede Adeludsis tienniste-moe / Og svarede hun der til / J giver ikke min Jomfru anden svend / End hun selv have vil.

81. Fuld snart da svared Her Lave / hand var en en mand saa brat; Fuld vel giver jeg min datter bort / Og spørg ikke min terne til raad.

82. Aldrig finge de hendes Villie / Og aldrig sagde hun ja / Drukke de deres bryllup dend samme maanets dag.

83. Drukke de deres bryllup / Alt baade med glæd og gammen / Adeluds og hendes tienneste-moe / De vidste vel snildhed tilsammen.

84. Det var silde om en aften / Der de fulde bruden til seng / Solten Adelunds og hendes moe / De giorde deres tale saa længe.

85. Hør du Ellinelild / Vilt du være brud for mig / Alle de dage jeg leve maa / Fuld vel skal jeg lønne dig.

86. Det svarede Ellinelilde / Hun svarede sin Jomfru med ære / Gierne vilde jeg det giøre / Hvad eder til villie kand være.

87. Silde om den aften da skikkede de det saa / Ellenlild hun ganger til brude-huus / Og stolten A-

deluds ganger der fra. Saa felder hun lyden for hannem.

88. Det var Her Stj Jonsen / Hand klapped hende ved hviden kind / Er jeg nu dend allerkiereste / I haver udi eders sind.

89. Det var Ellinelilde hun svarede sin Jomfrues ord / Alt er I den allerkieriste / Men jeg maa ikke Torkild faa.

90. Jeg vil det aldrig forsvære / At Torkild havde mig ej kier / Men det vil jeg for sandingen sige / Hand bød mig aldrig u-ære.

91. Aarle om den morgen / Da skikkede de det saa / Adeluds hun gik til brude-huus / Og Ellin gik der fra. Saa felder hun lyden for hannem.

92. Aarle om den morgen / Det første dagen var lyss / Det var Danner Konning / Hand ganger til brude-huus.

93. Jeg giver dig det hvide selv / Og saa det guld saa rød / At du tiger kver Her Stj Jonsen / Om bruden var ikke møe.

94. Jeg giver dig det hvide selv / Og saa det røde guldbaand / Du tiger kver Her Stj Jonsen / Om der var tvivel iblant.

95. Have I selv eders hvide selv / Og saa eders guld saa rød / I gave mig stolten Adeluds / Hun var saa ven en møe.

96. Er det sandingen du siger for mig / At Adeluds hun er møe / Da skal Torkild Trundesen / Udi Island for hende ikke døe.

97. Drukke de deres bryllup / Saa meget glædde de dem / Otte dage der efter kom / Da fulde de bruden hiem.

98. Det

98. Det var ikke der efter / Maaneder uden fem/ Det var Tolkild Trundesen/ Hand kom fra Island hiem. Saa felder hun lyden for hannem.

99. Det var Torkild Trundesen / Hand kom fra Island hiem/ Sterke vare de tidinger/ Hannem ginge imod igen.

100. Sterke da vare de tidende/ Det giorde Torkild allerverst / Det Her Stj Jonsen havde stolten Adeluds fest.

101. Det var om en Sendag/ Saa hellige da vare de tide / Torkild hand sender sine svenne for sig/ Bad Præsten efter ham bide.

102. Torkild hand ganger ad kirken ind / Hans haar det skinner som guld/ Det maatte mand vel paa hannem see / Hans hierte var sørgefuld.

103. Det var Torkild Trundesen/ Hand melte et ord med ære / Hvo tog af det røde guld / Stolt Adeluds plejde at bære.

104. Der til svarede den liden smaadreng / Og svarede hand Torkild saa/ Det giorde Her Stj Jonsen/ Hand bode for synden under aa.

105. Messen hun var siungen / Og folket det foor hiem/ Torkild hand ganger ad kirken frem/ Hand helser alle dem.

106. Hand taler til Fruer og stolten Jomfruer/ Som hannem stod allernest / Først og sidst til stolten Adeluds/ Hand undte hende allerbest.

107. Her du stolten Adeluds/ Og hvad jeg adspør dig / Var det med din villie / At du brødst tro mod mig. Saa felder hun lyden for hannem.

108. Det svarede stolten Adeluds / Med tugt og

fuld god finde; Det giorde alt venner og frender mine / Det var aldrig med mit minde. Saa felder.

109. Her du stolten Adeluds / Og er det med din villie / Da vil jeg sla Her Stj Jonsen ihiel / Og dig fra hannem adskille.

110. Her J Tolkild Trundesen / Det er aldrig med min villie / Den samme Gud os sammen kom / Hand kand os best adskille.

111. Her J Torkild Trundesen / En bon skuld' J mig vide / J skal ride op paa land / Om Her Peders dotter at bede.

112. J bede ikke om den yngste / J bede ikke om den ædlste / J bede om stolten Sidsellild / Hun er den allerbeste. Saa felder hun lyden for hannem.

113. J bede om stolten Sidsellild / Hun er baade favr og hvid / Det sige de alle der hende seer / Det hun er mig saa lig.

114. Her du stolten Adeluds / For din skyld skal det saa være / Dog vil jeg dig for sandingen sige / Jeg fanger hende aldrig kier.

115. Det var Torkild Trundesen / Hand bad sadle sin hest / Jeg vil ride mig op paa land / Her Peder saa vil jeg gieste.

116. Det var Torkild Trundesen / Hand kom der ridend' i gaard / Ude stander Her Peder / Hand var vel svebt i maard.

117. Hil stander J Her Peder / J er vel svebt udi skind / J giver mig stolten Sidsellild / Allerkiereste dotter din.

118. Det svarede Her Peder / Hand var een mand saa klog: Jeg gaar mig i hejeloft / Jeg spør min dotter til raad.

119. Hil

119. Hil sidder du stolten Sidsellild / Vel er dig du lever / Dig beder Torkild Trundesen / og hannem vil jeg dig give. Saa felder hun lyden for hannem.

120. Det svarede stolten Sidsellild / Hun kunde baade tugt og ære / Det er ikke godt at love den svend / En anden haver kier.

121. De finge hendes ville derpaa / Gladelig sagde hun Ja / Drukke de deres bryllup / Dend samme maanets-dag.

122. Det var Torkild Trundesen / Hand bad sadle sin hest / Jeg vil end i aften / Min kiere moder gieste.

123. Det var Torkild Trundesen / Hand spurde sin moder med ære / Hvo skal være den eene Frue / Der min brud skal fremføre.

124. Det svarede hans kiere moder / Saa lystelig under skind; Du beder hin stolten Adeluds / Dend allerkiereste din.

125. Det var Torkild Trundesen / Hand bad sadle sin hest / Jeg vil ride mig op paa land / Her Stj Jonsen vil jeg gieste.

126. Det var Torkild Trundesen / Hand kom der ridend i gaard / Ude staar Her Stj Jonsen / Hand var vel svøbt i maard.

127. Hil stander du stolten Adeluds / Du est vel svøbt i skind / Vil du være den eene Frue / Der skal føre bruden min.

128. Længe stod stolten Adeluds / Og intet torde hun svare / Ja sagde Her Stj Jonsen / Du skal det gierne giøre.

129. Hun skar under to silke / Og saa to sindals vefve / Ingen der til bryllupet kom / Gav bruden saadan Gave.

130. Ingen der til bryllupet kom/ Der bruden gav saadan gave/ Hun gav hende den samme svend/ Som hun agted selver at have. Saa felder hun lyden for hannem.

131. Det var stolten Adeluds/ Rider Torkilds brud imod/ Silke og saa det røde sindal/ Hengde over gangerens food.

132. De rede over de grønne enge/ Igiennem de grønne skove/ Aldrig kom Torkilds hvide haand/ Af stolten Adeludses sadelbue.

133. Hør du stolten Adeluds/ Jeg spør dig under Øe/ Hvad sagde Her Stj Jonsen/ For du varst ikke mø.

134. Jeg takker Ellin min tieniste mø/ Bruden var hun for mig/ Og hun løste der æren min/ Der med hviden hals for dig.

135. Det var Torkild Trundesen/ Og smiled hand derved/ I aften skal jeg mig vogte/ For saadan kvinde sned.

136. Det svared stolten Adeluds/ Lo listelig under stind/ Hvor finge I de udydelige ord/ Hierte allerkiereste min.

137. Det var silde om aftenen/ De fulde bruden til seng/ Torkild og stolten Adeluds/ De giorde den tale saa læng.

138. Hvi stander I her saa længe/ Det vorder end halve værre/ I fanger utak af eders brud/ Og jeg udaf min Herre.

139. Hielp mig saa sandt den sande Gud/ Baade af sorrig og kvide/ At jeg vilde heller med eder tale/ End sove hos brudens side.

140. Hielp

140. Hielp mig saa snart Gud af himmerig/ Baade af sorg og harm/ Jeg vilde helder med eder tale/ End sove i brudens arm. Saa felder hun lyden for hannem.

141. Det var stolten Adeluds/ Hun drog de spar-lagen sammen/ Hendes Øine runde og hiertet grød/ Hun giorde det ej af gammen.

142. Det var stolten Adeluds/ Hun drog over den silke-peld/ Det veed Gud fader i himmerig/ At jeg heller laa der selv.

143. Det var stolten Adeluds/ Hun lukte den dør saa brat/ Torkild og hans unge brud/ Sagde hun tusind gode nat.

144. Det var Her Sti Jonsen/ Af sot og siug-dom laa/ Det var stolten Adeluds/ Hun gik han-nem til og fra.

145. Det var Her Sti Jonsen/ Hand meldte et ord af harm/ Det være Gud kært i himmerig/ Vi have ikke sammen et barn.

146. Det svarede stolten Adeluds/ Saa listelig under skind/ Det baader rige frender din/ Og ska-den bliver min.

147. Det var Her Sti Jonsen/ Hand vendes til veggen der ved/ Det vil jeg for sandingen sige/ Hand døde i saa slet.

148. Ind saa kom den liden smaadreng/ Var klæd i kiortel rød/ Et Pater noster for Her Sti Jonsen/ Hand bad for hand var død.

149. Det var Torkild Trundesen/ Hand sloe de tavelbord sammen/ Et Pater noster for hans siel/ Hand bad/ Det var alt udaf gammen.

150. Det var ikke der efter / Meere end maaneder tre / Det var stolten Sidsel / Hun fødde saa faver en søn. Saa felder hun lyden for hannem.

151. Det var stolten Sidsel / Hun var saa ven en Frue / Det vil jeg for sandingen sige / For hannem sit liv der loed.

152. Det var stolten Adeluds / Hun breder sine benkke / HErre Gud fader i himmerig / Hand vider mig det jeg tenkker.

153. HErre Gud fader i himmerig / Hand vider mig det jeg tenkker / Lad mig være inden dag og aar / Hvercken møe eller enkke.

154. Det var Torkild Trundesen / Hand beder sadle sin hest / Jeg vil ride mig op paa land / Stolten Adeluds vil jeg geste.

155. Det var Torkild Trundesen / Hand kom der ridend i gaard / Ude staar stolten Adeluds / Hun var vel svøbt i maard.

156. Det var Torkild Trundesen / Hand taler til hende saa brat / Hører I stolten Adeluds / I laaner mig huus i nat.

157. Hør I Torkild Trundesen / I stander af eders hest / Vild I have her hiemme / Det er eder allerbest.

158. Hør I Torkild Trundesen / I tør ikke andet tro / Et aar vil jeg efter eder enke side / Alt i mit eget boo. Saa felder hun.

159. Det var megen glæde / Der de vare komne tilsammen / Det var alt deres meste sorg / Den sommers nat var ikke lang.

160. Det giorde stolten Adeluds / Alt men hun

sad

sad saa eene / Gav hun Ellen sin tieneste mee / En af Torkilds svenne. Saa felder hun lyden for hannem.

161. Det var Torkild Trundesen / Og hand bad sadle sin hest / Jeg vil ride mig op paa land / Her Lave saa vil jeg gieste.

162. Det var Torkild Trundesen / Hand kom der ridend i gaar / Ude stander Her Lave / Hand var vel svøbt i maard.

163. Hil stander du Her Lave / Du est vel svøbt i skind / Giv mig stolten Adeluds / Allerkiereste dotter din. Saa felder hun lyden for hannem.

164. Det svarede Her Lave / Hand var een mand vel klog / Jeg vil gange udi høieloft / Og spørge min dotter ad.

165. Hil sidder du stolten Adeluds / Vel er dig du lever / Om dig beder Torkild Trundesen / Og hannem vil jeg dig give.

166. Med min sax og med min søm / Der med vil jeg mig føde / Jeg vil ikke givte mig igen / Jeg gider ikke haft dend mode.

167. Med din sax og med din søm / Der med kand du lidet vinde / Du skalt givte dig igen / Som andre goede kvinder.

168. Det svarede stolten Adeluds / Saa gladelig der hun lo / Det kom aldrig i min hu / At givte mig ferend nu.

169. Det var stolten Adeluds / Hun taler til sin moder saa / Alt er Torkild den samme svend / I sagde jeg aldrig skulde faa.

170. Saa finge de hendes villie / Saa gladelig

sagde hun ja/ De drukke deris bryllup/ Den samme maaneds-dag. Saa felder hun lyden for hannem.

171. Drukke de deres bryllup/ Med lyst og vare glade/ Der var ikke det røde guld/ For de legere spart.

172. Drukke de deres bryllup/ Alt baade med glæde og gammen/ Nu sidde de i megen glæde/ De have syv sønner tilsammen/ Saa felder hun lyden for hannem.

Forklaring.

Denne Vise er meget gængse; Hvorfor jeg vilde lade den være i Tallet med de andre. Hvo denne Torkild skal have været/ kand ej forvist siges. Kong Knud den Store havde en/ som heed Torkild/ hvilken forrettede meget i Engelland vaa hans vegne. Om samme Torkild og maaskee kand være send til Jisland/ der Kongen havde faaet Norge. Men her siges at Esbern Snare var med/ hvilken levede langt der efter/ i Kong Valdemars den Førstes og hans Søns K. Knuds Tid. Konger i Jisland have ingentid været/ enddog det siges baade i denne og andre Viser; kandskee dermed meentes den fornemste/ som med fleere der forrestod Regeringen/ og kunde tilforn været i disse lande (som ofte skeede) og beskattede af Trunde/ Torkilds Fader. Endogsaa Morten Pedersen Abbed af Soor skriver/ at Her Esbern var en saare merkelig/ god og duelig Rigens Mand/ brugt med ald Ære og Roos i Danmarks Riges Bestilling til Jisland og andensteds.

Ellers i Viserne sættes tidt Jisland for Forsals Land eller Jødeland/ hvorthen Esben Snare og rejste med fleere skaldbrødre/ og kom hiem igen/ hvilket beskrives videre med Her Esberns Berømmelse og Veltalenhed i et gammelt Latinsk Skrivt om de Danskes Rejse til det H. Land. At hand var Gissel i Norge/ gives tilkiende i N. Krønike og en Slegtebog saaledis: Tue Lang under Valdemar den Første/ hente med sit eget Skib Esbern Snare fra Norge/ hvor hand var Gissel. Esbern Snares Fader heed Skialm Hvide/ Farfader Adser Rog; Af hvilket og andre Exempler mand seer/ at de tidt for-

an-

andrede Stam-navnene og Vaabene af adskillige Hændelser. See om hannem tilforn 40 Vise. Sandhed at sige/ da kand om dette Jisland/ og meere her findes / intet uden Gietninger fremføres: Hvorfor det er best / at lade det staa ved sit værd/ i henseende/ at udi Viser vil ej alting agtes saa nøje.

Fordom kaldtes den Litverpur / som kaffer / fælder lydden i ansigtet.

Synden aa. Hvitfeld i K. Erik 6. taler om Hertug Valdemar for Synden aa/ d: i Synder Jylland.

At ride til Jisland/ d: At fare / som i 33 vers forklares med at sejle. De Latiner bruge og det ord Ire, d: At gaa / enten det skeer til Lands eller Vands.

LXX.

Vidt er Vjemod / og underligen kunde folk samles igen.

Jeg stod mig ved en bek at toe / Under lide. Der komme ridende de Riddere fro. Hvor vill' I Her Hogens senner udride.

2. Den eene hand reed sin vej forbi / Under lide. Den anden stod og snakked med mig.

3. Skien Jomfru / skien Jomfru trolov nu mig; Saa godt et guldbaand giver jeg dig.

4. Hvad skulde jeg min fostermoder svare / Naar hun saae mig det guldbaand have.

5. Du sig/ du gik ude ved strande. Du fandst det guldbaand paa sande.

6. Hvad skulde jeg svare fostermoder min/ Naar hun seer mig med blegen kind.

7. Naar hun seer dig blege kinder bære / Da sig jeg vil dig hedre og ære.

8. Men viltu ikke trolove mig / Da sæt dig ned og snak med mig.

9. Du

9. Du sæt dig ned paa brede steene / Og sig mig udaf frender dine. Hvor langt vill' I Her Hogens sønner udride.

10. En aften stund saa var jeg fød / For hanen gool min moder var død.

11. Den tiid de lagde min moder i Grav / Da ringde det for min fader i stad.

12. Der de lagde min fader i Grav / Da ringde det for mine søskend i stad.

13. Nu ere de alle døde / Som mig skulde klæde og føde.

14. Saa nær som Her Svend min yngste broder / Hand satte mig til min fostermoder.

15. Min forstermoder gav mig at di / Fremmede Jomfruer lærde mig at sy.

16. Fremmede Jomfruer lærde mig at sy / Jeg lærde mig selv til ære og dyd.

17. Der hør jeg nu paa talen din / At du est kiere syster min.

18. Vel an min søster tro du mig / Saa høvisk en Ridder giver jeg dig.

19. Søster / søster børst dit haar / Saa riig en Ridder skaltu faa.

20. Glæd dig / et brellup skal dig gjøres / Under lide; Det skal over Dannemark spøres. Hvor langt vill' I Her Hogens sønner udride.

Anmerkning.

Underligen og efter mange Aars borteværeIse finder og kiender Her Svend sin søster igen / i det hun fortæller ham hvorledis hendes Frender vare døde efter hinanden / saa at der de begrove moderen / ringede de for Faderen / o. s. f. Hvor forstages

staaes den ringen/ som fordom kaldtes Sieleringen/ og mangesteds paa Landet hos os er brugt/ indtil for nogle Aar siden; da/ saa tilig Aanden udgik af Menniſket/ løbe de strax til Klokken/ og ringte nogen tid hen/ imedens/ efter deres Meening/ at Sielen foor til Himmels.

LXXI.

Mange vove/ men een gaar af med Byttet.

1. Engang reed jeg paa Dovrefield/ Der drukke Kæmper med fuld godt held/ I fore saa vel vore Runer mens vi ej maa.

2. Paa Dovre-field/ Der drukke Kæmper med fuld godt held/ Der saa druk hand Jon Rand/ Dertil hin rige Her Roſen-vand.

3. Jon Rand/ Dertil hin rige Her Roſen-vand/ De legte ſkaktavel under ſkind/ De ſpotted saa mangen hoviſk kvind.

4. Under deres ſkind/ De ſpotted saa mangen hoviſk kvind/ Hør du Jon Rand kier ſtaaldbroder nu/ Og jeg veed en saa hoviſk Jomfru.

5. Kier ſtaldbroder nu/ Og jeg veed een saa hoviſk Jomfru/ Hun er for alle saa ven en moe/ Spotter du hende/ det vorder din død.

6. Saa ven en moe/ Spotter du hende/ det vorder din død/ Hør du Her Jon Rand kier ſtaldbroder min/ Du lad os ride og ſkue hend.

7. Kier ſtaaldbroder min/ Du lad os ride og ſkue hend/ De lagde ſadel paa deres heſte/ Og rede ſom heldte de beſte.

8. Deres heſte/ Og rede ſom heldte de beſte/ Og de komme til den molledam/ De ſtremme af blod der run-

runde fram. I føre saa vel vore Runer mens vi ej maa.

9. Den melledam / De stromme af blod der runde fram; Hør du Her Jon Rand kier staaldbroder min/ Hvad betyder os den underlig ting.

10. Kier staaldbroder min / Hvad betyder os den underlig ting/ Og det er alle de Ridders blod/ Som have rided til dend Jomfru god.

11. De Ridders blod/ Som have rided til den Jomfru god / Hør du Her Jon Rand kier staaldbroder min/ Vi vende vore heste og ride omkring.

12. Kier staaldbroder min/ Vi vende vore heste og ride omkring/ Jeg lader det ikke for min død / Jeg vil jo skue den hoviske mee.

13. For min død / Jeg vil jo skue den hoviske mee/ Og de komme til det gierde / Det var af blodige sverde. I føre saa vel vore Runer.

14. Det gierde / Det var af blodige sverde / Og hver en staver i gierdet mon staa / Der var en død mands hovet paa.

15. I gierdet mon staa / Der var en død mands hovet paa / Hør du Jon Rand kier staaldbroder min/ Hvad betyder os den underlig Ting.

13. Kier staaldbroder min / Hvad betyder os den underlig Ting / Og det er alt de Ridders hovder / Som haver beiled til den stolte Jomfru.

17. De Ridders hovder/ Som haver beiled til den stolte Jomfrue/ Og hør du det kier staaldbroder min/ Vi vende vore heste/ vi ride omkring.

18. Kier staaldbroder min / Vi vende vore heste/ vi ride omking/ Jeg lader det ikke for min død/ Jeg vil

vil jo skue den venne mee. I fare saa vel vore Runer mens vi ej maa.

19. For min død / Jeg vil skue den venner mee / Og der de kom til borgeleed / Ude staar Jomfruen og lener sig ved.

20. Til borgeleed / Ude staar Jomfruen og lenner sig ved / Hvi er I saa dierv i sind / At I torre vove denne reise hid.

21. Saa dierv i sind / At I torre vove denne reise hid / Det haver volded o Jomfru good / Eders dyd og skienhed stoor.

22. O Jomfru good / Eders dyd og skienhed stoor / Eder at skue er vor attraa / Saa vidt da ganger der savner fra.

23. Er vor attraa / Saa vidt da ganger der savner fra / I være velkommen Her Rosenvand / Og I skal være min festemand.

24. Her Rosenvand / Og I skal være min festemand / Eders manddom og store dyd / Kand mig aldeene give fryd.

25. Og store dyd / Kand mig aldeene give fryd / De her have været vare mig ikke værd / Derfor saa have de fanged ufærd.

26. Vare mig ikke værd / Derfor saa have de fanged ufærd / Dend Ridder fulde Jomfruen samme stund / Deres elskov sigtede saa mangelund / I fare saa vel vore Runer mens vi ej maa.

Antegnelse.

Dofrafield i Norge siges i Viserne at være beboet; Det er saa kaldet af Kæmpen Dofra / som der bode / hvorom i Nordske Krønike / og Torarini Latinske Haldan Svartes Saga.

Nu

Nu ere der kun nogle Stuer for de rejsende/at de der om Natten kunde forblive.

Mange af denne Jomfrues Bejlere have for deres Frieri skyld sat Livet til; Men hende behager omsider denne Rosenvand/ eller Lilievand for sin Tapperheds skyld/ hvorom hun meget havde hørt. Dette Eventyr er noget nær ligt med den Historie Saxo fortæller om Amlet/og det forteligen andrages i gamle Konge-Krønike/ saaledis:

Tha var i Skotland en Drotning so dol/
Hun giorde sinæ bedlæ saa meget utol.
Vare the ikke/ som hun gad aa/
Tha lod hun hugge them hovedet fra/ o. s. f.

Ligesaa giorde og Kong Sigvar af Sylland/ Men Gunnure sad paa en høj Klippe med Ild omkring/ udi Edda. Ellers fortælles ogsaa adskillige Eventyr fra Mand til Mand om de fornemste og dydigste Jomfrue/ hvorledes de sade paa Glarbierge og de farligste steder/ hvor ingen/ uden største Besværlighed kunde komme hen. Der skulle først dræbes Kæmper/ Orme/ grumme Dyr og anden Ubyre/ førend mand kunde vinde dem/ som kand sees tilforn i Regner Lodbrogs Vise. Sligt findes og om en af Melusinæ Søstre i den lille Danske Traktat/ og den større Hollandske/ om Melusina/ som holdes af nogle for en vis Historie. Hvorom i min Danske Boglade videre.

LXXII.

Det var ej godt/ stod det altid til Menniskene.

1. Kirstenlild tiener i Kongens gaard/ Kirstenlild af Fyyn/ Hun slider silke/ hun drager maard/ Kirstenlild kand dølge for de Runer.

2. De Ridder og de svenne de have hende kier/ Kirstenlild af Fyyn/ Men Danner Konning træder hende aldt saa nær.

3. Gud give liden Kirsten/ min Dronning var død/

død / Da skulde du være min festeme. Kirstenlild kand dølge for de Runer.

4. I lader Danner Kong/ I sige icke saa/ En pige sin Dronning ej lig være maa.

5. Danske Dronning er venner naar hun er død/ End jeg er i alt mit Skarlagen rød.

6. Danske Dronning er venner naar hun er lig/ End naar jeg mest er sund og kvig.

7. De vidste ej andet end de vare ene to/ Da lydde Danske Dronning der oppaa.

8. Den Dronning hun heder paa svenne to/ I bede liden Kirsten for mig indgaa.

9. Indkom liden Kirsten og stæddes for boord; Haver min naadig Dronning sendt mig oord?

10. Hør liden Kirsten hvad jeg siger dig/ Hvad snakked du i gaar med Kongen om mig?

11. Jeg snakked ej andet/ Saa Gud hielpe mig? End I var dannes og dyderig.

12. Dronningen raader med sine frende/ Vi ville liden Kirsten stege og brænde.

13. Vi ville hende hverken stege eller brænde/ Men til den heden Konge hensende.

14. Vil hand stege og brænde hende/ Saa gierne lader jeg til mit minde.

15. De breve hun skrev og var ej seen/ De skulde blive liden Kirsten til meen.

16. Saa flyde hun dem de svenne i haand/ Dertil liden Kirsten den lillie vand.

17. Men der de komme paa stranden hen/ De omskreve dem alde paa ny igien.

18. At hand skulde vorde liden Kirsten huld/ Og

este hende som var dydefuld. Kirstenlild kand dølge for de Runer.

19. Liden Kirsten kom iden heden Kongens Gaard/ Ude stod den Herre var svøbt i maard.

20. Forend jeg vilde være hans viv/ Da vilde jeg lade mit unge liv.

21. For jeg skulde slig en Jomfru miste/ Da vilde jeg lade mig døbe og kristne.

22. Løverdag aften lod hand sig døbe/ Søndag morgen sit brøllup giøre.

23. Liden Kirsten ofred det røde guld/ Hendis svenne de ofrede to skaale fuld.

24. I siger Danner Kongen saa mangen god nat/ Som himmelen er med stierner besat.

25. I sige Danner Dronning saa mangt et ondt aar/ Kirstenlild af Fyen/ Som linden bær løv og hinden bær haar. Kirstenlild kand dølge for de Runer.

Antegnelse.

Hun kunde dølge de Runer/ maaskee med andre Runer/ ligesom de Finner kunde med en Gan tvinge den anden/ og mand med en Troldom fordriver den anden. Eller og hun begik sig for dem/ som strebte at vinde hendis Kierlighed/ meere ved Runer og Trylderi/ end Elskelighed.

De Breve/ som skulde tilført hende Døden/ tilføre hende Livet og den høyeste Ære/ i det de smildeligen omskrives og forandres af hende og hendes Medfølgere. Saa giorde Amlet ogsaa med de Breve Jenga havde givet ham til Kongen i Engelland/ hvorom Saxo vidtløftigen. Saadant et Exempel haver og Sim: Majolus i sin latinske Bog/ Hunde-Dage/ kaldet.

Denne Hedenske Konge/ som her omtales/ og tilforn i 16 Viise/ kand have været en i Venden/ eller nest beliggende Lande/

de/ hvilke vare Hedenske/ efter at vi havde antaget Kristendommen.

LXXIII.

Sielden findes Stumhed hos Kvindekiønet.

Broder spurde søster ad/ Tidt og mange finde/ Viltu dig ej mand give i stad. Aldt sørger hun for hiertekiære sin.

2. Nej aanej/ O broder kier/ Tidt og mange finde/ Jeg ikke endnu mandvogten er. Aldt sørger ꝛc.

3. Hvi hør jeg da baade fra og til/ Saa ofte at du giftis vil?

4. Mand siger saa vidt baade til og fra/ Det er en daare/ der liid sætter paa.

5. Hvad var det for en Ridder fiin/ I morges reed af gaarden din?

6. Det var ingen Ridder fiin/ Det var min dreng paa hesten sin.

7. Hvad vare der for to par sko/ Forleden som for sengen stood?

8. Det var ingen to par sko/ Det var mine egne tøsle to.

9. Hvad vare det for kinder smaa/ Hin anden dag i din seng laa?

10. Det var ingen kinder smaa/ De legge dukker hos mig laa.

11. Hvad var det for børneskrig/ Som jeg i morges hørde hos dig?

12. De børn sig ikke klage saa/ Min pige græd for neglene smaa.

13. Hvad var det for en vugge skon/ Som jeg har

seet hos dig i lon? Aldt sørger hun for hiertekiere sin.

14. Det var ingen vugge gev/ Det var min liggend silke vev.

15. Broder veedstu meere/ Jeg veed dig gensvar. fleere.

16. Naar kvindfolk fattis svar vaa stand/ Tidt og mange sinde. I vester hav da fattis vand. Aldt sørger hun for hiertekiere sin.

Anmerkning.

Det mangler intet/ at her jo følger Gensvar vaa Tiltale/saa at det yndelige Kvindekiøn derfor altid er tillagd en lebende Tunge/og een selv bekiender det samme hos den Komediskriver Plautum: Multum loqvaces nos merito omnes habemur; nec mutam repertam esse dicunt ullam mulierem ullô seculô.

LXXIV.

En stridbar Munk.

Der ligger et kloster for oven den skov/ Det bærer forgyllene sleye/ Der ligger for de Kemper tolv/ De vilde det kloster forode.

2. Der ligger for de Kemper tolv/ De ville det kloster forode/ De slaa ihiel baade Øxen og Kiør/ Som de Munke skulle have til føde.

3. Munken udaf vinduet saae/ Der revnet bielker og mure/ Ere de Kemper ey fleere end tolv/ Saa vel vil jeg dennem styre.

4. Munken taler til sin dreng/ Du hente mig ind min kolle; Jeg vil mig i Skoven gaa/ De Kemper vil jeg stille.

5. Femten vare de der den kolle inddrog/ Og flere og ikke ferre/ Munken løfte hende med fingreto/ Saa lettelig kunde hand den bære.

6. Mun-

6. Munken tog kollen paa sin bag / Ad skoven monne hand gange / Der mødte hannem de Kemper tolv / De ville hannem gribe og fange.

7. De skrev der Kredsen paa den Jord / Og kvad hver anden en vise / Det vil jeg eder for sanden sige / Det var saa beesk en lejse.

8. Først vog hand fire / saa vog hand sem / Hand vog dem alle tillige. Det da var den skallede munk / Hand lystet da meere at stride.

9. Det da var den skallede munk / Hand lystet da meere at spatzere. Saa gik hand af skoven ud / Saa listelige over de hede.

10. Saa gik hand af skoven ud / Saa listelig over de felde / Der mødte hannem en arge Trold / Den kaldte mand Sivordt Gielde.

11. Estu endnu den samme munk / Som giorde de Kæmper den vaande / Enten skalt du skammelig fly / Eller du skalt mandelig stande.

12. Endnu er jeg den samme munk / Som giorde de Kæmper den vaande / Ikke da vil jeg skammelig fly / Men ieg vil mandelig stande.

13. Det første slag den Trold hand slog / Hand slog den munk til plade / Huden imellem hans Herder sprak / Hans klæder blev blodige og vaade.

14. Det første slag den munk hand slog / Hand slog den Trold til jord / Ach skam saa saa du skallede munk / Din kolle-hug de ere store.

15. Holt nu op du skallede munk / Og slaa du mig ej meere. Jeg vil give dig selv og guld / Og dertil Pendinge fleere.

16. Munken løb / og Trolden kreb; De vare end-

da begge lige høye / Der viiste hand hannem et lidet huus / Med femten forgyldte fløye.

17. Der viiste hand hannem et lidet huus / Med femten forgyldte fløye / Der fik munken baade sølv og guld / Til hand vilde lade sig nøye.

18. Syv læs sølv og syv læs guld / Lod hand til klosteret føre. Nu beder hannem sende en anden ud / Som køllen kand bedre røre.

19. Det lidde fast ad aften / Og solen gik til hvile / Endda havde munken til klosteret / Vel femten velske miile.

20. Det lidde fast ad aften / Og solen gik til jorde / Endda fik munken af den første ræt / Som for Abbeden kom til borde.

21. Femten munke hug hand i blød / For vellingen var ikke rede. Femte hengde hand op i reg / For silden var ikke søden.

22. Det da melte den liden dreng / Der grynen til vellingen hente / Hver gang munken til kloster kommer / Da maa vi os saadant vente.

23. Det lidde fast ad aftenen / Og folket skulde gaa til senge. Da slog hand ud Abbeden det eene øye / For hand vilde sidde saa lenge.

24. Abbeden ud til sengen løb / Hand torde ikke lenge bide. Det vil jeg for sanden sige / Hand havde baade last og kvide.

25. Aarlig om morgen det var dag / De klokker begyndte at ringe / Ikke vilde den skallede munk / Hverken læse eller siunge.

26. Endda gik hand op i det koor / Som Mun-

ke

ke og Nunner var inde / Ingen torde for den skallede munk / Hverken læse eller sjunge.

27. Saa giorde de den Abbed saa from / Alt til en munk med alle. Saa blev da sæt den skallede munk / Til Abbed over dem alle.

28. Saa holt hand det kloster ved magt / I tredive vintre og fleere. Saa døde da den skallede munk / En Abbed over dem alle.

Forklaring.

Jeg indfører denne Vise her / fordi den i de forrige Tryk var som et Tilheng / lagt til de andre Viser. Den maa være digted efter den Anledning / som findes i den gamle Vise om Munk Broder Alfing / som maa være kommen af det Eiland Als; Thi de kaldes Alfinger / som der ere fødde eller boe. I Tydske Heldenbuch kaldes hand Mönich Ylsan. Ellers have de Aandelige Fædre og fordom været med i Krig og Herreferd / Saasom Turpin / Erkebisp i Frankerige / een af de 12 Jevninge og meget berømt i K. Karls og Holger Danskes Krøniker. Bisp Axel eller Absalon hos os / og Bispen af Mønster Aar 1672 / og derefter. Mand haver og hørdt om den Præst i Irland / som i disse Tider holdt og forsvarede en Festning saaledis / at Fienden omsidder maatte overgive Belejringen. Saa er det og troligt / at denne Munk / (om der skal være noget om) haver anført andre mod disse Klosterets Fiender / og saaledis med deres Hielp ødelagd dem.

LXXV.

Drømme ere forfængelige / dog stundom sande.

Hellelild vogner om midie nat / Fortalde sine sterke drømme / Vaagen laa hendes kier moder / Hun gav det vel i giemme. Her Gøde hand taler med stolten Hellelild.

2. Og jeg gik mig til kilden/ Mine hænder der at toe; Der kom fluende to Nattergale/ De begge mine øjne udhug.

3. De hugge mig i min side/ De hugge mig for mit bryst; Alle de lemmer som paa mig var/ De vare saa jammerlig krøst.

4. Jeg haver drømt saa underlig/ Alt om mit eget liv/ At jeg blev sønder i midie skaaren/ Med unge Her Gødes kniv

5. Du vogt dig Hellelild dotter min/ Du vogt dig vel i aar: Her Gøde hand stunder efter æren din/ Som falken efter en raa.

6. Det stod saa i lang tid hen/ Og vel i maaneder fem/ Stolt Hellelild tord' ej vove/ Til kirken at fare i dem.

7. Det var om en Søndag/ Saa hellige vare de tide/ Til kirken vilde stolt Hellelild/ Til kirken vilde hun ride.

8. Her Gøde holder i rosens lund/ Hand leger med sine svenne: Det første hand stolt Hellelild saae/ Da fik den leg en ende.

9. Her Gøde hand rider til hengende karm/ Hand mindte hendes mund saa rød; Der blev hun knyt med elskovens baand/ Som hende mon tvinge til død.

10. Stolt Hellelild ganger ud og ind/ Hun klager alt saa saare; Og alt saa spurde hendes moder ad/ I hvad som hende mon skade.

11. Hør I det min kier moder/ Jeg vil eder sige den harm: Jeg ganger saa inderlig bunden/ Med unge Her Gødes barn.

12. Det

12. Det var ynk i Fruerstue / Saa alle deres øine der runde / Og mest med stolt Hellelild / De lagd' hende kevle i munde.

13. Der var ynk i fruerstuve / Ja graad og største kvide / Men mest med stolten Hellelild / De skare barnet af hendes side.

Anmerkning.

Enddog Drømme ere forfængelige / og saasom mand vil gribe efter Skyggen / saa alligevel have de sommetids noget at sede / og betyde noget; hvorpaa kunde gives mangfoldige Exempler af Verdslige Historier / at jeg nu intet skal mælde om den Hellige Skrivt.

LXXVI.

Underligt Giftermaal.

Her Karl sidder over tavelbord / Og taler til svenne sine: I skulle mig en Jomfru hente / Den venneste solen over skinner. I meden hand rider mod hende.

2. I skulle lede over lande / Og over de norde-rige / Og hente mig en Jomfru ven / Der vel kand være min lige.

3. I skulle mig den Jomfru faa / Der vel kand være min lige / Er hun dannis og dyderig / Jeg agter ei om hendes rige.

4. Bort da rede de Danne-svenne / Baade over land og rige / Og de kund' ikke finde den møe / Som dem tykte være hans lige.

5. Hiem da rede de Danne-svenne / Alt over de grønne tvede / Da funde de saa skien en Jomfru / Som vogtede bøndernes fæ.

6. Det da mældte den gamle svend / Hand reed i

kiortelen rød; Nu seer jeg under lide / Og end saa ven en mee. I meden hand rider mod hende.

7. Det da var den gamle svend / Hand reed af bierget ned; Taled hand til den skionne mee / Bad hun vilde følge med.

8. Sig mig nu o skionne mee / Og sig mig det i løn; Hvad Adel er I kommen af / I meden I er saa skion.

9. Hyrden er min fader / Hand vogter det fæ under lide / Selv heder jeg Kragelild / I meden I vil det vide.

10. Revne saa vare hendes klæder / Tilsammen i stykker smaa; Haar havde hun som spundet guld / Som mellem hendes hærder laa.

11. Hendes hals var hvid som hermelin / Hendes kinder rosen-rød; Det undred' alle de Danske hovmænd / At hun skulde lide den nød.

12. Det da var den gamle svend / Svøbte hende i skarlagen smaa; Saa løfte hand hende saa listelig / Alt paa sin ganger graa.

13. Vill' I mig saa bortføre / Saa brat og overfuus? Lader mig paa marken blive / Og genne det fæ til huus.

14. Hør I det min skionne jomfru / I skal hverken sørg' eller kvide; Jeg før eder af landet ud / Saa riig en Ridder at give.

15. Klædde de hende i silcke / Og saa i skarlagen rød; Det vil jeg for sanden sige / Det var saa ven en mø.

16. Klædde de hende i silcke / Slog' over hende skarlagen skind / Saa fulte de hend' i højeloft / For unge Her Karl ind.

17. Det

17. Det var ungen Herre Karl/ Hand klapped paa Hyndet blaa: Hør I det min skionne jomfru/ I hviler her lidet paa. I medens hand rider mod hende.

18. I sige mig nu min skionne mø/ I mens vi ere saa eene: Hvad for Adel er I af/ Men I er moe hin venne?

19. Her Karl heed min Fader/ En Ridder kæk og kiøn/ Fru Brynial heed min moder/ Selv heder jeg Adebrun.

20. Jeg var mig saa liden/ Og end saa liden en maard/ De bønder slog min fader ihiel/ Kaste hannem i ormegaard.

21. De bønder sloge min fader ihiel/ Der de mod hannem stride/ Min moder blev af landet ferd/ Mig selv til sorg og kvide.

22. Min moder blev af landet fert/ Jeg veed ej om hun er død; Siden var jeg hos de bønder/ Og de have mig opfed.

23. Det var ungen Herre Karl/ Klapped hende ved hvlden kind; I skal hvercken sorg' eller kvide/ I er allerkiereste min.

24. Vil Gud udi Himmerig/ mig give der til evne/ Da skal jeg inden maanets dag/ Dig over de bønder hevne.

25. Vil I mig over de bønder hevne/ Det er mig ikke imod/ I skaane bondens hustro/ Hun var mig altid god.

26. Tak have ungen Her Karl/ Saa vel holdt hand sin tro/ maanets dag der efter kom/ Lod hand sit brollup boe. I meden hand rider mod hende.

An-

Anteegnelser.

Denne Vise kommer meget overeens med den anden K. Regners Vise (den 4 i dette hundret) om med den/som der hos findes/ ja denne ubekiendte mø heder ogsaa Krage. De have da ikke besled efter got Navn og Rykte/ som burde at ske/ men som de funde og saae/ ligesom i den første Verden/og Samson siden/ dem/ som behagede deris Øine vel / og mere endsom deres Ører.

Om Ormegaard/ see 5 Vise/ om K. Regner.

LXXVII.

Gammel kierlighed dør dog ikke/ Fryd frys ikke.

Det var ungen Her Svend Dyring/ Hand raade med Moder sin/ Jeg vil mig udride/ Her Mognuses brud igen/ I dag tager svenden sig orlov udaf herren.

2. Vil du dig udride/ Her Magnuses brud igen/ Jeg beder dig for den allersverste Gud/ Du skynder dig snarlig hiem.

3. Det svarede unge Her Svend Dyre/ Hand reed den brud imod/ Silcke og det sindal sort/ Hengde ned for Heste fod.

4. Alle da rider de brudefolk / De rider udi en ring/ Foruden Her Svend Dyre/ Hand rider saa langt omkring.

5. Det var unge Her Svend Dyre/ Hand rider ud med den strand : Bidselet udaf det rede Guld/ Det skinner udi hans haand.

6. Det da melte stolten Ellensborg/ Hun smiler under skind/ Hvo er os den unge svend/ Der drager bolden kind.

7. Det

7. Det da svared den stionne Jomfru/ Der bruden sad allerneſt/ Det er hin unge Svend Dyre/ Der rider den høye heſt.

8. Er det hin unge Her Svend Dyre/ Der rider den høye heſt/ Det veed Gud Fader i Himmerig/ Hand under mig af hiertet beſt.

9. Alt da rider de brudefolk/ De ride deris heſte i beede/ Foruden unge Her Svend Dyre/ Hand leder efter ſit sæde.

10. Tager jeg mig et hiunde selv/ Tager jeg mig en stol/ Jeg vil sidde for bruden i dag/ Og skyvle hende for den Sool.

11. Det svared brudens fader/ Og saa tog hand paa/ Du sidder ikke for min datter i dag/ Gak heller saa langt her fra.

12. Jeg haver været i Pariis/ Iblandt de mange folk/ Alt haver min tunge / været for mig en tolk.

13. Du haver været i Pariis/ Iblant saa mange folk/ Alt haver din tunge/ Giort dig til en skalk.

14. Indkom unge Her Svend Dyre / Skøtte ikke hendes faders ord/ Saa tog hand stol i hænde/ Sette sig den brud imod.

15. Det lidde fast ad aften/ Hver skulde sengen søge/ Alt spurde Her Svend Dyre/ Hvor hand om natten skulde ligge.

16. For uden for den høielofts broe/ Og neden for de tinde / Der skal Her Svend Dyre/ Om natten under ligge.

17. Silde om den aften/ De fulde den brud til seng/ Udgik Her Svend Dyring/ Hand rusted sine Hovmænd.

18. Dra-

18. Drager J eders harnisk paa / Og saa eders brynje blaa / Saa skulle J med fuld got mod / Hen til det brudehuus gaa.

19. Saa fulde de den unge brud / Hen til det brudehuus / Frem gik Her Svend Dyring / Hand slukte de høje blus.

20. Saa tænder de op de voxkerte ny / Og saa de høje blus / Saa fulte de den unge brud / Til det brudehuus.

21. Det svarede brudens moder / For hun var hastig og gram / Hvo slukte ud de brude-blus / HErre Gud give ham skam.

22. Det svarede Her Svend Dyring / Hand tog de ord til sig / Jeg slukte ud de brudeblus / Bander ikke mig.

23. Det var ungen Svend Dyring / Slog over bruden kappen blaa / Saa løfte hand hende saa listelig / Alt til sin ganger graa.

24. Somme de lukte op brudehuus-dør / Og somme monne blus optænde; Den herre hand tog den brud med magt / Ad skoven monne hand rende.

25. Der hand kom i rosens lund / Der lod hand sig høre / Haver tak rige Her Mognus / J seer os aldrig meer.

26. Saa reed hand gennem de grønne skove / Alt over de grønne enge / Alt kom hand til sin moders gaard / For folket gik til senge.

27. Mod ham gik stolten fru Mettelild / Saavel var svøbt i maard / Saa vel favner hun ungen Her Svend Dyring / Og saa hans unge brud.

28. Tak have Her Svend Dyring / Saa vel holt hand

hand sin tro/ Hand førde hende til sin egen Gaard / Hand lod sit brellup boe.

Anmerkning.

Her bruges alt Tageretten / som længe udi Krissendommen varede / indtil den endeligen blev aflagt. Dog her er Brudens Villie saa god som hans/ der tager hende.

Baade Leeg og Lærde rejste fordom mest til Pariis / hvoraf disse kaldtes Pariis-Klerker.

LXXVIII.

Den Dødes Igenkomst.

Svend Dyring hand rider sig op under oe/ Vare jeg selver ung/ Der fæste hand sig saa ven en moe. Mig lyster udi lunden at ride.

2. Tilsammen vare de i syv aar / Og syv børn de tilsammen faar.

3. Saa kom der døden paa det land / Der dede den deilig lillie vand.

4. Svend da rider sig op under oe/ Hand fæste sig atter en anden moe.

5. Hand fæste hende moe/ hand førde hende hiem/ Men hun var bæsker og meget grim.

6. Der hun kom agend i gaard/ De syv børn stander med modige taare.

7. De smaa børn stoed med sorrigfuld mod/ Hun skotte dem bort alt for sin fod.

8. Hun gav de smaa børn ej øll eller mad / Og sagde/ I skal lide hunger og had.

9. Hun tog fra dem de bulster blaa/ Og sagde/ I skal ligge i bare straa.

10. Hun tog fra dem de store voxlius / I skal nu ligge i mørken huus.

11. Om aftenen silde der børnene græd/ Det hørde deris moder under mulden ned. Mig lyster udi lunden at ride.

12. Det hørde den kvinde under jorden laa/ Forviss maa jeg til mine smaa børn gaa.

13. Den kvinde gaar frem for vor HErre at staa/ Og maa jeg til mine smaa børn gaa.

14. Hun bad ham saa længe/ Saa hand lod hende gange.

15. Og du skal komme igen inden hanen gal/ Ej lenger du borte blive skal.

16. Hun skød op sine modige been/ Der revnede muur og graa marmorsteen.

17. Der hun gik igennem den by/ De hunde de tudde saa højt i sky.

18. Der hun kom til borge-led/ Der stod hendes ældste dotter ved.

19. Hvi stander du her kier dotter min/ Og hvor er det med smaa sydskende din.

20. Vel er J en kvinde baade favr og fiin/ Men intet er J kier moder min.

21. Hvor skulle jeg være favr og fiin/ Jeg har været død/ bær blegen kind.

22. Min moder var hvid med kinder rød/ Men du est bleg og ligner en død.

23. Hvor skulde jeg være hvid og rød/ Saa længe haver jeg været død.

24. Der hun kom i stuen ind/ De smaa børn staar med taare paa kind.

25. Det eene hun børsted/ Det andet hun flette/ Det tredie hun løfte/ Det fierde hun lette.

26. Det

26. Det femte hun sette paa sit skiød/ Og gav det af sin dj saa sød.

27. Hun bad eldste datter sin/ Du bed Svend Dyring gaa til mig ind.

28. Der hand kom i stuen ind/ Hun talte til ham med vreden sind.

29. Jeg levnte efter mig baade øl og brød/ Mine smaa børn lide hungers nød.

30. Jeg levnte efter mig bulster blaa/ Mine smaa børn ligge i bare straa.

31. Jeg levnte efter mig de store voxlius/ Mine smaa børn ligger i mørken huus.

32. Skal jeg tiere hiem til jer gaa/ Saa krank en lykke skal J faa.

33. Det svarede liden Kirsten i sengen laa/ Alt skal jeg være dine børn god.

34. Hver gang de hørde de hunde giøe/ Saa gave de børnene øll og brød.

35. Det første de hørde den hunde-glam/ Saa redis de for den dødis gang.

36. Det første de hørde de smaa hunde tude; Var jeg selver ung; Saa frygtede de for den døde der ude. Mig lyster udi Luuden at ride. Eller: Favre ord fryder saa mangt et hierte.

Anteignelse.

Det var maaskee denne hans Hustru/ som nu døde. Men her opregnes idel Papistiske Fabler. Om de dødes Genkomst/ at spørge sig forlov af vor HErre/ om Hanegalen/ o. s. m. Denne ene vilde jeg dog indføre af flere/ som jeg haver af lige overtro/ at mand her af kand see/ hvad for tyk vildfarelses Mørcke de fordom have sveved udi. Ellers om Hanegalen haver mand og andet anderledis/ nemlig at Dødningen ej tør

tede den sorte eller hvide Hane/ men ikkun den røde/ om hvilken hand sagde:

Nu gal Hanen den røde/ Til Jorden stunder den Døde.

Derfor legges endnu helst røde Haner til.

Dyrer og Dyringer have været fornemme Adel/ og ere endnu til.

LXXIX.

Kierlighed medfører Sorg.

Stolten Ellensborg stander i højeloft/ Og seer hun ud saa vide/ Hisset seer jeg Her Oluf/ I grennen lunde at ride/ Thi sorger hun for hannem i saa lønlig.

2. Hisset seer jeg Her Oluf/ I grønnen lund at ride/ Give Gud Fader i Himmerig/ At hand vilde ride hid.

3. Det var stolten Ellensborg/ Og raade hun med sin terne/ Og hvad skal jeg Her Oluf svare/ Hand beder mig alt saa gierne.

4. Svare hannem vel med tugt og ære/ I svare hannem som I hannem and/ Hand er den allerkieriste i eders hue/ For nogen verdens mand.

5. Det var Her Oluf/ Hand kom der ridend i gaard/ Ude stander stolten Ellensborg/ Hun var vel svøbt i maard.

6. Her stander I stolten Ellensborg/ I giver mig eders tro/ Jeg vil eder elske og ære/ Skille eder ved stor uro.

7. Slig er I Her Oluf for andre Mænd/ Som Solen for liuset Stierner/ Havde I ikke vejed min Mordbroder/ Jeg troloved eder saa gierne.

8. Jeg vil give eder guld og selv/ For kiere Mor-

bro-

broder din/ Og der til bøn og knæfald/ Med Dannemænd paa ting. Thi sørger hun for hannem i saa lenlig.

9. I tiger kiere Her Oluf/ Og siger I ikke slig ord/ Jeg haver eder i mit hierte kier/ For nogen der lever paa jord.

10. Saa listelig i den samme stund/ De gave hver andre deris tro/ Saa de hver andre vilde elske/ Den stund de levde baade.

11. I skynder eder Her Oluf/ I drager af denne gaard/ Kommer Her Magnus min broder hiem/ Jeg frygter det ilde gaar.

12. Saa sørgende vare de unge to/ De bøde hver andre god nat/ Give det Gud Fader i Himmerig/ At de maatte findis brat.

13. Det var Her Oluf/ Hand rider i grønnen lund/ Der møder hannem Her Magnus/ I saa snar en stund.

14. Vel mødt Her Oluf/ Hvi rider du mig imod/ Og du haver vejed min Morbroder/ Du bødst mig aldrig bod.

15. Jeg vil give dig guld og sølv/ For kiere Morbroder din/ Og der til bøn og knæfald/ Med Dannemænd til ting.

16. Du haver vejed min Mordbroder/ Du bødst mig aldrig bod/ Og du haver troloved min Søster/ Gav mig der aldrig for ord.

17. Jeg haver trolovet din Syster/ Baade for hæder og ære/ Og alde de dage jeg leve maa/ For broder vil jeg dig være.

18. For rider Her Oluf/ Med sine svenne fem/

Efter rider Her Magnus / Med femten raske hofmænd. Thi sørger hun for hannem i saa lønlig.

19. Toge de Her Oluf/ De hugge hannem saa smaa/ Alt som de lille linde løv/ Der under linden laa.

20. Det var Her Magnus/ Hand binder sig sværdet ved side / Og saa mon hand saa snarlig hiem / Til sin søster ride.

21. Det var Her Magnus/Kom i sin egen gaard/ Ude stander hans kiere Søster/ Hun var vel svøbt i maard.

22. Vær velkommen Her Magnus/Og kiere broder min/ Og hvad for diur da haver du bided/ Enten hiort eller hind.

23. Ingen diur saa haver jeg bidet/ Enten sabel eller maar/ Men jeg haver bided den tomme hiort / Som var i vor gaard.

24. Haver du vejet Her Oluf/ Og giort mig denne vee/ Ret aldrig skal du leve den dag/ At du mig glad skal see.

25. Men du haver vejet Her Oluf/ Og giort mig den møde/ Da skal jeg mig i kloster give/ Og sørge mig selv til døde.

26. Thi kvær min kiere Søster/ Og lad bortfare din kvide/ Jeg skal give dig den rigeste Ridder/ Hand er i dette Rige.

27. Langt heller vilde jeg Her Oluf have/ Paa sin ganger graa/ End jeg vilde have den rigeste Ridder/ Der jeg kunde nogensteds faa.

28. Det melte stolten Ellinsborg/ Saa saare sine hænder monne vride; Du viste min broder jeg tro-

de

de dig best/ Hvi vilde du mig saa svige? Thi sorger hun for hannem i saa lønlig.

29. Da ynkedes Her Magnus/ Udover den store nød/ Havde jeg den Elskovs sorg vist/ Hand skulde ikke blevet død.

30. O HErre Gud i Himmerig/ Vi vilde du mig saa plage/ At min allerkieriste skulde falde fra mig/ Og jeg skulde sorgen drage.

31. Dend Jomfru hun sorger saa saare/ Hun sorger sig selv fra sinde/ Alt for sin allerkieriste som hun havde mist/ Hun kunde hannem ikke finde. Thi sorger hun for hannem i saa lønlig.

Anmerkning.

Ellensborgs egen Broder Magnus af utidig Hevngierighed (som her i den ny plantede Kristendom længe var brugelig / ligesom tilforn i Hedenskabet) ihielslog hendes Festemand / og dermed sætte hende i slig en sørgelig Tilstand / som hun ej kunde forvinde / førend Døden gior Ende derpaa.

LXXX.

Kierlighed udstaar sin Prøve.

De Ledingsmænd lagdes under ee / Der vises villien min. De tretted' om saa ven en moe. Hun lover hannem sin tro.

2. Jeg tør sætte ved mit guld saa rød/ Liden Kirsten skiotter ej Normands død.

3. Jeg tør sætte ved min hvide hals/ Liden Kirsten er Her Normand ej falsk.

4. Her Normand stoed og hørde derpaa/ End skal jeg prøve begge deres ord.

5. Her Normand klædde sig i silke rød/ Og lagde

sig ned/ som hand var død. Hun lover hannem sin tro.

6. De Kongens mænd styrde deres sneke til land/ Liden Kirsten ganger paa hviden sand. Hun lover hannem sin tro.

7. Værer velkomne I Kongens mænd/ Hvor har eder liidt i Ledingen hen.

8. Saa haver os liidt i Ledingen hen/ At vi have mist en mand saa ven.

9. Vi have mist saa fin en mand/ Hin unge Normand saa heder hand.

10. Liden Kirsten stod og hørde de ord/ Hun daanede vel ti gange til jord.

11. Er det nu sandt Her Normand er død/ Jeg bygger over ham en kirke saa rød.

12. Muren af graa marmorsteen/ Og graven af det hvide hvalsbeen.

13. Jeg skal hans kiste med sølv beslaa/ Og sætte forgyldte bogstave paa.

14. Saa sige de alle som der gaa fram/ Der ligger liden Kirstens festemand.

15. Her Normand kund' ej lide den harm/ Stat op/ tag hende ti gang' i arm.

16. Tak have Her Normand/ Hand holdt sin tro/ Med ære lod hand sit brøllup bo.

17. Tak saa have den skienne Jomfru/ For hun var hannem saa huld og tro.

18. Nu haver den Jomfru forvunded sin harm. Der vises villien min. Hun sover hver nat i Her Normands arm. Hun loved hannem tro sin.

An-

Anmerkning.

Enddog Kierlighed er tidt ubestandig hos mange / og lang Skilsmisse forkøler den tidt / saa sees her alligevel et andet Exempel / at hun alvorligen sørger for Her Normand / hvilket Navn haver fordom / og endnu er et Stamme-Navn.

LXXXI.

Folk kunde tvinges til Frykt / De skulle overtales til Kierlighed.

Karl Hefding hand sidder paa Ramsøe / Min hierte lild rosen er min kiere / Taler hand om en venner møe / Mens hannem vindes lived.

2. Jeg vil mig ride op under øe / Og fæste Inger Jernsteg / Saa ven en møe.

3. Det svared den svend i kiorteligen sort / Den Jomfru hun er given bort.

4. Det svared den svend / som hand stod nest / Her Magnus haver den Jomfru fæst.

5. Førend hun skulde blive Her Magnus viv / Før skal det koste mit unge liv.

6. Hvilke af mine svenne vil med mig fare / Og sit liv ej for mig spare.

7. Torkild hand soor om Gud og mænd / Bruden ikke kom fra kirken end.

8. Hør du Torkild kier staldbroder min / Vilt du laane mig gangeren din.

9. Vil du skifte din klæder med mig / Alt mit smykke saa giver jeg dig.

10. Jeg gior det ikke for gave eller guld / Jeg sviger ikke Her Magnus / hand er mig huld.

11. Vilt du skifte klæder med mig / Liden Kirsten min

min søster giver jeg dig. Mens hannem vindes livet.

12. De fuldes gennem den grønne lund/ De skifte deres klæder i samme stund.

13. Endnu du haver skift klæder med mig/ Lad mig i dag skenke for dig.

14. Nu haver vi skift klæder med ære/ Lad mig viin for bruden bære.

15. De ride udi brudeskar/ De vidste ikke hvilken Karl Høfding var.

16. Hand reed frem for den brude-karm/ Hand havde deraf baade glæde og harm.

17. De førde bruden i Her Magnuses gaard/ Der er ikke guld for Legeren spard.

18. De sætte bruden paa brude-benk/ Karl Høfding gaar paa gulvet at skenk.

19. Karl Høfding hand luder over breden bord/ Hand taler til hende et skemtsom ord.

20. Hvad heller vil J være Her Magnus møe/ Eller J vil følge mig til Ramsøe.

21. Heller vil jeg følge eder til Ramsøe/ End jeg vil være Her Magnuses møe.

22. Førend jeg vilde være Her Magnuses viv/ Da vilde jeg vove mit unge liv.

23. Tige kver allerkiereste/ sig ikke saa/ Et bedre raad saa ville vi faa.

24. Silde om aftenen riim falt paa/ Den unge brud lyster at sove gaa.

25. De fulte bruden til brude-seng/ Dronningen fulte hender selv der hen.

26. De fulte bruden til senge/ Karl Høfding dvæl ej længe.

27. Karl

27. Karl Høfding hand i den brude-seng sprang/
Hand slukte ud lius med højre haand. Mens han-
nem vindes livet.

28. Det melte Dronningen og hun blev vreed/
Hvo slukke ud lius mand skal ved see.

29. Hvem er Niding i brude-huus/ Som slukte
for den unge brud lius.

30. Jeg er ej Niding/ Jeg vil have den mee/ Jeg
heder Karl Høfding til Ramsee.

31. Dronningen taler til sine meer/ Hvo haver
hørt slig under før?

32. Udgik den Dronning med sine meer/ Karl
Høfding lukte det loftes dør.

33. Dronningen gaar ad salen frem/ Hun rekker
Her Magnus sin højre haand.

34 Saa underlig tidinger jeg til dig bær/ Karl
Høfding sover hos din hiertens kier.

35. Karl Høfding sover hos din lillie vand/ Hevne
det Her Magnus om du kand.

36. Her Magnus hand tog til sin kniv/ Det skal
koste hans unge liv.

37. Saa snart var brynien af bielken rykt/ Og
haarden jern paa hoved trykt.

38. De stotte paa døren med glavind og spiud/
Stat op Her Karl og gak her ud.

39. Karl Høfding hand ud ad vinduet saa/ I ere
saa mange/ vi ere saa faa.

40. I ere saa mange vi ere kun to/ Dog skal jeg
gierne til eder gaa.

41. Det er min allerstørste harm/ Jeg skal af den-
ne Jomfrues arm.

42. Karl Høfding hand paa gulvet sprang/ Den Jomfru slog sejers klæder over ham. Mens hannem vindes livet.

43. Her haver I saa godt et sværd/ Udi mit bloed/ saa er det hærdt.

44. Ingen sværd eder skade kand / I medens I haver det sværd i haand.

45. Her haver I en brynie saa god/ Der bider ingen staal op paa.

46. Tager I nu det sværd i haand / I forskaane min fader/ om I kand.

47. Karl Høfding udaf døren løb / Sit gode sværd hand for sig bød.

48. Hand vejed i den første flok/ Her Magnus med sin gule lok.

49. Hand vejed i den anden skare / Her Magnus tre brødre og brudens fader.

50. Stolt Inger fik stor mede/ Hun saae hendes fader bløde.

51. I en sorrigfuld stund saa er jeg fød/ Min fader er for min skyld død.

52. Hand klapped hende ved hviden kind / I sørger ikke allerkiereste min.

53. Jeg kunde det ikke volde / Om jeg mit liv vilde holde.

54. Karl Høfding stak sit sværd ved side / Jomfru vil I med mig ride.

55. Jeg vil dog følge dig af land / Alt for nogen verdsens mand.

56. Saa glad var ald Karl Høfdings svenne/ De fulde den Jomfru over enge.

57. De

57. De fulde den Jomfru til strande / Hendes broder fulde dem til lande. Mens hannem vindes livet.

58. De vant op seyl og forgylden fley / Saa seyled de til Ragnesøe.

59. Tak have Karl Høfding / hand holdt sin tro / Saa lod hand sit brøllup boe.

60. Hand lod sig dertil løste / Hand gav Torkild hans søster.

61. Hand gav ham sin søster saa ven en møe / Min hierte lild rosen er min kieriſt / Med hende halv Ramsøe / Men hand vinder hende saa liden; Eller: Mens hannem vindes livet.

Forklaring.

Bruden giver sin Brudgom et udvalt Sverd og Brynie / som intet Sverd kunde skade. Saadanne Sverd og Vaabne / havde de fordom Tid / som den Grædske Poet Homerus og beskriver Achilles Vaabne at have været. Her løber og noget Tryderi i med / som og det / at hun kaste Sejers-klæder over ham. Mand siger endnu at somme Børn fødes med Sejers-hue eller Hielm / eller Sejers Serk / hvor ved de skulle blive sær lykkelige frem for andre.

Jeg finder et ukiendeligt Tilnavn til Inger i Haandskr: Bog / noget ligt efter Jernskeg / et gammelt Adels Navn / baade i Norge og her. Peder Jernskeg siges i en Slegte-Bog / at have havd en Skave til Hustru / berykket for Letfærdighed / hvilken hand derfor kyste ihiel i Barselseng / der hand havde sit Harnisk paa under Klæderne / og hand meente det ej at være sit Barn. Hans Søn var Biſp Peder Jernskeg i Roskild / død 1416. og begraven under det Nørre Taarn / hvis Grav blev obnet af Her Niels Trolle / da hand der lod giøre sin Begravelse; Og var der muret / som en Kiste om hannem / hvor hand laa i sine Biſpeklæder / med Stav / o. a. m.

Af Karl Høfdings modige Gierning / sige vi endnu Ordsprogs viis; Det er en svar Karl Høvding. Ved

Ved Ramsø (hvilken By Saxo ogsaa nævner) forstaaes maaskee den Gaard neder ved Søen; Eller det kand være Ravnsøe i Jylland/ som og findis i en Haandskr: Bog.

LXXXII.

Glem ej GUD/ at hand ej glemmer dig igien.

Her Jonas og Her Nielus Maard/ De vare Staaldbroder baade/ De ride dem at bede dyre/ En signede Paaskemorgen. Den ene hand vinder den anden dyrene af.

2. De rede dem for kirke og kloster/ Paa messen gave de ikke giem/ Der de komme paa heden/ De talde hver andre deris drøm.

3. Mig tøkte at min Faders gaard/ Stod udi røden gled/ Og mig tøkte det min Festems/ Hun laa paa baaren død.

4. Mig tøkte jeg var udreden/ Over en saa bred en bro/ Og ald den strøm der under løb/ Var som det røde blod.

5. Haver du mig dine drømme talt/ Alt i den grønne eng/ Saa mænd ved min kiere staldbroder/ Jeg taler dig mine igen.

6. Mig tøkte det min Faders gaard/ Stod alt i brændend brand/ Og mig tøkte det stolten Fru Sidsel/ Havde mist sin ene haand.

7. Mig tøkte det mine støvle/ De vare fuld af blod/ Min ganger slog mig under sig/ Hand løb til vilden stod.

8. Her Jonas og Her Nielus Maard/ De bare for drømmen fare/ Der sprank op saa lidet et dyr/ De tøtte det var en hare.

9. Det

9. Det var holde Her Nielus/ Hand tænkte paa sin drøm/ Du skynd dig snart Jonas hid/ Vi ville nu ride hiem. Den ene hand vinder den anden dyrne af.

10. Det svarede Her Jonas/ Hand gav det ikke udi gem/ Vi ville bede en liden hare/ Saa ville vi ride os hiem.

11. Det da svared det lille dyr/ Det svared et ord saa stort/ Og beder du mig med hunde i dag/ Og fører du mig saa bort.

12. Beder du mig med hunde i dag/ I morgen kommer jeg paa bord/ Hvilken svend mig æder af/ Hand taler aldrig fler ord.

13. Tilsammen da rede de staldbrødre to/ Alt i de grønne lunde/ Og de yppede dennem en trette/ Om deris heste og hunde.

14. Mine hunde vil jeg ikke rose/ Enddog de ere de beste/ Det vil jeg for sanden sige/ Saa kostelig ere mine heste.

15. Langt bedre saa maattu Jomfru-svend/ Alt snakke med Jomfru din/ End du rider her i marcken ud/ Og spotter gangeren min.

16. Det du kalder mig en Jomfru-svend/ Derfor vil jeg dig intet vige/ Saavel maa Jomfru Mette lild/ Alt være Fru Sidsels lige.

17. Sammen da ginge de staldbrødre to/ De sloges baade til fod/ Sammen da løbe deris heste/ De baade bede og slo.

18. Sammen da løbe de heste/ De sloges der med stor mode/ Og sammen da løbe deris hunde/ De bede hver andre til døde.

19. Fuld

19. Fuld ilde da vare de hunde fødde/ Som legte under Kongens bord/ To staldbrødre sloge hver andre ihiel/ Der vilde for ingen give bod. Den ene hand vinder den anden dyrene af.

20. Saa saare da sørged hun Sidsellild/ Saa gior og Her Jonas mee/ Det var hans kiere moder/ Hun monne i sorgen dee/ Den ene hand vinder den anden dyrene af.

Forklaring.

Udi en Slekte-Bog findes dette om dennem/ Her Niels Maar af Tolstrupgaard i Nørager Sogn i Sønderherred/ og Her Jens af Meruv/ jagede baade helligt og segnt. Paa en Paaskedag bidsede de efter en hare/ som forsvandt. Hundene bede hinanden ihiel/ og omsider Ridderne dræbte hinanden. Dette er udhugget paa Vestre Enden af Nørager Kirke paa en Kampesteen.

Aar 1411. Paaskenat ere 5 Mænd udgangne at jage/ og som det ringde til Otesang/ ginge de to til Kirken/ men de tre ere omvendte med Hunde og Garn til Steen/ mellem Sandrog Klinte paa Gulland. Strelov. Gul. Kr.

Dersom Jagt ej kand tillades om hellige Dage/ end og efter Guds Tieneste Forretning/ da kand det mindre skee med dens Forsømmelse. Saa skal der en Adelmands Frue have født hannem Børn med Hundehoveder/ hannem/ hvis største Lyst var til Hunde og Jagt paa Hviledagen. Men Exempler paa adskillig Ulykke/ kommen af Jagen/ have vi i vore egne Historier/ besynderligen om K. Valdemar 2. og 3/ hans Søn/ item K. Erik Gleiping/ af hvilke hin blev fangen/ men disse 2 dræbte/ at jeg intet skal mælde om fremmede.

Nielus og Nialus er vort Danske Navn Niels/ som tidt kommer for i gamle Skrivter/ Og vi haver en Saga om Nialus den Viise paa Island. Maaskee de saaledis kunde kaldes rettere end Nicolaus.

LXXXIII.

Kydskhed er berømmelig.

Engang skulde jeg min kiereſt ven lære / Baade i tukt og saa i ære. Æren er det fejerſte træ udi skoven.

2. Min kiereſt ven lære / Baade i tukt og saa i ære: Hvor du kommer i fruerſtu ind / Vær ſnild i tale og tuktig i ſind.

3. I fruerſtu ind / Vær ſnild i tale og tuktig i ſind; I hvor du kommer til Ridder eller ſvenne / Du vogt saa vel din ære alleene.

4. Til Ridder eller ſvenne / Du vogt saa vel din ære alleene: Det er langt bedre med æren at døe / End ſtaa for klaffers mund bleg og rød.

5. Med ære døe / End ſtaa for klaffer bleg og rød. Det er ikke løgn den viſe mand ſagde / En liden lyſt gier langvarig ſkade.

6. Viſe mand ſagde / En liden lyſt gier langvarig ſkade. Hvo der vil lade ſkalken evne / Hand ſkal ſtaa mangen bleger ſtevne.

7. Lade ſkalken evne / Hand ſkal ſtaa mangen bleger ſtevne. Saa er en ungerſvend i ſin tro / Som mand træder paa troſke-bro.

8. I ſin tro / Som mand træder gaa troſke-bro. Broen briſter og manden falder neer / Saa faa de ſkam / ſom dem troer meer.

9. Manden falder neer / Saa faa de ſkam ſom dem troer meer. Saa er ungerſvenden i ſin tale / Alt ſom mand griber en aal i hale.

10. I deres tale / Som mand griber en aal i hale.

Aa-

Aalen løber bort og ned til bunde/ Deres tale er falsk af hiertens grunde.

11. Ned til bunde/ Deres tale er falsk af hiertens grunde. Nu haver jeg min kiereſt ven lærd/ Og hende følger baade tukt og ære. Æren er det fejerſte træ udi ſkoven.

Anmerkning.

Her findes adſkillige gode Lærdomme for det unge Kvindekiøn/ ſaaſom og andenſteds.

LXXXIV.

Slet Brøllups-Glæde for Søſteren/ naar Brødrene ihielſlaaes.

1. Her Helmer Blaa rider ſig i roſens lund/ Selv førde hand ſin høg og hund. Saa fri rider hand i ſadelen.

2. I grønnen lund/ Selv førde hand ſin høg og hund. Hand ſaae ſig under lide/ Jomfruens ſyv brødre ride.

3. Under lide/ Jomfruens ſyv brødre ride. Her Helmer hand raader med ſin dreng: Veedſt du nogle gode raad/ ſig mig dem?

4. Med ſin dreng/ Veedſt du nogle gode raad/ ſig mig dem? De beſte raad ſom jeg kand vide/ I ſkal ej tøve/ men ſtrax bortride.

5. Som jeg kand vide/ I ſkal ej tøve/ men ſtrax bortride. Det ſkal min feſtemøe ej ſpørge til by/ At jeg ſkal for hendes brødre fly.

6. Spørge til by; At jeg ſkal for hendes brødre fly. Her Helmer var ved et frit mod/ Saa frek reed hand hendes brødre imod.

7. Ved

7. Ved et frit mod / Saa frek reed hand hendes brødre imod. Her Helmer hvi rider du os imod? Du vejet vor morbroder / bød os ej bood. Saa fri rider hand i sadelen.

8. Os imod / Du vejet vor morbroder / bød os ej bood? Troloved vor søster / spurd' os ej til raad?

9. Bød os ej bood / Troloved vor søster / spurd' os ej til raad? Ti mark guld ligger i mit skrin / Det er bod for morbroder din.

10. Ligger i skrin / Det er bod for morbroder din. Jeg vil ikke have anden bod / End højre haand og venstre fod.

11. Anden bod / End højre haand og venstre fod / For du skalt enten faa haand eller fod / Da skal dig hende et vedermod.

12. Haand eller fod / Da skal dig hende et vedermod. Her Helmer hand sit sværd uddrog / Her Ebbes hoved hand afhug.

13. Sit sværd uddrog / Her Ebbes hoved hand afhug. Først da vejed hand Ebbe og Lang / Og da var sværdet kommet paa gang.

14. Ebbe og Lang / Og da var sværdet kommet paa gang. Saa vejed hand Ulv og Adser Hvid / Saa vare fire slagne tillig.

15. Og Adser Hvid / Saa vare fire slagne tillig. Saa vejed hand Torkild og saa Tord / Saa vare sex brødre slagne til jord.

16. Torkild og Tord / Saa vare sex brødre slagne til jord. Op stod Her Palle rød som blod / Alle hans venner var hand god.

17. Rød som blod / Alle hans venner var hand

god. Her Helmer blaa stil nu din kiv / Jeg vil dig min kier søster giv'. Saa fri rider hand i sadelen.

18. Stil din kiv / Jeg vil dig min kier søster giv'. Helmer støtte sit sværd mod jord / Nu hører jeg en broders ord.

19. Sit sværd mod jord / Nu hører jeg en broders ord. Hav tak Her Helmer for din gave / Du est min broder alle dage.

20. For din gave / Du est min broder alle dage. Og de rede dem som brødre hiem / Her Helmer gav ham sin søster igien.

21. Som brødre hiem / Her Helmer gav ham sin søster igen. Saa drukke de brøllup med glæde og gammen / Foruden ald harm de leve tilsammen. Saa fri rider hand i sadelen.

Forklaring.

Her Helmer nødes til at slaa fra sig / og gior Nødverge mod sin Jomfrues syv Brødre / af hvilke hand dræbte sex / Og dervaa drikker Brøllup med hende. Det gik alt ud i de dage paa selv-hevn / som gik dog tidt ilde af / i det den hevngierige blev slagen.

Der tales om Her Iver Blaa i forrige gamle Viser. Men paa Levestedgaard udi Skaane bode de Blaaer mange Aar / før Landet blev kristnet. Her Ioar Blaa var i Sverrig / 1240. Der var en Iver Blaa paa Rosholle / siden kalded Ulfeldsholm / dernest Ellensborg / og nu Holkenhavn. Saaledis forandres Herregaardenes Navne / at naar mand læser om de gamle / mand da besværligt kand vide / hvilke / og hvor de have været. Her Mayrits Blaas Gravskrivt siges at være saaledis:

Her ligger Her Mayrits Blaa / en Ridder saa bold /
Ex stund førde hand den blanke Skiold;
Nu ligger hand under sorten Mold.

Hvor

LXXXV.

Hvor to vndes de vel findes.

Jeg vil eder en vise kvæde/ Hun er mig saa rede for munde / Hvorledis hand hin unge Her Glob / Jomfru Margrete vel under. I mindes jeg sover i Ridderens arm.

2. Her Grimer Jomfru Margrete feste/ Men Her Glob hende miste; Saa saare da sørged de unge to/ Som fuglen paa vilden kviste.

3. Her Glob ganger ad gaden frem / Og raadene viste hand ikke: Havde jeg nogen mig hielpe vilde/ Hand skuld' ej brøllup drikke.

4. Svared det hans kier morbroder / For hand viste bedre raad: Tag du dig en anden Jomfru/ Saa vel kandstu den faa.

5. Ingen skion Jomfru vil jeg have / Og ingen jeg egte vil; Kunde jeg end Kejserens datter faa/ Men Jomfru Margrete er til.

6. Det var Jomfru Margrete/ Hun skulde til kirken fare/ Der blev hun var hin unge Povel Glob / Den ypperste i den skare.

7. Her Glob hand holder paa brynjet hest/ Hand sukker og sørger saa saare/ Jomfruen holder paa ganger graa/ Og felder saa modige taare.

8. Det var den skienne Jomfru/ Hun gaar den kirke omkring/ Der møder hun den Ridder gev/ Og dem rand taare paa kind.

9. Hor du skionne Fru Margrete/ Alt hvad jeg siger dig; Var det med din villie/ Du bredst din tro mod mig?

10. Det svared Fru Magrete/ Med suk og taare paa kind; Det var min Faders raad/ Og ej med villien min. I mindes jeg sover i Ridderens arm.

11. Hør I skionne Fru Margrete/ Vil I følge mig af land/ Da vi jeg slaa Her Grimer ihiel/ Og bære for eder den vaand'.

12. Hør I det min kiereste Glob/ Det skal ej være min ville; Den samme Gud os sammenkom/ Hand kand os best adskille.

13. Det var Herre Globs moder/ Hun var en Frue saa fin: Skynder eder Fru Margrete/ Skynder eder fra kirken hiem.

14. Det var Her Povel Glob/ Hand fulte den Frue til hest: Eder mindes vel Fru Margrete/ Hvilken svend I under best.

15. Ja viid det min kiere ven/ Jeg drages det vel til minde/ Maatte jeg leve i tusinde aar/ I gaar mig aldrig af sinde.

16. Det var Ridder Her Glob/ Hand bed den Frue god nat: Det vil jeg for sanden sige/ Sorgen havde hans hierte fat.

17. Det var stolten Fru Margrete/ Hun kom fra kirken hiem; Det var Her Grimer/ Hand gaar hend' ud igien.

18. Velkommen skionne Fru Margrete/ Hvi have eders øjne saa runded? Haver I været i kirke i dag/ Og der Her Glob funded?

19. Alt var jeg mig i kirke/ Men hannem jeg ikke fand; Jeg har mist mine guldringe ni/ Og saa mit gode guldbaand.

20. Hør I det stolten Margrete/ Og græder ikke for

for di; Vil Gud at jeg leve maa/ Jeg vil eder fast flere fly. I mindes jeg sover i Ridderens arm.

21. Var det ikke for eders rige frender/ Som boe i dette land; Jeg seer saa megen ynk paa dig; Jeg gav dig Her Glob i haand.

22. Det var Ridder Her Glob/ Fik sot/ og syg hand laa; Det var hans kier moder/ Hun ganger ham til og fra.

23. Hor du det min kiere son/ Hvad jeg vil sige dig; Haver du sorg og sygdom/ Da dolg det ikke for mig.

24. Jeg veed ikke det i verden er/ Hvortil min hu kand staa/ Foruden hin skienne Fru Margrete/ Og hende maa jeg ei faa.

25. Derpaa lader hun skabe en trold/ Udi en hindelige/ Den sender hun til Her Grimers gaard/ At hun kunde hannem svige.

26. Her Grimer spendte buen for sit kne/ Og hinde vilde hand skyde; Pilen vendes tilbage igen/ Og monne hans hierte bryde.

27. Det var Herre Grimer/ Hand laa i helletraa/ Det var stolte Fru Margrete/ Hun gaar ham til og fra.

28. Det var Ridder Grimer/ Vende sig til veggen brat; Det vil jeg for sanden sige: Hand dode samme nat.

29. Saa toge de Her Grimers Lig/ Og lagde det i jord; Det var Fru Margrete/ Hun sendde den Ridder ord.

30. Det var hin unge Ridder Glob/ Hand beder legge sadel paa heste; Vi ville ride os op paa land/ Saa riig en enke at geste.

31. Her stander I skiønne Fru Margrete/ I er vel svøbt i skind: Vil I laane mig huus i nat/ Og bliv' allerkiereste min. I mindes jeg sover i Ridderens arm.

32. Hør I Ridder unge Her Glob/ I staar af eders hest: I skal have her hiemme/ Og være her aldrig gæst.

33. Hør I det skiønne Fru Margrete/ I er min rose rød: Maa jeg eder nu enke faa/ Men jeg fik eder ej me?

34. Et aar vil jeg enke sidde/ Og raade selv for mit bo/ Saa vil jeg spørge fader og frender mine/ Og give eder ansvar god.

35. Det var hin unge Her Glob/ Hand reed baade til og fra; Hand bad der om saa inderlig/ Det aar det vilde forgaa.

36. Tak have hin unge Her Glob/ Hand holdt saa vel sin tro/ Maanets dag der efter kom/ Lod hand sit brøllup bo.

37. Gud forlade fader og frender/ Som skiller god ville og gammen; Glob og Fru Margrete/ Finge otte børn tilsammen. I mindes jeg sover i Ridderens arm.

Forklaring.

Denne Vise kommer overeens med Torkild Trundesens/ andet end at her bruges et ulovlig Middel/ til at tage Her Grimer af dage med den omskabte og fortryllede Hind/ saasom dette og var en Levning fra Hedenskabet/ og var ikkun Djevelens eget Spøgeri og Spilfekning/ ved Guds tilladelse/ kraftig hos Vantroens Børn/ hvorom tilforn er talet.

Om de Grimer meldes lidet hos Hvitfeld Aar 1417. men dette i Slekte Bøgerne: Her Peder Grimer til Torstrup (hvor Vol-

Volde og Graver endnu sees/) kom fine Bønder i Hammer til at slaa Præsten i Lydderup ihiel/ som hand vigede for dem ind i Kirken. De begyndte at hugge Dørren/ som endnu er tilsyne. Siden lod hand rette Bønderne/ og meente der med/ at være undskyld; Men Dronning Margrete belagde hannem/ som omsider maatte give sig.

Der tales om en Povel Glob i Niels Ebbesens Vise/ og en anden/ tilforn/ som var med at indhente Dronning Dagmar. Om Anders Glob/ som havde tient i Keyserens Gaard/ og Her Jens Glob/ som ihielslog Biisp Oluf af Børglum i Hvidbiærg kirke i Ty/ Aar 1261./ for den store Uret skyld/ som Biisven havde giort hans Moder / derom tales saa vidtløftigen i Slektebøgerne/ at det ej her kand indføris.

LXXXVI.

Ukydskheds lystig Anfang Og sørgelig Udgang.

Oluf Pant hand sidder paa Korsør-huus/ Og drikker med sine svenne/ At de saa dem et fuld godt ruus/ Saa de sig ej kunde temme. Oluf Pant hin venne med sine svenne/ De monne saa sørgelig kvide.

2. Enten vill' J have orlovs brev/ Og miste eders tieneste gev/ Eller J ville følge mig til Gerlev/ Og see hvor min bole blev.

3. Ingen vilde deres tieneste miste/ Udaf hans svenne saa bolde/ Ej heller give længer frist/ For de vilde hesten holde.

4. Hand beder sadle de skionne heste/ Mand kunde i staalden finde/ Mads Burmand i Gierlev ville vi geste/ Hand skal det drage til minde.

5. De rede saa frem for Studeby/ Og Lund for Lund dernest/ Tyge Olesen stod under oben sky/ Og

bad dem ind til gest. Oluf Pant hin venne med sine svenne/ De monne saa sørgelig kvide.

6. Det da var den rige Oluf Pant/ Rider op ad Gerlev gade; Det kand jeg vel sige for sandt/ Hans hest sprang som en skade.

7. Hand rider i Mads Burmands gaard/ Fuld prægtig svobt i maard; Bonden mon der ude staa/ Udi sin kiortel graa.

8. Du skalt laane os huus i nat/ Og pleje os veldelig vel/ Og give os din hustru saa brat/ Eller vi slaa dig ihiel.

9. Skal jeg laane eder huus i nat/ Og pleje eder fuld vel/ Og give bort min hustru saa brat/ Da skeer mig stort uskel.

10. Lader eders heste i staalden ind/ Bærer for dem havre og hee; Gaar saa i stuen lystig ind/ Og raader for hustru og mee.

11. Bonden mon sig vende og vrie/ Udi sin kiortel graa/ Saa søgte hand den genneste sti/ Som op til Anderskov laa.

12. Oluf Mortensen den gode Prior/ Tilspør den bonde saa brat/ Hvad er det for fare stor/ Dig driver her op i nat?

13. Saadan stor vold er mig paafert/ Saa snart før jeg det tænkt; Bliver ei Oluf Pant af derren kiørt/ Da bliver min hustru krænkt.

14. Det var Prior Oluf Mortensen/ Lader raabe over ald sin gaard: Vel op mine raske hovmænd/ Drager paa brynien haard.

15. I tage til vaaben alle tillige/ Og det uden svig eller falsk/ Det vil jeg for sanden sige/ Oluf Pant er

saa

saa haard en hals. Oluf Pant hin venne med sine svenne/ De monne saa sørgelig kvide.

16. Gak strax hiem du arme bunde/ Og luk flux ind dine hunde; Stil ogsaa dine folkes munde/ Saa vil jeg efter stunde.

17. Prioren var da rusted til krig/ Og reed i Mads Burmands gaard: Hielp nu Gud i himmerig/ Oluf Pant tager til sin kaarde.

18. Oluf Mortensen ind ad dørren treen/ Saa vred i hu og sind; Oluf Pant stander ham op igien/ Er lystig og gesvind.

19. Hvo lover dig til Gerlev by/ Mine trofaste bønder at geste? Af dette skal vorde landery/ Du forer saa her dine heste.

20. Oluf Pant begyndte da at smidske/ Under sit laaden skind/ Saa sagtelig mon det udhviske/ De ere saa vel mine som dine.

21. Prioren strax sit sverd uddrog/ Hand vilde da ikke svegte; Oluf Pant lyset i kronen udslog/ Og monne med Helene fegte.

22. Oluf Pant kreb op i skadegab/ Hand var ikke da ret glad; Prioren fornam vel hvor hand sad/ Hand vilde ham legge i bad.

23. Sloge de saa hin rige Oluf Pant/ Dertil hans svenne ni/ Foruden smaa dreng den lille gant/ Ham gave de sit liv. Oluf Pant hin venne med sine svenne/ De monne saa sørgeligt kvide.

Anmerkning.

De Panter have fordum været en Adelig Slekt her i Danmark. I en Slektebog finder jeg/ at denne Prior af Klosteret Andersskov kaldes Jep Mortensen/ og var en Jernskegge/

om hvilken Slekt tilforn/ og derforuden dette: Mikel Pedersen Jernskeg var af Erling/ som nu kaldes Birkholm. Oluf Paut blev ihielslagen/ Aar 1397.

LXXXVII.

Mangen rider rank og rød / Er dog morgen krank og død.

Her Oluf hand rider saa vide/ Alt til sit brellup at byde. Men dandsen den gaar saa let gennem lunden.

2. Der dandse fire og der danse fem/ Eller kongens daatter rekker haanden frem.

3. Velkommen Her Oluf/ lad fare din fig/ Bi lidet/ og træd her i dandsen med mig.

4. Jeg ikke tør/ jeg ikke maa/ I morgen skal mit brellup staa.

5. Hør du Her Oluf/ træd dandsen med mig/ To bukkeskinds støvle saa giver jeg dig.

6. To bukkeskinds støvle sider vel om been/ Forgyldene spore derom spend.

7. Hør du Her Ole træd dandsen med mig/ En silkeskiorte giver jeg dig.

8. En silkeskiorte saa hvid og fiin/ Den blegte min moder ved maaneskin.

9. Jeg ikke tør/ jeg ikke maa/ I morgen skal mit brellup staa.

10. Hør du Her Oluf/ træd dansen med mig/ Et hoved af guld saa giver jeg dig.

11. Et hoved af guld kand jeg vel faa/ Men dandse med dig tør jeg ei saa.

12. Og vil du ikke dandse med mig/ Sot og sygdom

dom skal følge dig. Men dandsen den gaar saalet gennem lunden.

13. Hun slog hannem mellem sine hærde/ Aldrig var hand slagen verre.

14. Hun løfte Her Oluf paa ganger rød/ Og rid nu hiem til din festemø.

15. Der hand kom til borgeled/ Der staar hans moder og hviler ved.

16. Hør du Her Oluf kier sønnen min/ Hvi bær du nu saa bleg en kind?

17. Og jeg maa vel bære kinden bleg/ For jeg har været i Ellekonens leg.

18. Hør du Her Ole min søn saa prud/ Hvad skal jeg svare din unge brud?

19. I skal sige jeg er udi lunde/ At prøve min hest og saa mine hunde.

20. Aarle om morgen/ dag det var/ Da kom den brud med brudeskar.

21. De skenkte miød og de skenkte viin: Hvor er Her Ole brudgom min?

22. Her Oluf hand reed sig hen i lunde/ Hand prøved sin hest og saa sine hunde.

23. Hun tog op det skarlagen rød/ Der laa Her Oluf og var død.

24. Aarle om Morgen dag det var/ Der komme tre Lig af Her Oles gaard.

25. Her Oluf og hans festemø/ Hans moder blef og af sorgen død. Men dandsen den gaar saa let gennem lunden.

Antegnelse.

Der holdes for/ og gemeen Mand troer det endnu/ at her var

en

en Ellekonge i Stevens/ og at der maatte ingen anden Konning komme der ind/ men Christian den 4. Frederik den 3. Christian den 5. have været her nogle gange/ og giort saaledis denne Meening til intet. Til vor allernaadigste Herre Christian den 5. Der hand efter sin Nordske Reise over Dovrefield holdt sit indtog i Stevens/ 4 Nov. 1685. giorde jeg og overleverede dette Klinge Vers:

Sæt Foden lykkelig paa lidet Stevens-Land/
O store Konning/ som dit vide Norg' i Sommer
Besaae/ men nu til halv-befæstet Stevnbo kommer
Fra yderst Tule hid/ Guds egen salved Mand.
Det onde Herberg/ hvor mand ej forlystes kand/
Hvor Dofra fordum laa hin geste-løse Jette/
Det ubesøgte Field af andre Konger/ dette
Bestigde vor Monark/ det vovede først hand.
Vort Stevens og hvor faa af Konger eller ingen
Var seet/ (thi hver har meent/ mand sad her under Vingen
Og Elvekongens Haand) nu raaber med got Skæl;
Her hen til Hekkenfeld/ du Klint og Elvekonge
Med ald din Elveflok af vores Mark og Vonge/
Men Daner-Konning kom/ lev sund og Sejersæl.

Elvekongens Datter/ Ellefrue og Ellekone kaldes den/ som bedrager mandfolk/ og Ellen eller Elven/ som bedrager Kvindfolk/ er et Svøgeri/ fordom meget gængse/ hvorom nu i dette klare Evangelii Lys ey meget høres. Mand taler og om Elve-høger/ som de gave undertiden bort til dem/ hvilke de elskede/ hvoraf de kunde spaa om allehaande tilkommende Ting.

Den som var forført af dem/ kaldtes Ellevild/ og sagdes om dem at Ellen legte med dem. Men denne Her Oluf er her ilde medhandlet og Elleskudt/ fordi hand ej vilde ellers/ eller være i denne Elvedands med disse Ellefolk.

LXXXVIII.

Ond Begyndelse faaer sielden god Ende.

Vibolt er en Greve-søn/ Om det er eders villie/
Hand gilled Guldborg/ det var i løn. Der huen legtes for dem.

2. Hand

2. Hand gilled hende fra hun var barn/ Om det er eders villie/ Og siden til hun voxen var. Der huen legtes for dem.

3. Guldborg giver mig eders tro/ I et bedre land saa skal I bo.

4. Jeg skal føre jer paa det land/ Hvor aldrig kommer sorg til haand.

5. Jeg skal føre jer paa den se/ Hvor I skal leve og aldrig dee.

6. I fører mig aldrig paa det land/ Mig kand jo komme sorg til haand.

7. I fører mig aldrig paa den se/ Jeg er jo Gud skyldig at dee.

8. Der groer ej andet græs end løg/ Der synger ej anden fugl end gøg.

9. Der rinder ej andet vand end viin/ I maa forviss tro talen min.

10. Hvor skulde jeg komme af gaarde med dig/ Der ere saa mange som vogte paa mig?

11. Mig vogter fader og mig vogter moder/ Mig vogter søster og mig vogter broder.

12. Mig vogter og min festemand/ Det meste jeg frykter er for ham.

13. End om dig vogted ald din æt/ Du skalt mig holde det du haver jæt.

14. Jeg drager dig i min brynie blaa/ Min forgyldte hielm sætter jeg dig paa.

15. Jeg giorder dig med mit gode sværd/ Saa synes det ingen Jomfrufærd.

16. Jeg spender dig gyldene spore om fod/ Saa kandst du ride dine frender mod.

17. Hand

17. Hand slog over hende kappen blaa / Saa sætte hand hende paa ganger graa. Der huen legdes for dem.

18. Der de kom paa hede / Der mette dem rigen Greve.

19. Hør du Ribolt / kier staaldbroder min / Hvor har du faaet denne smaadreng sin?

20. Det er min yngste broder / Jeg førde ham fra min moder.

21. Du tørst det ikke dølge for mig / Guldborg / Guldborg jeg kiender vel dig.

22. Kandst du dølge din skarlagen skind / Fuld vel kiender jeg din rosens kind.

23. Jeg kiender dig paa dit favre haar / Der jeg tient' i din faders gaard.

24. Jeg kiender dig ikke paa klæder eller sko / Dog veed jeg den Ridder du gav din tro.

25. Jeg kiender vel den Brok hun har given sin haand / For Præsten og den meenige mand.

26. Hun tog et guldsmykke af sin barm / Og satte det paa den Greves arm.

27. I hvor I kommer i kvelde / I skal ej om mig mælde. Der huen legtes for dem.

28. Greven rider til Kalle-huus / Hvor Kæmper drukke og giorde god ruus.

29. Der hand kom i Her Truids gaard / Der sidder hand over breden bord.

30. Her sider du Her Truid / drikker miød og viin / Ribolt rider bort med festeme din.

31. Truid lader raabe over ald sin gaard / I raske hovmænd drager brynie paa.

32. Der

32. Der de komme en stund derfra / Guldborg sig tilbage saae. Der huen legtes for dem.

33. Hisset seer jeg min faders høje hest / Jeg seer og den Ridder / som mig haver fæst.

34. Guldborg I lader eder dertil somme / I holde begge vore heste i tomme.

35. End om du seer mig falde / Du skalt ikke paa mig kalde. Der huen legtes for dem.

36. End om du seer mig bløde / Du nævn mig ikke til døde. Der huen legtes for dem.

37. Ribolt kaste sin brynie om hals / Guldborg spendte den uden falsk.

38. Hand hug i den første skare / Her Truid og hendes kiere fader.

39. Hand hug i den anden flok / Hendes brødre med gulen lok.

40. Holder op Ribolt min hiertens kiere / I stinger omsider ind eders sværd.

41. Min yngste broder I intet ont giøre / Hand kand min moder tidende føre.

42. Hand føre hende tidender om de døde / O væ hun nogentid dotter fødde!

43. I det som Ribolt nævnet var / Og da fik hand sit banesaar.

44. Ribolt stak sit sværd i skede; Kommer Guldborg / nu ville vi ride.

45. De rede gennem rosens-lund / Der kom ei et ord af deres mund.

46. Hør I Ribolt min Hiertens kiere / Hvi er I ikke saa glad som førre?

47. Et er det at mig rinder blod / Et andet at min hu er mod.

48. Det

48. Det tredie er/at jeg skal dee/Det fierde/Guldborg at du est mee. Der huen legtes for dem.

49. Jeg tager af mit snørrebaand / Og snører for blodet / som jeg kand.

50. Gud naade dig Guldborg/ saa lidt du kand/ Slet intet duer her dit snørebaand.

51. Der hand kom til borgeled / Der stod hans moder og hvilte sig ved.

52. Velkommen Ribolt / sønnen min / Saa er hun ogsaa unge brud din.

53. Nu saae jeg aldrig saa bleg en brud / Der førdes saa langt foruden guldskrud.

54. Det er ej under at hun er bleg; Thi hun haver seet saa haard en leg.

55. Gud give jeg maatte leve en stund / Men jeg bytter siele-gav' ud.

59. Min fader giver jeg min høje hest / O min kier moder J hente mig Præst.

57. Min kier broder mig staar saa nær / Jeg giver Guldborg/ jeg haver saa kier.

58. Gierne jeg det giorde / Om jeg for synden torde. Der huen legtes for dem.

59. Hielp mig Gud af ald min nød / Saa vist er Guldborg for mig mee.

60. Jeg lod mig engang lyste / At jeg hende engang kyste.

61. Det skal ej skee men jeg maa leve/ At jeg to brødre min tro skal give.

62. Ribolt var død før hanen goel / Guldborg døde før oprand sool.

63. Der komme af det hure / Tre Lig/ de vare saa prude. Der hun legtes for dem. 64. Det

64. Det eene var Ribolt / Det andet hans mee/ Om det er eders villie ; Det tredie hans moder/ hun sørged sig død. Der huen legtes for dem.

Anteegnelse.

Ribolt tager sin Festemee/ som var given en anden/ hvilket koster hans og manges liv.

De hulde for/ som Israels Børn / at Løg var saa god en Urt; og Gøgen saa skiøn en Sang-Fugl / som dog raaber det samme/ hvilket kaldes Coccyſmus i de lærde Sproge. Hans Sang er behagelig/fordi den høres kun sielden og alleene om Foraaret i den fejerste Tid.

De Brokker ere komne af Skotland / ligesom de Brysker og Sinklar/ Og Esse Brok til Estrup / som og bode paa Vemmetoft/var den sidste Mand af dend Stamme. En af hans Døttre var Frue Lisabet Brok / som kaldede Broksøe i Torsmosen efter sig. Det er en lang Sagn/ om den Hat/ som Esse Brok slog af den Øverg paa Marken/ hvilken for at faa den igen/ gav ham og hans Efterkommere gode Vilkaar / dog at hand ei skulde efterlade sig Sønner/ men Døttre. Ligesom og den Ranzovs Frue fik en Gave fra de Underjordiske / som Fru Sofia Ranzov af Søeholm / videre fortalde mig / og andensteds ogsaa læses om.

LXXXIX.

Alle Kunster ere ikke lovlige.

1. Paa Dofrefield i Norge / Laa de Kæmper uden Sorge. Men hvo skal føre vore Runer / Men vi ei selv maa.

2. Der var saa mangen Kæmpe bold/ Dronning Ingeborgs brødre alle tolv.

3. Den Første kunde vende veiret med sin haand; Den anden kunde stille det rindende vand.

4. Den tredie foer under vandet som en fisk; Den fierde fattes aldrig mad paa disk.

5. Den Femte kunde guldharpen slaa / At alle dandsede / der hørde paa. Men hvo skal føre vore Runer / Men vi ikke selv maa.

6. Den siette blæste i forgyldene luur / Saa alle det hørde / maatte grue derfor.

7. Den Syvende kunde under jorden gaa / Den Ottende kunde gaa paa bølgen blaa.

8. Den Niende bandt alle dyr i skove; Den Tiende kunde aldrig søvnen sove. Men hvo skal føre vore Runer / Men vi ikke selv maa.

9. Den Ellevte bandt Lindormen i græsset laa; Ja meere kunde hand og formaa.

10. Den Tolvte var saa viis en mand / Hand vidste hvad skeede i fremmede land.

11. Det siger jeg for vist og sand / Deres lige findes ikke i Norges land.

12. Jeg vil eder sige med et ord / Deres lige findes ikke paa denne jord. Men hvo skal føre vore Runer / Men vi ikke selv maa.

Anmerkning.

Her tales nogle gange om Dofrefield i Viserne; Om samme Bierg / see Antegnelser til 71. og 87. Viser.

Vore Skaldre have hermed udviist Exempler paa adskilligt Trylleri / saasom Odin deres Afgud var en Mester i saadanne stykker / som her opregnes / hvilke mange have vidst at bruge efter hannem / Og endeel endnu i Norge med at opvække vind / Men Svillemanden i Kong Erik Ejegods og i den Danske Fabel om Munken og Bondedrengen / o. s. f.

Munds

XC.

Mands Moder er tidt Sønne-konen ond.

Omnes socrûs oderunt suas nurûs. *Terent.*

Her Ove har ej daatter uden een/ Op under saa gron en lind. Hand giver hende til Elling hen. De ride saa varlig gennem lunden.

2. Hand gav hende en Ridder saa ven/ Her Stig Kop saa heder hand.

3. Det lakked fast hen mod et aar/ Med senner to da Torelild var.

4. De fulte hende hid/ de fulte hende her/ Alt blev det jo længer jo verr'.

5. Her Stig svøber sit hoved i skind/ Saa gaar hand i loftet for sin moder ind.

6. Her I kier moder/ giver mig raad/ Hvor det skal med Torelild gaa.

7. I fyrretyv' uger og et Aar/ Saa længe Tore med barnet gaar.

8. O nej kier moder det er ej vist/ i 40 uger gik Marie med Christ.

9. I men jeg kand ikke bedre faa/ Da fører mig did/ som jeg kom fra.

10. Hestene ere i enge / Kiøresvenden er i senge. De ride saa varlig gennem lunden.

11. Kand jeg ei karm og kiøresvend faa/ Da skal jeg paa min bare fod gaa.

12. Det ord var ei saa snart udsagt/ Hestene vare for karmen lat.

13. Her Stig tog hende listelig i sin arm/ Og løfte hend' i forgyldte karm.

14. Hand satte hende paa bulster blaa/ Og selv da kiørte hand derfra. De ride saa vartig gennem lunden.

15. Der de kom i rosens lund/ Der brast hendes karm i samme stund.

16. En underlig kvinde maa jeg være/ Men min egen vogn kand mig ej bære.

17. I skal derfor ej sørg' eller kvide/ Jeg vil gaa og I skal ride.

18. Der de kom til borgeled/ Der staar hans søster og hviles ved.

19. O min kier søster giv mig raad/ Hvor det skal med hende tilgaa.

20. Stolt Nettelild gaar til ørke/ Saa snart to vox-børn mon virke.

21. Saa svøber hun sit hoved i skind/ Og gaar i loftet for sin moder ind.

22. O min kier moder forlader eders harm/ Og tager eders sønnebørn i eders arm.

23. Jeg tænkte med min neglering/ Saa vist at kast' alting omkring.

24. Jeg meent' alting var slet forgiordt/ Uden der som Torelilds brud-kiste staar.

25. Den kiste af steden blev flyt saa brat; Og Torelild var der paa sat.

26. Saa snart var hun ej kommen did/ At hun jo fik to sønner blid?

27. O Gud lad mig saa længe leve/ Men jeg udbytter sielegave.

28. Stigs moder giver jeg min silke-serk/ Gid hun den slider med hiertens verk.

29. Hans

29. Hans syster gir jeg de selvspendte sko/ Gid hun dem slider med glæd' og ro.

30. Her Stig giver jeg en rosens blomme/ Gud unde ham snart hend' at bekomme! De ride saa varlig gennem lunden.

Antegnelser.

Her findes saa ofte Exempler vaa Troldom og Forgiørelse/ saa som her/ at hun ej skal føde/ og Alemena ej heller kunde føde Herculem/ førend hendes Pige løj for Lucina/ som hindrede Fødselen/ og sagde/ at det var allerede overstaaet; Hvor om mere hos Poeterne.

Hun byder og Sielegave ud for sin død/ som Ribolt tilforn giorde.

De Kober/ saasom og de Knober/ vare tilforn Adels Slegter her. Om Her Axel Knob finde vi/ at hand først bygte Palsgaard/ 1412.

XCI.

Tro/ men see hvem. Fide, sed cui vide.

Hier moder J strax kiender mig raad. Mig tykkes det er tungt. Hvorledis jeg Marstigs datter kand faa. Mig tykkes det er tungt at udride.

2. Saa giorde hun hest af klareste vand/ Og bidsel og sadel af hvideste sand.

3. Saa skabte hun ham til en Ridder saa fær/ Saa reed hand til Marie kirkegaard.

4. Hand bant sin hest til kirkekam/ Saa gik hand tosser kirken avet om.

5. Den havmand gaar ad kirkedørren ind/ Alle smaa billeder vendtes omkring.

6. Det meldte Præsten for alteret stod/ Hvad er det for en Ridder god?

7. Marstigs daatter smiler under skind/ Gud give den Ridder vare min. Mig tykkes det er tungt at udride.

8. Hand traadde over stole/ en og to/ O Marstigs daatter I giver mig tro.

9. Hand traadde over stole fire og fem/ O Marstigs daatter I følger mig hiem.

10. Marstigs daatter rekker haanden fra sig/ Jeg giver dig tro og følger dig.

11. De ginge af kirken en brøllups-skare/ Og dandsede gladelig uden ald fare.

12. De dandsede dem ad stranden ned/ Men sidst da var der ingen med.

13. O Marstigs datter I holder min hest/ Men jeg bygger skib/ som jeg kand best.

14. Der de komme til hviden sand/ Da vendtes alle smaa Baade til land.

15. Der de komme midt ud paa sund/ Marstigs daatter sank ned til bund.

16. De hørde det saa langt op paa land/ At Marstigs daatter skreg i det vand.

17. Jeg raader alle og hver iomfru god/ Gaar ikke i dands med stort hovmod. Mig tykkes det er tungt at udride.

Forklaring.

Saadanne Havmænd kaldes ellers Nykker/ som sagdes fordom at forføre og drukne Mennisker. Men ved Evangelii Lærdom forsvinder stigt Spøgeri jo mere og mere/ saa mand nu hører intet der om.

Om Marsti havde flere Døttre end de to/ kand ej vides/ er og føye forsøgen. Hand kaldtes Stig Andersen Hvide/ Marsk/ som havde først Kong Haagens Daatter af Norge/ der-

nest

neſt Jacob Svendſens Daatter / ſom af Kong Erik blev beſøved. Hans tredie Gift var Her Niels Uffeſøns Syſter. Hand bygde Feſtninger paa Hielm / Syroe og Samſoe. Hand ſiges begraven paa adſkillige ſteder / og endeligen i Stubbedrup Kirke i Fyen / hvor lang tid efter en Tavle hannem til minde er opſat. Her Stig Hvid af Biſtrup ſtiftede Eſſebek Kloſter paa Dronninborg Læn; Levede i Kong Knuds den Stores Tid / og lod først bygge Biørnholm. Men 1560. dede Jacob Hvid af Rokier / den ſidſte af denne Slegt.

XCII.

Her Ebbes Dottre i Bura.

Her Ebbe lod bygge ſaa høy en bure / Den ſtaar endnu til minde; Der ſynger ſtær og natter-gal faver / To Jomfruer ſove der inde. Saa liſteligt de fare.

2 Her Ebbe ſkulde til Iſland fare / Sin herres erind' at rykte; Hans døttre ſkulde tage Burs vare / Dem ſelv til liden lykke.

3. Her Bonde og Her Skammel / Ginge med deres moder i raad / Her Ebbes døttre at gille / Og byde dem ſpaat og haad.

4. Den yngſte broder fryktede ved / At byde de jomfruer ſkand / Kommer Her Ebbe hiem med fred / Hand hevner det om hand kand.

5. Hans moder blegned i hviden kind / Og blev i huen vred; Ikke haver du din faders ſind / Men du eſt bleven ſaa red.

6. Der er ingen hiemme til vern / Foruden de drenge ſmaa / Vare de end klædde i jern / De kunde eder ikke modſtaa.

7. Aarle om den morgen / Skerped de deres

spiud/ Silde om den aften/ Rede de til Buren ud. Saa listeligt de fore.

8 Under de høieloftz tille/Brøde de Riddere ind: Imod de jomfruers ville/ Komme de i høieloft ind.

9. Op da vogned' de jomfruer snild'/ Og tænkte sig om saa vide/ Her Bonde og Her Skammel laa hos deres hvide side.

10. De jomfruer græde saa modelig/Og bade dem for deres ære/ At de vilde holde sig tuktelig/ Og frykte deres fader kiære.

11. Opstod' de Riddere og bort hver gik/For Solen skinte over lide/ Og takked' for det de nødigt fik/ De tord' ikke længer bide.

12. Den yngste syster gremmed sig fast/ For hun fik først til meene: Vi ville springe i seen med hast/ Og siunke os ned med stene.

13 Den ældste syster svared paa stand/ Kier syster ikke saa/ Vi vente vor fader fra Island/ Hand hevner det om hand maa.

14. Det var den gode Her Ebbe/ Hand kom fra Island hiem/ Hans kiere døttre begge/ De ginge ham grædend' igen.

15. I vær velkommen Fader mild/ Vi klage for eder saa saare; Her Bonde ogsaa Her Skammild/ Have skyvlt vore favre haare.

16. Her Ebbe blev i hiertet bang'/ For denne sorgefuld færd: Ilde stedde jeg min reise lang/ Skal jeg veje mand med sverd.

17. Ikke skal I for vores vild/ Føre brynie og skarpen sverd/ Vi ville det selv hevne med snild/ Om vi er' ære værd.

18. Det

18. Det skeede om den Jule nat / Der folkene ginge til Messe: Her Ebbes døttre de reiste sig brat/ Deres knive monne de hvesse. Saa listeligt de fore.

19. Hvi monne Her Ebbes døttre to/ Fanged saa underlig en færd / Men de kund' ikke til kirken gaa/ Foruden dragne sværd.

20. Fru Mettelild redmed i sine kinder / Og smiled under skind: Staar op J dannekvinder / Og lader mine sønne-koner ind.

21. Her Bonde og Her Skammel / Ginge sig at ofre frem/ Jomfru Trunde og saa Signild/ Traadde fast efter dem.

22. Norden i det vaabenhuus / Drog Jomfru Trunde sit sværd / Synden for det alterhuus / Fik Bonde saa stor en ufærd.

23. Norden for det alter klar / Drog Jomfru Signild sin kniv/ Nede ved den kirke-dør/ H. Skammel miste sit liv.

24. Her staa vi nu enker to / For vi ere ikke mee; Tager J nu eders sønner to / Æder dem til salt og brød. Saa listeligt de fore.

25. Syv vintre efter dette mord / Stod Højbykirke i band; Der blev ikke prædiken giordt / Ej heller jorded en mand.

26. De bygde et Kapel paa Ellene-bierg/ Det segte kvinde og mand/ Til Paven formildte deres sorg/ Og løste deres kirke af band. Saa listeligt de fore.

Forklaring.

Her Ebbes Døttre vare paa Borg i en Søe strax ved Højby: Samme Borg kaldtes og Burre/ liggende i Højby Sogn i Odsherret. Her Ebbe var selv reist til Island / men dette

steede / saasom tidt findes i Viserne; Men jeg meener / at her heller forstaaes Jørsals Land og færd / hvor fleere reiste hen Pelegrims vis end til Island. Der findes endnu afmalet i Højby Kirke som Assverus Barthol. fød der paa steden / haver sagd mig Historien / hvorledes Ebbes Døttre ligge med Aflads-Breve paa Sengen; Men den tredie Dotter haver intet / saasom uskyldig i alt dette / og derfor ej havde Aflad behov: Item at Faderen kommer krybende til Paven / og annammer selv af hannem Aflad og Løsgivelse paa det Forbud og Band / som Højby Kirke var udi i syv Aar. Kapellet var bygt strax ved Højby / hvor der huldes Messe og de Døde begrovdes. Der var ogsaa en Herregaard i Højby (som nu er en stor Bondegaard) Hvor disse Junkere med deres Moder bode. Der findes og en anden Holm i en anden Soe / hvor ogsaa har været en Herregaard. Der er og Trold-stuen i en Høj derhos / hvorom fortælles en lang Snak.

XCIII.

Om hellig Anders i Slagelse.

I Slagelse var en Sogne-Præst / Vor HErre gav ham stor naade; Hand tiente Gud som hand kunde best / Sant Peders sogn mon hand raade; Af Slagelse hand selv-tolvte mand / Foor bort til det hellige land / Jerusalem hand søgte / Hellig Anders er hans navn / De Slagelse mænd giorde hand gavn / Hand vilde deres ærende rægte.

2. Udi den hellige fastetid / Til Jerusalem monne hand komme / Hand tiente Gud / det var hans tid / Det er os alle til fromme; Hand lovede Gud alt for hans død / Der os haver frelst af ald nød / Med sin haarde pine; Hand bad og for ald Kristendom / At Gud vilde vende dem til sig om / Græd for synderne sine.

3. Oppaa den værdige Paaskedag / Alt men hun

Mes-

Messen sagde / Den bor faldt dem saa vel i lag / Alle fra hannem udlagde. Den bor drev dennem saa snart fra land / De vented' at komme hiem for hand / Men Gud det mon omvende : Thi men de seglede paa det hav / Da var hand paa den hellige grav / Til Messen var ad ende.

4. Hand holdt den Messe højtidelig / Som Gud stod op af døde / Hand lovede ham ydmygelig / Ald verden frelste af mede. Saa gik hand ud og saae sig om / Der hand til strandbakken kom / Da vare de borte alle / Hand lagde sig ned / hans sorg var stor / Da var hans hu i englekoor / Paa Gud hand monne kalde.

5. Af ret sorg faldt hand i søvn / Hans sorg fik snart god ende / Det hand da dremte / Var ej løgn / Men skeede ham forsande : Hand tekte en mand alt paa en hest / Førde hannem / som hand kunde best / Efter sin egen villie : Hand vogned op og saae sig om / Paa Hvilehøj sad hand vel sum / Det duer ej sanden at dølie.

6. De hyrder ginge saa raskelig / Til hannem at husvale / Hand blev saa meget underlig / Hand hørde dem Danske tale / Hand meent' hand var i Jerusalem / Hand vidste ej hvor hand kom hiem / Efter saadan ro og hvile / Hand lovede Gud i Himmerig / Der ham havde ført saa underlig / Saa mange hundrede miile.

7. Saa stod hand op og var saa glad / Det kund' ej andet være / Saa gik hand ind i Slagelse stad / Det var et stort nymere : Hand sagde Messen i Jerusalem / Samme dag kom hand end hiem / Aftensang at siunge. Ingen mand kand sige deraf / Hvor hand

kom

kom fra den hellige grav / Det hand havde mange tunger.

8. Anden dag som der var næst / Hand vild' ej længer dvælle / Gud var hannem i huen best / Hand vilde de miile tælle ; Til S. Jakob og Trundhiem / End kom hand alt hiem igen / Førend hans staaldbrødre vare. Hans hest var snar og ikke seen / Fordi kom hand saa snart igen / Hans beene var' gandske snare.

9. Fattige laante hand gierne huus / Naar de vilde hannem geste / Mad og øll / Ild og lys / Gav hand dem af det beste ; En kvinde gav hand sit syvn igen / En kræbling gav hand hænder og been / Med Guds hielp og naade ; Alt det hand i Guds navn gav / Det kom igen som vand til hav / Der fik hand af stor baade.

10. Alle de i Slagelse boe / Hand agtede deres beste / Hand flyde dem græs til deres ko / Og vand til deres heste. Alle de nu Gud kalde paa / Hielp af ham de visselig faa / De fattige med de rige. Snar dags reise og aften god / Forlæn os Christ med et frit mod / Vi finde slet ingen hans lige.

11. Nu ligger hellig Anders i sorten muld / Alt i St. Peders kirke ; En hver sin Gud er tro og huld / Dem vil Gud hielp' og styrke / hellig Anderses siæl nu glædes med Gud / Fordi hand holdt hans hellige bud / Men hand var udi live. O JEsu Christe med din bøn / Lad os i himmelen faa god løn / Lad os der med dig leve !

Forklaring.

Hvitfeld holder dette for en Drøm / og at hand i Tankerne / ikke væsenlig / haver været i Joppe til St. Jakob i Kom-

po-

postelle og St. Oluf i Trundhiem paa en Dags Tid. Discipulus de Tempore taler og om denne hans rejse/hvis Meening i vort Maal er denne: En Præst af Dacia eller Danmark/ ved Navn Anders/ der hand Pelegrims-viis var forrejst til den Hellige Grav/ og hans Følgeskab vilde nu hiem/ sagde hand: Tiden og steden er Hellig/hører først Messe. Men der de dog fore bort/ er hand/ efterat Messe og Maaltid holdet var/ udgangen alleene/ hvor en paa en Hest/ bad hannem sidde ov/ og der H. Anders giorde saa/ sov hand indtil Aftenen/ da hand saae sin egen Kirke for sig; Men hans Anforer befoel ham at takke Gud/og der med forsvand/o. a. m. Ellers haver ogsaa Odin ført Hading paa en Hest over Vandet; Men jeg vil icke ligne en Hedning ved denne hellige Mand.

Der sees endnu Hvile-høien uden for Slagelse. Det stakitte Verk/ som stod om hans Grav/ findes endnu i et Kavell. Hvor hand ligger udhuggen i et Træ/ med Kalk og Disk i Haanden.

Der er adskillig Sagn/ Hvorledis hand forskaffede dem i Slaggelse Jord/ som hand begærede af Kongen/ Valdemars Sejer/ hvilken bevilgede ham saa megen/ som hand kunde ride omkring paa et ni Nætter gammelt Føl/ mens Kongen var i Bad. Der hand nu indreed en stor Mark til Byen/kom bud til Kongen/ at hvis hand ej skyndede sig af Badet/ da skulde hand vel ride alt formeget af Landet dertil/ o. s. f.

XCIV.

Om S. Lucio og den Trold i Belt.

Saa store hellige gaver/ Gud mon Danmark
med ære; Af Rom komme hid to Paver/ Efter Romerske viis at være/ En Messedegn den tredie er; Hand derfor priis nu bær.

2. St. Lucius er en af de/ I Sicæland mon hand være/ I Roeskild de hans hoved see/ Som for kirker mon kronen bære: En Drage lagde hand ede/Som i Belt giorde folket møde.

3. De

3. De Prælater af Roskild stad / Til Rom lade bud udgiøre / Mand derom en Prælat bad / Som i nu monne høre: Lucu hoved finge de der / Og ferde til dem i Danmark er'.

4. De toge det hovet og helligdom / Og giorde det meere hæder / Saa ferde de det fra Rom / Hid til Danmark neder; Det kom saa i den stund / Det fortes over Belte-sund.

5. En Drage var der grum og leed / Skib giorde hand stor plage / Saa mangen mand der blegned ved / Hand vild' en af Skibet have; Det var stor ynk og fuld stor nød / Hver saae for sig sin visse død.

6. Der det skib midsundes var / Som Lucu hovet mon fere / Den drage saae de aabenbar / Hand vilde dem ondt giøre / Paa døden monne de grunde.

7. Hand gik frem udi den stavn / Det hovet skulde bevare / Hand giorde signelse i hans navn / Og bad dem ej bære fare / Hand signede baade skib og vand / Den HErre Christus forsand.

8. Der den Drage fik det at see / Hand maatt' ej længer bide; Hand flyde bort og raabte vee / Og giord' ej mere kvide / Til land komme de og vare fro / Paa JEsus Christ monne de tro.

9. De ferde det hovet til Roskild by / Alle mon ud mod dem gange / Og alle folk ginge af ny / Efter Guds ord monne de lange. Nu læris Guds ord i kirken skion. O JEsu Christe hør vor bøn.

Forklaring.

Af Rom komme hid 2 Paver. Dette skulde vel være Pavelig Helligdom for nær talet / om den sig hid til disse Nordre Folk skulde ydmyged / som Alb. Krauds og siger / Metrop. 3. at de

de gaa ej ud at prædike/ men heller blive til Rom beſiddende/ o. ſ. f. Dog ſiges Benedictus Pave at være kommen til Hamborg og der død og begraven/ ſom ſtedet endnu viſes/ hvilket min Velynder og fornemme Ven Dr. Otto Sperling den yngre i et Skrivt her om beviſer grundeligen anderledis at have ſig. Diſſe maa vel have været 2 Paver eller Præſter; Thi naar der og vare 2 Paver paa en gang/ forligtes de ej ſaa vel/ at de kunde følges ad.

Lucius Pave/ den første af det navn (Af hvilken Domkirken i Rodſkild kaldes Luds Kirke og Lucu-Kirke) blev halshuggen for Chriſti navns ſkyld under Keiſer Valeriano/ ſom Pave-kronikerne vidne. Saa at derfor ikke S. Lucius ſelv/ men hans Hoved blev hidført/ og menes endnu at findes blant Kapitelets gamle Sager i Roſkild. Men det om den Trold findes afmalet paa den gamle Altertavle i Koret/ ſaavelſom og over Korsdørren under Pulpituet/ med denne Overſkrivt: Decollatio St. Lucu/ begge ſted viſe de hans Hoved ud af Skibet mod Trolden/ ſom derover bortflyer; Og ſiden hvorledis alt Klerkeriet gaar ud til Stranden i Proces med Kors og Fane/ at tage mod det. S. Lucii Paves Hukommelſe blev holdet 12 Martii.

Lector Povild i ſit Svar til Kong Goſtes Spørsmaal/ ſkriver her om ſaaledis: Jeg befinder ofte thet ſtore og underlige Tegn/ ſom then benedidede Gud lod ſkee med thet Trold/ ſom havde beſlaget then Strand/ ſom ſkelner mellem Sieland og Fiun/ og kaldes Bælt/ hvor thet ofte trængde hvert Skib en Mand udaf/ ſaalænge at St. Lucii Martyris og Paves Hovetvanne førdes ther over indtil Roſkilde Domkirke/ hvor ſamme hellige Martyr haver nu en evig Amyndelſe; Men hand er Patron udi ſamme hellige ſted. Det var tilforn kaldet Hellig Trefoldigheds Kirke/ bygt først af K. Harald Blaatand.

Elles er en gammel Sagn i Roſkild/ at der nogle undertiden ſkulde drukne i Iſefiord/ maaſkee ved en Rokke eller Roſmer/ ſom toge Mennisterne bort og ſugede dem; Efter at de antoge adſkillig ſlags Ham og Skikkelſe. Vel findis i Viſerne at St. Oluf kior Sø-trolde bort/ men hand var en levende Mand og Konge/ men her var ikkun et dødt Hovet. Dog kand jeg og tro undertiden utrolige Ting.

XCV.

Mist Brud Offer og mist Brud Ædeling.

1. Det var om en løverdag / Det regned under øe / Det var Tyge Hermandsen / Skulde hente sin festemø. Jeg skal ride ud imod saa ven en.

2. Den Herre udaf vinduet saae / De bekke de løbe saa stride / Jeg kiøber ikke saa dyrt min møe / Jeg rider mig selv til kvide.

3. Hør du Nilaus Benditsen / Du haver lange beene: Jeg beder dig for den veldige Gud / Hent mig min unge brud hiem.

4. Svared det Nilaus Benditsøn / Hand svared et ord for sig; Skal jeg hente din unge brud / Jeg gier dig visselig svig.

5. Det var Nilaus Benditsøn / Hand reed dend brud imod / Der hengde silke og sindal grøn / Alt for hans gangers fod.

6. De klædde dem i silke / Og saa i gyldene strud / Saa rede de til kirke / Alt med den unge brud.

7. Bruden staar for kirke-dør / Rød som rosens blomme; Alt bad bruden til vandet see / Om brudgommen ej mon komme.

8. Svared det Nilaus Benditsen / Hand svared ord saa blide: Hand tord' ej fare over bekke i dag / For strømmene løbe saa stride.

9. De satte bruden paa brudebek / Baade med tukt og sømme / Alt mon de til vandet see / Om brudgommen ei vil komme.

10. Saa skenkte de baad' øll og miød / Udi den sølverskaal / Det leed fast mod aften / Og fast mod sengemaal.

11. Løfte de den unge brud / Udi den brudeseng/ Hun sad der vel i timer tre / Ikke kom brudgommen end.

12. De Præster stode for brudeseng / Og siunge som best kunde være: Hvo skal sove hos bruden i nat/ Men brudgom er ej here?

13. Frem gik Nilaus Benditsen/ Og skød de selvspendte sko: Jeg vil sove hos bruden i nat/ Jeg giver hende min tro.

14. Saa drukke de det bryllup/ Og giorde sig glade og blide/ Foruden Tyge Hermandsen/ Hand torde ej der over ride.

18. Det var om en Odensdag/ Vandet tager til at falde: Over kom Tyge Hermandsen/ Med sine brudmænd alle.

16. Hand kom i den brøllups gaard/ Og til det skienne gilde/ Det da svared den unge brud/ Rid bort/ du komst for silde.

17. Her du stolten Sidsellild/ Det haver jeg med dig/ At du har loved en anden/ Men ilde sviged mig?

18. Her du Tyge Hermandsen/ det maat du vel vide; Jeg vil ikke have den svend/ I regn ej tor uderide.

19. Havde du været en jomfru-svend/ Og havde du mig kier/ Du havde brudt den bølge blaa/ Alt med dit blanke sverd.

20. Da vil jeg mig kloster give/ En munk saa vil jeg være/ Men vider stolten Sidsellild/ Jeg kommer her aldrig mere.

21. Falder da din vej her frem/ Og stilles da de bekke/ Haver jeg Oste fler end to/ Du faar dem i dine sekke.

Anmerkning.

Præsterne sjunge for Brudesengen / som endnu skal være Skik i Sverrig / og var der i min Barndom sædvanligt paa Landet. Strax noget gik een imod med Giftermaal eller andet / Klosser gav mand sig / som de Latiner sige: Desperatio facit tria M.

XCVI.

Mandens List er vel behendig / Kvinde List er dog u-endig.

Det var Elen Oves daatter / Var kommen saa vidt i ord. Det er ikke for hendes meget guld / Ej heller hendes grønne Jord. Og vi ere Jomfruens mænd.

2. Det er ikke for hendes meget guld / Ejheller hendes grønne jord / Det er mere for hendes fader / Er prised over Kongens Bord.

3. Det var Her Magnus / Hand beder sadle sin hest / Jeg vil ride til Verslevgaard / Elen Oves daatter at fæste.

4. Der hand kom til Sallingsund / Da spurde hand til Ty / Monne Her Ove være hiemme / Eller er hand dragen af by?

5. Det da svared den Fergemand / Og saa tog hand paa: Her Ove er ikke hiemme / Hand drog af by i gaar.

6. Saa gik hand til kirke-stette / Og der band hand sin hest / Saa gik hand i kirken ind / Alt som hand kunde best.

7. Alt da stode de skiøne jomfruer / Og hver hos moder sin / Foruden Elen Oves datter / Og hende rand taare paa kind.

8. Traad-

8. Traadde hand over skammel/ Og vel over flere end to; Staar op Elen Oves daatter/ Og giver mig eders tro. Og vi ere jomfruens mænd.

9. Det da svared den skienne jomfru/ Og hende rand taare paa kind: Jeg er ikke Elen Oves datter/ Jeg er hendes tieniste kvind.

10. Laant saa haver jeg hoser/ Og laant saa har jeg sko/ Og laant saa haver jeg hoved-guld/ Og derfor stander min tro.

11. Hun tog en guldring af sin Haand/ Og gav den Sognepræst/ Jeg beder for den øverste Gud/ I læser den lange læst.

12. Der hun stod i altergul/ Da havde hun hoved-guld paa/ Der hun kom til kirkedør/ Da havde hun kappen graa.

13. Der hun kom til stette/ Der løste hun hans hest/ Saa reed hun til Sallingsund/ Som hun kund' allerbest.

14. Det var Her Magnus/ Hand mon af kirken gaa; Bort' er Elen Oves datter; Og hvad er nu til raad.

15. For længe hørde jeg messen/ Ogsaa hin lange læst; Bort' er Elen Oves datter/ Og løst har hun min hest.

16. Der hun kom til Sallingsund/ Raabte hun paa fergemand; Her er peng' og gave rund; Før over strax paa stand.

17. Der hun kom der midt paa sund/ Da slog hun ud sit haar: Her I det Her Magnus; Jeg bliver end mø i aar.

18. Der hun kom over Sallingsund/ Der visted

Hun med sin hat/ Far nu vel Her Magnus/ Jeg bliver end mo i nat. Og vi ere jomfruens mænd.

Anmerkning.

Som jeg finder i Slegtebøgerne/ da var hun Her Ove Lunges Datter af Klavsholm; Og skal dette være skeet ved Aar 1386. Et artigt Kvindesmid/ at bevare sin Ære og Tro/ hvorfor hun og er berømt med denne Vise.

XCVII.

Kierlighed er snart tændt/ men ej saa snart slukt.

Erik Stygesen tiener i Kongens gaard/ Hand havde baade sadel og heste / Liden Kirsten er paa Frøslevgaard/ Hun leger med røde guldneste. Saa glad rider Erik Stygge mod sin jomfru.

2. Det var Erik Stygesen / Hand beder sadle de heste/ Vi ville ride os op paa land/ Fru Elselild at geste. Saa glad.

3. Velkommen Erik Stygesen / Velkommen i vor gaard/ Den brune miød/ den klare viin/ Skal være for eder uspard.

4. Jeg passer ej paa den brune miød/ Ej paa den klare viin; Hvor er liden Kirsten/ Hun er allerkiereste min.

5. Liden Kirsten sidder i højeloft/ Saa rød som en rosensblomme; Saamænd ved Erik Stygesen/ Saa lidt agter hun eders komme.

6. Liden Kirsten er i højeloft/ Og sømmer de bulster blaa; Jeg siger eder Erik Stygesen/ I skal hende aldrig faa.

7. Det var Erik Stygge/ Hand kast' omkring sin

sin hest/ Saa reed hand til Kongens gaard/ Som hand kund' allerbest. Saa glad rider Erik Stygge mod sin jomfru.

8. Det var Erik Styggesen/ Gaar for Kong Hans at staa/ Jeg har mig en jomfru fæst/ Jeg maa hend' ikke faa.

9. Mit raad skal det være/ I mens du raader med mig: Tag du selv din fæstems kier/ Og vær saa mand for dig.

10. Det var Erik Styggesen/ Hand lader de lønbreve skrive; Sender hand dem til Froslev gaard/ Liden Kirsten at overgive.

11. Mældte det liden Kirsten ved sig/ Der hun de lønbreve saae; Raade det Gud i Himmerig/ Men det nu saa skal gaa.

12. Det var en mandag morgen/ De folk var all' udi enge/ Tog hand bort liden Kirstin/ Udaf de blede senge.

13. Saa fast græd liden Kirsten/ Der hun drog paa sine sko/ Førend hun kom til Sallingsund/ Hun baade legt' og lo.

14. Hand førd' hende over enge/ Og over de sorte hede; Der var' baade fruer og meer/ Med hest' og karm tilrede.

15. Tak have Erik Styggesen/ Hand holdt saa vel sin tro: Hand førde hende til Matrup hen/ Lod der sit brøllup bo. Saa glad rider Erik Stygge mod sin jomfru.

Forklaring.

Erik Styggesen skal have været en Rosenkrands af Matrup/ som i K. Hanses Tid tog sig en Jomfru af Froslevgaard i

Mors til ekte. Hun var Niels Kaas og Fru Else Jens Daatters Daatter/og fik hand Fresler gaard med hende/hvor de boede i mange Aar.

Den første Kristen Mand af de Rosenkrandser var og en Erik Rosenkrands/ begraven vaa Hjøringsholms Mark i Jylland i en Høj hos sine Forfædre. Hand var med Stig Hvid til Rom/ og forhverved der den Rosenkrands vaa Hielmen. Her Jep Jensen Rosenkrands blev slagen til Ridder ved den hellige Grav/1441. Her Erik Ottesen kaldte sig først Rosenkrands 1476. Der siges at Dronning Margrete ej vilde tillade dem at føre dette Vaaben/ fordi det var Førsteligt og for meget for Adelen. Der menes ogsaa at de vare af de Grever af Eberstein/ som ere Pomerske/ men de føre kun en Rose i Vaabenet.

XCVIII.

Hvor der er Kierlighed/ er tro.

1. Det var Morten Venstermand/ Hand var en Mand saa god/ Fæste hand sig en skion Jomfru/ Og alle hendes venner imod. Saa glad rider hand af Roskild med sin jomfru.

2. Det var Jomfruens brødre syv/ At de kunde dem adskille/ Gave de hend' i kloster ind/ Det var imod hendes ville.

3. Det var Morten Venstermand/ Gaar sig for Kongen at kære; De have min Jomfru kloster-givet/ Og derfor kommer jeg here.

4. Det var Danner Konning/ Og svared hand for sig: Du tag din Jomfru af kloster ud/ Og det tilsteder jeg dig.

5. Det var Morten Venstermand/ Sit hoved svøber i skind/ Saa gaar hand i høje loft/ For sin kier morbroder ind.

6. Her

6. Her sidder I morbroder kier / I kiender mig gode raad / Hvor jeg af klosteret / Kand min kier festemoe faa. Saa glad rider hand af Roskild med sin Jomfru.

7. Det svarede hans morbroder / Hand svared dertil med ære: Lov du dig en anden moe / Og lad det nu saa være.

8. Det svared Morten Venstermand / Hand stod i skarlagen rød / Jeg skal enten den Jomfru have / Eller vorde for hende død.

9. Her I det morbroder kier / Vil I med mig ride / Da legger guldsadel paa ganger graa / Vi vill' ikke længre bide.

10. De rede gennem Roskild by / De vare alle saa glade; Mand kund' ikke jorden see / For hest' og brynie-plade.

11. Tosser rede de det kloster om / Og om den kloster muur; Det fornam den Priorinde / Som hun var i sit buur.

12. Saa gaar Morten Venstermand / For Priorissen ind; Maa jeg med Jomfru Anne tale / Allerkiereste Fæstemø min?

13. Jomfruen er i kloster / Siunger med de andre i koor / Hendes frender have hende gived ind / Med guld og grønnen jord.

14. Hendes venner have hende kloster gived / Herind' at leve sit liv; Du rid bort Morten Venstermand / Hun aldrig blir den viv.

15. Jeg taled med Kongen i gaar / Hand gav mig dette raad / At jeg skulde tage min festemøe / Og spørg' eder intet ad.

16. Bort gik Morten Venstermand / Med rige frender og mave / Tog hand saa den skionne Jomfru / Udaf den kloster-have.

17. Hand reed gennem Roskild / Og hand var alt saa fro / Ude staa hendes brødre syv / De saae ej under før nu.

18. Hisset rider Morten Venstermand / Paa gangeren / den er sort; Hand har været i kloster / Og fert vor søster bort.

19. Hand reed hiem / Derefter mon hand sit brøllup giøre / Hand bød did Kongen med alle sine mænd / At mand det vidt skulle spøre. Saa glad rider hand af Roskild med sin Jomfru.

Forklaring.

Morten Venstermand bode paa Havelsegaard i Sieland. Der hand var Udenlands i Kongens Bestilling / blev hans festemøe / Jomfru Anne Jensdotter / given i Vor Frue Kloster i Roskild / som var ved Vor Frue Kirke der samme-steds. Morten klagede det for Kongen / som gav hannem Lov at tage hende ud igen. For den Gierning skyld lod Biscopen sætte Morten i Band. Hvorfor hand gav sin Gaard Havelse og 6 Læster Korn til Luds-Kirke i Roskilde / før hand kunde komme af Band igen / Men hand boede der selv den stund band levede. De finge ingen Børn sammen / og efter hans Død gav hun sig i Vor Frue Kloster igen. Dette i denne og forrige Vise / skeede i Kong Hanses Tid.

Torkild Venstermand bygte Torkilstrup i Falster. Hand var en Hedning og ligger i en lang Kæmpegrav i Sparebiergs Høi / mellem Torkilstrup og Torpe / hvor der staar en Steen over hannem.

Om Johan Venstermand see tilforn 26 Vise.

XCIX.

Frue Anne Lykkes Vise.

O Herre Gud hvor gaar det til/ Men verden beteer sligt et spil/ Som tilforn i Susannæ tid/ Der hun maatte lide sorg og kvid; Saa klage de mig lognagtelig/ Og bruge mod mig falsk og svig.

2. Der mand efter Guds byrd skrev/ Tusind/ sex hundret/ sex og tyv'/ Det i November maaned var/ Nyborg i Fyen er obenbar/ En grum Kaptein med folk saa mange/ Kom at tage mig til fange.

3. Hand talte hart/ Var fos og stiv/ Jeg maatte følge strax hans pib'/ Fra eene barn og venner fleere/ Udi et skib/ som var tilrede; Og giorde saa min Herres ville/ Hvorefter jeg mig skulde stille.

4. De førde mig saa til Bahuus hen/ Hvor jeg fik siden brev igen/ Af hvilket jeg har læst og seet/ Hvad mine fiender mig har tilredt/ Hos min allernaadigste Herre ved løgn/ Gud deres dommer være.

5. At de disnarre kunde mig ombringe/ Dog det dem ej kunde gelinge/ En troldkone af en sted og by/ Er kiøbt til at føre mig i ry/ At jeg min Herre vilde forraade/ Til døde/ og riget før' i vaade.

6. Men Gud en dommer ret og from/ Har ført min sag saa underlig om/ At alle kunde see og forstaa/ Mig skammelig være løjet paa. Hvorfor jeg kand ej fuldtakke dig/ Om engle tung' end var hos mig.

7. Jeg til Gud nu min sag vil sætte/ Som ej vil glemm' at kald' i rette/ Paa domme dag ret visselig/ Dem som omgaaes med falsk og svig/ Da skal sandhed uden tvil Gaa frem/ som ligger her i skyl.

8. Hermed hold op min pen og tonge/ O Gud bevar vor naadigst Konge/ Fra ald ulykke til liv og siel/ Og min' anklagere faa sin deel. Det ynsker jeg ret inderlig/ O Gud bevar og benhør mig!

Anmerkning.

Hun beklager sig i denne Vise/som den der har lidt stor Uret ved sine Anklageres falske Angivende/ som hun formener. Aarsagen til denne hendes Bortførelse/gives tilkiende i Christian den 4 Brev/ udgivet i Hovet-Kvarteret i Stade By/ den 24 Nov. 1626. Først at hun haver mod alle ærlige Fruentimmers og Enkers Seder og Brug i aldmindelig Herredag i Kolding (hvor hun intet havde at forrette) med Drik og anden Letfærdighed/ aarle og silde sig hos voris elskelige Her Søn og udvalde Prints/ Her Christian opholdt/ o. s. f. Dernest haver hun følged hannem af etLand ind i et andet/saa at de baade inden og udenlands/ have om hendes Rippen og Pesse vidst at tale spotteligen nok. Saa hun hverken agtede Gud eller Øvrighed/ Tukt og Høviskhed/ o. s. f.

Visen er ellers slet sammensat/ hvor udi jeg dog haver rettet meget/ og det unødvendige aldelis udelukt.

C.

Frøken Annæ-Cathrines Vise.

Ald verdslig pragt/ Med ald sin herlighed/ Er snart ombragt/ Det maa jeg give magt/ Og forandret til fortræd: Thi den som meener i aar/ At hand staar/ Om hand end frykter Gud/ Kand dog snart faa bud/ At hand skal herfra/ Lade glæden staa/ Hvad er da verden at lide paa?

2. Nu stod jeg vist/ Med glæden i min haand/ O JEsu Christ/ Hvor snart er glæden mist! O hvor skiørt er lykkens baand! Jeg meente det holdt fast/ Men det brast/ Udi et øjeblik/ Fik strax en anden

den skik; Ald min fryd og skemt/ Hastelig blev temt/ Og som en syvn forglemt.

3. Nu var fast tid/ At glemme ald min sorg / Nu slog jeg lid / At lykken var mig blid; O Fortuna du falske borg. Jeg efter hans ville sand / Fanged an med fryd igen/ Og jage sorgen hen/ Da kom stor ry/ Over land og by / At min sorg angik paa ny.

4. Ald lyst foor hen/ Ald verden blev mig leed/ Ei verdslig ven/ Kand reise mig igen / Dodsens pile slog mig ned: Thi den jeg havde ret kier Og var værd/ At holdes for en ven / Tog doden pludslig hen / At jeg unge blod Miste strax mit mod / Da jeg meente best jeg stood.

5. Christlig og vel/ Drev hand sin alders tid / Af sind og siel Elskte Gud/ ræt og skæl/ Mod hver mand var from og blid. Thi fortryder mig Ret hiertelig/ At saadant ædelt hiert Skulde hændes saadan smert/ Ja saa ynkelig udaf dodsens svig / Overfaldes uformodelig.

6. Ah bittre dod/ Hvi giorde du det mord? Den angst og nod/ Har giort min sine red/ Ah hvad har jeg da giort! Ald min natur blev forvendt Og bespendt Med angest runden om/ Da saadant for mig kom/ At jeg miste brat/ Den ædle skat/ Som kom mig for dag og nat.

7. Thi maa med mig En hver bekiende vel/ Du dod gior lig Den fattig med en rig / Og tager uden forskel: Dog naar Gud give vil Sit lov dertil/ Med dig maa dandse hen Baade finde/ frende og ven. Ja i alle land/ Hverken kvind eller mand/ Kand undgaa dodsens haand.

8. Hvo

8. Hvo mig har kiend/ See mig alvorlig an/ Om jeg er den I denne min elend / Som mig kiendte før Hver mand. Jeg maa bestaa det er sandt / Jeg var vant At elske ær' og løst / Nu har jeg mist min trøst/ Udi et øieblik/ Hand drak den drik/ Hvorved ald min lyst forgik.

9. Ald min gestalt fra hoved indtil fod / See hvor den faldt / Ved Dødsens streng' gevalt ; Thi forvandler sig mit blod : Jeg som var rosenrød / See nu en død Meer' lig i farv' og hud / Ah mig bedrøved brud / At den dødsens mord Og ulykke stor Ramte mig og mit hierte noor !

10. Raaben og skrig har giort mit hierte mat/Mit hoved sygt/ Mine øine svag dislig/ Som mig døden havde fat / Legemet mister sin kraft / Det har haft/ Som den til grav far hen / Jeg længes til min ven/ Eia var jeg nu der / Hvor min allerkirrest er / Det var min Hiertens begær.

11. Jammer og graad/ Er bleven min musik/Jeg er forraad Af dødsens gift og braad/ Og forgiven af hans drik. Ah kunde jeg ynske mig Sandelig/Ret strax at fare hen/ Til min udvalde ven! Thi jeg ved med skiel / At det gaar hannem vel / Og Gud haver gemt hans siel.

12. Naar findes den Mig lær tolmodheds konst; Bort er min ven/ Jeg sørger her igen/ Min begær' er omsonst. Enddog jeg udøser klag/ Nat og dag/Og er ald min begær/ At komme hvor hand er; Men dog lever jeg nu/ Men en sørrigfuld hu/ Som en eenlig turteldu.

13. Ade god nat/ Far vel du prægtig blod/ Jeg er

nu

nu mat/ For dig min ædle skat/ Du giorde mig altid got: Om det mig nu forlagt var/ Og stod for/ At leve her endnu/ Steds' estu mig i hu; Thi du varst min beste ven/ Jeg var ogsaa din igen/ Det tvinger mig til graven hen.

Anmerkning.

Denne Vise skal være giort af Freken Anna Katharina (og er den saa vel digted/ som den forrige/ ilde) som Bogstavene findes for paa et hvert Vers. Her udøser hun sin Hierteklage væmodeligen over sin trolovede Kiereste/ Frands Rantzovs/ da Danmarks Riges Hofmesters/ uformodelige og ulykkelige Tilfald/ der hand/ Aar 1632/ den 5. Novemb. udfaldt uforvarende og druknede i Graven/ som gaar om Rosenborg i Kongens Have.

Register
Paa de Toe Hundrede Danske Konge- og Kæmpe-Viser / som findis udi denne Vise-Bog.

A.

Aarle om Morgen det var Dag 205
Aarle om Morgen langt for Dag 229
Aarlig om Morgen Lercken hun sang 202
Af Norden jeg da hørde 444
Ald Verdslig Pragt / med ald sin Herligheed 780
Alle Kunster ere ikke lovlige 755
Alle smaa Fugle i Skoven er 323
All Ofrigheds Vold at være 325
Alf hand er i Norge Land fød 397
Alf i Oddeskier / Alf hand boer i Oddeskier 125
Algreven blæser i sin luur 576
Alting af Gud / i Himmel og Jord 3
Aasbiørn Prudes Vise 441
Axel Tordsens Vise. 517

B.

Bermeriis og Orm unger Svend 89
Bermeriis og Orm unger Svend 108
Bialkemaal hin gamle 420
Blakmand Konge vogner om Nat 449
Broder spurde Søster ad 709
Bucke-Been og Elver Steen / og fleer 165
Burmand og Olger Danske. 85

C.

Christe Gud jeg vil dig ære 320
Christe Gud og Mand / jeg maa dig klage. 355

D.

Daatter spurde hun Moder 378
Dalbye Biørn 156
Dan Konge hand lader en Hasfru gribe 222
Dan Konning og Her Asbiørn 589
Dannmark deiligst Vang og Vænge 584

Danske Kongers Navne og Titel 3
De Bønder de klage dem op paa Land 408
De ere saa mange i Danmarck 248
De Fugle haver faaet saa underlig et raad 318
De Hofmænd sidde i Roskild Bye 404
De Kongens Mænd ride paa Volde 176
De Ledings Mænd lagdes under Øe 727
De legte Guldtavel ved breden Bord 517
De Røvere de ligger for Norden Skov 400
De Røvere ville stiæle gaa 484
De vare vel siu og flusindstive 42
De vare vel siu og flusindstive 254
Der boede en Konning i Danmarck 29
Der boer en Frue i Danmarck 161
Der boer en Jarl i Engelland 545
Der gaar Dands paa tofte 504
Der gaar en Biørn paa Daby-Hede 156
Der ligger en Vold i Vester-Haf 143
Der ligger et Kloster for oven den Skov 710
Der stunder indtil Danmarck 134
Der var en Greve i Saxen Land 469
Det da var den gamle Greve 182
Det er i Nat vaage Nat 558
Det er nu skeed udi vor Tid 228
Det springer nu saa vide 429
Det springer nu saa vide om Land 265
Det var Behmer Lands Dronning 219
Det var Greve Her Suncelin 50
Det var Henrick Valmarsen 638
Det var Her Iver Axelsen 311
Det var Her Konning Erick 267
Det var Her Peder hand boer sig 629
Det var Her Peder hand red sig 655
Det var høye Bermeriis 89/108
Det var Jomfru Gundelille 676
Det var Ellen Ovis Daatter 772
Det var liden Kirsten hun 573
Det var Magnus Aalegrevens Søn 666

Det var Mester Kong Tidrich 81
Det var Morten Venstermand 776
Det var Nilaus Bagaisen 372
Det var Oluf Strangeson 388
Det var om en Løverdag 770
Det var silde om en Aften 641
Det var stolte Fru Grimild 55
Det var stolte Svanelille 513
Det var Tord af Halsgaard 122
Det var unge Herre Karl 643
Det var unge Her Svend Dyring 718
Det var unge Syercke/ gaar for 207
Det var ungen Svegder 538
Det var ungen Ulf af Jern 71
Dronning Berngerd 229
Dronning Dagmars Hiemferd til Daunmarck 219
Dronning Dagmar spaaes af en Haffrue 222
Dronning Dagmars dødelige Afgang 224
Dronning Ingeborg/ Erick Menveds 266
Dronning Elisabets Gravskrift 614
Drynning Margrete Valdemars Daatter. 302

E

Eline Bondens Hustru af Villenskof 143
Elver Høy 170
En gang reed jeg paa Dofrefield 703
En gang skulde jeg min kiereste Ven lære 737
En Jomfrue sender sin allerkiereste 633
En standende Strid i Sverig 303
St. Erick Konning udi Daunmarck 234
Erick Pycheson bliver halsbuggen 407
Erick Styggesen tiener i Kongens Gaard 774
Erland Kongens Søn tager Eline unge Axelvolds Moder til Egte. 176

F.

Falckenbergs Slag 341
Felder nu Taare/ o Danmarck og Norrig 625
Frecken føris af Danmarck til Sverig 211

Frøcken Anna Chatharines Vise 780
Fru Anne Lykkes Vise 779
Fru Ingeborg haver de Brødre tre 272

G.

Om Ganger-Pilten
German Gladen Svend 578
Greve Gert af Holsten bliver slagen 147
Greve Suncelin 251
Grevens Daatters af Vendel ulyckelig Giftermaal 50
Greven samler alle sine Mænd 173
Grimild og hendis Brødre 282
Grimmer hand gaar paa Gulvet. 53/59/62
119

H.

Hake og Krake 423
Hans-Skriver hand tiener 411
Hedebyes Giengangere 159
Hellelild sidder i Bure 571
Hellelild vogner om midie Nat 713
Her gaar dands i Borgegaard 610
Her under Marmorsteene 614
Her Alf hand er en Edeling 396
Her Asbiørn Snare 589
Her Bugge hand bygger op Hald med 291
Her Ebbe lod bygge saa høj en Bure 761
Her Esbern tiener i Kongens Gaard 650
Her Helmer Blaa rider sig i Rosens 738
Her Jon Rimaardsens Skriftemaal 363
Her Jonas og Her Nielus Maard 734
Her Karl sidder over Tavel-Bord 715
Her Lave hand kom fra Tinge hiem 660
Her Lave hand reed sig under De 669
Her Lovmand reed sig under De 680
Her Nielus undte stolt Mettelild vel 636
Her Olof hand rider saa vide 748
Her Ove bliver slagen af Her Torkild 391
Her Ove haver ei Dætter uden een 757/
Her Orm hand tiener i Kongens Gaard 492

Her Thule Vognſon med ſine Brødre 380
Her Tidemand 205 bliver halshuggen 404
Her Verner undkommer fra Linholms Huus 386
HErre Gud løſe vel min Angſt 656
Hertug Hanſis Reiſe til Ryſland 620
Hertugen reed fra Colding 25
Hertugen udaf Beier Land 308
Hiertelig mon jeg mig gremme 620
Hildebrands Viſe 66
Hør du goden unger Svend 578
Hvad er i Verden bedre/ end en faver Viv? 446
Hvad ſkal jeg i Danmarck 367
Hvad vil os de Tegn betyde 622
Hvitting Helfredſen og Iſald Kongen 113
Hvor der er Kierlighed / er Tro 776

I.

I Lunde Kircke der ovvis en Steſn 380
I Slagelſe var en Sogne-Præſt 764
Iayhet var en mæktig Helt 580
Jeg blef født saa ſved udi Bur / blant Fruer 173
Jeg lagde mit Hoved til Elverhøy 170
Jeg reed mig ad Ovelde / jeg lagde min Heſt 159
Jeg ſeer saa mangt et Orlog Skib 139
Jeg ſtod mig ved en Bek at toe 701
Jeg tog Oren vaa min Bag 172
Jeg vil eder en Viſen qvæde/ om I vil den 232
Jeg vil eder en Viſe qvæde / hun er mig saa rede for 741
Jeg vil ej om løſen Dag i Mark eller Skov udride 461
Jeg vil mig af Landet ride / det ſagde 67
Jeg voved har mit kiere Liv 425
Ingefred og Gudrune/ de ſade udi deres bure 662
Jomsvikingers Viſe 444
Iſlands Konge lader bygge et Skib 168

K.

Karl Hefding hand ſidder vaa Ramſøe 729
Klage over Chriſtian den Fierdes Død 622
Klage over Friderichs den Tredies Død 625

Kirſten lild tiener i Kongens Gaard 706
Kier Moder J kiender mig raad 759
St. Knud Hertug 199
St. Knud Konning i Danmark 194/ 586
K. Byrge i Sverrige lader 2de ſine Brødre ſvelte ihiel udi Fengſel 271
Kong Erik Emune og Sorte Plog 201
Kong Erik tog ind udi Meckelborger land 269
Kong Friderik den Anden i Ditmerſken 617
Kong Friderik hand ſidder paa Kolding 617
Kong Gørel haver en Dotter 455
Kong Hogen Hogenſens dødelig Afgang 278
Kong Magnus Barfods Viſe 446
Kong Regner Lodbrogs Viſer 425/ 427/ 431
Kong Valdemar den Førſte og hans Søſter 591
Kong Valdemar og Dronning Sophie 591
Kong Valdemars Søſter-Dotter 602
Kong Valdemar den Andens Klagemaal over ſin Søns Død 607
Kong Valdemar den Fierde 610
Kongen hand ſidder i Ribe 543
Kongen lader biude over alt ſit Land 269
Kongen og Dronning Sophia 602
Kongen og vor unge Dronning 147
Kongen raader for Borgen 113
Kongens Dotter af Engelland 482
Kongens Søn af Engelland 297
Konger/ Hake og Krake 423
Konning Chriſtian den fangen 320
Konning Chriſtian den 3de 325
Konning Chriſtian den 3des Afgang 330
Konning Chriſtian den 4 udvælgis til Konge 354
Konning Chriſtoffer nedlegger de oprøriſke Bønder 303
Konning Friederich den Førſte 322
Konning Friederich den anden tvinger de Dytmerſker 335
Konning Hans drager til Dytmerſken 318
Konning Hans hand ſidder paa Kiøbenhafn 314
Konning Tidrich ſidder udi Bern 34

Konning Valdemar afferdiger sine Legater efter Dronning Dagmar 214
Konning Valdemars Fængsel 231

L.

Langbeen Riffers og Vidrich Verlandsens Kamp 34
Leonora Dronning i Barsels Nød 607
Liden Danved og unge Svend Trost 367
Liden Grimmer og Kamper af Birtings Land 119
Liden hand rider til Tinge 370
Liden Kirsten hun stod paa høye Loft 568
Liden Kirsten og hendes Moder 561
Liden Kirsten sidder ved Dronningens Bord 671
Liden Malfred ganger i Lunden 562
Longebarders Udgang af Danmarck 28
Løvens og K. Tiderichs Kamp imod Lind-Ormen 81
Lyckynskning til Kong Christian den Femtes Regering 627

M.

Magnus var Konge i Sverig 464
Mandens Liff er vel behendig/ Qvinde-Liff er dog n-endig 772
Mands Moder er tidt Sønne-Konen ond 757
Mange dræbte Hakes Sverde 423
Marsk Stig Andersens Viser 237/243/247/253/261/263/264
Marsk Stigs Dottre 257
Mimmering var den mindste Mand 106
Min Fader reed sig sø paa Land 647
Min Herre hader seff en Rosens Blomme 212
Minder Her Alf/ Greve af Tunsberg/ steylet for Helsingborg 395/397
Miff Brud Offer og miff Brud Ædeling 770

N.

Niels Bugge bliver slagen imod Kongelige Leide 291
Nilaus Baggeson og Brune Her Erik 372
Nu Dagen vil oprinde 420
Nu ville vi kvæde om Hertug Knud 199

O.

O Danmark du eff lykkerig 627

O HErre Gud hvor gaa det til 779
O Moder min Svan hvide 441
O rige Gud i hejeste Sal 472
Og der gaar Dantz paa Riber Gade 261
Og det springer saa vide om Land 412
Og jeg stod for min HErris Bord 384
St. Oluf Konning i Norge 186/191
Oluf Vant hand sidder paa Korsør 745
Oluf Strangeson/ og unge Hafburd 388
Om hellig Anders i Slagelse 764
Om St. Lucio og den Trold i Belt 767
Orm unger Svend 181

P.

Paa Dofrefield i Norge/ laa de 755
Paa Lindholms Bierg der stander en Lind 673
Paa Lindholm Huus/ de Svenne 386
Palle/ Baar og Liden/ tre Brødre dræbte hver anden 370

R.

Rafnen hand flyer om Aften 153
Ranild beder legge Sadel paa Heste 263
Ranild Jonsen steylis for Roeskild 264
Ribolt er en Greve-Søn/ om det er 750
Ribolts Kamp med Dragen og Aller hin stercke 138
Rosmer Hafmand 161/164/167

S.

Saa store hellige Gaver 767
Saa vinder den Svend sin Jomfrue 172
Samsing tiente i Kongens Gaard 501
Sielands første Befolkning 580
Signelild sidder i Bure 574
Sivard Snaren Svends Kamp med Herr Humble 45
Sivard Snaren Svend slog sin Stif-Fader ihiel 103
Slig en fornemme Ridder 427
Slig Kæmper som Helde Hogen 62
Snecken hun ligger vaa Lande 364
Solen skinner klar som Dag 586
Solen skinner saa klar om Dagen 194

Søster spurde hun anden/ for den 376
Som Cain begyndte imod Broder sin 234
Svanie Land og Myklegaard/ de ligge 358
Sterck Tidrick og Olger Danske 77
Stolt Ingeborg lader sig Hovklæder skære 569
Stolt Signild hielper sin Broder 373
Stolten Ellensborg stander i høieloft 724
Svend Dyring hand rider sig op under De 721
Svend Felding 128/133
Svend Vonved 94

T.

Tidemand 205
Tord af Hafsgaard og Tosse Greve 122
Tore Kals Vise 454
Torkild hand er den gæveste svend 63
Tyre Danebods Vise. 584

U.

Ulf van Jern 71
Unge Svercke/ Konning udi Sverrig 206

V.

Vel er det sande i Læsten staar 341
Verner Rafn 152
Vi bugge med Kaarde/ der Ormen 431
Vi kunde formercke baade aarle og silde 331
Vidrick Verlandsens Vise 449
Vil I høre og lyde/ det jeg nu kvæder 489
Vol an/ vol an udi Guds Navn. 335

Forseelser i Trykken.

Fortalerne. Læs Olde for Olde. Refret for Ref.
4 S. læs Sems for Enoks. Veld for Velt.
7. Lethre. O Frode. 9. Forsvære.
12. Læs Min for Sin. 16. stedde for stedse.
24. Læs Lukt for Lugt.
27. l. 10. Bernger/ Valdemars/ for Hans. l. 22/ 24. Kierlitts (gen.
32. L. 6. Læs De for og.
37. Læs Stod for stold. Staldreng for stolt Dreng.
38. Takt for tract. 39. Færd for fred. Snid.
47. Frænder for fiender.
53. L. 3. Bog. 54. Slagne for slaged. Sig for slag.
56. trende for trinde. 59. Den i for dem.
62. Firetyve. Der mand nævne.
115. Saa mænd for Som men.
124. Hun ej ædt. Hid. for hjem.
125. Hand for Hans. 130. Der hun syde.
167. Havmand for Hovmand. 168. siunke for siunge.
200. Retvise for Uretvise.
255. For for som. 265. Var for gaar. Ned for med.
272. I Omqvædet udslet alle. 280. Sorg for sem.
354. Huroe os/ for Vi vare. 363. Læs celet, pedibus.
364. Flerd for fierd. 378. In hoste.
405. Banded for bandt. 415. Culus for Cultus.
453. L. 20. Cycnus og Cœneus.
454. L. 10. Norden for Verden.
460. æt for at. Hagbards for Hagtards.
461. Udslet K. A. 462. L. 19. over. 463. 6. Venner til.
467. 38 Vers. bulstret blaa.
484. L. 22. læs: Og var kaldet. 492. tiener for ligger.
498. 68 Vers. Ham for Hand.
518. brat for bart. 546. 19 Vers. Hand for Hende.
553. L. 3. Jordsmonnets. 558. Jarlens for Jertens.
467. svore de for sværede. 573. Tageretten.
576. Dydig for Dyde. 579. Forinden for forinde.
581. 10 Vers. At nævn' for et navn.
590. L. 13. Fisken for hvilken. 14. Hærd for hær.

591. 1 Vers

591 1 Vers. J sale/ for de sale.
609. Læs 45 for 44. 630. 7 Vers. stander for stand.
612. 29 Vers. strede. 613. 15. befryktende.
621. Sidste L. Solinus. 625. L. 6. ankeret.
628. 4 Vers. Hæder for beder. 630. 5 Vers. snild'.
641. 3 Vers Drikke for sove.
717. L. 9 Vers. Adelbrun. 718. L. 3. Og for om.
727. L. 6. Hvi for vi. 733. Ravnsve/ for Ragnese.
757. Kob for Kop. 768. Lucii for Lucu.
769. Kies for Kier.

Bogtrykkeren til Læseren.

Vi ere alle Menniſker/ det er/ have feil/ Og det er meere end Menniſkeligt ei at forsee sig. Der ere vel giorde/ foruden disse/ nogle smaa Mistag af Sætteren/ som dog letteligen kunde kiendes og rettes af en hver/ som Danske forstaar. De ere kun smaa efter Min Meening; ere de anderledis efter Din/ da leg dette til de andre Mine og Dine Forseelser. Forlad saa og far vel!

FOTO: 20668
Titel blad

Det kgl. Bibl. Bogb.